T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KUTB'UN HÜSREV Ü ŞİRİN'İ ÜZERİNE SÖZ DİZİMİ İNCELEMESİ (1-2332)

Ayyüce SEVİNÇ
2501210114

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Feryal KORKMAZ

İSTANBUL – 2024

ÖZ

KUTB'UN HÜSREV Ü ŞİRİN'İ ÜZERİNE SÖZ DİZİMİ İNCELEMESİ (1-2332)

AYYÜCE SEVİNÇ

Kutb'un Hüsrev ü Şirin adlı mesnevisi, Harezm Türkçesinin en önemli dil yadigarlarından biridir. Nizami'nin aynı adlı mesnevisinin çevirisi olan eser hakkında başta Necmettin Hacıeminoğlu ve Ananiasz Zajaczkowski tarafından önemli çalışmalar yapılmıştır. Söz konusu araştırmaların kaynaklık ettiği çalışmamız eserin söz dizimsel incelemesi olup beş bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde Kutb'un Hüsrev ü Şirin adlı mesnevisi hakkında bilgi verilmektedir. İkinci bölümde söz dizimi üzerine Türkologların görüş, tanım ve sınıflamalarına yer verilmektedir. Üçüncü bölümde Hüsrev ü Şirin'de geçmekte olan cümle türleri açıklanmakta ve örnek cümleler sıralanmaktadır. Dördüncü bölüm çalışmanın temelini oluşturan söz dizimi incelemesini kapsamaktadır. Beşinci ve son bölümde Hüsrev ü Şirin'de geçmekte olan kelime grupları hakkında bilgi verilerek örnek kelime grupları sıralanmaktadır. Sonuç bölümünde ise çalışma değerlendirilmektedir. Çalışmamızın amacı, Kutb'un Hüsrev ü Şirin adlı mesnevisinin cümle bilgisini çözümlemektir

.

Anahtar Kelimeler: Orta Türkçe, Harezm Türkçesi, Hüsrev ü Şirin, Kutb, söz dizimi, kelime grupları

ABSTRACT

A SYNTACTIC STUDY ON THE QUTB'S HÜSREV Ü ŞİRİN (1-2332)

AYYÜCE SEVİNÇ

Qutb's masnavi called Hüsrev ü Şirin is one of the most important linguistic relics of Khwarezm Turkish. Important studies have been carried out on the work, which is a translation of Nizami's masnavi by the same name, especially by Necmettin Hacıeminoğlu and Ananiasz Zajaczkowski. Our study, which is the source of these researches, is a syntactic analysis of the work and consists of five chapters: In the first chapter, information is given about Qutb's masnavi called Hüsrev ü Şirin. In the second chapter, the opinions, definitions and classifications of Turkologists on syntax are included. In the third chapter, the types of sentences in Hüsrev ü Şirin are explained and sample sentences are listed. The fourth chapter covers the syntax analysis that forms the basis of the study. In the fifth and last section, information is given about the word groups in Hüsrev ü Şirin and sample word groups are listed. In the conclusion section, the study is evaluated. The aim of our study is to analyze the syntax of Qutb's masnavi named Hüsrev ü Şirin.

Key Words: Middle Turkic, Khwarezm Turkish, Hüsrev ü Şirin, Qutb, syntax, word groups.

ÖN SÖZ

"Kutb'un Hüsrev ü Şîrin'i Üzerine Söz Dizimi İncelemesi" adlı bu çalışma, Kutb tarafından 14. yüzyılda Altın Ordu hanı Tini Bek Han ve eşi Melike Hatun adına Farsçadan Türkçeye çevrilen Hüsrev ü Şirin mesnevisini merkezine alarak Harezm-Altın Ordu Türkçesi cümle bilgisini incelemeyi amaçlamaktadır. Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i üzerine daha önce bir söz dizimi çalışması yapılmamış olması bizi bu çalışmayı yapmaya sevk etmiştir. Döneminin en önemli dil yadigarlarından biri olan Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i oldukça hacimli bir eser olduğu için mesnevinin 1-2332 arası beyitlerinin söz dizimsel incelemesi benim tarafımdan, 2332-4729 arası beyitlerin incelemesi ise İstanbul Üniversitesi Eski Türk Dili Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Bekir Şahin tarafından yapılmıştır. Tezimizin başlığında son beyitin numarasının 2332 olarak verilmesinin nedeni, numaralandırmada Necmettin Hacıeminoğlu'nun yayımına sadık kalmamızdır.

Çalışmamızda söz dizimsel çözümleme yapılırken Harezm Türkçesi grameri kurallarına bağlı kalınmış ancak incelenen metnin gramerin tüm kurallarını bütünüyle yansıtmayan bir şiir çevirisi olduğu unutulmamıştır. Bu bağlamda anlam ilişkisine ve veznin gerekliliklerine büyük bir dikkatle yaklaşılmıştır. Genel dağılıma bakılacak olursa vezne ve dize sonu kafiyesine bağlı olan problemler sonuç bölümünde incelenmiştir.

Çalışmamızın ilk bölümünde Kutb'un Hüsrev ü Şîrin adlı çeviri mesnevisi hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, gramer yazarlarının cümle tanımlarına ve sınıflama çeşitlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, metnimizde geçmekte olan cümle türleri açıklanmış ve örneklendirilmiştir. Çalışmamızın özünü teşkil eden dördüncü bölümde metnin söz dizimsel incelemesi yapılmıştır. Beşinci bölümde, Hüsrev ü Şîrin'de geçmekte olan kelime grupları hakkında bilgi verilmiş ve söz konusu kelime gruplarının metin içindeki dağılımına bağlı kalacak şekilde oranlanarak örnek kelime grupları listelenmiştir. İncelenen cümlelerin ve kelime gruplarının eserdeki dağılım oranını göstermek amacıyla istatistik verileri sunulmuştur. Bu çalışmamızın

sonuç bölümünde sayısal değerler yüzdelerle birlikte verilmiş ve genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Bu çalışmayı hazırlarken maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ablalarım Neslihan Sevinç ve Aslıhan Sevinç'e, bana olan güvenleriyle güç bulduğum sevgili annem Melek Sevinç ve sevgili babam Hüseyin Sevinç'e, çalışmayla ilgili soru ve sıkıntılarımda daima yanımda olan dönem arkadaşım Bekir Şahin'e teşekkür ederim. Çalışma süresince yardımlarını esirgemeyen ve bilgisiyle yolumuzu aydınlatan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Özcan Tabaklar'a teşekkürü borç bilirim.

Son olarak çalışmamda yaşadığım her türlü zorlukta önemli yardımlarıyla yanımda olan ve verdiği desteği her zaman hissettiren saygıdeğer hocam Doç. Dr. Feryal Korkmaz'a çok teşekkür ederim.

İstanbul, 2024

Ayyüce SEVİNÇ

İÇİNDEKİLER

ÖZ……..II
ABSTRACT……..III
ÖN SÖZ…….……IV
TABLOLAR LİSTESİ…….....VIII
KISALTMALAR LİSTESİ……...…….....IX
GİRİŞ……...……1

BİRİNCİ BÖLÜM
KUTB'UN HÜSREV Ü ŞÎRİN ADLI MESNEVİSİ

İKİNCİ BÖLÜM
SÖZ DİZİMİ ÜZERİNE GÖRÜŞLER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HÜSREV Ü ŞÎRİN'DE CÜMLE TÜRLERİ

3. 1. Cümle……7
3. 2. Cümle Türleri……...…7
3. 2. 1. Yapılarına Göre Cümleler……...…....7
3. 2. 1. 1. Basit Cümle……...7
3. 2. 1. 2. Birleşik Cümle……...…....7
3. 2. 1. 2. 1. Şartlı Birleşik Cümle…….7
3. 2. 1. 2. 2. Ki'li Birleşik Cümle……....…..8
3. 2. 1. 2. 3. İç İçe Birleşik Cümle…….....8
3. 2. 1. 2. 4. Bağlı Birleşik Cümle……....9
3. 2. 1. 2. 5. Sıralı Cümle……11
3. 2. 1. 2. 5. 1. Bağımlı Sıralı Cümle…….…11
3. 2. 1. 2. 5. 2. Bağımsız Sıralı Cümle……....11
3. 2. 2. Anlamlarına Göre Cümleler……..…....12
3. 2. 2. 1. Olumlu Cümle……...….12

3. 2. 2. 2. Olumsuz Cümle……...…...12
3. 2. 2. 3. Soru Cümlesi…….....12
3. 2. 3. Yüklemin Türüne Göre Cümleler……..….12
3. 2. 3. 1. Fiil Cümlesi……...…..12
3. 2. 3. 2. İsim Cümlesi……...…13

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
HÜSREV Ü ŞÎRİN'İN METİN İNCELEMESİ

BEŞİNCİ BÖLÜM
HÜSREV Ü ŞÎRİN'DE KELİME GRUPLARI

5. 1. Kelime Grubu……...…….2173
5. 2. Kelime Grupları…….2173
5. 2. 1. İsim Tamlaması…….……...2173
5. 2. 1. 1. Belirtili İsim Tamlaması……..…….…...2173
5. 2. 1. 2. Belirtisiz İsim Tamlaması…….2175
5. 2. 1. 3. Eksiz Tamlama…….……..…..2176
5. 2. 2. Sıfat Tamlaması…….……..2176
5. 2. 3. Birleşik Fiil Grubu……...2178
5. 2. 3. 1. İsimle Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiillerin Oluşturduğu Birleşik Fiil Grupları……...2178
5. 2. 3. 2. Fiille Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiillerin Oluşturduğu Birleşik Fiil Grupları……..2178
5. 2. 4. Edat Grubu……..2179
5. 2. 5. Zarf- Fiil Grubu…….…..2180
5. 2. 6. Sıfat- Fiil Grubu…….……..2182
5. 2. 7. İsim-Fiil Grubu…….…...2184
5. 2. 8. Ünlem Grubu……...2186
5. 2. 9. Bağlama Grubu…….……...2187
5. 2. 9. 1. Edatlı Bağlama Grubu……...…...2187
5. 2. 9. 2. Edatsız Bağlama Grubu……...2187

5. 2. 10. Kısaltma Grupları……..2188
5. 2. 10. 1. Datif Grubu……2188
5. 2. 10. 2. Lokatif Grubu……2189
5. 2. 10. 3. Ablatif Grubu……2189
5. 2. 10. 4. İsnat Grubu……2190
5. 2. 10. 5. Genitif Grubu……2190
5. 2. 10. 6. Birinci Unsuru Uzaklaşma Hâli, İkinci Unsuru Yönelme Hâli Eki Taşıyan Kısaltma Grupları……2191
5. 2. 10. 7. Enstrümantal Grubu…….……..2191
5. 2. 11. Sayı Grubu……2191
5. 2. 12. Ünvan Grubu……..2191
5. 2. 13. Birleşik İsim Grubu……2192
5. 2. 14. İyelik Grupları……2192
5. 2. 14. 1. İyelik Grubu……...2192
5. 2. 14. 2. Tamlayanı Düşmüş İyelik Grubu…….…..2193
5. 2. 15. Tekrar Grubu……..2193
SONUÇ……..2195
KAYNAKÇA……..…2200

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kutb'un Hüsrev ü Şîrin'inde yapılarına göre cümleler……..….2198
Tablo 2: Kutb'un Hüsrev ü Şîrin'inde yüklemin türüne göre cümleler….....2198
Tablo 3: Kutb'un Hüsrev ü Şîrin'inde anlamına göre cümleler…….....2199
Tablo 4: Kutb'un Hüsrev ü Şirin'indeki Kelime Grupları…….....2199

KISALTMALAR LİSTESİ

a. g. e.	**:** Adı Geçen Eser
CDU	**:** Cümle Dışı Unsur
ÇE	: Çekim Edatı
Çev.	**:** Çeviren
F	**:** Fiil
İ	**:** İsim
N	**:** Nesne
Ö	**:** Özne
S	**:** Sıfat
s.	**:** Sayfa
TN	**:** Tamlanan
TY	**:** Tamlayan
Y	**:** Yüklem
YF	**:** Yardımcı Fiil
YT	**:** Yer Tamlayıcısı
Z	**:** Zarf

GİRİŞ

Harezm Türkçesi, Orta Türkçe devrinin önemli bir evresidir. Siyasi oluşumların etkisiyle Türkleşen ve XII. yüzyıl itibarıyla bir kültür merkezi hâlini alan Harezm bölgesinde Kalaçlar, Peçenekler, Kimekler ve Kanglılar gibi çeşitli Türk aşiretlerinin etkisiyle Harezm Türkçesi şekillenmiştir. Harezm Türkçesi, söz konusu etkileşimler dolayısıyla Orta Türkçe devrinin kendinden bir önceki dönemini teşkil eden Karahanlı Türkçesi yazı diliyle benzerlikler göstermekle birlikte Harezm bölgesindeki Türk boylarının lehçelerinden de etkilenmiştir. Bu nedenle Harezm Türkçesi dil yadigarlarında da söz konusu Türk boylarının ağız özellikleri çeşitli eserlerde takip edilebilmekte ve eserler arasında muhtelif dil farklılıkları gözlenebilmektedir.

Söz konusu çalışmada incelenen Hüsrev u Şirin, Harezm Türkçesinin Altın Ordu sahasında yazılmış önemli bir dil yadigarıdır. Nizami'nin aynı isimli mesnevisinin Kutb tarafından çevirisi olan eser, Harezm Türkçesi dil özelliklerini yansıtması bakımından devrin önemli bir vesikası niteliğindedir. Hüsrev ü Şîrin'in Söz Dizimiincelemesinin yapıldığı çalışmada konunun daha iyi anlaşılabilmesi için metnin uzunluğunun yarattığı kısıtlama da göz önüne alınarak aşağıdaki bölümlendirme yapılmıştır:

Birinci Bölüm: Hüsrev ü Şirin

Bu bölümde, Kutb mahlaslı şair tarafından Harezm Türkçesine çevrilen Hüsrev ü Şirin mesnevisi hakkında genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Bölüm içinde eserin müellifi, telif tarihi, sunulduğu kişiler, müstensihi, istinsah tarihi, içeriği ve konusu hakkında bilgiler yer almaktadır.

İkinci Bölüm: Söz Dizimi Üzerine Görüşler

Bu bölümde; Muharrem Ergin, Tahsin Banguoğlu, H. İbrahim Delice, Leyla Karahan ve Mustafa Özkan-Veysi Sevinçli'nin cümle tanımlarına ve cümle türlerini gruplandırma metotlarına yer verilmiştir. Çalışmada, Muharrem Ergin'in tanım ve gruplandırma metodu esas alınmıştır.

Üçüncü Bölüm: Hüsrev ü Şirin'de Cümle Türleri

Bu bölümde, cümlenin tanımı yapılmış ve Hüsrev ü Şirin'de örneği bulunan cümle türleri hakkında bilgi verildikten sonra her cümle türü için beş örnek sunulmuştur. Bağlı birleşik cümle başlığı altında sunulan örneklerde bağlama edatlarına göre bir alt sınıflandırma yapıldığı için örnek sayısı beşten daha fazladır.

Dördüncü Bölüm: Hüsrev ü Şirin'in Metin İncelemesi

Bu bölümde, çalışmanın merkezini teşkil eden söz dizimi incelemesine yer verilmiştir. Hüsrev ü Şirin'in ilk 2332 beytinin söz dizimi incelemesinde cümle ögeleri bulunmuş, cümleler yapısına, yüklemin türüne ve anlamına göre incelenmiştir. Çalışmada incelenen metnin bir mesnevi olması ve dolayısıyla neredeyse tüm dizelerin devrik cümle oluşturması nedeniyle yüklemin yerine göre bir inceleme yapılmamıştır.

Beşinci Bölüm: Hüsrev ü Şirin'de Kelime Grupları

Beşinci ve son bölümde Hüsrev ü Şirin'de örneği bulunan kelime grupları hakkında bilgi verilmiş, kelime gruplarının tanımları yapılmış ve örnekler verilmiştir. Verilen örnekler, metnin bütünündeki örnek sayısı gözetilerek belli bir mantık çerçevesinde kısıtlanmıştır

.

Araştırma esnasında saptanan bilgiler çalışmanın sonuç bölümünde değerlendirilmiş ve istatistik verileri yer almıştır.

Hüsrev ü Şirin'in ilk 2332 beytinin söz dizimi incelemesinin yapıldığı çalışmada aşağıdaki yöntem esas alınmıştır:

Hüsrev ü Şirin'in metni Prof. Dr. M. Necmettin Hacıeminoğlu ve Prof. Dr. Zajaczkowski tarafından yayımlanmıştır. Bu çalışmada, Prof. Dr. M. Necmettin Hacıeminoğlu'nun yayımı esas alınmıştır. Ancak muhtelif okuma imkanları sunan ve okuma yanlışlığı olduğu belirlenen kısımlarda Prof. Dr. Zajaczkowski'nin yayımından yararlanılmıştır. Çalışma esnasında söz konusu iki yayım karşılaştırılmış ve az önce belirtilen kısımlar haricinde denklik olduğu görülmüştür. Metnin doğru okunmasının ve dolayısıyla doğru anlamlandırılarak söz dizimsel incelemesinin yapılmasının ancak her iki araştırmacının da metinleri karşılaştırılarak mümkün olacağından hareketle bu yöntem uygulanmıştır.

Metnin okunması ve anlamlandırılmasında Harezm Türkçesi dil özellikleri merkeze alınmıştır. Dolayısıyla beyitler Türkiye Türkçesiyle anlamlandırılmamış ve anlamsal boşluklar Harezm Türkçesinin müsaade ettiği şekilde doldurulmuştur.

Cümle türlerinin sınıflandırılmasında ve tanımlarında Muharrem Ergin'in görüşleri esas alınmış ancak çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bu bağlamda genel temayülün ki'li birleşik cümle olarak kabul edeceği örneklerin bir kısmında "ki", bir pekiştirme ilgeci olarak kabul edilmiştir. Bu doğrultuda ana cümle ile yardımcı cümle arasında bir anlam ilişkisi bulunmayan örneklerde "ki"nin işlevinin cümle bağlamak değil yanına eklendiği sözcüğün anlamını pekiştirmek olduğu kabul edilmiştir. Bu kabulü, özellikle zarf-fiillerden sonra gelen ki pekiştirme ilgeçleri desteklemektedir.

Metnin oldukça hacimli olması dolayısıyla incelenen 2332 beyitte geçmekte olan tüm kelime gruplarına çalışmada yer verilmemiştir. Birbirini tekrarlayan ya da aynı kalıbı ifade eden kelime grupları değil, söz konusu kelime grubunun özelliklerini gösteren ana örnekler aktarılmıştır. Ancak metnin istatistiksel verilerinin yer aldığı bölümde ilk 2332 beyitte geçen tüm kelime gruplarının sayıları yer almaktadır. Son olarak, kelime gruplarının tasnifinde ve tanımlandırılmasında Leyla Karahan'a sadık kalınmış ancak çalışmaya Karahan'ın tasnifinde yer almayan "eksiz tamlama" alt başlığı eklenmiştir.

1. BÖLÜM

KUTB'UN HÜSREV Ü ŞİRİN ADLI MESNEVİSİ

Hüsrev ü Şirin, 1180'de Genceli Nizamî tarafından kaleme alınmış bir mesnevidir. Eser, Kutb tarafından 14. yüzyılda Altın Ordu hanı Tini Bek Han ve eşi Melike Hatun adına Farsçadan Türkçeye çevrilmiştir. Eserin telif tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte Altın Ordu hanı Tini Bek Han'a ithaf edilmesi nedeniyle 14.yüzyıla ait olduğu anlaşılmaktadır. Eserin telif tarihine dair M. Necmettin Hacıeminoğlu, Tini Bek'in hükümdar olduğu 1341 ve öldürüldüğü 1342 yıllarına işaret etmektedir.[1]

niẓāmī naẓmı yaŋlıġ tüz sözüŋni
anın belgüt ḫanıŋġa bu özüŋni
ḫanım birle melīke atıŋa bir
kitābı ḳılġuḳa ḳıl tidi tedbīr (240-245)

Türk edebiyatının ilk Hüsrev ü Şirin çevirisi olan eser aynı zamanda Altın Ordu döneminin en eski Türkçe metnidir. Bu yönüyle Harezm-Altınordu sahasının dil özelliklerini göstermesi bakımından oldukça önemli bir örnek teşkil etmektedir. Ayrıca eserde Çağatay Türkçesi ve Kıpçak Türkçesine has özelliklerin de yer aldığı görülmektedir.

Eseri Farsçadan Türkçeye çeviren Kutb hakkında kaynaklarda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Ancak eserde yer alan methiyeler ve sebeb-i te'lîf bölümündeki bazı beyitlerden hareketle onun Şehzade Tini Beg'e kapılanmak isteyen (beyit 206-207), bunun için uzaklardan gelmiş (beyit 250-251) Hârizm veya Mâverâünnehir menşeli bir kişi olduğu, çeşitli ilimlerde bilgisinin bulunduğu (beyit 228-229),

[1] M. Necmettin Hacıeminoğlu, **Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000, s. IX.

şehzadeye öğütler verecek bir olgunluk ve itibara eriştiği (beyit 194-203), samimi bir müslüman olduğu (münâcât ve na‘ttaki türlü beyitler) söylenebilir.[2]

Kutb'un Hüsrev ü Şirin'inin Nizamî'nin aynı adlı mesnevisinden yaklaşık 1000 beyit eksik olduğu görülmektedir. Bu durumun Kutb'un metni kısaltma eğiliminden ya da müstensihin hatasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Ancak bölüm başlıkları Nizamî'nin eseriyle tam bir uyum içinde olduğu için söz konusu eksikliğin mesnevinin olay örgüsünde bir değişikliğe yol açmadığı görülmektedir. Dolayısıyla Kutb'un eksik aktardığı kısımların sanatsal betimlemelerin yer aldığı kısımlar olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Eserin başındaki 271 beyitlik kısım ise Kutb'un kendisinin kaleme aldığı kısım olup şairliğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Kutb, çeviride mesnevinin aslına sadık kaldığı gibi Nizamî'nin tercih ettiği aruz veznine de sadık kalmıştır. Metnin ancak kısa bir bölümünde vezin değişikliğine gittiği görülmektedir.

Eserin bilinen tek nüshası, Paris Millî Kütüphanesinde 312 numara ile kayıtlı olan nüsha olup bu nüshanın 1383 tarihinde Altın Boğa adına Berke Fakih tarafından istinsah edildiği bilinmektedir. Kutb tarafından yapılmış olan çevirinin aslı 4370 beyitken Berke Fakih tarafından 66 beyitlik bir ekleme yapılmıştır. Söz konusu bölümde Berke Fakih Kıpçak asıllı olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca Altın Boğa ile birlikte İskenderiye'de sefere gittiği bilgisini de vermesi eserin ithaf nedenini ortaya koymaktadır. Berke Fakih'in esere eklemiş olduğu 66 beyitlik bölümün dili, eserin genel diliyle yakınlık göstermektedir.

Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i, gerek ilk çeviri Hüsrev ü Şirin mesnevimiz olması hasebiyle gerekse ihtiva ettiği dil özellikleriyle oldukça önemli bir nitelik taşımaktadır. Eser dahil olduğu Harezm-Altın Ordu Türkçesinin özellikleriyle birlikte Çağatay Türkçesi ve Kıpçak Türkçesinin dil özelliklerini de yansıtmaktadır. Bu bağlamda mesnevide geçmekte olan sözcükler Kıpçak sahasına, fiil çekimleri ise Çağatay sahasına yakındır. Son olarak metnin genelinde kapalı e sesinin bulunması, birden çok

[2] NECMETTİN HACIEMİNOĞLU, "HÜSREV ü ŞÎRÎN", TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/husrev-u-sirin--kutb (08.07.2024).

heceli sözcüklerin sonunda yer alan /g/, /ġ/ ünsüzünün düşmesi, sözcük başında bulunan /t/'lerin sedalılaşması ve sözcük ortasında ve sonunda ḍ > y değişiminin yaşanması Oğuzca'nın fonetik özelliklerinin metindeki yansımalarının başlıcalarıdır.[3]

Mesnevinin konusu şu şekilde özetlenebilir: İran hükümdarı Hürmüz'ün duaları sonucu doğan oğlu Hüsrev, yardımcısı olan Şâvûr'dan Şîrin adında güzelliği herkesce bilinen bir kadın olduğunu öğrenir. Şîrin, Ermen melikesi Mihîn Bânû'nun yeğenidir. Şîrin'in güzelliği ve atı Şebdîz hakkında aldığı bilgilerden sonra Hüsrev, Şîrin'i tanımak ister. Bu amaçla Şâvûr'u Ermen diyarına yollar. Şâvûr, Şîrin'in dikkatini Hüsrev'e çekmek için Hüsrev'in resimlerini çizer ve bu resimleri çeşitli yerlere asar. Şîrin gördüğü resimler sonucunda Hüsrev'e âşık olur. Şâvûr, Şîrin'e Hüsrev'i bulması için Medâin'e gitmesini salık verir. Şîrin erkek kılığına girerek avlanacağını söyleyerek Medâin'e doğru yola çıkar. Bu sırada Hüsrev babasıyla arasındaki sorunlardan dolayı kullarına Şîrin'i farklı bir yerde ağırlamalarını emreder ve Ermen diyarına gitmek üzere yola düşer. Yoldayken gölde yıkanan Şîrin'i görür. Ancak ikisi de farklı kılıkta olduğu için o anda birbirlerini tanıyamazlar. Daha sonra birbirlerini gördüklerinin farkına varırlar. Şîrin yoluna devam eder ve Medâin'de ağırlandığı köşkte Hüsrev'i bekler. Hüsrev ise o sırada Ermen'de Şîrin'i beklemektedir. Şâvûr, Şîrin'i bulur ve onu Ermen'e götürür. Hüsrev, babasının tahttan indirildiğini duyarak Medâin'e gider ve ardından Ermen'e döner. Bir araya geldiklerinde Şîrin, Mihîn Bânû'ya ettiği yemin nedeniyle Hüsrev'in birliktelik teklifini reddeder. Hüsrev bunun üstüne ülkesini tahtını savunmak için Bizans diyarına gider ve orada kayserin kızı Meryem ile evlenir. Ülkesine dönen Hüsrev, Şîrin'i unutamamıştır. Şîrin ise bu esnada Mihîn Bânû'nun ölümü sonucunda Ermen melikesi olmuştur. Şâvûr tarafından kendisine ulaştırılan bir araya gelme teklifini Hüsrev artık evli olduğu için reddeder.

Süt içme alışkanlığı olan ancak süt bulmakta zorlanan Şîrin'in bu durumu Şâvûr'a iletmesi sonucu Şâvûr arkadaşı Ferhad'ı getirir. Ferhad kayaları delip yol açarak Şîrin'e süt temin ederken Şîrin'e âşık olur. Ferhad'ın Şîrin'e âşık olduğunu

[3] Dilek Herkmen, "Kutb'un Hüsrev ü Şîrîn'inde Oğuzca Özellikler", **Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi,** 52, 2021, s. 14.

öğrenen Hüsrev onu çeşitli yollarla aşkından vazgeçirmeye çalıştıktan sonra son çare olarak ona Bîsütun dağını delmesini emreder. Ferhad'ın bu işi kotarabileceğini zamanla öğrenen Hüsrev, Ferhad'a Şîrin'in öldüğü haberini yollar. Bu haberi alan Ferhad hayatına son verir.

Hüsrev, karısı Meryem'in ölümünün ardından Şîrin ile bir araya gelme yolunda bir engel kalmadığı için Şîrin'in taziye mektubuna karşılık tekrar birlikte olma teklifi sunar. Ancak Şîrin kabul etmez. Bunun üstüne Hüsrev, Şeker adlı bir kadınla evlenir. Ardından hâla Şîrin'i sevdiği için Şeker'den ayrılır ve Şîrin ile evlenir. Ancak bu mutluluk Hüsrev'in oğlu Şîrûye'nin Şîrin'de âşık olması sonucu bozulur. Şîrûye, Şîrin'e ulaşmak için babası Hüsrev'i öldürtür ve Şîrin'e evlenme teklifi eder. Şîrin ise reddederek Hüsrev'in mezarının yanında hayatına son verir.

2. BÖLÜM

SÖZ DİZİMİ ÜZERİNE GÖRÜŞLER

Kutb'un Hüsrev ü Şirin'inin cümle tahlilinin yapıldığı bu çalışmada cümle türleri analiz edilmekte ve sözcük grupları açıklanmaktadır. Söz konusu çalışmada izlenen yol ve cümle türlerinin açıklanmasında kabul edilen görüşlerle ilgili bilgi verilmesi amacıyla bu bölümde Muharrem Ergin, Tahsin Banguoğlu, H. İbrahim Delice, Leyla Karahan ve Mustafa Özkan-Veysi Sevinçli'nin cümle gruplandırmaları verilecektir.

Muharrem Ergin'e göre "Cümle bir fikri, bir düşünceyi, bir hareketi, bir duyguyu, bir hadiseyi tam olarak bir hüküm hâlinde ifade eden kelime gurubudur." Görüldüğü üzere Muharrem Ergin, cümlelerin başlıca görevinin fikir, düşünce, hareket ya da duygu bildirmekle birlikte belirli bir hüküm öne sürmesi olduğunu savunmaktadır. Ergin'e göre cümleler yüklemin türüne göre; isim ve fiil cümlesi, yapısına göre ise basit ve birleşik olmak üzere iki başlığa ayrılmaktadır. Birleşik cümleler de kendi içinde şartlı birleşik, ki'li birleşik ve iç içe birleşik olmak üzere üç alt başlığa ayrılmaktadır.

Tahsin Banguoğlu'na göre "Kendi kendine yeten bir yargı cümle sayılır." Burada Muharrem Ergin'in "hüküm" ile kastettiği kavramın yerini "yargı"ya bıraktığı görülmektedir. Banguoğlu cümleyi basit ve birleşik olmak üzere iki alt başlık altında göstermektedir. Bu ayrımda tek bir yargıdan oluşan cümleler basit cümleleri oluştururken birden fazla yargıdan oluşan cümlelerin birleşik cümle olduğu kabulü yer almaktadır. Basit cümleler isim ve fiil cümlesi olmak üzere ikiye ayrılırken ara cümleler için "saplama cümle" kavramı ortaya konmaktadır. Birleşik cümleler ise "birleşenleri" anlam ve şekil ilişkileriyle bir araya gelmiş cümleler şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Birleşenleri anlam ilişkileriyle bir araya gelmiş cümleler; yan yana birleşik cümle ve alt alta birleşik cümle, şekil ilişkileriyle bir araya gelmiş cümleler ise; tümleme birleşik cümle ve karmaşık birleşik cümledir. Tümleme birleşik cümle;

şart cümlesi ilinti zamiri cümlesi ve bağlam cümlesi alt başlıklarını içerirken karmaşık birleşik cümle; ad fiil cümlesi, sıfat fiil cümlesi ve zarf fiil cümlesi olmak üzere üç alt başlığı içermektedir.

H. İbrahim Delice'ye göre "Bir yargıyı dinleyende soruya yer bırakmayacak şekilde oluş veya kılış bildiren çekimli bir fiille sonuna cevher fiili getirilen ve durum bildiren bir isimle kullanılan kelimeler dizisine cümle denir." Delice cümleleri yüklemin yerine göre; kurallı ve kuralsız, yüklemin türüne göre; isim cümlesi ve fiil cümlesi, anlamlarına göre; olumlu, olumsuz, soru, olumlu soru ve olumsuz soru, yapılışlarına göre; basit ve birleşik cümle ve kullanımlarına göre; sıralı (sıralanan) cümleler ve bağlı cümleler olmak üzre çevitli alt başlıklara ayırmaktadır. Sıralı cümleler bağımlı sıralı ve bağımsız sıralı cümleleri kapsamaktadır. Birleşik cümle ise girişik-birleşik, iç içe birleşik, karmaşık birleşik cümledir.

Leyla Karahan'a göre "Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir durumu, bir olayı yargı bildirerek anlatan kelime veya kelime dizisine cümle denir." Karahan cümleleri dört başlıkta ele almaktadır. Buna göre cümleler bağlanma şekillerine göre; bağlama edatlarıyla bağlanan cümleler, ortak cümle ögeleriyle bağlanan cümleler, ortak kip/ şahıs ekleriyle bağlanan cümleler ve anlam ilişkisiyle bağlanan cümleler, yüklemin türüne göre; fiil cümleleri ve isim cümleleri, yüklemin yerine göre; kurallı (düz) cümleler ve devrik cümleler, anlam özelliklerine göre; olumlu ve olumsuz cümleler ile soru cümleleri şeklinde bölümlenmektedir.

Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli'ye göre cümleler yüklemlerine göre cümleler; isim cümlesi (basit zamanlı isim cümlesi ve birleşik zamanlı isim cümlesi) ve fiil cümlesi (basit fiillerle kurulan cümleler, birleşik fiillerle kurulan cümleler, birleşik zamanlı fiillerle kurulan cümleler, geçişli fiillerle kurulan cümleler, geçişsiz fiillerle kurulan cümleler, etken çatılı fiillerle kurulan cümleler, edilgen çatılı fiillerle kurulan cümleler, ettirgen çatılı fiillerle kurulan cümleler, işteş çatılı fiillerle kurulan cümleler ve dönüşlü çatılı fiillerle kurulan cümleler), anlamlarına göre cümleler; olumlu cümle (olumlu isim cümlesi ve olumlu fiil cümlesi), olumsuz cümle (olumsuz fiil cümlesi ve olumsuz isim cümlesi), soru cümlesi (soru ekiyle yapılan cümleler, soru sıfatıyla kurulan cümleler, soru zamiri ile kurulan cümleler, soru zarfıyla kurulan

cümleler ve soru edatıyla kurulan cümleler), emir cümlesi ve ünlem cümlesi, yüklemin yerine göre cümleler; kurallı cümle ve devrik cümle, yapılarına göre cümleler; basit cümle, birleşik cümle (şartlı birleşik cümle, iç içe birleşik cümle, ki'li birleşik cümle ve girişik birleşik cümle), sıralı cümle (bağımlı sıralı cümle ve bağımsız sıralı cümle), bağlı cümle, ara sözlü (cümleli) cümle ve eksiltili cümle (kesik cümle) olmak üzere çeşitli alt başlıklara ayrılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HÜSREV Ü ŞİRİN'DE CÜMLE TÜRLERİ

3. 1. Cümle

Cümle, özne ve yüklem olmak üzere iki temel ögeden oluşan ve yargı bildirme görevini yerine getiren sözcük ya da sözcük gruplarıdır. İkinci bölümde de görüldüğü üzere bir duygu, düşünce ya da hareketi bildiren cümleler nesne, yer tamlayıcısı ve zarf olmak üzere üç yardımcı ögeyi de kapsayabilmektedir. Metin içindeki cümlelere bakıldığında genellikle temel ögelerle birlikte yardımcı ögelerin de bulunduğu örnekler çoğunluktadır. Ayrıca gerek temel gerek yardımcı ögeler çeşitli sözcük gruplarından oluşabilmektedir. Metindeki örnekler de çoğunlukla sözcük grubu biçimindedir.

3. 2. Cümle Türleri

İkinci bölümde yapılan sınıflandırmalardan yararlanılarak çalışmada esas alınan cümle türleri sınıflandırması aşağıdaki gibidir.

3. 2. 1. Yapılarına Göre Cümleler

3. 2. 1. 1. Basit Cümle: Tek bir yargıdan oluşan cümledir. Bu yargıyı bildiren yüklem isim veya fiil olabilir. Ancak birden fazla yargı bulunamaz. Muharrem Ergin'in görüşüne bağlı olarak fiilimsiler yargı bildiren yapılar olarak kabul edilmemektedir.

ilāhi ṭevfiḳın͡g ḳapġın aça bir (1)
kevākib buyruḳındın işde yürir (22)
man͡ga naḳş itmek ögretti ol üstād (692)

ḳaraḳçı yol uruġlı boynın üzdi (1216)
niçege tigrü mundaġ ḳaḏġu yir (2145)

3. 2. 1. 2. Birleşik Cümle: Birden fazla yargıdan oluşan cümledir. Birleşik cümlelerde ana yargıyı taşıyan ana cümle ve ana cümleyi çeşitli yönlerden açıklayan yardımcı cümle olmak üzere iki cümle bulunmaktadır. Birleşik cümle kendi içlerinde çeşitli alt gruplara ayrılmaktadır.

3. 2. 1. 2. 1. Şartlı Birleşik Cümle: Ana cümledeki eylemin gerçekleşmesini yardımcı cümledeki koşula bağlayan cümledir. Şartlı birleşik cümlenin yardımcı cümlesi şart cümlesidir ve çoğunlukla ana cümlenin zarfı görevindedir. Ancak her şart eki almış yüklemin şartlı birleşik cümle oluşturduğunu söylemek doğru değildir. Kimi şart ekleriyle zarf-fiil grubu oluşturulmaktadır. Aşağıda her iki durumun örnekleri verilmektedir.

bu maʿnīni bileyin tiseng̑ iy dil
ḳamuġ sen-sen sen anıng̑ men tiyü bil (26)
eger bolsang̑ aẏuç topraḳda ḫoşnūd
sang̑a bolmaz ziyān bizge bolur sūd (95)
ʿāşıḳ bolmasa uşbu yiti ḳat yir
nidin munça ḫalāyıḳ zaḫmını yir (265)
kilid bolsa genc açmaḳ ümīd ol (1247)
eger şāh aysa kilsün tiyü mini
ayıt işimge kilmez tidi sini (2309)

Yukarıdaki örnekler şartlı birleşik cümle örnekleridir. Burada ana cümlenin gerçekleşmesi şart cümlesindeki koşulun gerçekleşmesine bağlıdır. Aşağıdaki örneklerde ise şart ekiyle kurulan zarf-fiil gruplarının zarflık yaptığı örnek cümleler yer almaktadır. Burada şart ekinin görevi zamanın bildirilmesidir. Söz konusu örnekler şartlı birleşik cümle oluşturmamaktadır:

tarıldı irse andın cehl süsi
an͡ga bilgürdi sırrlar caysūsi (312)
ṭüketti irse söz şāvūr-ı server
ferāġat kitti ʿışḳ oyġandı kökrer (480)
köterdi irse maşrıḳdın başın kün
zamāne tāc keydi sarıġ altun (598)
yaḳıldı irse nāgeh tan͡g çırāġı
köyüp baġrı öḏükde sızdı yaġı (949)
yana yaşrun barıp ḫusravḳa şāvūr
ḫabar ketrür ni kim sözlese ol ḫūr (2135)

3. 2. 1. 2. 2. Ki'li Birleşik Cümle: "Yabancı asıllı olan ve Türkçe için normal olmayan bu birleşik cümle Farsçadan geçmiş bulunan ki edatıyla ve onun Türkçesi olarak eskiden kullanılan kim edarıtla yapılan birleşik cümledir."[1] Ki'li birleşik cümlelerde ki'den önce gelen kısım ana cümle, ki'den sonra gelen kısım ise yardımcı cümledir. Ki'li birleşik cümlelerde yardımcı cümle ana cümlenin yükleminin tamamlayıcı bir ögesi olabileceği gibi ana cümlenin ögelerinden birini çeşitli yönlerden niteleyen bir öge de olabilmektedir. Metinde özellikle vezni tamamlamak amacıyla sık sık ki'li birleşik cümlelere yer verildiği görülmektedir.

kön͡gül bir kim yaḳının͡gġa yarasun
aḏın ġaflet bu kön͡glümdin yırasun (2)
tümen ḫusrav ḳulun͡g bolsa yarar kim
bu şīrīn şahṣ birle sen mülāzım (191)
munun͡g-tig aymış ol bir pīr-i ʿāḳīl
kim ol irmiş ḳamuġ nevʿ içre kâmil (271)
körer kim kitmiş ol şāh-ı cihangīr (1225)
ayıt kim tutmaġınça oynamasun (2305)

[1] Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Basım, Yayım Tanıtım, 2000, s. 405.

3. 2. 1. 2. 3. İç İçe Birleşik Cümle: Kendi içinde bir başka cümle bulunduran cümledir. Bu cümleye iç cümle denilmektedir. İç cümle, cümlenin ögelerinden biri ya da bir ögenin parçası durumundadır. Metinde iç cümleler özellikle "tiyü" ve "tip" zarflarıyla ana cümleye bağlanmakta ve zarf-fiil grubunun nesneliğini yapmaktadır. Bunun dışında ise "ti-" ve "ayıt-" fiilleri iç içe birleşik cümle oluşturmaktadır.

bu maʿnīni bileyin tiseng iy dil (26)
ḳamuġ sen-sen sen aning men tiyü bil (26)
melīk fermānladı ḫançer aling tip
kesip aṭlar aḏakını saling tip (350)
ḳatıġ dermānde boldum tip ey vefādār
meded ḳıl bir ilig tut tidi zinhār (492)
ayıt bu ārzūdın kiç tip yimü sen (2306)

3. 2. 1. 2. 4. Bağlı Birleşik Cümle: Bağlama edatlarıyla birbirlerine bağlanan cümlelerdir. Bağlama edatları, iki cümle arasındaki anlam ilintisini ortaya koymaktadır. Metinde sıkça kullanılan bağlama edatları *kaçan, kaçan kim, niteg kim, yāḫūt, yoksa/ yok irse, çün, meger, veli* ve *velikin*dir.

kaçan bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
ḳaçan ḫusravda bar irdi bu sīret
melek tig ḳayda ol şīrīnde sūret (193)
kaçan kim bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
ḳaçan kim altı yaşḳa yitti ol şāh
ḳamuġ yönlerni anglap boldı āgāh (289)
ḳaçan kim baḫt u tāc ilginge kirgey
ḳamuġ türlüg muradıng tengri birgey (1710)
ḳaçan kim ol ölüm boġzungnı tutġay
özüng ḳurtulġa yolın terk unutġay (1934)
niçe/ niçe kim bağlama edatıyla bağlanan cümleler:

niçe kim āfet-i ʿömr intiẓar ol
soñgı vaṣl ilge kirse hem kiçer ol (1178)
niçe kim küçlüg irdi ḫusrav iy yār
melik irdi (1462)
niçe kim taptı davlat aldı ol tāc (1983)
niteg kim bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
niteg kim çıḳtı beşikdin cihānḳa
sev̇üglüg urġın ikti barça cānḳa (286)
niteg kim uḳtı şīrin ol ḳız sözini
tiye bilmedi ol dem öz özini (645)
men irdim yarı il bolmışda aġyār
niteg kim bildi il ḳıldı aḏın yār (2265)
yāḫūt bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
körüp añgla köñgülde raḥmi bar mu
yāḫūt hīç ādemi urġın sev̇er mü (496)
yoksa/ yok irse bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
iki işdin birin ḳıl yoḳsa bolmaz (1822)
ḫayāl mu irdi yoḳsa tüş mü yordum (1835)
meşeḳḳat ḳılmasun cānımġa ayġıl
yaman rāy urmasun ḥaḳḳımġa ayġıl
yoḳ irse ayġa men ġamzemḳa kim bir
yana ṣabrınġa urġay ʿişvedin tīr (2230-2231)
çün bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
çün davlat bar irür hem kilgey ol yār (1852)
çün vaṣlı yoḳ anıñg ḳorḳmaḳ fıraḳdın
bolup fāriġ oturġay men yıraḳdın (2278)
çün raḥmı yoḳ unutsun mini bārı (2273)
meger bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
mañga uşbu felek sırrı bilinmez
meger bu naḳş körünür maʿlūm irmez (66)
yüzini körmemiş ʿömrinde bir ir
meger közgü uşol hem ayda birer (1098)

öküş söz birle maġzımnı ḳuruttung͡
meger bir yolı ḥikmetni unuttung͡ (2165)
veli bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
yaratığı anung͡ toprakḍın irdi
veli ni sözlese çın ḥakḍın irdi (124)
bu sözler birle öz köng͡lin avıtur
velī ʿışḳ sözin köng͡lüng͡e yaḳıtur (1857)
ʿaḳıl bizni biligge yolçılayur
saḳış birle işin ḳılmaḳ tileyür
velī ʿışḳ uşbu defterdin aḍın ol (2295-2296)
velikin bağlama edatıyla bağlanan cümleler:
anı bilmeklik irmez bizge düşvār
velīkin uşbu iş ḥayretke tartar (32)
bu işke çāre men bīçāre bilmen
ʿacizlikdin aḍın hīç çāre bilmen
velīkin ḥakḍın uş yāri ḳolayın
küçüm yitmişçe bir çāre ḳılayın (504-505)
minim tig sen taḳı ʿizzet ḳıl anı
velīkin sen künilep ḳaḍġu yime
mini şīrin ḳatınġa barġay time (2112-2113)

3. 2. 1. 2. 5. Sıralı Cümle: Birbirinden bağımsız yargılar içeren cümlelerin ard arda dizilmesiyle oluşturulmuş cümledir. Sıralı cümlelerde her cümle kendi içinde bir yargı bildirmektedir. Sıralı cümlelerde, cümleler arasında öge ortaklığı ya da anlam ilintisi bulunmaktadır. Sıralı cümlelerde, ana cümle ve yan cümle ayrımı bulunmamaktadır. Sıralı cümleler öge ortaklığı bulunup bulunmamasına göre bağımlı sıralı cümle ve bağımsız sıralı cümle olmak üzere iki başlığa ayrılmaktadır.

3. 2. 1. 2. 5. 1. Bağımlı Sıralı Cümle: İki ya da daha fazla cümle arasında belli bir ögede ortaklık bulunan cümle türüdür. Bu cümleler arasında anlamca da birlik

bulunmaktadır. Metin içindeki bağımlı sıralı cümlelerdeki ortak öge genellikle öznedir.

bu kön͡glüm közgüsin ṣayḳal ḳılu bir
ḳamuġ müşkillerimni ḥal ḳılu bir
içimni öz nurun͡g birle yarutġıl
tilimni öz s̲enan͡g özre yüritgil
dāvūd yan͡glıġ bu kön͡glüm tāze ḳılġıl
zebūrumnı bed̲ük āvāze ḳılġıl (3-4-5)
açıp tigme mün͡güşde rāz gencin
bizedi yir yüzin ḥoş ḳıldı rengin (581)
işim bütkey tiyü endī̲şe ḳıldı
ni ḥoş kilding͡ tiyü köp ʿöz̲r ḳıldı
bir ança ögdi ḳaç ḳulmaş birdi
başındın kiçmiş sözlerge kirdi (1159-1160)
bağışlar bir nedī̲mge tāc u tonın
sev̇er şahlıḳdın artuḳ çeng ünin (1259)
ad̲ın söz başladı ḳoydı bu sözni
ḳuruġ yirde tig imgedip özini (2134)

3. 2. 1. 2. 5. 2. Bağımsız Sıralı Cümle: Birbiriyle anlamca ilişki içinde olan ancak öge ortaklığı bulunmayan cümledir. Bağımsız sıralı cümlelerde anlam ilişkisi öne çıkmaktadır.

tikensiz hiç çiçekning͡ asġı bolmaz
körersen hiç kim irse ilge almaz (939)
anıng͡ tig ḳatı ḳuçar irdi ol şāh
çiçek kök rengin alnur irdi nāgāh (1482)
revān aṭlandı gülgüning͡e ol ḥūr
silāḥ bağladı ol üstād şāvūr (1992)
bular ḳol ḳav̇şurup turmış tapuġda

aḏın bigler turur ṣaf ṣaf ḳapuġda (2011)
yoḳ imdi bir saḫadın urġuçı dem
saḫāvet ḳapġı uş baġlandı muḥkem (2088)

3. 2. 2. Anlamlarına Göre Cümleler

3. 2. 2. 1. Olumlu Cümle: Cümlede belirtilen iş, oluş, hareket, düşünce ve durumun gerçekleştiğini gösteren cümledir.

anung̑ naʿleyni boldı ʿarş öze tāc (139)
bir ançadın song̑ öz ḥalınġa kildi (934)
iḏim raḥmetindin luṭf u ʿināyet ḳılur (1213)
mang̑a yüz ḳaḏġu yigüçi kerek yār (1843)
çāvuşlar gürz kötürüp bir yıġaç yol
ayurlar hey dergāhdın yıraḳ bol (2018)

3. 2. 2. 2. Olumsuz Cümle: Cümlede belirtilen iş, oluş, hareket, düşünce ve durumun gerçekleşmediğini gösteren cümledir. Metinde cümlenin anlamca olumsuzluğu fiil cümlelerinde yükleme getirilen -mA/-mE olumsuzluk ekiyle sağlanırken isim cümlelerinde *yoḳ* sözcüğünün yüklem görevinde kullanılmasıyla sağlanmaktadır.

taʿālāʾllah ang̑a yoḳ oḫşaşıġ bir (17)
yoḳ andın özge tilekim ʿālemde (849)
bu ajunnung̑ beḳāsı yoḳ irür (1063)
kiçip yil tig hem otḳa köymegeymen (1730)
bu dünyā aldağınġa kirme zinhār (2034)

3. 2. 2. 3. Soru Cümlesi: Soru ifade eden cümledir. Soru cümleleri olumlu soru cümlesi ve olumsuz soru cümlesi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Metinde soru cümleleri, soru zarfları ve soru ekiyle kurulmaktadır.

bu iş ḳılmaḳḳa -mu şebdīzni ḳoldung͡ (788)
ḫalḳ ara aşkāra ḳolmaḳ
ol ḫusrav ḳayu ḳayusı şīrin (1303)
ḫalḳ ara aşkāra ḳolmaḳ
mu yaḫşu yāhut iş kizlençi ḳılmaḳ (1344)
ḳayu dürr çıḳar avval ṣadefdin (1473)
ḳaçan mun-tig sevinçlük tüni kilgey (1503)

3. 2. 3. Yüklemin Türüne Göre Cümleler

3. 2. 3. 1. Fiil Cümlesi: Cümlede belirtilen iş, oluş ve hareketi karşılayan yüklemin çekimli bir fiil ya da birleşik fiilden oluştuğu cümledir.

ḫarablıḳ il köterdi barça yandın
ẓulum ḳamçısı kitti irse ildin (325)
kişiler kördi ḫusrav yüzü savluġ
ḳamuġ körmekke yüzin ārzūluġ (1007)
tüketti irse bu ḳızlar sözini
ḳamuġ şavūrḳa tiktiler közini (1546)
kitip kün çıḳtı irse perdedin ay
āsesler kildi tip tün çaldı sernāy (2103)
açıġlanıp ḳılıp turş öz yüzini
ḳaḳıtu aydı bu niçe sözini (2313)

3. 2. 3. 2. İsim Cümlesi: Yüklemin bir isim ya da isim grubundan oluştuğu cümledir. Metinde bir ismin yüklem görevinde kullanılması için *ol* bildirme ekinden ve *ir-* yardımcı fiilinden yararlanılmaktadır.

tanuḳ barça ḫalāyıḳ barlıḳın͡ga (16)
anı izdeyü bar ʿömrüm kiçürgüm (916)
felek cevrinden emin kim irse yoḳ (1197)
ḳanı ol ay birle tün ḳata ḫoş

aḏaḳ ilde yüritip ḳılġanım nūş (1830)
iy vefāsız ḳanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz (2317)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HÜSREV Ü ŞİRİN'İN METİN İNCELEMESİ

1. ilāhi ṭevfiḳın͡g ḳapġın aça bir
kön͡gülge raḥmetin͡g urġın saça bir

ilāhi ṭevfiḳın͡g ḳapġın aça bir

1. Cümle

kön͡gülge raḥmetin͡g urġın saça bir

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ilāhi ṭevfiḳın͡g ḳapġın aça bir

CDU N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kön͡gülge raḥmetin͡g urġın saça bir

YT N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. kön͡gül bir kim yaḳınıng͡a yarasun

adın ġaflet bu kön͡glümdin yırasun

kön͡gül bir kim yakınıng͡ġa yarasun

Ana Cümle

adın ġaflet bu kön͡glümdin yırasun

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kön͡gül bir

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yakınıng͡ġa yarasun

1. Cümle

adın ġaflet bu kön͡glümdin yırasun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yakınıng͡ġa yarasun

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adın ġaflet bu kön͡glümdin yırasun

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. bu kön͡glüm közgüsin ṣayḳal ḳılu bir
ḳamuġ müşkillerimni ḥal ḳılu bir
4. içimni öz nurun͡g birle yarutġıl
tilimni öz ṣenan͡g özre yüritgil
5. dāvūd yan͡glıġ bu kön͡glüm tāze ḳılġıl
zebūrumnı beḏük āvāze ḳılġıl

bu kön͡glüm közgüsin ṣayḳal ḳılu bir

1. Cümle

ḳamuġ müşkillerimni ḥal ḳılu bir

2. Cümle

içimni öz nurun͡g birle yarutġıl

3. Cümle

tilimni öz senan͡g özre yüritgil

4. Cümle

dāvūd yan͡glıġ bu kön͡glüm tāze ḳılġıl

5. Cümle

zebūrumnı bedük āvāze ḳılġıl

6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kön͡glüm közgüsin ṣayḳal ḳılu bir

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ müşkillerimni ḫal ḳılu bir

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

içimni öz nurung birle yarutġıl

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tilimni öz senang özre yüritgil

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

dāvūd yanglıġ bu könglüm tāze kılġıl

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

zebūrumnı bedük āvāze ḳılġıl

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. bu söz kim başladım ḫoş kilsü cānġa
mübārek ḳıl sözüm barça cihānġa

bu söz kim başladım ḫoş kilsü cānġa

1. Cümle

mübārek ḳıl sözüm barça cihānġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu söz başladım kim ḫoş kilsü cānġa

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu söz başladım

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

hoş kilsü cānġa

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

mübārek ḳıl sözüm barça cihānġa

Y N YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. anıng̃ tig kim oḳıġan dil açılsun
tilimdin müşk ü ʿanberler saçılsun

anıng̃ tig kim oḳıġan dil açılsun

1. Cümle

tilimdin müşk ü ʿanberler saçılsun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tig kim oḳıġan dil açılsun

Z CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tilimdin müşk ü ʿanberler saçılsun

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. ḳarası közni toluġ nūr ḳılsun
işitgen maġzını maḥmūr ḳılsun

karası közni toluġ nūr ḳılsun

1. Cümle

işitgen maġzını maḥmūr ḳılsun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

karası közni toluġ nūr ḳılsun

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

işitgen maġzını maḥmūr ḳılsun

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. maʿānī birle yüksek ḳıl sözümni
sāʿādet birle bār it bu özümni
10. kön͡güllerni͡ng müferriḥ nāmesi ḳıl
ḳamuġ müşkil kilidi bolsu bu til

maʿānī birle yüksek ḳıl sözümni
sāʿādet birle bār it bu özümni
kön͡güllerni͡ng müferriḥ nāmesi ḳıl

1. Cümle

kamuġ müşkil kilidi bolsu bu til

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

maʿānī birle yüksek ḳıl sözümni

1. Cümle

sāʿādet birle bār it bu özümni

2. Cümle

kön͡güllerni͡ng müferriḥ nāmesi ḳıl

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

maʿānī birle yüksek ḳıl sözümni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemn türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

sāʿādet birle bār it bu özümni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

kön͡güllerning͡ müferriḥ nāmesi ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ müşkil kilidi bolsu bu til

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. şīrīn ḳıl şāh közin͡ge söz cemālı

kim uş şīrīn irür söz içre fālı

şīrīn ḳıl şāh közin͡ge söz cemālı

Ana Cümle

kim uş şīrīn irür söz içre fālı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şīrīn ḳıl şāh közinge söz cemālı

Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş şīrīn irür söz içre fāl ı

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. ʿināyet birle ḳıl könglümni āgāh
bu söz içre medet ḳıl ḳulġa allah

ʿināyet birle ḳıl könglümni āgāh

1. Cümle

bu söz içre medet ḳıl ḳulġa allah

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿināyet birle könglümni āgāh ḳıl

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu söz içre medet ḳıl ḳulġa allah

Z Y YT CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. ināyet kim sanga uş ḳıldı yarı

ni turdung tilge kiltür dilde barı

ināyet kim sanga uş ḳıldı yarı

1. Cümle

ni turdung tilge kiltür dilde barı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ināyet kim sanga uş ḳıldı yarı

Ö CDU YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni turdung tilge kiltür dilde barı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ni turdung

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

tilge kiltür dilde barı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. idi atı birle başla sözüngni

kim ol bar ḳıldı yoḳdın bu özüngni

idi atı birle başla sözüngni

Ana Cümle

kim ol bar kıldı yoḳdın bu özüngni

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

idi atı birle başla sözüngni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol bar ḳıldı yoḳdın bu özüngni

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. uluġ tengri kim ajunnı yarattı
tutup bik yirni köklerni töretti

uluġ tengri kim ajunnı yarattı

1. Cümle

tutup bik yirni köklerni töretti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uluġ tengri kim ajunnı yarattı

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[uluġ tengri] tutup bik yirni köklerni töretti

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. tanuḳ barça ḫalāyıḳ barlıḳın͡ga
deliller hem öküş bar birlikin͡ge

tanuḳ barça ḫalāyıḳ barlıḳın͡ga

1. Cümle

deliller hem öküş bar birlikin͡ge

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

barça ḫalāyıḳ barlıḳın͡ga tanuḳ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hem öküş bar birlikin͡ge deliller

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17. taʿālāʾllah an͡ga yoḳ oḫşaşıġ bir
yāratur hem yüritür ḫükmi yürir

taʿālāʾllah an͡ga yoḳ oḫşaşıġ bir

1. Cümle

yāratur hem yüritür ḫükmi yürir

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

taʿālāʾllah yok a͡nga bir oḫşaşıġ

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yāratur hem yüritür

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2.1.

yāratur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yüritür

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ḫükmi yürir

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. felekni tezgitip yulduz yüritgen
ḳamuġnı ḫükmi birle hem igitgen
19. bu munça ‘ilm ü ḥikmetler yāratġan
ḳarang̃ḳu tünni kün birle yārutġan
20. sevinç ve ḳadġu ḳorḳunç ve umınç yüz
yārattı tün me kün ay ve yulduz

felekni tezgitip yulduz yüritgen

1. Cümle

ḳamuġnı ḫükmi birle hem igitgen

2. Cümle

bu munça ‘ilm ü ḥikmetler yāratġan

3. Cümle

ḳarang̃ḳu tünni kün birle yārutġan

4. Cümle

sevinç ve ḳadġu ḳorḳunç ve umınç yüz

yārattı tün me kün ay ve yulduz

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

felekni tezgitip yulduz yüritgen [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġnı ḫükmi birle hem igitgen [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu munça ‘ilm ü ḫikmetler yāratġan [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

karaṅ̆gḳu tünni kün birle yārutġan [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

sevinç ve ḳadġu ḳorḳunç ve umınç yüz

yārattı tün me kün ay ve yulduz

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. vücūdı barça mevcūd özre ṭāhir
nişānı barça körgenlerge żāhir

vücūdı barça mevcūd özre ṭāhir

1. Cümle

nişānı barça körgenlerge żāhir

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre öznelerini oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

vücūdı barça mevcūd özre ṭāhir [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nişānı barça körgenlerge żāhir [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. kevākib buyruḳından işde yürir
ṭabāyiʿḳa şeref hem ṣunʿı birür

kevākib buyruḳından işde yürir

1. Cümle

ṭabāyiʿḳa şeref hem ṣunʿı birür

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kevākib buyruḳından işde yürir

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tabāyiʿka şeref hem ṣunʿı birür

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

23. yitik baḳġanlar andın taptı maḳṣūd
işol ḥalvetde olturġanġa maʿbūd

yitik baḳġanlar andın taptı maḳṣūd

1. Cümle

işol ḥalvetde olturġanġa maʿbūd

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yitik bakġanlar andın taptı maḳṣūd

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

işol ḫalvetde olturġanġa maʿbūd [ol]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

24. an͡gar hiç oḫşamaz bu barça nen͡gler
saḳınman͡g kim kişi fikr itip an͡glar

an͡gar hiç oḫşamaz bu barça nen͡gler

1. Cümle

saḳınman͡g kim kişi fikr itip an͡glar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağınsız sıralı cümledir.

1. Cümle

an͡gar hiç oḫşamaz bu barça nen͡gler

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

sakınmaŋ kim kişi fikr itip aŋlar

Ana Cümle Yardımcı Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sakınmaŋ

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yardımcı Cümle

kişi fikr itip aŋlar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

25. münezzeh z̄ātı anıŋ özge neŋdin
müberrra ḫükmi anıŋ barça teŋdin

münezzeh z̄ātı anıŋ özge neŋdin

1. Cümle

müberrra ḫükmi anıŋ barça teŋdin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

münezzeh [ol] zātı anıng özge nengdin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

müberrra [ol] ḫükmi anıng barça tengdin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

26. bu maʿnīni bileyin tiseng iy dil

ḳamuġ sen-sen sen anıng men tiyü bil

bu maʿnīni bileyin tiseng iy dil

Şart Cümlesi

kamuġ sen-sen sen anıng men tiyü bil

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu maʿnīni bileyin tiseng iy dil

N Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu maʿnīni bileyin

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle:

sen ḳamuġ sen-sen anıng̀ men tiyü bil

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kamuġ sen-sen anıng̀ men

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳamuġ sen-sen

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıng̀ men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

27. özün͡g yüz pāre ḳıl gül tig bu bāġda
kim uş yoḳ tendurustluk uşbu taġda

özün͡g yüz pāre ḳıl gül tig bu bāġda

Ana Cümle

kim uş yoḳ tendurustluk uşbu taġda

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

özün͡g yüz pāre ḳıl gül tig bu bāġda

N Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş yoḳ tendurustluk uşbu taġda

CDU Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

28. sen andın yügrü kildin͡g uş bu yirge
yana kiç mundın ōt tut anda yirge

sen andın yügrü kilding uş bu yirge

1. Cümle

yana kiç mundın ōt tut anda yirge

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sen andın yügrü kilding uş bu yirge

Ö YT Z Y CD YT

Bu cümle;

a.Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana kiç mundın

Z Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ot tut anda yirge

N Y YT YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

29. anı izdeyü ʿaḳlım kezdi eflāk

bu vehm oprattı uş na’lın idrāk

anı izdeyü ʿaklım kezdi eflāk

1. Cümle

bu vehm oprattı uş na’lın idrāk

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anı izdeyü ʿaḳlım kezdi eflāk

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu vehm oprattı uş na’lın idrāk

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

30. ʿāḳılmen bilgemen tip izde iy yār
munı bildi bilinmez kim bu esrār

ʿāḳılmen bilgemen tip izde iy yār

1. Cümle

munı bildi bilinmez kim bu esrār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿāḳılmen bilgemen tip izde iy yār

Z Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle:

ʿāḳılmen bilgemen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

‘ʿāḳılmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilgemen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

munı bildi kim bilinmez bu esrār

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

munı bildi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bilinmez bu esrār

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

31. körüp ol ḥālin özdin il köterdi
aradın anda ṣon͡g özin kiterdi

körüp ol ḥālin özdin il köterdi

1. Cümle

aradın anda ṣon͡g özin kiterdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

körüp ol ḥālin özdin il köterdi

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aradın anda şonḡ özin kiterdi

YT Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

32. anı bilmeklik irmez bizge düşvār
velīkin uşbu iş ḥayretke tartar

anı bilmeklik irmez bizge düşvār

1. Cümle

velīkin uşbu iş ḥayretke tartar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

anı bilmeklik bizge düşvār irmez

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

uşbu iş ḥayretke tartar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

33. kimüng̃ şemʿinde körseng̃ bir yaruḳluḳ
anıng̃ birlikinge birür tanuḳluḳ

kimüng̃ şemʿinde körseng̃ bir yaruḳluḳ

Şart Cümlesi

anıng̃ birlikinge birür tanuḳluḳ

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kimüng̃ şemʿinde körseng̃ bir yaruḳluḳ

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anıng̃ birlikinge birür tanuḳluḳ

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

34. bilig birdi anı bilmeklük üçün
beşāret birdi eymenmeklik üçün

bilig birdi anı bilmeklük üçün

1. Cümle

beşāret birdi eymenmeklik üçün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bilig birdi anı bilmeklük üçün

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

beşāret birdi eymenmeklik üçün

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

35. urup hey'etdin uşbu çarḫ-ı eflāk
mühendis tig raḳım-i taḫta-i ḫāk
36. çiçek tig genç toprakḍın yarattı
bizing tig şaḫs hem suv̇dın töretti
37. bağırdın suġarıp bu cān bāğını
çerāġ ornın͡ga birdi köz yaġını

urup hey'etdin uşbu çarḫ-ı eflāk

mühendis tig raḳım-i taḫta-i ḫāk

çiçek tig genç toprakdın yarattı

1. Cümle

bizing tig şaḫs hem suv̇dın töretti

2. Cümle

baġırdın suġarıp bu cān bāġını

çerāġ ornın͡ga birdi köz yaġını

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

urup hey'etdin uşbu çarḫ-ı eflāk

Z

mühendis tig raḳım-i taḫta-i ḫāk

Ö

çiçek tig genç toprakdın yarattı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a.Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[mühendis tig raḳım-i taḫta-i ḫāk] bizing tig şaḫs hem suv̇dın töretti

Ö N CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[mühendis tig raḳım-i taḫta-i ḫāk]

Ö

bağırdın suġarıp bu cān bāġını

Z

çerāġ ornınga birdi köz yaġını

YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

38. yoḳalġular ḳamuġları yoḳalġay
hem ol barı anıng tig bar ḳalġay

yoḳalġular ḳamuġları yoḳalġay

1. Cümle

hem ol barı anıng tig bar ḳalġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

yoḳalġular ḳamuġları yoḳalġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol barı anıng tig bar ḳalġay

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

39. yaratmaḳnı anıng̃ tig ḳıldı āġāz
kim uş hiç bilse bolmaz fikr itip rāz

yaratmaḳnı anıng̃ tig ḳıldı āġāz
Ana Cümle
kim uş hiç bilse bolmaz fikr itip rāz
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
yaratmaḳnı anıng̃ tig ḳıldı āġāz
N Z Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
uş hiç rāz bolmaz fikr itip bilse
Ana Cümle Şart Cümlesi
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Ana Cümle
uş hiç rāz bolmaz
CDU Z Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
Şart Cümlesi

fikr itip bilse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

40. irür ol barçalarḳa ḳılġuçı cūd
ön͡gin kim māyalarnı ḳıldı mevcūd
41. nişān birdi bu māyalarḳa iḫlāṣ
bular tigme ‘ʿamelde bolsu tip has

irür ol barçalarḳa ḳılġuçı cūd

1. Cümle

ön͡gin kim māyalarnı ḳıldı mevcūd

2. Cümle

nişān birdi bu māyalarḳa iḫlās

bular tigme ‘amelde bolsu tip ḫās

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol barçalarḳa ḳılġuçı cūd irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ön͡gin kim māyalarnı ḳıldı mevcūd

Z CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

nişān birdi bu māyalarḳa iḫlāṣ

Y YT Z

bular tigme ʻamelde bolsu tip ḫāṣ

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bular tigme ʿamelde bolsu ḫāṣ

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

42. cihetke altı kön͡glek ol kiḏürdi
yana bir özre tört gevher öḏürdi

cihetke altı kön͡glek ol kiḏürdi

1. Cümle

yana bir özre tört gevher öḏürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

cihetke altı kön͡glek ol kiḍürdi

YT N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana bir özre tört gevher öḍürdi

Z Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

43. birin͡ge birdi baḫşiş kim bitürgey

birin ḳısḳanç ḳıldı kim yitürgey

birin͡ge birdi baḫşiş kim bitürgey

1. Cümle

birin ḳısḳanç ḳıldı kim yitürgey

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

birin͡ge birdi baḫşiş kim bitürgey

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a.Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

birin͡ge birdi baḫşiş

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a.Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bitürgey

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birin kıskanç kıldı kim yitürgey

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

birin kıskanç kıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yitürgey

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

44. ni bitürgen habarlıg birdükindin
ni yıġ[ġ]an cehd itip māl tirdükindin

ni bitürgen habarlıg birdükindin

1. Cümle

ni yıġ[ġ]an cehd itip māl tirdükindin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

habarlıg birdükindin bitürgen [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cehd itip māl tirdükindin yıġ[ġ]an [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

45. ni otta bar habar köydürgenindin
ni suv a͡nglar özi söndürgenindin

ni <u>otta bar habar köydürgenindin</u>

1. Cümle

ni <u>suv̇ a͡nglar özi söndürgenindin</u>

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

<u>otta bar habar köydürgenindin</u>

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

<u>suv̇ a͡nglar özi söndürgenindin</u>

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

46. irür ol kim yaratġan ortaġı yoḳ
ḳamuġ ḥammāl-i fermān bir şeki yoḳ

<u>irür ol kim yaratġan ortaġı yok</u>

1. Cümle

<u>ḳamuġ ḥammāl-i fermān bir şeki yoḳ</u>

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol yaratġan irür kim ortaġı yoḳ

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ol yāratġan irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ortaġı yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kamuġ ḥammāl-i fermān bir şeki yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

47. kimüng̃ bar zehresi ḥammālarıng̃a
ayıtsa uyma tip fermānlarınġa

kimüng̃ bar zehresi ḥammālarıng̃a

Ana Cümle

ayıtsa uyma tip fermānlarınġa

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kimüṉg zehresi bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

hammālarınġa ayıtsa uyma tip fermānlarınġa

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

fermānlarınġa uyma

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

48. bu yir togrur özi dāye tilemez
ketürür yil veli yıḍġın yıylamaz

bu yir toġrur özi dāye tilemez

1. Cümle 2. Cümle

ketürür yil veli yıdġın yıylamaz

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yir toġrur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özi dāye tilemez

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

ketürür yil veli yıdġın yıylamaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *veli* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

3. 1.

ketürür yil

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

yıḏġın yıylamaz

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

49. zihī ṣāniʿ kim ol bir munça san’at
yāratmış kör zihī kuvvtli kudrat

zihī ṣāniʿ kim ol bir munça san’at
yāratmış kör zihī kuvvtli kudrat

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

zihī ṣāniʿ kim ol bir munça san’at yāratmış

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki’li birleşik cümledir.

Ana Cümle

zihī ṣāniʿ [ol]

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol bir munça san’at yāratmış

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kör zihī kuvvtli kudrat

Y CDU N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

50. felek seyyāḥları an͡glar mu sen yār
nidin yir ka'besini çevrülürler

an͡glar mu sen yār felek seyyāhları

1. Cümle

nidin yir ka'besini çevrülürler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

an͡glar mu sen yār

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

felek seyyāḥları nidin yir ka'besini çevrülürler

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

51. bu miḥrāb içre maʿbūdı bularnıng͡

ni ol kermekde maḳṣūdı bularnıng͡

bu miḥrāb içre maʿbūdı bularnıng͡

1. Cümle

ni ol kezmekde maḳṣūdı bularnıng͡

2. Cüml

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu miḥrāb içre [ol] maʿbūdı bularnıng͡

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni ol kezmekde maḳṣūdı bularnıng͡

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

52. ni izlerler bu yol tartmak içinde

nikeler bar bu yük artmak içinde

ni izlerler bu yol tartmak içinde

1. Cümle

nikeler bar bu yük artmak içinde

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni izlerler bu yol tartmak içinde

N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

nikeler bar bu yük artmak içinde

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

53. nidin s̱ābit bu ol ni munḳalib nām
bu nik yürir an͡ga kim birdi ārām

nidin s̱ābit bu ol ni munḳalib nām

1. Cümle 2. Cümle

bu nik yürir an͡ga kim birdi ārām

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nidin sābit [ol] bu

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ol ni munḳalib nām [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

bu nik yürir

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

a͡nga kim birdi ārām

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

54. ağız bağlap çiçek tig tāze yüzler
tapunmaḳḳa kemer bağlanmış özler

ağız bağlap çiçek tig tāze yüzler

Z

tapunmakka kemer bağlanmış özler

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

55. manga ḥayret kelür bu işdin iy yār

bütüp bu butḳa bansam bilde zünnār

manga ḥayret kelür bu işdin iy yār

Ana Cümle

bütüp bu butḳa bansam bilde zünnār

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

manga hayret kelür bu işdin iy yār

YT Ö Y Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

bütüp bu butḳa bansam bilde zünnār

Z YT Y YT N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

56. bu ḥayret kim tın͡gılañdurdı dinni
ʿināyet ündedi ḳuṭb-ı ḥazinni

bu ḥayret kim tın͡gılañdurdı dinni
1. Cümle
ʿināyet ündedi ḳuṭb-ı ḥazinni
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
bu ḥayret kim tın͡gılañdurdı dinni
Ö CDU Y N
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ʿināyet ündedi ḳuṭb-ı ḥazinni
Ö Y N
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

57. bu munça nen͡gge bakma sen taşınġa
kim anlar ḫod tapunmaz öz başınġa

bu munça nen͡gge bakma sen taşınġa
Ana Cümle
kim anlar ḫod tapunmaz öz başınġa

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu munça nen͡gge bakma sen taşınġa

YT Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

anlar ḫod tapunmaz öz başınġa

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

58. ḳamuġ pergār tig baş birle gerdān
bolup öz ḫālıḳın izderler iy cān

ḳamuġ pergār tig baş birle gerdān

Ö

bolup öz ḫālıḳın izderler iy cān

Z N Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

59. āḫır sen hem yiter ilgi͡ng revān bol
nidin butḫāne ḳapġın ḳıldı͡ng uş yol

āḫır sen hem yiter ilgi͡ng revān bol

1. Cümle 2. Cümle

nidin buṯḫāne ḳapġın kıldı͡ng uş yol

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

āḫır sen hem yiter [sen] ilgi͡ng

Z Ö CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

revān bol

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

nidin buṯḫāne ḳapġın uş yol ḳıldı͡ng

Z N CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

60. sen ibrāhim tig ‘ışk oyna butġa

kirip buthane içre köyme otġa

61. naẓar butġa salıp baġlanma zünnār

ḳadem ur but özreʾ ḳurtuldun͡g iy yār

sen ibrāhim tigʿışḳ oyna butġa

1. Cümle

kirip butḫāne içre köyme otġa

2. Cümle

naẓar butġa salıp baġlanma zünnār

3. Cümle

ḳadem ur but özreʾ ḳurtuldun͡g iy yār

4. Cümle 5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sen ibrāhim tig ʿışḳ oyna butġa

Ö Z N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kirip butḫāne içre köyme otġa

Z Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

butġa naẓar salıp baġlanma zünnār

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

kadem ur but özreˀ

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

kurtuldun͡g iy yār

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

62. körüngen kökde yirde barça cism ol
ilāhī genç özre munlar ṭılsım ol

körüngen kökde yirde barça cism ol

1. Cümle

ilāhī genç özre munlar ṭılsım ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüngen kökde yirde barça cism ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ilāhī genç özre munlar ṭılsım ol

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

63. bozup alġay ṭılsım astında gencin
ṭılsım açmaḳḳa ol kim tartsa rencin

bozup alġay ṭılsım astında gencin

Ana Cümle

ṭılsım açmaḳḳa ol kim tartsa rencin

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

bozup alġay ṭılsım astında gencin

Z Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ṭılısm açmaḳḳa kim tartsa rencin

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

64. tabayiʿlarḳa bir bir mīl tartġıl
biliġ közinge bir kez nīltartġıl

tabayiʿlarḳa bir bir mīl tartġıl

1. Cümle

biliġ közinge bir kez nīl tartġıl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tabayiʿlarḳa bir bir mīl tartġıl

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

biliġ közinge bir kez nīl tartġıl

YT Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

65. bu kökler naḳşı͡nga baḳma ḫayāl ol

bu müşkil baġ irür şeşmek muḥāl ol

bu kökler nakşın͡ga bakma ḫayāl ol

1. Cümle 2. Cümle

bu müşkil baġ irür şeşmek muḥāl ol

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kökler nakşın͡ga bakma

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫayāl ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu müşkil baġ irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

şeşmek muḥāl ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

66. man͡ga uşbu felek sırrı bilinmez
meger bu naḳş körünür maʿlūm irmez

man͡ga uşbu felek sırrı bilinmez

1. Cümle

meger bu nakş körünür maʿlūm irmez

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *meger* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

man͡ga uşbu felek sırrı bilinmez [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bu nakş körünür maʿlūm irmez

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bu nakş körünür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[bu nakş] maʿlūm irmez

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

67. eger bilmek üçün bolsadı bu rāz
bu nakşlarda biri ḳılġay irdi āvāz

eger bilmek üçün bolsadı bu rāz

Şart Cümlesi

bu nakşlarda biri ḳılġay irdi āvāz

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bilmek üçün bolsadı bu rāz

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bu nakşlarda biri ḳılġay irdi āvāz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

68. bu tezgingüçi günbed kim birür nūr
körerbiz tezginür özge ni bilnür

bu tezgingüçi günbed kim birür nūr

1. Cümle

körerbiz tezginür özge ni bilnür

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu tezgingüçi günbed kim birür nūr

Ö CDU Y N

Bu cümle;

A. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körerbiz

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tezginür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

özge ni bilnür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

69. dürüst ol kim bu tezgitgende barı
bar ol tezgitmekinde iḫtiyārı

dürüst ol kim bu tezgitgende barı

1. Cümle

bar ol tezgitmekinde iḫtiyārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

dürüst ol kim bu tezgitgende barı

Y CDU YT Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bar ol tezgitmekinde ihtiyārı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir

70. belī kim tigme ṭabʿ öz bilgeni bar
bu tezgingenning͡ bir tezgitgeni bar

belī kim tigme ṭabʿ öz bilgeni bar

1. Cümle

bu tezgingenning͡ bir tezgitgeni bar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

belī kim tigme ṭabʿ öz bilgeni bar

CDUCDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu tezgingenning͡ bir tezgitgeni bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

71. ḳarı ḫatun kim ol çevrür çıḳırnı
ḳıyās it an͡glar sen bu çarḫ yirni

72. ḫalel tapma sözümde yaḫşı baḳġıl
çevürmese anı çevrülmez uḳġıl

karı ḫatun kim ol çevrür çıḳırnı

1. Cümle

kıyās it a͡nglar sen bu çarḫ yirni

ḫalel tapma sözümde yaḫşı baḳġıl

2. Cümle

çevürmese anı çevrülmez uḳġıl

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

karı ḫatun kim ol çevrür çıḳırnı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

karı ḫatun [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol çevrür çıḳırnı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kıyās it a͡nglar sen bu çarḫ yirni

1. Cümle 2. Cümle

halel tapma sözümde yaḫşı baḳġıl

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kıyās it

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

a͡nglar sen bu çarḫ yirni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

halel tapma sözümde

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 4.

yaḫşı baḳġıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çevürmese anı çevrülmez

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

çevürmese anı

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

çevrülmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

ukġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

73. biligligning͡ ili çevrür anı bil

ten içre bolmasa cān sözlemez til

biligligning͡ ili çevrür anı bil

1. Cümle 2. Cümle

ten içre bolmasa cān sözlemez til

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biligligning͡ ili çevrür anı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ten içre bolmasa cān sözlemez til

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ten içre bolmasa cān

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

sözlemez til

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

74. felek devri hemīşe bu ḳıyās ol
biliglig ḫod bilür bu ni esās ol

felek devri hemīşe bu ḳıyās ol

1. Cümle

biliglig ḫod bilür bu ni esās ol

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

felek devri hemīşe bu kıyās ol

Ö Z Y

Bu cümle;

a.Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

biliglig ḫod bilür

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu ni esās ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

75. eger körgüzmese Teŋ͡gri saŋ͡ga yoḳ
bu usturlab ve ḫikmetde yaruḳluḳ

eger körgüzmese Teŋ͡gri saŋ͡ga yok

Şart Cümlesi

bu usturlab ve ḫikmetde yarukluk

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger körgüzmese Teŋ͡gri saŋ͡ga

CDU Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

yoḳ bu usturlab ve ḫikmetde yaruḳluḳ

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

76. ni bilgürgey sining ilgingde nāme
ni ḫod ḳılġay asıġ başda imāme

ni bilgürgey sining ilgingde nāme

1. Cümle

ni ḫod ḳılġay asıġ başda imāme

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bilgürgey sining ilgingde nāme

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫod ḳılġay asıġ başda imāme

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

77. eger ol birse taplur ḫindūda ḫūr
eger birmese körmez ayda köz nūr

eger ol birse taplur ḫindūda ḫūr

1. Cümle

eger birmese körmez ayda köz nūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger ol birse taplur ḫindūda ḫūr

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ol birse

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

taplur ḫindūda ḫūr

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger birmese körmez ayda köz nūr

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger birmese

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

körmez ayda köz nūr

Y YT Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

78. ḳayu naḳş özre körgüzse cemālın

ḳılur yulduzlar ol naḳş özre fālın

kayu nakş özre körgüzse cemālın

Şart Cümlesi

kılur yulduzlar ol nakş özre fālın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kayu nakş özre körgüzse cemālın

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kılur yulduzlar ol naḳş özre fālın

Y Ö Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

79. biri on arpanı miḥrāb ḳılmış
biri tuç birle usṭurlāb ḳılmış

biri on arpanı miḥrāb ḳılmış

1. Cümle

biri tuç birle usṭurlāb ḳılmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biri on arpanı miḥrāb ḳılmış

Ö N N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

biri tuç birle usṭurlāb ḳılmış

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

80. bu çarḫ ārāmı yoḳ kim tınsa sāʿat
ḳıyas it tuçdın arpadın ni rāḥat

bu çarḫ ārāmı yoḳ kim tınsa sāʿat
1. Cümle
ḳıyas it tuçdın arpadın ni rāḥat
2. Cümle 3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
bu çarḫ ārāmı yoḳ kim tınsa sāʿat
Ana Cümle Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
bu çarḫ ārāmı yoḳ
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
Yan Cümle
tınsa sāʿat
Y Z
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ḳıyas it
Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tuçdın arpadın rāḥat [ol] ni

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

81. bu erkān birle belgürgey ḳamuġ yüz
bu allarḳa ḳayu kim uysa uş söz

bu erkān birle belgürgey ḳamuġ yüz

1. Cümle

bu allarḳa ḳayu kim uysa uş söz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu erkān birle belgürgey ḳamuġ yüz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu allarḳa ḳayu kim uysa uş söz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu allarka kayu kim uysa

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uş söz [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

82. eger ḳudrat ḥavālet ḳılsa͡ngan sen
bahāne uşbu ālet ḳılsa͡ngan sen

83. eger āletḳa ḳılsa͡ngan sen ḥavālet
ni ālet bar idi ḳılġanda ni ḥīlet

eger ḳudrat ḥavālet ḳılsa͡ngan sen
bahāne uşbu ālet kılsa͡ngan sen
eger āletka kılsa͡ngan sen havālet

Şart Cümlesi

ni ālet bar idi ḳılġanda ni ḥīlet

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ḳudrat ḥavālet ḳılsa͡ngan sen

1. Cümle

bahāne uṣbu ālet kılsa͡ngan sen

2. Cümle

eger āletḳa ḳılsa͡ngan sen ḥavālet

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger ḳudrat ḥavālet ḳılsa͡ngan sen

CDU N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uṣbu ālet bahāne ḳılsa͡ngan sen

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

eger āletḳa ḥavālet ḳılsa͡ngan sen

CDU YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ni ālet ni ḥīlet bar idi ḳılġanda

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

84. eger bu ot ve toprak yil birle su
biri bir birle ḫoş bolsa irdi yıglu
85. bu yulduzlarda fermān tapmaz irdi
bu peyker lafẓıdın cān bitmez irdi

eger bu ot ve toprak yil birle su
biri bir birle ḫoş bolsa irdi yıglu

Şart Cümlesi

bu yulduzlarda fermān tapmaz irdi
bu peyker lafẓıdın cān bitmez irdi

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bu ot ve toprak yil birle su

CDU Ö

biri bir birle ḫoş bolsa irdi yıglu

Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

bu yulduzlarda fermān tapmaz irdi

1. Cümle

bu peyker lafẓıdın cān bitmez irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yulduzlarda fermān tapmaz irdi

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bu peyker lafzıdın cān bitmez irdi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

86. iḏi kim bizni balçıḳdın yuġurdı
manga ḳulluḳ ḳılınga tiyü buyurdı

87. ḳamuġḳa ḫıḏmatını farż ḳıldı
cezāsını özinge ḳarż ḳıldı

iḏi kim bizni balçıḳdın yuġurdı

1. Cümle

manga kulluk ḳılınga tiyü buyurdı

2. Cümle

ḳamuġḳa ḫıḏmatını farż ḳıldı

3. Cümle

cezāsını özinge ḳarż ḳıldı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

idi kim bizni balçıkdın yuġurdı

Ö CDU N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[idi] manga ḳulluḳ ḳılınġ tiyü buyurdı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

manga ḳulluḳ ḳılınġ

YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. Cümle

[idi] kamuġka ḫıdmatını farż kıldı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[idi] cezāsını özinge ḳarż ḳıldı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

88. biz imdi bu ża'ifluḳ birle iy ḥaḳ
tiler biz kim sanga ḳulluḳnı ḳılsaḳ

biz imdi bu ża'ifluḳ birle iy ḥaḳ
tiler biz kim sanga ḳulluḳnı ḳılsaḳ
Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

biz imdi bu ża'ifluḳ birle iy ḥaḳ tiler biz

Ö Z Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sanga ḳulluḳnı ḳılsaḳ

YT N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

89. inayetler kim uş munça sining bar

żaʿif ḳulnı ḳaçan żayiʿ ḳoyar zār

inayetler kim uş munça sining bar

1. Cümle

żaʿif ḳulnı ḳaçan żayiʿ ḳoyar zār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sining munça inayetler kim uş bar

Ö CDU CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

żaʿif ḳulnı ḳaçan żayiʿ ḳoyar zār [ḳoyar]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri, nesneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

żaʿif ḳulnı ḳaçan żayiʿ ḳoyar

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

[żaʿif ḳulnı] [ḳaçan] zār [ḳoyar]

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

90. umınçlar kim tutarbiz munça mi͡ng ṣāḫ

keremleri͡ng ḳılur bizlerni güstāḫ

91. yoḳ irse bir aẏunç topraḳnı ḳılġay

özi ḥaddınça andın iş ḳılġay

umınçlar kim tutarbiz munça mi͡ng ṣāḫ

keremleri͡ng ḳılur bizlerni güstāḫ

1. Cümle

yoḳ irse bir aẏunç topraḳnı ḳılġay

özi ḥaddınça andın iş ḳılġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

umınçlar tutarbiz munça mi͡ng ṣāḫ kim

Ana Cümle

keremleri͡ng ḳılur bizlerni güstāḫ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

munça mi͡ng umınçlar tutarbiz ṣāḫ

N Z CDU

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümlee

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

keremleriŋ bizlerni kılur güstāḫ

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir aẏunç topraḳnı ḳılġay

1. Cümle

özi ḫaddınça andın iş ḳılġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bir aẏunç topraḳnı ḳılġay

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

özi ḫaddınça andın iş ḳılġay

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

92. ḫalāṣ bir özümizdin çeẏrelim yüz

taḳı tevfik birle kön͡glümüzni tüz

ḫalāṣ bir özümizdin çevrelim yüz

1. Cümle

taḳı tevfik birle kön͡glümüzni tüz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫalāṣ bir

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özümizdin çevrelim yüz

1. Cümle

taḳı tevfik birle kön͡glümüzni tüz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *taḳı* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

özümizdin çevrelim yüz

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

tevfik birle kön͡glümüzni tüz

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

93. ḳaçan lāyıḳ tapuġ bizdin tapulġay
kim ol ḥażretḳa ḫod şāyeste bolġay

94. velī küç yitmişinçe ḳılġu ḳulluḳ
bize ḳulluḳdın özge tigmez fużulluḳ

kaçan lāyıḳ tapuġ bizdin tapulġay
kim ol ḥażretḳa ḫod şāyeste bolġay

1. Cümle

velī küç yitmişinçe ḳılġu ḳulluḳ
bize ḳulluḳdın özge tigmez fużulluḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ḳaçan lāyıḳ tapuġ bizdin tapulġay

Ana Cümle

kim ol ḥażretḳa ḫod şāyeste bolġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳaçan lāyıḳ tapuġ bizdin tapulġay

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ol ḥażretḳa ḥod şāyeste bolġay

YT CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

küç yitmişince ḳılġu ḳulluḳ

1. Cümle

bize ḳulluḳdın özge tigmez fużulluḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

küç yitmişince ḳılġu kulluk

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bize ḳulluḳdın özge fużulluḳ tigmez

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

95. eger bolsaŋ̑ ȧv̇uç topraḳda ḫoşnūd
saŋ̑a bolmaz ziyān bizge bolur sūd

eger bolsaŋ̑ ȧv̇uç topraḳda ḫoşnūd
Şart Cümlesi
saŋ̑a bolmaz ziyān bizge bolur sūd
Ana Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Şart Cümlesi
eger ȧv̇uç topraḳda ḫoşnūd bolsaŋ̑
CDU YT Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Ana Cümle
saŋ̑a bolmaz ziyān bizge bolur sūd
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
saŋ̑a bolmaz ziyān
YT Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bizge bolur sūd

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

96. uşol sāʿatda kim bolġay ḳıyāmet
bağışla bizni ḳıldurma nedāmet

uşol sāʿatda kim bolġay ḳıyāmet

1. Cümle

bağışla bizni ḳıldurma nedāmet

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol sāʿatda kim bolġay kıyāmet

Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bağışla bizni ḳıldurma nedāmet

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bağışla bizni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

kıldurma nedāmet

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

97. men ol toprak̦ men uş kim sen yegāne
yaratıp cism tapşurdun͡g bu cāne

men ol toprak̦ men uş sen yegāne kim

1. Cümle

yaratıp cism tapşurdun͡g bu cāne

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

men ol toprak men uş

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sen yegāne [sen] kim

Ana Cümle

yaratıp cism tapşurdung bu cāne

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sen yegāne [sen]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yaratıp cism tapşurdung bu cāne

Z Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

98. yarattıng ṣūretimni ḳaṭra suv̇dın
yaratıġlardın öḏrüp birding uş dīn

99. bu ṣūret birding imdi közge bir nūr
bu nīʿmet şükrini könglümde artur

yarattıng ṣūretimni ḳaṭra suv̇dın
yaratıġlardın ödrüp birding uş dīn
bu ṣūret birding imdi közge bir nūr

1. Cümle 2. Cümle

bu nīʿmet şükrini könglümde artur

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yarattıng̃ şūretimni ḳaṭra suv̇dın

1. Cümle

yaratıġlardın ödrüp birding̃ uş dīn

2. Cümle

bu şūret birding̃

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

yarattıng̃ şūretimni ḳaṭra suv̇dın

Y N YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

yaratıġlardın ödrüp birding̃ uş dīn

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

bu şūret birding̃

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

imdi közge bir nūr [ol]

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu nīʿmet şükrini kön͡glümde artur

N YT Ya

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

100. ḳatıġlıḳda ṣabır bir kim yılayın
esenlikde sinin͡g şükrin͡g ḳılayın

katıġlıkda ṣabır bir kim yılayın

Ana Cümle

esenlikde sinin͡g şükrin͡g ḳılayın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

Ana Cümle

ḳatıġlıḳda ṣabır bir

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yılayın

1. Cümle

esenlikde sining şükring ḳılayın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yılayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

esenlikde sining şükring ḳılayın

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

101. öküş ḥaddin kiçe taḳṣīr ḳıldım
ḫacāletni şefʿi ḳılġuġa kildim

öküş ḥaddin kiçe taḳṣīr ḳıldım

1. Cümle

ḫacāletni şefʿi ḳılġuġa kildim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş ḥaddin kiçe taḳṣīr ḳıldım

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b.Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫacāletni şefʿi ḳılġuġa kildim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

102. ni sehvi kim tüşer bolsa sözümde
ʿafiv ḳıl bar öküş taḳṣīr özümde

ni sehvi kim tüşer bolsa sözümde

ʿafiv ḳıl bar öküş taḳṣīr özümde

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni sehvi kim tüşer bolsa sözümde ʿafiv ḳıl

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ni sehvi kim tüşer bolsa sözümde

Ö CDU Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ʿafiv ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bar öküş taḳṣīr özümde

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

103. ni naḳşı kim körer men maʾbūdum sen
ni ḥarfi kim oḳır men maḳṣūdum sen

ni naḳşı kim körer men maʾbūdum sen

1. Cümle 2. Cümle

ni ḥarfi kim oḳır men maḳṣūdum sen

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni nakşı kim körer men

N CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

maʾbūdum sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ni ḥarfi kim oḳır men

N CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

maḳṣūdum sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

104. bu sergerdānlıḳım uş barça sindin
birer ebleh birer ʿāḳıl tilekim

bu sergerdānlıḳım uş barça sindin

1. Cümle

birer ebleh birer ʿāḳıl tilekim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu sergerdānlıḳım uş barça sindin [ol]

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birer ebleh birer ʿāḳıl tilekim [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

105. sa͡nga ḫıdmat ḳılay tip ʿazm ḳıldım
yol azdım irse köndür men ya͡ngıldım

sa͡nga ḫıdmat ḳılay tip ʿazm ḳıldım

1. Cümle

yol azdım irse köndür men yan͡gıldım

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sa͡nga ḫıdmat ḳılay tip ʿazm ḳıldım

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

sa͡nga ḫıdmat ḳılay

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

yol azdım irse köndür

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümle

Şart Cümlesi

yol azdım irse

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

köndür

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

men yan͡gıldım

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

106. niyet kaʿbe tapa ḳıldı bu özüm
eger bādiyede ölsem me rūzum

niyet kaʿbe tapa kıldı bu özüm

1. Cümle

eger bādiyede ölsem me rūzum

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niyet ḳıldı kaʿbe tapa bu özüm

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger bādiyede ölsem me rūzum [ol]

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bādiyede ölsem me

CDU YT Y CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

rūzum [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

107. ni eḏgü ni yaman kim ḫalḳ ara bar
kerem ḳılsa͡ng görünmez ẕerreçe yār

ni eḏgü ni yaman kim ḫalḳ ara bar

1. Cümle

kerem ḳılsa͡ng körünmez zerreçe yār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni edgü ni yaman kim ḫalḳ ara bar

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni edgü ni yaman

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ni edgü [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ni yaman [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ḫalḳ ara bar

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kerem ḳılsaṉg͡ körünmez ẕerreçe yār

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kerem kılsaṉg͡

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

körünmez ẕerreçe yār

Y Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

108. birin ündep aḍaḳın sındurur sen
ḳaẏup birinn͡g ḳanatın öndürür sen

birin ündep aḍaḳın sındurur sen

1. Cümle

ḳaẏup birinn͡g ḳanatın öndürür sen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümle

1. Cümle

birin ündep adakın sındurur sen

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kav̇up birinn͡g ḳanatın öndürür sen

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

109. cānım bilmez bu munça ḳad̲ġular yip
özüm maḳbūl mu maḥrūm mu ni men tip

cānım bilmez bu munça ḳad̲ġular yip

Ö Y Z

özüm maḳbūl mu maḥrūm mu ni men tip

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

özüm maḳbūl mu maḥrūm mu ni men

1. Cümle 2. Cümle

1. Cümle

özüm maḳbūl mu maḥrūm mu

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

özüm maḳbūl mu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısısa göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1. 2.

[özüm] maḥrūm mu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ni men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf fiil grubunun nesnesidir.

110. yazuḳluġ men ḳayu nevʿ içre ölsem
mini sen yārlıḳa ni türlü bolsam

yazuḳluġ men ḳayu nevʿ içre ölsem

1. Cümle

mini sen yārlıḳa ni türlü bolsam

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yazuḳluġ men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kayu nevʿ içre ölsem

Z

mini sen yārlıḳa ni türlü bolsam

N Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

111. ḳıl öz faẓlın͡gnı ʿāṣī ḳul bile yār
minim fiʿlime baḳma iy birü bar

kıl öz faẓlın͡gnı ʿāṣī ḳul bile yār

1. Cümle

minim fiʿlime baḳma iy birü bar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir

1. Cümle

yār kıl öz faẓlıng͡nı ʿāṣī kul bile

Y N Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

minim fiʿlime baḳma iy birü bar

YT Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

112. bu fiʿlimnüng͡ tilekinde yoḳ ol küç
sining͡ faẓlıng͡ güher ḳul fiʿl için tuç

bu fiʿlimnüng͡ tilekinde yoḳ ol küç

1. Cümle

sining͡ faẓlıng͡ güher kul fiʿl için tuç

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu fiʿlimnüng͡ tilekinde yoḳ ol küç

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

sining fażlıng güher [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kul fiʿl için tuç [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

113. hidāyet nūrını könglümdin alma
yana mini karanggġuluḳḳa salma

114. biliglig ḳıl ḳamuġ işde özümni
kiter ġaflet niḳābın aç közümni

115. çıḳar könglümdin esrüklük süsini
kiter mindin bu ġaflet uyḳusını

116. tenimge bir ḳanāʿat cānġa ḳul ḳıl
mezācım birle ṭaʿat muʿtedil ḳıl

117. üleş ḫıḍmaatḳa rāżi ḳıl ten ü cān
kişige ḳılma ḥācatlıġ ḳıl iḥsān

hidāyet nūrını könglümdin alma

1. Cümle

yana mini karanggġuluḳḳa salma

2. Cümle

biliglig ḳıl ḳamuġ işde özümni

3. Cümle

kiter ġaflet niḳābın aç közümni

4. Cümle 5. Cümle

çıḳar kön͡glümdin esrüklük süsini

6. Cümle

kiter mindin bu ġaflet uyḳusını

7. Cümle

tenimge bir ḳanāʿat cānġa ḳul ḳıl

8 Cümle 9. Cümle

mezācım birle ṭaʿat muʿtedil ḳıl

10. Cümle

üleş ḥıdmaatḳa rāżi ḳıl ten ü cān

11. Cümle

kişige ḳılma ḥācatlıġ ḳıl iḥsān

12. Cümle 13. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

hidāyet nūrını kön͡glümdin alma

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana mini karan͡ggulukḳa salma

Z N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

biliglig ḳıl ḳamuġ işde özümni

Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kiter ġaflet niḳābın

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

aç közümni

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

çıḳar kö͡nglümdin esrüklük süsini

Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

kiter mindin bu ġaflet uyḳusını

Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

tenimge bir ḳanāʿat

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

cāngа kul kıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

mezācım birle ṭaʿat muʿtedil ḳıl

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

üleş ḫıḏmatḳa rāżi ḳıl ten ü cān

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

kişige kılma ḫācatlıġ

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

13. Cümle

kıl ihsān

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

118. anıng̑ tig tut mini sen barlıḳımda

kim ol ḫoşnudluḳung̑ bolsun ḳatımca

anıng̑ tig tut mini sen barlıḳımda

Ana Cümle

kim ol ḫoşnudluḳung͡ bolsun ḳatımca

Yardımcı Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anıng͡ tig tut mini sen barlıḳımda

Z Y N Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yardımcı Cümle

ol ḫoşnudluḳung͡ bolsun ḳatımca

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

119. bu dünya işlerindin ḳıl ferāġat

sen ol bil ḫod sanga͡ aymaḳ ni ḫäcet

bu dünya işlerindin ḳıl ferāġat

sen ol bil ḫod sanga͡ aymaḳ ni ḫäcet

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu dünya işlerindin ḳıl ferāġat

1. Cümle

sen ol bil ḫod

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

[sen] bu dünya işlerindin ḳıl ferāġat

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

sen ol bil ḫod

Ö N Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sanga aymaḳ ni ḥäcet [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

120. bu köŋglüm igiŋge timār ḳılġıl
manga ḥaddımça teklif-i yār ḳılġıl

121. içimni öz nuruŋ birle yāruḳ tut
başımnı sen öz astānıŋda oḳ tut

bu köŋglüm igiŋge timār ḳılġıl

1. Cümle

manga ḥaddımça teklif-i yār ḳılġıl

2. Cümle

içimni öz nurung birle yāruḳ tut

3. Cümle

başımnı sen öz astānıngda oḳ tut

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[sen] bu könglüm iginge timār ḳılġıl

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[sen] manga ḥaddımça teklif-i yār ḳılġıl

Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[sen] içimni öz nurung birle yāruḳ tut

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

başımnı sen öz astānıngda oḳ tut

N Ö YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

122. dımāġımnıng͡ iginge sen devā ḳıl
ḳıyāmetde şefīʿim muṣṭafā ḳıl

dımāġımnıng͡ iginge sen devā ḳıl

1. Cümle

ḳıyāmetde şefīʿim muṣṭafā ḳıl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

dımāġımnıng͡ iginge sen devā ḳıl

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[sen] ḳıyāmetde şefīʿim muṣṭafā ḳıl

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

123. muḥammed kim yalaṿaç irdi ḥaḳdın
an͡ga fermānladı aç tiyü ḥaḳ dīn

muḥammed kim yalaẏaç irdi ḥaḳdın

1. Cümle

a͡nga fermānladı aç tiyü ḥaḳ dīn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

muḥammed kim yalaẏaç irdi ḥaḳdın

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

a͡nga fermānladı aç tiyü ḥaḳ dīn

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ḥaḳ dīn aç

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

124. yaratıġı anun͡g toprakdın irdi

veli ni sözlese çın ḥaḳdın irdi

yaratıġı anun͡g toprakdın irdi

1. Cümle

veli ni sözlese çın ḥaḳdın irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *veli* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

yaratıġı anun͡g toprakdın irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni sözlese çın ḥaḳdın irdi

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

125. anın͡g yüzi kön͡güllerin͡g çırağı

sözi din revnaḳı ummat yarağı

anın͡g yüzi kön͡güllerin͡g çırağı

1. Cümle

sözi din revnaḳı ummat yarağı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayan unsurları ortak bağımlı sıralı cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. Cümle

anıng yüzi köngüllerning çırağı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözi din revnaḳı ummat yaraġı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

126. vefā meydānıning çāv̇ük süvārı
nübüvvet kārvānıning salārı

vefā meydānıning çāv̇ük süvārı

1. Cümle

nübüvvet kārvānıning salārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

vefā meydānıning çāv̇ük süvārı [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nübüvvet kārvānınıng̃ salārı [ol]

Y

Gizli Özne: O

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

127. imāret ḳıldı bu islām bāġın
küfre küfresining̃ ol bozdu bāġın
128. şefāʿat büstānınıng̃ nesīmi
ḥaḳīḳat baḥrining̃ dürr-ü yetīmi

imāret ḳıldı bu islām bāġın

1. Cümle

küfre küfresining̃ ol bozdu bāġın

2. Cümle

şefāʿat büstānınıng̃ nesīmi

3. Cümle

haḳīḳat baḥrining̃ dürr-ü yetīmi

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[ol] imāret ḳıldı bu islām bāġın

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

küfre küfresinin͡g bāġın ol bozdu

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol] şefāʿat büstānının͡g nesīmi [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[ol] ḥaḳīḳat baḥrinin͡g dürr-ü yetīmi [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

129. ol ādem topraḳının͡g kīmiyāsı
ḳamuġ ālem közinin͡g tūtiyāsı

ol ādem toprakının͡g kīmiyāsı

1. Cümle

ḳamuġ ālem közinin͡g tūtiyāsı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol ādem toprąkının͡g kīmiyāsı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ ālem közinin͡g tūtiyāsı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

130. şeriʿat birle bu ajunnı tüzdi
ḫaṭalarnın͡g kökin ḥaḳ sözlep üzdi

şeriʿat birle bu ajunnı tüzdi

1. Cümle

ḫaṭalarnın͡g kökin ḥaḳ sözlep üzdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şeriʿat birle bu ajunnı tüzdi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ẖatalarnıng̑ kökin ẖak sözlep üzdi

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

131. anıng̑ şerʿi öng̑in dinlerni üzdi

şerīʿatlarnı mensūḫ ḳıldı bozdı

anıng̑ şerʿi öng̑in dinlerni üzdi

1. Cümle

şerīʿatlarnı mensūḫ ḳıldı bozdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̑ şerʿi öng̑in dinlerni üzdi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şerīʿatlarnı mensūḫ ḳıldı bozdı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir

2.1.

şerī‘atlarnı mensūḫ ḳıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2.2.

[şerī‘atlarnı] bozdı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

132. cuvanmerd ü raḥm ḳılġuçı irdi
tili dil ḳuflınıng͡ açġuçı irdi

cuvanmerd ü raḥm kılġuçı irdi

1. Cümle

tili dil ḳuflınıng͡ açġuçı irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

cuvanmerd ü raḥm ḳılġuçı irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tili dil kuflının͡g açġuçı[sı] irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

133. idi nuṣrat ḳılıçın birmiş irdi
oyun sunmaġlı tendin baş kiterdi

idi nuṣrat ḳılıçın birmiş irdi

1. Cümle

boyun sunmaġlı tendin baş kiterdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

idi nusrat kılıçın birmiş irdi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

boyun sunmaġlı tendin baş kiterdi

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

134. ḫacil ḳıldı kāfirni muʿcizātı
könggüllerni yāruttı eḏgü atı

ḫacil ḳıldı kāfirni muʿcizātı

1. Cümle

könggüllerni yāruttı edgü atı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneyi oluşturan iyelik grubunun tamlayanı ortak bağımlı sıralı cümledir

1. Cümle

ḫacil ḳıldı kāfirni muʿcizātı

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

könggüllerni yaruttı edgü atı

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

135. ıyaz ḫaṣ idi ḫāṣ dīn öḏürgen
bu maḥmūdluḳ tonın kiḏgen kiḏürgen

136. çiçek tig dōstlar yüzinge ol ṣād
serv yanglıġ bu ʿālem içre āzād

ıyaz ḫaṣ idi ḫāṣ dīn öḏürgen

1. Cümle 2. Cümle

bu maḥmūdluḳ tonın kidgen kidürgen

3. Cümle

çiçek tig dōstlar yüzinge ol şād

4. Cümle

serv yan͡glıġ bu ʿālem içre āzād

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[ol] ıyaz ḫaṣ idi [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] ḫāṣ dīn öḏürgen [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol] bu maḥmūdluḳ tonın kidgen kidürgen [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

çiçek tig dōstlar yüzinge ol şād [ol]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

[ol] serv yan͡glıġ bu ʿālem içre āzād [ol]

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

137. felekke servi bu kök ton kiḏürmiş
ʿimāme yilge ʿanber yıḏġı birmiş

felekke servi bu kök ton kiḏürmiş

1. Cümle

ʿimāme yilge ʿanber yıḏġı birmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

felekke servi bu kök ton kiḏürmiş

YT Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿimāme yilge ʿanber yıḏġı birmiş

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

138. ḳılıp ḳulluḳnı öz iḫtiyārı
bu biş nevbetni urdı tört yarı

ḳılıp ḳulluḳnı öz iḫtiyārı

Z

bu biş nevbetni urdı tört yarı

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

139. anuṉg naʿleyni boldı ʿarş öze tāc
emin-ī vahyi bilgen sırr-ı miʿrāc

anuṉg naʿleyni boldı ʿarş öze tāc

1. Cümle

emin-ī vahyi bilgen sırr-ı miʿrāc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anuṉg naʿleyni ʿarş öze tāc boldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sırr-ı miʿrāc bilgen emin-ī vahyi [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

140. ḳuḍuġdın tarttı ol köpni felekke
bu topraḳ tenni tiṅ͡g ḳıldı melekke

ḳuḍuġdın tarttı ol köpni felekke

1. Cümle

bu toprak tenni tiṅ͡g ḳıldı melekke

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳuḍuġdın tarttı ol köpni felekke

YT Y Ö N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] bu toprak tenni tiṅ͡g ḳıldı melekke

Ö N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

141. ḫalīl anın͡g çerigi ḫaylıdın çın
mesiḥ bārgāhının͡g çāvūşlarındın

ḫalīl anın͡g çerigi ḫaylıdın çın
1. Cümle 2. Cümle
mesiḥ bārgāhının͡g çāvūşlarındın
3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫalīl anın͡g çerigi [ol]
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫaylıdın çın [ol]
Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

mesiḥ bārgāhının͡g çāvūşlarındın [ol]
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

142. bolup emekde rāḥatta iv̇i ġar
yılanlar yār örümçük perde tutar

bolup emekde rāḥatta iv̇i ġar
yılanlar yār örümçük perde tutar
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bolup emekde rāḥatta iv̇i ġar yılanlar yār [ol]
Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

örümçük perde tutar
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

143. birip öz tişini taş ilgi͡nge ol
ḳo͡dup irnin taş özre açtı bu yol

birip öz tişini taş ilgi͡nge ol
Z Ö
ḳo͡dup irnin taş özre açtı bu yol

Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

144. irin tiş taşḳa andın ötrü birdi
kim ol laʿl ü güher ornı taş irdi

irin tiş taşḳa andın ötrü birdi

Ana Cümle

kim ol laʿl ü güher ornı taş irdi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

irin tiş taşḳa andın ötrü birdi

N YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol laʿl ü güher ornı taş irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

145. ḳaçan taş birle sındı irse gevher

irin tiş birle tartıp kildi köp ser

kaçan taş birle sındı irse gevher

Şart Cümlesi

irin tiş birle tartıp kildi köp ser

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan taş birle sındı irse gevher

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

irin tiş birle köp ser tartıp kildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

146. uyur irken közi ḥaḳ birle cānı
taşı birle içi toluġ maʿānī

uyur irken közi ḥaḳ birle cānı

1. Cümle

taşı birle içi toluġ maʿānī

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uyur irken közi ḫak birle [ol] cānı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir

2. Cümle

taşı birle içi toluġ maʿānī [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

147. öküş ʿāşīni otdın yulġuçı ol
ḳıyāmet kün şefāʿat ḳılġuçı ol

öküş ʿāşīni otdın yulġuçı ol

1. Cümle

ḳıyāmet kün şefāʿat ḳılġuçı ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş ʿāşīni otdın yulġuçı ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kıyāmet kün şefāʿat kılġuçı ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

148. özüm köp ḳıldı ḥaḳ tapġında taḳṣīr
ni tedbīr yā resulaʿl-lah nī tedbīr

özüm köp ḳıldı ḥaḳ tapġında taḳṣīr

1. Cümle

ni tedbīr yā resulaʿl-lah nī tedbīr

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

özüm köp taksīr kıldı ḥaḳ tapġında

Ö Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni [ol] tedbīr yā resulaʿl-lah

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

nī [ol] tedbīr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

149. arıġ ravżan͡gdın özüm ḳolġanı bu
kim uşbu ḳulnı ḳul sormazdın aşnu
150. iliġ kötrüp bu ḳulnın͡g ḥaḳḳın͡ga bir
duʿā ḳılsan͡g ḳamuġ ḳaḍġusı tarır

arıġ ravżan͡gdın özüm ḳolġanı bu

Ana Cümle

kim uşbu ḳulnı ḳul sormazdın aşnu
iliġ kötrüp bu ḳulnın͡g ḥaḳḳın͡ga bir
duʿā ḳılsan͡g kamuġ ḳadġusı tarır

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

arıġ ravżan͡gdın özüm ḳolġanı bu [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu ḳulnı ḳul sormazdın aşnu

iliġ kötrüp bu ḳulnıṉg̃ ḥaḳḳınṉg̃a bir

duʿā ḳılsaṉg̃ ḳamuġ ḳadġusı tarır

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

uşbu ḳulnı ḳul sormazdın aşnu

Z

iliġ kötrüp bu ḳulnıṉg̃ ḥaḳḳınṉg̃a bir

Z Z Z

duʿā ḳılsaṉg̃

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḳamuġ ḳadġusı tarır

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

151. ilāhī ḳuṭb işin aç barça yandın

tiyü ḳol kitsü ġaflet cān u tendin

ilāhī ḳuṭb işin aç barça yandın

1.Cümle

tiyü ḳol kitsü ġaflet cān u tendin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir

1. Cümle

ilāhī ḳuṭb işin aç barça yandın tiyü kol

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ilāhī ḳuṭb işin aç barça yandın

CDU N Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

kitsü ġaflet cān u tendin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

152. bu kön͡glin genç asāyışḳa ḳılu bir
ḳamuġ ḥal özre baḫşāyış ḳılu bir

bu kön͡glin genç asāyışḳa ḳılu bir

1. Cümle

kamuġ ḫal özre baḫşāyış ḳılu bir

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu köng͡lin asāyışḳa genç ḳılu bir

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ ḫal özre baḫşāyış ḳılu bir

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

153. eger ḳul yazuḳı ḫod bolsa taġça
anıng͡ raḥmet teng͡izi yüz ming͡ ança

eger ḳul yazuḳı ḫod bolsa taġça

Şart Cümlesi

anıng͡ raḥmet teng͡izi yüz ming͡ ança

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ḳul yazuḳı ḫod bolsa taġça

CDU Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anıng̃ raḥmet tengizi yüz ming̃ ança [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

154. tileyür ol bahāne kim bahā yoḳ
anga ming̃ yılḳı ṭaʿat ẕerreçe yoḳ

tileyür ol bahāne kim bahā yoḳ

1. Cümle

anga ming̃ yılḳı ṭaʿat ẕerreçe yoḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tileyür ol bahāne kim bahā yoḳ

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tileyür ol bahāne

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bahā yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

a͡nga mi͡ng yılkı ṭaʿat zerreçe yok

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

155. yana bu resūlnı͡ng sevėr eşleri
ḳılur irdiler tutşı ḫayr işleri

yana bu resūlnı͡ng sevėr eşleri

Z Ö

ḳılur irdiler tutşı ḫayr işleri

Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

156. bu tört eş başı olʿatīḳ irdi bil
köni dādı içre yarar irdi ḳıl

bu tört eş başı ol ʿatīḳ irdi bil

1. Cümle 2. Cümle

köni dādı içre yarar irdi kıl

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu tört eş başı ol ʿatīḳ irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

köni dādı içre yarar irdi ḳıl

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

157. ikinçi ʿömer irdi dīn başlaġan
kāfirler başını kisip taşlaġan

ikinçi ʿömer irdi dīn başlaġan

Ö

kāfirler başını kisip taşlaġan

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

158. bu şeytān-ı laʿin körse irdi anı
ḳarar ḳılmaz irdi teninde cānı

bu şeytān-ı laʿin körse irdi anı

Şart Cümlesi

karar ḳılmaz irdi teninde cānı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu şeytān-ı laʿin körse irdi anı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

karar ḳılmaz irdi teninde cānı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

159. üçünç ʿoṣman irdi uv̇utluġ aḳı
uḳuşluġ biliglig aḍı muttaḳi

üçünç ʿosman irdi uv̇utluġ aḳı
Ö Y
uḳuşluġ biliglig adı muttaḳi

Bu Cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

160. iḍi yarlıġını tirip ḳoḍġan ol
bu islām dīn͡inge aça birdi yol

iḍi yarlıġını tirip ḳoḍġan ol

1. Cümle

bu islām dīn͡inge aça birdi yol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı birleşik cümledir.
1. Cümle
iḍi yarlıġını tirip ḳoḍġan ol
Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
bu islām dīn͡inge aça birdi yol

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

161. bu törtinç ʿali ol irenler başı
ḳamuġdın resūlḳa sevüglüg eşi

bu törtinç ʿali ol irenler başı

Ö

kamuġdın resūlḳa sevüglüg eşi

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

162. ol irdi ḥasanḳa ḥuseynḳa ata
anın͡g medhinge ayttı ḥaḳ hal atā
163. kim ol sevdi irse bu törtegüni
anın͡g özre toġdı saʿādet küni
164. ve ger sevmez irse bu törtte birin
tamuġ içre bilsün bu yatġu yirin

ol irdi ḥasanḳa ḥuseynḳa ata

1. Cümle

anın͡g medhinge ayttı ḥaḳ hal atā

kim ol sevdi irse bu törtegüni

anın͡g özre toġdı saʿādet küni

ve ger sevmez irse bu törtte birin

tamuġ içre bilsün bu yatġu yirin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol irdi ḫasanḳa ḫuseynḳa ata

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anın͡g medhinge ayttı ḫaḳ hal atā

Ana Cümle

kim ol seẏdi irse bu törtegüni

anın͡g özre toġdı saʿādet küni

ve ger seẏmez irse bu törtte birin

tamuġ içre bilsün bu yatġu yirin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anın͡g medhinge ayttı ḫaḳ ḫal atā

Z Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol seẏdi irse bu törtegüni

anın͡g özre toġdı saʿādet küni

1. Cümle

ve ger sevmez irse bu törtte birin

tamuġ içre bilsün bu yatġu yirin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ve* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ol sevdi irse bu törtegüni

Şart Cümlesi

anın͡g özre toġdı saʿādet küni

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ol sevdi irse bu törtegüni

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anın͡g özre toġdı saʿādet küni

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ger sevmez irse bu törtte birin

Şart Cümlesi

tamuġ içre bilsün bu yatġu yirin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ger sevmez irse bu törtte birin

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

tamuġ içre bilsün bu yatġu yirin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

165. ilāhī severmen bularnı köni
necāt bir tamuġdın ḳıyāmet küni

ilāhī severmen bularnı köni

1. Cümle

necāt bir tamuġdın ḳıyāmet küni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ilāhī severmen bularnı köni

CDU Y N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

necāt bir tamuġdın kıyāmet küni

Y YT Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

166. bu törtegüdin ön͡g ne yārānları
fidā ḳıldılar ḥaḳḳa ten cānları

bu törtegüdin ön͡g ne yārānları

Ö

fidā ḳıldılar ḥaḳḳa ten cānları

Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

167. turur irdiler ol resūlḳa baḳa
ni aysa mübārek kelāmın uḳa

turur irdiler ol resūlḳa baḳa

Y Z

ni aysa mübārek kelāmın uḳa

Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

168. ni me mengilig ummatlar irdi olar
köŋ͡gül seẏse anlarnı ḳayda olar

ni me mengilig ummatlar irdi olar

1. Cümle

köŋ͡gül seẏse anlarnı ḳayda olar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni me mengilig ummatlar irdi olar

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köŋ͡gül seẏse anlarnı ḳayda olar

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

köŋ͡gül seẏse anlarnı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kayda olar

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

169. olarnıng̑ ḳatıġlanmışı birle ol
yiti iḳlim içre könüldi bu yol

olarnıng̑ katıġlanmışı birle ol

Z

yiti iḳlim içre könüldi bu yol

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

170. ilāhī cānım ol ḳamuġın seẏer
ḥarām ḳıl bu miskīnge nār u saḳar

ilāhī cānım ol ḳamuġın seẏer

1. Cümle

harām kıl bu miskīnge nār u saḳar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ilāhī cānım ol ḳamuġın seẏer

CDU Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

harām ḳıl bu miskīnge nār u saḳar

Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

171. kim āmin tiyü munda tipretse til
ol irning͡ yolını bular birle ḳıl

kim āmin tiyü munda tipretse til

Şart Cümlesi

ol irning͡ yolını bular birle ḳıl

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kim āmin tiyü munda tipretse til

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ol erning͡ yolını bular birle ḳıl

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

172. revān bol iy seherning̑ ḫoş nesīmi
ötünsün şāhḳa medḥ til uş nedīmi

revān bol iy seherning̑ ḫoş nesīmi

1. Cümle

ötünsün şāhḳa medḥ til uş nedīmi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

revān bol iy seherning̑ ḫoş nesīmi

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

medḥ ötünsün şāhḳa til uş nedīmi

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

173. yir öp kim ḫoş kurulmış bezm-i şāhı

süreyyāda urulmış pārgāhı

yir öp kim ḫoş kurulmış bezm-i şāhı

Ana Cümle

süreyyāda urulmış pārgāhı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yir öp

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḫoş kurulmış bezm-i şāhı süreyyāda urulmış pārgāhı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫoş kurulmış bezm-i şāhı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

süreyyāda urulmış pārgāhı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

174. ajun ol kün yüzi birle münevver
kim andın dīn ü devlet uş muẓaffer

ajun ol kün yüzi birle münevver

Ana Cümle

kim andın dīn ü devlet uş muẓaffer

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ajun ol kün yüzi birle münevver [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

andın dīn ü devlet uş muzaffer [ol]

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

175. ulus il erkligī sulṭānı ḫanı
cihān ḫalḳı ten ol ten içre cānı

ulus il erkligī sulṭānı ḫanı

1. Cümle

cihān ḫalkı ten ol ten içre cānı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ulus il erkligī sulṭānı ḫanı [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

cihān ḫalkı ten [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ol ten içre cānı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

176. ḫānımız tini bek şāh-ı cuvān-baḫt
kim uş andın ḳuv̇anur tāc hem tāḫt

ḫānımız tini bek şāh-ı cuvān-baḫt

Ana Cümle

kim uş andın ḳuv̇anur tāc hem tāḫt

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḫānımız şāh-ı cuvān-baḫt tini bek [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş andın ḳuv̇anur tāc hem tāḫt

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

177. yiti iḳlim içre ḥāli bu zamānda
tiṅgiṅg yoḳ şeksiz ol barça cihanda

yiti iḳlim içre ḥāli bu zamānda

Z Z Z

tiṅgiṅg yoḳ şeksiz ol barça cihānda

Ö Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

178. bu kün ḫanlıḳ bu dinge kirtü ḫānsen
uş andın ötrü kim cān-u cihānsen

bu kün ḫanlıḳ bu dinge kirtü ḫānsen
1. Cümle
uş andın ötrü kim cān-u cihānsen
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
bu kün ḫanlıḳ bu dinge kirtü ḫānsen
Z Z Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
uş andın ötrü kim cān-u cihānsen
Z CDU Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

179. bilig ḳamçısını ilge alıp uş
yana davlat atınġa atlanıp ḫoş
180. ʿaḳıl tizginini kim berk tuttun͡g
ajun meydānında top oynap uttun͡g
181. çerig cenk yan͡glıg rāst tüzdün͡g

muḥālif yol uruġlı boynın üzdüng͡

bilig kamçısını ilge alıp uş
yana davlat atınġa atlanıp ḫoş
ʿakıl tizginini kim berk tuttung͡

1. Cümle

ajun meydānında top oynap uttung͡

2. Cümle

çerig cenk yang͡lıg rāst tüzdüng͡

3. Cümle

muḥālif yol uruġlı boynın üzdüng͡

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bilig kamçısını ilge alıp uş
Z CDU

yana davlat atınġa atlanıp ḫoş
Z

ʿakıl tizginini berk tuttung͡
N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ajun meydānında top oynap uttung͡
Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çerig cenk yan͡glıg rāst tüzdün͡g

N Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

muḫālif yol uruġlı boynın üzdün͡g

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

182. ḫan irken sindin uş rāżī ḳamuġ ḳul
ḳılıç birle çıḳardın͡g taşdın ol yol

ḫan irken sindin uş rāżī ḳamuġ ḳul

1. Cümle

ḳılıç birle çıḳardın͡g taşdın ol yol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫan irken uş sindin rāżī [ol] ḳamuġ ḳul

Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kılıç birle çıḳardıng͡ taşdın ol yol

Z Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

183. zihī rustem-bilek dahhāk-i s̱āni
ġalaṭ aydım bar e̱dgürek maʿānī

zihī rustem-bilek dahhāk-i s̱āni
ġalaṭ aydım bar e̱dgürek maʿānī

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

zihī rustem-bilek dahhāk-i s̱āni ġalaṭ aydım

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

zihī rustem-bilek dahhāk-i s̱āni [ol]

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

bar edgürek maʿānī

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

184. eger anlarda ḫod bar irdise tāc
bağışlarsen öküş tāc ḳolsa muhtāc

eger anlarda ḫod bar irdise tāc
bağışlarsen öküş tāc ḳolsa muhtāc

Ana Cümle Şart Cümlesi

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

eger anlarda ḫod bar irdise tāc bağışlarsen öküş tāc

CDU Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ḳolsa muhtāc

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

185. iligde ḫatemün͡g naḳş ursa mumġa
ḫaraç alġaç kilür ol tigse rūmġa

iligde ḫatemün͡g naḳş ursa mumġa
ol tigse rūmġa ḫaraç alġaç kilür
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi
iligde ḫatemün͡g naḳş ursa mumġa

1. Cümle

ol tigse rūmġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle
iligde ḫatemün͡g naḳş ursa mumġa
Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle
ol tigse rūmġa
Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḫaraç alġaç kilür

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

186. yayıldı edgü atın͡g toldı āfaḳ

yüzün͡g körgüge ʿālem ḫalḳı müştāḳ

yayıldı edgü atın͡g toldı āfaḳ

1. Cümle 2. Cümle

yüzün͡g körgüge ʿālem ḫalḳı müştāḳ

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yayıldı edgü atın͡g

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

toldı āfaḳ

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yüzüng̃ körgüge müştāk [ol] ʿālem ḫalkı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

187. anıng̃ tīg kim bağışladı iḍi cūd

yir öpgeç irdi tirig bolsadı maḥmūd

anıng̃ tīg kim bağışladı iḍi cūd

1. Cümle

yir öpgeç irdi tirig bolsadı maḥmūd

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tīg kim bağışladı idi cūd

Z CDU Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yir öpgeç irdi tirig bolsadı maḥmūd

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yir öpgeç irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

tirig bolsadı maḫmūd

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

188. iki ajunnı ḥaḳ bir ḫānġa birmiş

bu ḥüsn-ü ḫulḳ kim sen cānġa birmiş

iki ajunnı ḥaḳ bir ḫānġa birmiş

1. Cümle

bu ḥüsn-ü ḫulḳ kim sen cānġa birmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

iki ajunnı ḥak bir ḫānġa birmiş

N Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḥaḳ] bu ḥüsn-ü ḫulḳ kim sen cānġa birmiş

Ö N CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

189. yana ḫulḳın͡ga lāyıḳ ṭabʿ-ı mevzūn

saçar her bir sözün͡g min͡g dürr-ü meknūn

yana ḫulḳın͡ga lāyıḳ ṭabʿ-ı mevzūn

1. Cümle

saçar her bir sözün͡g min͡g dürr-ü meknūn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana ḫulḳın͡ga lāyıḳ [ol] ṭabʿ-ı mevzūn

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saçar her bir sözün͡g min͡g dürr-ü meknūn

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

190. zihī ʿaḳl u zihi fehm ü zihī ʿilm

zihī ʿḳl u zihī ṭabʿ u zihī ḥilm

zihī ʿakl u zihi fehm ü zihī ʿilm
zihī ʿakl u zihī ṭabʿ u zihī ḥilm [ol]
Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

191. zihī ḫānlıḳ zihī şefḳat zihī dād
duʿā bar ḥaḳḳın͡gda yoḳ uş feryād

zihī ḫānlıḳ zihī şefḳat zihī dād

1. Cümle

duʿā bar ḥaḳḳın͡gda yoḳ uş feryād

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
zihī ḫānlıḳ zihī şefḳat zihī dād
1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. 1.
zihī ḫānlıḳ [ol]
CDU Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

zihī şefkat [ol]

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

zihī dād [ol]

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

duʿā bar ḥaḳḳın͡gda yoḳ uş feryād

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yer tamlayıcıları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

duʿā bar ḥaḳḳın͡gda

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yoḳ uş feryād [ḥaḳḳın͡gda]

Y CDU Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

192. ni ḫusrav kim bu kün hem ḫusrav-i çin
kerek ögrense pādişāhlıḳnı sindin

ni ḫusrav kim bu kün hem ḫusrav-i çin

Ana Cümle

kerek ögrense pādişāhlıḳnı sindin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni ḫusrav [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu kün hem ḫusrav-i çin kerek ögrense pādişāhlıḳnı sindin

Z CDU Ö Y N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

193. ḳaçan ḫusravda bar irdi bu sīret
melek tig ḳayda ol şīrīnde sūret

ḳaçan ḫusravda bar irdi bu sīret

1. Cümle

melek tig ḳayda ol şīrīnde sūret

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ḳaçan* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ḫusravda bar irdi bu sīret

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

melek tig sūret ḳayda ol şīrīnde

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

194. tümen ḫusrav ḳulun͡g bolsa yarar kim
bu şīrīn şahṣ birle sen mülāzım

tümen ḫusrav ḳulun͡g bolsa yarar kim

Ana Cümle

bu şīrīn şahṣ birle sen mülāzım

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tümen ḫusrav ḳuluṉg bolsa yarar

Şart Cümle Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tümen ḫusrav ḳuluṉg bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yarar

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

sen bu şīrīn şahs birle mülāzım[sen]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

195. bu ḫalḳnıṉg çın süleymānı sen iy şāh
kim uş belḳīs tig yanıṉgda bar māh

bu ḫalḳnıṉg çın süleymānı sen iy şāh

Ana Cümle

kim uş belḳīs tig yanın͡gda bar māh

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu ḫalḳnın͡g çın süleymānı sen iy şāh

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş belḳīs tig māh yanın͡gda bar

CDU Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

196. ġanīmet tut bu demni kim tapulmaz
niteg kim yildin uş hīç ton yapulmaz

ġanīmet tut bu demni kim tapulmaz

1. Cümle

niteg kim yildin uş hīç ton yapulmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ġanīmet tut bu demni kim tapulmaz

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ġanīmet tut bu demni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tapulmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yildin uş hīç ton yapulmaz

YT CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

197. ışanç yoḳ bu cihānġa yaḫşı tiril
yigitlikni ġanimet tut kiçer bil

ışanç yoḳ bu cihānġa yaḫşı tiril

1. Cümle

yigitlikni ġanimet tut kiçer bil

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ışanç yok bu cihānġa

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yahşı tiril yigitlikni ġanimet tut kiçer bil

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

yahşı tiril

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yigitlikni ġanimet tut

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kiçer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

198. felek mekkār irür zinhār ınanma
bu ḳaç kün ḫoş tiriglikdin usanma

felek mekkār irür zinhār ınanma

1. Cümle

bu kaç kün ḫoş tiriglikdin usanma

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

felek mekkār irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zinhār ınanma

1. Cümle

bu kaç kün ḫoş tiriglikdin usanma

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

zinhār ınanma

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

bu ḳaç kün ḫoş tiriglikdin usanma

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

199. iḏi birmiş ḳamuġ iş içre nuṣrat
tenaʿum ḳıl özüng̃ tapmışça furṣat

iḏi birmiş ḳamuġ iş içre nuṣrat

1. Cümle

tenaʿum ḳıl özüng̃ tapmışça furṣat

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

idi nusrat birmiş kamuġ iş içre

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tenaʿum ḳıl özüng tapmışça furṣat

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

200. anıng birmişinge şükr it yüzüng sil
küçüng yitmişçe tengri ḳulluḳın ḳıl

anıng birmişinge şükr it yüzüng sil

1. Cümle 2. Cümle

küçüng yitmişçe tengri ḳulluḳın ḳıl

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng birmişinge şükr it

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüzüng͡ sil

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

küçüng͡ yitmişçe teng͡ri kullukın kıl

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

201. yaratġan teng͡ri mundaġ şād tutsun
felek nerdin sinng͡ ṭāliʿng utsun

yaratġan teng͡ri mundaġ şād tutsun

1. Cümle

felek nerdin sinng͡ ṭāliʿng utsun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaratġan teng͡ri mundaġ şād tutsun

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felek nerdin sinng ṭāliʿng utsun

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

202. yüritgil yiti iḳlim özre fermān

ajun ḫalḳınga bolmasun aḏın ḫān

yüritgil yiti iḳlim özre fermān

1. Cümle

ajun ḫalḳınga bolmasun aḏın ḫān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

fermān yüritgil yiti iḳlim özre

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ajun ḫalḳınga ḫān bolmasun aḏın

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

203. niçe kim kün birle ay kökde bolsa
uş ançaḳa tigi kim yir buzulsa
204. melīke birle ḫoş ʿişret ḳılın͡gız
köre bilmez kişi baġrın tilin͡giz

niçe kim kün birle ay kökde bolsa
uş ançaka tigi kim yir buzulsa
melīke birle ḫoş ʿişret ḳılın͡gız

1. Cümle

köre bilmez kişi baġrın tilin͡giz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe kim kün birle ay kökde bolsa
uş ançaka tigi kim yir buzulsa

Şart Cümlesi

melīke birle ḫoş ʿişret ḳılın͡gız

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim kün birle ay kökde bolsa

1. Cümle

uş ançaka tigi kim yir buzulsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe kim kün birle ay kökde bolsa

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş ançaḳa tigi kim yir buzulsa

CDU Z CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

melīke birle ḫoş ʿişret ḳılın͡gız

Z Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köre bilmez kişi baġrın tilin͡giz

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

205. yürüttün͡g yiti iḳlim özre fermān

ajun ḫalḳınġa bolmasun aḏın ḫān

yürüttüng yiti iḳlim özre fermān

1. Cümle

ajun ḫalḳınġa bolmasun adın ḫān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

fermān yürüttüng yiti iḳlim özre

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ajun ḫalḳınġa ḫān bolmasun adın

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

206. yürisün mıṣr u ṣāmda yarlıġıngız

tapuġda ırġasun köp yarlıġıngız

yürisün mıṣr u ṣāmda yarlıġıngız

1. Cümle

tapuġda ırġasun köp yarlıġıngız

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yürisün mısr u şāmda yarlıġıngız

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tapuġda ırġasun köp yarlıġıngız

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

207. cihān ḫaḳanları bolsun ḳulunguz
felekke yitsü ḥükm içre ḳolunguz

cihān ḫaḳanları bolsun ḳulunguz

1. Cümle

felekke yitsü ḥükm içre ḳolunguz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

cihān ḫaḳanları bolsun ḳulunguz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felekke yitsü ḫükm içre kolunguz

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

208. bu pādişahlıḳda berḫurdār bolung

öküş yıl saġ selāmet bar bolung

bu pādişahlıḳda berḫurdār bolung

1. Cümle

öküş yıl saġ selāmet bar bolung

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu pādişahlıḳda berḫurdār bolung

Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öküş yıl saġ selāmet bar bolung

Z Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

209. ḳuṭub hem davlatın͡gız sāyesinde
yaş oġlan tig ʿināyet dayesinde

kutub hem davlatın͡gız sayesinde
Ö CDU Z
yaş oġlan tig ʿināyet dayesinde [ol]
Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

210. tutup cān perveriş ögrensün ādāb
niteg kim taptı gül ḫoş yıḏġı gülāb

tutup cān perveriş ögrensün ādāb
1. Cümle
niteg kim taptı gül ḫoş yıḏġı gülāb
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle
tutup cān perveriş ögrensün ādāb
Z Y N
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

taptı gül ḫoş yıdġı gülāb

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

211. melīke-ʿaṣr ḫatūn-ı zemāne
kim ajunda irür ḥālī yegâne

melīke-ʿaṣr ḫatūn-ı zemāne

Ana Cümle

kim ajunda irür ḥālī yegâne

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melīke-ʿaṣr ḫatūn-ı zemāne [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ajunda irür ḥālī yegâne

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

212. cemīle-ḫan melik ol baḫt örki
aḳ ordu devleti ol taḫt körki

cemīle-ḫan melik ol baḫt örki
1. Cümle 2. Cümle
aḳ ordu devleti ol taḫt körki
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
cemīle-ḫan melik ol
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
[cemīle-ḫan] baḫt örki [ol]
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
[cemīle-ḫan melik] aḳ ordu devleti taḫt körki ol
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

213. teng̑i yoḳ ḥüsn ü luṭf u ḫulḳ içinde
çın ay tig yulduz ara ḫalḳ içinde

teng̑i yoḳ ḥüsn ü luṭf u ḫulḳ içinde
1. Cümle
çın ay tig yulduz ara ḫalḳ içinde
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
teng̑i yoḳ ḥüsn ü luṭf u ḫulḳ içinde
Ö Y YT
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
2. Cümle
çın ay tig yulduz ara [ol] ḫalḳ içinde
Z Z Y Z
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

214. yüzi nūrınġa hīç yoḳ baḳġu imkān
cihan ḫātunları ṣūret özi cān

yüzi nūrınġa hīç yoḳ baḳġu imkān
1. Cümle
cihan ḫātunları ṣūret özi cān
2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yüzi nūrınġa bakġu imkān hīç yok

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

cihan ḫātunları sūret [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

özi cān [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapıs ına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

215. niḳāb alsa yüzindin uv̇tanur kün
ḫacil bolur saçındın hem ḳara tün

niḳāb alsa yüzindin uv̇tanur kün

1. Cümle

ḫacil bolur saçındın hem ḳara tün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nikāb alsa yüzindin uv̇tanur kün

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

nikāb alsa yüzindin

N Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uv̇tanur kün

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫacil bolur saçındın hem ḳara tün

Y YT CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

216. yana ḥüsnige lāyıḳ luṭf u aḥlāḳ
hīç egsüksüz yaratmış anı ḫallāḳ

yana ḫüsnige lāyıḳ luṭf u aḫlāḳ

1. Cümle

hīç egsüksüz yaratmış anı ḫallāḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana hüsnige lāyık [ol] lutf u aḫlāk

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hīç egsüksüz yaratmış anı ḫallāḳ

Z Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

217. anadın toġmadı mun-tig taḳı bir
körüp taḥsīn ḳılur oġlan yigit pīr

anadın toġmadı mun-tig takı bir

1. Cümle

körüp taḥsīn ḳılur oġlan yigit pīr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anadın toġmadı mun-tig taḳı bir

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

körüp taḥsīn kılur oġlan yigit pīr

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

218. ḳamuġ ʿālem yüzin körgüge muḥtāc
adaḳı topraḳı başlar öze tāc

kamuġ ʿālem yüzin körgüge muḥtāc

1. Cümle

adaḳı topraḳı başlar öze tāc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kamuġ ʿālem yüzin körgüge muḥtāc [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adaḳı topraḳı başlar öze tāc [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

219. anıng̃ tig ḫüsn ü luṭfı boldı maʿrūf
kim ajunda yoḳ an-tig bolsa mevsūf

anıng̃ tig ḫüsn ü luṭfı boldı maʿrūf

Ana Cümle

kim ajunda yoḳ an-tig bolsa mevsūf

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tig ḫüsn ü luṭfı boldı maʿrūf

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ajunda yoḳ an-tig bolsa mevsūf

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ajunda yoḳ an-tig

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

bolsa mevsūf

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

220. anıng̑ bu eḏgü atı ʿālemde meşhūr
bolup toldı bu uçmaḳ içre ol ḥūr

anıng̑ bu eḏgü atı ʿālemde meşhur
bolup toldı bu uçmaḳ içre ol ḥūr

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

221. yigitlik mülketi hem ḫurrem andın
tiriglikning̑ esāsı muḥkem andın

yigitlik mülketi hem ḫurrem andın

1. Cümle

tiriglikning̑ esāsı muḥkem andın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yigitlik mülketi hem ḫurrem [ol] andın

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tiriglikning esāsı muḥkem [ol] andın

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

222. uşol ton kim boḍınġa biçmiş iḳbāl
felek börk almış andın tutġuġa fāl

uşol ton kim boḍınġa biçmiş iḳbāl

1. Cümle

felek börk almış andın tutġuġa fāl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol ton kim boḍınġa biçmiş iḳbāl

N CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felek börk almış andın tutġuġa fāl

Ö N Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

223. felek ḳulluḳta urdı öz atınġa
üçegdin tüşgey irdi ḫod ḳatınġa

felek ḳulluḳta urdı öz atınġa

1. Cümle

üçegdin tüşgey irdi ḫod ḳatınġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

felek ḳulluḳta urdı öz atınġa

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

üçegdin tüşgey irdi ḫod ḳatınġa

YT Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

224. eger düşmen yiri ḫod bolsa eflāk
a͡ngar yol yoḳ tapuġda öpgüge ḫāk

eger düşmen yiri ḫod bolsa eflāk

Şart Cümlesi

a͡ngar yol yok tapuġda öpgüge ḫāk

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger düşmen yiri bolsa ḫod eflāk

CDU Y CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

a͡ngar yok tapuġda ḫāk öpgüge yol

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

225. aḏaḳı topraḳı yüz türlü cevher

ḳaçan dür birle taş bolur berāber

adakı toprakı yüz türlü cevher

1. Cümle

ḳaçan dür birle taş bolur berāber

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

adakı toprakı yüz türlü cevher [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kaçan dür birle taş bolur berāber

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

226. ol ot kim davlatı çaḳmaḳıda bar
eger düşmen timürdin irse köyer

ol ot kim davlatı çaḳmaḳıda bar
eger düşmen timürdin irse köyer

Şart Cümlesi Ana Cümle

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger düşmen timürdin irse

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ol ot kim davlatı çaḳmaḳıda bar köyer

Yan Cümle Ana cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ol ot köyer

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

davlatı çaḳmaḳıda bar

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

227. bolur dūşmān tütünindin kömür ʿūd
ẕenebdin kim ni-tig merriḫ mesʿūd

bolur dūşmān tütünindin kömür ʿūd

1. Cümle

zenebdin kim ni-tig merriḫ mesʿūd

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri oluşturan birleşik fiil gruplarının yardımcı fiilleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

dūşmān tütünindin kömür bolur ʿūd

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zenebdin kim ni-tig merriḥ mesʿūd [bolur]

Z CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

228. teräzū tig tüzüp ol barça işni
ḫoş an͡glar dost u düşmen yat bilişni
229. ḳamuġ türlüg biligler içre kāmil
ḳalur ḥayret sözin tın͡glasa ʿāḳıl

teräzū tig tüzüp ol barça işni

ḫoş an͡glar dost u düşmen yat bilişni

kamuġ türlüg biligler içre kāmil

1. Cümle

kalur ḥayret sözin tın͡glasa ʿāḳıl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

teräzū tig tüzüp ol barça işni

ḫoş an͡glar dost u düşmen yat bilişni

1. Cümle

kamuġ türlüg biligler içre kāmil

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

barça işni teräzū tig tüzüp ol

Z Ö

hoş a͡nglar dost u düşmen yat bilişni

Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[ol] kamuġ türlüg biligler içre kāmil [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kalur ḫayret sözin tın͡glasa ʿāḳıl

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kalur ḫayret

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

sözin tın͡glasa ʿāḳıl

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

230. söz içre ḳıl yarar ol şāh-ı ḫūbān
munuṉg tig sözge ḫod tapġında ni san

231. velīkin bar umınçım andın uş kim
bilig ḳadrin bilürin yaḫşi bildim

söz içre ḳıl yarar ol şāh-ı ḫūbān
munuṉg tig sözge ḫod tapġında ni san

1. Cümle

velīkin bar umınçım andın uş kim
bilig ḳadrin bilürin yaḫşi bildim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

söz içre kıl yarar ol şāh-ı ḫūbān

1. Cümle

munuṉg tig sözge ḫod tapġında ni san

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1.

söz içre ḳıl yarar ol şāh-ı ḫūbān

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

munun͡g tig sözge ḫod tapġında ni san

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2. Cümle

bar umınçım andın uş kim

Ana Cümle

bilig ḳadrin bilürin yaḫşi bildim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bar umınçım andın uş

Y Ö Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bilig kadrin bilürin yaḫşi bildim

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

232. bilikligni ağırlar biligi bar tip
ġarībni asrayur kim kön͡gli tar tip

bilikligni ağırlar biligi bar tip

1. Cümle

ġarībni asrayur kim kön̄gli tar tip

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

biligligni ağırlar biligi bar tip

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

biligi bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

ġarībni asrayur kim kön̄gli tar tip

N Y CDU Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kön̄gli tar [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunu nesnesidir.

233. ni ḥācatlıġ kilür bolsa tapuġda
murādnı tapar uşbu ḳapuġda

ni ḥācatlıġ kilür bolsa tapuġda

Şart Cümlesi

murādnı tapar uşbu ḳapuġda

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ni ḥācatlıġ kilür bolsa tapuġda

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Ana Cümle

murādnı tapar uşbu ḳapuġda

N Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

234. ġarīb ü şehrī vü derviş ü münʿim

bu ḫıḏmatḳa kilip şükr aymaġan kim

ġarīb ü şehrī vü derviş ü münʿim

1. Cümle

bu ḫıḏmatḳa kilip şükr aymaġan kim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ġarīb ü şehrī vü derviş ü münʿim

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2. Cümle

bu ḫıḏmatḳa kilip şükr aymaġan kim

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

235. ḳabul ḳılsa melek tapġında dāim
küçüm yitmişçe men hem medḥ ayayım

ḳabul ḳılsa melek tapġında dāim

Şart Cümlesi

küçüm yitmişçe men hem medḥ ayayım

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ḳabul ḳılsa melek tapġında dāim

Y Ö YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

küçüm yitmişçe men hem medḥ ayayım

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

236. melīke devleti esrār bolsa
yana himmet bu ḳulun͡ga yār bolsa
237. niçege tigrü tirig bolsa özüm
duʿā bolġay hemīşe tilde sözüm

melīke devleti esrār bolsa

yana himmet bu ḳulun͡ga yār bolsa

niçege tigrü tirig bolsa özüm

Şart Cümlesi

duʿā bolġay hemīşe tilde sözüm

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

melīke devleti esrār bolsa

1. Cümle

yana himmet bu ḳulun͡ga yār bolsa

2. Cümle

niçege tigrü tirig bolsa özüm

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

melīke devleti esrār bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana himmet bu kulunga yār bolsa

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

niçege tigrü tirig bolsa özüm

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

duʿā bolġay hemīşe tilde sözüm

Y Z YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

238. melīke tini bek şāh bar bolsun

hemīşe saḳçısı cebbār bolsun

melīke tini bek şāh bar bolsun

1. Cümle

hemīşe saḳçısı cebbār bolsun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

melīke tini bek şāh bar bolsun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hemīşe saḳçısı cebbār bolsun

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

239. niçe yıl boldı cānım ösker irdi
kön͡gülde uşbu endīşe bar irdi

niçe yıl boldı cānım ösker irdi

1. Cümle 2. Cümle

kön͡gülde uşbu endīşe bar irdi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe yıl boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cānım ösker irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kön͡gülde uşbu endīşe bar irdi

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

240. niteg şah tapġın͡ga bir barġamen tip
bu kön͡glüm ḳad̲ġusını tarġamen tip

niteg şah tapġın͡ga bir barġamen tip

1. Cümle

bu kön͡glüm ḳad̲ġusını tarġamen tip

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

niteg şah tapġın͡ga bir barġamen tip[1]

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç Cümle

niteg şah tapġın͡ga bir barġamen

Z YT Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

bu kön͡glüm kadġusını tarġamen tip

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

İç Cümle

bu kön͡glüm kadġusını tarġamen

N Y

(Gizli Özne: Men)

[1] Bu örnekte *-p* zarf fiil ekiyle türetilen *-p (-tur + şahıs zamiri)* şeklindeki görülen geçmiş zaman kipi kullanılmaktadır. Bu durum bir sonraki dizenin yüklemi için de geçerlidir. Çağatay Türkçesinde de örneklerini gördüğümüz söz konusu kipin, bildirme ekinin ve üçüncü teklik kişi zamirinin düşürüldüğü örnekler sayıca fazladır.

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

241. körüp kön͡glüm kim asru raġbetim bar
buyurdu kim ḳatıġlan imdi iy yār

242. revān iy ḳuṭb terkin kiç bolur bil
ni bilgeyler sini sözletmesen͡g til

243. niẓāmī naẓmı yan͡glıġ tüz sözün͡gni
anın belgüt ḫānın͡ggа bu özün͡gni

körüp kön͡glüm kim asru raġbetim bar
buyurdu kim ḳatıġlan imdi iy yār
Ana Cümle
revān iy ḳuṭb terkin kiç bolur bil
ni bilgeyler sini sözletmesen͡g til
niẓāmī naẓmı yan͡glıġ tüz sözün͡gni
anın belgüt ḫānın͡ggа bu özün͡gni

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle
körüp kön͡glüm kim asru raġbetim bar
Z Ara Cümle
buyurdu
Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ara Cümle

asru raġbetim bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

katıġlan imdi iy yār

revān iy ḳutb terkin kiç bolur bil

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

ni bilgeyler sini sözletmesen͡g til

4. Cümle

niẓāmī naẓmı yan͡glıġ tüz sözün͡gni

anın belgüt ḫānın͡gġa bu özün͡gni

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

katıġlan imdi iy yār

1. Cümle

revān iy kutb terkin kiç

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

katıġlan imdi iy yār

Y Z CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

revān iy ḳutb terkin kiç

Z CDU Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bil

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ni bilgeyler sini sözletmesen͡g til

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni bilgeyler sini

Z Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

sözletmesen͡g til

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

niẓāmī naẓmı yan͡glıġ tüz sözün͡gni

1. Cümle

anın belgüt ḫānın͡gġa bu özün͡gni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

niẓāmī naẓmı yan͡glıġ tüz sözün͡gni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

anın belgüt ḫānın͡gġa bu özün͡gni

Z Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

244. ḫānım birle melīke atın͡ga bir
kitābı ḳılġuḳa ḳıl tidi tedbīr

ḫānım birle melīke atın͡ga bir
kitābı ḳılġuḳa ḳıl tedbīr tidi
N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ḫānım birle melīke atın͡ga bir kitābı ḳılġuḳa tedbīr ḳıl
Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

245. boyum şehringe kön͡glüm irdi ṣulṭān
cānım andın ḳabūl ḳıldı bu fermān

boyum şehringe kön͡glüm irdi ṣulṭān

1. Cümle

cānım andın ḳabūl ḳıldı bu fermān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

boyum şehringe kön͡glüm irdi şultān

Y Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cānım andın ḳabūl ḳıldı bu fermān

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

246. kön͡gül fermānını cān birle tuttum
adın saḳınçnı bir yolu unu[t]tum

247. ḳazan tig ḳaynap uş sevdā bişürdüm
niẓāmī balıdın ḫalvā bişürdüm

248. ḫānım atınġa uşbu pārsi tilni
çevürdüm tüzdüm uş naẓm özre ḳılnı

249. çıḳardım ḫoş yıḏıġlıḳ suv bu köldin
kön͡güller ḳansu tip bu şāfī suvdın

kön͡gül fermānını cān birle tuttum

1. Cümle

adın saḳınçnı bir yolu unu[t]tum

2. Cümle

ḳazan tig ḳaynap uş sevdā bişürdüm

3. Cümle

niẓāmī balıdın ḥalvā bişürdüm

4. Cümle

ḫānım atınġa uşbu pārsi tilni

çevürdüm tüzdüm uş naẓm özre kılnı

5. Cümle 6. Cümle

çıḳardım ḫoş yıdıġlıḳ suv bu köldin

köñgüller ḳansu tip bu şāfī suvdın

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

köñgül fermānını cān birle tuttum

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adın sakınçnı bir yolu unu[t]tum

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ḳazan tig ḳaynap uş sevdā bişürdüm

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

nizāmī balıdın ḫalvā bişürdüm

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

ḫānım atınġa uşbu pārsi tilni çeẇürdüm

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

tüzdüm uş nazm özre kılnı

Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

çıḳardım ḫoş yıḏığlıḳ suẇ bu köldin

Y N YT

kön͡güller ḳansu tip bu şāfī suẇdın

Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kön͡güller ḳansu bu şāfī suv̇dın

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

250. ḳılıp ḫan devleti bu ḳulġa yarı
kiterdi ten͡gri tabʿımnun͡g ġubārı

ḫan devleti bu ḳulġa yarı ḳılıp

Z

kiterdi ten͡gri tabʿımnun͡g ġubārı

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

251. tüzüp til bülbüli bu nāẓm öze sāz
bu perde içre keltürdüm ḫoş āvāz

tüzüp til bülbüli bu nāẓm öze sāz

Z

bu perde içre āvāz keltürdüm ḫoş

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

252. muradım irdi ol kim bu ḳapuġda
kilip yol tapsamen tip bu tapuġda

muradım irdi ol kim bu ḳapuġda

Ana Cümle

kilip yol tapsamen tip bu tapuġda

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

muradım irdi ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu ḳapuġda kilip yol tapsamen bu tapuġda tip[2]

Z Y YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

[2] Bu örnekte *-p* zarf fiil ekiyle türetilen *-p (-tur + şahıs zamiri)* şeklindeki görülen geçmiş zaman kipi kullanılmaktadır. Çağatay Türkçesinde de örneklerini gördüğümüz söz konusu kipin, bildirme ekinin ve üçüncü teklik kişi zamirinin düşürüldüğü örnekler sayıca fazladır.

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

253. sefer rencin kördüm özüm ḳaç eyyām
tapuġḳa yittim imdi uş serencam
254. niçe kim kildim irse men velīkin
tükel kildim tükellik yāḫşı uş çın

sefer rencin kördüm özüm ḳaç eyyām
tapuġḳa yittim imdi uş serencam
1. Cümle
velīkin niçe kim kildim irse men
tükel kildim tükellik yāḫşı uş çın
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.
1. Cümle
sefer rencin kördüm özüm ḳaç eyyām
tapuġḳa yittim imdi uş serencam
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. 1.
sefer rencin kördüm özüm ḳaç eyyām
1. Cümle
tapuġḳa yittim imdi
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. 1. 1.
sefer rencin kördüm özüm ḳaç eyyām
N Y CDU Z
(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 2.

tapuġka yittim imdi

YT Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

uş serencam [ol]

CUD Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niçe kim kildim irse men

tükel kildim tükellik yāḫşı uş çın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

niçe kim kildim irse men tükel kildim

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

tükellik yāḫşı [ol] uş çın

Ö Y CDU CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

255. ni ḫoş aydı ol bir pīr ü kāmil
yitirgil niçe kiç kilseng͡ iy ʿāḳıl

ni ḫoş aydı ol bir pīr ü kâmil

Z Y Ö

yitirgil niçe kiç kilseng͡ iy ʿāḳıl

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yitirgil niçe kiç kilseng͡ iy ʿāḳıl

Y Z CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

256. bu kilmeklikde maḳṣūd irdi bu kim
yitürgey ḫaḳ tiyü munda tilekim

bu kilmeklikde maḳṣūd irdi bu kim

Ana Cümle

yitürgey ḥaḳ tiyü munda tilekim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu kilmeklikde maḳṣūd irdi bu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yitürgey ḥaḳ tiyü munda tilekim

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

257. biḥamdil'l-lāh tilekke ḥaḳ yitürdi
tilek ilgi umınç yasını ḳurdı

biḥamdil'l-lāh tilekke ḥaḳ yitürdi

1. Cümle

tilek ilgi umınç yasını ḳurdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

2. Cümle

biḥamdil'l-lāh tilekke ḥaḳ yitürdi

CDU YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tilek ilgi umınç yasını ḳurdı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

258. bu kön͡glümnün͡g ḳuşı kim taptı ḫoş bāġ
kerek bülbül oḳup ursun kerek zāġ

bu kön͡glümnün͡g ḳuşı kim taptı ḫoş bāġ

1. Cümle

kerek bülbül oḳup ursun kerek zāġ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kön͡glümnün͡g ḳuşı kim taptı ḫoş bāġ

Ö CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kerek bülbül oḳup ursun kerek zāġ

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *kerek…kerek* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

bülbül okup ursun

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

zāġ [okup ursun]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

259. yana kön͡glüm söz ara ḳıldı āvāz
kim iy bülbül açıldı gül kilip yaz

yana kön͡glüm söz ara ḳıldı āvāz

Ana Cümle

kim iy bülbül açıldı gül kilip yaz

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana kön͡glüm söz ara ḳıldı āvāz

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy bülbül açıldı gül kilip yaz

CDU Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

260. cihān büstānı ḳayra boldı ḥurrem

bar irse ʿışḳın͡g imdi sözle sen hem

cihān büstānı ḳayra boldı ḥurrem

1. Cümle

bar irse ʿışḳın͡g imdi sözle sen hem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

cihān büstānı kayra boldı ḥurrem

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bar irse ʿışḳın͡g imdi sözle sen hem

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bar irse ʿışḳın͡g

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

imdi sözle sen hem

Z Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

261. uş andın bu ʿāşıḳlar sözler sözini
tüzüp mun-tig bizedim söz yüzini

uş andın bu ʿāşıḳlar sözler sözini

1. Cümle

tüzüp mun-tig bizedim söz yüzini

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş andın bu ʿāşıḳlar sözler sözini

CDU Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüzüp mun-tig bizedim söz yüzini

Z Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

262. uş andın bu āşıḳlarnıng͡ sözini
tüzüp mun-tig bizedim söz yüzini

uş andın bu āşıḳlarnıng͡ sözini
CDU Z Z
tüzüp mun-tig bizedim söz yüzini
Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

263. kişining͡ kim köng͡ülde ʿışḳı bolsa
ni tang͡ bülbül meng͡izlig ol zārı ḳılsa
264. felek miḥrābı ʿışḳ irmiş ḫoş ang͡la
ʿāşıḳlarnıng͡ sözin ʿışḳ birle tıng͡la

kişining͡ kim köng͡ülde ʿışkı bolsa
ni tang͡ bülbül meng͡izlig ol zārı kılsa

Şart Cümlesi

felek miḥrābı ʿışḳ irmiş ḫoş ang͡la
ʿāşıklarnıng͡ sözin ʿışk birle tıng͡la

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kişining kim köngülde ʿışḳı bolsa

1. Cümle

ni tang bülbül mengizlig ol zārı ḳılsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişining ʿışḳı kim köngülde bolsa

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni tang bülbül mengizlig ol zārı ḳılsa

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

felek miḥrābı ʿışḳ irmiş ḫoş angla

1. Cümle

ʿāşıklarnıng sözin ʿışḳ birle tıngla

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

felek miḥrābı ʿışḳ irmiş

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hoş a͡ngla

1. Cümle

ʿāşıklarnıng͡ sözin ʿışk birle tın͡gla

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

hoş a͡ngla

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

ʿāşıklarnıng͡ sözin ʿışk birle tın͡gla

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

265. kişi kim ʿāşıḳ irmez cānı yoḳ bil
ölügni bar mu tir ajunda ʿāḳıl

kişi kim ʿāşıḳ irmez cānı yoḳ bil

1. Cümle 2. Cümle

ölügni bar mu tir ajunda ʿāḳıl

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi ʿāşıḳ irmez kim cānı yoḳ

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kişi ʿāşıḳ irmez

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

cānı yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bil

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ölügni bar mu ajunda tir ʿāḳıl

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ölügni bar mu ajunda

N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

266. eger it kön͡glin͡ge ḥaḳ ʿışḳı kirse
kilür ol tilge kitmez ursa sürse

eger it kön͡glin͡ge hak ʿışkı kirse

Şart Cümlesi

kilür ol tilge kitmez ursa sürse

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger it kön͡glin͡ge hak ʿışkı kirse

CDU YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kilür ol tilge kitmez ursa sürse

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tilge kilür ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitmez ursa sürse

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kitmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

ursa sürse

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ursa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sürse

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

267. eger bolmasa ʿāşıḳ çarḫ-i bedrām
ni sergerdān yürir ḳılġa irdi ārām

eger bolmasa ʿāşıḳ çarḫ-i bedrām

Şart Cümlesi

ni sergerdān yürir ḳılġa irdi ārām

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir

Şart Cümlesi

eger bolmasa ʿāşıḳ çarḫ-i bedrām

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

ni sergerdān yürir ḳılġa irdi ārām

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ni sergerdān yürir

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

kılġa irdi ārām

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

268. ʿāşıḳ bolmasa uşbu yiti ḳat yir
nidin munça ḫalāyıḳ zaḫmını yir

ʿāşıḳ bolmasa uşbu yiti ḳat yir

Şart Cümlesi

nidin munça ḫalāyık zaḫmını yir

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ʿāşık bolmasa uşbu yiti ḳat yir

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

nidin munça ḫalāyıḳ zaḫmını yir

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

269. teŋ̆izler ʿāşıḳ irmez irse bir sor

nidin ḳaynar ni ġurruşlar ḳılur kör

teŋ̆izler ʿāşıḳ irmez irse bir sor

1. Cümle

nidin kaynar ni ġurruşlar kılur kör

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

teŋ̆izler ʿāşıḳ irmez irse bir sor

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

teŋ̆izler ʿāşıḳ irmez irse

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

bir sor

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nidin kaynar ni ġurruşlar kılur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

nidin kaynar

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

ni ġurruşlar ḳılur

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

kör

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

270. ḳayu neng̑ kim bu ʿālem içre kördüm
nidin mun-tig tiyü ʿaḳlımḳa sordum

kayu neng̑ bu ʿālem içre kördüm kim

Ana Cümle

nidin mun-tig tiyü ʿaḳlımḳa sordum

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kayu neng̑ bu ʿālem içre kördüm

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

nidin mun-tig tiyü ʿaḳlımḳa sordum

Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

nidin mun-tig [ol]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

271. ayur ʿışḳ birle tirig uşbu ʿālem
eger ʿışḳ bolmasa bolmaz irdi ādem

ayur ʿışḳ birle tirig uşbu ʿālem

Y

eger ʿışḳ bolmasa bolmaz irdi ādem

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ʿışḳ birle tirig uşbu ʿālem

1. Cümle

eger ʿışḳ bolmasa bolmaz irdi ādem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿışḳ birle tirig [ol] uşbu ʿālem

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger ʿışḳ bolmasa bolmaz irdi ādem

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ʿışḳ bolmasa

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

bolmaz irdi ādem

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

272. cānım ʿışḳdın feraḥ taptı ise bildim
könḡül birdim yiringe ʿışḳ aldım

273. bu ʿışḳkım birle başlap dāstānnı
ṣala tip ʿışḳḳa ündedim cihānnı

cānım ʿışḳdın feraḥ taptı ise bildim

1. Cümle

kön͡gül birdim yiringe ʿışḳ aldım

2. Cümle 3. Cümle

bu ʿışḳkım birle başlap dāstānnı

sala tip ʿışḳka ündedim cihānnı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

cānım ʿışḳdın feraḥ taptı ise bildim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kön͡gül birdim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yiringe ʿışḳ aldım

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.,

4. Cümle

bu ʿışḳkım birle başlap dāstānnı

Z

sala tip ʿışḳka ündedim cihānnı

Z YT Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

274. munuñ-tig aymış ol bir pīr-i ʿāḳīl

kim ol irmiş ḳamuġ nevʿ içre kâmil

munuñ-tig aymış ol bir pīr-i ʿāḳīl

Ana Cümle

kim ol irmiş ḳamuġ nevʿ içre kâmil

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

munuñ-tig aymış ol bir pīr-i ʿāḳīl

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol irmiş ḳamuġ nevʿ içre kâmil

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

275. tutuldı irse nuşrevānnıng̃ ayı
ḳonup hürmiz öze davlat humāyı
276. ata taḫtın bilip ol dād ḳıldı
ʿdil birle cihān ābād ḳıldı
277. tutar irdi atasınıng̃ töresin
anıng̃ resminçe falın hem yorasın

tutuldı irse nuşrevānnıng̃ ayı
konup hürmiz öze davlat humāyı
ata taḫtın bilip ol dād ḳıldı
ʿadil birle cihān ābād ḳıldı
tutar irdi atasınıng̃ töresin
1. Cümle
anıng̃ resminçe falın hem yorasın
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
tutuldı irse nuşrevānnıng̃ ayı
konup hürmiz öze davlat humāyı
ata taḫtın bilip ol dād ḳıldı
1. Cümle
ʿadil birle cihān ābād ḳıldı
2. Cümle
tutar irdi atasınıng̃ töresin
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. 1.
tutuldı irse nuşrevānnıng̃ ayı

Z

konup hürmiz öze davlat humāyı

Z

ata taḫtın bilip ol dād kıldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[ol] ʿadil birle cihān ābād kıldı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[ol] tutar irdi atasınıng͡ töresin

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıng͡ resminçe falın hem yorasın

Z N CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

278. öküş ḳurban ḳılıp ol şāh uġandın
tiledi bir oġul yigrek bu cāndın

öküş kurban kılıp ol şāh uġandın
Z Ö YT
tiledi bir oġul yigrek bu cāndın
Y N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

279. iḏi dergāhın͡ga ḳıldısa zārı
oġul birdi an͡ga gevherdin arı

idi dergāhın͡ga ḳıldısa zarı
Ö Z
birdi an͡ga gevherdin arı oġul
Y YT N

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

280. uġannın͡g baḫşışı deryāsıdın dürr
anın͡g şemʿinge birmiş faẓlıdın nūr

uġannın͡g baḫşışı deryāsıdın dürr

1. Cümle

anın͡g şemʿinge birmiş faẓlıdın nūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

u̇gannıng͡ baḫşışı deryāsıdın dürr [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıng͡ şemʿinge birmiş faẓlıdın nūr

YT Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

281. mübārek ṭāliʾi davlat mekānı
yüzinde belgülüg ṣāḥlıḳ nişānı

mübārek ṭāliʾi davlat mekānı

1. Cümle

yüzinde belgülüg ṣāḥlıḳ nişānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mübārek ṭāliʾi davlat mekānı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüzinde belgülüg [ol] şāhlık nişānı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

282. yitiz ḫusravlıḳın kördi atası
uş andın ötrü pervīz boldı atı

yitiz ḫusravlıḳın kördi atası

1. Cümle

uş andın ötrü pervīz boldı atı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yitiz ḫusravlıḳın kördi atası

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş andın ötrü pervīz boldı atı

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

283. yaŋgaḳı kün meŋgiz köz baḳsa bolmaz
yüzin körgen köŋgülde ḳadġu ḳalmaz

yaŋgaḳı kün meŋgiz köz baḳsa bolmaz
1. Cümle 2. Cümle
yüzin körgen köŋgülde ḳadġu ḳalmaz
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
yaŋgaḳı kün meŋgiz [ol]
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
köz baḳsa bolmaz
Şart Cümlesi Ana Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Şart Cümlesi
köz baḳsa
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Ana Cümle
bolmaz
Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yüzin körgen köngülde kadġu kalmaz

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

284. anı şāh tapuġınga kitürürler irdi
il ilge gül mengiz kötrürler irdi

anı şāh tapuġınga kitürürler irdi

1. Cümle

il ilge gül mengiz kötrürler irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

anı şāh tapuġınga kitürürler irdi

N YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

il ilge gül mengiz kötrürler irdi

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

285. ḥarirke çulġatılmış kin yıpar tig
tamām dürr dāneni kizlep tutar tig

harirke çulġatılmış kin yıpar tig

1. Cümle

tamām dürr dāneni kizlep tutar tig

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

harirke çulġatılmış kin yıpar tig [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tamām dürr dāneni kizlep tutar tig [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

286. niteg kim çıḳtı beşikdin cihānḳa
sevüglüg urġın ikti barça cānḳa

niteg kim çıḳtı beşikdin cihānḳa

1. Cümle

sevüglüg urġın ikti barça cānḳa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

çıḳtı beşikdin cihānḳa

Y YT YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sevüglüg urġın ikti barça cānḳa

N Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

287. yıl aşmışça iḏi arturdı davlat
bilig taʿlīm alıp ögrendi ʿizzet
288. tamām biş yaşġa yitti irse a͡nglap
körüp köp ne͡ngni ʿibret aldı ta͡nglap

yıl aşmışça idi arturdı davlat

1. Cümle

bilig taʿlīm alıp ögrendi ʿizzet

tamām biş yaşġa yitti irse an͡glap

körüp köp nen͡gni ʿibret aldı tan͡glap

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yıl aşmışça idi arturdı davlat

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilig taʿlīm alıp ögrendi ʿizzet

1. Cümle

tamām biş yaşġa yitti irse an͡glap

körüp köp nen͡gni ʿibret aldı tan͡glap

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bilig taʿlīm alıp ögrendi ʿizzet

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

tamām biş yaşġa yitti irse an͡glap

Z

körüp köp nen͡gni ʿibret aldı tan͡glap

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

289. ḳaçan kim altı yaşḳa yitti ol şāh

ḳamuġ yönlerni an͡glap boldı āgāh

ḳaçan kim altı yaşḳa yitti ol şāh

1. Cümle

kamuġ yönlerni an͡glap boldı āgāh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ḳaçan kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

altı yaşḳa yitti ol şāh

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳamuġ yönlerni an͡glap boldı āgāh

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

290. yiti yaşḳa yitip ol serv-ü ḳāmet
gül özre müşk saçmaḳ ḳıldı ādet

yiti yaşka yitip ol serv-ü kāmet
Z Ö
gül özre müşk saçmaḳ kıldı ādet
N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

291. anıng͡ tig körki boldı ilde meşhūr
yüzin körgen bu yusuf tiyü saḳnur

anıng͡ tig körki boldı ilde meşhūr
1. Cümle
yüzin körgen bu yusuf tiyü saknur
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng͡ tig körki ilde meşhūr boldı
Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüzin körgen bu yusuf tiyü saḳnur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu yusuf [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

292. atası ḳıldı bir üstād tertīb

anıng̑ rūzgārı żāyiʿ kiçmesün tip

atası bir üstād tertīb ḳıldı

Ö N Y

anıng̑ rūzgārı żāyiʿ kiçmesün tip

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

anıng̑ rūzgārı żāyiʿ kiçmesün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

293. bu söz aymışda son͡g kiçti bir ança
hünerlig boldı ḫusrav öz ḥalınça

bu söz aymışda son͡g kiçti bir ança

1. Cümle

hünerlig boldı ḫusrav öz ḥalınça

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu söz aymışda son͡g kiçti bir ança

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hünerlig boldı ḫusrav öz ḥalınça

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

294. bilig söz içre andaġ boldı fāżıl
maʾānī̄ bahrında bir dürr-ü kâmil

bilig söz içre andaġ boldı fāżıl

1. Cümle

maʾānī bahrında bir dürr-ü kâmil

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bilig söz içre andaġ boldı fāżıl

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

maʾānī bahrında bir dürr-ü kâmil [ol]

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

295. faṣīḥī kim revān söz sözler irdi
sözin andın uyalıp kizler irdi

faṣīḥī kim revān söz sözler irdi

1. Cümle

sözin andın uyalıp kizler irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

faṣīḥī kim revān söz sözler irdi

N CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözin andın uyalıp kizler irdi

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

296. biliglig hem körişi yinçke ḳıl tig
söz içre ḳıl yarar irdi uşol big

biliglig hem körişi yinçke ḳıl tig

1. Cümle

söz içre kıl yarar irdi uşol big

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biliglig hem körişi yinçke kıl tig

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

biliglig [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

körişi yinçke kıl tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

söz içre kıl yarar irdi uşol big

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

297. toḳuz yaşında son͡g oyunnı saldı
bahadurluḳ ḳılıçın ilge aldı

toḳuz yaşında son͡g oyunnı saldı

1. Cümle

bahadurluk kılıçın ilge aldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

toḳuz yaşında son͡g oyunnı saldı

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bahadurluk kılıçın ilge aldı

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

298. yitip on yaşḳa kiş baġlandı bilge
öküş düşmen başını birdi yilge

yitip on yaşka kiş bağlandı bilge

1. Cümle

öküş düşmen başını birdi yilge

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yitip on yaşka kiş bağlandı bilge

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öküş düşmen başını birdi yilge

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

299. anıng̑ ḫavfından arslan titrer irdi
ḳılıçından yaġanlar ḳorḳar irdi

anıng̑ ḫavfından arslan titrer irdi

1. Cümle

ḳılıçından yaġanlar ḳorḳar irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̑ ḫavfından arslan titrer irdi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳılıçından yaġanlar ḳorḳar irdi

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

300. şişer irdi oḳı ḳıldın tügünni

sün͡gi birle yazar irdi bükinni

şişer irdi okı kıldın tügünni

1. Cümle

sün͡gi birle yazar irdi bükinni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şişer irdi okı kıldın tügünni

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sün͡gi birle yazar irdi bükinni

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

301. eger düşmanḳa kizlep oḳ bir atsa
ḳayu ḳalḳan tüzer kim ḳarşu tutsa

eger düşmanḳa kizlep oḳ bir atsa

Şart Cümlesi

karşu tutsa ḳayu ḳalḳan tüzer kim

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger düşmanka kizlep ok bir atsa

1. Cümle

karşu tutsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

eger düşmanka kizlep bir ok atsa

CDU YT Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karşu tutsa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kayu kalkan tüzer kim

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

302. kişi kim on ya birçe tartsa äsān
anıng͡ yasın kötürmez irdi yirden

kişi kim on ya birçe tartsa äsān
Ö CDU Z
anıng͡ yasın kötürmez irdi yirden
N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

303. kemendindin ḳutulmaz irdi düşmen
yarar irdi öti kim yitse tüşmen

kemendindin ḳutulmaz irdi düşmen

1. Cümle

yarar irdi öti kim yitse tüşmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
kemendindin ḳutulmaz irdi düşmen
YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
2. Cümle
yarar irdi öti kim yitse tüşmen
Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yarar irdi öti

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

yitse tüşmen

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

304. nāgah bir yıldırım tig kökrer irse
sün͡güsün taşdın ötrür irdi ursa

nāgah bir yıldırım tig kökrer irse
ursa sün͡güsün taşdın ötrür irdi

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

nāgah bir yıldırım tig kökrer irse

1. Cümle

ursa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

nāgah bir yıldırım tig kökrer irse

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ursa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

sün͡güsün taşdın ötrür irdi

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

305. tamām kim ʿömri on tört yaşḳa yitti
bilig sīmurġı ten ḳāfını tuttı

tamām ʿömri on tört yaşḳa yitti kim

Ana Cümle

bilig sīmurġı ten ḳāfını tuttı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tamām ʿömri on tört yaşka yitti

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bilig sīmurġı ten ḳāfını tuttı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

306. naẓar kizlençi custluḳlarġa ḳıldı
ni eḏgü ni yaman barçanı bildi

nazar kizlençi custluklarġa kıldı

1. Cümle

ni edgü ni yaman barçanı bildi

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kizlençi custluḳlarġa naẓar ḳıldı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni edgü [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

ni yaman [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

barçanı bildi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

307. bar irdi bir büzürg ümmid atlıġ
uluġ bilge yüzi suvluġ uyatlıġ

bar irdi bir büzürg ümmid atlıġ

Y

uluġ bilge yüzi suvluġ uyatlıġ

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

308. bulup kizlençi rāzlarnı bilip çın
felek genclerining̃ taḳmış kilidin

bulup kizlençi rāzlarnı bilip çın
Z Z
felek genclerining̃ kilidin taḳmış
N Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

309. a̲da̲ḳı yir yüzini barça kezmiş
felek anıng̃ işin rāyınça tüzmiş

adakı yir yüzini barça kezmiş

1. Cümle

felek anıng̃ işin rāyınça tüzmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

a̲da̲ḳı yir yüzini barça kezmiş
Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felek anıng̑ işin rāyınça tüzmiş

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

310. anı ḫalvatḳa ündep şāh-zāde
kilip ruḫ yirge ḳoydı şāh piyāde

anı ḫalvatḳa ündep şāh-zāde

Z

ruḫ yirge koydı şāh piyāde kilip

N YT Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

311. ʿilim deryāsıdın izlep cevāhir
tapup tuttı itekin boldı şākir
312. bilip taʿlīm alıp köng̑lin yaruttı
öküş ḥikmet bilip ḳursaḳda tuttı

ʿilim deryāsıdın izlep cevāhir

tapup tuttı itekin boldı şākir

1. Cümle 2. Cümle

bilip taʿlīm alıp köng̑lin yaruttı

3. Cümle

öküş ḥikmet bilip ḳursaḳda tuttı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿilim deryāsıdın izlep cevāhir tapup tuttı itekin

Z Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

boldı şākir

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bilip taʿlīm alıp kön͡glin yaruttı

Z Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

öküş ḥikmet bilip kursaḳda tuttı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

313. ḳamuġ nevʿ içre ol şāh-zāde çālāk
bolup ma a͡ngladı barça sırr-ı eflāk

ḳamuġ nevʿ içre ol şāh-zāde çālāk
Z Ö
bolup ma a͡ngladı barça sırr-ı eflāk
Z CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

314. bu az ʿömride ol bir dürr-ü meknūn
bu ya͡nglıġ ʿilm içinde boldı dü fünūn
315. çıḳıp ġafletdin āgāhlıḳḳa tigdi
ḳamuġ irdem öze şāhlıḳḳa tigdi

bu az ʿömride ol bir dürr-ü meknūn

1. Cümle

bu ya͡nglıġ ʿilm içinde boldı dü fünūn

2. Cümle

çıḳıp ġafletdin āgāhlıḳḳa tigdi

3. Cümle

ḳamuġ irdem öze şāhlıḳḳa tigdi

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu az ʿömride ol bir dürr-ü meknūn [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] bu yan͡glıġ ʿilm içinde boldı dü fünūn

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol] çıḳıp ġafletdin āgāhlıḳḳa tigdi

Ö Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[ol] ḳamuġ irdem öze şāhlıḳḳa tigdi

Z Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

316. tarıldı irse andın cehl süsi
an͡ga bilgürdi sırrlar caysūsi

tarıldı irse andın cehl süsi

Z

anga bilgürdi sırrlar caysūsi

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

317. ḳamuġdın öḏrüp ol ḫıdmat cihānın

ḳiçürmez irdi ḫıdmatsız zamanın

kamuġdın öḏrüp ol ḫıdmat cihānın

Z

kiçürmez irdi ḫıdmatsız zamānın

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

318. atası seẏdi cihānındın artuḳ

cihān ḫod ni bolġay cānındın artuḳ

atası seẏdi cihānındın artuk

1. Cümle

cihān ḫod ni bolġay cānındın artuḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

atası sevdi cihānındın artuk

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cihān ḫod ni bolġay cānındın artuk

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

319. anıng̑ yaşı uzun bolsu tiyü şāh
ẓulumdın yıġdı ilni ḳıldı āgāh

anıng̑ yaşı uzun bolsu tiyü şāh

ẓulumdın yıġdı ilni ḳıldı āgāh

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̑ yaşı uzun bolsu tiyü şāh ẓulumdın yıġdı

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

anıng̑ yaşı uzun bolsu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

[anıng yaşı uzun bolsu tiyü] [şāh] ilni kıldı āgāh

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

İç cümle, 1. cümlenin iç cümlesidir.

320. çaḳırttı bilsü tip rüsta vü şehri

tiger küç ḳılġuçıḳa şāh ḳahrı

çaḳırttı bilsü tip rüsta vü şehri

1. Cümle

tiger küç kılġuçıka şāh kahrı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çakırttı bilsü tip rüsta vü şehri

Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bilsü rüsta vü şehri

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

tiger küç ḳılġuçıḳa şāh ḳahrı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

321. kişi kirmesü baġçılar bağınġa
taẇar sürmesünler hem tarlaġlarınġa

kişi kirmesü baġçılar bağınġa

1. Cümle

taẇar sürmesünler hem tarlaġlarınġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi kirmesü baġçılar bağınġa

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

taẏar sürmesünler hem tarlaġlarınġa

N Y CDU YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

322. ḳayu kim baḳsa nā-maḥrem yüzinge
ḳıḳırttı vay tip anın͡g ol yüzinge

kayu kim baḳsa nā-maḥrem yüzinge

Şart Cümlesi

kıḳırttı vay tip anın͡g ol yüzinge

Ana Cümle

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kayu kim baksa nā-maḥrem yüzinge

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kıḳırttı vay tip anın͡g ol yüzinge

Y Z YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

323. siyāsetni yürütgeymen tiyü şāh
bu söz özre telim ant içti nāgāh

siyāsetni yürütgeymen tiyü şāh
Z Ö
bu söz özre telim ant içti nāgāh
Z Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

siyāsetni yürütgeymen
N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

324. şah öz ʿadli öze turdısa dāim
çıġay bay birle nerd oynadı ḳāim

şah öz ʿadli öze turdısa dāim
Z
çıġay bay birle nerd oynadı ḳāim
Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

325. ḫarablıḳ il köterdi barça yandın
ẕulum ḳamçısı kitti irse ildin

ḫarablık il köterdi barça yandın
Ö Y YT
ẕulum ḳamçısı kitti irse ildin
Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

326. ḳaża tā bir kün ol ḫusrav ḫırāmān
ir aṭlandı ḳılalın͡g tiyü cevlān

ḳaża tā bir kün ol ḫusrav ḫırāmān
1. Cümle
ir aṭlandı kılalın͡g tiyü cevlān
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle
ḳaża [ol]
Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tā bir kün ol ḫusrav ḫırāmān

Z Z Ö

ir atlandı kılalın͡g tiyü cevlān

Z Y Z

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kılalın͡g cevlān

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

327. temāşā birle aẏ aẏlarda ol şāh
sala kördi yıraḳdın baḳtı nāgāh

temāşā birle aẏ aẏlarda ol şāh

sala kördi yıraḳdın baḳtı nāgāh

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

temāşā birle aẏ aẏlarda ol şāh sala kördi

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol şāh] yırakdın baktı nāgāh

Ö YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

328. anıng͡ tört yanı çimgen irdi ḫurrem
tüşüp ʿişret ḳılalıng͡ tidi bir dem

anıng͡ tört yanı çimgen irdi ḫurrem

1. Cümle

tüşüp ʿişret ḳılalıng͡ tidi bir dem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng͡ tört yanı çimgen irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫurrem tüşüp bir dem ʿişret ḳılalıng͡ tidi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bir dem ʿişret kılalın͡g

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

329. içerde ol şarāb-ı arġuvānī

çiçek tig kün yüzinin͡g kitti ḳanı

içerde ol şarāb-ı arġuvānī

Z

çiçek tig kün yüzinin͡g kanı kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

330. kilürde kün ḥışarı tüşti yirke

yitip hindū çerigi tüzdi yirke

kilürde kün ḥışarı tüşti yirke

1. Cümle

yitip hindū çerigi tüzdi yirke

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kilürde kün hısarı tüşti yirke

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yitip hindū çerigi tüzdi yirke

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

331. hezimet boldı rūm sulṭānı süsi

ḫaber an͡gladı hinsū cāysūsi

hezimet boldı rūm sulṭānı süsi

1. Cümle

ḫaber an͡gladı hinsū cāysūsi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

hezimet boldı rūm sulṭānı süsi

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫaber a͡ngladı hindū cāysūsi

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

332. bolup hindū çerigi bārça birge
kiçip bu künbed-i ḫaḍrada törge
333. nitig kim hindular ʿālemni tuttı
nilüfer tig suv̇ġa kün ḳalḳanın attı

bolup hindū çerigi bārça birge

kiçip bu künbed-i ḫaḍrada törge

nitig kim hindular ʿālemni tuttı

1. Cümle

nilüfer tig suv̇ġa kün ḳalḳanın attı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *nitig kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bolup hindū çerigi bārça birge

Z

kiçip bu künbed-i ḫaḍrada törge

Z

hindular ʿālemni tuttı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nilüfer tig suv̇ġa kün ḳalḳanın attı

Z YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

334. salāda şāh-zāde iv̇ tiledi

bu serḫoşluk bile meclis bizedi

335. olturdı ol kiçe ʿişret bile ḫoş

tan͡g atġınça ḳılu bir birin͡ge nūş

salāda şāh-zāde iv̇ tiledi

1. Cümle

bu serḫoşluk bile meclis bizedi

2. Cümle

olturdı ol kiçe ʿişret bile ḫoş

tan͡g atġınça ḳılu bir birin͡ge nūş

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

salāda iv̇ şāh-zāde tiledi

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāh-zāde] bu serḫoşluk bile meclis bizedi

Ö Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şāh-zāde] olturdı ol kiçe ʿişret bile ḫoş

Ö Y Z Z Z

tang atġınça bir biringe nūş ḳılu

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

336. şurāḥi ḳılḳılıdın maʿde ḫurrem
bolup cān hem feraḥlar taptı ol dem

şurāḥi ḳılḳılıdın maʿde ḫurrem

bolup cān hem ferahlar taptı ol dem

Z Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

337. şarāb-ı arġuvāni nūş ḳıldı
tang atġınça ḳopuzçı çeng çaldı

şarāb-ı arġuvāni nūş ḳıldı

1. Cümle

tang atġınça ḳopuzçı çeng çaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şarāb-ı arġuvāni nūş ḳıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tan͡g atġınça ḳopuzçı çeng çaldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

338. bu ʿişret içre irken kildi āvāz
ḳaran͡ggġuluḳ ḳuşı yitip ḳıldı pervaz

bu ʿişret içre irken kildi āvāz

1. Cümle

karan͡ggġuluk kuşı yitip kıldı pervāz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ʿişret içre irken kildi āvāz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karaṉġuluḳ ḳuşı yitip ḳıldı pervāz

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

339. yana şāh-zādeniṉg ḫıdmatçı oġlan
küçemlep ġūre almış tiyü baġdan

yana şāh-zādeniṉg ḫıdmatçı oġlan
küçemlep ġūre almış tiyü baġdan

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

340. toġup kün kim cihān yüzin yaruttı
ḳaraṉġudın bu ʿālemni arıttı

toġup kün cihān yüzin yaruttı kim

Ana Cümle

karaṉġudın bu ʿālemni arıttı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

1. Cümle

toġup kün cihān yüzin yaruttı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karaṅgġudın bu ʿālemni arıttı

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

341. ḳaçıp zaġ tig felek ṭūṭisidin tün
ḳanatı üstinindin çıḳtı bu kün

kaçıp zaġ tig felek ṭūṭisidin tün

Z

kanatı üstinindin çıḳtı bu kün

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

342. niteg kim tün niḳābı kitti közdin
ḫabarlıġ boldı ʿālem uşbu sözdin

343. kim ol ḫusrav edebsüzlük ḳılınmış
atasından niteg ḳorḳmaz ni bolmış

niteg kim tün niḳābı kitti közdin
ḫabarlıġ boldı ʿālem uşbu sözdin
kim ol ḫusrav edebsüzlük ḳılınmış

1. Cümle

atasındın niteg ḳorḳmaz ni bolmış

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niteg kim tün niḳābı kitti közdin

1. Cümle

ḫabarlıġ boldı ʿālem uşbu sözdin

kim ol ḫusrav edebsüzlük ḳılınmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

tün niḳābı kitti közdin

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ḫabarlıġ boldı ʿālem uşbu sözdin

Ana Cümle

kim ol ḫusrav edebsüzlük ḳılınmış

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḫabarlıġ boldı ʿālem uşbu sözdin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol ḫusrav edebsüzlük kılınmış

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

atasından niteg korkmaz

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

ni bolmış

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

344. niçe ten kim tilin timezler bar irdi
bu sözni şāh ḳulaḳın͡ga tigürdi

niçe ten kim tilin timezler bar irdi

1. Cümle

bu sözni şāh ḳulaḳın͡ga tigürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe ten kim tilin timezler bar irdi

Yan Cümle Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

niçe ten bar irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tilin timezler

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bu sözni şāh ḳulaḳın͡ga tigürdi

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

345. melīk men yazuḳın bilmen tidi hīç

ayıttılar kiçe kim ḳaldı ol kiç

melīk men yazuḳın bilmen tidi hīç

1. Cümle

ayıttılar kiçe kim ḳaldı ol kiç

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

melīk men yazuḳın hīç bilmen tidi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

men yazuḳın hīç bilmen

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

ayıttılar kim kiçe ḳaldı ol kiç

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayıttılar

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kiçe ol kiç ḳaldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

346. aṭı il tarlaġında otlar irdi

ḳulı hem ġūralarḳa ḳol tigürdi

aṭı il tarlaġında otlar irdi

1. Cümle

ḳulı hem ġūralarḳa ḳol tigürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre, özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

aṭı il tarlaġında otlar irdi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳulı hem ġūralarḳa ḳol tigürdi

Ö CDU YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

347. kiçe bir derviş orunın küç itti
nā-maḥremler me çeng ünin işitti

kiçe bir derviş orunın küç itti

1. Cümle

nā-maḥremler me çeng ünin işitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçe bir derviş orunın küç itti

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nā-maḥremler me çeng ünin işitti

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

348. oġuldın özgeler ḳılsa bu işni
kitergey irdi şāh ol tende başnı

oġuldın özgeler ḳılsa bu işni

Şart Cümlesi

kitergey irdi şāh ol tende başnı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

oġuldın özgeler ḳılsa bu işni

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümle

Ana Cümle

kitergey irdi şāh ol tende başnı

Y Ö YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

349. açar faṣṣad öküş ildin tamarlar
öz ilgin sança bilmez kön͡gli ḳorḳar

açar faṣṣad öküş ildin tamarlar

öz ilgin sança bilmez kön͡gli korkar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

açar faṣṣad öküş ildin tamarlar

1. Cümle

öz ilgin sança bilmez

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

faṣṣad öküş ildin tamarlar açar

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

2. Cümle

[faṣṣad] öz ilgin sança bilmez

Ö N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

köng̑li korkar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

350. melīk fermānladı ḫançer alıng̑ tip
kesip aṭlar aḏakını salıng̑ tip

melīk fermānladı ḫançer alıng̑ tip

Ö Y Z

kesip atlar adakını salın͡g tip

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

hançer alın͡g

N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

kesip atlar adakını salın͡g

Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

351. ḳulın ġūra minim yitgenge birdi
şeker şūra minim yitgenge birdi[3]

352. ḳavuş birle ni kim raḫtı bar irdi

[3] Bu beyit anlamlandırılamamıştır.

anı barça iv̇ i͟disi͡nge birdi

kavuş birle kim ni ra͟htı bar irdi

Yan Cümle

anı barça iv̇ i͟disi͡nge birdi

Ana Cümle

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Yan Cümle

ni ra͟htı bar irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kavuş birle anı barça iv̇ i͟disi͡nge birdi

Z N Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

353. ḳamuġ kestürdi çengi barmaḳını
kesip ḳıl ḳo͟dtılar çeng urmaḳını

ḳamuġ kestürdi çengi barmaḳını

1. Cümle

kesip ḳıl ḳo͟dtılar çeng urmaḳını

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kamuġ kestürdi çengi barmaḳını

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kesip kıl kodtılar çeng urmaḳını

Z Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

354. oza mundaġ siyāset yürir irdi
aymaz yatḳa öz urġı kör ni kördi

oza mundaġ siyāset yürir irdi

1. Cümle

aymaz yatka kör öz urġı ni kördi

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

oza mundaġ siyāset yürir irdi

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aymaz yatḳa

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

kör

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

öz urġı ni kördi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

355. ḳanı ol ʿadl ü ol tüzlük uş imdi
kim ol öz oġlı͡nga andaġ ḳahr ḳıldı

ḳanı ol ʿadl ü ol tüzlük uş imdi

Ana Cümle

kim ol öz oġlın͡ga andaġ ḳahr ḳıldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳanı ol ʿadl ü ol tüzlük uş imdi

Y Ö CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ol öz oġlın͡ga andaġ ḳahr ḳıldı

Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

356. bu kün yazuḳsuz irnin͡g ḳanı töklür
ḥīle tezvīr kim köp bilse ḳutlur

bu kün yazuḳsuz irnin͡g ḳanı töklür

1. Cümle

ḥīle tezvīr kim köp bilse ḳutlur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kün yazuḳsuz irnin͡g ḳanı töklür

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hīle tezvīr kim köp bilse ḳutlur

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

hīle tezvīr [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

köp bilse kutlur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

köp bilse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḳutlur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

357. ḳayıt ḳuṭb ança imgetme özüñgni
ḫikāyet başla ḳoy ötmez sözüñgni

ḳayıt ḳuṭb ança imgetme özüñgni

1. Cümle 2. Cümle

ḫikāyet başla ḳoy ötmez sözüñgni

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳayıt ḳuṭb

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ança imgetme özüñgni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

ḥikāyet başla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

koy ötmez sözüngni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

358. niteg kim ḫusrav ol ḫorluḳnı kördi
öz işinde bir ança saḳnu turdı

niteg kim ḫusrav ol ḫorluḳnı kördi

1. Cümle

öz işinde bir ança saḳnu turdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ḫusrav ol ḫorluḳnı kördi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öz işinde bir ança saḳnu turdı

YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

359. yaman ḳıldım tiyü ol barça işni
fikir birle tutup turdı bu başnı

360. bu saḳış birle bir sāʿat oturdı
oturmak yaḫşi irmez tiyü turdı

361. şefāʿat ḳılġuġa yıġdı uluġlar
mini şāh tapġın͡ga ilting tip ıġlar

yaman ḳıldım tiyü ol barça işni

fikir birle tutup turdı bu başnı

1. Cümle

bu saḳış birle bir sāʿat oturdı

2. Cümle

oturmak yaḫşi irmez tiyü turdı

3. Cümle

şefāʿat ḳılġuġa yıġdı uluġlar

4. Cümle

mini şāh tapġın͡ga ilting tip ıġlar

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yaman ḳıldım tiyü ol barça işni

Z

bu başnı fikir birle tutup turdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yaman kıldım ol barça işni

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

bu saḳış birle bir sāʿat oturdı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

oturmak yaḫşi irmez tiyü turdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

oturmak yaḫşi irmez

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

4. Cümle

şefā'at ḳılġuġa yıġdı uluġlar

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

mini şāh tapġınga ilting tip ıġlar

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

mini şāh tapġınga ilting

N YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

362. ʿacep yoḳ şāh ḳabūl ḳılsa şefāʿat
bu kiçgen işde ḳılmasa melāmet

ʿacep yoḳ şāh ḳabūl ḳılsa şefāʿat
Ana Cümle
bu kiçgen işde kılmasa melāmet
Şart Cümlesi
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Ana Cümle
ʿacep yok
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
Şart Cümlesi
şāh ḳabūl ḳılsa şefāʿat
1. Cümle
bu kiçgen işde kılmasa melāmet
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
şāh kabūl kılsa şefāʿat
Ö Y N
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle

[şāh] bu kiçgen işde kılmasa melāmet

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

363. kefin kiydi ḳılıçın ilge aldı
körüp ḫalḳ-ı cihān feryād ḳıldı

kefin kiydi ḳılıçın ilge aldı

1. Cümle

körüp ḫalḳ-ı cihān feryād ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kefin kiydi kılıçın ilge aldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kefin kiydi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

kılıçın ilge aldı

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körüp ḫalk-ı cihān feryād kıldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

364. uluġlar ilgerü yürirler irdi
esīr tig şāh-zāde son͡gça bardı

uluġlar ilgerü yürirler irdi

1. Cümle

esīr tig şāh-zāde son͡gça bardı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uluġlar ilgerü yürirler irdi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

esīr tig şāh-zāde son͡gça bardı

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

365. yitip taḫt alnın͡ga kitli ḳararı
yazuḳluġlar tig ıġlap ḳıldı zarı
366. kim iy şāh yarlıḳa ançaḳ yazuḳla
uluġluḳ ḳıl kiçiklerni bağışla
367. bu yūsufnı körüp börüge birme
kiçik irken uluġ yazuḳnı sürme
368. kim bu bir yazuḳum kılġıl ʿināyet
şāh öfkesinge yoḳ hīç minde ṭaḳat
369. henüz süt yıḏlanur aġzımdın iy şāh
minim ḳanımnı süt tig tökme nāgāh
370. eger cürm irse uş men uş ḳılıçım
hem öltürseng͡ uş teslim boldum
371. ni ḳaḏġu bolsa tiz kötürgey irdim
bu kez şāh bolsu ḫoşnūd ötnü kildim

yitip taḫt alnın͡ga kitli kararı
yazukluġlar tig ıġlap kıldı zarı

Ana Cümle

kim iy şāh yarlıḳa ançaḳ yazuḳla
uluġluk ḳıl kiçiklerni bağışla
bu yūsufnı körüp börüge birme
kiçik irken uluġ yazuḳnı sürme
kim bu bir yazuḳum kılġıl ʿināyet
şāh öfkesinge yok hīç minde ṭakat
henüz süt yıdlanur aġzımdın iy şāh
minim ḳanımnı süt tig tökme nāgāh
eger cürm irse uş men uş ḳılıçım

hem öltürseng uş teslim boldum

ni ḳadġu bolsa tiz kötürgey irdim

bu kez şāh bolsu ḫoşnūd ötnü kildim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yitip taḫt alnınga kitli kararı

Z

yazuḳluġlar tig ıġlap ḳıldı zārı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy şāh yarlıka ançak yazukla

uluġluḳ ḳıl kiçiklerni baġışla

bu yūsufnı körüp börüge birme

1. Cümle

kiçik irken uluġ yazuḳnı sürme

kim bu bir yazuḳum kılġıl ʿināyet

2. Cümle 3. Cümle

şāh öfkesinge yok hīç minde ṭakat

4. Cümle

henüz süt yıḏlanur aġzımdın iy şāh

5. Cümle

minim ḳanımnı süt tig tökme nāgāh

6. Cümle

eger cürm irse uş men uş ḳılıçım

7. Cümle

hem öltürseng uş teslim boldum

8. Cümle

ni kadġu bolsa tiz kötürgey irdim

bu kez şāh bolsu ḫoşnūd ötnü kildim

9. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şāh yarlıḳa ançaḳ yazuḳla

1. Cümle

uluġluk kıl kiçiklerni bağışla

2. Cümle 3. Cümle

bu yūsufnı körüp börüge birme

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

iy şāh yarlıka ançak yazukla

CDU Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

uluġluk kıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

kiçiklerni bağışla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

bu yūsufnı körüp börüge birme

N Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kiçik irken uluġ yazuknı sürme

Ana Cümle

kim bu bir yazukum

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kiçik irken uluġ yazuknı sürme

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

bu bir yazuḳum [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kılġıl ʿināyet

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

şāh öfkesinge yok hīç minde takat

Z Y Z YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

henüz süt yıḏlanur aġzımdın iy şāh

Z Ö Y YT CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

minim ḳanımnı süt tig tökme nāgāh

N Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

7. Cümle

eger cürm irse uş men uş ķılıçım

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger cürm irse

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uş men uş ķılıçım

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş men

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2. Cümle

uş ķılıçım

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

8. Cümle

hem öltürseng͡ uş teslim boldum

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

hem öltürseng

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uş teslim boldum

CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

ni kadġu bolsa tiz kötürgey irdim

1. Cümle

bu kez şāh bolsu ḫoşnūd ötnü kildim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

9. 1.

ni kadġu bolsa tiz kötürgey irdim

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 2.

bu kez şāh bolsu ḫoşnūd ötnü kildim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu kez şāh bolsu ḫoşnūd

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

372. bu söz aytu yana toprakḳa aġnap
başın saldı aḏaḳ altında ıġlap

bu söz aytu yana toprakḳa aġnap

Z Z Z

başın saldı adak altında ıġlap

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

373. körüp kitti ḫalāyıḳnıng̀ ḳararı
ḳamuġ yıġladılar ol demde zārı

körüp kitti ḫalāyıknıng̀ kararı

1. Cümle

ḳamuġ yıġladılar ol demde zārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüp kitti ḫalāyıknıng̀ kararı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳamuġ yıġladılar ol demde zārı

Ö Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

374. anıng̀ tig yıġlamaḳ ol şāhḳa tigdi
yıġıdın hay hayı mahḳa tigdi

anıng̀ tig yıġlamaḳ ol şāhḳa tigdi

1. Cümle

yıġıdın hay hayı mahḳa tigdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tig yıġlamak ol şāhka tigdi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yıġıdın hay hayı mahḳa tigdi

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

375. bu nāzüklük bile öġrenmiş oġlan
bu yanglıġ işinge boldı köp pişmān

bu nāzüklük bile öğrenmiş oğlan

Ö

bu yanglıġ işinge köp pişmān boldı

YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

376. oġul kim bolsa çın davlat anga yār
hemīşe ol atası könglin izder

oġul kim bolsa çın davlat anga yār

Şart Cümlesi

hemīşe ol atası kön͡glin izder

Ana Cümle

Şart Cümlesi

çın davlat an͡ga yār bolsa

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

oġul hemīşe ol atası kön͡glin izder

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

377. ataġa kim bu yan͡glıġ ḳılsa ḫizmat
öz oġlından anın͡g tig tapġa ʿizzet

ataġa kim bu yan͡glıġ kılsa ḫizmat

Şart Cümlesi

öz oġlından anın͡g tig tapġa ʿizzet

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ataġa kim bu yan͡glıġ kılsa ḫizmat

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

öz oġlındın anıng tig tapġa ʿizzet

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

378. oġul eḏgü yaman ni ḳılsa andın
kirü öz oġlı yāndurġay cezāsın

oġul edgü yaman ni ḳılsa andın

Z

kirü öz oġlı yāndurġay cezāsın

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

379. körüp hürmüz oġul ḳılmış işini
munıng tig rāy u tedbir ḳılmışını
380. tangırḳap oġlu ḳılġan fikr ü rāyın
alıp yüzinge sürtti kün çırasın
381. oḳup oḫşar közi yaşını sildi
anıng tig ḳılmaġıl tip ʿahd ḳıldı

körüp hürmüz oġul ḳılmış işini

munıng tig rāy u tedbir ḳılmışını

tan͡gırḳap oġlu ḳılġan fikr ü rāyın

alıp yüzinge sürtti kün çırasın

1. Cümle

okup oḫşar közi yaşını sildi

2. Cümle 3. Cümle

anın͡g tig ḳılmaġıl tip ʿahd ḳıldı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

hürmüz körüp oġul ḳılmış işini

Ö

munın͡g tig rāy u tedbir ḳılmışını

Z

tan͡gırḳap oġlu ḳılġan fikr ü rāyın

Z

alıp yüzinge sürtti kün çırasın

Z YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[hürmüz] oḳup oḫşar

Ö Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[hürmüz] közi yaşını sildi

Ö N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

anıng tig kılmaġıl tip ʿahd kıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

anıng tig kılmaġıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

382. bolup ḫoşnūd şāh ol ḫıdmatından
ajun toldı anıng edgü atından

bolup ḫoşnūd şāh ol ḫıdmatından

Z

ajun toldı anıng edgü atından

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

383. ʿadil belgüsi belgürdi özinde
cihān tutmaḳ nişānı hem yüzinde

ʿadil belgüsi belgürdi özinde

1. Cümle

cihān tutmaḳ nişānı hem yüzinde

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿadil belgüsi belgürdi özinde

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cihān tutmaḳ nişānı hem yüzinde [belgürdi]

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

384. niteg kim saçtı tün zülfi yıparı
karaṅ͡ġuluḳḳa kirdi kün ḥışarı

niteg kim saçtı tün zülfi yıparı

1. Cümle

karaṅġuluḳḳa kirdi kün ḥışarı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

saçtı tün zülfi yıparı

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karaṅġuluḳḳa kirdi kün ḥışarı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

385. kuyaş yüzinge ajun perde tuttı
yaruḳluḳ yir yüzindin ḳaçtı kitti

kuyaş yüzinge ajun perde tuttı

1. Cümle

yarukluk yir yüzindin kaçtı kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kuyaş yüzinge ajun perde tuttı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaruḳluḳ yir yüzindin ḳaçtı kitti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve yer tamlayıcıları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

yaruḳluḳ yir yüzindin ḳaçtı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[yaruḳluḳ] [yir yüzindin] kitti

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

386. kiçe boldısa ḫusrav iv̇ge kirdi
idige yalbarıp bir dem oturdı

kiçe boldısa ḫusrav iv̇ge kirdi

1. Cümle

idige yalbarıp bir dem oturdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçe boldısa ḫusrav ivge kirdi

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav] idige yalbarıp bir dem oturdı

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

387. sevinç birle tüşinge kirdi nūşin
sevünmedin͡g tiyü ol tünki tüşdin

sevinç birle tüşinge kirdi nūşin

Z Y Ö

sevünmedin͡g tiyü ol tünki tüşdin

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

sevünmedin͡g ol tünki tüşdin

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

388. körer öz ceddini tüşinde ol tün
kilip ḫusravḳa aytur iy yüzi kün
389. sevüglüg tört nemen͡g kittise sindin
beşāret tört nen͡g özre tın͡gla mindin
390. bir ġure yigendin ḳaḏġu yidin͡g
niçe kim açıġ irse tatlı tapdın͡g
391. kön͡gül avunçası ḳoynun͡gda bolġay
anın͡g şīrīnliki ajunġa tolġay
392. ikinç kim kestiler aṭın͡g aḏaḳı
köngül imgetmeding iy cān butaḳı
393. yilip yilge yiter bir aṭ bolġay
uşol tün renkli şebdīz aṭ bolġay
394. üçünç raḫtın şāh ol dehḳanḳa birdi
özün͡g ol işde razılıḳda turdı
395. san͡ga birgey anın͡g tig baḫt ḳādir
kim ol bolġay ḳamuġ dürr ü cevāhir
396. yana törtünçi cānın͡g ṣabr ḳıldı
kim ol perde içre muṭrıb çeng saldı
397. ıravçı tapġasen bir canka rāḥat
zührege birgey āvāz- ı ḥalāvet
398. taş ornın͡ga tapġaysen tidi altun
bu tört mührege ol tört dürr-ü meknūn

körer öz ceddini tüşinde ol tün

1. Cümle

kilip ḫusravḳa aytur iy yüzi kün

sevüglüg tört nemen͡g kittise sindin

beşāret tört neng özre tıngla mindin
bir ġura yigendin ḳadġu yiding
niçe kim açıġ irse tatlı tapdıng
köngül aẏunçası ḳoynungda bolġay
anıng şīrīnliki ajunġa tolġay
ikinç kim kestiler aṭıng aḍaḳı
köngül imgetmeding iy cān butaḳı
yilip yilge yiet bir aṭ bolġay
uşol tün renkli şebdīz aṭ bolġay
üçünç raḥtın şāh ol dehḳanḳa birdi
özüng ol işde razılıḳda turdı
sanga birgey anıng tig baḫt ḳādir
kim ol bolġay ḳamuġ dürr ü cevāhir
yana törtünçi cānıng ṣabr ḳıldı
kim ol perde içre muṭrıb çeng saldı
ıraẏçı tapġasen bir canka rāḥat
zührege birgey āvāz- ı ḥalāvet
taş ornınga tapġaysen tidi altun
bu tört mührege ol tört dürr-ü meknūn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüşinde körer öz ceddini ol tün

Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kilip ḫusravḳa aytur iy yüzi kün

sevüglüg tört nemeng kittise sindin
beşāret tört neng özre tıngla mindin
bir ġure yigendin kadġu yiding
niçe kim açıġ irse tatlı tapdıng
köngül avunçası ḳoynungda bolġay
anıng şīrīnliki ajunġa tolġay
ikinç kim kestiler atıng adakı
köngül imgetmeding iy cān butakı
yilip yilge yiet bir aṭ bolġay
uşol tün renkli şebdīz aṭ bolġay
üçünç raḫtın şāh ol dehḳanḳa birdi
özüng ol işde razılıḳda turdı
sanga birgey anıng tig baḫt ḳādir
kim ol bolġay ḳamuġ dürr ü cevāhir
yana törtünçi cānıng ṣabr ḳıldı
kim ol perde içre muṭrıb çeng saldı
ıravçı tapġasen bir canka rāḥat
zührege birgey āvāz- ı ḥalāvet

1. Cümle

taş ornınga tapġaysen tidi altun
bu tört mührege ol tört dürr-ü meknūn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kilip ḫusravka aytur iy yüzi kün
Z YT Y
sevüglüg tört nemeng kittise sindin
beşāret tört neng özre tıngla mindin
bir ġure yigendin kadġu yiding
niçe kim açıġ irse tatlı tapdıng
köngül avunçası ḳoynungda bolġay

anıng̃ şīrīnliki ajunġa tolġay
ikinç kim kestiler aṭıng̃ aḍaḳı
köngül imgetmeding iy cān butaḳı
yilip yilge yiet bir aṭ bolġay
uşol tün renkli şebdīz aṭ bolġay
üçünç raḥtın şāh ol dehḳanḳa birdi
özüng̃ ol işde rażılıḳda turdı
sang̃a birgey anıng̃ tig baḫt kādir
kim ol bolġay ḳamuġ dürr ü cevāhir
yana törtünçi cānıng̃ ṣabr ḳıldı
kim ol perde içre mutrıb çeng saldı
ırav̇çı tapġasen bir canka rāḥat
zührege birgey āvāz- ı ḥalāvet

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

iy yüzi kün sev̇üglüg tört nemeng̃ kittise sindin
beşāret tört neng̃ özre tıng̃la mindin

1. Cümle

bir ġure yigendin kadġu yiding̃

2. Cümle

niçe kim açıġ irse tatlı tapdıng̃

3. Cümle

köng̃ül av̇unçası koynung̃da bolġay

4. Cümle

anıng̃ şīrīnliki ajunġa tolġay

5. Cümle

ikinç kim kestiler aṭıng̃ aḍaḳı

6. Cümle

köngül imgetmeding iy cān butaḳı

7. Cümle

yilip yilge yiter bir aṭ bolġay

8. Cümle

uşol tün renkli şebdīz at bolġay

9. Cümle

üçünç raḫtın şāh ol dehḳanḳa birdi

10. Cümle

özüng ol işde razılıḳda turdı

11. Cümle

sanga birgey anıng tig baḫt ḳādir

kim ol bolġay ḳamuġ dürr ü cevāhir

12. Cümle

yana törtünçi cānıng ṣabr ḳıldı

kim ol perde içre muṭrıb çeng saldı

13. Cümle

ıravçı tapġasen bir canka rāḥat

14. Cümle

zührege birgey āvāz- ı ḥalāvet

15. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy yüzi kün sevüglüg tört nemeng kittise sindin

Şart Cümlesi

beşāret tört neng özre tıngla mindin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iy yüzi kün sevüglüg tört nemeng kittise sindin

CDU Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

beşāret tört neng̃ özre tıng̃la mindin

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir ġure yigendin kadġu yiding̃

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

niçe kim açıġ irse tatlı tapdıng̃

Şart Cümlesi Ana Cümle

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim açıġ irse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tatlı tapdın͡g

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kön͡gül aẏunçası ḳoynun͡gda bolġay

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

anın͡g şīrīnliki ajunġa tolġay

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

ikinç kim kestiler aṭın͡g aḍaḳı

Z CDU Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

köngül imgetmeding iy cān butaḳı

N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

8. Cümle

yilip yilge yiter bir at bolġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

uşol tün renkli at şebdīz bolġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

üçünç raḫtın şāh ol dehḳanḳa birdi

Z N Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

özüng͡ ol işde razılıḳda turdı

Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

sa͡nga birgey anın͡g tig baḫt kādir

Ana Cümle

kim ol bolġay ḳamuġ dürr ü cevāhir

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sa͡nga birgey anın͡g tig baḫt ḳādir

YT Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol ḳamuġ dürr ü cevāhir bolġay

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

yana törtünçi cānın͡g ṣabr ḳıldı

Ana Cümle

kim ol perde içre mutṛıb çeng saldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana törtünçi cānın͡g ṣabr ḳıldı

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol perde içre mutṛıb çeng saldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

ıraẏçı rāḥat tapġasen bir canka

CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

zührege birgey āvāz- ı ḥalāvet

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

taş ornın͡ga tapġaysen altun tidi

Y

bu tört mührege ol tört dürr-ü meknūn

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

taş ornın͡ga tapġaysen altun

1. Cümle

bu tört mührege ol tört dürr-ü meknūn [tapġaysen]

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

taş ornın͡ga tapġaysen altun

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu tört mührege ol tört dürr-ü meknūn [tapġaysen]

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

399. melik-zāde oyanıp uykusından
şükürler ḳıldı sevnüp bu tüşindin
400. tilin saḳlap kişige aymadı rāz

baḳayın tip tüşüm kimge bolur vāz

melik-zāde oyanıp uykusından
şükürler kıldı sevnüp bu tüşindin

1. Cümle

tilin saḳlap kişige aymadı rāz
baḳayın tip tüşüm kimge bolur vāz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

melik-zāde oyanıp uykusından
Ö Z
şükürler kıldı sevnüp bu tüşindin
Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[melik-zāde] tilin saklap kişige aymadı rāz
Ö Z YT Y
baḳayın tip tüşüm kimge bolur vāz
Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

tüşüm kimge bolur vāz baḳayın
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüşüm kimge bolur vāz

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

bakayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

401. biligliglerni ündep tün ḳata ol
hikāyet sürer irdi çıḳġa tip yol

ol biligliglerni ündep tün kata

Z Z

hikāyet sürer irdi çıḳġa tip yol

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

yol çıḳġa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

402. sizer irdi anıng̃ köng̃li bu işni
alardın tapġamen tip bir bilişni

sizer irdi anıng̃ köng̃li bu işni
Y Ö N
alardın tapġamen tip bir bilişni
Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

alardın tapġamen bir bilişni
YT Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

403. bar irdi bir nedīmi atı şāvūr
lehāvur körgen irdi hem nişāvūr
404. zamāne naḳşını çın bilmiş irdi
ḳamuġ iḳlīm teferrüz ḳılmış irdi

bar irdi bir nedīmi atı şāvūr
1. Cümle 2. Cümle

lehāvur körgen irdi hem nişāvūr

zamāne nakşını çın bilmiş irdi

kamuġ iklīm teferrüz kılmış irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bar irdi bir nedīmi

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

atı şāvūr [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

lehāvur körgen irdi hem nişāvūr

1. Cümle

zamāne nakşını çın bilmiş irdi

2. Cümle

kamuġ iklīm teferrüz kılmış irdi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

lehāvur hem nişāvūr körgen irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

zamāne nakşını çın bilmiş irdi

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

kamuġ iḳlīm teferrüz ḳılmış irdi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

405. anıng̃ tig cüst idi ol ṭabʿ-ı mevzūn
kim öz ʿaşrı içinde irdi z̧ü-fünūn

anıng̃ tig cüst idi ol ṭabʿ-ı mevzūn

Ana Cümle

kim öz ʿaşrı içinde irdi z̧ü-fünūn

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anıng̃ tig cüst idi ol ṭabʿ-ı mevzūn

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

öz ʿaşrı içinde irdi zü-fünūn

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

406. yir öpkeç aydı iy şāh-ı cihāngīr
ayıtsam körgenimni bolġa-mu bir
407. eger fermānlasa şāh-u cihānım
ayayın yüzde bir körgen nişānım

yir öpkeç aydı iy şāh-ı cihāngīr

Z Y

ayıtsam körgenimni bolġa-mu bir

eger fermānlasa şāh-u cihānım

ayayın yüzde bir körgen nişānım

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy şāh-ı cihāngīr ayıtsam körgenimni bolġa-mu bir

1. Cümle

eger fermānlasa şāh-u cihānım

ayayın yüzde bir körgen nişānım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şāh-ı cihāngīr körgenimni ayıtsam bolġa-mu bir

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iy şāh-ı cihāngīr körgenimni ayıtsam

CDU N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolġa-mu bir

Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

eger fermānlasa şāh-u cihānım

Şart Cümlesi

ayayın yüzde bir körgen nişānım

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger fermānlasa şāh-u cihānım

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ayayın yüzde bir körgen nişānım

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

408. işāret ḳıldı ḫusrav iy cuvan-merd
revan kim bolmasun hengāmemiz serd

409. şanaʿat birle sözni yüzlemegil
sözüng̑ āşkāre sözle kizlemegil

işāret ḳıldı ḫusrav revan kim

Ana Cümle

iy cuvan-merd bolmasun hengāmemiz serd

şanaʿat birle sözni yüzlemegil

sözüng̑ āşkāre sözle kizlemegil

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

işāret ḳıldı ḫusrav revan

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy cuvan-merd bolmasun hengāmemiz serd

1. Cümle

şanaʿat birle sözni yüzlemegil

sözüñ̃ āşkāre sözle kizlemegil

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy cuvan-merd serd bolmasun hengāmemiz

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

şanaʿat birle sözni yüzlemegil

1. Cümle

sözüñ̃ āşkāre sözle kizlemegil

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

şanaʿat birle sözni yüzlemegil

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

sözün͡g āşkāre sözle

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

kizlemegil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

410. sözin başlap ayur şāvūr-ı server
tili ṭūṭisi ḫoş ün birle sayrar

sözin başlap ayur şāvūr-ı server

1. Cümle

tili ṭūṭisi ḫoş ün birle sayrar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sözin başlap ayur şāvūr-ı server

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tili ṭūṭisi ḫoş ün birle sayrar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

411. niçe bu dünye bar bolsa felek ḳul
yıl ay kiçmişçe davlat birle bolġul

niçe bu dünye bar bolsa felek ḳul

1. Cümle

yıl ay kiçmişçe davlat birle bolġul

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe bu dünye bar bolsa felek ḳul [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yıl ay kiçmişçe davlat birle bolġul

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

412. cemālin͡ga yigitlik yār bolsun
murādın͡gnıng güli bī-hār bolsun

cemālin͡ga yigitlik yār bolsun

1. Cümle

murādın͡gnıng güli bī-hār bolsun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümke

cemālin͡ga yigitlik yār bolsun

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

murādın͡gnıng güli bī-hār bolsun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

413. felek astında kizdim munça āfāḳ
ʿacāib kördüm ajun içre yaṿlaḳ

felek astında kizdim munça āfāḳ

1. Cümle

ʿacāib kördüm ajun içre yav̇lak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

felek astında kizdim munça āfāḳ

YT Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿacāib yav̇laḳ kördüm ajun içre

N Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

414. kuhistan haddinde ḫoş menzili bar
yaḳın deryāḳa iy şāh-ı serāvār

kuhistan haddinde ḫoş menzili bar

1. Cümle

yaḳın deryāḳa iy şāh-ı serāvār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kuhistan haddinde ḫoş menzili bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫoş menzili] yaḳın [ol] deryāḳa iy şāh-ı serāvār

Ö Y YT CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

415. yüritür anda bir ḫātūn fermān
tutar fermānını ḫalḳ u sipāhān

yüritür anda bir ḫātūn fermān

1. Cümle

tutar fermānını ḫalḳ u sipāhān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

fermān yüritür anda bir ḫātūn

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutar fermānını ḫalḳ u sipāhān

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

416. irür ōl aṣlı şah-zāde bilürmen

anıng̑ ḥükminde barça melik irmen

irür ōl aṣlı şah-zāde bilürmen

1. Cümle 2. Cümle

anıng̑ ḥükminde barça melik irmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ōl aṣlı şah-zāde irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilürmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

anıng̀ ḫükminde [ol] barça melik irmen

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

417. ḳamuġ şāhdın alur māl u ḫarācın

eger birmese tüşrür başda tācın

kamuġ şāhdın alur māl u ḫarācın

1. Cümle

eger birmese tüşrür başda tācın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kamuġ şāhdın alur māl u ḫarācın

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger birmese tüşrür başda tācın

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger birmese

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

tüşrür başda tācın

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

418. bar ol miṅg kalʿası taġ üstünde

ḫazīne köprek anıṅg hem astında

bar ol miṅg kalʿası taġ üstünde

1. Cümle

ḫazīne köprek anıṅg hem astında

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bar ol miṅg kalʿası taġ üstünde

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫazīne köprek anıng̑ astında [bar]

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

419. irenlerdin öküşrek irdemi bar
mühīn bānū atanmış ol serāvār
irenlerdin öküşrek irdemi bar

1. Cümle

mühīn bānū atanmış ol serāvār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

irenlerdin öküşrek irdemi bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

mühīn bānū atanmış ol serāvār

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

420. özi olturmaḳınga ḫoş havādā
yaraşturmış niçe karşı müheyyā

özi olturmaḳın͡ga ḫoş havādā

Ö Z

yaraşturmış niçe karşı müheyyā

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

421. bolur muhīn bānū yaz künlerde ḫurrem
temāşasız kiçürmez yılda bir dem

422. kilür yay künde irmen taġlarında
çiçek tig açlıp oynar baġlarında

bolur muhīn bānū yaz künlerde ḫurrem

1. Cümle

temāşasız kiçürmez yılda bir dem

2. Cümle

kilür yay künde irmen taġlarında

3. Cümle

çiçek tig açlıp oynar baġlarında

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

muhīn bānū yaz künlerde ḫurrem bolur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[muhīn bānū] temāşasız kiçürmez yılda bir dem

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

[muhīn bānū] kilür yay künde irmen tağlarında

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[muhīn bānū] çiçek tig açlıp oynar bağlarında

Ö Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

423. yana kör bir yiri bar atı abhaz
ḳılur ṣayd ol salur kuşlarḳa şahbāz

424. bolur bir tagda ḳış faṣlında dāim
havā ṣaṭrançın oynar maʿde ḳāim

yana kör bir yiri bar atı abhaz

1. Cümle 2. Cümle

ḳılur ṣayd ol salur kuşlarḳa şahbāz

bolur bir tagda ḳış faṣlında dāim

3. Cümle

havā şaṭrançın oynar maʿde ḳāim

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana kör

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir yiri bar atı abhaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bir yiri bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

atı abhaz [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kılur ṣayd ol salur kuşlarḳa ṣahbāz

1. Cümle 2. Cümle

bolur bir tagda kış faṣlında dāim

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

kılur ṣayd ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

[ol] salur kuşlarḳa ṣahbāz

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

[ol] bolur bir tagda kış faṣlında dāim

Ö Y YT Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

havā ṣaṭrançın oynar maʿde kāim

N Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

425. irür tört faṣl içinde iḫtiyārı
havā ḫoş ḳılur cisminge yarı

irür tört faṣl içinde iḫtiyārı

1. Cümle

havā ḫoş ḳılur cisminge yarı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

irür tört faṣl içinde iḫtiyārı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

havā ḫoş cisminge yarı ḳılur

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

426. bu munça mal u mülk ü devletinde
ḳarındaşı ḳızı bar bir ḳatında

bu munça mal u mülk ü devletinde

YT

karındaşı kızı bar bir katında

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

427. tiler anıng üçün uşbu cihānnı

yarıtur yüzi nūrı çıḳsa tünni

tiler anıng üçün uşbu cihānnı

1. Cümle

yarıtur yüzi nūrı çıḳsa tünni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tiler anıng üçün uşbu cihānnı

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüzi nūrı çıḳsa tünni yarıtur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yüzi nūrı çıḳsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tünni yarıtur

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

428. özü yalġuz iri yoḳ iy cihāngīr
ḳılur öz rāyıdın min͡g türlü tedbīr

özü yalġuz iri yok iy cihāngīr

1. Cümle

kılur öz rāyıdın min͡g türlü tedbīr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

özü yalġuz iri yok iy cihāngīr

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

özü yalġuz [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

iri yok iy cihāngīr

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

öz rāyıdın ming̑ türlü tedbīr kılur

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

429. şadef içre tizilmiş tig tişleri dür
tişining̑ şuʿlesi dürge birür nūr

şadef içre tizilmiş dür tig tişleri

1. Cümle

tişining̑ şuʿlesi dürge birür nūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

şadef içre tizilmiş dür tig [ol] tişleri

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

tişining̲ şuʿlesi dürge birür nūr

Ö YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

430. ʿacāibraḳ iki laʿl-ü bedehşān
körermen bolmış ol dür üzre ġaltān

ʿacāibraḳ iki laʿl-ü bedehşān
körermen bolmış ol dür üzre ġaltān

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

431. ḳaraḳı cādūsı körgenni örter
yaman közlüg közün kün birle örter

karaḳı cādūsı körgenni örter

1. Cümle

yaman közlüg közün kün birle örter

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

ḳaraḳı cādūsı körgenni örter

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[ḳaraḳı cādūsı] yaman közlüg [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[ḳaraḳı cādūsı] közün kün birle örter

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

432. tilin tipretse ol il kön͡glin aẏlar
sözi aẏsun men͡giz tig tillerni baġlar

tilin tipretse ol il kön͡glin aẏlar

1. Cümle

sözi aẏsun men͡giz tig tillerni baġlar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tilin tipretse ol il kön͡glin aẏlar

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tilin tipretse ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

il kön͡glin aẏlar

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözi aẏsun men͡giz tig tillerni baġlar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

433. küler bolsa töker irninde tuzın
süçüg bolmaz tuz ol şekkerde şīrin

küler bolsa töker irninde tuzın

1. Cümle

süçüg bolmaz tuz ol şekkerde şīrin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

küler bolsa töker irninde tuzın

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

küler bolsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

töker irninde tuzın

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

süçüg bolmaz tuz ol şekkerde şīrin

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

süçüg bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

tuz ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

şekkerde şīrin [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

434. yüzin körgen kişi ay tiyü saḳnur
körügli közge ay yüzi birür nūr

yüzin körgen kişi ay tiyü saḳnur

1. Cümle

körügli közge ay yüzi birür nūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yüzin körgen kişi ay tiyü saḳnur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körügli közge ay yüzi birür nūr

YT Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

435. anıng̑ şemʿinge pervāne bolur cān
yaruḳluḳıngȃ yoḳ hiç baḳġu imkān

anıng̑ şemʿinge pervāne bolur cān

1. Cümle

yaruḳluḳıngȃ yoḳ hiç baḳġu imkān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̑ şemʿinge pervāne bolur cān

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yok hiç yarukluḳın͡ga baḳġu imkān

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

436. ḳaşı ya tig anın͡g hem kirpüki oḳ

anın͡g tig ya ve oḳ ajunda bir yoḳ

kaşı ya tig anın͡g hem kirpüki ok

1. Cümle

anın͡g tig ya ve ok ajunda bir yok

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anın͡g kaşı ya tig hem kirpüki ok

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

anın͡g ḳaşı ya tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

kirpüki ok [turur]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıng tig bir ya ve oḳ ajunda yoḳ

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

437. şaba ḫırḳa kiḏip ol zülf ū ḳaşdın
satar ḳunduz bile kiş ol ḳumaşdın

şaba ḫırḳa kiḏip ol zülf ū ḳaşdın

Ö Z

satar ḳunduz bile kiş ol ḳumaşdın

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

438. ḳaraḳı özre bolmış ġonca basḳaḳ
saḳaḳı almasın saḳlar yaẏlaḳ

ḳaraḳı özre bolmış ġonca basḳaḳ

1. Cümle

saḳaḳı almasın saḳlar yaẏlaḳ

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

karaḳı özre ġonca basḳaḳ bolmış

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saḳaḳı almasın saḳlar

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yaẏlaḳ [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

439. yaṉgaḳı kün yaruḳınga yol urmış
anıṉg körkindin ay hem uẏtanurmış

yaṉgaḳı kün yaruḳınga yol urmış

1. Cümle

anıṉg körkindin ay hem uẏtanurmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaŋgaḳı kün yaruḳınga yol urmış

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıŋg körkindin ay hem uv̇tanurmış

YT Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

440. kümişdin nār yaŋglıġ iki pistān

saçar şekker aŋgar ol şekkeristan

kümişdin nār yaŋglıġ iki pistān

1. Cümle

saçar şekker aŋgar ol şekkeristan

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kümişdin [ol] nār yaŋglıġ iki pistān

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saçar şekker a͡ngar ol şekkeristan

Y N Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

441. nebat töklür biraz tipretse laʿlin
şıfat kim ḳılġay ol şīrīn fiʿlin

nebat töklür biraz tipretse laʿlin

1. Cümle

şıfat kim ḳılġay ol şīrīn fiʿlin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nebat töklür biraz tipretse laʿlin

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

nebat töklür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

biraz tipretse laʿlin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kim şıfat ḳılġay ol şīrīn fiʿlin

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

442. yüzi kün tig saçı tün alnı ay ol
közü nerkis in͡gi gül körkkebay ol

yüzi kün tig saçı tün alnı ay ol
közü nerkis in͡gi gül körkkebay ol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yüzi kün tig saçı tün alnı ay ol

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

közü nerkis in͡gi gül

4. Cümle 5. Cümle

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

yüzi kün tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre

olumlu cümledir.

1. 2.

saçı tün [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

alnı ay ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

közü nerkis [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 5.

i͡ngi gül [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körkkebay ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

443. uġan ṣunʿındın ol bir serv-ü ḳāmet
kümüş endām irin şekker ḥalāvet

uġan ṣunʿındın ol bir serv-ü ḳāmet

1. Cümle

kümüş endām irin şekker ḥalāvet

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

57. 1.

ol uġan ṣunʿındın bir serv-ü ḳāmet [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

57. 2.

[ol] kümüş endām irin şekker ḥalāvet [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

444. iki zengi çiçek üstinde oynar
anı körgen kişining̃ cānı köyner

iki zengi çiçek üstinde oynar

1. Cümle

anı körgen kişining̃ cānı köyner

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iki zengi çiçek üstinde oynar

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anı körgen kişining̃ cānı köyner

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

445. iv̇uḳ yanglıġ saçar zülfi ulaş kin
közi yaşı bile yumış itekin

iv̇uḳ yanglıġ saçar zülfi ulaş kin

1. Cümle

közi yaşı bile yumış itekin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ivuk yanglıġ saçar zülfi ulaş kin

Z Y Ö Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

közi yaşı bile yumış itekin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

446. eger ēndāze alsa öz közindin
yüz āhū avlayur ol közleri çın

eger ēndāze alsa öz közindin

Şart Cümlesi

yüz āhū avlayur ol közleri çın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ēndāze alsa öz közindin

CDU Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yüz āhū aẇlayur ol közleri çın

N Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

447. kişige baḳsa ol közleri āhū

ḳoyan yan͡glıġ kiter ol közdin uyḳu

kişige baḳsa ol közleri āhū

Şart Cümlesi

koyan yan͡glıġ kiter ol közdin uyḳu

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kişige baksa ol közleri āhū

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

koyan yan͡glıġ kiter ol közdin uyḳu

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

448. tamām ḥırmen çiçek tig ḳaddi yoḳ ḫar
çiçekindin yoḳ imkān alsa deyyār

tamām ḥırmen çiçek tig ḳaddi yoḳ ḫar
1. Cümle 2. Cümle
çiçekindin yoḳ imkān alsa deyyār
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
tamām ḥırmen çiçek tig [ol] kaddi
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
yoḳ ḫar
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
3. Cümle
yoḳ imkān çiçekindin alsa deyyār
Ana Cümle Şart Cümlesi
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Ana Cümle
yoḳ imkān

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

çiçekindin alsa deyyār

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

449. anıng̑ ol nerkis-i maḫmūrın aysam
tiger reyhān irem bağında her dem

anıng̑ ol nerkis-i maḫmūrın aysam

Şart Cümlesi

tiger reyhān irem bağında her dem

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

anıng̑ ol nerkis-i maḫmūrın aysam

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tiger reyhān irem bağında her dem

Y Ö YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

450. ḳaşı çın bayram ayının͡g hilāli
özin ḳurban ḳılur kim körse ḥāli

ḳaşı çın bayram ayının͡g hilāli

1. Cümle

özin ḳurban ḳılur kim körse ḥāli

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳaşı çın bayram ayının͡g hilāli [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özin ḳurban ḳılur kim körse ḥāli

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

özin ḳurban ḳılur

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

kim körse ḫāli

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

451. ḫayalini körüp mecnūn tan͡glar
cemāli birle leylī ḳāim oynar

ḫayalini körüp mecnūn tan͡glar

1. Cümle

cemāli birle leylī ḳāim oynar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫayalini körüp mecnūn tan͡glar

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cemāli birle leylī ḳāim oynar

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

452. tamām barmaḳları barmaḳ şeker tig
bileki ʿāc yan͡glıġ tini ḳar tig

tamām barmaḳları barmaḳ şeker tig

1. Cümle

bileki ʿāc yan͡glıġ tini ḳar tig

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tamām barmaḳları barmaḳ şeker tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bileki ʿāc yan͡glıġ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tini ḳar tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

453. uyalur ay anıng̃ kün tig iṅgindin
hacālatlıġ bolur tün hem miṅgindin

uyalur ay anıng̃ kün tig iṅgindin

1. Cümle

hacālatlıġ bolur tün hem miṅgindin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uyalur ay anıng̃ kün tig iṅgindin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hacālatlıġ bolur tün hem miṅgindin

Y Ö CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

454. yüzi şīrin sözi şīrīn özi hem
demi cānḳa sebep isa vü meryem

455. uş andın ötrü bolmış zülfi zünnār
irini laʿl yaṅglıġ tişi hem hār

yüzi şīrin sözi şīrīn özi hem

1. Cümle 2. Cümle

demi cānka sebep isa vü meryem

3. Cümle

uş andın ötrü bolmış zülfi zünnār

4. Cümle

irini laʿl yan͡glıġ tişi hem hār

5. Cümle 6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yüzi şīrin [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözi şīrīn [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

özi hem demi cānka sebep isa vü meryem [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

uş andın ötrü zülfi zünnār bolmış

CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

irini laʿl yan͡glıġ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

tişi hem hār [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümeldirr.

456. anın͡g ol laʿl ü yinçü şekkeri nūş
müferraḥ irken ol sevdā ḳılur ḫoş

anın͡g ol laʿl ü yinçü şekkeri nūş

1. Cümle

müferraḥ irken ol sevdā ḳılur ḫoş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anın͡g ol laʿl ü yinçü şekkeri nūş [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

müferrah irken ol sevdā kılur ḫoş

Z Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

457. ḳılıp nakkāşlar naḳş iletti çinge
ḳoḏup baş ol aḏaḳı topraḳın͡ga

nakş kılıp nakkāşlar iletti çinge

Z Ö Y YT

kodup baş ol adakı toprakın͡ga

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

458. mühīn bānū tüzüp bu perdede sāz
çıḳarmış şīrīn atı birle āvāz

mühīn bānū tüzüp bu perdede sāz

Ö Z

şīrīn atı birle āvāz çıḳarmış

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

459. ni ḳörḳlüg ḳız kim ol iller ara bar
ḳamuġ şīrin tapuġında bolurlar

ni ḳörḳlüg ḳız ol iller ara bar kim

Ana Cümle

kamuġ şīrin tapuġında bolurlar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni ḳörḳlüg ḳız ol iller ara bar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kamuġ şīrin tapuġında bolurlar

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

460. tükel yitmiş aṣıl-zāde katında
bolurlar barça dāim ḫıḍmatında

tükel yitmiş aṣıl-zāde katında

Z Ö YT

barça dāim ḫıdmatında bolurlar

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

461. naẓiri yoḳ alarnıng̑ körk içinde

alar tig bolmaġay çin ü māçinde

naẓiri yoḳ alarnıng̑ körk içinde

1. Cümle

alar tig bolmaġay çin ü māçinde

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

alarnıng̑ naziri yok körk içinde

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

alar tig bolmaġay çin ü māçinde

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

462. muḫalif yoḳ ḳamuġı rāst birge
tüzerler çenk yan͡glıġ yirge yirge

muḫalif yoḳ ḳamuġı rāst birge
1. Cümle 2. Cümle
tüzerler çenk yan͡glıġ yirge yirge
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
muḫalif yoḳ
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
2. Cümle
kamuġı rāst [ol] birge
Ö Y Z
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
tüzerler çenk yan͡glıġ yirge yirge
Y Z Z
(Gizli Özne: Onlar)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

463. ḫırāmlap tigme biri çın humāy tig
ġalaṭ aydın yürirler tolun ay tig
464. tüşüp baġlarda ḫoş meclis ḳurarlar
bu yan͡glıġ ẕevḳ itip ʿişret sürerler

tigme biri çın humāy tig ḫırāmlap
ġalaṭ aydın yürirler tolun ay tig
1. Cümle
tüşüp baġlarda ḫoş meclis kurarlar
2. Cümle
bu yan͡glıġ ẕevḳ itip ʿişret sürerler
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
tigme biri çın humāy tig ḫırāmlap
ġalaṭ aydın yürirler tolun ay tig
Ara Cümle Ana Cümle
Ana Cümle
tigme biri çın humāy tig ḫırāmlap yürirler tolun ay tig
Ö CDU Z Y Z
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Ara Cümle
ġalaṭ aydın
Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüşüp bağlarda ḫoş meclis kurarlar

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu yan͡glıġ zevḳ itip ʿişret sürerler

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

465. eren bağı bolur ol demde būstān
tolar bir baġḳa munça nāristān

eren bağı bolur ol demde būstān

1. Cümle

tolar bir baġḳa munça nāristān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eren bağı bolur ol demde būstān

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tolar bir baġķa munça nāristān

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

466. tamām ķaddi alarnıng͡ serv-i āzād

ḫırāmlarlar biri birindin üstād

tamām ķaddi alarnıng͡ serv-i āzād

1. Cümle

ḫırāmlarlar biri birindin üstād

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tamām kaddi alarnıng͡ serv-i āzād [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫırāmlarlar biri birindin üstād

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

467. tolup beste aġızlar ḳand u şekker
ʿaceb kim ança şīrīn bolsa kevs̱er

tolup beste aġızlar ḳand u şekker
Y
ʿaceb [ol] kim ança şīrīn bolsa kevser
Y CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

468. irin yākūt ve tiş dür lafẓı gevher
saçar gül inḡ özre saçları ʿanber

irin yākūt ve tiş dür lafẓı gevher
1. Cümle
saçar gül inḡ özre saçları ʿanber
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle
irin yākūt ve tiş dür lafẓı gevher
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1.
irin yākūt ve tiş dür
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ve* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1. 1.

irin yākūt [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 2.

tiş dür [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

lafzı gevher [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saçar gül in͡g özre saçları ʿanber

Y Z Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

469. kitermezler niḳāb il körmesün tip

yaman közlüg baḳıp zaḫm urmasun tip

kitermezler nikāb il körmesün tip

Y N Z

yaman közlüg baḳıp zaḫm urmasun tip

Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

il körmesün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. İç Cümle

yaman közlüg bakıp zaḫm urmasun

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

470. bu yanglıġ körk içinde işleri yoḳ

temāşadın aḏın hiç işleri yoḳ

bu yanglıġ körk içinde işleri yoḳ

1. Cümle

temāşadın aḏın hiç işleri yoḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yanğlığ körk içinde işleri yok

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

temāşadın adın işleri hiç yok

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

471. ḳılıp cevlān ajun otḳa yaḳarlar
yıraḳdın ḫoş teferrücge baḳarlar

kılıp cevlān ajun otka yakarlar

1. Cümle

yıraḳdın ḫoş teferrücge baḳarlar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kılıp cevlān ajun otḳa yaḳarlar

Z N YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yırakdın ḫoş teferrücge bakarlar

YT Z YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

472. yaġı belgürse nāgeh illeringe

ḳuturmaz cān kirür türk illeringe

yaġı belgürse nāgeh illeringe

1. Cümle

kuturmaz cān kirür türk illeringe

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaġı nāgeh illeringe belgürse kuturmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yaġı nāgeh illeringe belgürse

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḳuturmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

cān kirür türk illeringe

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

473. uruşda yırtıp arslan pençesini
yaġandın hem çıkarurlar tişini

uruşda yırtıp arslan pençesini

Z

yaġandın hem çıkarurlar tişini

YT CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

474. eger uçtmaḥda hūrī irse meşhūr
ol il uçtmaḥ irür ol fitneler ḥūr

eger uçtmaḥda hūrī irse meşhūr

Şart Cümlesi

ol il uçtmaḥ irür ol fitneler ḥūr

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger uçtmaḥda hūrī meşhūr irse

CDU YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ol il uçtmaḥ irür ol fitneler ḥūr

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol il uçtmaḥ irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol fitneler ḥūr [irür]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

475. muhīn bānū bularnı mun-tig asrar
ḫisābın bilse bolmaz altunı bar

muhīn bānū bularnı mun-tig asrar

1. Cümle

ḫisābın bilse bolmaz altunı bar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

muhīn bānū bularnı mun-tig asrar

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hisābın bilse bolmaz altunı bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

476. aḫurda bir atı bar ilge birmez
adaḳı toprak͡ınga yil ıyarmaz

aḫurda bir atı bar ilge birmez

1. Cümle

adaḳı toprak͡ınga yil ıyarmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

aḫurda bir atı bar ilge birmez

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1.

aḫurda bir atı bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ilge birmez

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

aḏaḳı topraḳın͡ga yil ıyarmaz

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

477. sabaḳ almış havāda ḳuşlar andan
suv̇da iv̇rekçe ḳorḳmaz bolsa ṭūfān

sabaḳ almış havāda ḳuşlar andan

1. Cümle

suv̇da iv̇rekçe ḳorḳmaz bolsa ṭūfān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sabaḳ almış havāda ḳuşlar andan

Y YT Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

suv̇da iv̇rekçe ḳorḳmaz bolsa ṭūfān

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

suv̇da iv̇rekçe ḳorḳmaz

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

bolsa ṭūfān

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

478. yiteyin kökke övkede yayılmış
felekni yiti meydan arḳuru salmış

yiteyin kökke övkede yayılmış
1. Cümle 2. Cümle
felekni yiti meydan arḳuru salmış

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
yiteyin
Y
(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
kökke övkede yayılmış felekni yiti meydan arkuru salmış
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
2. 1.
kökke övkede yayılmış
YT Z Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. 2.

felekni yiti meydan arḳuru salmış

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

479. timür tig tuynaḳı tağlar ḳazar ol
yiti deryānı bir kölçe yüzer ol

timür tig tuynakı tağlar kazar ol

1. Cümle

yiti deryānı bir kölçe yüzer ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

timür tig tuynakı tağlar kazar ol[4]

Ö N Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yiti deryānı bir kölçe yüzer ol

N Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

[4] Bu öge, *timür tig tuynaḳı* öznesinin üçüncü teklik şahıs zamiriyle yinelenmesi sonucu kullanılan cümle dışı unsurdur.

480. zamāne yan͡glıġ anın͡g yügrüşi çın
üzer yulduznı tün tig ıd̲sa tizgin

zamāne yan͡glıġ anın͡g yügrüşi çın
1. Cümle
üzer yulduznı tün tig ıd̲sa tizgin
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
zamāne yan͡glıġ [ol] anın͡g yügrüşi çın
Y Ö CDU
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
üzer yulduznı tün tig ıd̲sa tizgin
Ana Cümle Şart Cümlesi
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Ana Cümle
üzer yulduznı tün tig
Y N Z
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Şart Cümlesi
ıd̲sa tizgin

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

481. irür şebdīz atı rengi tün teg

seʋer ġayet anı ol yüzi kün teg

irür şebdīz atı rengi tün teg

1. Cümle

seʋer ġayet anı ol yüzi kün teg

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

irür şebdīz atı rengi tün teg

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

irür şebdīz atı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

rengi tün teg [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sevėr ġayet anı ol yüzi kün teg

Y Z N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

482. ni şīrīn teg kişi kördi bu közüm
ni şebdīz yan͡glıġ aṭ işitti özüm

ni şīrīn teg kişi kördi bu közüm

1. Cümle

ni şebdīz yan͡glıġ aṭ işitti özüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

şīrīn teg kişi kördi bu közüm

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına gören olumlu cümledir.

2. Cümle

şebdīz yan͡glıġ aṭ işitti özüm

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

483. ṭüketti irse söz şāvūr-ı server
ferāġat kitti ʿışḳ oyġandı kökrer

ṭüketti irse söz şāvūr-ı server

1. Cümle

ferāġat kitti ʿışḳ oyġandı kökrer

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ṭüketti irse söz şāvūr-ı server ferāġat kitti

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ṭüketti irse söz şāvūr-ı server] ʿışḳ oyġandı [ṭüketti irse söz şāvūr-ı server] kökrer

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

[ṭüketti irse söz şāvūr-ı server] ʿışḳ oyġandı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ʿışḳ] [tüketti irse söz şāvūr-ı server] kökrer

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

484. bu yaṅglıġ ʿışḳ otınġa saldı bünyād
uşol çīn içre köp naḳş itgen üstād

bu yaṅglıġ ʿışḳ otınġa saldı bünyād

YT Y

uşol çīn içre köp naḳş itgen üstād

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

485. mehir şīrīnge baġlap taṅgladı şāh
bu şīrīnniṅg sözin kim tıṅgladı şāh

mehir şīrīnge baġlap taṅgladı şāh

1. Cümle

bu şīrīnniṅg sözin kim tıṅgladı şāh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şīrīnge mehir baġlap tan͡gladı şāh

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şīrīnnin͡g bu sözin kim tın͡gladı şāh

N CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

486. muʿṭ[ṭ]al boldu ẖusrav uşbu işdin
tapup taʿbīrini ol tünki tüşdin

487. bolup sevdā közindin uyḳu kit[t]i
ʿāşıḳ ʿöḏr itip kim könglin unuttı

muʿṭ[ṭ]al boldu ẖusrav uşbu işdin

1. Cümle

tapup taʿbīrini ol tünki tüşdin

bolup sevdā közindin uyḳu kit[t]i

2. Cümle

ʿāşık ʿödr itip kim könglin unuttı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

muʿṭ[ṭ]al boldu ẖusrav uşbu işdin

Y Ö YT

tapup taʿbīrini ol tünki tüşdin

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bolup sevdā közindin uyku kit[t]i

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ʿāşık ʿödr itip kim könglin unuttı

Ö Z CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

488. hemīşe bu ḥikayet sorar irdi
adın sözni dımāġından çıḳardı

489. niçe kün uşbu saḳınç içre ḳaldı
ḳuruġ söz tın͡glayu ol men͡gzi soldı

hemīşe bu ḥikayet sorar irdi
adın sözni dımāġından çıḳardı
niçe kün uşbu saḳınç içre ḳaldı

1. Cümle

kuruġ söz tın͡glayu ol men͡gzi soldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

hemīşe bu ḥikayet sorar irdi

1. Cümle

aḏın sözni dımāġındın çıḳardı

2. Cümle

niçe kün uşbu saḳınç içre ḳaldı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

hemīşe bu ḥikayet sorar irdi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

aḏın sözni dımāġındın çıḳardı

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

niçe kün uşbu saḳınç içre ḳaldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kuruġ söz tın͡glayu ol men͡gzi soldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

490. iş ildin bardı irse il köterdi
kirip bir ḫalvet iv içre oturdı

iş ildin bardı irse il köterdi

1. Cümle

kirip bir ḫalvet iv içre oturdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iş ildin bardı irse il köterdi

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iş ildin bardı irse

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

il köterdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kirip bir iv içre ḫalvet oturdı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

491. ḥikāyet ayġuçını ündep ol şāh
bu şīrīn ḥālıdın ol dem kıldı āgāh

492. ḳatıġ dermānde boldum tip ey vefādār
meded ḳıl bir ilig tut tidi zinhār

ḥikāyet ayġuçını ündep ol şāh

bu şīrīn ḥālıdın ol dem kıldı āgāh

1. Cümle

katıġ dermānde boldum tip ey vefādār

meded kıl bir ilig tut tidi zinhār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḥikāyet ayġuçını ündep ol şāh

Z Ö

bu şīrīn ḥālıdın ol dem kıldı āgāh

YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol şāh] katıġ dermānde boldum tip ey vefādār

Ö Z

meded ḳıl bir ilig tut zinhār tidi

N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

katıġ dermānde boldum ey vefādār

Y CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. İç Cümle

meded ḳıl bir ilig tut zinhār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

meded ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir ilig tut zinhār

Z N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

493. bu körklüg işke kim bünyād saldın͡g

tamām itgil yoḳ irse cānım aldın͡g

bu körklüg işke kim bünyād saldın͡g

1. Cümle

tamām itgil yoḳ irse cānım aldın͡g

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu körklüg işke kim bünyād saldın͡g

YT CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tamām itgil yoḳ irse cānım aldın͡g

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

tamām itgil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yok irse cānım aldın͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

494. ḥikāyet ḳoy sözün͡gni muḫtaṣar kıl

oturma tur kühistānḳa sefer ḳıl

495. özün͡gni butḳa tapġanlarḳa oḫṣat

tapa kör ol butumnı ḥīle ḳıl but

ḥikāyet ḳoy sözün͡gni muḫtaṣar kıl

1. Cümle 2. Cümle

oturma tur kühistānka sefer kıl

3. Cümle 4. Cümle 5. Cümle

özün͡gni butḳa tapġanlarḳa oḫṣat

6. Cümle

tapa kör ol butumnı ḥīle ḳıl but

7. Cümle 8. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

hikāyet koy

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözüngni muḫtaṣar kıl

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

oturma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

kühistānka sefer kıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

özüngni butka tapġanlarka oḫşat

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

tapa kör ol butumnı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

ḫīle ḳıl but

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

496. körüp a͡ngla kön͡gülde raḥmi bar mu
yāḫūt hīç ādemi urġın sevˇer mü

körüp a͡ngla kön͡gülde raḥmi bar mu
1. Cümle 2. Cümle
yāḫūt hīç ādemi urġın sevˇer mü
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
körüp a͡ngla
Z Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
kön͡gülde raḥmi bar mu yāḫūt hīç ādemi urġın sevˇer mü
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre *yāḫūt* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.
2. 1.
kön͡gülde raḥmi bar mu
YT Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. 2.
hīç ādemi urġın sevˇer mü

z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

497. eger mum yan͡glıġ ol bu mehr naḳşın
tutar bolsa revan ur mühr naḳşın

eger mum yan͡glıġ ol bu mehr naḳşın

Şart Cümlesi

tutar bolsa revan ur mühr naḳşın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger mum yan͡glıġ ol bu mehr naḳşın tutar bolsa

CDU Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

revan naḳşın ur mühr

N Y

(Gizli Özne: Sen)

498. timür tig bolsa kön͡gli ḳıl ḫabar kim
sovuḳ irken timürni tögmegeyim

timür tig bolsa kön͡gli ḳıl ḫabar kim

Ana Cümle

sovuḳ irken timürni tögmegeyim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

köṅgli timür tig bolsa kıl ḫabar

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

köṅgli timür tig bolsa

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kıl ḫabar

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sovuḳ irken timürni tögmegeyim

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

499. yir öpdi ol maʿānı kānı şāvūr
kim iy ḫusrav ulaş şādılıḳ artur

yir öpdi ol maʿānı kānı şāvūr
1. Cümle
kim iy ḫusrav ulaş şādılık artur
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
1. Cümle
yir öpdi ol maʿānı kānı şāvūr
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
iy ḫusrav ulaş şādılık artur
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
2. 1.
iy ḫusrav ulaş
CDU Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. 2.

ṣādılık artur

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

500. ajunda dāim eḏgüler bile bol

yaman közlüg ḳatın͡gda tapmasun yol

ajunda dāim eḏgüler bile bol

1. Cümle

yaman közlüg ḳatın͡gda tapmasun yol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajunda dāim eḏgüler bile bol

YT Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaman közlüg ḳatın͡gda tapmasun yol

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

501. duʿa ḳılmışda son͡g şāvūr-ı server
cevāb aydı kim iy ālemde mihter
502. ḳalem naḳşın͡ga men ḫod birgemen reng
velī naḳş özre kilür bolsa tig ol big
503. ni ṣūret kim ḳılurmen anda yoḳ til
uça-bilmez ni ḳuş kim çızsamen bil
504. bu işke çāre men bīçāre bilmen
ʿacizlikdin aḏın hīç çāre bilmen
505. velīkin ḥaḳdın uş yāri ḳolayın
küçüm yitmişçe bir çāre ḳılayın
506. kön͡gülde bolmasun hīç türlü fikret
kim ol fikret bolur cān özre miḥnet
507. sen oltur şāduman ʿişret bile ḫoş
kim imdi yolġa mündüm men taġı uş
508. bu yolda ḳılmaġam bir laḥza ārām
ḳoyan tig yügrü ḳuş tig uçmasam cām
509. sini tındurmaġınça tınmaġaymen
bu ot söndürmegince yatmaġaymen
510. eger ot tig timürler içre bolsa
ya gevher tig taş ara kizlenilse
508. çıḳarġaymen tidi men anı taşdın
timürdin ot tig gevher me taşdın

duʿa ḳılmışda son͡g şāvūr-ı server
Ana Cümle
cevāb aydı kim iy ālemde mihter

kalem nakşın͡ga men ḫod birgemen reng
velī nakş özre kilür bolsa tig ol big
ni ṣūret kim ḳılurmen anda yoḳ til
uça-bilmez ni ḳuş kim çızsamen bil

bu işke çāre men bīçāre bilmen

ʿacizlikdin aḏın hīç çāre bilmen

velīkin ḥaḳdın uş yāri ḳolayın

küçüm yitmişçe bir çāre ḳılayın

kön͡gülde bolmasun hīç türlü fikret

kim ol fikret bolur cān özre miḥnet

sen oltur şāduman ʿişret bile ḫoş

kim imdi yolġa mündüm men taġı uş

bu yolda ḳılmaġam bir laḥza ārām

ḳoyan tig yügrü ḳuş tig uçmasam cām

sini tındurmaġınça tınmaġaymen

bu ot söndürmegińçe yatmaġaymen

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

duʿa ḳılmışda son͡g şāvūr-ı server cevāb aydı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḳalem naḳşın͡ga men ḫod birgemen reng

velī nakş özre kilür bolsa tig ol big

ni sūret kim ḳılurmen anda yok til

1. Cümle

uça-bilmez ni ḳuş kim çızsamen bil

2. Cümle

bu işke çāre men bīçāre bilmen

ʿacizlikdin aḏın hīç çāre bilmen

velīkin ḥaḳdın uş yāri ḳolayın

küçüm yitmişçe bir çāre ḳılayın

3. Cümle

kön͡gülde bolmasun hīç türlü fikret

kim ol fikret bolur cān özre miḥnet

4. Cümle

sen oltur şāduman ʿişret bile ḫoş

kim imdi yolġa mündüm men tağı uş

5. Cümle

bu yolda ḳılmaġam bir laḥza ārām

6. Cümle

koyan tig yügrü ḳuş tig uçmasam cām

sini tındurmağınça tınmaġaymen

7. Cümle

bu ot söndürmegince yatmaġaymen

8. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy ālemde mihter ḳalem naḳşın͡ga men ḫod birgemen reng

1. Cümle

velī nakş özre kilür bolsa tig ol big

ni şūret kim ḳılurmen anda yoḳ til

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

iy ālemde mihter ḳalem naḳşın͡ga men ḫod birgemen reng

CDU YT Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

nakş özre kilür bolsa tig ol big

Şart Cümlesi

ni sūret kim kılurmen anda yok til

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

nakş özre kilür tig bolsa ol big

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ni sūret kılurmen kim anda yok til

Ana Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni sūret kılurmen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

anda yok til

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

uça-bilmez kim ni kuş çızsamen bil

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

uça-bilmez kim ni kuş çızsamen

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

uça-bilmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ni kuş çızsamen

N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu işke çāre bilmen men bīçāre

1. Cümle 2. Cümle

ʿacizlikdin adın hīç çāre bilmen

velīkin ḥaḳdın uş yāri ḳolayın

3. Cümle

küçüm yitmişçe bir çāre ḳılayın

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

bu işke çāre bilmen

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

men bīçāre

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

ʿacizlikdin aḏın hīç çāre bilmen

1. Cümle

velīkin ḥaḳdın uş yāri ḳolayın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

3. 3. 1.

ʿacizlikdin aḏın çāre hīç bilmen

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. 3. 2.

ḥaḳdın uş yāri ḳolayın

YT CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 4.

küçüm yitmişçe bir çāre kılayın

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kön͡gülde bolmasun hīç türlü fikret

Ana Cümle

kim ol fikret bolur cān özre miḥnet

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kön͡gülde bolmasun hīç türlü fikret

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ol fikret cān özre miḥnet bolur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

sen oltur şāduman ʿişret bile ḫoş

Ana Cümle

kim imdi yolġa mündüm men taġı uş

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sen oltur şāduman ʿişret bile ḫoş

Ö Y Z Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

imdi yolġa mündüm men tağı uş

Z Y Ö CDU CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

bu yolda bir lahza ārām kılmaġam

YT Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

7. Cümle

koyan tig yügrü kuş tig uçmasam cām

Şart Cümlesi

sini tındurmağınça tınmağaymen

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

koyan tig yügrü kuş tig uçmasam

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

cām sini tındurmağınça tınmağaymen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

8. Cümle

bu ot söndürmegınçe yatmaġaymen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

9. Cümle

eger ot tig timürler içre bolsa

ya gevher tig taş ara kizlenilse

çıkarġaymen men anı taşdın tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

eger ot tig timürler içre bolsa

ya gevher tig taş ara kizlenilse

Şart Cümlesi

çıkarġaymen men anı taşdın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ot tig timürler içre bolsa

1. Cümle

ya gevher tig taş ara kizlenilse

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

eger ot tig timürler içre bolsa

CDU Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

gevher tig taş ara kizlenilse

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

509. çıḳarġaymen tidi men anı taşdın
timürdin ot tig gevher me taşdın
510. tiken birle yaraşmış tig çiçek bāz
yaraşġaymen alar birle tüzüp sāz
511. eger devlet manga ḫod ḳılsa yarı
ketürgeymen anı şāh-zāde sarı
512. eger tapmasamen hiç çāre nāçār
ḫabar ḳılġaymen iy şāh-u cihāndār
513. tüketti söz bilin bağladı ḳoptı
şāhā uş oġradım tiyü yir öpti
514. bir ay yüridi tınmadın tutup yol
muhin bānū ilinge emgenip ol
515. yitip kildi yazılar tağlar aşa

ḳılu taġlarġa taşlarġa temāşā

çıkarġaymen tidi men anı taşdın
timürdin ot tig gevher me taşdın
tiken birle yaraşmış tig çiçek bāz
yaraşġaymen alar birle tüzüp sāz
eger devlet manga ḫod kılsa yarı
ketürgeymen anı şāh-zāde sarı
eger tapmasamen hiç çāre nāçār
habar ḳılġaymen iy şāh-u cihāndār

1. Cümle

tüketti söz bilin bağladı koptı

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

şāhā uş oġradım tiyü yir öpti

5. Cümle

bir ay yüridi tınmadın tutup yol
muhin bānū ilinge emgenip ol

6. Cümle

yitip kildi yazılar tağlar aşa
kılu tağlarġa taşlarġa temāşā

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tidi çıkarġaymen men anı taşdın

Y

timürdin ot tig gevher me taşdın
tiken birle yaraşmış tig çiçek bāz
yaraşġaymen alar birle tüzüp sāz
eger devlet manga ḫod kılsa yarı
ketürgeymen anı şāh-zāde sarı
eger tapmasamen hiç çāre nāçār

habar ḳılġaymen iy şāh-u cihāndār

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

çıḳarġaymen men anı taşdın

1. Cümle

timürdin ot tig gevher me taşdın

2. Cümle

tiken birle yaraşmış tig çiçek bāz

3. Cümle

yaraşġaymen alar birle tüzüp sāz

4. Cümle

eger devlet manga ḫod ḳılsa yarı

ketürgeymen anı şāh-zāde sarı

5. Cümle

eger tapmasamen hiç çāre nāçār

ḫabar ḳılġaymen iy şāh-u cihāndār

6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çıḳarġaymen men anı taşdın

Y Ö N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

timürdin ot tig gevher me taşdın [ol]

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tiken birle yaraşmış tig [ol] çiçek bāz

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

yaraşġaymen alar birle tüzüp sāz

Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

eger devlet manga ḫod kılsa yarı

Şart Cümlesi

ketürgeymen anı şāh-zāde sarı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger devlet manga ḫod ḳılsa yarı

CDU Ö YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ketürgeymen anı şāh-zāde sarı

Y N Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

eger tapmasamen hiç çāre nāçār

Şart Cümlesi

ḫabar kılġaymen iy şāh-u cihāndār

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger çāre tapmasamen hiç nāçār

CDU Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

ḫabar kılġaymen iy şāh-u cihāndār

Y CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

tüketti söz

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bilin bağladı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

koptı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

şāhā uş oġradım tiyü yir öpti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şāhā uş oġradım

YT CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

bir ay yüridi tınmadın tutup yol

Z Y Z Z

muhin bānū ilinge emgenip ol

YT Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

yitip kildi yazılar tağlar aşa

Y Z

kılu tağlarġa taşlarġa temāşā

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

516. körer kim taġ özere ḫoş çiçekler

açılmış zendevaçlar ḳarşu sayrar

körer kim taġ özere ḫoş çiçekler

Ana Cümle

açılmış zendevaçlar karşu sayrar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

taġ özere ḫoş çiçekler açılmış zendevaçlar karşu sayrar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

taġ özere ḫoş çiçekler açılmış

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zendevaçlar karşu sayrar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

517. kelip yaz künler ol ḳızlar uş anda
temāşa ḳılur irmişler ḫoş anda

kelip yaz künler ol ḳızlar uş anda
Z Ö CDU YT
temāşa kılur irmişler ḫoş anda
Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

518. bu şāvūr yitmişi vaḳtında taġlar
çiçek açlıp yaşarmış irdi baġlar

bu şāvūr yitmişi vaḳtında taġlar
Z
çiçek açlıp yaşarmış irdi baġlar
Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

519. alıp taşlar çiçekler yıḏġı rengi
biri sarıġ biri al biri zengī

alıp taşlar çiçekler yıḏġı rengi
biri sarıġ biri al biri zengī

taşlar alıp çiçekler yıḏġı rengi

Z

biri sarıġ biri al biri zengī

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

520. töşenmiş tigme bir taġ üstinde
zümürrüd naṭʿ aḏaḳlar astında

töşenmiş tigme bir taġ üstinde

Y YT

zümürrüd naṭʿ aḏaḳlar astında

Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

521. yaẏuḳ irdi ʿırāḳ ilin͡ge ol taġ
itekinde bar irdi bir ẕarif bāġ

yaẏuḳ irdi ʿırāḳ ilin͡ge ol taġ

1. Cümle

itekinde bar irdi bir zarif bāġ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaẏuḳ irdi ʿırāḳ ilin͡ge ol taġ

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

itekinde bar irdi bir ẕarif bāġ

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

522. yana bir deyr uşol taġ özre taşdın
ḳoparmışlar keşişler ilde taşdın

yana taşdın bir deyr uşol taġ özre

Z N Z

koparmışlar keşişler ilde taşdın

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

523. tüşüp deyr içre kirdi ol tutup fāl
uşol yan͡g birle kim yürir köp abdāl

tüşüp deyr içre kirdi ol tutup fāl

1. Cümle

uşol yan͡g birle kim yürir köp abdāl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüşüp deyr içre kirdi ol tutup fāl

Z Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol yan͡g birle kim yürir köp abdāl

Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

524. yana söz ayġuçı ir mundaġ aydı
sözinin͡g yinçüsin ʿālemge yaydı

525. kim uşbu taġ itekinde ün͡gür bar
ḳara taşdın ṣūrat bar aṭḳa oḫşar

yana söz ayġuçı ir mundaġ aydı

1. Cümle

sözinin͡g yinçüsin ʿālemge yaydı

kim uşbu taġ itekinde ün͡gür bar

2. Cümle

ḳara taşdın ṣūrat bar aṭḳa oḫşar

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana söz ayġuçı ir mundaġ aydı

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözining yinçüsin ʿālemge yaydı

Ana Cümle

kim uşbu taġ itekinde üngür bar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

[söz ayġuçı ir] sözining yinçüsin ʿālemge yaydı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu taġ itekinde üngür bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kara taşdın şūrat bar aṭḳa oḫşar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

kara taşdın şūrat bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

[kara taşdın sūrat] atka oḫşar

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

526. her yılda kelür bir ḳısraḳ uş anda
saḳınġaysın cānı taş irdi tende

her yılda kelür bir kısrak uş anda

1. Cümle

sakınġaysın cānı taş irdi tende

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

her yılda kelür bir kısrak uş anda

Z Y Ö CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saḳınġaysın

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

cānı taş irdi tende

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

527. yiler ol bir yıġaç yirni ḳolan tig
yitip kirür ol inge bir yılan tig

yiler ol bir yıġaç yirni ḳolan tig

1. Cümle

yitip kirür ol inge bir yılan tig

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yiler ol bir yıġaç yirni ḳolan tig

Y Ö N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yitip kirür ol inge bir yılan tig

Y Ö YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

528. körüp ol taşnı anda şehvet artar
özin raġbet bile ol taşḳa sürter
529. iḏi ḥükmi bile yüklüg bolur ol
uġan faẓlı bile birür a͡nga töl

körüp ol taşnı anda şehvet artar

1. Cümle

özin raġbet bile ol taşḳa sürter

iḏi ḥükmi bile yüklüg bolur ol

2. Cümle

uġan faẓlı bile birür a͡nga töl

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüp ol taşnı anda şehvet artar

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özin raġbet bile ol taşḳa sürter

1. Cümle

iḏi ḥükmi bile yüklüg bolur ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

özin rağbet bile ol taşka sürter

N Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

idi ḫükmi bile yüklüg bolur ol

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

uġan fażlı bile a͡nga birür töl

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

530. ni ya͡nglıġ kim ḳulun toġsa uş andın
yilip yilni üzer ol ıd̲sa tizgin

ni ya͡nglıġ kim ḳulun toġsa uş andın
ıd̲sa tizgin yilip yilni üzer ol
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ni yaṅglıġ kim kulun toġsa uş andın

1. Cümle

ıdsa tizgin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni yaṅglıġ kim kulun toġsa uş andın

Z CDU Ö Y CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ıdsa tizgin

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yilip yilni üzer ol

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

531. yana söz ayġuçı andaġ ayur kim

bu şebdīz anıng̃ urġı tiyü bildim

yana söz ayġuçı andaġ ayur kim

Ana Cümle

bu şebdīz anıng̃ urġı tiyü bildim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana söz ayġuçı andaġ ayur

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu şebdīz anıng̃ urġı tiyü bildim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu şebdīz anıng̃ urġı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

532. uş imdi ol deyrni izder irseng̃

yil iltti sanġasın ornını körseng

uş imdi ol deyrni izder irseng
ornını körseng yil iltti sanġasın
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

uş imdi ol deyrni izder irseng

1. Cümle

ornını körseng

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uş imdi ol deyrni izder irseng

CDU Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ornını körseng

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yil iltti sanġasın

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yir iltti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

533. çiçek rengin alıġlı ança yaşlar
ḳara ton kiḏmiş anıng yaşı yaşlar

çiçek rengin alıġlı ança yaşlar

kara ton kiḏmiş anıng yaşı yaşlar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çiçek rengin alıġlı ança yaşlar ḳara ton kiḏmiş

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıng yaşı yaşlar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

534. iḏining munça tangsuḳ işleri bar
körüp ʿibret ḳıyāmatḳa ḳıl iḳrār

iḏining munça tangsuḳ işleri bar

1. Cümle

körüp ʿibret ḳıyāmatḳa ḳıl iḳrār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iḏining munça tangsuḳ işleri bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körüp ʿibret ḳıyāmatḳa ḳıl iḳrār

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

535. ḳuṭup sen bu ḥikāyetlerge ḳalma
vefāsı yoḳ ajunḳa tekye ḳılma

kuṭup sen bu ḥikāyetlerge ḳalma

1. Cümle

vefāsı yok ajunḳa tekye ḳılma

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kuṭup sen bu ḥikāyetlerge ḳalma

CDU Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

vefāsı yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

ajunḳa tekye ḳılma

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

536. sözüñ başla bu yirde ḳalmaġıl kiç
işitmezler bu sözni bilgeler hiç

sözüng başla bu yirde ḳalmaġıl kiç

1. Cümle

işitmezler bu sözni bilgeler hiç

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sözüng başla bu yirde ḳalmaġıl kiç

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

sözüng başla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

bu yirde ḳalmaġıl kiç

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

işitmezler bu sözni bilgeler hiç

Y N Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

537. yıpar yan͡glıġ saçın kim tün taradı
yaruḳluḳ uşbu ʿālemdin yıradı

yıpar yan͡glıġ saçın kim tün taradı

1. Cümle

yaruḳluḳ uşbu ʿālemdin yıradı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yıpar yan͡glıġ saçın kim tün taradı

N CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaruḳluḳ uşbu ʿālemdin yıradı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

538. tikildi ābinūsdın nerd-i ʿayni
felek ṭasında yulduz kaʿbeteyni

tikildi ābinūsdın nerd-i ʿayni

1. Cümle

felek ṭasında yulduz kaʿbeteyni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tikildi ābinūsdın nerd-i ʿayni

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felek ṭasında yulduz kaʿbeteyni [ol]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

539. çıḳıp ol müşteri menşūr ilinde
biter tīz şāh işi şāvūr ilinde

çıḳıp ol müşteri menşūr ilinde

Z

biter tīz şāh işi şāvūr ilinde

Y Z Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

540. kirip deyr içre ol ferzāne şāvūr
biraz tın͡gladı yuldı irdi rencūr

kirip deyr içre ol ferzāne şāvūr
1. Cümle
biraz tın͡gladı yuldı irdi rencūr
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kirip deyr içre ol ferzāne şāvūr biraz tın͡gladı
Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[kirip deyr içre ol ferzāne şāvūr] yuldı irdi rencūr
Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

541. papaslar kim bolurlar irdi anda
bilürler irdi kim şīrīn ḳanda

papaslar kim bolurlar irdi anda
bilürler irdi kim şīrīn ḳanda
Ana Cümle Yan Cümle

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

papaslar kim bolurlar irdi anda

Ö CDU Ara Cümle

bilürler irdi

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ara Cümle

bolurlar irdi anda

Y YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

şīrīn kanda

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

542. alardın sordı kim tan͡g birle anlar
uşol körklüg ṣuratlıġ kötrü cānlar

543. bu man͡gla ḳayu bir yirde kilürler
ḳayu çimgen öze ʿişret ḳılurlar

alardın sordı kim tan͡g birle anlar

Ana Cümle

uşol körklüg suratlıġ kötrü cānlar

bu man͡gla kayu bir yirde kilürler

kayu çimgen öze ʿişret ḳılurlar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

alardın sordı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tan͡g birle anlar

uşol körklüg suratlıġ kötrü cānlar

bu man͡gla kayu bir yirde kilürler

1. Cümle

kayu çimgen öze ʿişret ḳılurlar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tan͡g birle anlar

Z Ö

uşol körklüg suratlıġ kötrü cānlar

Z

bu man͡gla kayu bir yirde kilürler

Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

[tan͡g birle anlar uşol körklüg şuratlıġ kötrü cānlar]

Z Ö Z

kayu çimgen öze ʿişret kılurlar

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

544. uşol pirler ḫabar birdi bu pirge
kim ol cān alġuçılar barça birge

uşol pirler ḫabar birdi bu pirge

Ana Cümle

kim ol cān alġuçılar barça birge

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

uşol pirler ḫabar birdi bu pirge

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol cān alġuçılar barça birge [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

545. bu taġ baġrında bir ḫoş menzili bar
toluġ çimgen yana türlüg çiçekler

bu taġ baġrında bir ḫoş menzili bar

1. Cümle

toluġ çimgen yana türlüg çiçekler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu taġ baġrında bir ḫoş menzili bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çimgen yana türlüg çiçekler toluġ [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

546. seher vaḳtında kilürler barça serhoş
ḳılurlar kök yaş özre al süsün nūş

seher vaḳtında kilürler barça serhoş

1. Cümle

kılurlar kök yaş özre al süsün nūş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

seher vaḳtında kilürler barça serhoş

Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kök yaş özre al süsün nūş kılurlar

Z N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

547. niteg kim çıḳtı kün tilküsi indin
ḳaça başladı tünnüng̑ kişi indin

niteg kim çıḳtı kün tilküsi indin

1. Cümle

kaça başladı tünnüng̑ kişi indin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

çıḳtı kün tilküsi indin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kaça başladı tünnüng̑ kişi indin

Z Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

548. köterdi irse maşrıḳdın başın ḳün

ajun toldı yaruḳ kitti ḳara tün

köterdi irse maşrıḳdın başın ḳün

1. Cümle

ajun toldı yaruḳ kitti ḳara tün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

köterdi irse maşrıḳdın başın kün ajun toldı yaruk

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[köterdi irse maşrıḳdın başın ḳün] kitti ḳara tün

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

549. ḳopup şāvūr uşol ḳızlardın öng̃ tīz

bilin bağladı ḳıldı fitne engīz

ḳopup şāvūr uşol ḳızlardın öng̃ tīz

1. Cümle

bilin bağladı ḳıldı fitne engīz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı birleşik cümledir.

1. Cümle

uşol ḳızlardın öng̃ ḳopup şāvūr tīz bilin bağladı

Z Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāvūr] ḳıldı fitne engīz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

550. kilip çimgenge boldı güller işi

kim ol irdi çiçeklerning͡ bilişi

kilip çimgenge boldı güller işi

Ana Cümle

kim ol irdi çiçeklerning͡ bilişi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kilip çimgenge boldı işi güller

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol irdi çiçeklerning͡ bilişi

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

551. alıp ilinge ol bir pāre kāġad
tamām ẖusrav men͡gizlig çızdı ṣūrat

552. ḳılıp ṣūrat uşol ṣāhib-maʿāni
oturttı bir yıġaç tübinde anı

alıp ilinge ol bir pāre kāġad
tamām ẖusrav men͡gizlig çızdı ṣūrat

1. Cümle

ḳılıp ṣūrat uşol ṣāhib-maʿāni

oturttı bir yıġaç tübinde anı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol alıp ilinge bir pāre kāġad

Ö Z

tamām ḫusrav meng̃izlig şūrat çızdı

N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] uşol ḳılıp şūrat ṣāhib-maʿāni

Ö CDU Z

oturttı bir yıġaç tübinde anı

Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

553. perī̃ yang̃lıġ revān ol big kitti
ol āhūlar peri tig anda yitti

554. tüşüp olturdılar çimgende ol dem
çiçek özre çiçekler boldı ḫurrem

perī̃ yang̃lıġ revān ol big kitti

1. Cümle

ol āhūlar peri tig anda yitti

tüşüp olturdılar çimgende ol dem

2. Cümle

çiçek özre çiçekler boldı ḫurrem

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

perī yan͡glıġ revān ol big kitti

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol āhūlar peri tig anda yitti

1. Cümle

tüşüp olturdılar çimgende ol dem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ol āhūlar peri tig anda yitti

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ol āhūlar] tüşüp olturdılar çimgende ol dem

Ö Z Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çiçek özre çiçekler boldı ḫurrem

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

555. saça başladılar gül özre ʿanber
külüşmekdin tökerler irdi şekker
556. baḳıp tāze çiçek tig yüzleringe
yaẏunmazlar tiken hīç özleringe
557. yaşıl çimgen öze ḫoş oltururlar
iki dost tig arada sıġmaz aġyār

saça başladılar gül özre ʿanber
külüşmekdin tökerler irdi şekker
baḳıp tāze çiçek tig yüzleringe
yaẏunmazlar tiken hīç özleringe
yaşıl çimgen öze ḫoş oltururlar

1. Cümle

iki dost tig arada sıġmaz aġyār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

saça başladılar gül özre ʿanber

1. Cümle

külüşmekdin tökerler irdi şekker

2. Cümle

baḳıp tāze çiçek tig yüzleringe

yaẏunmazlar tiken hīç özleringe

3. Cümle

yaşıl çimgen öze ḫoş oltururlar

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

saça başladılar gül özre ʿanber

Z Y Z N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

külüşmekdin tökerler irdi şekker

Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

baḳıp tāze çiçek tig yüzleringe

Z

yaẏunmazlar tiken hīç özleringe

Y N Z YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

yaşıl çimgen öze hoş oltururlar

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iki dost tig arada sıġmaz aġyār

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

558. tüzüp meclis süsün kiltürdi sāḳi

yüritü başladılar devr aḏaḳı

tüzüp meclis süsün kiltürdi sāḳi

1. Cümle

yüritü başladılar devr adakı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüzüp meclis süsün kiltürdi sāḳi

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüritü başladılar devr adakı

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

559. ḳılur ʿişret ol ay ve munça yulduz
adaḳ kitmez iligdin tünle kündüz

ḳılur ʿişret ol ay ve munça yulduz

1. Cümle

adaḳ kitmez iligdin tünle kündüz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳılur ʿişret ol ay ve munça yulduz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adaḳ kitmez iligdin tünle kündüz

Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

560. süsün fiʿli dımaġlarġa kim aştı
faraḥ taptı kön͡gül endīşe ḳaçtı

süsün fiʿli dımaġlarġa kim aştı
1. Cümle
faraḥ taptı kön͡gül endīşe ḳaçtı
2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

süsün fiʿli dımaġlarġa kim aştı
Ö YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

farah taptı kön͡gül
Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

endīşe kaçtı
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

561. ḳopup meclisni maḫrem tip gül in͡gler

sala başladılar yi͡ng birle yi͡ngler

kopup meclisni maḫrem tip gül i͡ngler
Z Z Ö
sala başladılar yi͡ng birle yi͡ngler
Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

maḫrem [ol]
Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

562. biri bülbül me͡ngiz ün birle sayrar
çiçek tig biri çimgen özre oynar

biri bülbül me͡ngiz ün birle sayrar

1. Cümle

çiçek tig biri çimgen özre oynar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

biri bülbül me͡ngiz ün birle sayrar
Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek tig biri çimgen özre oynar

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

563. sevinçdin özge hiç saḳınçları yoḳ
temāşādın aḏın hīç işleri yoḳ

sevinçdin özge hiç saḳınçları yok

1. Cümle

temāşādın aḏın hīç işleri yok

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sevinçdin özge sakınçları hiç yok

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

temāşādın aḏın işleri hīç yoḳ

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

564. uş ança ḳızlar arasında şīrin
tolun ay tig alar tigrede pervin

uş ança ḳızlar arasında şīrin
1. Cümle
tolun ay tig alar tigrede pervin
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
uş ança ḳızlar arasında şīrin tolun ay tig [ol]
CDU YT Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
alar tigrede pervin [ol]
Ö YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

565. kimüng̃ köng̃linde bar irse maḥabbet
ḳılurmen tip anıng yadıng̃a ʿişret

kimüng̃ köng̃linde bar irse maḥabbet
Şart Cümlesi
ḳılurmen tip anıng yadıng̃a ʿişret
Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kimüng̃ köng̃linde bar irse maḥabbet

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anıng yadıng̃a tip ʿişret kılurmen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

anıng yadıng̃a [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

566. bu söz aytıp ḳoş içti ve içürdi
bu ẖoşluḳ birle bir s̱aʿat kiçürdi

567. baḳıp öz ṣūratınġa keḏ ḳuv̇anıp
ajunda bir naẓīrim yoḳ tiyü sanıp

568. minim tig bar-mu bir ay tiyü turdı
baḳıp nāgāh uşol ṣūratnı kördi

569. ni naḳş ol kiltürüng̃ tiyü buyurdı
yaşurmang̃ bu raḳam munda kim urdı

bu söz aytıp koş içti ve içürdi

1. Cümle

bu ḫoşluḳ birle bir saʿat kiçürdi

2. Cümle

bakıp öz ṣūratınġa ked kuv̇anıp
ajunda bir naẓīrim yoḳ tiyü sanıp
minim tig bar-mu bir ay tiyü turdı

3. Cümle

bakıp nāgāh uşol ṣūratnı kördi

4. Cümle

ni naḳş ol kiltürüng̃ tiyü buyurdı
yaşurmang̃ bu raḳam munda kim urdı

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu söz aytıp koş içti ve içürdi

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ve* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

bu söz aytıp koş içti

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

içürdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ḫoşluḳ birle bir saʿat kiçürdi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bakıp öz ṣūratınġa keḏ ḳuv̇anıp

Z Z

ajunda bir naẓīrim yoḳ tiyü sanıp

Z

minim tig bar-mu bir ay tiyü turdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

ajunda bir naẓīrim yoḳ

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. İç Cümle

minim tig bir ay bar-mu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bakıp nāgāh uşol ṣūratnı kördü

Z Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

ni nakş ol kiltürün͡g yaşurman͡g bu raḳam munda kim urdı tiyü buyurdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

ni nakş ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. İç Cümle

kiltürüng yaşurmang

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kiltürüng

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yaşurmang

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. İç Cümle

bu raḳam munda kim urdı

N YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

570. alup kiltürdiler ilinge aldı
baḳıp ṣūratḳa ḥayret içre ḳaldı

alup kiltürdiler ilinge aldı

1. Cümle

bakıp şūratḳa ḥayret içre ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

alup kiltürdiler

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ilinge aldı bakıp şūratḳa ḥayret içre ḳaldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ilinge aldı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bakıp şūratḳa ḥayret içre ḳaldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

571. ni ḳoymaḳlıḳḳa köng͡li rāżı bolur
yana tutmaḳlıḳḳa anlardın uyalur

ni ḳoymaḳlıḳḳa köng͡li rāżı bolur

1. Cümle

yana tutmaḳlıḳḳa anlardın uyalur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.,

1. Cümle

ni ḳoymaḳlıḳḳa köng͡li rāżı bolur

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

yana tutmaḳlıḳḳa anlardın uyalur

Z Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

572. an͡ga köz salmışınca ʿışḳı arttı
velī rāzın alardın saḳlap örtti

a͡nga köz salmışınca ʿışḳı arttı

1. Cümle

velī rāzın alardın saḳlap örtti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

a͡nga köz salmışınca ʿışḳı arttı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

rāzın alardın saḳlap örtti

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

573. ayaḳ içmişçe ildin bardı özi
saça başladı ḳan yaş iki közi
574. naẓar ḳılmışınça ʿaḳlı kiter irdi
alar kizleseler ol izder irdi

ayaḳ içmişçe ildin bardı özi
saça başladı ḳan yaş iki közi
naẓar ḳılmışınça ʿaḳlı kiter irdi

1. Cümle

alar kizleseler ol izder irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ayaḳ içmişçe ildin bardı özi

1. Cümle

saça başladı ḳan yaş iki közi

2. Cümle

naẓar ḳılmışınça ʿaḳlı kiter irdi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

ayak içmişçe ildin bardı özi

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

saça başladı ḳan yaş iki közi

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

naẓar ḳılmışınça ʿaḳlı kiter irdi

Z Ö Y

(Gizli Özne: ʿaḳlı)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alar kizleseler ol izder irdi

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

alar kizleseler

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ol izder irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

575. sizip ḳızlar bu işni ḳaḏġular yip
bu ṣūratḳa ṣīrīn ʿāşıḳ bolur tip

576. alıp ṣūratını yırtıp saldılar tīz
muni körmese ḳılġay tiyü perhīz

kızlar sizip bu işni kaḏġular yip

Ö Z Z

bu ṣūratḳa ṣīrīn ʿāşıḳ bolur tip

Z

alıp sūratını yırtıp saldılar tīz

Z N Z Y Z

muni körmese kılġay tiyü perhīz

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

bu şūratķa şīrīn ʿāşıķ bolur

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

muni körmese kılġay perhīz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Şart Cümlesi

munı körmese

N Y

(Gizli Özne: şīrīn)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kılġay perhīz

Y

(Gizli Özne: şīrīn)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

577. sora başladı ol ṣūratnı şīrin
ayıttılar perī irdi uşol çin
578. perīlig irmiş uşbu yir ḳaçalın͡g
aḏın çimgende ḫoş otrup içelin͡g

sora başladı ol ṣūratnı şīrin

1. Cümle

ayıttılar perī irdi uşol çin
perīlig irmiş uşbu yir ḳaçalın͡g
aḏın çimgende ḫoş otrup içelin͡g

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sora başladı ol ṣūratnı şīrin

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ayıttılar perī irdi uşol çin

Y

perīlig irmiş uşbu yir ḳaçalın͡g
aḏın çimgende ḫoş otrup içelin͡g

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

perī irdi uşol çin

1. Cümle

perīlig irmiş uşbu yir kaçalıng

2. Cümle

adın çimgende ḫoş otrup içeling

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

perī irdi uşol çin

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

perīlig irmiş uşbu yir

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

kaçalıng adın çimgende ḫoş otrup içeling

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnedir.

3. 1.

kaçalın͡g

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

adın çimgende ḫoş otrup içelin͡g

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

579. yalın͡g yan͡glıġ revān yandılar andın
yaruḳluḳ kitti suv̇ḳa saldı tācın

yalın͡g yan͡glıġ revān yandılar andın

1. Cümle

yaruḳluḳ kitti suv̇ḳa saldı tācın

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yalın͡g yan͡glıġ revān yandılar andın

Z Z Y YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaruḳluḳ kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

suv̇ḳa saldı tācın

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

580. bulutta ḳaldı yulduzlar ḳamuġı
niteg kim kitti irse kün fürūġı

581. çiçek yan͡glıġ ḳızarıp çıḳtısa kün
laʿl ot rengin aldı kitti tütün

bulutta ḳaldı yulduzlar ḳamuġı

niteg kim kitti irse kün fürūġı

1. Cümle

çiçek yan͡glıġ ḳızarıp çıḳtısa kün

laʿl ot rengin aldı kitti tütün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bulutta kaldı yulduzlar ḳamuġı

YT Y Ö

kitti irse kün fürūġı

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek yan͡glıġ kızarıp çıktısa kün

laʿl ot rengin aldı kitti tütün

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

çiçek yan͡glıġ ḳızarıp çıḳtısa kün laʿl ot rengin aldı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[çiçek yan͡glıġ ḳızarıp çıḳtısa kün] kitti tütün

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

582. açıp tigme mün͡güşde rāz gencin

bizedi yir yüzin ḫoş ḳıldı rengin

açıp tigme müng͡üşde rāz gencin

1. Cümle

bizedi yir yüzin ḫoş kıldı rengin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

açıp tigme müng͡üşde rāz gencin bizedi yir yüzin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[açıp tigme müng͡üşde rāz gencin] ḫoş kıldı rengin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

583. yaruḳluḳ kim cihanḳa birdise nūr
yana anlardın öng͡ tipredi şāvūr

yaruḳluḳ kim cihanḳa birdise nūr

Z

yana anlardın öng͡ tipredi şāvūr

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

584. ozaḳı tig yana bir ṣūrat itti
oturttı anı özi turdı kitti

ozaḳı tig yana bir ṣūrat itti

1. Cümle

oturttı anı özi turdı kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ozaḳı tig yana bir ṣūrat itti oturttı anı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1

ozakı tig yana bir sūrat itti

Z Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

oturttı anı

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özi turdı kitti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

özi turdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[özi] kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

585. tan͡g attı irse ol putlar ma kildi
çiçekler ḳayra ol çimgenge toldı

tan͡g attı irse ol putlar ma kildi

1. Cümle

çiçekler ḳayra ol çimgenge toldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tan͡g attı irse ol putlar ma kildi

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[tan͡g attı irse] çiçekler ḳayra ol çimgenge toldı

Z Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

586. yana oynayu başladı humāylar
tüzüp meclis oturdı körkebaylar

yana oynayu başladı humāylar

1. Cümle

tüzüp meclis oturdı körkebaylar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana oynayu başladı humāylar

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüzüp meclis oturdı körkebaylar

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

587. yarım raġbat bile otrurlar ėrdi
süsün fiʿli kön͡güldin ḳaḏġu tardı

yarım raġbat bile otrurlar ėrdi

1. Cümle

süsün fiʿli kön͡güldin ḳaḏġu tardı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yarım raġbat bile otrurlar ėrdi

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

süsün fiʿli kön͡güldin ḳaḏġu tardı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

588. ḳopup kim oynayu başladı anlar
zamāne kör yana ḳawurcaḳ oynar

kopup kim oynayu başladı anlar
1. Cümle
kör zamāne yana ḳawurcaḳ oynar
2. Cümle 3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
kopup kim oynayu başladı anlar
Z CDU Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
kör
Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
zamāne yana kawurcak oynar
Ö Z N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

589. ėkinçi nā-geh ol ay utru baḳtı
körüp ṣūrat yana cān otḳa yaḳtı

ėkinçi nā-geh ol ay utru baḳtı

1. Cümle

körüp ṣūrat yana cān otḳa yaḳtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ėkinçi nā-geh ol ay utru baktı

Z Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol ay] körüp sūrat yana cān otka yaktı

Ö Z Z N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

590. anıng͡ ʿışḳıng͡da tālib köng͡li ḳuşı
çıḳıp ʿaḳlı başından kitti ḫūşı

anıng͡ ʿışḳıng͡da tālib köng͡li ḳuşı

1. Cümle

çıḳıp ʿaḳlı başından kitti ḫūşı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng͡ ʿışkın͡gda tālib [ol] kön͡gli kuşı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çıḳıp ʿaḳlı başındın kitti h̲ūşı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

591. bolur esrükke bir uyḳu kifāyet
çiçek kim çıḳ alurġa az suv̇ kifāyet

bolur esrükke bir uyḳu kifāyet

1. Cümle

çiçek kim çıḳ alurġa az suv̇ kifāyet

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

esrükke bir uyḳu kifāyet bolur

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek kim alurġa az suv kifāyet çık

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

çiçek [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

alurġa az suv kifāyet çık

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

592. sorar ḳızlarġa kim uşbu ni ḥāl tip
ġalaṭ-mu kördüm erki bu ḫayāl tip

sorar kızlarġa kim uşbu ni ḥāl tip

Ana Cümle

ġalaṭ-mu kördüm erki bu ḫayāl tip

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sorar kızlarġa

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu ni ḫāl tip

Z

ġalaṯ-mu kördüm erki bu ḫayāl tip

Z CDU Y CDU Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1. İç Cümle

uşbu ni ḫāl [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

bu ḫayāl [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

593. yana fermānladı bir ḳızġa kim tur
uşol ṣūratnı terkin munda kiltür

yana fermānladı bir ḳızġa kim tur
Ana Cümle
uşol ṣūratnı terkin munda kiltür
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
yana fermānladı bir ḳızġa
Z Y YT
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
tur uşol ṣūratnı terkin munda kiltür
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
tur
Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol ṣūratnı terkin munda kiltür

N Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

594. alıp ṣūratnı kizledi uşol ḳız

aya birle kün örtülgey mü hergiz

alıp ṣūratnı kizledi uşol ḳız

1. Cümle

aya birle kün örtülgey mü hergiz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

alıp sūratnı kizledi uşol kız

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aya birle kün örtülgey mü hergiz

Z Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

595. kilip aydı perī irmiş ol uçtı
munung͡ tig bizge oyun birdi ḳaçtı

kilip aydı perī irmiş ol uçtı
Z Y N
munung͡ tig bizge oyun birdi ḳaçtı

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

perī irmiş ol uçtı munung͡ tig bizge oyun birdi ḳaçtı

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

perī irmiş ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

uçtı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

munung tig bizge oyun birdi

Z YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kaçtı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

596. kiteling tip ḳuşın baġlattı ḫāli
uşol çimgen çiçekdin boldı ḫāli

kiteling tip kuşın baġlattı hāli

1. Cümle

uşol çimgen çiçekdin boldı ḫāli

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiteling tip ḳuşın baġlattı ḫāli

Z N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kiteling

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol çimgen çiçekdin boldı ḫāli

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

597. kiçe boldısa kün sīmurġı kitti
yitip tün zāġı ḳafdın ḳafḳa tuttı

kiçe boldısa kün sīmurġı kitti

1. Cümle

yitip tün zāġı ḳafdın ḳafḳa tuttı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçe boldısa kün sīmurġı kitti

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[kiçe boldısa] yitip tün zāġı kafdın kafka tuttı

Z Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

598. süsün başġa münüp endīşe kitti
yazıda ḳondılar ḫoş ʿişret itti

süsün başġa münüp endīşe kitti

1. Cümle

yazıda ḳondılar ḫoş ʿişret itti

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

süsün başġa münüp endīşe kitti

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yazıda ḳondılar

YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

hoş ʿişret itti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

599. köterdi irse maşrıḳdın başın kün
zamāne tāc keydi sarıġ altun

köterdi irse maşrıḳdın başın kün

Z

zamāne sarıġ altun tāc keydi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

600. uş andın yil mengizlig ol perīler
perīler körmesün tip tiprediler

uş andın yil mengizlig ol perīler

CDU YT Ö

perīler körmesün tip tiprediler

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

perīler körmesün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

601. töşenmiş kök zümürrüd naṭʿı yirge
yitip kildiler anlar barça birge

töşenmiş kök zümürrüd naṭʿı yirge

1. Cümle

yitip kildiler anlar barça birge

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

töşenmiş kök zümürrüd naṭʿı yirge

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yitip kildiler anlar barça birge

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

602. yana üstād-ı çin ol yirge kilmiş
burunḳı tig taḳı bir naḳş ḳılmış

yana üstād-ı çin ol yirge kilmiş
1. Cümle
burunkı tig takı bir nakş kılmış
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
yana üstād-ı çin ol yirge kilmiş
Z Ö YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
[üstād-ı çin] burunkı tig bir nakş kılmış
Ö N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

603. uş ança ṣanʿat itmiş naḳş içinde
cānı yoḳ irdi ançaḳ ṣūratında

uş ança ṣanʿat itmiş naḳş içinde
1. Cümle
cānı yoḳ irdi ançaḳ ṣūratında

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş ança şanʿat itmiş nakş içinde

CDU Z Y Z

(Gizli Özne: üstād-ı çin)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cānı yoḳ irdi ançak sūratında

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

604. periler birle yitti irse ol ḫūr
ḳoḏup ṣūratnı terkin kitti şāvūr

periler birle yitti irse ol ḫūr

Z

koḏup sūratnı terkin kitti şāvūr

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

605. perī yüzlügler ol çimgen öze ḫoş

aḏaḳ ilde yüritip ḳıldılar nūş

perī yüzlügler ol çimgen öze ḫoş
Ö Z Z
aḏaḳ ilde yüritip ḳıldılar nūş
Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

606. uşol ay tigme bir cām içmişince
saçar yaşın yumup köz açmışınça

uşol ay tigme bir cām içmişince
Ö Z
saçar yaşın yumup köz açmışınça
Y N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

607. bu yaṅglıġ ornamış köṅglinde şavḳı
yoḳ ol ṣūratdın özge birle zavḳı

bu yaṅglıġ ornamış köṅglinde şavḳı

1. Cümle

yoḳ ol ṣūratdın özge birle zavḳı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ ornamış kön͡glinde şavḳı

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yoḳ ol ṣūratdın özge birle zavḳı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

608. niteg tapġaymen anı tiyü turdı
köz açtı nāgeh ol ṣūratnı kördi

niteg tapġaymen anı tiyü turdı

1. Cümle

köz açtı nāgeh ol sūratnı kördi

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

niteg tapġaymen anı tiyü turdı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

niteg tapġaymen anı

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

köz açtı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

nāgeh ol sūratnı kördi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

609 yana ḥayret içinde ḳaldı şīrīn

bu oyun kiçti tiyü imdi ḥaddidin

yana hayret içinde kaldı şīrīn

Z Y Ö

bu oyun kiçti tiyü imdi ḥaddidin

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

bu oyun imdi haddidin kiçti

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

610. ṣabır ḳılmadı ḳöng͡li kildi

öz ilgi birle ol ṣūratnı aldı

ṣabır ḳılmadı ḳöng͡li kildi

1. Cümle

öz ilgi birle ol ṣūratnı aldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sabır kılmadı köng͡li

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kildi öz ilgi birle ol ṣūratnı aldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kildi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

öz ilgi birle ol ṣūratnı aldı

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

611. körüp naḳş içre öz körki nişānın
köyürdi bir yolı ʿışk otı cānın

körüp nakş içre öz körki nişānın

Z

köyürdi bir yolı ʿışk otı cānın

Y Z Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

612. örümçük aġı tig mi͡ng al birle
humay ḳuş aẏladı ol fā̈l birle

örümçük aġı tig mi͡ng al birle

Z Z

humay ḳuş aẏladı ol fāl birle

Ö N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumu cümledir.

613. körüng̑ bu ādemi naḳşı ni ḳıldı

perī yang̑lıġ anı dīvāne ḳıldı

körüng̑ bu ādemi naḳşı ni ḳıldı

1. Cümle 2. Cümle

perī yang̑lıġ anı dīvāne ḳıldı

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüng̑

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ādemi naḳşı ni ḳıldı perī yang̑lıġ anı dīvāne ḳıldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bu ādemi naḳşı ni ḳıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[bu ādemi naḳşı] perī yaṅglıġ anı dīvāne ḳıldı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

614. ʿaceb şaḫs irmiş uşbu ādemī zād
perīler hem kişidin bolmaz āzād

ʿaceb şaḫs irmiş uşbu ādemī zād

1. Cümle

perīler hem kişidin bolmaz āzād

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿaceb şaḫs irmiş uşbu ādemī zād

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

perīler hem kişidin bolmaz āzād

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

615. körüp ṣūratı şīrin mihri tüşti
ayur kim bu özümn ni işke tüşti

körüp ṣūratı şīrin mihri tüşti

1. Cümle

ayur kim bu özümn ni işke tüşti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüp ṣūratı şīrin mihri tüşti

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ayur kim bu özüm ni işke tüşti

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu özüm ni işke tüşti

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

616. anıng̃ tig boldı kim hīç tise bolmaz
anıng̃ aymışların hem aysa bolmaz

anıng̃ tig boldı kim hīç tise bolmaz,

1. Cümle

anıng̃ aymışların hem aysa bolmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tig boldı kim hīç tise bolmaz

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anıng̃ tig boldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tise hīç bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tise

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

hīç bolmaz

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

hem anıng̑ aymışların aysa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

hem anıng̑ aymışların aysa

CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

617. çiçek tig soldı kitti i͡ngde alı
teninde ḳalmadı z̲erre mecāli

çiçek tig soldı kitti i͡ngde alı

1. Cümle 2. Cümle

teninde ḳalmadı z̲erre mecāli

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çiçek tig soldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitti i͡ngde alı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

teninde ḳalmadı zerre mecāli

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

618. munuŋ͡g ḥālin ḳamuġ ḳız aŋ͡gladılar

ʿaceb iş tüştü tiyü taŋ͡gladılar

munuŋ͡g ḥālin ḳamuġ ḳız aŋ͡gladılar

1. Cümle

ʿaceb iş tüştü tiyü taŋ͡gladılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

munuŋ͡g hālin ḳamuġ kız aŋ͡gladılar

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḳamuġ kız] ʿaceb iş tüştü tiyü taŋ͡gladılar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ʿaceb iş tüştü

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

619. ozaḳı işlerindin hem peşīman
bolup şīringe aydılar kim iy cān
620. ni bolsa bolsun uş başdın kiçeliṉg
bu ṣūrat rāzıdın perde açalıṉg
621. tileliṉg cānımız barınça anı
bu ṣūratnıṉg bileliṉg var mu cānı

ozakı işlerindin hem peşīman
bolup şīringe aydılar kim iy cān
Ana Cümle
ni bolsa bolsun uş başdın kiçeliṉg
bu ṣūrat rāzıdın perde açalıṉg
tileliṉg cānımız barınça anı
bu ṣūratnıṉg bileliṉg var mu cānı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ozakı işlerindin hem peşīman bolup şīringe aydılar

Z YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy cān ni bolsa bolsun uş başdın kiçeling͡

1. Cümle

bu şūrat rāzıdın perde açalıng͡

tileling͡ cānımız barınça anı

bileling͡ bu şūratnıng͡ var mu cānı

2. Cümle 3. Cümle

1. Cümle

iy cān ni bolsa bolsun

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iy cān ni bolsa

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolsun

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş başdın kiçeling͡

1. Cümle

bu şūrat rāzıdın perde açalıng͡

2. Cümle

tileling͡ cānımız barınça anı

3. Cümle

bileling͡

4. Cümle

2. 1.

uş başdın kiçeling͡

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bu şūrat rāzıdın perde açalıng͡

YT N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

tileling͡ cānımız barınça anı

Y Z N

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 4.

bileling͡

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu şūratnıng͡ cānı var mu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

622. tilep yārı alarḳa ḳıldı zārī

yaranlardın tiger tip yarka yārı

tilep yārı alarḳa ḳıldı zārī

Z YT Y

yaranlardın tiger tip yarka yārı

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yaranlardın tiger yarka yārı

YT Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

623. şīrin bildi kim anlar rast ayurlar
bu işke kirtü çāre izdeyürlar

şīrin bildi kim anlar rast ayurlar

Ana Cümle

bu işke kirtü çāre izdeyürlar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şīrin bildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anlar rast ayurlar bu işke kirtü çāre izdeyürlar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

Yan cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. Cümle

anlar rast ayurlar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[anlar] bu işke kirtü çāre izdeyürlar

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

624. biter köp iş buluşmaḳlıḳ bile çın

kerek yār anda son͡g bir itse işin

biter köp iş buluşmaḳlıḳ bile çın

1. Cümle

kerek yār anda son͡g bir itse işin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biter köp iş buluşmaḳlıḳ bile çın

Y Ö Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kerek yār anda son͡g bir itse işin

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kerek yār anda son͡g

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

bir itse işin

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

625. elif tig boḍum uş boldı yitir lām
közimdin uyḳı kitti cāndın ārām

elif tig boḍum uş boldı yitir lām

1. Cümle

közimdin uyḳı kitti cāndın ārām

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

elif tig boḍum uş boldı yitir lām

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

közimdin uyḳı kitti cāndın ārām

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

közimdin uykı kitti

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

cāndın ārām [kitti]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

626. kiliŋ söz kizlemekliḳdin kiçeliŋ
bu ṣūratḳa baḳıp içkü içeliŋ

kiliŋ söz kizlemeklikdin kiçeliŋ

1. Cümle

bu ṣūratḳa baḳıp içkü içeliŋ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiliŋ

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

söz kizlemeklikdin kiçeling͡

1. Cümle

bu ṣūratḳa baḳıp içkü içeling͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

söz kizlemeklikdin kiçeling͡

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bu ṣūratḳa baḳıp içkü içeling͡

Z N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

627. ḳura başladılar meclis ḳuraġın
tüzüp olturdılar ʿişret yaraġın

ḳura başladılar meclis ḳuraġın

1. Cümle

tüzüp olturdılar ʿişret yaraġın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kura başladılar meclis ḳuraġın

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle,

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüzüp ʿişret yaraġın olturdılar

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

628. aḏaḳ kim ilge sundı irse sāḳī

revān boldı yana birge ayaḳı

aḏaḳ kim ilge sundı irse sāḳī

Z

revān boldı yana birge ayakı

Y Z Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

629. açıġ süsün içip şırin özindin
kiçip ḳan yaş saçar nergis közindin

açıġ süsün içip şırin özindin
Z Ö
kiçip ḳan yaş saçar nergis közindin
Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

630. aḏaḳ ilgi͡nge almış sayu ol ḥūr
başı birle uşol ṣūratḳa yüknür

aḏaḳ ilgi͡nge almış sayu ol ḥūr

1. Cümle

başı birle uşol ṣūratḳa yüknür

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

aḏaḳ ilgi͡nge almış sayu ol ḥūr
N YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol ḥūr] başı birle uşol ṣūratḳa yüknür
Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

631. ʿāşıḳlıḳ birle esrüklüg birikti
dımāġı ṣabr ḳılmaḳdın hem irikti

ʿāşıḳlıḳ birle esrüklüg birikti

1. Cümle

dımāġı ṣabr ḳılmaḳdın hem irikti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿāşıḳlıḳ birle esrüklüg birikti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

dımāġı sabr ḳılmaḳdın hem irikti

Ö YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

632. uşol ḳızlarda birin iç tutup ol
oturttı yol başında közletip yol

uşol ḳızlarda birin iç tutup ol

Z Z

oturttı yol başında közletip yol

Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

633. kişi kiçmişçe bu sözni a͡nga sor

bu ṣūratdın ni ayturlar baḳa kör

kişi kiçmişçe bu sözni a͡nga sor

1. Cümle

bu ṣūratdın ni ayturlar baḳa kör

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi kiçmişçe bu sözni a͡nga sor

Z N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ṣūratdın ni ayturlar

YT N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

baka kör

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

634. telim sordı munı bilgen kişiden
bu ṣūrat sırrını çıḳmadı bilgen

telim sordı munı bilgen kişiden

1. Cümle

bu ṣūrat sırrını çıḳmadı bilgen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

telim sordı munı bilgen kişiden

Z Y N YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ṣūrat sırrını bilgen çıḳmadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

635. şīrinning͡ renci artıp bardı ildin

ḫabar tapmadı irse uşbu ḥaldin

şīrinning͡ renci artıp bardı ildin

Z Y YT

ḫabar tapmadı irse uşbu ḥaldin

Z

Bu cümle;

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

636. çıḳıp ḳāṣid uşol aẏsunçı şāvūr

özin muġlarḳa oẖşatmış yüriyur

çıḳıp ḳāṣid uşol aẏsunçı şāvūr

1. Cümle

özin muġlarḳa oẖşatmış yüriyur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çıḳıp ḳāṣid uşol aẏsunçı şāvūr

Z Ö

özin muġlarḳa oẖşatmış

N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[uşol avsunçı şāvūr] yüriyur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

637. baḳıp kördi yıraḳdın anı şīrīn

körüp anda bilişligning nişānın

638. buyurdı kim uşol muġnı oḳung tip

ni aysa uşbu şūratdın oḳung tip

baḳıp kördi yıraḳdın anı şīrīn

1. Cümle

körüp anda bilişligning nişānın

buyurdı kim uşol muġnı okung tip

ni aysa uşbu sūratdın okung tip

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bakıp kördi yıraḳdın anı şīrīn

Z Y YT N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şīrīn] körüp anda bilişligning nişānın

Ö Z

buyurdı kim uşol muġnı okung tip

Y CDU Z

ni aysa uşbu şūratdın oḳung tip

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

uşol muġnı oḳung

N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

ni aysa uşbu şūratdın oḳung

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Şart Cümlesi

ni aysa

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uşbu ṣūratdın oḳung͡

YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

639. ʿaceb irmez kim ol bu sırnı bilse
bu müşkil işni bizge şerḥ ḳılsa

ʿaceb irmez kim ol bu sırnı bilse

Ana Cümle

bu müşkil işni bizge şerḥ ḳılsa

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿaceb irmez kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

ol bu sırnı bilse

1. Cümle

bu müşkil işni bizge şerḥ ḳılsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol bu sırnı bilse

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] bu müşkil işni bizge şerḥ ḳılsa

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

640. sizermen kim bu ṣūrat cānı bolġay
bu naḳş aḥvālını ol muġ bilgey

sizermen kim bu ṣūrat cānı bolġay

Ana Cümle Yan Cümle

bu nakş aḥvālını ol muġ bilgey

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sizermen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu ṣūrat cānı bolġay

1. Cümle

bu nakş aḥvālını ol muġ bilgey

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ṣūrat cānı bolġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu nakş aḥvālını ol muġ bilgey

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

641. yürideler revān ol pir ön͡ginçe
ḳılıp ḥıdmat an͡ga muġlar yan͡gınça
642. öpüp ṣāvūr aḏaḳının͡g ulını
ayıttılar uşol ṣūrat ḥālını

yürideler revān ol pir ön͡ginçe

ḳılıp ḥıdmat an͡ga muġlar yan͡gınça

1. Cümle

öpüp ṣāvūr aḏaḳının͡g ulını

ayıttılar uşol ṣūrat ḥālını

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yüridiler revān ol pir ön͡ginçe

Y Z Z

kılıp ḫıdmat an͡ga muġlar yan͡gınça

Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öpüp ṣāvūr adaḳının͡g ulını

Z

ayıttılar uṣol ṣūrat ḥālını

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

643. külüp aydı bu sözni aysa bolmaz
ḫalāyıḳḳa bu sırnı yaysa bolmaz

külüp aydı bu sözni aysa bolmaz

Z Y N

ḫalāyıḳḳa bu sırnı yaysa bolmaz

Bu cümle;

(Gizli Özne: Ol)

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

bu sözni aysa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Şart Cümlesi

bu sözni aysa

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. İç Cümle

halāyıḳḳa bu sırnı yaysa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Şart Cümlesi

halāyıḳḳa bu sırnı yaysa

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

644. bu ḳızlarnıng̑ biri yügrüp ḳayıttı
ni kim andın işittise ayıttı

bu ḳızlarnıng̑ biri yügrüp ḳayıttı

1. Cümle

ni kim andın işittise ayıttı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ḳızlarnıng̑ biri yügrüp ḳayıttı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni kim andın işittise ayıttı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

645. niteg kim uḳtı şīrin ol ḳız sözini
tiye bilmedi ol dem öz özini

niteg kim uḳtı şīrin ol ḳız sözini

1. Cümle

tiye bilmedi ol dem öz özini

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

uḳtı şīrin ol ḳız sözini

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tiye bilmedi ol dem öz özini

Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

646. yürekde ḳanı ḳaynap baġrı bişti
barayınmen tip özi oḳ yolġa tüşti

yürekde ḳanı ḳaynap bağrı bişti

1. Cümle

barayınmen tip özi ok yolġa tüşti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yürekde ḳanı ḳaynap bağrı bişti

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

barayınmen tip özi ok yolġa tüşti

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

barayınmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

647. alıp taġ yaṅgḳusı āvāz-ı ḫalḫal
saçıp zülfi yıpar irni şeker bal

648. ṣabır ʿışḳı ilindin ḳıldı feryād
ḫıramladı ḳararsız serv-ü āzād

alıp taġ yaṅgkusı āvāz-ı ḫalḫal
saçıp zülfi yıpar irni şeker bal
ṣabır ʿışḳı ilindin ḳıldı feryād
1. Cümle
ḫıramladı ḳararsız serv-ü āzād
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
alıp taġ yaṅgkusı āvāz-ı ḫalḫal
Z
saçıp zülfi yıpar irni şeker bal
Z
sabır ʿışḳı ilindin ḳıldı feryād
Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ḫıramladı ḳararsız serv-ü āzād
Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

649. tüşüp kün yirde yürir tig uşol ḥūr
ajunḳa birdi ay yüzi bile nūr

tüşüp kün yirde yürir tig uşol ḫūr

Z Ö

ajunka birdi ay yüzi bile nūr

YT Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

650. yana tün yan͡glıġ anın͡g zülfi rengi

saçar gül in͡g öze müşk iki zengi

yana tün yan͡glıġ anın͡g zülfi rengi

1. Cümle

saçar gül in͡g öze müşk iki zengi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana tün yan͡glıġ [ol] anın͡g zülfi rengi

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saçar gül in͡g öze müşk iki zengi

Y Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

651. bu şīrīnlik bile şīrinni naḳḳāş
ṣabr ḳıla bilmedi bir dem indürdi baş

bu şīrīnlik bile şīrinni naḳḳāş
1. Cümle
sabr ḳıla bilmedi bir dem indürdi baş
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu şīrīnlik bile şīrinni naḳḳāş
Z N Y

sabr ḳıla bilmedi bir dem
Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[naḳḳāş] baş indürdi
Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

652. yana bardı köyüp baġrı fırāḳdın
töresinçe selām ḳıldı yıraḳdın

yana bardı köyüp baġrı fırāḳdın

1. Cümle

töresinçe selām ḳıldı yıraḳdın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana bardı köyüp baġrı fırāḳdın

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

töresinçe selām ḳıldı yıraḳdın

Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

653. ṣenā vü medḥ ayıttı irse kim ṣāvūr
oturttı anı ve olturdı ol ḥūr

senā vü medḥ ayıttı irse kim ṣāvūr

1. Cümle

oturttı anı ve olturdı ol ḥūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ve* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

senā vü medḥ ayıttı irse kim şāvūr oturttı anı

Z CDU Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

olturdı ol ḥūr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

654. ya kimsen tip sora başladı şīrīn
yürüşüng̑ ḳandın özüng̑ ḳayu yirdin

ya kimsen tip sora başladı şīrīn

1. Cümle

yürüşüng̑ kandın özüng̑ kayu yirdin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ya kimsen tip sora başladı şīrīn

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ya kimsen

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

yürüşüng̃ ḳandın özüng̃ ḳayu yirdin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

yürüşüng̃ kandın

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

özüng̃ kayu yirdin [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

655. kiçer köng̃lümde sindin bir gümānı
közüng̃de sizmişimdin bar nişānı

kiçer köng̃lümde sindin bir gümānı

1. Cümle

közüng̑de sizmişimdin bar nişānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçer köng̑lümde sindin bir gümānı

Y YT YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

közüng̑de sizmişimdin bar nişānı

YT YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

656. sualımḳa cevāb ayġıl kim iy pīr

ʿaceb yoḳ kim sizing̑ bolsa bu tedbir

sualımḳa cevāb ayġıl kim iy pīr

Ana Cümle

ʿaceb yoḳ kim sizing̑ bolsa bu tedbir

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

1. Cümle

sualımḳa cevāb ayġıl kim iy pīr

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iy pīr ʿaceb yok kim sizi͡ng bolsa bu tedbir

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

iy pīr ʿaceb yok kim

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

sizi͡ng bolsa bu tedbir

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

657. cevāb aydı kim ol üstādmen kim
kizip ajunda ni bar irse bildim

658. iḏi mindin yaşurmadı ni irse
ma͡nga açtı ajunda ni bar irse

659. yir üstinde ḳamuġ yirni bu özüm
kizip baʿzısını hem kördi közüm

660. toġardın kün batarġa tigrü kizdim

bu yir ṭomarın ilgim birle yazdım
661. ni yandın sorsan͡gız an͡glarmen iy cān
keḍik ḳuş ādemī cinn ü perīden

cevāb aydı kim ol üstādmen kim
Ana Cümle
kizip ajunda ni bar irse bildim
idi mindin yaşurmadı ni irse
man͡ga açtı ajunda ni bar irse
yir üstinde ḳamuġ yirni bu özüm
kizip baʿzısını hem kördi közüm
toġardın kün batarġa tigrü kizdim
bu yir ṭomarın ilgim birle yazdım
ni yandın sorsan͡gız an͡glarmen iy cān
keḍik ḳuş ādemī cinn ü perīden
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
cevāb aydı
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
ol üstādmen kim
kizip ajunda ni bar irse bildim
1. Cümle
idi mindin yaşurmadı ni irse
man͡ga açtı ajunda ni bar irse

2. Cümle

yir üstinde ḳamuġ yirni bu özüm

kizip baʿzısını hem kördi közüm

3. Cümle

toġardın kün batarġa tigrü kizdim

bu yir ṭomarın ilgim birle yazdım

4. Cümle

ni yandın sorsan͡gız an͡glarmen iy cān

keḍik ḳuş ādemī cinn ü perīden

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol üstādmen kim kizip ajunda ni bar irse bildim

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ol üstādmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ni bar irse kizip ajunda bildim

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ni bar irse

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kizip ajunda bildim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

idi mindin yaşurmadı ni irse

1. Cümle

manga açtı ajunda ni bar irse

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

idi mindin yaşurmadı ni irse

Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

[idi] manga açtı ajunda ni bar irse

Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yir üstinde kizip kamuġ yirni bu özüm

Z

baʿzısını hem kördi közüm

N CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

toġardın kün batarġa tigrü kizdim

1. Cümle

bu yir ṭomarın ilgim birle yazdım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

toġardın kün batarġa tigrü kizdim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

bu yir ṭomarın ilgim birle yazdım

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

ni yandın sorsaŋ͡gız aŋ͡glarmen iy cān

Şart Cümlesi Ana Cümle

keḍik ḳuş ādemī cinn ü perīden

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ni yandın sorsaŋ͡gız

YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Ana Cümle

aŋ͡glarmen iy cān keḍik ḳuş ādemī cinn ü perīden

Y CDU YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

662. şīrin kördi kim ol güstāh sözler
ayıttı kim bu ṣūratḳa ni tirler

şīrin kördi kim ol güstāh sözler

1. Cümle

ayıttı kim bu ṣūratḳa ni tirler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şīrin kördi kim ol güstāh sözler

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şīrin kördi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol güstāh sözler

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan cümle, ana cümlenin nesnesi görevindedir.

2. Cümle

ayıttı kim bu şūratḳa ni tirler

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayıttı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu ṣūratḳa ni tirler

YT N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

663. yana bısḳırdı ol naḳḳāş-i şāvūr
ayur iy yüzi kün endāmı kāfūr

664. ḥikāyet köp bu ṣūrat içre an͡gla
ayayın uş ḳulaḳ tut yaḫşi tın͡gla

665. bu ṣūrat ḳıṣṣası bar bir pāre uzaḳraḳ
uş ayturmen velī bolsa yir aġlaḳ

yana bısḳırdı ol naḳḳāş-i şāvūr

1. Cümle

ayur iy yüzi kün endāmı kāfūr

ḥikāyet köp bu ṣūrat içre an͡gla

ayayın uş ḳulaḳ tut yaḫşi tın͡gla

bu ṣūrat ḳıṣṣası bar bir pāre uzaḳrak

uş ayturmen velī bolsa yir aġlaḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana bısḳırdı ol naḳḳāş-i şāvūr

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol naḳḳāş-i şāvūr] ayur iy yüzi kün endāmı kāfūr

Ö Y

hikāyet köp bu ṣūrat içre a͡ngla

ayayın uş ḳulaḳ tut yaḥşi tın͡gla

bu ṣūrat ḳıṣṣası bar bir pāre uzaḳraḳ

uş ayturmen velī bolsa yir aġlaḳ

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy yüzi kün endāmı kāfūr

hikāyet köp bu ṣūrat içre a͡ngla

1. Cümle

ayayın uş kulak tut yaḥşi tın͡gla

2. Cümle 3. Cümle

bu ṣūrat ḳıṣṣası bar bir pāre uzaḳraḳ

4. Cümle

uş ayturmen velī bolsa yir aġlaḳ

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy yüzi kün endāmı kāfūr

CDU

hikāyet köp bu ṣūrat içre a͡ngla

N Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ayayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

uş kulak tut yahşi tıngla

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

uş kulak tut

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

yahşi tıngla

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bir pāre uzaḳraḳ bu ṣūrat ḳıṣṣası bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

uş ayturmen velī bolsa yir aġlaḳ

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

uş ayturmen

CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

yir aġlaḳ bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

666. buyurdı ol ṣanem barça perīler

yitigen tig ḳıyındın tarġadılar

buyurdı ol sanem barça perīler

1. Cümle

yitigen tig ḳıyındın tarġadılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı ol ṣanem

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

barça perīler yitigen tig ḳıyındın tarġadılar

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

667. tamām kim taptı ol meydānnı ḫālī
sözin meydānḳa top tig saldı ḥāli

668. kim uṣbu ṣūrat ol cannıng̃ nişānı
irür ol bu ajun sultānı ḫānı

tamām kim taptı ol meydānnı ḫālī

1. Cümle

sözin meydānḳa top tig saldı ḥāli

kim uṣbu ṣūrat ol cannıng̃ nişānı

2. Cümle

irür ol bu ajun sultānı ḫānı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tamām kim taptı ol meydānnı ḫālī

Z CDU Y Ö N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözin meydānḳa top tig saldı ḫāli

Ana Cümle

kim uşbu ṣūrat ol cannıng̑ nişānı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sözin meydānḳa top tig saldı ḫāli

N YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu ṣūrat ol cannıng̑ nişānı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ol bu ajun sultānı ḫānı irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

669. yiti iḳlim şāhınıng̃ ol yādigārı
yoḳ ol dünyāda bir körk içre bārı

yiti iḳlim şāhınıng̃ ol yādigārı

1. Cümle

yoḳ ol dünyāda bir körk içre bārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol yiti iḳlim şāhınıng̃ yādigārı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yoḳ ol dünyāda bir körk içre bārı

Y YT Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

670. bolur kün tiseler körkindin ötrü
baḳa bilmez kişi yüzinge utru

bolur kün tiseler körkindin ötrü

Şart Cümlesi

baḳa bilmez kişi yüzinge utru

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bolur kün tiseler körkindin ötrü

N Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kün bolur

Ö Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

baḳa bilmez kişi yüzinge utru

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

671. şehinşāh ḫusrav pervīz irür atı
yana şahlıḳḳa lāyıḳ edgü ẕātı

şehinşāh ḫusrav pervīz irür atı

1. Cümle

yana şahlıḳḳa lāyıḳ edgü ẕātı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şehinşāh ḫusrav pervīz irür atı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana şahlıkka lāyık [ol] edgü zātı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

672. bu yan͡glıġ şīvelig sözler bile ol
şala tip ʿışḳḳa cānın başladı yol

bu yan͡glıġ şīvelig sözler bile ol

Z Ö

ṣala tip ʿışḳḳa cānın başladı yol

Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ṣala ʿışḳḳa cānın

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

673. anıng̑ ḫoş sözlerin şīrin tıng̑lap
zihī şirin sözi bar tiyü tang̑lap

674. bolup ol tigme bir nükte içre ḥayran
ʿaceb bolġaymu tip bu igge dermān

675. sözinge perde içre reng birip
yana başladı sözke ton kiḏürüp

şīrin anıng̑ ḫoş sözlerin tıng̑lap

Ö Z

zihī şirin sözi bar tiyü tang̑lap

Z

bolup ol tigme bir nükte içre ḥayran

Z

ʿaceb bolġaymu tip bu igge dermān

Z

sözinge perde içre reng birip

Z

yana başladı sözke ton kidürüp

Z Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

zihī şirin sözi bar

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. İç Cümle

ʿaceb dermān bolġaymu bu igge

CDU Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

676. rāzın kizlegeyin şāvūr ma bildi
özin kizlemedin aşkāre ḳıldı

rāzın kizlegeyin şāvūr ma bildi

1. Cümle 2. Cümle

özin kizlemedin aşkāre ḳıldı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

rāzın kizlegeyin

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şāvūr ma bildi

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

özin kizlemedin aşkāre ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

677 iy ay yüzlüg nidin kizlersen esrār
ḳarābe içre sözlersen perī-vār

678. çiçek tig ġonca içre tutma yüzni
açılıp bir āşkāre sözle sözni

iy ay yüzlüg nidin kizlersen esrār

1. Cümle

ḳarābe içre sözlersen perī-vār

2. Cümle

çiçek tig ġonca içre tutma yüzni

3. Cümle

açılıp bir āşkāre sözle sözni

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

iy ay yüzlüg nidin kizlersen esrār

CDU Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karābe içre sözlersen perī-vār

Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çiçek tig ġonca içre tutma yüzni

Z Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

açılıp bir āşkāre sözle sözni

Z Z Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

679. tileyür irseng öz igingge dermān
utançıngdın yaşurma iging iy cān

tileyür irseng öz igingge dermān

Şart Cümlesi

utançıngdın yaşurma iging iy cān

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tileyür irseng öz igingge dermān

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

utançıngdın yaşurma iging iy cān

Z Y N CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

680. tükel iştip sözin naḳş itti şīrin
kilip ḳahrı yüzin çevürdi andın
681. velī berk tutmış irdi ʿışḳ itekin
yana sözleyü başladı ol büt-i çin

tükel iştip sözin naḳş itti şīrin
kilip ḳahrı yüzin çevürdi andın
velī berk tutmış irdi ʿışḳ itekin
1. Cümle
yana sözleyü başladı ol büt-i çin
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
tükel iştip sözin naḳş itti şīrin
kilip ḳahrı yüzin çevürdi andın
1. Cümle
velī *berk tutmış irdi ʿışḳ itekin*
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.
1. 1.
tükel iştip sözin naḳş itti şīrin
1. Cümle
kilip ḳahrı yüzin çevürdi andın
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. 1. 1.
tükel iştip sözin naḳş itti şīrin
Z Y Ö
Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 2.

[şīrin] kilip ḳahrı yüzin çevürdi andın

Ö Z N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

berk tutmış irdi ʿışḳ itekin

Z Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana sözleyü başladı ol büt-i çin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

682. ḥarifini kördi kim cins irür yār
kiterdi perde rāzından bolup zār

683. kim uş mundaġ perīşān boldı işim
uş andın kim bu ṣūret boldı işim

ḥarifini kördi kim cins irür yār

1. Cümle

kiterdi perde rāzındın bolup zār

kim uş mundaġ perīşān boldı işim

2. Cümle

uş andın kim bu ṣūret boldı işim

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

harifini kördi kim cins irür yār

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

harifini kördi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

cins irür yār

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kiterdi perde rāzındın bolup zār

Ana Cümle

kim uş mundaġ perīşān boldı işim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kiterdi perde rāzındın bolup zār

Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş mundaġ perīşān boldı işim

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

uş andın kim bu ṣūret boldı işim

CDU Z CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

684. ilig tutġıl bu işim içre bir sen
asıġ ḳılġaymen yir işiñge hem men

ilig tutġıl bu işim içre bir sen

1. Cümle

asıġ ḳılġaymen yir işiñge hem men

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ilig tutġıl bu işim içre bir sen

Y Z Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

asıġ kılġaymen yir işinge hem men

Y YT CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

685. men uş aydım sanga rāzımnı barça
kil imdi sözlegil sen hem bir ança

men uş aydım sanga rāzımnı barça

1. Cümle

kil imdi sözlegil sen hem bir ança

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

men uş aydım sanga barça rāzımnı

Ö CDU Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kil imdi sözlegil sen hem bir ança

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kil imdi

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

sözlegil sen hem bir ança

Y Ö CDU Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

686. ol efsunçı yana sözleyü başlap
burunḳı ḥīlege bu rāstnı aşlap
687. oturmış irdi terkin öre ḳoptı
ḳılıp ḥıḏmat töresinçe yir öptü

ol efsunçı yana sözleyü başlap

burunḳı ḥīlege bu rāstnı aşlap

oturmış irdi terkin öre ḳoptı

1. Cümle 2. Cümle

ḳılıp ḥıḏmat töresinçe yir öptü

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol efsunçı yana sözleyü başlap

Ö Z Z

burunkı ḫīlege bu rāstnı aşlap

Z

oturmış irdi

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol efsunçı] terkin öre ḳoptı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol efsunçı] ḳılıp ḫıḏmat töresinçe yir öptü

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

688. öküş antlar içip aydı kim iy ḫūr
kerek cānım bağışla kerekse öltür

689. soyurḳasa͡ng mini toġru ayayın

aḏın bu ḥīle ḳılmaḳnı ḳoyayın
690. ol ṣūretni naḳş itgüçi ḳul men
uş aydım toġru bāḳī sen bilürseb
691. bu ilgim ni ṣūret kim çızġay anda
nişānı bolur velī yoḳ cānı tende
692. manga naḳş itmek ögretti ol üstād
niteg ḳılsun cānı bolmasa feryād
693. körüp naḳşını ḳalmadı mecāling
ḳıyās it körsengen ni bolġay ḥāling
694. közüng bir şaḫş körgey kim tamam nūr
yüzining şuʿlesindin kün uyalur
695. çiçek tig tāze fārıġ ol ḫazāndın
yigitlik būsıtānı ḫurrem andın
696. henüz ḥüsni baġında yoḳ ṯimşād
çiçek irken tikendin servi āzād
697. henüz balḳır açuḳ kün tig yangaḳı
bulutdın fāriġ ol sim tig saḳaḳı
698. henüz laʿli öze yoḳ hiç ġubārı
henüz yoḳ būstānı içre ḫārı
699. bahādurluḳda rüstemdin ḳavīraḳ
velī ömrinde on biş yaşar ançaḳ
700. açıp ol genc ḳapaġın ḳılsa baḫşīş
tiger baylıḳḳa yüz ming bolsa dervīş
701. bir er aṭlansa aṿḳa öz ilindin
ḳutulmaz ḳuş keḏik anıng ilindin
702. körer bolsa yıraḳdın anı arslan
oḳunıng ḳorḳuġından ḫod birür can
703. neseb sorsang irür cemşīd uruġı
tükel var ḫanlıḳ esāsı ḳuruġı
704. yüritür yiti iḳlim özre ferman
ʿalem yiti felekde tikmiş eyvān
705. bulutdın köp eḏizrek ilgi cūdi

letāfet birle yoġrulmış vucūdı
706. toḳuş vaḳtında ilge alsa yasın
ḳurar düşmen körüp öz cānı yasın
707. ḳalın͡g övrekke kirmiş tig laçın
töker düşmen ḳanın urup kılıçın
708. sün͡güsi heybetindin tipremez yir
oḳının͡g zaḫmını her dem felek yir
709. ḳamuġ irdem uşol tinge mürid ol
cemāli dōstlar cānın͡ga ʿıyd ol
710. ḳavī ṭāliʿ yana iḳbāl u devlet
birikmiş körk ü irdem ʿizz ü ḥurmet
711. bu yan͡glıġ devleti bar irken ol şāh
ḳılur ʿışḳın͡gda tün kün tınmadın āh
712. ḫayālın͡gnı kiçe tüşinde körmiş
uşol kündin birü ʿaḳlın yitürmiş
713. ni aş yir ni ilinge cām alur ol
ni kündüz ni kiçe rāḥat bolur ol
714. şīrindin ön͡g tileki yoḳ ajunda
kiçer ʿömri bu açıġ birle künde
715. mini ḫıdmatḳa ḳāṣıt ıḏdı kildim
sen oḳ bil ḥālini uş ʿarża ḳıldım

öküş antlar içip aydı kim iy ḥūr
Ana Cümle
kerek cānım baġışla kerekse öltür
soyurḳasan͡g mini toġru ayayın
aḏın bu ḥīle ḳılmaḳnı ḳoyayın
ol ṣūretni naḳş itgüçi ḳul men
uş aydım toġru bāḳī sen bilürseb
bu ilgim ni ṣūret kim çızġay anda
nişānı bolur velī yoḳ cānı tende
man͡ga naḳş itmek ögretti ol üstād

niteg ḳılsun cānı bolmasa feryād
körüp naḳşını ḳalmadı mecāliṉg
kıyās it körseṉgen ni bolġay ḥāliṉg
közüṉg bir şaḥs körgey kim tamam nūr
yüziniṉg şuʿlesindin kün uyalur
çiçek tig tāze fārıġ ol ḥazāndın
yigitlik būsıtānı ḫurrem andın
henüz ḥüsni baġında yoḳ simşād
çiçek irken tikendin servi āzād
henüz balḳır açuḳ kün tig yaṉgaḳı
bulutdın fāriġ ol sim tig saḳakı
henüz laʿli öze yoḳ hiç ġubārı
henüz yoḳ būstānı içre ḫārı
bahādurluḳda rüstemdin ḳavīraḳ
velī ömrinde on biş yaşar ançaḳ
açıp ol genc ḳapaġın ḳılsa baḫşīş
tiger baylıḳḳa yüz miṉg bolsa dervīş
bir er atlansa aẏḳa öz ilindin
ḳutulmaz ḳuş keḏik anıṉg ilindin
körer bolsa yıraḳdın anı arslan
okunıṉg korkuġındın ḫod birür can
neseb sorsaṉg irür cemşīd uruġı
tükel var ḫanlıḳ esāsı ḳuruġı
yüritür yiti iḳlim özre ferman
ʿalem yiti felekde tikmiş eyvān
bulutdın köp edizrek ilgi cūdi
letāfet birle yoġrulmış vucūdı
toḳuş vaḳtında ilge alsa yasın
kurar düşmen körüp öz cānı yasın
kalıṉg öẏrekke kirmiş tig laçın
töker düşmen ḳanın urup kılıçın
süṉgüsi heybetindin tipremez yir

oḳınıng̀ zaḥmını her dem felek yir
ḳamuġ irdem uşol tinge mürid ol
cemāli dōstlar cānınga ʿıyd ol
kavī ṭāliʿ yana iḳbāl u devlet
birikmiş körk ü irdem ʿizz ü ḥurmet
bu yanglıġ devleti bar irken ol şāh
kılur ʿışkınġda tün kün tınmadın āh
ḥayālınġnı kiçe tüşinde körmiş
uşol kündin birü ʿaḳlın yitürmiş
ni aş yir ni ilinge cām alur ol
ni kündüz ni kiçe rāḥat bolur ol
şīrindin öng̀ tileki yoḳ ajunda
kiçer ʿömri bu açıġ birle künde
mini ḫıdmatḳa ḳāṣıt ıddı kildim
sen oḳ bil ḥālini uş ʿarża ḳıldım

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

öküş antlar içip aydı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy ḫūr kerek cānım baġışla kerekse öltür

1. Cümle

soyurḳasang̀ mini toġru ayayın
adın bu ḥīle ḳılmaḳnı ḳoyayın

2. Cümle

ol ṣūretni nakṣ itgüçi ḳul men

3. Cümle

uş aydım toġru bākī̄ sen bilürsen

4. Cümle 5. Cümle

bu ilgim ni ṣūret kim çızġay anda

nişānı bolur velī̄ yoḳ cānı tende

6. Cümle

manga nakş itmek ögretti ol üstād

7. Cümle

niteg ḳılsun cānı bolmasa feryād

8. Cümle

körüp nakşını ḳalmadı mecāling

9. Cümle

kıyās it körsengen ni bolġay ḥāling

10. Cümle 11. Cümle

közüng bir şaḫṣ körgey kim tamam nūr

12. Cümle

yüzining ṣuʿlesindin kün uyalur

13. Cümle

çiçek tig tāze fārıġ ol ḥazāndın

14. Cümle

yigitlik būsıtānı ḥurrem andın

15. Cümle

henüz ḥüsni bağında yoḳ şimşād

16. Cümle

çiçek irken tikendin servi āzād

17. Cümle

henüz balḳır açuḳ kün tig yangaḳı

18. Cümle

bulutdın fāriġ ol sim tig saḳaḳı

19. Cümle

henüz laʿli öze yoḳ hiç ġubārı

henüz yoḳ būstānı içre ḥārı

20. Cümle

bahādurluḳda rüstemdin kavīrak

velī ömrinde on biş yaşar ançak

21. Cümle

açıp ol genc ḳapaġın ḳılsa baḫşīş

tiger baylıḳka yüz miṅg bolsa dervīş

22. Cümle

bir er aṭlansa aṿḳa öz ilindin

ḳutulmaz ḳuş keḏik anıṅg ilindin

23. Cümle

körer bolsa yıraḳdın anı arslan

oḳunıṅg ḳorḳuġındın ḫod birür can

24. Cümle

neseb sorsaṅg irür cemşīd uruġı

25. Cümle

tükel var ḫanlıḳ esāsı ḳuruġı

26. Cümle

yüritür yiti iḳlim özre ferman

27. Cümle

ʿalem yiti felekde tikmiş eyvān

28. Cümle

bulutdın köp eḏizrek ilgi cūdi

29. Cümle

letāfet birle yoġrulmış vucūdı

30. Cümle

toḳuş vaḳtında ilge alsa yasın

ḳurar düşmen körüp öz cānı yasın

31. Cümle

kalıṅg övrekke kirmiş tig laçın

töker düşmen ḳanın urup kılıçın

32. Cümle

sün͡güsi heybetindin tipremez yir

33. Cümle

okının͡g zaḫmını her dem felek yir

34. Cümle

ḳamuġ irdem uşol tinge mürid ol

35. Cümle

cemāli dōstlar cānın͡ga ʿıyd ol

36. Cümle

ḳavī ṭāliʿ yana iḳbāl u devlet

birikmiş körk ü irdem ʿizz ü ḥurmet

37. Cümle

bu yan͡glıġ devleti bar irken ol şāh

kılur ʿışkın͡gda tün kün tınmadın āh

38. Cümle

ḫayālın͡gnı kiçe tüşinde körmiş

uşol kündin birü ʿaḳlın yitürmiş

39. Cümle

ni aş yir ni ilinge cām alur ol

40. Cümle

ni kündüz ni kiçe rāḥat bolur ol

41. Cümle

şīrindin ön͡g tileki yoḳ ajunda

kiçer ʿömri bu açıġ birle künde

42. Cümle

mini ḫıdmatḳa kāṣıt ıddı kildim

43. Cümle 44. Cümle

sen oḳ bil ḥālini uş ʿarża ḳıldım

45. Cümle 46. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy ḫūr kerek cānım bağışla kerekse öltür

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *kerek…kerekse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

iy ḫūr cānım bağışla

CDU N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

öltür

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

soyurkasang͡ mini toġru ayayın

Şart Cümlesi

adın bu ḫīle ḳılmaḳnı ḳoyayın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

soyurkasang͡ mini

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

toġru ayayın adın bu ḥīle ḳılmaḳnı ḳoyayın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

toġru ayayın

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

adın bu ḥīle ḳılmaḳnı ḳoyayın

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ol sūretni nakş itgüçi kul men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

uş aydım toġru

CDU Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bāḳī sen bilürsen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

bāḳī sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

bilürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

bu ilgim ni ṣūret çızġay kim anda

Ana Cümle

nişānı bolur velī yoḳ cānı tende

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu ilgim ni şūret çızġay

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anda nişānı bolur velī yoḳ cānı tende

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

6. 1.

anda nişānı bolur

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

yoḳ cānı tende

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

7. Cümle

maṅga naḳş itmek ögretti ol üstād

YT N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

cānı bolmasa niteg kılsun feryād

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

cānı bolmasa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

niteg kılsun feryād

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

körüp nakşını kalmadı mecāliṅ

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

10. Cümle

kıyās it

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

körsen͡gen ni bolġay ḫāliṉ͡g

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

körsen͡gen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ni bolġay ḫāliṉ͡g

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

közüṉ͡g bir şaḫs körgey kim tamam nūr

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

közüng͡ bir şaḫs körgey

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tamam nūr [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

yüzining͡ şuʿlesindin kün uyalur

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

çiçek tig tāze fārıġ ol ḫazāndın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

14. 1.

çiçek tig tāze [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. 2.

hazāndın fārıġ ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

yigitlik būsıtānı ḫurrem [ol] andın

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

henüz hüsni bağında yok simşād

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

17. Cümle

çiçek irken tikendin āzād [ol] servi

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. Cümle

henüz balkır açuk kün tig yangakı

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

bulutdın fāriġ ol sim tig saḳaḳı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

henüz laʿli öze yoḳ hiç ġubārı

1. Cümle

henüz yoḳ būstānı içre ḫārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

20. 1.

henüz laʿli öze yoḳ hiç ġubārı

Z Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

20. 2.

henüz yoḳ būstānı içre ḫārı

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

21. Cümle

bahādurluḳda rüstemdin ḳavīraḳ

1. Cümle

velī ömrinde on biş yaşar ançak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

21. 1.

bahādurluḳda rüstemdin ḳavīraḳ [ol]

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. 2.

ömrinde on biş yaşar ançak

Z Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. Cümle

açıp ol genc ḳapaġın ḳılsa baḫşīş

yüz mi͡ng bolsa dervīş tiger baylıḳḳa

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

açıp ol genc ḳapaġın ḳılsa baḫşīş

1. Cümle

yüz miṅg bolsa dervīş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

açıp ol genc ḳapaġın ḳılsa baḫşīş

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüz miṅg dervīş bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tiger baylıkka

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

23. Cümle

bir er aṭlansa aẏḳa öz ilindin

Şart Cümlesi

kutulmaz kuş kedik anıng̑ ilindin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bir er aṭlansa aẏḳa öz ilindin

Ö Y YT YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kutulmaz kuş kedik anıng̑ ilindin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

24. Cümle

körer bolsa yıraḳdın anı arslan

Şart Cümlesi

oḳunıng̑ ḳorḳuġındın ḫod birür can

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

körer bolsa yıraḳdın anı arslan

Y YT N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

[arslan] okunıng korkuġından ḫod birür can

Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

25. Cümle

neseb sorsang irür cemşīd uruġı

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

neseb sorsang

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

irür cemşīd uruġı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

26. Cümle

tükel var ḫanlıḳ esāsı ḳuruġı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

27. Cümle

ferman yüritür yiti iklim özre

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

28. Cümle

ʿalem yiti felekde tikmiş eyvān

Ö YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

29. Cümle

ilgi bulutdın köp edizrek cūdi [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

30. Cümle

letāfet birle yoġrulmış vucūdı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

31. Cümle

tokuş vaktında ilge alsa yasın

Şart Cümlesi

kurar düşmen körüp öz cānı yasın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tokuş vaktında ilge alsa yasın

Z YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yasın kurar düşmen körüp öz cānı

N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

32. Cümle

kalın͡g övrekke kirmiş tig laçın

Z

töker düşmen ḳanın urup kılıçın

Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

33. Cümle

sün͡güsi heybetindin tipremez yir

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

34. Cümle

okının͡g zaḫmını yir her dem felek

N Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

35. Cümle

kamuġ irdem uṣol tinge mürid ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

36. Cümle

cemāli dōstlar cānın͡ga ʿıyd ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

37. Cümle

ḳavī ṭāliʿ yana iḳbāl u devlet

Ö

birikmiş körk ü irdem ʿizz ü ḥurmet

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

38. Cümle

bu yan͡glıġ devleti bar irken ol şāh

Z Ö

ʿışkın͡gda tün kün tınmadın āh ḳılur

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

39. Cümle

ḫayālın͡gnı kiçe tüşinde körmiş

1. Cümle

uşol kündin birü ʿaklın yitürmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

39. 1.

ḫayālın͡gnı kiçe tüşinde körmiş

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

39. 2.

uşol kündin birü ʿaḳlın yitürmiş

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

40. Cümle

ni aş yir ni ilinge cām alur ol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

40. 1.

aş yir

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

40. 2.

ilinge cām alur ol

YT N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

41. Cümle

ni kündüz ni kiçe rāḥat bolur ol

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

42. Cümle

şīrindin öng̑ tileki yok ajunda

1. Cümle

kiçer ʿömri bu açıġ birle künde

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

42. 1.

şīrindin öng̑ tileki yok ajunda

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

42. 2.

kiçer ʿömri bu açıġ birle künde

Y Ö Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

43. Cümle

mini ḫıdmatḳa kāṣıt ıddı

N Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

44. Cümle

kildim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

45. Cümle

sen oḳ bil ḥālini

Ö CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

46. Cümle

uş ʿarża ḳıldım

CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

716. bu yan͡glıġ sordı söz yol bulmışınça
kön͡gülde ḳoḏmadı söz bilmişince

bu yan͡glıġ sordı söz yol bulmışınça

1. Cümle

kön͡gülde ḳoḏmadı söz bilmişince

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ sordı söz yol bulmışınça

Z Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kön͡gülde kodmadı söz bilmişince

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

717. anın͡g şīrin sözin şīrin tın͡glap

şekerdin tatlıraḳ söz tidi tan͡glap

anın͡g şīrin sözin tın͡glap şīrin

Z Ö

şekerdin tatlıraḳ söz tidi tan͡glap

N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

şekerdin tatlıraḳ söz [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

718. yüz urdı kim revān öpse aḏaḳın
ḥamiyyet ḳoymadı tuttı ḳulaḳın

yüz urdı kim revān öpse aḏaḳın

1. Cümle

ḥamiyyet ḳoymadı tuttı ḳulaḳın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yüz urdı kim revān öpse aḏaḳın

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yüz urdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

revān öpse aḏaḳın

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫamiyyet ḳoymadı tuttı ḳulaḳın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

ḫamiyyet ḳoymadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

tuttı ḳulaḳın

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

719. turuḳtı bir zaman kön͡gli bolup tar
bu işke çāre bar mu tidi iy yār

720. kim uşbu ḳaḏġu cānḳa kār ḳıldı
tiriglikdin mini bīzār ḳıldı

turuḳtı bir zaman kön͡gli bolup tar

1. Cümle

bu işke çāre bar mu tidi iy yār

kim uşbu ḳadġu cānḳa kār ḳıldı

tiriglikdin mini bīzār ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

turuktı bir zaman kön͡gli bolup tar

Y Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iy yār bu işke çāre bar mu tidi

N Y

kim uşbu ḳadġu cānḳa kār ḳıldı

tiriglikdin mini bīzār ḳıldı

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu işke çāre bar mu iy yār

Ana Cümle

kim uşbu ḳadġu cānḳa kār ḳıldı

tiriglikdin mini bīzār ḳıldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu işke çāre bar mu iy yār

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu kadġu cānka kār kıldı

1. Cümle

tiriglikdin mini bīzār ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uşbu ḳadġu cānka kār ḳıldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[uşbu kadġu] tiriglikdin mini bīzār kıldı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

721. yana şāvur ayıttı iy yüzi kün
kitergil ḳaḍġu kön͡glün͡g inç bolsun

722 irür bu maṣlaḥat kim saḳlayu rāz
çıḳarmen avḳa tiyü salsan͡g āvāz

723. kerekinçe bu işde ḥile ḳılsan͡g
murādın͡g sun͡gḳurın bu torḳa ilsen͡g
724. murādın͡g bilmişin͡gçe ḳıl bahāne
tapuġçılar ma tüşmesün gümāne
725. erenler tig bu işin͡g içre ḳatlan
barurmen aẏḳa tip şebdīzge aṭlan
726. yana şebdizge hiç aṭ yitgüsi yoḳ
bu ḳızlar ma itekin͡g tutġusı yoḳ
727. revān bol yil men͡gizlig yil revān sen
son͡gun͡gunça aşuḳup ḫod barġamen men

yana şāvur ayıttı iy yüzi kün
Z Ö Y
kitergil ḳadġu kön͡glün͡g inç bolsun
irür bu maṣlaḥat kim saḳlayu rāz
çıḳarmen aẏḳa tiyü salsan͡g āvāz
kerekinçe bu işde ḥile ḳılsan͡g
murādın͡g sun͡gkurın bu torḳa ilsen͡g
murādın͡g bilmişin͡gçe ḳıl bahāne
tapuġçılar ma tüşmesün gümāne
erenler tig bu işin͡g içre katlan
barurmen aẏḳa tip şebdīzge atlan
yana şebdizge hiç aṭ yitgüsi yoḳ
bu ḳızlar ma itekin͡g tutġusı yoḳ
revān bol yil men͡gizlig yil revān sen
son͡gun͡gunça aşukup ḫod barġamen men
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

iy yüzi kün kitergil ḳadġu kön͡glün͡g inç bolsun

1. Cümle

irür bu maṣlaḥat kim saḳlayu rāz
çıḳarmen aṿḳa tiyü salsan͡g āvāz
kerekinçe bu işde ḥile ḳılsan͡g
murādın͡g sun͡gkurın bu torḳa ilsen͡g

2. Cümle

murādın͡g bilmişin͡gçe ḳıl bahane

3. Cümle

tapuġçılar ma tüşmesün gümāne

4. Cümle

erenler tig bu işin͡g içre ḳatlan
barurmen aṿḳa tip şebdīzge atlan

5. Cümle

yana şebdizge hiç aṭ yitgüsi yok
bu ḳızlar ma itekin͡g tutġusı yoḳ

6. Cümle

revān bol yil men͡gizlig yil revān sen

7. Cümle

son͡gun͡gunça aşuḳup ḫod barġamen men

8. Cümle

1. Cümle

iy yüzi kün kitergil kadġu kön͡glün͡g inç bolsun

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1.

iy yüzi kün kitergil kadġu

CDU Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

kön͡glün͡g inç bolsun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

irür bu maṣlaḥat kim saḳlayu rāz

Ana Cümle

çıḳarmen aẏḳa tiyü salsan͡g āvāz

kerekinçe bu işde ḥile ḳılsan͡g

murādın͡g sun͡gḳurın bu torḳa ilsen͡g

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu maslahat irür kim

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

saklayu rāz çıḳarmen aẏḳa tiyü salsan͡g āvāz

1. Cümle

kerekinçe bu işde ḥile ḳılsan͡g

2. Cümle

murādın͡g sun͡gḳurın bu torḳa ilsen͡g

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

saḳlayu rāz çıḳarmen avḳa tiyü salsan͡g āvāz

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

çıkarmen avḳa

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kerekinçe bu işde hile ḳılsan͡g

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

murādın͡g sun͡gḳurın bu torḳa ilsen͡g

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

murādın͡g bilmişin͡gçe ḳıl bahane

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tapuġçılar ma tüşmesün gümāne

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

erenler tig bu işiṅg içre ḳatlan

1. Cümle

barurmen aẏḳa tip şebdīzge aṭlan

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

erenler tig bu işiṅg içre katlan

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

barurmen aẏḳa tip şebdīzge aṭlan

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

barurmen aẏḳa

Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

yana şebdizge hiç at yitgüsi yok

1. Cümle

bu ḳızlar ma itekiṅg tutġusı yoḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

6. 1.

yana şebdizge hiç at yitgüsi yok

Z YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

bu ḳızlar itekiṅg tutġusı ma yoḳ

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

revān bol yil mengizlig yil revān sen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

revān bol

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

yil mengizlig yil revān sen

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

songungunça aşuḳup ḫod barġamen men

Z Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

728. birip ḫusrav yüzikini ilinge
alıp barġıl tidi ḫusrav ilinge

729. eger yolda yoluḳsa şāh-zāde

açuḳ tut yüz kim ol bolsun piyāde
730. ruḫun͡g körgen yaġan yan͡glıġ tutulsun
bu ferzin bend-i fırḳatdın ḳutulsun
731. nişān an͡gla ḳulaḳ tut sanma uḳġıl
yan͡gılmaġıl yoluḳsa yaḫşı baḳġıl
732. aṭının͡g tuynaḳının͡g naʿli altun
laʿl birle nuraṣṣa kiygeni ton
733. tonu laʿl ü tācı laʿl ü kemer laʿl
yan͡gaḳı laʿl irin tiş hem dürr-ü laʿl
734. yoluḳmasa medāyin yolını sor
sürüp şebdiz an͡gar yil tig yite kör
735. meliknin͡g ḳasrı bar bir ḫoş mekānda
kön͡gül açlur kiter ḳaḏġu uş anda
736. ḳaravaşlar toluġ şāhnın͡g sarayı
ḳamuġ yulduz men͡gizlig yoḳ bir ayı
737. medāyinḳa yitip sor ol sāraynı
ḳaravaşlarḳa körküz şāh nişānı
738. tuş ol ḳasrınġa küy kilgınçe şāh-zād
kim uşbu ḳaḏġudın bolġaysen āzād
739. ḫoş oltur kilgey ol şāh-ı cuvan-baḫt
uş andın son͡g felekde urġasen taḫt
740. ḳıl ol ḫusrav ḥayālınġa temāṣā
anın͡g yadın͡ga içgü iç aş aşa
741. eger bir iş tüşüp men ḳalmasam kiç
bu işler ḥācet irmez ḫod san͡ga hiç

tidi alıp barġıl ḫusrav ilinge
Y
eger yolda yoluḳsa şāh-zāde
açuḳ tut yüz kim ol bolsun piyāde
ruḫun͡g körgen yaġan yan͡glıġ tutulsun
bu ferzin bend-i fırḳatdın ḳutulsun

nişān an͡gla ḳulaḳ tut sanma uḳġıl
yan͡gılmaġıl yoluḳsa yaḫşı baḳġıl
atının͡g tuynakının͡g naʿli altun
laʿl birle nuraşsa kiygeni ton
tonu laʿl ü tācı laʿl ü kemer laʿl
yan͡gaḳı laʿl irin tiş hem dürr-ü laʿl
yoluḳmasa medāyin yolını sor
sürüp şebdiz an͡gar yil tig yite köt
meliknin͡g ḳasrı bar bir ḫoş mekānda
kön͡gül açlur kiter ḳadġu uş anda
karavaşlar toluġ şāhnın͡g sarayı
kamuġ yulduz men͡gizlig yoḳ bir ayı
medāyinḳa yitip sor ol sāraynı
karavaşlarḳa körküz şāh nişānı
tuş ol ḳasrınġ küy kilgince şāh-zād
kim uşbu ḳadġudın bolġaysen āzād
ḫoş oltur kilgey ol şāh-ı cuvan-baḫt
uş andın son͡g felekde urġasen taḫt
kıl ol ḫusrav ḫayālınġa temāşā
anın͡g yadın͡ga içgü iç aş aşa
eger bir iş tüşüp men kalmasam kiç
bu işler ḥācet irmez ḫod san͡ga hiç

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

alıp barġıl ḫusrav ilinge

1. Cümle

eger yolda yoluḳsa şāh-zāde
açuḳ tut yüz kim ol bolsun piyāde

2. Cümle

ruḫun͡g körgen yaġan yan͡glıġ tutulsun

3. Cümle

bu ferzin bend-i fırḳatdın ḳutulsun

4. Cümle

nişān a͡ngla ḳulak tut sanma uḳġıl

5. Cümle

ya͡ngılmaġıl yoluḳsa yaḥşı baḳġıl

6. Cümle

atını͡ng tuynaḳını͡ng naʿli altun

7. Cümle

laʿl birle muraṣṣaʿ kiygeni ton

8. Cümle

tonu laʿl ü tācı laʿl ü kemer laʿl

9. Cümle

ya͡ngaḳı laʿl irin tiş hem dürr ü laʿl

10. Cümle

yoluḳmasa medāyin yolını sor

sürüp şebdiz a͡ngar yil tig yite kör

11. Cümle

melikni͡ng ḳasrı bar bir ḫoş mekânda

12. Cümle

kön͡gül açlur kiter ḳadġu uş anda

13. Cümle

ḳaravaşlar toluġ şāhnı͡ng sarayı

14. Cümle

kamuġ yulduz men͡gizlig yoḳ bir ayı

15. Cümle

medāyinḳa yitip sor ol sāraynı

ḳaravaşlarḳa körküz şāh nişānı

16. Cümle

tuş ol ḳasrınġa küy kilgınçe şāh-zād

kim uşbu ḳadġudın bolġaysen āzād

17. Cümle

ḫoş oltur kilgey ol şāh-ı cuvan-baḫt

18. Cümle

uş andın son͡g felekde urġasen taḫt

ḳıl ol ḫusrav ḥayālınġa temāşā

anın͡g yadın͡ga içgü iç aş aşa

19. Cümle

eger bir iş tüşüp men kalmasam kiç

bu işler ḥācet irmez ḫod san͡ga hiç

20. Cümle

1. Cümle

alıp barġıl ḫusrav ilinge

Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger yolda yoluksa şāh-zāde

Şart Cümlesi

açuk tut yüz kim ol bolsun piyāde

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yolda yoluksa şāh-zāde

CDU YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

açuḳ tut yüz kim ol bolsun piyāde

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

açuḳ tut yüz

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol bolsun piyāde

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ruḥuṉg̃ körgen yaġan yaṉg̃lıġ tutulsun

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bu ferzin bend-i fırḳatdın ḳutulsun

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

nişān a͡ngla kulaḳ tut sanma uḳġıl

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

nişān a͡ngla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

kulaḳ tut

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 3.

sanma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. 4.

uḳġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

yoluḳsa yaṅgılmaġıl yaḫşı bakġıl

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yoluḳsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yaṅgılmaġıl yaḫşı bakġıl

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yaṅgılmaġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yaḫşı bakġıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

aṭınıng̃ tuynaḳınıng̃ naʿli altun [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

laʿl birle murassaʿ [ol] kiygeni ton

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

tonu laʿl ü tācı laʿl ü kemer laʿl

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ü* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

9. 1.

tonu laʿl [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 2.

tācı laʿl [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 3.

kemer laʿl [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

yan͡gakı laʿl irin tiş hem dürr ü laʿl

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

10. 1.

yan͡gakı laʿl [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 2.

irin tiş hem dürr ü laʿl [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

yolukmasa medāyin yolını sor

Şart Cümlesi Ana Cümle

sürüp şebdiz a͡ngar yil tig yite kör

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yolukmasa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

medāyin yolını sor

1. Cümle

sürüp şebdiz a͡ngar yil tig yite kör

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

medāyin yolını sor

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sürüp şebdiz a͡ngar yil tig yite kör

Z Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

melikni͡ng ḳasrı bar bir ḫoş mekānda

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

kön͡gül açlur kiter ḳadġu uş anda

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yer tamlayıcıları ortak bağımlı sıralı cümledir.

13. 1.

kön͡gül açlur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 2.

kiter ḳadġu uş anda

Y Ö CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

karavaşlar toluġ [ol] şāhnıng̃ sarayı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

kamuġ yulduz meng̃izlig yoḳ bir ayı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

15. 1.

kamuġ yulduz meng̃izlig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. 2.

yoḳ bir ayı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

16. Cümle

medāyinḳa yitip sor ol sāraynı

1. Cümle

karavaşlarḳa körküz şāh nişānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

16. 1.

medāyinka yitip sor ol sāraynı

YT Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 2.

karavaşlarķa körküz şāh nişānı

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17. Cümle

tuş ol ķasrınġa küy kilgınçe şāh-zād

Ana Cümle

kim uşbu ķadġudın bolġaysen āzād

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tuş ol ķasrınġa küy

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tuş ol ķasrınġa

Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

küy

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kilginçe şāh-zād uşbu ḳadġudın bolġaysen āzād

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. Cümle

ḫoş oltur kilgey ol şāh-ı cuvan-baḫt

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

18. 1.

ḫoş oltur

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. 2.

kilgey ol şāh-ı cuvan-baḫt

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

uş andın son͡g felekde urġasen taḫt

1. Cümle

kıl ol ḫusrav ḥayālınġa temāşā

2. Cümle

anın͡g yadın͡ga içgü iç aş aşa

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

19. 1.

uş andın son͡g felekde urġasen taḫt

CDU Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. 2.

ol ḫusrav ḥayālınġa temāşā kıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. 3.

anıng̃ yadıngã içgü iç aş aşa

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

19. 3. 1.

anıng̃ yadıngã içgü iç

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. 3. 2.

[anıng̃ yadıngã] aş aşa

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

eger bir iş tüşüp men kalmasam kiç

Şart Cümlesi

bu işler ḫācet irmez ḫod sangã hiç

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bir iş tüşüp men kalmasam kiç

CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bu işler hācet irmez ḫod sa͡nga hiç

Ö Y CDU Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

742. bu aldaġ birle söz tigürdi şāvur
ḳabul ḳıldı sözini turdı ol ḥūr

bu aldaġ birle söz tigürdi şāvur

1. Cümle

kabul kıldı sözini turdı ol hūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu aldaġ birle söz tigürdi şāvur

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳabul ḳıldı sözini turdı ol ḥūr

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

[ol ḫūr] ḳabul ḳıldı sözini

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

turdı ol ḫūr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

743. yana ülker tig ol ay ḫıḍmatın͡ga

yıġıldılar ḳamuġ ḳızlar ḳatınġa

yana ülker tig ol ay ḫıdmatın͡ga

Z YT

yıġıldılar ḳamuġ ḳızlar ḳatınġa

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

744. buyurdı kim bu menzildin kitelin͡g

turun͡g olturman͡g ivge ʿazm itelin͡g

buyurdı kim bu menzildin kiteling

Ana Cümle

turung olturmang iv̇ge ʿazm iteling

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

buyurdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu menzildin kiteling turung olturmang iv̇ge ʿazm iteling

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu menzildin kiteling

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

turung olturmang

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

turung͡

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

olturmang͡

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

iv̇ge ʿazm itelin͡g

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

745. tutup ay buyruḳın ol ança yulduz
saça başladı ʿanber ü kiş ü ḳunduz

tutup ay buyruḳın ol ança yulduz

Z Ö

saça başladı ʿanber ü kiş ü ḳunduz

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

746. peri yan͡glıġ uçup andın periler

küle oynayu andın tiprediler

747. münüp aṭ baġlatıp kiş billeringe

ḳonaḳḳa yittiler öz illeringe

peri yan͡glıġ uçup andın periler

küle oynayu andın tiprediler

1. Cümle

münüp aṭ baġlatıp kiş billeringe

konaḳḳa yittiler öz illeringe

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

peri yan͡glıġ uçup andın periler

Z YT Ö

küle oynayu andın tiprediler

Z Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[periler] münüp aṭ baġlatıp kiş billeringe

Ö Z Z

ḳonaḳḳa yittiler öz illeringe

YT Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

748. boyun tındurdılar ilde niçe kün
velī bu ḳadġu birle ol yüzi kün

boyun tındurdılar ilde niçe kün

1. Cümle

velī bu ḳadġu birle ol yüzi kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

boyun tındurdılar ilde niçe kün

N Y YT Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu kadġu birle ol yüzi kün

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

749. tütün boldı anıng̃ āhındın ajun

ḳaran͡gġuluḳḳa kirdi kün kilip tün

tütün boldı anın͡g āhındın ajun

1. Cümle

ḳaran͡gġuluḳḳa kirdi kün kilip tün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tütün boldı anın͡g āhındın ajun

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳaran͡gġuluḳḳa kirdi kün kilip tün

YT Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

750. kirip aydı muhin bānūḳa şirin
tilekim bar tidi bu yolda sindin

751. ʿicāzet bir ṣabaḥ av̇ḳa çıḳayın
salıp ḳuş hem ked̲ik av̇lap yıḳayın

752. buyur şebdizni kiltürsünler irte
açılsun kön͡glüm anın͡g birle yorta

753. an͡ga bir aṭlanıp cevlān ḳılayın
ḳonaḳḳa ḳayra ḫıd̲matḳa kileyim

kirip aydı muhin bānūķa şirin

1. Cümle

tilekim bar tidi bu yolda sindin

ʿicāzet bir ṣabaḥ av̇ķa çıķayın

salıp ķuş hem keḏik av̇lap yıķayın

buyur şebdizni kiltürsünler irte

açılsun kön͡glüm anın͡g birle yorta

an͡ga bir aṭlanıp cevlān kılayın

konaķķa ķayra ḥıḏmatķa kileyim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kirip aydı muhin bānūķa şirin

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şirin] tidi tilekim bar bu yolda sindin

Ö Y

ʿicāzet bir ṣabaḥ av̇ķa çıķayın

salıp ķuş hem keḏik av̇lap yıķayın

buyur şebdizni kiltürsünler irte

açılsun kön͡glüm anın͡g birle yorta

an͡ga bir aṭlanıp cevlān ķılayın

konaķķa ķayra ḥıḏmatķa kileyim

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tilekim bar bu yolda sindin

1. Cümle

ʿicāzet bir ṣabaḥ aẏḳa çıḳayın

salıp ḳuş hem kedik aẏlap yıḳayın

2. Cümle

buyur şebdizni kiltürsünler irte

3. Cümle

açılsun kön͡glüm anın͡g birle yorta

4. Cümle

an͡ga bir aṭlanıp cevlān ḳılayın

konaḳḳ ḳayra ḥıdmatḳa kileyim

5. Cümle

1. Cümle

tilekim bar bu yolda sindin

Ö Y YT YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿicāzet bir ṣabaḥ aẏḳa çıḳayın

1. Cümle 2. Cümle

salıp ḳuş hem kedik aẏlap yıḳayın

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

ʿicāzet bir

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

sabaḥ av̇ḳa çıḳayın

1. Cümle

salıp kuş hem kedik av̇lap yıḳayın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 2. 1.

sabaḥ av̇ḳa çıḳayın

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2. 2.

salıp kuş hem kedik av̇lap yıḳayın

Z CDU Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

buyur şebdizni kiltürsünler irte

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

3. 1.

buyur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

şebdizni kiltürsünler irte

N Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

açılsun kön͡glüm anın͡g birle yorta

Y Ö Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

an͡ga bir aṭlanıp cevlān ḳılayın

1. Cümle

konakk kayra ḫıdmatka kileyim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

an͡ga bir aṭlanıp cevlān ḳılayın

YT Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

konakka kayra ḫıdmatka kileyim

YT Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

754. mühīn bānū ayıttı kim iy yüzi kün
niteg kim kön͡glün͡g tilese eyle bolsun

755. velī ḳorḳarmen andın sen saḳınġıl
kür arslan tig yüreklig irürsen bil

756. kerekmez kim ziyan ḳılsa san͡ga ol
saḳın müngende ingende ḥāẕır bol

757. başınġa ur bahadurluḳ yügeni
yaraġ ḳıl min niçe kim bolsa cānı

mühīm bānū ayıttı kim iy yüzi kün

Ana Cümle

niteg kim kön͡glün͡g tilese eyle bolsun

velī ḳorḳarmen andın sen saḳınġıl

kür arslan tig yüreklig irürsen bil

kerekmez kim ziyan ḳılsa san͡ga ol

saḳın müngende ingende ḥāẕır bol

başınġa ur bahadurluḳ yügeni

yaraġ ḳıl min niçe kim bolsa cānı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

mühīm bānū ayıttı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy yüzi kün niteg kim kön͡glün͡g tilese eyle bolsun

velī ḳorḳarmen andın sen saḳınġıl

1. Cümle

kür arslan tig yüreklig irürsen bil

2. Cümle

kerekmez kim ziyan ḳılsa san͡ga ol

3. Cümle

saḳın müngende ingende ḥāẓır bol

başınġa ur bahadurluk yügeni

yaraġ kıl min niçe kim bolsa cānı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy yüzi kün niteg kim kön͡glün͡g tilese eyle bolsun

1. Cümle

velī ḳorḳarmen andın sen saḳınġıl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

iy yüzi kün niteg kim kön͡glün͡g tilese eyle bolsun

Şartlı Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iy yüzi kün niteg kim kön͡glün͡g tilese

CDU CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

eyle bolsun

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

korkarmen andın sen sakınġıl

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 2. 1.

korkarmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2. 2.

andın sen saḳınġıl

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kür arslan tig yüreklig irürsen bil

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kür arslan tig yüreklig irürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kerekmez kim ziyan ḳılsa sa͡nga ol

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kerekmez kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ziyan kılsa sanga ol

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

sakın müngende ingende hāzır bol

1. Cümle 2. Cümle

başınġa ur bahadurluk yügeni

3. Cümle

yaraġ kıl min niçe kim bolsa cānı

4. Cümle 5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

saḳın

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

müngende ingende hāzır bol

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 3.

başınġa ur bahadurluk yügeni

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 4.

yaraġ ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 5.

min niçe kim bolsa cānı

Y z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

758. şīrīn bānūḳa seẏnüp ḫiḏmat itti
turup öz maḫreminge kirdi yattı
759. seẏünmekdin şīrinning͡ köng͡li ḫurrem
bolup olturdu ʿişret birle bir dem

şīrīn bānūḳa seẏnüp ḫidmat itti
1. Cümle
turup öz maḫreminge kirdi yattı
2. Cümle 3. Cümle
seẏünmekdin şīrinning͡ köng͡li ḫurrem
bolup olturdu ʿişret birle bir dem
4. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
şīrīn bānūḳa seẏnüp ḫidmat itti
Ö YT Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
[şīrīn] turup öz maḫreminge kirdi
Ö Z YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
[şīrīn] yattı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[şīrīn] sevünmekdin şīrinning͡ köng͡li ḫurrem

Ö

bolup olturdu ʿişret birle bir dem

Z Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

760. köng͡ül ḳuşı bu ʿışḳ otında uçar

ḫayāli ol şīrin ḫusravnı ḳuçar

köng͡ül ḳuşı bu ʿışḳ otında uçar

1. Cümle

ḫayāli ol şīrin ḫusravnı ḳuçar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

köng͡ül ḳuşı bu ʿışḳ otında uçar

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şīrin ḫayāli ol ḫusravnı ḳuçar

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

761. niteg kim tan͡g ḫorūsı urdısa dem

ʿaşıḳlar men͡gzi rengin aldı ʿālem

niteg kim tan͡g ḫorūsı urdısa dem

Şart Cümlesi

ʿaşıḳlar men͡gzi rengin aldı ʿālem

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niteg kim tan͡g ḫorūsı urdısa dem

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ʿaşıklar men͡gzi rengin aldı ʿālem

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

762. bozup tün ḳuflını kün gencin açtı

sarıġ altun tükel ʿālemḳa saçtı

bozup tün kuflını kün gencin açtı

1. Cümle

sarıġ altun tükel ʿālemḳa saçtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bozup tün ḳuflını kün gencin açtı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[kün] sarıġ altun tükel ʿālemḳa saçtı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

763. yıġıldılar yana ḳızlar ḳatınġa
turuḳtılar aḏaḳın ḫıḏmatınġa

yıġıldılar yana ḳızlar ḳatınġa

1. Cümle

turuḳtılar aḏaḳın ḫıḏmatınġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yıġıldılar yana kızlar ḳatınġa

Y Z Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḳızlar] turuḳtılar aḏaḳın ḥıḏmatınġa

Ö Y N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

764. baḳıp anlarnı kördi irse şīrin

süçüg til birle aydı ol büt-i çin

765. kim uş bismiʿllah aẏḳa aṭlanurmen

keḏik aẏunġa kirgeymü tiyürmen

baḳıp anlarnı kördi irse şīrin

süçüg til birle aydı ol büt-i çin

Ana Cümle

kim uş bismiʿllah aẏḳa aṭlanurmen

kedik aẏunġa kirgeymü tiyürmen

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

baḳıp anlarnı kördi irse şīrin

Z

süçüg til birle aydı ol büt-i çin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş bismiʿllah avḳa atlanurmen

1. Cümle

kedik avunġa kirgeymü tiyürmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı birleşik cümledir.

1. Cümle

uş bismiʿllah avḳa atlanurmen

CDU CDU Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kedik avunġa kirgeymü tiyürmen

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kedik avunġa kirgeymü

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

766. yaraşturdı ḳamuġ aṭlanġu esbāb
ṭılısm aytmış meng̀iz genc özre aẏlap

yaraşturdı ḳamuġ aṭlanġu esbāb

1. Cümle

ṭılısm aytmış meng̀iz genc özre aẏlap

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yaraşturdı kamuġ aṭlanġu esbāb

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ṭılısm aytmış meng̀iz genc özre aẏlap

N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

767. yigitler kiḏip ton börk ü ḳaftan
ḳāmuġ baġladılar hem kiş ü ḳurban

yigitler kiḏip ton börk ü ḳaftan

Ö Z

kāmuġ[5] baġladılar hem kiş ü kurban

CDU Y CDU N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

768. tükel yitmiş peri birge yıġıldı

revān aṭlandı şīrin ʿazm ḳıldı

tükel yitmiş peri birge yıġıldı

1. Cümle

revān aṭlandı şīrin ʿazm ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tükel yitmiş peri birge yıġıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

revān aṭlandı şīrin ʿazm ḳıldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

[5] Bu öge, *yigitler* öznesinin açıklayıcısıdır.

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

revān atlandı şīrin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[şīrin] ʿazm ḳıldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

769. çıḳıp öz ravżasından munça ḥūrlar
temāşālar ḳılu aṿḳa barurlar

770. hevā tolup yıpar yıḏġından ol dem
yürirler ḫoş küle oynayu ḫurrem

771. yitip bir tüz yazıḳa köçediler
çapup bır sınalıng̃ aṭlar tidiler

çıḳıp öz ravżasından munça ḥūrlar
temāşālar ḳılu aṿḳa barurlar

1. Cümle

hevā tolup yıpar yıḏġından ol dem
yürirler ḫoş küle oynayu ḫurrem

2. Cümle

yitip bir tüz yazıḳa köçediler

3. Cümle

çapup bır sınalıng̃ aṭlar tidiler

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çıḳıp öz ravżasından munça ḫūrlar

Z Ö

temāşālar kılu aṿḳa barurlar

Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[munça ḫūrlar] hevā tolup yıpar yıdġından ol dem

Ö Z Z

yürirler ḫoş küle oynayu ḫurrem

Y Z Z Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[munça ḫūrlar] yitip bir tüz yazıḳa köçediler

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[munça ḫūrlar] çapup aṭlar bir sınalıng̑ tidiler

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bir sınalıng

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

772. kişi körmez yıraḳ biz tiyü ildin
kengeşip ıddılar tizginler ildin

kişi körmez yıraḳ biz tiyü ildin

1. Cümle

kengeşip ıddılar tizginler ildin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi körmez yıraḳ biz ildin tiyü

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

ildin yıraḳ biz

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

kengeşip ıddılar tizginler ildin

Z Y N YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

773. urup şebdīzge ḳamçı ol büt-i çin
yüz urdı yolġa aḏrıldı bulardın

urup şebdīzge ḳamçı ol büt-i çin

1. Cümle

yüz urdı yolġa aḏrıldı bulardın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

urup şebdīzge ḳamçı ol büt-i çin yüz urdı yolġa

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[urup şebdīzge ḳamçı] [ol büt-i çin] aḏrıldı bulardın

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

774. saḳındılar tuta-bilmedi tizgin
biri a͡nglamadı ḳāṣıd barurın

saḳındılar tuta-bilmedi tizgin

1. Cümle 2. Cümle

biri a͡nglamadı ḳāṣıd barurın

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

saḳındılar

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tuta-bilmedi tizgin

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

biri a͡nglamadı kāṣıd barurın

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

775. izin izleyü çaptılar so͡ngınça

baru yitlendi iz hem boldı kiçe

1. Cümle

izin izleyü çaptılar so͡ngınça

Z Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

baru yitlendi iz hem boldı kiçe

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir..

2. 1.

baru yitlendi iz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

boldı kiçe

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

776. ni şum sāʿatta çıkmış-biz tiyü tiz
ḳayıttılar bolup nevmīd bigsiz

ni şum sāʿatta çıkmış-biz tiyü tiz
Z Z
kayıttılar bolup nevmīd bigsiz
Y Z Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni şum sāʿatta çıkmış-biz
Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

777. bigindin aḏrılıp bolup perīşan
köñgüller ḫasta cān yürek ḳan

bigindin aḏrılıp bolup perīşan

1. Cümle

kön͡güller ḥasta cān yürek ḳan

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bigindin adrılıp bolup perīşan kön͡güller ḥasta [ol]

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bigindin adrılıp] [bolup perīşan] cān yürek ḳan [ol]

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

778. tutup yulduzlar ay yasın ḳılur vāy
muhīn bānūḳa kildiler yoḳ ol ay

tutup yulduzlar ay yasın ḳılur vāy

1. Cümle

muhīn bānūḳa kildiler yoḳ ol ay

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yulduzlar tutup ay yasın ḳılur vāy

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

muhīn bānūḳa kildiler

YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yok ol ay

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

779. ḳanı şīrin tiyü aydılar iy şāh
alıp kitti anı şebdīz nāgāh

ḳanı şīrin tiyü aydılar iy şāh

1. Cümle

alıp kitti anı şebdīz nāgāh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şāh ḳanı şīrin tiyü aydılar

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy şāh kanı şīrin

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alıp kitti anı şebdīz nāgāh

Y N Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

780. işitti irse uşbu sözni bānū
yan͡gılandurdı kiçgen eski ḳad̲ġu

işitti irse uşbu sözni bānū

Z

yan͡gılandurdı kiçgen eski kad̲ġu

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

781. tüşüp taḫtından ol dem ʿaḳlı kitti
başın topraḳḳa toprak başḳa attı

tüşüp taḫtından ol dem ʿaḳlı kitti

1. Cümle

başın toprakka toprak başka attı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüşüp taḫtından ol dem ʿaḳlı kitti

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

başın toprakka [attı] toprak başka attı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

başın toprakka [attı]

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

toprak başka attı

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

782. ġarib ḳaldım tiyü feryād ḳıldı

ʿacāib taʿziyet bünyād ḳıldı

ġarib kaldım tiyü feryād kıldı

1. Cümle

ʿacāib taʿziyet bünyād ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ġarib kaldım tiyü feryād kıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ġarib kaldım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿacāib taʿziyet bünyād ḳıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

783. öküş yıġlaḳ bu yan͡glıġ ḳıldı zārı

bu kadġu içre ḳalmadı ḳararı

öküş yıġlaḳ bu yan͡glıġ ḳıldı zārı

1. Cümle

bu kadġu içre ḳalmadı ḳararı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş yıġlak bu yan͡glıġ ḳıldı zārı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu kadġu içre ḳalmadı ḳararı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

784. ayur in͡grep kim iy cānım küvençi
ni yoldın urdu ilgin͡g aṭ̣ka ḳamçı
785. ni boldı kim mehir bizdin kiterdin͡g
kön͡gül kimge birip bizdin köterdin͡g
786. ʿaceb ni boldı bilmen imdi ḥālın͡g
zehir bizge birip kim yidi balın͡g
787. ıv̇uḳ tig kittin͡g uş iy cānım örki
ḳayu arslan ilinge tüştün͡g erki
788. özün͡g gevher men͡gizlig yāve boldun͡g
bu iş ḳılmaḳ̣ka-mu şebdīzni ḳoldun͡g

ayur in͡grep kim iy cānım küvençi
Ana Cümle
ni yoldın urdu ilgin͡g aṭ̣ka ḳamçı
ni boldı kim mehir bizdin kiterdin͡g
kön͡gül kimge birip bizdin köterdin͡g
ʿaceb ni boldı bilmen imdi ḥālın͡g
zehir bizge birip kim yidi balın͡g
ıv̇uḳ tig kittin͡g uş iy cānım örki
ḳayu arslan ilinge tüştün͡g erki
özün͡g gevher men͡gizlig yāve boldun͡g
bu iş ḳılmaḳ̣ka-mu şebdīzni ḳoldun͡g
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
ayur in͡grep
Y Z
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy cānım küvençi ni yoldın urdu ilging atka kamçı

1. Cümle

ni boldı kim mehir bizdin kiterding

2. Cümle

köngül kimge birip bizdin köterding

3. Cümle

ʿaceb ni boldı bilmen imdi ḫālıng

4. Cümle 5. Cümle

zehir bizge birip kim yidi balıng

6. Cümle

ıv̇uḳ tig kitting uş iy cānım örki

kayu arslan ilinge tüştüng erki

özüng gevher mengizlig yāve boldung

bu iş ḳılmaḳḳa-mu şebdīzni ḳoldung

7. Cümle

1. Cümle

iy cānım küvençi ni yoldın urdu ilging atka kamçı

CDU YT Y Ö YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni boldı kim mehir bizdin kiterding

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

mehir bizdin kiterding͡

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

köng͡ül kimge birip bizdin köterding͡

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ʿaceb ni boldı

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bilmen imdi hālıng͡

Y Z N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

zehir bizge birip kim yidi balıng͡

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

ıv̇uḳ tig kitting͡ uş iy cānım örki

1. Cümle

kayu arslan ilinge tüştüng͡ erki

2. Cümle

özüng͡ gevher meng͡izlig yāve boldung͡

3. Cümle

bu iş ḳılmaḳḳa-mu şebdīzni ḳoldung͡

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

ıv̇uḳ tig kitting͡ uş iy cānım örki

Z Y CDU CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

ḳayu arslan ilinge tüştüng͡ erki

YT Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 3.

özüng gevher mengizlig yāve boldung

CDU Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 4.

bu iş ḳılmaḳḳa -mu şebdīzni ḳoldung

Z CDU N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

789. öküş yıġlap bu yanglıġ ḳıldı zārı
bu ḳadġu içre ḳalmadı ḳarārı

öküş yıġlap bu yanglıġ ḳıldı zārı

1. Cümle

bu ḳadġu içre ḳalmadı ḳarārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş yıġlap bu yan͡glıġ ḳıldı zārı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ḳadġu içre ḳalmadı karārı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

790. uzun tün tan͡gḳa tigrü nevḥa ḳıldı
tan͡g attı irse ʿālem ḫalḳı bildi

uzun tün tan͡gḳa tigrü nevḥa ḳıldı

1. Cümle

tan͡g attı irse ʿālem ḫalḳı bildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uzun tün tan͡gḳa tigrü nevḥa ḳıldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tan͡g attı irse ʿālem ḫalkı bildi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

791. yıġıldılar ḳapuġḳa ḫalḳ-u ʿālem
uzadı nevḥa vü feryād u matem

yıġıldılar ḳapuġḳa ḫalḳ-u ʿālem

1. Cümle

uzadı nevḥa vü feryād u mātem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yıġıldılar kapuġka ḫalk-u ʿālem

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uzadı nevḥa vü feryād u mātem

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

792. bar irdi bir uluġ yaşlıġ ḳarı pīr
çıḳıp izdelin͡g tip ḳıldı tedbīr
793. baralın͡g tip kirip bānūḳa aydı
muhīn bānū tilemen͡g tiyü tıydı

bar irdi bir uluġ yaşlıġ ḳarı pīr
çıḳıp izdelin͡g tip ḳıldı tedbīr
baralın͡g tip kirip bānūḳa aydı
1. Cümle
muhīn bānū tilemen͡g tiyü tıydı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
bar irdi bir uluġ yaşlıġ ḳarı pīr
1. Cümle
çıḳıp izdelin͡g tip ḳıldı tedbīr
2. Cümle
baralın͡g tip kirip bānūḳa aydı
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. 1.
bar irdi bir uluġ yaşlıġ ḳarı pīr
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
1. 2.
[bir uluġ yaşlıġ ḳarı pīr] çıḳıp izdelin͡g tip ḳıldı tedbīr

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

çıkıp izdelinğ

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[bir uluġ yaşlıġ karı pīr] baralınğ tip kirip bānūḳa aydı

Ö Z Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

baralınğ

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

muhīn bānū tilemeng tiyü tıydı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tilemen͡g

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

794. tüşümde bu belānı körmiş irdim
kim ildin baġlı ḳuş ıçḳınmış irdim

tüşümde bu belānı körmiş irdim

Ana Cümle

kim ildin baġlı kuş ıçkınmış irdim

Yan Cümle

Ana Cümle

bu belānı tüşümde körmiş irdim

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ildin baġlı kuş ıçkınmış irdim

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

795. tüşümdin ḫātırım teşvīş ḳıldı
zamāndın son͡g yana ilgimge kildi

tüşümdin ḫātırım teşvīş ḳıldı

1. Cümle

zamāndın son͡g yana ilgimge kildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüşümdin ḫātırım teşvīş ḳıldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zamāndın son͡g yana ilgimge kildi

Z Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

796. bu yan͡glıġ tan͡g ʿacāib tüş kördüm
tüşüm taʿbirin uşbu işge yordum

bu yan͡glıġ tan͡g ʿacāib tüş kördüm

1. Cümle

tüşüm taʿbirin uşbu işge yordum

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ tan͡g ʿacāib tüş kördüm

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüşüm taʿbirin uşbu işge yordum

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

797. ayıttı kim eger yil bolsamız biz
yiler yildin min͡g artuḳraḳ ma şebdīz

798. uçar ḳuşnun͡g son͡gınça ḳavsa bolmaz
belā kilmişde son͡g hiç savsa bolmaz

799. kögerçin uçsa ögrengen yirindin
esen bolsa kilür saḳnıp yuvasın

800. ṣabırdın özge yoḳ bu igge dermān
umınçdın ön͡g yoḳ uşbu işge imkān

801. uş ança köygemen tertip fırāḳın

işitginçe yaẏuḳın ya ıraḳın
802. tapar bolsam yitürgen gevherimni
ḳaża ḳılġam ḳamuġ ʿişretlerimni
803. ilinge kirse ol genc-i revānım
seẏünçi uçun birgemen bu ḫān u malım

ayıttı kim eger yil bolsamız biz
Ana Cümle
yiler yildin mi͡ng artuḳraḳ ma şebdīz
uçar ḳuşnu͡ng so͡ngınça ḳavsa bolmaz
belā kilmişde so͡ng hiç savsa bolmaz
kögerçin uçsa ögrengen yirindin
esen bolsa kilür saḳnıp yuvasın
sabırdın özge yoḳ bu igge dermān
umınçdın ö͡ng yoḳ uşbu işge imkān
uş ança köygemen tertip fırāḳın
işitginçe yaẏuḳın ya ıraḳın
tapar bolsam yitürgen gevherimni
ḳaża ḳılġam ḳamuġ ʿişretlerimni
ilinge kirse ol genc-i revānım
seẏünçi uçun birgemen bu ḫān u malım
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
ayıttı
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

eger yil bolsamız biz yiler yildin mi͡ng artuḳraḳ ma şebdīz

1. Cümle

uçar kuşnu͡ng so͡ngınça ḳavsa bolmaz

2. Cümle

belā kilmişde so͡ng hiç savsa bolmaz

3. Cümle

kögerçin uçsa ögrengen yirindin

esen bolsa kilür saḳnıp yuvasın

4. Cümle

sabırdın özge yoḳ bu igge dermān

umınçdın ön͡g yoḳ uşbu işge imkān

5. Cümle

uş ança köygemen tertip fırāḳın

işitginçe yaẏuḳın ya ıraḳın

tapar bolsam yitürgen gevherimni

każa ḳılġam ḳamuġ ʿişretlerimni

ilinge kirse ol genc-i revānım

seẏünçi uçun birgemen bu ḫān u malım

6. Cümle

1. Cümle

eger yil bolsamız biz yiler yildin mi͡ng artuḳraḳ ma şebdīz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yil bolsamız biz

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yiler yildin mi͡ng artuḳraḳ ma şebdīz

Y Z CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uçar ḳuşnun͡g son͡gınça ḳavsa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

uçar ḳuşnun͡g son͡gınça ḳavsa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

belā kilmişde son͡g savsa hiç bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

belā kilmişde song savsa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

hiç bolmaz

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kögerçin uçsa ögrengen yirindin

esen bolsa kilür saknıp yuvasın

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kögerçin uçsa ögrengen yirindin

1. Cümle

esen bolsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kögerçin uçsa ögrengen yirindin

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[kögerçin] esen bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kilür saḳnıp yuvasın

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

sabırdın özge yoḳ bu igge dermān

1. Cümle

umınçdın öng̃ yoḳ uşbu işge imkān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sabırdın özge dermān yok bu igge

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

umınçdın öng imkān yok uşbu işge

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. Cümle

uş ança köygemen tertip fırāḳın

işitginçe yaẏuḳın ya ırakın

1. Cümle

tapar bolsam yitürgen gevherimni

każa ḳılġam ḳamuġ ʿişretlerimni

2. Cümle

ilinge kirse ol genc-i revānım

seẏünçi uçun birgemen bu ḫān u malım

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

6. 1.

uş ança köygemen tertip fırāḳın

CDU Z Y Z

işitginçe yaẏuḳın ya ırakın

Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

tapar bolsam yitürgen gevherimni

Z

każa kılġam kamuġ ʿişretlerimni

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 3.

ilinge kirse ol genc-i revānım

Z

sevünçi uçun birgemen bu ḫān u malım

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

804. sözin iştip ḫalāyıḳ tan͡gladılar
tutup bu fermānını tın͡gladılar

sözin iştip ḫalāyıḳ tan͡gladılar

1. Cümle

tutup bu fermānını tın͡gladılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sözin iştip ḫalāyıḳ tan͡gladılar

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫalāyıḳ] tutup bu fermānını tın͡gladılar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

805. yana bir yanda ol şīrin tutup yol
bedük taġlar kiçip aşıp öküş ḳol
806. gehī örleş gehī iniş gehi tüz
yiler tüşmez aṭındın tünle kündüz

yana bir yanda ol şīrin tutup yol
bedük taġlar kiçip aşıp öküş ḳol
gehī örleş gehī iniş gehi tüz
yiler tüşmez aṭındın tünle kündüz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana bir yanda ol şīrin tutup yol

Z YT Ö Z

bedük taġlar kiçip aşıp öküş ḳol yiler

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ara Cümle

gehī örleş gehī iniş gehi tüz

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehī... gehī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

örleş [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iniş [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tüz [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol şīrin] tüşmez atındın tünle kündüz

Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

807. yigitler tig tüzüp tonların ol ḫūr
yürir körgen anı ir tiyü saḳınur

yigitler tig tüzüp tonların ol ḫūr
yürir körgen anı ir tiyü saḳınur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yigitler tig tüzüp tonların ol ḫūr yürir

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körgen anı ir tiyü saḳınur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ir [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

808. kiçer aşıp saladın bir salaḳa
salıp yalġuz başın mun-tiġ belaḳa

kiçer aşıp saladın bir salaḳa
Y Z YT
salıp yalġuz başın mun-tiġ belaḳa
Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

809. kişi körse çıḳıp ol toġru yoldın
yüritür taġlar arasında ḳoldın

kişi körse ol çıḳıp toġru yoldın
Şart Cümlesi
yüritür taġlar arasında koldın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi
kişi körse
N Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ol çıḳıp toġru yoldın yüritür taġlar arasında ḳoldın

Ö Z Y YT YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

810. uçar bir laḥẓa tındurmaz aṭını
yazıp ḫusrav taparu ḳanatını

811. tilep şāvur ayıtġan tig nişānın
sorar şāh-zādening͡ turġan mekānın

uçar bir laḥẓa tındurmaz aṭını

1. Cümle 2. Cümle

yazıp ḫusrav taparu ḳanatını

tilep şāvur ayıtġan tig nişānın

sorar şāh-zādening͡ turġan mekānın

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uçar ḫusrav taparu ḳanatını yazıp

Y Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir lahza tındurmaz atını

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tilep şāvur ayıtġan nişānın tig

Z CDU

sorar şāh-zādening turġan mekānın

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

812. yilip on tört tün kün yar tileyi
ol on törtinçi tünnüng tolun ayı

813. bu yanglıġ imgenip nāzük dımaġı
vücūdı ḫasta boldı sızdı yaġı

yilip on tört tün kün yar tileyi
ol on törtinçi tünnüng tolun ayı
bu yanglıġ imgenip nāzük dımaġı
vücūdı ḫasta boldı sızdı yaġı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yilip on tört tün kün yar tileyi

ol on törtinçi tünnüŋ͡g tolun ayı

Z

bu yaŋ͡glıġ imgenip nāzük dımaġı

Z

vücūdı ḫasta boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sızdı yaġı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

814. niteg kim subḥ-ı ṣādıḳ baş köterdi
ḳaraŋ͡gḳuluḳnı ajundın kiterdi

niteg kim subḥ-ı ṣādıḳ baş köterdi

1. Cümle

ḳaraŋ͡gḳuluḳnı ajundın kiterdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

subḥ-ı ṣādıḳ baş köterdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karaṅgkuluknı ajundın kiterdi

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

815. tamām kim sarıġ gül yüzin açtı

ḳamuġ nergis körünmez boldı ḳaçtı

tamām kim sarıġ gül yüzin açtı

1. Cümle

kamuġ nergis körünmez boldı kaçtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tamām kim sarıġ gül yüzin açtı

Z CDU Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ nergis körünmez boldı ḳaçtı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kamuġ nergis körünmez boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ḳamuġ nergis] ḳaçtı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

816. köründi bir çümen ḫoş murġzārı
aḳar mengü suvı tig çeşmeleri

köründi bir çümen ḫoş murġzārı

1. Cümle

aḳar mengü suvı tig çeşmeleri

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

köründi bir ḫoş murġzār çümen

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aḳar mengü suv̇ı tig çeşmeleri

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

817. iv̇üp kildi uşol çimgenge şīrin
bu açıġda bolup bīçāre miskin

818. tini yol emgeninde ḫasta bolup
çiçek tig al in͡gi isigde solup

iv̇üp kildi uşol çimgenge şīrin

Z Y YT Ö

bu açıġda bolup bīçāre miskin

Z

tini yol emgeninde ḫasta bolup

Z

çiçek tig al in͡gi isigde solup

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

819. turup tört yaru çev̇rüldı uşol ḫūr
ni il bar ni hem közge körinür

turup tört yaru çevrüldı uşol ḫūr

1. Cümle

ni il bar ni hem közge körinür

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

turup tört yaru çevrüldı uşol ḫūr

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni il bar ni hem közge körinür

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

il bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

hem közge körinür

CDU YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

820. kilip tüşti biraz tınsun aṭım tip
baḳıp öz ḫālın͡ga köp ḳaḏġular yip
821. tüşüp anda biraz ārām ḳıldı
suv̇ḳa kirmeḳḳe tonların süçüldi
822. kılıp öz kön͡gli tig zülfi perīṣān
felek ay vay tiyü ḳıldı zülfin efġān
823. atını bir yıġaçḳa berk baġlap
suv̇ḳa kirdi baġır ot birle daġlap

kilip tüşti biraz tınsun aṭım tip
1. Cümle
baḳıp öz ḫālın͡ga köp ḳaḏġular yip
tüşüp anda biraz ārām ḳıldı
2. Cümle
suv̇ḳa kirmeḳḳe tonların süçüldi
3. Cümle
kılıp öz kön͡gli tig zülfi perīṣān
felek ay vay tiyü ḳıldı zülfin efġān
4. Cümle
atını bir yıġaçḳa berk baġlap
suv̇ḳa kirdi baġır ot birle daġlap
5. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
kilip tüşti biraz tınsun aṭım tip
Z Y Z
baḳıp öz ḫālın͡ga köp ḳaḏġular yip
Z Z
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

biraz tınsun atım

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüşüp anda biraz ārām ḳıldı

Z YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

suv̇ka kirmekke tonların süçüldi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kılıp öz kön͡gli tig zülfi perīşān

Z

felek ay vay tiyü zülfin efġān ḳıldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

atını bir yıġaçka berk baġlap

Z

suvḳa kirdi baġır ot birle daġlap

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

824. ḥaseddin kökde ay rencūr boldı
yüzi ʿaksindin ol suv nūr boldı

haseddin kökde ay rencūr boldı

1. Cümle

yüzi ʿaksindin ol suv nūr boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

haseddin kökde ay rencūr boldı

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüzi ʿaksindin ol suv̇ nūr boldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

825. ḳara kiş tig saçu aḳ as tig endām

çiçek almış yaṅgaḳı rengidin fām

kara kiş tig saçu aḳ as tig endām

1. Cümle

çiçek almış yaṅgaḳı rengidin fām

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kara kiş tig saçu aḳ as tig endām

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

saçu ḳara kiş tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

endām aḳ as tig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek almış yaṅgaḳı rengidin fām

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

826. çiçek kim çıḳ yiringe çeşme bolsa
bolur tāze niçe kim künge solsa

çıḳ yiringe çeşme bolsa
niçe kim künge solsa çiçek kim bolur tāze

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

çıḳ yiringe çeşme bolsa

1. Cümle

niçe kim künge solsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çıḳ yiringe çeşme bolsa

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niçe kim künge solsa

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

çiçek kim bolur tāze

Ö CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

827. anıng̑ kün çeşmesi yang̑lıġ yüzindin
münevver boldı ol çeşme özindin

anıng̑ kün çeşmesi yang̑lıġ yüzindin

Z

münevver boldı ol çeşme özindin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

828. saçıp saçları kölge müşk ü ʿanber

tolup suv̇ḳa nebāt u ḳand u şekker

829. tamam ol suv̇ını ḫoş culāb ḳıldı

saḳınġaysen ḳonuḳ kilgenni bildi

saçıp saçları kölge müşk ü ʿanber

tolup suv̇ḳa nebāt u ḳand u şekker

tamam ol suv̇ını ḫoş culāb ḳıldı

1. Cümle

saḳınġaysen ḳonuḳ kilgenni bildi

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

saçıp saçları kölge müşk ü ʿanber

Z

tolup suv̇ḳa nebāt u ḳand u şekker

Z

tamam ol suv̇ını ḫoş culāb ḳıldı

Z N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sakınġaysen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

konuḳ kilgenni bildi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

830. yana persī tilinçe ol niẓāmi

ayur kim ol şāh-ı ḫusrav esāmi

yana persī tilinçe ol niẓāmi

Ana Cümle

ayur kim ol şāh-ı ḫusrav esāmi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana persī tilinçe ol niẓāmi ayur

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol şāh-ı ḫusrav esāmi [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

831. uş andın baru kim ermenge şāvūr-
nı ıḏdı kim man͡ga şīrinni kiltür

uş andın baru kim ermenge şāvūr-
nı ıḏdı kim man͡ga şīrinni kiltür
Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle
uş andın baru kim ermenge şāvūr-nı ıḏdı
Z CDU YT N Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle
man͡ga şīrinni kiltür
YT N Y
(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

832. köyer irdi ḫaber kilgey tiyü şāh
fıraḳ tüninde bir toġġay tiyü māh

köyer irdi ḫaber kilgey tiyü şāh
Y Z Ö
fıraḳ tüninde bir toġġay tiyü māh
Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

haber kilgey

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. İç Cümle

fırak tüninde bir māh toġġay

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

833. kiçe irte atasınıng̑ ḳatında
bilin bağlap tururdı ḫıd̲matında

kiçe irte atasınıng̑ ḳatında

Z YT

bilin bağlap tururdı ḫıdmatında

Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

834. atası tan͡glap anın͡g ḫıḏmatını
urup yarmaḳḳa ḍarb anın͡g atını
835. ḳamuġ illerge ol yarmaḳnı yaydı
yana boldı peşīmān öz köydi

atası tan͡glap anın͡g ḫıḏmatını
urup yarmaḳḳa ḍarb anın͡g atını
kamuġ illerge ol yarmaknı yaydı
1. Cümle
yana boldı peşīmān öz köydi
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
atası tan͡glap anın͡g ḫıḏmatını
Ö Z
urup yarmaḳḳa ḍarb anın͡g atını
Z
kamuġ illerge ol yarmaknı yaydı
YT N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
yana boldı peşīmān özi köydi
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
2. 1.
yana boldı peşīmān özi
Z Y Ö
Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[özi] köydi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

836. ḳarı böri yigit arslandan ḳorḳtı

saḳınmadın işitti son͡gra uḳtı

karı böri yigit arslandan ḳorḳtı

1. Cümle

saḳınmadın işitti son͡gra uḳtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

karı böri yigit arslandan ḳorḳtı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saḳınmadın işitti son͡gra uḳtı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

saḳınmadın işitti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

s͡ongra uḳtı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

837. saḳındı kim oġul manṣūba oynap
mini mat ḳılġa tiyü ṣāh oynap

sakındı kim oġul manṣūba oynap

Ana Cümle

mini mat ḳılġa tiyü ṣāh oynap

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

saḳındı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

oġul manṣūba oynap

mini mat ḳılġa tiyü şāh oynap

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

838. ayıttı bu yaġannı bend ḳılġu

yaman ḳuşnı oyun agāh bolġu

ayıttı bu yaġannı bend ḳılġu

Y

yaman ḳuşnı oyun agāh bolġu

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu yaġannı bend ḳılġu

1. Cümle

yaman ḳuşnı oyun agāh bolġu

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yaġannı bend ḳılġu

N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaman ḳuşnı oyun agāh bolġu

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

839. öküş saḳsap bu yan͡glıġ ḳıldı tedbīr
ni oynar boldı bilmez işde taḳdīr

öküş saḳsap bu yan͡glıġ ḳıldı tedbīr

1. Cümle

işde taḳdīr ni oynar bilmez boldı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş saḳsap bu yan͡glıġ ḳıldı tedbīr

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

işde taḳdīr ni oynar

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bilmez boldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

840. kişi kim rāstlık kön͡glinde tuttı
ajun ṣaṭrancın oynap son͡g ol uttı

kişi rāstlık kön͡glinde tuttı kim

Ana Cümle

ajun ṣaṭrancın oynap son͡g ol uttı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kişi rāstlık kön͡glinde tuttı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ajun ṣaṭrancın oynap son͡g ol uttı

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

841. büzürg ümmīd bu maʿnidin āgāh
bolup ḫusravnı ündep aydı iş şāh
842. kim imdi yulduzung̑ battı balḳa
özüng̑ni saḳlayu vāḳıf bol bu canḳa
843. atang̑ ḳaṣd itti cānınġa yaraġ it
körünme közge niçe kün revān kit

büzürg ümmīd bu maʿnidin āgāh
bolup ḫusravnı ündep aydı kim

Ana Cümle

iy şāh imdi yulduzung̑ battı balḳa
özüng̑ni saḳlayu vāḳıf bol bu canḳa
atang̑ ḳaṣd itti cānınġa yaraġ it
körünme közge niçe kün revān kit

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

büzürg ümmīd bu maʿnidin āgāh
Ö Z
bolup ḫusravnı ündep aydı
Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy şāh imdi yulduzung̃ battı balḳa

1. Cümle

özüng̃ni saklayu vāḳıf bol bu canḳa

2. Cümle

atang̃ ḳaṣd itti cānınġa yaraġ it

3. Cümle

körünme közge niçe kün revān kit

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şāh imdi yulduzung̃ battı balḳa

CDU Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özüng̃ni saḳlayu vāḳıf bol bu canḳa

Z Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

atang̃ ḳaṣd itti cānınġa

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

yaraġ it körünme közge niçe kün revān kit

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

yaraġ it

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

körünme közge niçe kün

Y YT Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 3.

revān kit

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

844. söz iştip aydı ḫusrav-ı zamāne
yaraġsız çaḳda taptung̑ bu bahāne

845. çıḳıp andın revān ḳasrın͡ga bardı
tabuġçılarġa söz tapşurdı sardı

söz iştip aydı ḫusrav-ı zamāne
yaraġsız çaḳda taptun͡g bu bahāne

1. Cümle

çıḳıp andın revān ḳasrın͡ga bardı

2. Cümle

tabuġçılarġa söz tapşurdı sardı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

söz iştip aydı ḫusrav-ı zamāne
Z Y Ö

yaraġsız çaḳda taptun͡g bu bahāne
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

yaraġsız çaḳda taptun͡g bu bahāne
Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav-ı zamāne] çıḳıp andın revān ḳasrın͡ga bardı
Ö Z Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ḫusrav-ı zamāne] tabuġçılarġa söz tapşurdı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[ḫusrav-ı zamāne] sardı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

846. sarıp köşkindeki ay yüzlülerin͡ge
vaṣıyyet ḳıldı cādū közlülerin͡ge

847. kim uşmen ḥāli av̇ḳa aṭlanurmen
bir iki ḫafta saḥrada bolurmen

848. bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse
uşol tāvūs yan͡glıġ aṭlı bolsa

849. anı tüşrüp ḳamuġ ʿizzet ḳılın͡g kim
yoḳ andın özge ʿālemde tilekim

850. eger ḫoş kilmese bu ḳaṣr-ı ḥaḍrā
tilese kön͡gli ḫoş çimgenli saḥrā

851. yazılarḳa çıkarın͡g fürçe ḳılsun
körüp türlüg çiçek kön͡gli açılsun

852. ḳayu yirni kim ol tiler bilin͡giz
uş anda bir beḏük fersi ḳılın͡gız

sarıp köşkindeki ay yüzlüleriñge
vaşıyyet ḳıldı cādū közlüleriñge
Ana Cümle
kim uşmen ḫāli aẏḳa aṭlanurmen
bir iki ḫafta saḥrada bolurmen
bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse
uşol tāvūs yañglıġ atlı bolsa
anı tüşrüp ḳamuġ ʿizzet ḳılıñg kim
yoḳ andın özge ʿālemde tilekim
eger ḫoş kilmese bu ḳaṣr-ı ḥaḍrā
tilese köñgli ḫoş çimgenli saḥrā
yazılarḳa çıkarıñg fürçe ḳılsun
körüp türlüg çiçek köñgli açılsun
ḳayu yirni kim ol tiler biliñgiz
uş anda bir bedük fersi ḳılıñgız
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
sarıp köşkindeki ay yüzlüleriñge
Z
vasıyyet ḳıldı cādū közlüleriñge
Y YT
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
uşmen ḫāli aẏḳa aṭlanurmen
bir iki ḫafta saḥrada bolurmen
1. Cümle
bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse

uşol tāvūs yan͡glıġ aṭlı bolsa

anı tüşrüp ḳamuġ ʿizzet ḳılın͡g kim

yoḳ andın özge ʿālemde tilekim

2. Cümle

eger ḫoş kilmese bu ḳaṣr-ı ḫaḍrā

tilese kön͡gli ḫoş çimgenli saḥrā

yazılarḳa çıkarın͡g fürçe ḳılsun

körüp türlüg çiçek kön͡gli açılsun

3. Cümle

ḳayu yirni kim ol tiler bilin͡giz

4. Cümle

uş anda bir bedük fersi ḳılın͡gız

5. Cümle

1. Cümle

uşmen ḫāli aẏḳa aṭlanurmen

1. Cümle

bir iki ḫafta saḥrada bolurmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

uşmen ḫāli aẏḳa aṭlanurmen

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[uşmen] bir iki ḫafta saḥrada bolurmen

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse

uşol tāvūs yaṅglıġ aṭlı bolsa

anı tüşrüp ḳamuġ ʿizzet ḳılıṅg kim

Ana Cümle

yok andın özge ʿālemde tilekim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse

uşol tāvūs yaṅglıġ aṭlı bolsa

Şart Cümlesi

anı tüşrüp ḳamuġ ʿizzet ḳılıṅg

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse

1. Cümle

uşol tāvūs yaṅglıġ aṭlı bolsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yanḳa nāgeh ol ay yüzlü kilse

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol ay yüzlü] uşol tāvūs yan͡glıġ atlı bolsa

Ö Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anı tüşrüp ḳamuġ ʿizzet ḳılın͡g

Z Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yok andın özge tilekim ʿālemde

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

eger ḫoş kilmese bu ḳaṣr-ı ḥaḍrā

tilese kön͡gli ḫoş çimgenli saḥrā

Şart Cümlesi

yazılarḳa çıkarın͡g fürçe ḳılsun

körüp türlüg çiçek kön͡gli açılsun

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ḫoş kilmese bu kaṣr-ı ḥaḍrā

1. Cümle

tilese köñgli ḫoş çimgenli saḥrā

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger ḫoş kilmese bu ḳaṣr-ı ḥaḍrā

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

tilese köñgli ḫoş çimgenli saḥrā

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yazılarḳa çıkarıñg fürçe ḳılsun

1. Cümle 2. Cümle

körüp türlüg çiçek köñgli açılsun

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yazılarḳa çıkarıñg

YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

fürçe kılsun

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

körüp türlüg çiçek kön͡gli açılsun

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kayu yirni kim ol tiler bilin͡giz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

4. 1.

kayu yirni kim ol tiler

N CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

bilin͡giz

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

uş anda bir bedük fersi ḳılın͡gız

CDU YT N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

853. munun͡g tig birdi öz kön͡gli tanuḳluḳ
kim anı kilge tip ḳıldı tanuḳluḳ

munun͡g tig birdi öz kön͡gli tanukluk

Ana Cümle

kim anı kilge tip ḳıldı tanuḳluḳ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

munun͡g tig öz kön͡gli tanuḳluḳ birdi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anı kilge tip kıldı tanukluk

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kilge

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

854. tamam aytıp sözin iş muḥkem itti
alıp köp iş nöker aṭlandı kitti

855. çıḳıp ermen yolınġa ʿazim ḳıldı
süleyman yaṉglıġ ol yil birle yildi

856. iki menzilni bir menzil ḳılıp ol
atası ḫavfıdın tuttı uzāḳ yol

tamam aytıp sözin iş muḥkem itti

1. Cümle

alıp köp iş nöker aṭlandı kitti

2. Cümle 3. Cümle

çıḳıp ermen yolınġa ʿazim ḳıldı

4. Cümle

süleyman yaṉglıġ ol yil birle yildi

5. Cümle

iki menzilni bir menzil ḳılıp ol

atası ḫavfıdın tuttı uzāk yol

6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tamam aytıp sözin iş muḥkem itti

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alıp köp iş nöker aṭlandı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kitti

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

çıḳıp ermen yolınġa ʿazim ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

süleyman yanġlıġ ol yil birle yildi

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

iki menzilni bir menzil kılıp ol

Z Ö

atası ḫavfıdın uzāk tuttı yol

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

857. ḳazaḳa aṭları ol yirde ardı
kim ol ay anda başın yuyur irdi

ḳazaḳa aṭları ol yirde ardı

Ana Cümle

kim ol ay anda başın yuyur irdi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kazaka atları ol yirde ardı

YT Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol ay anda başın yuyur irdi

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

858. buyurdı ḳullarınġa kim ḳonun͡g tip
tın͡gıp aṭ tipregeymiz tidi aş yip

buyurdı ḳullarınġa kim ḳonun͡g tip

1. Cümle

tın͡gıp aṭ tipregeymiz tidi aş yip

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı ḳullarınġa kim ḳonun͡g tip

Y YT CDU Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

konun͡g

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tın͡gıp at tipregeymiz aş yip tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tın͡gıp at tipregeymiz aş yip

Z Y Z

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

859. özi yalġuz uşol çimgenge bardı
kizip ol yirde bir ḫoş çeşme kördi

özi yalġuz uşol çimgenge bardı

1. Cümle

kizip ol yirde bir ḫoş çeşme kördi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

özi yalġuz uşol çimgenge bardı

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[özi] kizip ol yirde bir ḫoş çeşme kördi

Ö Z YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

860. yıraḳdın kördi şāh bir şahṣ-ı mevzūn
yana arslan tig aṭ rengi ḳara tün

yıraḳdın kördi şāh bir şahs-ı mevzūn

YT Y Ö

yana arslan tig aṭ rengi ḳara tün

Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

861. ni bolġay irdi ol devlet humāyi
minim bolsa tir ol tün birle ayı

ni bolġay irdi ol devlet humāyi

N

minim bolsa ol tün birle ayı tir

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni bolġay irdi ol devlet humāyi

Ana Cümle

ol tün birle ayı minim bolsa

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni bolġay irdi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ol devlet humāyi ol tün birle ayı minim bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

862. irür ġāfil uşol kim ol tolum ay
anıng̃ burcında bolġay bu ajun yay

irür ġāfil uşol kim ol tolum ay
1. Cümle
anıng̃ burcında bolġay bu ajun yay
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
irür ġāfil uşol kim ol tolum ay
Y CDU CDU Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
anıng̃ burcında bolġay bu ajun yay
YT Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

863. telim maʿşuḳ kilür ʿaşıḳḳa nāgāh
uşol esrük uyur hīç bolmaz āgāh

telim maʿşuḳ kilür ʿaşıḳḳa nāgāh
1. Cümle
uşol esrük uyur hīç bolmaz āgāh
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

telim maʿşuk kilür ʿaşıkka nāgāh

Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol esrük uyur hīç bolmaz āgāh

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

uşol esrük uyur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[uşol esrük] hīç bolmaz āgāh

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

864. bu devlet yārı birmez bolsa ʿāḳıl
bolur ebleh ya iş vaḳtında ġāfil

bu devlet yārı birmez bolsa ʿāḳıl

Şart Cümlesi

bolur ebleh ya iş vaḳtında ġāfil

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu devlet yārı birmez bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ʿāḳıl bolur ebleh ya iş vaḳtında ġāfil

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ʿāḳıl bolur ebleh

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iş vaḳtında ġāfil [bolur]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

865. yaḳınraḳ kildi aṭ birle turuḳtı
tan͡gırḳap kizlenü yüzinge baḳtı

yaḳınraḳ kildi aṭ birle turuḳtı
1. Cümle 2. Cümle
tan͡gırḳap kizlenü yüzinge baḳtı
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
yaḳınraḳ kildi aṭ birle
Z Y Z
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
turuḳtı
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
tan͡gırḳap kizlenü yüzinge baḳtı
Z Z YT Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

866. körer kim suv̇ḳa kirmiş bir yüzi kün
ıyārı baġı çoġı barça altun

körer kim suv̇ḳa kirmiş bir yüzi kün

1. Cümle

ıyārı baġı çoġı barça altun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körer kim suv̇ḳa kirmiş bir yüzi kün

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

suv̇ḳa kirmiş bir yüzi kün

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ıyārı bağı çoġı barça altun [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

867. gülāb özre turur tig maġzı bādem
özin yur çeşme içre ol gül endām

gülāb özre turur tig maġzı bādem

1. Cümle

özin yur çeşme içre ol gül endām

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

gülāb özre turur tig maġzı bādem

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özin yur çeşme içre ol gül endām

N Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

868. alıp süt tig ilinge ʿāc tarġaḳ
ḳılıp tarġaḳnı ilçi ilni basḳaḳ
869. ḫaraç alġaç kilür her demde ilçi
felek tınmaz saçar ay özre yünçi

alıp süt tig ilinge ʿāc tarġaḳ
ḳılıp tarġaḳnı ilçi ilni basḳaḳ
ḫaraç alġaç kilür her demde ilçi
1. Cümle
felek tınmaz saçar ay özre yünçi
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
alıp süt tig ilinge ʿāc tarġaḳ
Z
ḳılıp tarġaḳnı ilçi ilni basḳaḳ
Z
ḫaraç alġaç kilür her demde ilçi
Z Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
felek tınmaz saçar ay özre yünçi
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
2. 1.

felek tınmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

[felek] saçar ay özre yünçi

Ö Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

870. arıġ ẕātı tamām bir genc ü ḳan tig
iki zülfi ma genc özre yılan tig

arıġ ẕātı tamām bir genc ü ḳan tig

1. Cümle

iki zülfi ma genc özre yılan tig

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

arıġ ẕātı tamām bir genc ü ḳan tig [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iki zülfi ma genc özre yılan tig [ol]
Ö CDU Y

871. füsūnçı māl üçün ten içre cāndın
kiçip ḳorḳmadın ol iki yılandın
872. miṉg al birle kilidin ildin almış
anın ol genc mun-tig ḫoş açılmış

füsūnçı māl üçün ten içre cāndın
kiçip ḳorḳmadın ol iki yılandın
miṉg al birle kilidin ildin almış
1. Cümle
anın ol genc mun-tig ḫoş açılmış
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
füsūnçı māl üçün ten içre cāndın
Ö Z
kiçip korkmadın ol iki yılandın
Z
miṉg al birle kilidin ildin almış
Z N YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
anın ol genc mun-tig ḫoş açılmış
Ö Z Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

873. körüp çeşme içre şāh ol yüzini
yüzindin hiç kitermez boldı közini

şāh körüp çeşme içre ol yüzini
Ö Z
yüzindin hiç kitermez boldı közini
YT Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

874. ḳaraḳlar kön͡glini anın͡g ḳaraḳı
yürekin köytürür nār tig yan͡gaḳı

karaḳlar kön͡glini anın͡g ḳaraḳı

1. Cümle

yürekin köytürür nār tig yan͡gaḳı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

karaḳlar kön͡glini anın͡g ḳaraḳı
Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yürekin köytürür nār tig yan͡gaḳı

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

875. baḳıp anın͡g bulur yan͡glıġ tenin͡ga
bulurdın ot yaḳıldı şāh canın͡ga

baḳıp anın͡g bulur yan͡glıġ tenin͡ga

Z

bulurdın ot yaḳıldı şāh canın͡ga

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

876. ol ay ġāfil bu ḫusrav baḳġanındın
bolup meşġūl tarayur irdi saçın

ol ay ġāfil bu ḫusrav baḳġanındın

Ö Z

bolup meşġūl tarayur irdi saçın

Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

877. kişi kilmesü tip kön͡glinge tüşti
baḳıp nāgeh közi ḫusravḳa tüşti

kişi kilmesü tip kön͡glinge tüşti

1. Cümle

baḳıp nāgeh közi ḫusravḳa tüşti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi kilmesü tip kön͡glinge tüşti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kişi kilmesü

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bakıp nāgeh közi ḫusravka tüşti

Z Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

878. közin sürtüp naẓar yüzinge saldı
körüp kün tig yüzin hayrān ḳaldı

közin sürtüp nazar yüzinge saldı

1. Cümle

körüp kün tig yüzin hayrān ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

közin sürtüp yüzinge nazar saldı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körüp kün tig yüzin hayrān ḳaldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

879. ḳatıġ baḳtısa şāh şīrin uyaldı
ni ḳılġu imdi tip endīşe ḳıldı

880. ḳalıp bīçāre izdep çāre taptı
bulut yaṅglıġ saçın ay özre yaptı

881. çiçek özre yapup ol müşk saçın
yaşurdı ābınus astında ʿācın

katıġ baḳtısa şāh şīrin uyaldı

1. Cümle

ni ḳılġu imdi tip endīşe kıldı

2. Cümle

ḳalıp bīçāre izdep çāre taptı

3. Cümle

bulut yaṅglıġ saçın ay özre yaptı

4. Cümle

çiçek özre yapup ol müşk saçın

yaşurdı ābınus astında ʿācın

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

katıġ baḳtısa şāh şīrin uyaldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şīrin] ni ḳılġu imdi tip endīşe ḳıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni ḳılġu imdi

N Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şīrin] kalıp bīçāre izdep çāre taptı

Ö Z Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[şīrin] bulut yan͡glıġ saçın ay özre yaptı

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

[şīrin] çiçek özre yapup ol müşk saçın

Ö Z

yaşurdı ābınus astında ʿācın

Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

882. kön͡gülde aydı ḫusrav kim barayın
perī-mi ādemī-mü bir sorayın

kön͡gülde aydı ḫusrav kim barayın

Ana Cümle

perī-mi ādemī-mü bir sorayın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kön͡gülde aydı ẖusrav

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

barayın perī-mi ādemī-mü bir sorayın

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

barayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

perī-mi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ādemī-mü

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bir sorayın

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

883. yana aydı uyalġay ol yüzi kün
turayın ança kim tışḳaru çıḳsun

884. zebūn tutmaḳ munuṉg tig yirde perviz
erenler işi irmez tidi hergiz

885. ṣabur ḳıldı ol işdin tıydı özin
çevürdi bir zaman andın ma yüzin

886. adebni öz cānıṉga ġul ḳıldı
aḏın yirge özin meşġul ḳıldı

yana aydı uyalġay ol yüzi kün
turayın ança kim tışḳaru çıḳsun

1. Cümle

zebūn tutmaḳ munuṉg tig yirde perviz
erenler işi irmez tidi hergiz

2. Cümle

sabur ḳıldı ol işdin tıydı özin

3. Cümle 4. Cümle

ċevẇrdi bir zaman andın ma yüzin

5. Cümle

adebni öz cānın͡ga ġul ḳıldı

6. Cümle

adın yirge özin meşġul ḳıldı

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana aydı uyalġay ol yüzi kün

Z Y N

turayın ança kim tışḳaru çıḳsun

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

uyalġay ol yüzi kün turayın ança kim tışḳaru çıḳsun

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uyalġay ol yüzi kün

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

turayın ança kim tışkaru çıksun

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

turayın ança

Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tışkaru çıksun

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zebūn tutmaḳ munuṇg tig yirde perviz

erenler işi irmez hergiz tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

zebūn tutmaḳ munuṇg tig yirde perviz

Ö YT

erenler işi irmez hergiz

Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

şabur ḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ol işdin tıydı özin

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

çevürdi bir zaman andın ma yüzin

Y Z YT CDU N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

adebni öz cānıng͡a ġul ḳıldı

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

aḏın yirge özin meşġul ḳıldı

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

887. aşuḳup çıḳtı şīrin kiydi tonın
şişip şebdizni aṭlandı terḳin

888. köng͡ülde saḳsap aytur bu yigit kim
adeb saḳlandı bolġay mu bilişim

889. ʿaceb irmez eger bu bolsa yārım
eger bolmasa tig kitti ḳararım

890. işittim laʿl u kāni tiyü anı
eger ol irse ḳanı ol nişānı

aşuḳup çıḳtı şīrin kiydi tonın

1. Cümle 2. Cümle

şişip şebdizni aṭlandı terḳin

3. Cümle

köng͡ülde saḳsap aytur bu yigit kim

adeb saḳlandı bolġay mu bilişim

ʿaceb irmez eger bu bolsa yārım

eger bolmasa tig kitti ḳararım

işittim laʿl u kāni tiyü anı

eger ol irse kanı ol nişānı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

aşukup çıktı şīrin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şīrin] kiydi tonın

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şīrin] şişip şebdizni atlandı terkin

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[şīrin] kön͡gülde saḳsap aytur bu yigit kim

Ö Z Y

adeb saḳlandı bolġay mu bilişim

ʿaceb irmez eger bu bolsa yārım

eger bolmasa tig kitti ḳararım

işittim laʿl u kāni tiyü anı

eger ol irse ḳanı ol nişānı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu yigit kim adeb saḳlandı bolġay mu bilişim

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

ʿaceb irmez eger bu bolsa yārım

4. Cümle

eger bolmasa tig kitti ḳararım

5. Cümle

işittim laʿl u kāni tiyü anı

6. Cümle

eger ol irse ḳanı ol nişānı

7. Cümle

1. Cümle

bu yigit kim

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adeb saḳlandı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bolġay mu bilişim

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ʿaceb irmez eger bu bolsa yārım

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿaceb irmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

eger bu bolsa yārım

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

eger bolmasa tig kitti ḳararım

Şart Cümlesi Ana Cümle

Şart Cümlesi

eger bolmasa

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

kitti kararım tig

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

işittim laʿl u kāni tiyü anı

Y Z N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

laʿl u kāni [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

eger ol irse kanı ol nişānı

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ol irse

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kanı ol nişānı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

891. anı fikr itmedi kim yolda şāhlar
yaman saḳınġuçıdın özi kizler

yolda anı fikr itmedi kim şāhlar

Ana Cümle

yaman saḳınġuçıdın özi kizler

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yolda anı fikr itmedi

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi,

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

şāhlar yaman saḳınġuçıdın özi kizler

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

892. canınġa köngli aytur kim revān tur
çiçekingni bu şekkerge ḳarıştur

893. uşol ḫod ṣūrat irdi uşbu cān ol
ḫaber irdi ol uş maʿnī ʿayān ol

canınġa köngli aytur kim revān tur

Ana Cümle

çiçekingni bu şekkerge ḳarıştur

uşol ḫod ṣūrat irdi uşbu cān ol

ḫaber irdi ol uş maʿnī ʿayān ol

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

canınġa köngli aytur

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

revān tur çiçekin͡gni bu şekkerge ḳarıştur

1. Cümle

uşol ḫod şūrat irdi uşbu cān ol

2. Cümle 3. Cümle

ḫaber irdi ol uş maʿnī ʿayān ol

4. Cümle 5. Cümle

1. Cümle

revān tur çiçekin͡gni bu şekkerge ḳarıştur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

revān tur

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

çiçekin͡gni bu şekkerge karıştur

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol ḫod ṣūrat irdi

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

uşbu cān ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ḫaber irdi ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

uş maʿnī ʿayān ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

894. yana aydı ḳayıt ḳılma fużulluḳ
munı terk it revān bar kit a͡ngar oḳ

yana aydı ḳayıt ḳılma fużulluḳ

Z Y

munı terk it revān bar kit a͡ngar oḳ

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kayıt ḳılma fużulluḳ

1. Cümle 2. Cümle

munı terk it revān bar kit a͡ngar oḳ

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kayıt ḳılma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

fużulluḳ [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

munı terk it revān bar kit a͡ngar oḳ

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

munı terk it

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

revān bar

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

kit a͡ngar ok

Y YT CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

895. bu ol mu ya degül mü bilse bolmaz
iki erkligge ḳulluḳ ḳılsa bolmaz

bu ol mu ya degül mü bilse bolmaz

1. Cümle 2. Cümle

iki erkligge ḳulluḳ ḳılsa bolmaz

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ol mu ya degül mü

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

bu ol mu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

degül mü

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz bir soru cümlesidir.

2. Cümle

bilse bolmaz

Şart Ana

Cümlesi Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bilse

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

iki erkligge kulluk kılsa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iki erkligge kulluk kılsa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

896. men öz yolumça toġru oḳ barayın
başımġa ḥaḳ ni kiltürse bir köreyin

897. tiyü saḳsap kön͡gül bir yaru ḳıldı
aṭınġa ḳamçı urdı sürdi yildi

men öz yolumça toġru ok barayın
başımġa hak ni kiltürse bir köreyin
tiyü saksap kön͡gül bir yaru kıldı

1. Cümle

aṭınġa ḳamçı urdı sürdi yildi

2. Cümle

Bu cümle;

1. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

men öz yolumça toġru ok barayın
başımġa hak ni kiltürse bir köreyin
tiyü saksap kön͡gül bir yaru kıldı

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

men öz yolumça toġru oḳ barayın

1. Cümle

başımġa hak ni kiltürse bir köreyin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

men öz yolumça toġru ok barayın

Ö Z Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

başımġa ḫaḳ ni kiltürse bir köreyin

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

başımġa ḫaḳ ni kiltürse

YT Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bir köreyin

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

atınġa kamçı urdı sürdi yildi

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

atıṅġa ķamçı urdı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

sürdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

yildi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

898. ol aynı kötürüp şebdīz uçtı
perī yaṅ͡glıġ perīni aldı kaçtı

ol aynı kötürüp şebdīz uçtı

1. Cümle

perī yaṅ͡glıġ perīni aldı kaçtı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol aynı kötürüp şebdīz uçtı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

perī yan͡glıġ perīni aldı

Z N Y

(Gizli Özne: şebdīz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kaçtı

Y

(Gizli Özne: şebdīz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

899. yana şāh çıḳtı bolġay tiyü baḳtı
anı körmedi cānın otḳa yaḳtı

900. çapup tört yaru hiç tapmadı yarın
köyüp baġrı alıp bardı ḳararın

901. munun͡g tig kitti bu yil mü boldı
tiyü tan͡glap taʿaccüb içre ḳaldı

902. tüşüp çeşme yaḳasında aṭındın
köyüp baġrı uşol ay furḳatındın
903. geh ol ġavvaş tig suv̇ içre cevher
tileyü yarını ol suv̇da izder
904. geh ol ḳuş tig terekler özre anı
tilep aytur ḳanı ol serv ḳanı
905. tilep şebdīz öze ol tolun aynı
ḳara zāġ ḳanatı özre humāynı
906. ayur sungḳur özümge ol ḳara zāġ
baḳıp oḳ tig yürekke urdı bu dāġ

yana şāh çıḳtı bolġay tiyü baḳtı
1. Cümle 2. Cümle
anı körmedi cānın otḳa yaḳtı
3. Cümle 4. Cümle
çapup tört yaru hiç tapmadı yārın
5. Cümle
köyüp baġrı alıp bardı kararın
6. Cümle
munung tig kitti bu yil mü boldı
tiyü tanglap taʿaccüb içre kaldı
7. Cümle
tüşüp çeşme yaḳasında aṭındın
köyüp baġrı uşol ay furḳatındın
geh ol ġavvaş tig suv̇ içre cevher
tileyü yarını ol suv̇da izder
geh ol ḳuş tig terekler özre anı
tilep aytur ḳanı ol serv ḳanı
8. Cümle
tilep şebdīz öze ol tolun aynı
ḳara zāġ ḳanatı özre humāynı
ayur sungḳur özümge ol ḳara zāġ

bakıp oḳ tig yürekke urdı bu dāġ

9. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana şāh çıḳtı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāh] bolġay tiyü baktı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

bolġay

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. Cümle

[şāh] anı körmedi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[şāh] cānın otḳa yaḳtı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

[şāh] çapup tört yaru hiç tapmadı yārın

Ö Z Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

[şāh] köyüp baġrı kararın alıp bardı

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

[şāh] munun͡g tig kitti bu yil mü boldı

Ö

tiyü tan͡glap taʿaccüb içre kaldı

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

munun͡g tig kitti bu yil mü boldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1. Cümle

munung tig kitti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu yil mü boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

tüşüp çeşme yakasında atındın

köyüp bağrı uşol ay furkatındın

geh ol ġavvaş tig suv içre cevher

tileyü yarını ol suvda izder

1. Cümle

geh ol kuş tig terekler özre anı

tilep aytur kanı ol serv kanı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

8. 1.

tüşüp çeşme yakasında atındın

Z

köyüp baġrı uşol ay furḳatından

Z

ol ġavvaş tig suv̇ içre cevher

Z

tileyü yarını ol suv̇da izder

N YT Y

(Gizli Özne: (Gizli Özne: şāh)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. 2.

ol ḳuş tig terekler özre anı

Z

tilep aytur ḳanı ol serv ḳanı

Y N

(Gizli Özne: şāh)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ḳanı ol serv ḳanı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳanı [ol] ol serv

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kanı [ol]

Y

(Gizli Özne: ol serv)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

tilep şebdīz öze ol tolun aynı

ḳara zāġ ḳanatı özre humāynı

Z

ayur sungkur özümge ol ḳara zāġ

Y

baḳıp oḳ tig yürekke urdı bu dāġ

N

(Gizli Özne: şāh)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

sungkur özümge bakıp ol kara zāġ ok tig yürekke urdı bu dāġ

Z Ö Z YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

907. ajun zāġ tig özesinge ḳarangġu
bolup arturdı ḳaḍġu özre ḳaḍġu

ajun zāġ tig özesinge ḳarangġu

Ö Z

bolup arturdı kaḍġu özre kaḍġu

Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

908. boḍın talın fırāḳ çevgān ḳıldı

köni oḳ tig boḍı yā tig igildi

bodın talın fırāḳ çevgān kıldı

1. Cümle

köni oḳ tig bodı yā tig igildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bodın talın fırāk çevgān kıldı

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köni ok tig bodı yā tig igildi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

909. içi köyüp kön͡gildin ḳıldı bir āh

tutuştı tip bu ot cānımġa nāgāh

içi köyüp köng̃ildin bir kıldı āh
Z Z Z Y
tutuştı tip bu ot cānımġa nāgāh
Z
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

bu ot cānımġa nāgāh tutuştı
Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

910. yaşarmaz bu umunçumnung̃ butaḳı
ḳurıttı yaş özimni yār fırāḳı

yaşarmaz bu umunçumnung̃ butakı

1. Cümle

ḳurıttı yaş özimni yār fırāḳı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaşarmaz bu umunçumnung̃ butakı
Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kurıttı yaş özimni yār fırāḳı

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

911. fıraḳda ḳurumaz yaşdın faraḳım
bu ḥasret birle soldı al yaṅgaḳım

fıraḳda ḳurumaz yaşdın faraḳım

1. Cümle

bu ḥasret birle soldı al yaṅgaḳım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

fıraḳda kurumaz yaşdın faraḳım

YT Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bu ḥasret birle soldı al yaṅgaḳım

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

912. yoluḳtı irdi ol cānım murādı
usal ḳıldım yana mindin yıradı

yoluḳtı irdi ol cānım muradı

1. Cümle

usal ḳıldım yana mindin yıradı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yoluḳtı irdi ol cānım muradı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

usal kıldım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yana mindin yıradı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

913. çiçekni tāze irken tirmedim men
yil iltti nāgehān kizlendi közden

çiçekni tāze irken tirmedim men

1. Cümle

yil iltti nāgehān kizlendi közden

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çiçekni tāze irken tirmedim men

N Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yil iltti nāgehān

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kizlendi közdin

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

914. humāy ḳuş sāyesi üstümge tüşti
sevündüm kim özüm davlatḳa tüşti

humāy kuş sāyesi üstümge tüşti

1. Cümle

sevündüm kim özüm davlatḳa tüşti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

humāy ḳuş sāyesi üstümge tüşti

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sevündüm kim özüm davlatḳa tüşti

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sevündüm

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

özüm davlatka tüşti

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

915. ḳoyup anı naẓar taşlarḳa saldım

anıŋ͡çün sāye tig taş özre ḳaldım

koyup anı naẓar taşlarḳa saldım

1. Cümle

anıŋ͡çün sāye tig taş özre ḳaldım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

koyup anı taşlarka nazar saldım

Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıŋ͡çün sāye tig taş özre ḳaldım

Z Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

916. bu kündin son͡g ḳurımaġay içürgüm
anı izdeyü bar ʿömrüm kiçürgüm

bu kündin son͡g kurımaġay içürgüm

1. Cümle

anı izdeyü bar ʿömrüm kiçürgüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kündin son͡g kurımaġay içürgüm

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

anı izdeyü kiçürgüm ʿömrüm bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

917. tüşüm-mü irdi bilmen ya ḫayālım
kim uş mundaġ perīşān boldı ḥālım

ḫayālım ya tüşüm-mü irdi bilmen

Ana Cümle

kim uş mundaġ perīşān boldı ḥālım

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḥayālım ya tüşüm-mü irdi bilmen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḥayālım ya tüşüm-mü irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

uş mundaġ perīşān boldı ḥālım

CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

918. közüm bu çeşme içre kördi bir gül
cānım raġbet bile boldı an͡ga ḳul

közüm bu çeşme içre kördi bir gül
1. Cümle
cānım raġbet bile boldı an͡ga kul
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
közüm bu çeşme içre kördi bir gül
Ö Z Y N
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
cānım raġbet bile an͡ga kul boldı
Ö Z YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

919. uş imdi körmen anı niçe baḳsam
sezem özni tigen tig otḳa yaḳsam
920. kim aydı kim közün͡g andın kitergil
tapup öz baḫtın͡g ilgini kötergil
921. ḳayu div ṭabʿım ögretti man͡ga kim

közümni kön͡glüm alġandın kiterdim
922. ḳamuġ işde özüm ṣabr iter irdi
bu yirde barça ṣabrum aldı bardı
923. bu kündin son͡g anın͡g ʿışḳı çıraġın
yaḳıp köydürgemen bu ṣabr baġın
924. eger ol çeşmedin içsem şarābın
yimez irdim bu baġrımnın͡g kebābın
925. naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur
ḳaçan kim genç tapsan͡g yi ve yitür

uş imdi körmen anı niçe baḳsam
1. Cümle
sezem özni tigen tig otḳa yaḳsam
kim aydı kim közün͡g andın kitergil
tapup öz baḫtın͡g ilgini kötergil
kayu div ṭabʿım ögretti man͡ga kim
közümni kön͡glüm alġandın kiterdim
kamuġ işde özüm ṣabr iter irdi
bu yirde barça ṣabrum aldı bardı
bu kündin son͡g anın͡g ʿışḳı çıraġın
yaḳıp köydürgemen bu ṣabr baġın
eger ol çeşmedin içsem şarābın
yimez irdim bu baġrımnın͡g kebābın
naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur
ḳaçan kim genç tapsan͡g yi ve yitür
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
uş imdi körmen anı niçe baḳsam
Ana Cümle Şart Cümlesi
Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

uş imdi körmen anı

CDU Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

niçe baḳsam

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sezem özni tigen tig otḳa yaḳsam

Ana Cümle

kim aydı kim közüng̃ andın kitergil

tapup öz baḫtıng̃ ilgini kötergil

ḳayu div ṭabʿım ögretti mang̃a kim

közümni köng̃lüm alġandın kiterdim

kamuġ işde özüm ṣabr iter irdi

bu yirde barça ṣabrum aldı bardı

bu kündin song̃ anıng̃ ʿışḳı çıraġın

yaḳıp köydürgemen bu ṣabr baġın

eger ol çeşmedin içsem şarābın

yimez irdim bu baġrımnıng̃ kebābın

naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur

ḳaçan kim genç tapsang̃ yi ve yitür

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sezem özni tigen tig otḳa yaḳsam

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

sezem

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

özni tigen tig otka yaksam

N Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

aydı kim közüng̑ andın kitergil

Ana Cümle

tapup öz baḫtıng̑ ilgini kötergil

kayu div tabʿım ögretti mangȃ kim

közümni köng̑lüm alġandın kiterdim

ḳamuġ işde özüm ṣabr iter irdi

bu yirde barça ṣabrum aldı bardı

bu kündin soŋ anıŋ ʿışḳı çıraġın
yaḳıp köydürgemen bu ṣabr baġın
eger ol çeşmedin içsem ṣarābın
yimez irdim bu baġrımnıŋ kebābın
naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur
kaçan kim genç tapsaŋ yi ve yitür

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

aydı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

közüŋ andın kitergil
tapup öz baḫtıŋ ilgini kötergil

1. Cümle

kayu div tabʿım ögretti maŋa kim
közümni köŋlüm alġandın kiterdim

2. Cümle

kamuġ işde özüm ṣabr iter irdi
bu yirde barça ṣabrum aldı bardı

3. Cümle

bu kündin soŋ anıŋ ʿışḳı çıraġın
yaḳıp köydürgemen bu ṣabr baġın

4. Cümle

eger ol çeşmedin içsem ṣarābın
yimez irdim bu baġrımnıŋ kebabın

5. Cümle

naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur

kaçan kim genç tapsan͡g yi ve yitür

6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

közün͡g andın kitergil

1. Cümle

tapup öz baḫtın͡g ilgini kötergil

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

közün͡g andın kitergil

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

tapup öz baḫtın͡g ilgini kötergil

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kayu div ṭabʿım ögretti man͡ga kim

Ana Cümle

közümni kön͡glüm alġandın kiterdim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kayu div ṭabʿım ögretti man͡ga

Ö N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

közümni kön͡glüm alġandın kiterdim

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kamuġ işde özüm ṣabr iter irdi

1. Cümle

bu yirde barça ṣabrum aldı bardı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

3. 1.

kamuġ işde özüm ṣabr iter irdi

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

bu yirde barça sabrum aldı bardı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 2. 1.

bu yirde barça sabrum aldı

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2. 2.

bardı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bu kündin soŋ͡g anıŋ͡g ʿışḳı çıraġın

Z Z

yakıp köydürgemen bu sabr baġın

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

eger ol çeşmedin içsem şarābın

Şart Cümlesi

yimez irdim bu baġrımnıng̃ kebābın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ol çeşmedin içsem şarābın

CDU YT Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yimez irdim bu baġrımnıng̃ kebābın

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur

1. Cümle

kaçan kim genç tapsang̃ yi ve yitür

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

6. 1.

naṣīḥat kör kim ol hindü ni aytur

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

naṣīḥat kör

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol hindü ni aytur

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

kaçan kim genç tapsang yi ve yitür

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan kim genç tapsang

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yi ve yitür

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ve* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

yi

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yitür

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

926. bu dünya bağıda kim bolsa tidi
peşīmān bolmaz ol kim meyve yidi

bu dünya bağıda kim bolsa
peşīmān bolmaz ol kim meyve yidi tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

bu dünya bağıda kim bolsa

peşīmān bolmaz ol kim meyve yidi

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu dünya bağıda kim bolsa peşīmān bolmaz ol

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

meyve yidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

927. bu kündin soŋ͡g aḏın ḳayġunı ḳoydum
cihandın irikip candın ma toydum
928. ḳınaġaymen uş ança bu özümni
tilep tün kün uġandın ay yüzümni

bu kündin soŋ͡g aḏın ḳayġunı ḳoydum

1. Cümle

cihandın irikip candın ma toydum

2. Cümle

ḳınaġaymen uş ança bu özümni

tilep tün kün uġandın ay yüzümni

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kündin song adın kayġunı koydum

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cihandın irikip candın ma toydum

Z YT CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kınaġaymen uş ança bu özümni

Y CDU Z N

tilep tün kün uġandın ay yüzümni

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

929. eger tapsam tilep igimge dermān
uş andın küçey işim bolġay asān

eger tapsam tilep igimge dermān

Şart Cümlesi

uş andın küçey işim bolġay asān

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger tapsam tilep igimge dermān

CDU Y Z Z N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uş andın küçey işim bolġay asān

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

930. kişi kim renci ḳandın bolsa imkān
yoḳ ol kim tapsa sıḥḥat tökmedin ḳan

kişi kim renci ḳandın bolsa

ol kim tapsa sıḥḥat tökmedin ḳan imkān yoḳ

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kişi kim renci ḳandın bolsa

1. Cümle

ol kim tapsa sıḫḥat tökmedin ḳan

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi renci kim ḳandın bolsa

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol kim tapsa sıḫḥat tökmedin ḳan

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

imkān yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

931. turup çeşme yaḳasında zamān ol
tilep tapmadı andın hiç nişān ol

turup çeşme yaḳasında zamān ol

Z

tilep tapmadı andın hiç nişān ol

Z Y YT Z N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

932. bir ança yıġlayu ḳöp ḳıldı zārı

bolub sevdā kitip candın ḳararı

933. hevesde ah tip bīhūş boldı

çiçek tig al in͡gi öḏükde soldı

bir ança yıġlayu ḳöp ḳıldı zārı

bolub sevdā kitip candın ḳararı

hevesde ah tip bīhūş boldı

1. Cümle

çiçek tig al in͡gi öḏükde soldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bir ança yıġlayu köp kıldı zārı

bolub sevdā kitip candın ḳararı

1. Cümle

hevesde ah tip bīhūş boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

bir ança yıġlayu ḳöp ḳıldı zārı

Z Z Y

bolub sevdā kitip candın ḳararı

Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

hevesde ah tip bīhūş boldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek tig al in͡gi ödükde soldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

934. çınar tig ḳaddi toprakḳa yıḳıldı
bir ançadın son͡g öz ḥalınġa kildi

çınar tig ḳaddi toprakḳa yıḳıldı

1. Cümle

bir ançadın son͡g öz ḥalınġa kildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çınar tig ḳaddi toprakḳa yıḳıldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir ançadın son͡g öz ḥalınġa kildi

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

935. ayur kim bilmedim bu ādemīmü
yoḳ irse iy ʿaceb bilmen perīmü

ayur kim bilmedim bu ādemīmü

Ana Cümle

yok irse iy ʿaceb bilmen perīmü

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bilmedim bu ādemīmü

1. Cümle

yoḳ irse iy ʿaceb bilmen perīmü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bilmedim bu ādemīmü

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1.

bilmedim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 2.

bu ādemīmü

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iy ʿaceb perīmü bilmen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

iy ʿaceb perīmü

CDU CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bilmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

936. eger bolsa perī düşvār bolur
perīler çeşmede köp bar bolur

eger bolsa perī düşvār bolur

1. Cümle

perīler çeşmede köp bar bolur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger bolsa perī düşvār bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger perī bolsa

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

düşvār bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

perīler çeşmede köp bar bolur

Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

937. kişige bolmaz uşbu sözni aymaḳ
sevėr ḫusrav perīni tiyü yaymaḳ

kişige uşbu sözni aymaḳ

sevėr ḫusrav perīni tiyü yaymaḳ bolmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

ḫusrav perīni seẏer

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin öznesini oluşturan edatsız bağlama grubunun ikinci unsurunu oluşturan isim-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

938. öze atanġu ajunda süleymān

uş andın son͡g perīge ḳılġu fermān

öze atanġu ajunda süleymān

1. Cümle

uş andın son͡g perīge kılġu fermān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ajunda öze atanġu süleymān

Z Y Ö

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş andın son͡g perīge ḳılġu fermān

CDU Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

939. ḳöngülde saḳṣap aytur bu ḥikāyet
ḳılur çerḫ u felekdin bu şikâyet

ḳöngülde saḳṣap aytur bu ḥikāyet

1. Cümle

ḳılur çerḫ u felekdin bu şikāyet

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳöngülde saḳṣap aytur bu ḥikāyet

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çerḫ u felekdin bu şikāyet ḳılur

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

940. bolup nevmīd çimgendin ḳayıttı
revān ermen yolınġa kirdi kitti

bolup nevmīd çimgendin ḳayıttı
1. Cümle
revān ermen yolınġa kirdi kitti
2. Cümle 3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
bolup nevmīd çimgendin ḳayıttı
Z YT Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
revān ermen yolınġa kirdi
Z YT Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
kitti
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir

941. felek kim iş bitimeklik tileyür
burun muntig oyunlar oynayur

felek kim iş bitimeklik tileyür
1. Cümle
burun muntig oyunlar oynayur
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
felek kim iş bitirmeklik tileyür
Ö CDU N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
[felek] burun muntig oyunlar oynayur
Ö Z Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

942. tilese bir kişige birgüge genc
birür gencdin öze yüz mihnet ü renc

tilese bir kişige birgüge genc
Şart Cümlesi
birür gencdin öze yüz mihnet ü renc

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bir kişige birgüge genc tilese

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

birür gencdin öze yüz mihnet ü renc

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

943. tikensiz hiç çiçekning asġı bolmaz
körersen hiç kim irse ilge almaz

tikensiz hiç çiçekning asġı bolmaz

1. Cümle

körersen hiç kim irse ilge almaz

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tikensiz çiçekning asġı hiç bolmaz

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

körersen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

hiç kim irse ilge almaz

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir

944. fıraḳdın soṉgra ḫoş bolur ḳavuşmaḳ
ḳarışmış yaṉglıġ ol şekkerge ḳaymaḳ

fıraḳdın soṉgra ḫoş bolur ḳavuşmaḳ

1. Cümle

karışmış yaṉglıġ ol şekkerge kaymak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

fıraḳdın soṉgra ḫoş bolur ḳavuşmaḳ

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karışmış yanglıġ ol şekkerge ḳaymaḳ

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

945. melikdin aḏrılıp kim kitti şīrin
yavuḳluḳdın yıraḳḳa saldı özin

melikdin aḏrılıp kitti şīrin kim

Ana Cümle

yavuḳluḳdın yıraḳḳa saldı özin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melikdin aḏrılıp kitti şīrin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

[şīrin] yavuḳluḳdın yıraḳḳa saldı özin

Ö YT YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

946. bulutda kizlep irdi ay tig özin
şehirge yitti irse açtı yüzin

bulutda kizlep irdi ay tig özin

1. Cümle

şehirge yitti irse açtı yüzin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bulutda özin kizlep ay tig irdi

YT Z Y Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şehirge yitti irse açtı yüzin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

947. kişilerdin sorup ẖusrav sarayın

felek yitgürdi ol burçḳa bu ayın

kişilerdin sorup ḫusrav sarayın

Z

felek yitgürdi ol burçḳa bu ayın

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

948. yitip ḫusrav sarayınġa bu şīrin
revān sözlemedin indi aṭındın

yitip ḫusrav sarayınġa bu şīrin

Z Ö

revān sözlemedin indi aṭındın

Z Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

949. tapuġçılarḳa körgüzdi nişān kim
nişan ıddısa şāh tapġınġa kildim

tapuġçılarḳa körgüzdi nişān kim

Ana Cümle

nişan ıddısa şāh tapġınġa kildim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tapuġçılarḳa körgüzdi nişān

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

nişan ıḍḍısa şāh tapġınġa kildim

Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

950. körüp anlar köridin tişlep irin
tüşürdiler sarayḳa kirdi şīrin

körüp anlar köridin tişlep irin

1. Cümle

tüşürdiler sarayḳa kirdi şīrin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüp anlar köridin tişlep irin tüşürdiler

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sarayka kirdi şīrin

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

951. anı ḫusrav töresinçe aġırlap
turuḳtılar tapuġda bil baġlap

anı ḫusrav töresinçe aġırlap

Z

turuḳtılar tapuġda bil baġlap

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

952. kilür şāh-zāde ḥāli tirler irdi
saḳınġaysen kim ot almaḳḳa kildi

kilür şāh-zāde ḥāli tirler irdi

1. Cümle 2. Cümle

saḳınġaysen kim ot almaḳḳa kildi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kilür şāh-zāde

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hāli tirler irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

saḳınġaysen kim ot almaḳḳa kildi

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

saḳınġaysen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ot almaḳḳa kildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

953. yaḳıldı irse nāgeh tan͡g çırāġı
köyüp baġrı öḏükde sızdı yaġı

yakıldı irse nāgeh tan͡g çırāġı
Z
köyüp baġrı öḏükde sızdı yaġı
Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

954. sora-başladılar ni ḥal tiyü bu
ni iş tüşti bu ni aḥvāl tiyü bu

sora-başladılar ni ḥal tiyü bu
Y Z
ni iş tüşti bu ni aḥvāl tiyü bu
Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

ni ḥal [ol] bu
Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

ni iş tüşti bu ni aḥvāl bu

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. 1.

ni iş tüşti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bu ni aḥvāl [ol] bu[6]

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

955. arıp imgep ḳayu yirdin kilirsiz
iv̇ün͡güz ḳayda ni illig bolursız

arıp imgep kayu yirdin kilirsiz

1. Cümle

iv̇ün͡güz ḳayda ni illig bolursız

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

[6] Bu öge, öznenin tekrarı olduğu için cümle dışı unsurdur.

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

arıp imgep kayu yirdin kilirsiz

Z Z YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

i͡vüngüz kayda

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

ni illig bolursız

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

956. alardın ol perī perhīz ḳıldı
niçe yalġan çatıp engiz ḳıldı

alardın ol perī perhīz ḳıldı

1. Cümle

niçe yalġan çatıp engiz ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

alardın ol perī perhīz kıldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol perī] niçe yalġan çatıp engiz kıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

957. uzaḳraḳ tidi bu işim bir ança
kilip ḫusrav ayıtġay sizge barça

958. ḳaçan kim kilse tidi ol şehinşāh
uş anda bolġasız ḥālımdın āgāh

959. velī aṭnı ḫoş asran͡g birmen͡giz renc
kim ol aṭnın͡g bahāsı yüz tümen genc

uzaḳraḳ tidi bu işim bir ança

kilip ḫusrav ayıtġay sizge barça

1. Cümle

ḳaçan kim kilse tidi ol şehinşāh

uş anda bolġasız ḥālımdın āgāh

velī aṭnı ḫoş asran͡g birmen͡giz renc

kim ol aṭnın͡g bahāsı yüz tümen genc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uzakrak bu işim bir ança

kilip ḫusrav ayıtġay sizge barça tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

uzakrak bu işim bir ança

1. Cümle

kilip ḫusrav ayıtġay sizge barça

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. İç Cümle

uzakrak [ol] bu işim bir ança

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. İç Cümle

kilip ḫusrav ayıtġay sizge barça

Z Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

kaçan kim kilse ol şehinşāh

uş anda bolġasız ḥālımdın āgāh

velī aṭnı ḫoş asraŋ̄ birmeŋ̄iz renc

kim ol aṭnıŋ̄ bahāsı yüz tümen genc tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

kaçan kim kilse ol şehinşāh

uş anda bolġasız ḥālımdın āgāh

1. Cümle

velī aṭnı ḫoş asraŋ̄ birmeŋ̄iz renc

kim ol aṭnıŋ̄ bahāsı yüz tümen genc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kaçan kim kilse ol şehinşāh

Şart Cümlesi

uş anda ḥālımdın āgāh bolġasız

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan kim kilse ol şehinşāh

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

uş anda hālımdın āgāh bolġasız

CDU Z YT Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

atnı ḫoş asrang͡ birmeng͡iz renc

Ana Cümle

kim ol atnıng͡ bahāsı yüz tümen genc

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

atnı ḫoş asrang͡ birmeng͡iz renc

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

atnı ḫoş asrang͡

N Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birmeng͡iz renc

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ol atnıng̑ bahāsı yüz tümen genc [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

960. ḳonaḳmen tidi şāh kilgince sizge
alar hem rāżı boldı uşbu sözge

konaḳmen tidi şāh kilgince sizge

1. Cümle

alar hem rāżı boldı uşbu sözge

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

konaḳmen şāh kilgince sizge tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

konaḳmen şāh kilgince sizge

Y Z YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alar hem rāżı boldı uşbu sözge

Ö CDU Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

961. aṭın aḫurda bağlap birdiler ot
velī şīrin yürekinde yanar ot

aṭın aḫurda bağlap birdiler ot

1. Cümle

velī şīrin yürekinde yanar ot

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

aṭın aḫurda bağlap birdiler ot

Z Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şīrin yürekinde yanar ot

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

962. çiçeki vaʿde bāġında açılmış
vişal tapġam tiyü endīşe ḳılmış

çiçeki vaʿde bāġında açılmış

1. Cümle

vişal tapġam tiyü endīşe ḳılmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çiçeki vaʿde bāġında açılmış

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

vişal tapġam tiyü endīşe ḳılmış

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

vişal tapġam

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

963. bu yan͡glıġ ḥacer birle kim oturdı
munı anlar ḳumanıp ṣaḳnur irdi

bu yan͡glıġ ḥacer birle kim oturdı

1. Cümle

munı anlar ḳumanıp ṣaḳnur irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ ḥacer birle kim oturdı

Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

munı anlar ḳumanıp ṣaḳnur irdi

N Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

964. uṣol hem oḫṣatıp anlarḳa özin
alar yan͡glıġ ma sözler irdi sözin

uşol hem oḫşatıp anlarḳa özin

Ö CDU Z

alar yan͡glıġ ma sözler irdi sözin

Z CDU Y N

Bu cümler;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

965. munun͡g tig otrup anlar ara şīrin
kiçip bu ḳadġu birle öz cānından
966. bir ança turdı bolup cānı pezmān
ḫaber an͡gladı ḫusravdın perīşān
967. kim ol ḳorḳup atasından yupanmış
aẏ aẏlarmen tip ermenge yönenmiş

munun͡g tig otrup anlar ara şīrin

kiçip bu ḳadġu birle öz cānından

bir ança turdı bolup cānı pezmān

1. Cümle

ḫaber an͡gladı ḫusravdın perīşān

kim ol ḳorḳup atasından yupanmış

aẏ aẏlarmen tip ermenge yönenmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

munun͡g tig otrup anlar ara şīrin

Z Ö

kiçip bu ḳadġu birle öz cānından

Z

bir ança turdı bolup cānı pezmān

Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ẖaber a͡ngladı ẖusravdın perīşān

Ana Cümle

kim ol ḳorḳup atasındın yupanmış

aẏ aẏlarmen tip ermenge yönenmiş

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ẖaber a͡ngladı ẖusravdın perīşān

N Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol ḳorḳup atasındın yupanmış

1. Cümle

aẏ aẏlarmen tip ermenge yönenmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol ḳorḳup atasındın yupanmış

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] aẏ aẏlarmen tip ermenge yönenmiş

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

aẏ aẏlarmen

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesdir.

968. tapulmadı tiyü igimge dermān
küçey boldı işim bolġuda āsān

tapulmadı tiyü igimge dermān

Z

küçey boldı işim bolġuda āsān

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

tapulmadı igimge dermān

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

969. ödükde baġrı köyüp niçe müddet
oturdı ṣabrı kitip arttı ḥasret

ödükde baġrı köyüp niçe müddet

1. Cümle

oturdı sabrı kitip arttı ḥasret

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ödükde baġrı köyüp niçe müddet oturdı

YT Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ṣabrı kitip arttı ḥasret

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

970. ḥaḳiḳat bildi kim yolda yoluḳḳan
suv içre kön͡glini ol otġa yaḳġan

971. yiti iḳlim şāhı ḫusrav irmiş ol tip
diriġā ḥayf bardı tiyü ġam yip
972. ökünç yip ḳaḏġu cānınġa sin͡gürdi
alar hem sizmesün tip tik oturdı

ḥaḳiḳat bildi kim yolda yoluḳḳan
suv̇ içre kön͡glini ol otġa yaḳġan
yiti iḳlim şāhı ḫusrav irmiş ol tip
diriġā ḥayf bardı tiyü ġam yip
ökünç yip ḳaḏġu cānınġa sin͡gürdi

1. Cümle

alar hem sizmesün tip tik oturdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḥaḳiḳat bildi kim yolda yoluḳḳan

Ana Cümle

suv̇ içre kön͡glini ol otġa yaḳġan
yiti iḳlim şāhı ḫusrav irmiş ol tip
diriġā ḥayf bardı tiyü ġam yip
ökünç yip ḳaḏġu cānınġa sin͡gürdi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḥaḳiḳat bildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yolda yolukkan

suv̇ içre kön͡glini ol otġa yaḳġan

yiti iḳlim şāhı ḫusrav irmiş ol tip

Z

diriġā hayf bardı tiyü ġam yip

CDU CDU Z

ökünç yip ḳadġu cānınġa sin͡gürdi

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

yolda yoluḳḳan

suv̇ içre kön͡glini ol otġa yaḳġan

yiti iḳlim şāhı ḫusrav irmiş ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

bardı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

alar hem sizmesün tip tik oturdı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

alar hem sizmesün

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

973. ṣabır ḳıldı niçe kün cānı köynep

melūl boldı dımaġı ʿaḳlı aynap

ṣabır ḳıldı niçe kün cānı köynep

1. Cümle

melūl boldı dımaġı ʿaklı aynap

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sabır kıldı niçe kün cānı köynep

Y Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

melūl boldı dımaġı ʿaḳlı aynap

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

974. kön͡gülsüz bolmayın tip uşbu işdin

ḳılın͡g bir ḳarşı tidi ilde taşdın

kön͡gülsüz bolmayın tip uşbu işdin

Z

kılın͡g bir ḳarşı ilde taşdın tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

1. İç Cümle

kön͡gülsüz bolmayın uşbu işdin

Y Z

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

kılın͡g bir ḳarşı ilde taşdın

Y N YT

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

975. çiçek tig bu özüm ḫoş bāġlar ara
kizer irdim hemīşe taġlar ara

çiçek tig bu özüm ḫoş bāġlar ara
Z Ö Z
kizer irdim hemīşe taġlar ara
Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

976. zamāne mini baġḳa ildi uş kim
solup sarġardı mun-tig ol çiçekim

zamāne mini baġḳa ildi uş kim

Ana Cümle

solup sarġardı mun-tig ol çiçekim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

zamāne mini baġḳa ildi uş
Ö N YT Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

solup sarġardı mun-tig ol çiçekim

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

977. ötündi ol tapuġçılar kim iy ḫūr
şemʿtig sızma iy mecliske çın nūr
978. melik sizning uçun bir ḫoş havāda
buyurdı kim ḳılıng ḳarşı müheyyā
979. eger fermānlasang üstte tapalıng
taġ özre bir beḏük ḳarşı yapalıng

ötündi ol tapuġçılar kim iy ḫūr

Ana Cümle

şemʿtig sızma iy mecliske çın nūr
melik sizning uçun bir ḫoş havāda
buyurdı kim kılıng karşı müheyyā
eger fermānlasang üstte tapalıng
taġ özre bir beḏük ḳarşı yapalıng

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ötündi ol tapuġçılar

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy ḫūr şemʿtig sızma iy mecliske çın nūr

1. Cümle

melik sizning͡ uçun bir ḫoş havāda

buyurdı kim ḳılın͡g ḳarşı müheyyā

2. Cümle

eger fermānlasan͡g üstte tapalın͡g

taġ özre bir bedük ḳarşı yapalın͡g

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy ḫūr şemʿtig sızma iy çın nūr mecliske

CDU Z Y CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

melik buyurdı kim sizning͡ uçun

Ana Cümle

bir ḫoş havāda ḳılın͡g ḳarşı müheyyā

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melik buyurdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sizning͡ uçun bir ḫoş havāda müheyyā kılın͡g karşı

Z YT Y N

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

eger fermānlasan͡g üstte tapalın͡g

Şart Cümlesi

taġ özre bir bedük ḳarşı yapalın͡g

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger fermānlasan͡g

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

üstte tapalın͡g

1. Cümle

taġ özre bir bedük ḳarşı yapalın͡g

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

üstte tapalıng͡

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

taġ özre bir beḏük ḳarşı yapalıng͡

Z N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

980. ayıttı maṣlahatlıġ iş bu yaẏlaḳ
tapung͡ üstād iş başlang͡ revānraḳ

ayıttı maṣlahatlıġ iş bu yaẏlak

Y

tapung͡ üstād iş başlang͡ revānrak

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yaẏlaḳ maṣlahatlıġ iş bu

1. Cümle

tapung͡ üstād iş başlang͡ revānraḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaẏlaḳ maṣlahatlıġ iş [ol] bu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tapun͡g üstād iş başlan͡g revānraḳ

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

tapun͡g üstād

Y N

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

iş başlan͡g revānraḳ

N Y Z

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

981. tapuġçılar uluġı ḫīle ḳıldı
bina ḳılġuçını ündetti kildi
982. ayıttı bir uluġ cādū yitildi
köyer ḫusravḳa ḳaç kün boldı kildi
983. eger turġıl tiyü yirge buyursa
muḥal kim yir yirinde tik otursa
984. felekke aysa turġıl tip söz alġay
ḳıyāmatḳa tigi ārām ḳılġay

tapuġçılar uluġı ḫīle ḳıldı
bina ḳılġuçını ündetti kildi
1. Cümle
ayıttı bir uluġ cādū yitildi
köyer ḫusravḳa ḳaç kün boldı kildi
eger turġıl tiyü yirge buyursa
muḥal kim yir yirinde tik otursa
felekke aysa turġıl tip söz alġay
ḳıyāmatḳa tigi ārām ḳılġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle
tapuġçılar uluġı ḫīle ḳıldı

1. Cümle
bina ḳılġuçını ündetti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.
tapuġçılar uluġı ḫīle ḳıldı
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[tapuġçılar uluġı] bina ḳılġuçını ündetti

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kildi ayıttı bir uluġ cādū yitildi

1. Cümle

köyer ḫusravḳa ḳaç kün boldı kildi

eger turġıl tiyü yirge buyursa

muḫal kim yir yirinde tik otursa

felekke aysa turġıl tip söz alġay

kıyāmatḳa tigi ārām ḳılġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kildi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

ayıttı bir uluġ cādū yitildi

Y

köyer ḫusravḳa ḳaç kün boldı kildi

eger turġıl tiyü yirge buyursa

muḫal kim yir yirinde tik otursa

felekke aysa turġıl tip söz alġay

kıyāmatḳa tigi ārām ḳılġay

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

bir uluġ cādū yitildi

1. Cümle

kaç kün boldı köyer ḫusravḳa kildi

2. Cümle 3. Cümle

eger turġıl tiyü yirge buyursa

muḫal kim yir yirinde tik otursa

4. Cümle

felekke aysa turġıl tip söz alġay

kıyāmatḳa tigi ārām ḳılġay

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. İç Cümle

bir uluġ cādū yitildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. İç Cümle

kaç kün boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. İç Cümle

köyer ḫusravḳa kildi

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. İç Cümle

eger turġıl tiyü yirge buyursa

yir yirinde tik otursa muḫal kim

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger turġıl tiyü yirge buyursa

1. Cümle

yir yirinde tik otursa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger turġıl tiyü yirge buyursa

CDU Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

turġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yir yirinde tik otursa

Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

muḫal [ol] kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. İç Cümle

felekke aysa turġıl tip söz alġay

Şart Cümlesi

kıyāmatḳa tigi ārām ḳılġay

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

felekke aysa

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

turġıl tip söz alġay

1. Cümle

kıyāmatka tigi ārām kılġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

turġıl tip söz alġay

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

turġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kıyāmatka tigi ārām kılġay

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

985. buyurdı kim ḳopartın͡g bu sarāyı
tapa kör bir yaman isig havāyı
986. kim anda ādemī̄ler bolmasun hī̄ç
uş andın cādūluḳ ögrenmesün hiç
987. anın͡g tig yir tapup bizge ḫabar ḳıl
birelin͡g ḫarcını ḳarşı ḳoparġıl

buyurdı kim ḳopartın͡g bu sarāyı

Ana Cümle

tapa kör bir yaman isig havāyı

kim anda ādemī̄ler bolmasun hī̄ç

uş andın cādūluḳ ögrenmesün hiç

anın͡g tig yir tapup bizge ḫabar ḳıl

birelin͡g ḫarcını ḳarşı ḳoparġıl

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

buyurdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḳopartın͡g bu sarāyı

1. Cümle

tapa kör bir yaman isig havāyı

kim anda ādemīler bolmasun hīç

2. Cümle

uş andın cādūluḳ ögrenmesün hiç

3. Cümle

anıng̃ tig yir tapup bizge ḫabar ḳıl

4. Cümle

birelin̂g̃ ḫarcını ḳarşı ḳopargıl

5. Cümle 6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kopartın̂g̃ bu sarāyı

Y N

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tapa kör bir yaman isig havāyı

Ana Cümle

kim anda ādemīler bolmasun hīç

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tapa kör bir yaman isig havāyı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anda ādemīler bolmasun hīç

YT Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

uş andın cādūluk ögrenmesün hiç

CDU YT N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

anıng̑ tig yir tapup bizge ḫabar kıl

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bireling̑ ḫarcını

Y N

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

karşı koparġıl

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

988. uş andın birdiler altun kümüş köp
ayıttılar oturma tur revān ḳop

uş andın birdiler altun kümüş köp

1. Cümle

ayıttılar oturma tur revān ḳop

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uş andın birdiler altun kümüş köp

CDU Z Y N Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ayıttılar oturma tur revān ḳop

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

oturma tur revān kop

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. İç Cümle

oturma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. İç Cümle

tur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. İç Cümle

revān kop

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

989. körüp māl u ḫazīne sevṅüp üstād
tilekiṉgçe ḳılmayın tidi bünyād

körüp māl u ḫazīne sevṅüp üstād
Z Z Ö
tilekiṉgçe ḳılmayın bünyād tidi
N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle
tilekiṉgçe ḳılmayın bünyād
Z Y
(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

990. çıḳıp ildin tutup yol tipredi ol
yazılar taġlar aştı kiçti köp ḳol
991. körer bir yir havāsı ṭabʿı afyun
ḳarı bolgay yaş oġlan tursa on kün

çıḳıp ildin tutup yol tipredi ol
yazılar taġlar aştı kiçti köp ḳol
körer bir yir havāsı ṭabʿı afyun
1. Cümle 2. Cümle
ḳarı bolgay yaş oġlan tursa on kün
3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çıkıp ildin tutup yol tipredi ol

1. Cümle

yazılar tağlar aştı kiçti köp kol

2. Cümle 3. Cümle

körer bir yir

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

çıkıp ildin tutup yol tipredi ol

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

yazılar tağlar aştı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

kiçti köp kol

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

körer bir yir

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

havāsı ṭabʿı afyun [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

karı bolgay yaş oġlan tursa on kün

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

karı bolgay

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

yaş oġlan tursa on kün

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

992. mühendis kim raḳam urdı uş anda
uşol cādū kerek kim bolsa munda

mühendis kim raḳam urdı uş anda

1. Cümle

uşol cādū kerek kim bolsa munda

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mühendis kim raḳam urdı uş anda

Ö CDU Y CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol cādū bolsa kerek kim munda

Ö Y CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

993. uşol yirde barıp bünyād ḳıldı
tamuġ ornında ol uçtmaḥ ḳıldı

uşol yirde barıp bünyād ḳıldı

1. Cümle

tamuġ ornında ol uçtmaḫ ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol yirde barıp bünyād ḳıldı

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tamuġ ornında ol uçtmaḫ ḳıldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

994. umıdı yoḳ kim kişi ol yirge barġay
bu açıġ birle şīrin anda turġay

umıdı yoḳ kim kişi ol yirge barġay

Ana Cümle

bu açıġ birle şīrin anda turġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

umıdı yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

kişi ol yirge barġay

1. Cümle

bu acıġ birle şīrin anda turġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi ol yirge barġay

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu açıġ birle şīrin anda turġay

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

995. yitip tün süsi kim ajunnı tuttı
uşol ḥūr aṭlanıp dūzaḫḳa kitti

yitip tün süsi kim ajunnı tuttı

1. Cümle

uşol ḥūr aṭlanıp dūzaḫḳa kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yitip tün süsi kim ajunnı tuttı

Z Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol ḫūr aṭlanıp dūzaḫḳa kitti

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

996. şīrin birle niçe ḳız birge irdi
kim anlar ʿaḳlı yoḳ oġlanlar irdi

şīrin birle niçe kız birge irdi

Ana Cümle

kim anlar ʿaḳlı yoḳ oġlanlar irdi

Yan Cümle

Ana Cümle

şīrin birle niçe ḳız birge irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anlar ʿaḳlı yoḳ oġlanlar irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

997. saray ataġlı ol zindanḳa yitti

güher yan͡glıġ özin taşlarḳa ḳattı

saray ataġlı ol zindanḳa yitti

1. Cümle

güher yan͡glıġ özin taşlarḳa ḳattı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

saray ataġlı ol zindanḳa yitti

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[saray ataġlı] güher yan͡glıġ özin taşlarḳa ḳattı

Ö Z N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

998. ümid birle uşol ḳarşıḳa kirdi
işi yār ḳaḍġusı birle oturdı

ümid birle uşol karşıka kirdi
1. Cümle
işi yār ḳaḍġusı birle oturdı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
ümid birle uşol karşıka kirdi
Z YT Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
işi yār ḳaḍġusı birle oturdı
Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

999. niteg kim çeşmedin kitti cihāngīr
kön͡gül boynınġa baġlap ʿışḳ zencīr
1000. ıraḳ bolmışça ol menzildin ol nūr
bolup nevmīd kön͡gli boldı rencūr

niteg kim çeşmedin kitti cihāngīr
kön͡gül boynınġa baġlap ʿışḳ zencīr

1. Cümle

ırak̦ bolmışça ol menzildin ol nūr

bolup nevmīd kön͡gli boldı rencūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

çeşmedin kitti cihāngīr

YT Y Ö

kön͡gül boynınġa baġlap ʿışk̦ zencīr

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ırak̦ bolmışça ol menzildin ol nūr

Z

bolup nevmīd kön͡gli boldı rencūr

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1001. yana saḳnur taḳı kün toġmadı tip
saḳınġaymen bu yaġmur yaġmadı tip

1002. kim imdi kün toġuş yarı barurmen
aḫır toġġay künüm tip umanurmen

yana saḳnur taḳı kün toġmadı tip

saḳınġaymen bu yaġmur yaġmadı tip

Ana Cümle

kim imdi kün toğuş yarı barurmen

ahır toğğay künüm tip umanurmen

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana saknur takı kün toġmadı tip

Z Y Z

sakınġaymen bu yaġmur yaġmadı tip

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

takı kün toġmadı

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

sakınġaymen bu yaġmur yaġmadı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sakınġaymen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu yağmur yağmadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

imdi kün toğuş yarı barurmen

1. Cümle

ahır toğğay künüm tip umanurmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

imdi kün toğuş yarı barurmen

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ahır toğğay künüm tip umanurmen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ahır toġġay künüm

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1003. bu köyük birle ermen taġlarınġa
yaẏuḳ yitti şīrin yaylaġlarınġa
1004. çiçek yan͡glıġ kim ol taġlarġa aştı
yil iltip yılġını iranġa saçtı

bu köyük birle ermen taġlarınġa

yaẏuḳ yitti şīrin yaylaġlarınġa

çiçek yan͡glıġ kim ol taġlarġa aştı

1. Cümle

yil iltip yılġını iranġa saçtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu köyük birle ermen taġlarınġa

yaẏuk yitti şīrin yaylaġlarınġa

1. Cümle

çiçek yan͡glıġ kim ol taġlarġa aştı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

bu köyük birle ermen taġlarınġa

Z YT

yaẇuḳ yitti şīrin yaylaġlarınġa

Z Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[şīrin] çiçek yan͡glıġ kim ol taġlarġa aştı

Ö Z CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yil iltip yılġını ıranġa saçtı

Ö Z N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1005. ʿameldārlar ḳamuġı ḳarşu bardı
öküş mal u taẇar utru çıḳardı

ʿameldārlar ḳamuġı ḳarşu bardı

1. Cümle

öküş mal u taẇar utru çıḳardı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿameldārlar ḳamuġı ḳarşu bardı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ʿameldārlar ḳamuġı] öküş mal u taẏar utru çıḳardı

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1006. tutup tozġu tigip tertip telim māl
içip ırġat ayıttı hem bu ḫoş fāl

tutup tozġu tigip tertip telim māl

Z Z

içip ırġat ayıttı hem bu ḫoş fāl

Z Ö Y CDU N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1007. kişiler kördi ḫusrav yüzü saẏluġ
ḳamuġ körmekke yüzin ārzūluġ

kördi ḫusrav yüzü saẏluġ

Y N

ḳamuġ körmekke yüzin ārzūluġ kişiler

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1008. ḳılıḳlarnı tilep ilge kildi

niçe kün ḳondı anlar birle boldı

1009. uş andın tipredi mūḳanḳa yitti

muḳānīler ḫaber ermenge iltti

kılıḳlarnı tilep ilge kildi

niçe kün ḳondı anlar birle boldı

uş andın tipredi mūḳanḳa yitti

1. Cümle

muḳānīler ḫaber ermenge iltti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kılıḳlarnı tilep ilge kildi

1. Cümle

niçe kün ḳondı anlar birle boldı

1. Cümle 3. Cümle

uş andın tipredi mūḳanḳa yitti

4. Cümle 5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1

kılıḳlarnı tilep ilge kildi

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

niçe kün ḳondı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

anlar birle boldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

uş andın tipredi

CDU YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 5.

mūḳanḳa yitti

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

muḳānīler ḫaber ermenge iltti

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1010. muhīn bānū uşol şāh-ı cihandın
ḫabar a͡ngladı kim işitti mūḳāndın

muhīn bānū uşol şāh-ı cihandın

Ana Cümle

ḫabar a͡ngladı kim işitti mūḳāndın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

muhīn bānū uşol şāh-ı cihandın ḫabar a͡ngladı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

işitti mūḳāndın

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1011. yaraşturdı telim şāhāne tozġu

ḳamuġ il ḫalḳı birle çıḳtı utru

1012. telim māl u taṿar birle tigişti

töresinçe ḳılıp ḫıdmat körişti

yaraşturdı telim şāhāne tozġu

1. Cümle

kamuġ il ḫalḳı birle çıḳtı utru

2. Cümle

telim māl u taṿar birle tigişti

3. Cümle

töresinçe ḳılıp ḫıdmat körişti

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yaraşturdı telim şāhāne tozġu

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ il ḫalḳı birle çıḳtı utru

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

telim māl u taẏar birle tigişti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

töresinçe ḳılıp ḫıdmat körişti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1013. orun körgüzdiler kiçti oturdı
adınlar barça ḳol kaẏşurdı turdı

orun körgüzdiler kiçti oturdı

1. Cümle 2. Cümle

adınlar barça ḳol kaẏşurdı turdı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

orun körgüzdiler

N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kiçti oturdı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kiçti

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

oturdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

adınlar barça kol kavşurdı turdı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

ad̲ınlar barça k̲ol kav̇şurdı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

[adınlar] turdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1014. şah andın son͡gra sordı kim niçüksen
kim uş zahmet kitürdüm ilin͡ge men

şah andın son͡gra sordı kim niçüksen

Ana Cümle

kim uş zahmet kitürdüm ilin͡ge men

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şah andın son͡gra sordı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

niçüksen kim uş zahmet kitürdüm ilinge men

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

niçüksen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş zahmet kitürdüm ilinge men

CDU Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1015. ḳonaḳmen tidi sizde bir niçe kün
ḳonaḳlardın başıngız aġrımasun

ḳonaḳmen sizde bir niçe kün

konaklardın başıngız aġrımasun tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ḳonaḳmen sizde bir niçe kün

1. Cümle

konaḳlardın başıng͡ız aġrımasun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

konaḳmen sizde bir niçe kün

Y YT Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

konaḳlardın başıng͡ız aġrımasun

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1016. muḥīn bānū körüp bu luṭf andan
ḳılayım tapġıda cānnı ḳurbān

muḥīn bānū körüp bu luṭf andan

Z

tapġıda cānnı kurbān ḳılayım

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1017. yir öpti ön͡ginde örü-turdı
duʿa ḳıldı niteg kim lāyıḳ irdi

yir öpti ön͡ginde örü-turdı
1. Cümle
duʿa ḳıldı niteg kim lāyıḳ irdi
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
yir öpti ön͡ginde örü-turdı
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. 1.
yir öpti
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
1. 2.
ön͡ginde örü-turdı
YT Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle

duʿa ḳıldı niteg kim lāyıḳ irdi

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

duʿa ḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

lāyıḳ irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1018. ḳavılandurdı ḫusrav luṭfı anı
ferah taptı melik tapġında cānı

kavılandurdı ḫusrav luṭfı anı

1. Cümle

ferah taptı melik tapġında cānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳavılandurdı ḫusrav luṭfı anı

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ferah taptı melik tapġında cānı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1019. bir aḏīne tükel ol şah ḳatında
tapuġlar ḳıldı turdı ḫıdmatında
1020. ötünüp aydı iy şāh-ı cihāngīr
ḳılayın ṭoy yaraġın tiyü tedbīr
1021. eger luṭf itse şāh ṣaḥraḳa çıḳsa
uluş il barçası anda yıġılsa
1022. niteg kim ḥükm itip fermanlasaŋ͡gız
nökerlerni ma bir kün ṭaylasamız

bir aḏīne tükel ol şah ḳatında
tapuġlar ḳıldı turdı ḫıdmatında

1. Cümle 2. Cümle

ötünüp aydı iy şāh-ı cihāngīr
ḳılayın ṭoy yaraġın tiyü tedbīr
eger luṭf itse şāh ṣaḥraḳa çıḳsa
ulus il barçası anda yıġılsa
niteg kim ḥükm itip fermanlasaŋ͡gız
nökerlerni ma bir kün ṭoylasamız

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bir adīne tükel ol şah katında tapuġlar kıldı

Z Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

turdı ḫıdmatında

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ötünüp aydı iy şāh-ı cihāngīr

Z Y

kılayın ṭoy yaraġın tiyü tedbīr

eger luṭf itse şāh şaḥraḳa çıḳsa

uluş il barçası anda yıġılsa

niteg kim ḥükm itip fermanlasaṅgız

nökerlerni ma bir kün ṭaylasamız

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

iy şāh-ı cihāngīr ḳılayın ṭoy yaraġın tiyü tedbīr

eger luṭf itse şāh ṣaḥraḳa çıḳsa

ulus il barçası anda yıġılsa

1. Cümle

niteg kim ḥükm itip fermanlasa͡ngız

nökerlerni ma bir kün ṭoylasamız

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şāh-ı cihāngīr ḳılayın ṭoy yaraġın tiyü tedbīr

Ana Cümle

eger luṭf itse şāh ṣaḥraḳa çıḳsa

ulus il barçası anda yıġılsa

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

iy şāh-ı cihāngīr ṭoy yaraġın ḳılayın tiyü tedbīr

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

Şart Cümlesi

eger luṭf itse şāh ṣaḥraḳa çıḳsa

1. Cümle

uluş il barçası anda yıġılsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger luṭf itse şāh ṣaḥraḳa çıḳsa

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

eger lutf itse şāh

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[şāh] saḫraḳa çıḳsa

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ulus il barçası anda yıġılsa

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niteg kim ḫükm itip fermanlasa͡ngız

1. Cümle

nökerlerni ma bir kün toylasamız

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

hükm itip fermanlasa͡ngız

Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

nökerlerni ma bir kün ṭoylasamız

N CDU Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1023. şehinşāh aydı kim bolsun barayın
niteg kim sen tiseng̃ andaġ ḳılayın

şehinşāh aydı kim bolsun barayın

Ana Cümle

niteg kim sen tiseng̃ andaġ kılayın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şehinşāh aydı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bolsun barayın

1. Cümle 2. Cümle

niteg kim sen tiseng andaġ ḳılayın

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bolsun

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

barayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

niteg kim sen tiseng andaġ ḳılayın

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niteg kim sen tiseng

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

andaġ kılayın

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1024. turup aṭlandı ḫusrav birle bānū

tüşürdi şāhnı ḳıldurmış köp aş su

turup aṭlandı ḫusrav birle bānū

1. Cümle

tüşürdi şāhnı ḳıldurmış köp aş su

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

turup atlandı ḫusrav birle bānū

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüşürdi şāhnı ḳıldurmış köp aş su

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

tüşürdi şāhnı

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

kıldurmış köp aş su

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1025. ḳurup çimgen öze şāhāne ḫoş taḫt
oturdı taḫt öze şāh-ı cuvān-baḫt

kurup çimgen öze şāhāne ḫoş taḫt

Z

oturdı taḫt öze şāh-ı cuvān-baḫt

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1026. aḏaḳ ilge alıp şāhḳa tutup ḳoş
ḳılu başladılar bir biriṅge nūş

aḏaḳ ilge alıp şāhḳa tutup ḳoş

Z Z

bir biriṅge nūş ḳılu başladılar

YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1027. çalıp muṭrıb caġana ceng ü barbat
dımaġlar taptı ʿişretdin ḥalāvet

çalıp muṭrıb caġana ceng ü barbat

Z

dımaġlar ʿişretdin ḥalāvet taptı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1028. saça başladı til ṭūtīsi şekker
tabʿıdın öndi ḫoş mevzūn sözler

saça başladı til ṭūtīsi şekker

1. Cümle

tabʿıdın öndi ḫoş mevzūn sözler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

saça başladı til ṭūtīsi şekker

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tabʿıdın öndi ḫoş mevzūn sözler

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1029. uzun kün ṭoylap anda ırġadılar
kiçe bolġaç ḳonaḳḳa tarġadılar

uzun kün ṭoylap anda ırgadılar

1. Cümle

kiçe bolġaç ḳonaḳḳa tarġadılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uzun kün ṭoylap anda ırgadılar

Z YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kiçe bolġaç ḳonaḳḳa tarġadılar

Z YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1030. köp aydı mühin kim iy cihāndār
ḳabūl ḳılsaŋ̑ tapuġḳa ötügüm bar
1031. kim uş ḳış faṣlıda ol bardaʿ ili
havāsı ḫoş bolur rāḥatlı yili
1032. yana ʿişret ḳılur bir bāġ-ı çimgen
taẏarġa saẏlaġ otlaġ hem ferāvān

köp aydı mühin kim iy cihāndār

Ana Cümle

kabūl ḳılsaŋ̑ tapuġḳa ötügüm bar

kim uş kış faṣlıda ol bardaʿ ili

havāsı ḫoş bolur rāḥatlı yili

yana ʿişret kılur bir bāġ-ı çimgen

taẏarġa saẏlaġ otlaġ hem ferāvān

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

köp aydı mühin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy cihāndār ḳabūl ḳılsaṅ tapuġḳa ötügüm bar

Ana Cümle

kim uş kış faṣlıda ol bardaʿ ili

havāsı ḫoş bolur rāḥatlı yili

yana ʿişret ḳılur bir bāġ-ı çimgen

taṿarġa saṿlaġ otlaġ hem ferāvān

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy cihāndār ḳabūl ḳılsaṅ tapuġḳa ötügüm bar

Ana Cümle

kim uş ḳış faṣlıda ol bardaʿ ili

havāsı ḫoş bolur rāḥatlı yili

yana ʿişret ḳılur bir bāġ-ı çimgen

taṿarġa saṿlaġ otlaġ hem ferāvān

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

iy cihāndār ḳabūl ḳılsaṅ tapuġḳa ötügüm bar

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iy cihāndār ḳabūl ḳılsaṅ

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tapuġka ötügüm bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş ḳış faṣlıda ol bardaʿ ili

havāsı ḫoş bolur rāḥatlı yili

1. Cümle

yana ʿişret ḳılur bir bāġ-ı çimgen

2. Cümle

taṿarġa saṿlaġ otlaġ hem ferāvān

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş ḳış faṣlıda ol bardaʿ ili

havāsı ḫoş bolur rāḥatlı yili

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre öznelerinin tamlayanları ve yer tamlayıcıları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

uş ḳış faṣlıda ol bardaʿ ili

CDU Z

havāsı ḫoş bolur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[kış faṣlıda]

Z

yili rāḥatlı bolur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana ʿişret ḳılur bir bāġ-ı çimgen

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

taṿarġa saṿlaġ otlaġ hem ferāvān [ol]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1033. icāzet birdi ḫusrav kim revān bol
soñguñgça men barayın uş tutup yol

icāzet birdi ḫusrav kim revān bol

1. Cümle

soñguñgça men barayın uş tutup yol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

icāzet birdi ḫusrav kim revān bol

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

icāzet birdi ḫusrav

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

revān bol

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

son͡gun͡gça men barayın uş tutup yol

Z Ö Y CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1034. köçüp tan͡g birle şāh ol yolġa kirdi

mühīn bānū ayıtġan yirge bardı

köçüp tan͡g birle şāh ol yolġa kirdi

1. Cümle

mühīn bānū ayıtġan yirge bardı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

köçüp tan͡g birle şāh ol yolġa kirdi

Z Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāh] mühīn bānū ayıtġan yirge bardı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1035. yitip bardaʿge tuşrup anda raẖtın
yana ḳurdılar anda şāh taẖtın
1036. ḳonup kök çimgen özre güller ara
oturdılar kön͡güldin ḳaḏġu tara

yitip bardaʿge tuşrup anda raẖtın

yana ḳurdılar anda şāh taẖtın

1. Cümle

ḳonup kök çimgen özre güller ara

oturdılar köŋ͡güldin ḳadġu tara

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yitip bardaʿge tuşrup anda raḫtın

Z Z

yana kurdılar anda şāh taḫtın

Z Y YT N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

konup kök çimgen özre güller ara

Z Z

oturdılar köŋ͡güldin ḳadġu tara

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1037. mühīn bānū ḳılıp köp türlü ʿizzet
turup tapġında tün kün ḳıldı ḫıdmet

mühīn bānū kılıp köp türlü ʿizzet

Ö Z

turup tapġında tün kün ḳıldı ḫıdmet

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1038. taşı birle ḳılur şah anda ʿişret
içer süsün velikin yir ḥasret

taşı birle ḳılur şah anda ʿişret

1. Cümle

içer süsün velikin yir ḥasret

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

taşı birle şah anda ʿişret ḳılur

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

içer süsün velikin yir ḥasret

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velikin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

içer süsün

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yir ḥasret

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1039. oturmış irdi bir kün şāh-ı ḥalvet
tüzüp barça ol ʿişret ḳılġu ālet

oturmış irdi bir kün şāh-ı ḥalvet

Y Z Ö

tüzüp barça ol ʿişret ḳılġu ālet

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1040. tapuġda olturup maḥrem nökerler
nedīmler tabʿıdın şekker tökerler

tapuġda olturup maḥrem nökerler

Z

nedīmler tabʿıdın şekker tökerler

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1041. mażahik birle aẇtup şāh özini
sürüp maʿḳul ḥikmetler sözini
1042. içip özi şarab özge nöker bal
ferāḥ ketrür feraḥ tiyü tutup fāl
1043. çıḳıp āvāz nūşānūş tiyü sāḳī
muġanniler ġazel aytur ʿırāḳī

mażahik birle aẇtup şāh özini
Z
sürüp maʿḳul ḥikmetler sözini
Z
içip özi şarab özge nöker bal [içip]
Z Z
ferāḥ ketrür feraḥ tiyü tutup fāl
Z
çıḳıp āvāz nūşānūş tiyü sāḳī
Z
muġanniler aytur ʿırāḳī ġazel
Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ferāḥ ketrür feraḥ[7]

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

[7] Bu öge, yüklemin isim unsurunun tekrarı olduğu için cümle dışı unsurdur.

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1044. yaḳıp manġal öze ol ḳış çiçekin
ḳılıp tütsü ʿanber ü şekker ü kin
1045. kömür rengin alıp bu barça ajun
mübārek şādī kildi bizge mevzūn

yaḳıp manġal öze ol ḳış çiçekin
Z
ḳılıp tütsü ʿanber ü şekker ü kin
Z
kömür rengin alıp bu barça ajun
Z
mübārek şādī kildi bizge mevzūn
Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1046. yana otdın niteg çıḳsa tütünni
kilür uş anda oḳ kün birle tüni

yana otdın niteg çıḳsa tütünni
Şart Cümlesi
kilür uş anda oḳ kün birle tüni
Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yana otdın niteg çıḳsa tütünni

Z YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kilür uş anda oḳ kün birle tüni

Y CDU Z CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1047. ajunnung̑ bar munung̑ tig iki rengi
birikmez hīç rūmi birle zengī

ajunnung̑ bar munung̑ tig iki rengi

1. Cümle

birikmez hīç rūmi birle zengī

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajunnung̑ munung̑ tig iki rengi bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birikmez hīç rūmi birle zengī

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1048. alıp bu rūzigār ol zengi rengin

tüzüp tün perdesinge nāy u çengin

1049. şemʿ dehḳanı tün baġın͡ga kirdi

açıldı lāle tig lalanı sürdi

alıp bu rūzigār ol zengi rengin

tüzüp tün perdesinge nāy u çengin

şemʿ dehḳanı tün baġın͡ga kirdi

1. Cümle

açıldı lāle tig lalanı sürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

alıp bu rūzigār ol zengi rengin

Z

tüzüp tün perdesinge nāy u çengin

Z

şemʿ dehḳanı tün baġın͡ga kirdi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

açıldı lāle tig lalanı sürdi

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

açıldı lāle tig

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

lalanı sürdi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1050. ḳoyuldı şāh ön͡ginde laʿl ü gevher
şebeh kitti naẓardın kildise zer

ḳoyuldı şāh ön͡ginde laʿl ü gevher

1. Cümle

şebeh kitti naẓardın kildise zer

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳoyuldı şāh ön͡ginde laʿl ü gevher

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şebeh kitti nazardın kildise zer

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1051. açıldı ol ḳış içre türlü reyhān

kim ol ḳışnıng̃ çiçeki ot ol iy cān

açıldı ol ḳış içre türlü reyhān

Ana Cümle

kim ol ḳışnıng̃ çiçeki ot ol iy cān

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

açıldı ol ḳış içre türlü reyhān

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol ḳışnıng̃ çiçeki ot ol iy cān

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1052. ṣurāhī ḳalḳalı aġaz ḳıldı

ḫoros tig perdede āvāz ḳıldı

ṣurāhī ḳalḳalı aġaz ḳıldı

1. Cümle

ḫoros tig perdede āvāz kıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

surāhī ḳalḳalı aġaz ḳıldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ṣurāhī ḳalḳalı] ḫoros tig perdede āvāz ḳıldı

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1053. muʿāşirler yaⁿgınça ḫan uruldı

tanaʿum āleti barça kuruldı

muʿāşirler yan͡gınça ḫan uruldı

1. Cümle

tanaʿum āleti barça kuruldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

muʿāşirler yan͡gınça ḫan uruldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tanaʿum āleti barça kuruldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1054. ḳılıp ḳurban ḳavu ördek tavuḳ ḳaz
uş ança kim ḥisābın ḳılsa bolmaz

ḳılıp ḳurban ḳavu ördek tavuḳ ḳaz
uş ança kim ḥisābın ḳılsa bolmaz
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ḳılıp ḳurban ḳavu ördek tavuḳ ḳaz

Z

uş ança kim ḥisābın ḳılsa

CDU Z CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1055. turunç u nār u piste alma bādem
töküp barçaġa tiṉg ʿām boldı inʿām

turunç u nār u piste alma bādem

töküp barçaġa tiṉg ʿām boldı inʿām

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

c. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1056. alıp sāḳīler ilginge ṣurāḥī
revān bolup nedimlerniṉg meẕāhi
1057. ḳıl āvāzı birle meclis tüzülüp
dımaġlar ḫoş bolup közler süzülüp
1058. ḳılıp āheng-i çeng ü barbaṭ u nāy

könidin kökde zühre ḳıldı köp vāy

alıp sākīler ilginge surāhī
Z
revān bolup nedimlerning meẕāhi
Z
kıl āvāzı birle meclis tüzülüp
Z
dımaġlar ḫoş bolup közler süzülüp
Z Z
kılıp āheng-i çeng ü barbaṭ u nāy
Z
könidin kökde zühre köp ḳıldı vāy
Z T Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1059. ḳılıp ʿişret bu yanglıġ tün ḳata ḫoş
oturdılar ḳılu bir biringe nūş

ḳılıp ʿişret bu yanglıġ tün ḳata ḫoş
Z
oturdılar ḳılu bir biringe nūş
Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1060. ni ḫoş bāġ ol tiriglik būstanı
eger ismese a͡ngsızda ḫızānı

ni ḫoş bāġ ol tiriglik būstanı
Ana Cümle
eger ismese a͡ngsızda ḫızānı
Şart Cümlesi
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Ana Cümle
ni ḫoş bāġ ol tiriglik būstanı
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Şart Cümlesi
eger ismese a͡ngsızda ḫızānı
CDU Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1061. ni ḫoş ḫurrem saray dünya sarayı
velīkin ḥayf bozulur terk esāsı

ni ḫoş ḫurrem saray dünya sarayı
1. Cümle
velīkin hayf bozulur terk esāsı
2. Cümle
Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ni ḫoş ḫurrem saray [ol] dünya sarayı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫayf bozulur terk esāsı

CDU Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1062. ajun balında bar ḫoş tatlı leẕẕet
velī yigü son͡gınça ig ü ḥasret

ajun balında bar ḫoş tatlı lezzet

1. Cümle

velī yigü son͡gınça ig ü ḫasret

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ajun balında bar ḫoş tatlı leẕẕet

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yigü son͡gınça ig ü ḫasret

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1063. bu ajunnun͡g beḳāsı yoḳ irür bil

küçün͡g yitmişince munda edgü tiril

bu ajunnun͡g beḳāsı yoḳ irür bil

1. Cümle

küçün͡g yitmişince munda edgü tiril

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ajunnun͡g beḳāsı yoḳ irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bil küçün͡g yitmişince munda edgü tiril

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

küçüng͡ yitmişince munda edgü tiril

Z YT Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1064. kilip tün aştı kiçti yoḳ nişānı

anıng͡ birle kiçigli ḳanı ḳanı

kilip tün aştı kiçti yoḳ nişānı

1. Cümle 2. Cümle

anıng͡ birle kiçigli kanı kanı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kilip tün aştı kiçti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kilip tün aştı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[tün] kiçti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yok nişānı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

anıng͡ birle kiçigli kanı kanı[8]

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1065. irür uş ʿömrümüznüng͡ naḳdi bu kün
ışanç yoḳ hem mung͡a kim körse bir tün

irür uş ʿömrümüznüng͡ naḳdi bu kün

[8] Bu öge, yüklemin tekrarını sağladığı için cümle dışı unsurdur.

1. Cümle

ışanç yoḳ hem mun͡ga kim körse bir tün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş ʿömrümüznün͡g nakdi bu kün irür

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ışanç yoḳ hem mun͡ga kim körse bir tün

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ışanç yoḳ hem mun͡ga kim

Ö Y CDU Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

körse bir tün

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1066. kil imdi bir kiçe ḫoş olturalın͡g
oyaġlıḳ meclisin bu tün ḳuralın͡g
1067. ḳılalın͡g bir kiçe terk uşbu uyḳu
kim uş köp yatḳa bir hem köp yatġu
1068. tiyü alturdı ol tün şah-zāde
nevāyu çeng işitti içti bāde

kil imdi bir kiçe ḫoş olturalın͡g
oyaġlıḳ meclisin bu tün ḳuralın͡g
kılalın͡g bir kiçe terk uşbu uyku
kim uş köp yatḳa bir hem köp yatġu
tiyü alturdı ol tün şah-zāde
1. Cümle
nevāyu çeng işitti içti bāde
2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle
kil imdi bir kiçe ḫoş olturalın͡g
oyaġlık meclisin bu tün kuralın͡g
kılalın͡g bir kiçe terk uşbu uyku
kim uş köp yatḳa bir hem köp yatġu
tiyü alturdı ol tün şah-zāde
Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle
kil imdi bir kiçe ḫoş olturalın͡g
1. Cümle
oyaġlıḳ meclisin bu tün ḳuralın͡g
2. Cümle

kılalıng͡ bir kiçe terk uşbu uyķu

kim uş köp yatķa bir hem köp yatġu

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1. Cümle

kil imdi

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir kiçe ḫoş olturalıng͡

1. Cümle

oyaġlıķ meclisin bu tün kuralıng͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bir kiçe ḫoş olturalıng͡

Z Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

oyaġlıķ meclisin bu tün ķuralıng͡

N Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kılalıng͡ bir kiçe terk uşbu uyku

Ana Cümle

kim uş köp yatḳa bir hem köp yatġu

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

3. 1.

bir kiçe terk ḳılalıng͡ uşbu uyḳu

Z Y N

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

uş köp yatḳa hem köp yatġu bir [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şah-zāde] nevāy-ı çeng işitti

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şah-zāde] içti bāde

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1069. bu yan͡glıġ ʿişret içre irken ol şāh
yitildi yil tig ol şāvūr nāgāh
1070. kirip terkin baḳıp işikdin aytur
kilip destūr tiler ḳim kirse şāvūr

bu yan͡glıġ ʿişret içre irken ol şāh

yitildi yil tig ol şāvūr nāgāh

kirip terkin baḳıp işikdin aytur

1. Cümle

kilip destūr tiler ḳim kirse şāvūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ ʿişret içre irken ol şāh

yitildi yil tig ol şāvūr nāgāh

1. Cümle

kirip terkin baḳıp işikdin aytur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

bu yan͡glıġ ʿişret içre irken ol şāh

Z

yitildi yil tig ol şāvūr nāgāh

Y Z Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[ol şāvūr] kirip terkin baḳıp işikdin aytur

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kilip destūr tiler ḳim kirse şāvūr

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kilip destūr tiler

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kirse şāvūr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1071. melik sevnüp sekirmekke tiledi

ʿaḳıl tuttı yaḳasın tipretmedi

melik sevnüp sekirmekke tiledi

1. Cümle

ʿaḳıl tuttı yaḳasın tipretmedi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

melik sevnüp sekirmekke tiledi

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿaḳıl tuttı yaḳasın tipretmedi

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ʿaḳıl tuttı yaḳasın

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ʿaḳıl] tipretmedi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1072. buyurdı kim kirsü tip şāvūr üstād
sevüglüg ḳarşısın ḳılġuçı bünyād

buyurdı kim kirsü tip şāvūr üstād

Y CDU

sevüglüg ḳarşısın ḳılġuçı bünyād

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

kirsü sevüglüg ḳarşısın bünyād ḳılġuçı şāvūr üstād

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1073. umınç tuttı kim uş işim bu ḳurdı
yana aydı ʿaceb ni söz ketürdi

umınç tuttı kim uş işim bu ḳurdı

1. Cümle

yana aydı ʿaceb ni söz ketürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

umınç tuttı kim uş işim bu ķurdı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

umınç tuttı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş işim bu kurdı

CDU N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aydı ʿaceb ni söz ketürdi

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ʿaceb ni söz ketürdi

CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1074. umınç birle ḳaçan birikse ḳadġu
yana köz yolda bolsa kiter uyḳu

umınç birle ḳaçan birikse ḳadġu
yana köz yolda bolsa kiter uyḳu
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

umınç birle ḳaçan birikse ḳadġu

1. Cümle

yana köz yolda bolsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

umınç birle ḳaçan birikse ḳadġu
Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köz yolda bolsa
Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kiter uyḳu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1075. kişige tigmesün köz yolda tutmaḳ

ʿömürni iksitür ol ḳadġu yutmaḳ

kişige tigmesün köz yolda tutmaḳ

1. Cümle

ʿömürni iksitür ol ḳadġu yutmaḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişige tigmesün köz yolda tutmak

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

ʿömürni iksitür ol ḳadġu yutmak

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1076. hemīşe yolda köz tutmak belā ol

ʿāşıḳlar uşbu igde mübtelā ol

hemīşe yolda köz tutmak belā ol

1. Cümle

ʿāşıḳlar uşbu igde mübtelā ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

hemīşe yolda köz tutmak belā ol

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿāşıklar uşbu igde mübtelā ol

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1077. kirip şāvūr ḳol ḳavşurdı turdı

orun birdiler ol kiçti oturdı

kirip şāvūr ḳol ḳavşurdı turdı

1. Cümle

orun birdiler ol kiçti oturdı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kirip şāvūr ḳol ḳavṣurdı turdı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kirip şāvūr kol kavṣurdı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[şāvūr] turdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

orun birdiler

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ol kiçti oturdı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

ol kiçti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

[ol] oturdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1078. nöker tarġattı şāh iv̇ ḳıldı ḫāli
sora başladı ni-teg tiyü ḥāli

nöker tarġattı şāh iv̇ ḳıldı ḫāli

1. Cümle 2. Cümle

sora başladı ni-teg tiyü ḥāli

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

nöker tarġattı şāh

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāh] iv̇ ḳıldı ḫāli

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şāh] sora başladı ni-teg tiyü ḫāli

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ni-teg ḫāli

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1079. oturmış irdi şāvūr öre ḳoptı
duʿālar ḳıldı ḫusravġa yir öpti

oturmış irdi şāvūr öre ḳoptı

1. Cümle 2. Cümle

duʿālar ḳıldı ḫusravġa yir öpti

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

oturmış irdi şāvūr

Y Ö

Bu cümle;

s. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāvūr] öre ḳoptı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şāvūr] duʿālar ḳıldı ḫusravġa

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[şāvūr] yir öpti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1080. murādın͡gġa saʿādet yār bolsun
ulaş eḏgü vücūdun͡g bar bolsun

murādıng͡ġa saʿādet yār bolsun

1. Cümle

ulaş edgü vücūdung͡ bar bolsun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

murādıng͡ġa saʿādet yār bolsun

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ulaş edgü vücūdung͡ bar bolsun

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1081. sorar irseng͡ başımdın kiçmişini
telim iş kiçti aytay barçasını

sorar irseng͡ başımdın kiçmişini

Şart Cümlesi

telim iş kiçti aytay barçasını

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

sorar irseng başımdın kiçmişini

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

telim iş kiçti aytay barçasını

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

telim iş kiçti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aytay barçasını

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1082. buyurdı irse aydı kim ayayın
şehinşāh buyruḳın niteg sındurayın

buyurdı irse aydı kim ayayın

Ana Cümle

şehinşāh buyrukın niteg sındurayın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

buyurdı irse aydı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ayayın

1. Cümle

şehinşāh buyrukın niteg sındurayın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ayayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şehinşāh buyrukın niteg sındurayın

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1083. burundın son͡gḳa tigrü körgenin ol
niteg kim emgenip tartıp uzaḳ yol
1084. niçük kim kezdi yalġuz taġlar ara
yine çimgen çiçekler bağlar ara
1085. ḳopup her ṣulb kim çimgenge kildi
yitip ḳızlardın ön͡g kim naḳş ḳıldı

burundın son͡gḳa tigrü körgenin ol

1. Cümle

niteg kim emgenip tartıp uzaḳ yol
niçük kim kezdi yalġuz taġlar ara
yine çimgen çiçekler bağlar ara
kopup her ṣulb kim çimgenge kildi
yitip ḳızlardın ön͡g kim naḳş ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

burundın son͡gḳa tigrü körgenin ol

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niteg kim emgenip tartıp uzaḳ yol

niçük kim kezdi yalġuz taġlar ara

yine çimgen çiçekler bağlar ara

1. Cümle

kopup her şulb kim çimgenge kildi

yitip kızlardın öng kim nakş ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

emgenip tartıp uzaḳ yol

Z Z

niçük kim kezdi yalġuz taġlar ara

Z CDU Y Z

yine çimgen çiçekler bağlar ara

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

kopup her şulb kim çimgenge kildi

1. Cümle

yitip kızlardın öng kim nakş ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 2. 1.

kopup her şulb kim çimgenge kildi

Z CDU YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2. 2.

yitip ḳızlardın öng kim naḳş ḳıldı

Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1086. niçe kim çızdı irse anda ṣūrat
niteg kim ḳıldı irse mekr ü ḥilet
1087. ḳoḍup ṣūratnı terkin kitkenin ol
songınça ḳızlar anda yitgenin ol

niçe kim çızdı irse anda ṣūrat

niteg kim ḳıldı irse mekr ü ḥilet

Şart Cümlesi

koḍup sūratnı terkin kitkenin ol

songınça kızlar anda yitgenin ol

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim çızdı irse anda ṣūrat

1. Cümle

niteg kim ḳıldı irse mekr ü ḥilet

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe kim çızdı irse anda sūrat

Z Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niteg kim mekr ü ḥilet ḳıldı irse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kodup sūratnı terkin kitkenin ol

1. Cümle

songınça kızlar anda yitgenin ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kodup sūratnı terkin kitkenin ol

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

soŋ͡gınça kızlar anda yitgenin ol

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1088. bu işlerdin ḳamuġ agāh ḳıldı

yana ḫusrav otı nāgeh yaḳıldı

bu işlerdin ḳamuġ agāh ḳıldı

1. Cümle

yana ḫusrav otı nāgeh yaḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu işlerdin kamuġ agāh kıldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana ḫusrav otı nāgeh yaḳıldı

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1089. yana zārı ḳılıp şāh aydı şāvūr

ayıt imdi ni ḥīle birle ṭaplur

yana zārı ḳılıp şāh aydı şāvūr

Z Z Ö Y

ayıt imdi ni ḥīle birle ṭaplur

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

şāvūr ayıt imdi ni ḥīle birle ṭaplur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. Cümle

şāvūr ayıt imdi

CDU Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni ḥīle birle ṭaplur

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1090. mühendis aydı şāhnıng̃ rūzigāri

meded ḳıldısa davlat ḳıldı yārī

1091. baḳıp oḳçı közi tig tüz işimge
füsūndın toldurup oḳ bu kişimge
1092. ḳurup bu ḥīle yasın cannı büryan
ḳılıp isteyü bu igi͡ngge dermān
1093. uş andın taptum ol cān-u revānnı
çiçek i͡nglig boḏı serv-ü revānnı
1094. körermen ol yüzi kün tig saçı tün
ʿaceb kim tün içinde toġmış ol kün
1095. közi nergis ḳapaḳları ma bādem
soyulmış maġz-ı bādem yan͡glıġ endām
1096. bülürdin alma tig nāzük saḳaḳı
tamām kāfūr tig ol endāmı aḳı
1097. töker piste aġızdın sözde şekker
sözi genc-ü maʿāni tişi gevher
1098. yüzini körmemiş ʿömrinde bir ir
meger közgü uşol hem ayda birer
1099. kişige sunmamış ilgini yaynap
meger öz zülfi͡nge anı hem oynap
1100. saçı bilinçe tüz hem saççа bili
şirinrek atıdın mi͡ng ḳurla tili
1101. bu yan͡glıġ fitne irken bu cihānda
körüp şāh ṣūratın ornattı cānda
1102 revan bol ay men͡giz tip tiz ḳıldım
barurġa çāresin şebdīz ḳıldım
1103. bu ḥīle birle kim iy şāh cihānı
medāyin yarı aṭlandurdum anı
1104. niçe kün munda men aġrıp yaḳıldım
bu ʿilletdin sebeb men son͡gra ḳaldım
1105. sizer kön͡glüm kim yüritip uzaḳ yol
yitip şāh ḳarşısında olturur ol

mühendis aydı şāhnı͡ng rūzigāri

Ö Y

meded ḳıldısa davlat ḳıldı yārī̄
bakıp okçı közi tig tüz işimge
füsūndın toldurup ok bu kişimge
ḳurup bu ḥī̄le yasın cannı büryan
kılıp isteyü bu igiṉgge dermān
uş andın taptum ol cān-u revānnı
çiçek iṉglig bodı serv-ü revānnı
körermen ol yüzi kün tig saçı tün
ʿaceb kim tün içinde toġmış ol kün
közi nergis ḳapaḳları ma bādem
soyulmış maġz-ı bādem yaṉglıġ endām
bülürdin alma tig nāzük saḳaḳı
tamām kāfūr tig ol endāmı aḳı
töker piste aġızdın sözde şekker
sözi genc-ü maʿāni tişi gevher
yüzini körmemiş ʿömrinde bir ir
meger közgü uşol hem ayda birer
kişige sunmamış ilgini yaynap
meger öz zülfiṉge anı hem oynap
saçı bilinçe tüz hem saççа bili
şirinrek atıdın miṉg ḳurla tili
bu yaṉglıġ fitne irken bu cihānda
körüp şāh şūratın ornattı cānda
revan bol ay meṉgiz tip tiz ḳıldım
barurġa çāresin şebdī̄z ḳıldım
bu ḥī̄le birle kim iy şāh cihānı
medāyin yarı aṭlandurdum anı
niçe kün munda men aġrıp yaḳıldım
bu ʿilletdin sebeb men soṉgra ḳaldım
sizer köṉglüm kim yüritip uzaḳ yol
yitip şāh ḳarşısında olturur ol

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

şāhnıng̃ rūzigāri meded ḳıldısa davlat ḳıldı yārī̄

1. Cümle

bakıp okçı közi tig tüz işimge

füsūndın toldurup ok bu kişimge

ḳurup bu ḥī̄le yasın cannı büryan

kılıp isteyü bu igiñgge dermān

uş andın taptum ol cān-u revānnı

çiçek iñglig bodı serv-ü revānnı

2. Cümle

körermen ol yüzi kün tig saçı tün

3. Cümle

ʿaceb kim tün içinde toġmış ol kün

4. Cümle

közi nergis ḳapaḳları ma bādem

5. Cümle

soyulmış maġz-ı bādem yañglıġ endām

6. Cümle

bülürdin alma tig nāzük saḳakı

tamām kāfūr tig ol endāmı aḳı

7. Cümle

töker piste aġızdın sözde şekker

8. Cümle

sözi genc-ü maʿāni tişi gevher

9. Cümle

yüzini körmemiş ʿömrinde bir ir

meger közgü uşol hem ayda birer

10. Cümle

kişige sunmamış ilgini yaynap

meger öz zülfiṅge anı hem oynap

11. Cümle

saçı bilinçe tüz hem saççа bili

12. Cümle

şirinrek atıdın miṅg ḳurla tili

13. Cümle

bu yaṅglıġ fitne irken bu cihānda

körüp şāh sūratın ornattı cānda

14. Cümle

revan bol ay meṅgiz tip tiz ḳıldım

barurġa çāresin şebdīz ḳıldım

bu ḥīle birle kim iy şāh cihānı

medāyin yarı aṭlandurdum anı

niçe kün munda men aġrıp yaḳıldım

bu ʿilletdin sebeb men soṅgra ḳaldım

15. Cümle

sizer köṅglüm kim yüritip uzaḳ yol

yitip şāh karşısında olturur ol

16. Cümle

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. Cümle

şāhnıṅg rūzigāri meded ḳıldısa davlat ḳıldı yārī

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

bakıp okçı közi tig tüz işimge

Z

füsūndın toldurup oḳ bu kişimge

Z

kurup bu ḫīle yasın cannı büryan

Z

kılıp isteyü bu igi͡ngge dermān

Z Z

uş andın taptum ol cān-u revānnı

CDU YT Y N

çiçek i͡nglig bodı serv-ü revānnı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

körermen ol yüzi kün tig saçı tün

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ʿaceb kim tün içinde toġmış ol kün

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿaceb [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tün içinde toġmış ol kün

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

közi nergis kapaḳları ma bādem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

közi nergis [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

kapaḳları ma bādem [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

soyulmış maġz-ı bādem yan͡glıġ [ol] endām

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

bülürdin alma tig nāzük saḳaḳı

1. Cümle

tamām kāfūr tig ol endāmı akı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

bülürdin alma tig [ol] nāzük saḳaḳı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

tamām kāfūr tig ol endāmı akı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

töker piste aġızdın sözde şekker

Y YT YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

sözi genc-ü maʿāni tişi gevher

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

9. 1.

sözi genc-ü maʿāni [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 2.

tişi gevher [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

yüzini körmemiş ʿömrinde bir ir

1. Cümle

meger közgü uşol hem ayda birer

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *meger* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

10. 1.

yüzini körmemiş ʿömrinde bir ir

N Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

10. 2.

meger közgü uşol hem ayda birer

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

11. Cümle

kişige sunmamış ilgini yaynap

YT Y N Z

meger öz zülfinge anı hem oynap

CDU Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

12. Cümle

saçı bilinçe tüz hem saççа bili

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

12. 1.

saçı bilinçe tüz [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. 2.

saççа [ol] bili

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

atıdın mi͡ng kurla şirinrek [ol] tili

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

bu ya͡nglıġ fitne irken bu cihānda

Z

körüp şāh şūratın ornattı cānda

Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

revan bol ay me͡ngiz tip tiz ḳıldım

1. Cümle

barurġa çāresin şebdīz ḳıldım

2. Cümle

bu ḥīle birle kim iy şāh cihānı

medāyin yarı aṭlandurdum anı

3. Cümle

niçe kün munda men aġrıp yaḳıldım

4. Cümle

bu ʿilletdin sebeb men son͡gra ḳaldım

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

15. 1.

revan bol ay men͡giz tip tiz ḳıldım

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

revan bol ay men͡giz

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

15. 2.

barurġa çāresin şebdīz ḳıldım

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. 3.

bu ḥīle birle kim iy şāh cihānı

Z CDU CDU

medāyin yarı aṭlandurdum anı

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. 4.

niçe kün munda men aġrıp yakıldım

Z YT Ö Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. 5.

bu ʿilletdin sebeb men sonḡra kaldım

Z Ö Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

sizer könḡlüm kim yüritip uzaḳ yol

Ana Cümle

yitip şāh karşısında olturur ol

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sizer könḡlüm

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yüritip uzaḳ yol yitip şāh ḳarşısında olturur ol

Z Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1106. şehinşah kön͡gli seẏnüp cānı kirdi
ḳiḏürdi ḫilʿat öküş māl birdi

1107. sıġap şāvūrnı minnet tuttı gāyet
ön͡ginge tüşti yoldaḳi ḥikāyet

şehinşah kön͡gli seẏnüp cānı kirdi

1. Cümle

kiḏürdi ḫilʿat öküş māl birdi

sıġap şāvūrnı minnet tuttı gāyet

2. Cümle

ön͡ginge tüşti yoldaki ḥikāyet

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şehinşah kön͡gli seẏnüp cānı kirdi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kiḏürdi ḫilʿat öküş māl birdi

1. Cümle 2. Cümle

sıḡap şāvūrnı minnet tuttı gāyet

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kiḏürdi ḫilʿat

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

öküş māl birdi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

sıḡap şāvūrnı minnet tuttı gāyet

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ön͡ginge tüşti yoldaḳi ḥikāyet

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1108. uşol suv̇ içre baş yuġan büt-i çin
tanuḳluḳ birdi bu söz rāstlıḳın

uşol suv̇ içre baş yuġan büt-i çin

Ö

tanuḳluḳ birdi bu söz rāstlıḳın

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1109. melik hem yolda ni kim kördi irse
ḳamuġ bir bir ayıttı sordı irse

melik hem yolda ni kim kördi irse

Ö CDU Z

kamuġ bir bir ayıttı sordı irse

N Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1110. ḥaḳıḳat bildi ol ṭāvus kim uçtı

medāyinde anıng̃ ḳaṣrınġa tüşti

hakıkat bildi ol tāvus kim uçtı

1. Cümle 2. Cümle

medāyinde anıng̃ ḳaṣrınġa tüşti

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

hakıḳat bildi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol tāvus kim uçtı

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

medāyinde anıng̃ ḳaṣrınġa tüşti

YT YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1111. kön͡gülde saḳşadı kim ḳayra şāvūr
yana pervāne tig öçsün tilep nūr
1112. yana altunnı bu ḳānḳa kitürsün
çiçekni ḳayra bustanḳa yitürsün

kön͡gülde saḳşadı ḳayra şāvūr kim
Ana Cümle
yana pervāne tig öçsün tilep nūr
yana altunnı bu ḳānḳa kitürsün
çiçekni ḳayra bustanḳa yitürsün
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
kön͡gülde saḳşadı ḳayra şāvūr
YT Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
yana pervāne tig öçsün tilep nūr
1. Cümle
yana altunnı bu ḳānḳa kitürsün
2. Cümle
çiçekni ḳayra bustanḳa yitürsün
3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
yana pervāne tig öçsün tilep nūr
Z Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana altunnı bu ḳānḳa kitürsün

Z N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çiçekni ḳayra bustanḳa yitürsün

N Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1113. zehi ḫoş niʿmet ol tiriglik iy yār
bu lezzet kim yigitlik vaḳtıda bar

zehi ḫoş niʿmet ol tiriglik iy yār

1. Cümle

bu lezzet kim yigitlik vaḳtıda bar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

zehi ḫoş niʿmet [ol] ol tiriglik iy yār

CDU Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu lezzet kim yigitlik vaktıda bar

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1114. tiriglik bāġı tig bāġ yoḳ ṣafālıġ
yigitlik meyvesi tig hem mezālıġ

tiriglik bāġı tig bāġ yok safālıġ

1. Cümle

yigitlik meyvesi tig hem mezālıġ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tiriglik bāġı tig safālıġ bāġ yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yigitlik meyvesi tig mezālıġ hem [yoḳ]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1115. şehinşāh ḫusrav ol sālār-ı ajun
yigit irdi ʿaceb ḫoş ṭabʿı mevzūn

şehinşāh ḫusrav ol sālār-ı ajun
Ö
ḫoş ṭabʿı mevzūn yigit irdi ʿaceb
Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1116. anıng̑ aṣrındın ādemḳa tigrü bir
ajunda toġmadı an-tig cihāngīr

anıng̑ aṣrındın ādemḳa tigrü
Z
ajunda toġmadı an-tig bir cihāngīr
YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1117. ṭarabsız içmedi bir cürʿa süsün
nedīmlersiz ma olturmadı bir kün

1118. körerler tip tapġumda köp renc
bağışlar irdi her biringe bir genc

tarabsız içmedi bir cürʿa süsün

1. Cümle

nedīmlersiz ma olturmadı bir kün

2. Cümle

körerler tip tapġumda köp renc
bağışlar irdi her biringe bir genc

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tarabsız içmedi bir cürʿa süsün
Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

nedīmlersiz ma olturmadı bir kün
Z CDU Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

körerler tip tapġumda köp renc
Z
bağışlar irdi her biringe bir genc

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

tapġumda köp renc körerler

YT Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1119. şehinşāh ḫusrav-ı şāh-ı cuvan baḫt
kiçürmez irdi ʿişretsiz yarım vaḳt

şehinşāh ḫusrav-ı şāh-ı cuvan baḫt

Ö

ʿişretsiz yarım vakt kiçürmez irdi

Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1120. bu yan͡glıġ ʿayş sevġen irdi ḫusrav
maʿişet sevmez ol kim bolsa ḫodrav

bu yan͡glıġ ʿayş sevġen irdi ḫusrav

1. Cümle

maʿişet sevmez ol kim bolsa ḫodrav

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ ʿayş sevġen irdi ḫusrav

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

maʿişet sevmez ol kim bolsa ḫodrav

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

maʿişet sevmez

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

ol kim bolsa ḫodrav

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1121. yana ʿişret ḳılu otururda bir kün

mühīn bānū işikdin kirdi aḳrun

yana ʿişret kılu otururda bir kün

Z

mühīn bānū işikdin kirdi aḳrun

Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1122. orun birdi şehinşāh ḳıldı ʿizzet

aḏın künlerdin artuḳ ḳıldı ʿişret

orun birdi şehinşāh kıldı ʿizzet

1. Cümle 2. Cümle

aḏın künlerdin artuḳ ḳıldı ʿişret

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

orun birdi şehinşāh

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şehinşāh] kıldı ʿizzet

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[şehinşāh] adın künlerdin artuk kıldı ʿişret

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1123. adaḳ tuttı yarıştılar ikegü

yana tuttı ḳoş içtiler ikegü

adaḳ tuttı yarıştılar ikegü

1. Cümle 2. Cümle

yana tuttı ḳoş içtiler ikegü

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

adak tuttı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yarıştılar ikegü

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yana tuttı koş

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

içtiler ikegü

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1124. işāret ḳıldı şāh bavurçıḳa kim

kitür ḫān sal kim imdi aş yigelim

işāret ḳıldı şāh bavurçıḳa kim

Ana Cümle

kitür ḫān sal kim imdi aş yigelim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

işāret ḳıldı şāh bavurçıḳa

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kitür ḫān sal kim imdi aş yigelim

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kitür ḫān sal

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kitür

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫān sal

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

imdi aş yigelim

Z N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1125. bavurçılar ḳoḏup ḫān saldılar aş
yidiler aş niçe kim bar idi aş

bavurçılar ḳoḏup ḫān saldılar aş

1. Cümle

yidiler aş niçe kim bar idi aş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bavurçılar aş ḳoḏup ḫān saldılar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yidiler niçe aş kim bar idi aş

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yidiler aş niçe

Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bar idi aş

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1126. ḳoḏup bānū ön͡ginge türlü niʿmet
aş arası tiyü başladı ʿişret

bānū ḳoḏup ön͡ginge türlü niʿmet

Z

aş arası tiyü başladı ʿişret

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

aş arası [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1127. mühīn bānūḳa nūş ḳıldı şāh içti
aḏaḳ ilge birip söz ḳapġın açtı

1128. ʿaceb ḳıṣṣa tiyü aḳturdı yaşın

içi sevnü küçün ḳadġurtı taşın
1129. kim iy bānū ḳarındaş-zādeng̃izni
çiçek yüz ḳaddi serv zādeng̃izni
1130. işittim kim atı yabanda ḳaçmış
ḫumaynı kötürüp ʿanḳa tig uçmış
1131. mang̃a ivdin bu kün bir peyk kildi
nişan sordum ol aydın barça bildi
1132. bir iki hafta men munda bolayın
niteg kiçmiş anıng̃ ḥālın bileyin
1133. ıdalım ilçi kiltürsünler anı
sen imdi fārig̈ iç ḫoş dūstgānı

mühīn bānūḳa nūş ḳıldı şāh içti
adaḳ ilge birip söz ḳapġın açtı
ʿaceb ḳıssa tiyü aḳturdı yaşın

1. Cümle

içi sevnü küçün ḳadġurtı taşın
kim iy bānū ḳarındaş-zādeng̃izni
çiçek yüz ḳaddi serv zādeng̃izni
işittim kim atı yabanda ḳaçmış
ḫumaynı kötürüp ʿanka tig uçmış
mang̃a ivdin bu kün bir peyk kildş
nişan sordum ol aydın barça bildi
bir iki hafta men munda bolayın
niteg kiçmiş anıng̃ ḥālın bileyin
ıdalım ilçi kiltürsünler anı
sem imdi fārig̈ iç ḫoş dūstgānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mühīn bānūḳa nūş ḳıldı şāh içti

1. Cümle 2. Cümle

adaḳ ilge birip söz ḳapġın açtı

3. Cümle

ʿaceb kıssa tiyü akturdı yaşın

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

mühīn bānūḳa nūş ḳıldı şāh

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[şāh] içti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[şāh] adaḳ ilge birip söz ḳapġın açtı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

[şāh] ʿaceb kıssa tiyü akturdı yaşın

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ʿaceb kıssa [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

içi sevnü küçün kadġurtı taşın

Ana Cümle

kim iy bānū ḳarındaş-zādeng̃izni

çiçek yüz ḳaddi serv zādeng̃izni

işittim kim atı yabanda ḳaçmış

ḫumaynı kötürüp ʿanḳa tig uçmış

manga ivdin bu kün bir peyk kildş

nişan sordum ol aydın barça bildi

bir iki hafta men munda bolayın

niteg kiçmiş anıng̃ hālın bileyin

ıdalım ilçi kiltürsünler anı

sem imdi fārig̃ iç ḫoş dūstgānı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

içi sevnü küçün kadġurtı taşın

Z Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy bānū karındaş-zādeng̃izni

çiçek yüz ḳaddi serv zādeng̃izni

işittim kim atı yabanda ḳaçmış

ḫumaynı kötürüp ʿanḳa tig uçmış

1. Cümle

manga ivdin bu kün bir peyk kildi

2. Cümle

nişan sordum ol aydın barça bildi

3. Cümle 4. Cümle

bir iki hafta men munda bolayın

5. Cümle

niteg kiçmiş anıng̃ ḫālın bileyin

6. Cümle 7. Cümle

ıdalım ilçi kiltürsünler anı

8. Cümle 9. Cümle

sen imdi fāriġ iç ḫoş dūstgānı

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy bānū ḳarındaş-zādeng̃izni

çiçek yüz ḳaddi serv zādeng̃izni

işittim kim atı yabanda ḳaçmış

Ana Cümle

ḫumaynı kötürüp ʿanḳa tig uçmış

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

iy bānū ḳarındaş-zādeng̃izni

CDU N

çiçek yüz ḳaddi serv zādeng̑izni işittim

CDU[9] Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

aṭı yabanda ḳaçmış

1. Cümle

ḫumaynı kötürüp ʿanḳa tig uçmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

aṭı yabanda ḳaçmış

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫumaynı kötürüp ʿanḳa tig uçmış

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

[9] Bu öge, *ḳarındaş-zādeng̑izni* belirtili nesnesinin açıklayıcısıdır.

2. Cümle

manga ivdin bu kün bir peyk kildi

YT YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

nişan sordum ol aydın

N Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

barça bildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bir iki hafta men munda bolayın

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

niteg kiçmiş

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

7. Cümle

anıng̃ ḫālın bileyin

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

ıdalım ilçi

Y N

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

kiltürsünler anı

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

sen imdi fāriġ iç ḫoş dūstgānı

Ö Z Z Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1134. mühīn bānū bu sözni kim işitti
sevünmekdin başından ʿaḳlı kitti

mühīn bānū bu sözni işitti kim

Ana Cümle

sevünmekdin başından ʿaḳlı kitti

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

mühīn bānū bu sözni işitti

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sevünmekdin başından ʿaḳlı kitti

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1135. yüzinge saçtılar suv̇ boldı āgāh
başın kötürdi aydı kim eya şāh

1136. bu köŋ͡gli ḫastanı kim şād ḳıldıŋ͡g
umunçum bar kim uş yād ḳıldıŋ͡g
1137. ḳanı ol dāne kim tüşümde körsem
eger deryāda bolsa birge tursam
1138. çıḳarġay irdim ol dürr-ü yetimni
yana arturġay irdim ʿizzetimni

yüzinge saçtılar suv̇ boldı āgāh
1. Cümle
başın kötürdi aydı kim eya şāh
bu köŋ͡gli ḫastanı kim şād ḳıldıŋ͡g
umunçum bar kim uş yād ḳıldıŋ͡g
ḳanı ol dāne kim tüşümde körsem
eger deryāda bolsa birge tursam
çıḳarġay irdim ol dürr-ü yetimni
yana arturġay irdim ʿizzetimni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yüzinge saçtılar suv̇

YT Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

boldı āgāh başın kötürdi aydı kim eya şāh

Ana Cümle

bu köŋ͡gli ḫastanı kim şād ḳıldıŋ͡g
umunçum bar kim uş yād ḳıldıŋ͡g

kanı ol dāne kim tüşümde körsem
eger deryāda bolsa birge tursam
çıkarġay irdim ol dürr-ü yetimni
yana arturġay irdim ʿizzetimni

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

boldı āgāh başın kötürdi aydı

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

boldı āgāh

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

başın kötürdi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

aydı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

eya şāh bu köngli ḫastanı kim şād ḳıldıng

1. Cümle

umunçum bar kim uş yād kıldıng

2. Cümle

ḳanı ol dāne kim tüşümde körsem

3. Cümle

eger deryāda bolsa birge tursam

4. Cümle

çıḳarġay irdim ol dürr-ü yetimni

yana arturġay irdim ʿizzetimni

5. Cümle

1. Cümle

eya şāh bu köngli ḫastanı kim şād kıldıng

CDU N CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

umunçum bar kim uş yād kıldıng

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

2. 1.

umunçum bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

uş yād ḳıldıng͡

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kanı ol dāne kim tüşümde körsem

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kanı ol dāne

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

tüşümde körsem

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

eger deryāda bolsa birge tursam

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger deryāda bolsa

CDU YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

birge tursam

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

çıḳarġay irdim ol dürr-ü yetimni

1. Cümle

yana arturġay irdim ʿizzetimni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

çıḳarġay irdim ol dürr-ü yetimni

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

yana arturġay irdim ʿizzetimni

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1139. sevündüm bu ḫabardın tiyü bānū
yir öpti şāhḳa sevinü ḳuvanu

1140. ayıttı kilgey ol maʿlüm boldı
kön͡gül kim ḳaḏġudın bir pāre ḳutuldı

1141. felek iḳbālı ḳulġa ḳıldı yārı
bozuldı imdi bu ḳaḏġum ḥiṣarı

1142. ḳaçan kim ıḏdısan͡g ol yirge şāh-zād
man͡ga an͡glatsa men hem bolġamen şād

1143. yana bir ḫoş aṭım bar atı gülgün
irür şebdīz uruġı asru mevzūn

1144. ḳamuġ irdemde şebdīz birle tip ting
münüp anı revanraḳ sürse serheng

sevündüm bu ḫabardın tiyü bānū
yir öpti şāhḳa sevinü ḳuvanu

1. Cümle

ayıttı kilgey ol maʿlüm boldı
kön͡gül kim ḳaḏġudın bir pāre ḳutuldı
felek iḳbālı ḳulġa ḳıldı yārı

bozuldı imdi bu ḳadġum ḥiṣarı

ḳaçan kim ıddısan͡g ol yirge ṣāh-zād

man͡ga an͡glatsa men hem bolġamen ṣād

yana bir ḫoş atım bar atı gülgün

irür ṣebdīz uruġı asru mevzūn

ḳamuġ irdemde ṣebdīz birle tip ting

münüp anı revanraḳ sürse serheng

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

seẏündüm bu ḫabardın tiyü bānū

Z Ö

yir öpti ṣāḥḳa seẏinü ḳuẏanu

Y Z Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

seẏündüm bu ḫabardın

Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

[bānū] ayıttı kilgey ol maʿlüm boldı

Ö Y

kön͡gül kim ḳadġudın bir pāre ḳutuldı

felek iḳbālı ḳulġa ḳıldı yārı

bozuldı imdi bu ḳadġum ḥiṣarı

kaçan kim ıḍḍısaŋ ol yirge şāh-zād
maŋa aŋlatsa men hem bolġamen şād
yana bir ḫoş atım bar atı gülgün
irür şebdīz uruġı asru mevzūn
ḳamuġ irdemde şebdīz birle tip ting
münüp anı revanraḳ sürse serheng

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

kilgey ol maʿlüm boldı

1. Cümle 2. Cümle

köŋgül kim ḳadġudın bir pāre ḳutuldı

3. Cümle

felek iḳbālı ḳulġa ḳıldı yārı

4. Cümle

bozuldı imdi bu ḳadġum ḥiṣarı

5. Cümle

kaçan kim ıḍḍısaŋ ol yirge şāh-zād
maŋa aŋlatsa men hem bolġamen şād

6. Cümle

yana bir ḫoş atım bar atı gülgün

7. Cümle 8. Cümle

irür şebdīz uruġı asru mevzūn

9. Cümle

ḳamuġ irdemde şebdīz birle tip ting
münüp anı revanraḳ sürse serheng

10. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kilgey ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

maʿlüm boldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kön͡gül kim kadġudın bir pāre kutuldı

Ö CDU YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

felek ikbālı kulġa kıldı yārı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bozuldı imdi bu kadġum hiṣarı

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

kaçan kim ıddısang ol yirge şāh-zād

manga anglatsa men hem bolġamen şād

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan kim ıddısang ol yirge şāh-zād

1. Cümle

manga anglatsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kaçan kim ıddısang ol yirge şāh-zād

Z Y YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

manga anglatsa

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

men hem bolġamen şād

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

yana bir ḫoş atım bar

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

atı gülgün [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

şebdīz uruġı asru mevzūn irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

kamuġ irdemde şebdīz birle ting tip

Z

münüp anı revanraḳ sürse serheng

Z N Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

kamuġ irdemde şebdīz birle ting [ol]

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1145. buyurdı şāh kim ol aṭnı kiltür
kitürdiler eḏerlep mindi şāvūr
1146. uşol dem tipredi yil tig revān ol
alardın aḏrılıp tuttı uzaḳ yol
1147. medāyin yolın͡ga uġradı yalġuz
tilep ol aynı yordı tün me kündüz
1148. telim taġlar aşıp tün künge ḳattı
maʿa-l-ḳıṣṣa yana ḳarşıḳa yitti
1149. tüşüp ḳaḳtı ḳapuġ āvāz ḳıldı
kişi çıḳtı körüp şāvūrnı bildi

buyurdı şāh kim ol aṭnı kiltür

1. Cümle

kitürdiler ederlep mindi şāvūr

2. Cümle

uşol dem tipredi yil tig revān ol
alardın adrılıp tuttı uzaḳ yol
medāyin yolın͡ga uġradı yalġuz
tilep ol aynı yordı tün me kündüz
telim taġlar aşıp tün künge ḳattı

maʿa-l-ḳıṣṣa yana ḳarşıḳa yitti

tüşüp ḳaḳtı ḳapuġ āvāz ḳıldı

3. Cümle

kişi çıktı körüp şāvūrnı bildi

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı şāh kim ol aṭnı kiltür

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

buyurdı şāh

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol atnı kiltür

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitürdiler ederlep

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

mindi şāvūr

1. Cümle

uşol dem tipredi yil tig revān ol

2. Cümle 3. Cümle

alardın aġrılıp tuttı uzaḳ yol

4. Cümle

medāyin yolın͡ga uġradı yalġuz

5. Cümle

tilep ol aynı yordı tün me kündüz

6. Cümle

telim taġlar aşıp tün künge ḳattı

7. Cümle

maʿa-l-ḳıṣṣa yana ḳarşıḳa yitti

8. Cümle

tüşüp ḳaḳtı ḳapuġ āvāz ḳıldı

9. Cümle 10. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

mindi şāvūr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

[şāvūr] uşol dem tipredi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

[şāvūr] yil tig revān ol

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 4.

[şāvūr] alardın adrılıp tuttı uzaḳ yol

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 5.

[şāvūr] medāyin yolı͡nga uġradı yalġuz

Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 6.

[şāvūr] tilep ol aynı yordı tün me kündüz

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 7.

[şāvūr] telim taġlar aşıp tün künge ḳattı

Ö Z N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 8.

[şāvūr] maʿa-l-ḳıṣṣa yana ḳarşıḳa yitti

Ö Z Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 9.

[şāvūr] tüşüp ḳaḳtı kapuġ

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 10.

[şāvūr] āvāz ḳıldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kişi çıḳtı körüp şāvūrnı bildi

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

kişi çıktı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

[kişi] körüp şāvūrnı bildi

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1150. yıraḳ yirdin küsep kildim tapuġnı
açа birgil kirey tidi ḳapuġnı

yırak yirdin küsep kildim tapuġnı
açа birgil kirey kapuġnı tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

yıraḳ yirdin kildim tapuġnı küsep

1. Cümle

açа birgil kapuġnı kirey

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yıraḳ yirdin kildim tapuġnı küsep

YT Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aça birgil ḳapuġnı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kirey

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1151. kigürdiler şīrin tapġın͡ga anı
körer kim bir ḳaża-ı asmānī

kigürdiler şīrin tapġın͡ga anı

1. Cümle

körer kim bir ḳaża-ı asmānī

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kigürdiler şīrin tapġın͡ga anı

Y YT N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körer kim bir ḳaża-ı asmānī

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bir ḳaża-ı asmānī [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1152. oturmış bir tamuġ içre uşol ḫūr
ḳaran͡ggġuluḳḳa tüşmiş ol yaruḳ nūr

oturmış bir tamuġ içre uşol ḫūr

1. Cümle

karan͡ggġulukka tüşmiş ol yaruḳ nūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

oturmış bir tamuġ içre uşol ḫūr

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karan͡ggġulukka tüşmiş ol yaruḳ nūr

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1153. ḫaris taşlarġa öz gevher ḳatılmış
yūsuf tig ḳaḏġu ḳuḏuġınġa atılmış

ḫaris taşlarġa öz gevher ḳatılmış

1. Cümle

yūsuf tig ḳaḏġu ḳuḏuġınġa atılmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ẖaris taşlarġa öz gevher ḳatılmış

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yūsuf tig ḳadġu kuduġınġa atılmış

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1154. yüzin yirge ḳoḏup medh ü ṣenālar
ayıttı hem öküş ḳıldı duʿālar

1155. kim imdi ẖoş mu sen ni boldı ẖaliṉg
taġayyur ḳılmış engelde cemāliṉg

yüzin yirge ḳoḏup medh ü ṣenālar
ayıttı hem öküş ḳıldı duʿālar

Ana Cümle

kim imdi ẖoş mu sen ni boldı ẖaliṉg
taġayyur ḳılmış engelde cemāliṉg

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yüzin yirge ḳodup medh ü ṣenālar

ayıttı hem öküş ḳıldı duʿālar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

yüzin yirge kodup medh ü ṣenālar ayıttı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öküş ḳıldı duʿālar

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

imdi ḫoş mu sen ni boldı ḫaliṉg

1. Cümle 2. Cümle

taġayyur ḳılmış engelde cemāliṉg

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

imdi ḫoş mu sen

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ni boldı ḫaliŋ͡g

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

taġayyur ḳılmış engelde cemāliŋ͡g

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1156. umınçım bar eger tart[t]ıŋ͡gsa köp renc
iliŋ͡ge kirgey ol imdi revan genc

umınçım bar eger tart[t]ıŋ͡gsa köp renc

1. Cümle

iliŋ͡ge kirgey ol imdi revan genc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

umınçım bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger tart[t]ın͡gsa köp renc

Şart Cümlesi

ilin͡ge kirgey ol imdi revan genc

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger tart[t]ın͡gsa renc köp

CDU Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ilin͡ge kirgey imdi revan ol genc

Y Z Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1157. nidin mun-tig yaman yirde saray͡ın͡g
ḳopartın͡g munda kim ḳıldı bu ray͡ın͡g

nidin mun-tig yaman yirde saray͡ın͡g
ḳopartın͡g munda kim ḳıldı bu ray͡ın͡g

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nidin mun-tig yaman yirde sarayın͡g kopartın͡g

Z YT N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

munda kim kıldı bu rayın͡g

YT Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1158. bu ẓulmetde ḳaçan birür çıray nūr
tamuġda hīç ḳanaʿat ḳılġu mu ḥūr

bu ẓulmetde kaçan birür çıray nūr

1. Cümle

tamuġda hīç ḳanaʿat ḳılġu mu ḥūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ẓulmetde kaçan birür çıray nūr

YT Z Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

tamuġda hīç kanaʿat kılġu mu hūr

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1159. meger bir ʿöẕr bar ol dağı aḳsaḳ
cevāhir taşda bolur ʿöẕr ançaḳ

meger bir ʿözr bar ol dağı aksaḳ

1. Cümle

cevāhir taşda bolur ʿözr ançak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

meger bir ʿözr bar ol dağı aksak

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *meger* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

meger bir ʿözr bar

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ol dağı aḳsaḳ [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cevāhir taşda bolur ʿözr ançak

YT Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1160. körüp şāvūr yüzini aydı şīrin
yana taptum kön͡gül ḳuflı kilidin

1161. āḫır işimge bu bir çāre ḳılġay
bu ḳaḏġu kuḏġıdın özüm ḳutulġay

körüp şāvūr yüzini aydı şīrin

Z Y Ö

yana taptum kön͡gül ḳuflı kilidin

āḫır işimge bu bir çāre ḳılġay

bu ḳaḏġu kuḏġıdın özüm ḳutulġay

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

yana taptum kön͡gül ḳuflı kilidin

1. Cümle

āḫır işimge bu bir çāre ḳılġay

2. Cümle

bu ḳadġu kudġıdın özüm ḳutulġay

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana taptum köngül ḳuflı kilidin

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

āḫır işimge bu bir çāre ḳılġay

Z YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu kadġu kudġıdın özüm kutulġay

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1162. işim bütkey tiyü endīşe ḳıldı
ni ḫoş kilding tiyü köp ʿöẕr ḳıldı

1163. bir ança ögdi ḳaç ḳulmaş birdi
başındın kiçmiş sözlerge kirdi

işim bütkey tiyü endīşe ḳıldı

1. Cümle

ni ḫoş kilding tiyü köp ʿözr ḳıldı

2. Cümle

bir ança ögdi ḳaç ḳulmaş birdi

3. Cümle 4. Cümle

başındın kiçmiş sözlerge kirdi

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

işim bütkey tiyü endīşe ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

işim bütkey

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

ni ḫoş kilding tiyü köp ʿözr ḳıldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ni ḫoş kilding

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. Cümle

bir ança ögdi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kaç kulmaş birdi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

5. Cümle

başındın kiçmiş sözlerge kirdi

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1164. eger aysam başımdın kiçmişin men
tan͡gırḳap barmaḳın͡gnı tişlegeysen

eger aysam başımdın kiçmişin men
Şart Cümlesi
tan͡gırḳap barmaḳın͡gnı tişlegeysen
Ana Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.
Şart Cümlesi
eger aysam başımdın kiçmişin men
CDU Y N Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Ana Cümle
tan͡gırḳap barmaḳın͡gnı tişlegeysen
Z N Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1165. ayıtmaḳdın talıp til ḳalġay ebsem
tahammül ḳılmaġay kaġıd ḳālem hem

ayıtmaḳdın talıp til ḳalġay ebsem
1. Cümle
tahammül ḳılmaġay kaġıd ḳālem hem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ayıtmaḳdın talıp til ḳalġay ebsem

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tahammül ḳılmaġay kaġıd ḳālem hem

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1166. uşol ḳarşı kim ıḍdın͡g irdi taptım
özümni ol ḳaravaşlarḳa ḳattım

uşol ḳarşı kim ıḍdın͡g irdi taptım

1. Cümle

özümni ol ḳaravaşlarḳa ḳattım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol ḳarşı kim ıḍdın͡g irdi taptım

N Ara Cümle Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ara Cümle

ıḏdıŋ̄g irdi

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özümni ol ḳaravaşlarḳa ḳattım

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1167. körermen birikip barçası bir yol

tutup vaḳtınġa ḳul kim ḫāce ḫoş yol

körermen birikip barçası bir yol

1. Cümle

tutup vaḳtınġa ḳul kim ḫāce ḫoş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körermen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birikip barçası bir yol

Z Ö Z

tutup vaḳtınġa ḳul [ol] kim ḥāce ḫoş yol[10]

Z Y CDU ?

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1168. suçulmış tigmelerge ten libāsın
terāzu içre körmiş öz bahāsın

suçulmış tigmelerge ten libāsın

1. Cümle

terāzu içre körmiş öz bahāsın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

suçulmış tigmelerge ten libāsın

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

[10] Bu kısımda ilk dizedeki "bir yol" ifadesini "bir kez" anlamını taşıyan bir zarf kabul ettiğimizde *tutup* zarf-fiili ancak ikinci dizenin sonuna bağlanabilmektedir. Ancak metin içinde bir grup oluşturan sözcükler kimi zaman devrik yapıda olup unsurları birbirine uzak kalsa da bu orandaki bir uzaklığa rastlanmamaktadır. Dolayısıyla söz konusu çözümleme tercih edilmemiş ve soru işaretli kısım anlamlandırılamamıştır.

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

terāzu içre körmiş öz bahāsın

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1169. bu yan͡glıġ kördüm irse men anın uş
alardın başḳa bolmaḳnı körüp ḫoş
1170. kön͡gül ġayret alıp ilgimni sildim
ni bolsa ḳarşını bir derḫāst ḳıldım

bu yan͡glıġ kördüm irse men anın uş

alardın başḳa bolmaḳnı körüp ḫoş

kön͡gül ġayret alıp ilgimni sildim

1. Cümle

ni bolsa ḳarşını bir derḫāst ḳıldım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ kördüm irse men anın uş

Z

alardın başḳa bolmaḳnı körüp ḫoş

Z

kön͡gül ġayret alıp ilgimni sildim

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni bolsa karşını bir derḫāst kıldım

Z N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1171. ḳaravaşlar kiṅgeşip barça birge
mini saldılar uşbu zişt yirge
1172. bu yirni öydi tidiler cihāngir
żarūretde tururmen uş ni tedbīr

karavaşlar kiṅgeşip barça birge

mini saldılar uşbu zişt yirge

bu yirni öydi tidiler cihāngir

1. Cümle

żarūretde tururmen uş ni tedbīr

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

karavaşlar kiṅgeşip barça birge

mini saldılar uşbu zişt yirge

1. Cümle

bu yirni öydi tidiler cihāngir

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

karavaşlar kiṅgeşip barça birge

Ö Z Z

mini saldılar uşbu zişt yirge

N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[karavaşlar] bu yirni öydi cihāngir tidiler

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

bu yirni öydi cihāngir

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

żarūretde tururmen uş

Z Y CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ni tedbīr [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1173. bu sözdin son͡gra koptı fitne-engīz
sini kiltür tip aydı tidi pervīz

bu sözdin son͡gra koptı fitne-engīz

1. Cümle

sini kiltür tip aydı tidi pervīz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu sözdin son͡gra koptı fitne-engīz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sini kiltür tip aydı tidi pervīz

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

sini kiltür tip aydı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

İç Cümle

sini kiltür

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1174. çıḳıp gülgünni kördi ol yüzi gül
iḏidin hedye kildi tip bu düldül

çıḳıp gülgünni kördi ol yüzi gül

Z N Y Ö

iḏidin hedye kildi tip bu düldül

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

iḏidin hedye kildi bu düldül

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1175. ederlenmiş körüp gülgünni şīrin
öküş ḳıldı baḳıp şāvūrġa taḥsīn
1176. perī tig aṭlanıp andın revān ol
yilip yil tig revān boldı tutup yol

ederlenmiş körüp gülgünni şīrin
öküş ḳıldı baḳıp şāvūrġa taḥsīn

1. Cümle

perī tig aṭlanıp andın revān ol
yilip yil tig revān boldı tutup yol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ederlenmiş körüp gülgünni şīrin
Z Ö
öküş taḥsīn ḳıldı bakıp şāvūrġa
Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

perī tig aṭlanıp andın revān ol
Z Ö
yilip yil tig revān boldı tutup yol
Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1177. yana bir yanda ḫusrav kilge tip yār
köyüp köyüp için ʿışḳ otı örter

yana bir yanda ḫusrav kilge tip yār
Z
köyüp köyüp için ʿışḳ otı örter
Z N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ḫusrav kilge
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1178. niçe kim āfet-i ʿömr intiẓar ol
son͡gı vaṣl ilge kirse hem kiçer ol

niçe kim āfet-i ʿömr intiẓar ol
1. Cümle
son͡gı vaṣl ilge kirse hem kiçer ol
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

āfet-i ʿömr intiẓar ol
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

son͡gı vaṣl ilge kirse hem kiçer ol

Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1179. ni ḫoş kim intiẓardın son͡g iki yar

ḳaṿuṣsa maʿşuḳınġa ʿāşıḳ-u zār

ni ḫoş kim intiẓardın son͡g iki yar

Ana Cümle

kaṿuṣsa maʿşukınġa ʿāşık-u zār

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni ḫoş [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

intiẓardın son͡g iki yar

Z Ö

kaẏuşsa maʿşuḳınġa ʿāşıḳ-u zār[11]

Y YT CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1180. oturmış irdi bir kün şāh-ı ḫurrem
kilip baḫt uş kiter çaḳ boldı tip ġam

oturmış irdi bir kün şāh-ı ḫurrem

1. Cümle

kilip baḫt uş kiter çaḳ boldı tip ġam

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

oturmış irdi bir kün şāh-ı ḫurrem

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kilip baḫt uş ġam kiter tip çaḳ boldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

[11] Bu öge, *iki yar* öznesinin açıklayıcısıdır.

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kilip baḫt uş ġam kiter

Z CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1181. işikdin aşuḳup bir peyk kirdi
selam ḳıldı tapuġda örü turdı

işikdin aşuḳup bir peyk kirdi

1. Cümle

selam ḳıldı tapuġda örü turdı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

işikdin aşukup bir peyk kirdi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bir peyk] selam ḳıldı tapuġda

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[bir peyk] örü turdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1182. bağır baş közler ḳan yaş tolup
yayıp saç iṅgremekdin ḫasta bolup
1183. kitürdi nāme kim uş ay tutuldı
yiti iklim taḫtı ḫāli boldı

bağır baş közler ḳan yaş tolup

yayıp saç iṅgremekdin ḫasta bolup

kitürdi nāme kim uş ay tutuldı

Ana Cümle

yiti iklim taḫtı ḫāli boldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bağır baş közler ḳan yaş tolup

Z

yayıp saç iṅgremekdin ḫasta bolup

Z Z

kitürdi nāme

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş ay tutuldı

1. Cümle

yiti iklim taḫtı ḫāli boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş ay tutuldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yiti iklim taḫtı ḫāli boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1184. zamāne başladı uş cevr ḳayra
atasını sevėr oġlından ayra

zamāne başladı uş cevr ḳayra

1. Cümle

atasını sevėr oġlından ayra

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

zamāne başladı uş cevr kayra

Ö Y CDU N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

atasını sevėr oġlından ayra

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1185. ḳafeṣdin ṭūṭī yan͡glıġ cānı uçtı

öze kilgen yirin saḳındı ḳaçtı

kafesdin tūtī yan͡glıġ cānı uçtı

1. Cümle

öze kilgen yirin saḳındı ḳaçtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳafeṣdin ṭūṭī yan͡glıġ cānı uçtı

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öze kilgen yirin sakındı kaçtı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

öze kilgen yirin sakındı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

kaçtı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1186. yana ol gevheri deryaḳa tüşti
aşuḳup bardı aşlınġa ḳavuştı

yana ol gevheri deryaḳa tüşti

1. Cümle

aşuḳup bardı aşlınġa ḳavuştı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana ol gevheri deryaḳa tüşti

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aşuḳup bardı aşlınġa ḳavuştı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

aşuḳup bardı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

aslınġa ḳavuştı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1187. ḳanı ol yūsufum tiyü ḳılu āh
zamāne daġ-ı yaʿḳūb urdı nāgāh

kanı ol yūsufum tiyü ḳılu āh

Z

zamāne daġ-ı yaʿkūb urdı nāgāh

Ö N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

kanı ol yūsufum

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1188. cihan saları bardı bu cihāndın
biliṉg bağla meded ḳol bir uġandın
1189. kim uş yigler selām ıḍdı saṉga köp
oturmış irseṉgen terk aşuḳup ḳop

cihan saları bardı bu cihāndın

1. Cümle

biliṉg bağla meded ḳol bir uġandın

kim uş yigler selām ıḍdı saṉga köp

2. Cümle

oturmış irseṉgen terk aşuḳup ḳop

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

cihan saları bardı bu cihāndın

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

biliŋ bağla meded ḳol bir uġandın

Ana Cümle

kim uş yigler selām ıḍḍı saŋga köp

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

biliŋ bağla meded ḳol bir uġandın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

biliŋ bağla

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

meded ḳol bir uġandın

Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş yigler selām ıddı sa͡nga köp

Z Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

oturmış irse͡ngen terk aşuḳup ḳop

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

oturmış irse͡ngen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

terk aşuḳup ḳop

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1190. revan kil turma ġāfil bolma zinhār
yoḳ irse ildin aldı ilni aġyār

revan kil turma ġāfil bolma zinhār

1. Cümle

yoḳ irse ildin aldı ilni aġyār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

revan kil turma ġāfil bolma zinhār

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

revan kil

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

turma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

ġāfil bolma zinhār

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

ildin aldı ilni aġyār

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1191. başın͡gda kil bar irse anda yuma

niçe söz iş bar irse ḳoy yavuma

başın͡gda kil bar irse anda yuma

1. Cümle

niçe söz iş bar irse koy yavuma

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

başın͡gda kil bar irse anda yuma

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

başın͡gda kil bar irse

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anda yuma

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

niçe söz iş bar irse koy yavuma

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

niçe söz iş bar irse koy

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yavuma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1192. körüp ḫusrav felekdin bu ʿameller

bozuldı tiyü saḳınġan emeller

1193. irin tişlep zamāne işleriñge

bu az vaḳtda niler ḳılmışlarıñga

1194. muʿayyen bildi kim ḫarāc bozuḳ ʿahd

zehirsiz birmez irmiş ẕerre-i şehd

körüp ḫusrav felekdin bu ʿameller

bozuldı tiyü saḳınġan emeller

irin tişlep zamāne işleriñge

bu az vaḳtda niler ḳılmışlarıñga

muʿayyen bildi kim ḫarāc bozuḳ ʿahd

Ana Cümle

zehirsiz birmez irmiş ẕerre-i şehd

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḫusrav körüp felekdin bu ʿameller

Ö Y

bozuldı tiyü saḳınġan emeller

Z

irin tişlep zamāne işleriñge

bu az vaḳtda niler ḳılmışlarıñga

Z

muʿayyen bildi

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

saḳınġan emeller bozuldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Yan Cümle

harāc bozuḳ ʿahd

1. Cümle

zehirsiz birmez irmiş zerre-i şehd

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫarāc ʿahd bozuḳ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zehirsiz birmez irmiş zerre-i şehd

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1195. ajun geh bal birür geh zaḫm-ı arı
kilür sarḫoşluḳ artınça ḫumārı

ajun geh bal birür geh zaḫm-ı arı

1. Cümle

kilür sarḫoşluḳ artınça ḫumārı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun geh bal birür geh zaḫm-ı arı [birür]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

ajun bal birür

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[ajun] zaḫm-ı arı [birür]

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kilür sarḫoşluḳ artınça ḫumārı

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1196. ʿamelde ʿazli bar mehrinde hem kin

telim acıġ yigü son͡g tatġu şīrin

ʿamelde ʿazli bar mehrinde hem kin

1. Cümle

telim acıġ yigü son͡g tatġu şīrin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿamelde ʿazli bar mehrinde hem kin [bar]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

ʿamelde ʿazli bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

mehrinde hem kin [bar]

YT CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

telim acıġ yigü son͡g tatġu şīrin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

telim acıġ yigü

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

song̃ tatġu şīrin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1197. felek cevrinden emin yoḳ kim irse

anıng̃ teʿsīridin tur ol ni körse

felek cevrinden emin yok kim irse

1. Cümle

anıng̃ teʿsīridin tur ol ni körse

2. Cümle

1. Cümle

felek cevrinden emin kim irse yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

anıng̃ teʿsīridin tur ol ni körse

Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1198. vefā ḳılsan͡g cefā tigrür bu ġaddār
munun͡g mekrindin emin bolma zinhār
1199. ıyarma dünyāge yoḳluḳ yolın tut
aḏaḳḳa sal tinin͡gni cān ḳolın tut
1200. birip topraḳnı yilge otḳa suv̇ ḳoy
ölüm kelgüsinge ön͡gdin ölüp ḳoy
1201. ajun cādusıdın yaḫşı ḥaẕer ḳıl
sehl tutma ḳatıġ tutmazdın ön͡g bil
1202. kün ay tig bir kiḏimge rāżı bolġıl
kiçer sindin kerek big ḳażı bolġıl

vefā ḳılsan͡g cefā tigrür bu ġaddār

1. Cümle

munun͡g mekrindin emin bolma zinhār
ıyarma dünyāge yokluk yolın tut
adakka sal tinin͡gni cān ḳolın tut
birip topraḳnı yilge otḳa suv̇ ḳoy
ölüm kelgüsinge ön͡gdin ölüp ḳoy
ajun cādusıdın yaḫşı ḥazer kıl
sehl tutma ḳatıġ tutmazdın ön͡g bil
kün ay tig bir kiḏimge rāżı bolġıl

2. Cümle

kiçer sindin kerek big ḳażı bolġıl

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

vefā ḳılsang cefā tigrür bu ġaddār

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

vefā ḳılsang

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

cefā tigrür bu ġaddār

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

munung mekrindin emin bolma zinhār

1. Cümle

ıyarma dünyāge yoḳluḳ yolın tut

2. Cümle 3. Cümle

adakka sal tiningni cān ḳolın tut

4. Cümle 5. Cümle

birip toprāḳnı yilge otḳa suv ḳoy

6. Cümle

ölüm kelgüsinge öngdin ölüp ḳoy

7. Cümle

ajun cādusıdın yaḫşı ḥaẕer ḳıl

8. Cümle

sehl tutma ḳatıġ tutmazdın öng bil

9. Cümle 10. Cümle

kün ay tig bir kidimge rāżı bolġıl

11. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

munung mekrindin emin bolma zinhār

YT Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

ıyarma dünyāge

Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 3.

yokluk yolın tut

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 4.

aḏaḳḳa sal tiniṉgni

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 5.

cān ḳolın tut

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 6.

biriṗ topraḳnı yilge otḳa suv̇ koy

Z YT N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 7.

ölüm kelgüsinge öṉgdin ölüp koy

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 8.

ajun cādusıdın yaḫşı ḫazer ḳıl

YT Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 9.

sehl tutma

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 10.

katıġ tutmazdın öng̑ bil

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 11.

kün ay tig bir kidimge rāżı bolġıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sindin kiçer kerek big

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Yapısına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

każı bolġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1203. iliṅg tart dünyādın bolġıl ferāġat
bir itmek tapsaṅgan ḳılġıl ḳanaʿat

iliṅg tart dünyādın bolġıl ferāġat

1. Cümle

bir itmek tapsaṅgan kılġıl kanaʿat

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iliṅg tart dünyādın bolġıl ferāġat

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

iliṅg tart dünyādın

Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

bolġıl ferāġat

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir itmek tapsan͡gan kılġıl ḳanaʿat

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bir itmek tapsan͡gan

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kılġıl ḳanaʿat

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1204. ajun işlerin uş özüng̃ körersen
ni hacettür kim özgedin sorarsen

ajun işlerin uş özüng̃ körersen

1. Cümle

ni hacettür kim özgedin sorarsen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun işlerin uş özüng̃[12] körersen

N Z CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni hacettür kim özgedin sorarsen

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni hacettür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

[12] Bu öge, *sen* gizli öznesini pekiştirme işleviyle kullanılan bir cümle dışı unsurdur.

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

özgedin sorarsen

Y Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1205. sa͡nga ḳaḏġu birip ol şād bolur
ḫarab itip sini ābād bolur

1206. bu buġday körgezip arpa satar ol
çürü͡ng arpasın͡ga buġday ḳatar ol

1207. ḳılıp buġday in͡gim arpaça sarıġ
tüketti buġdayımnı boldı farıġ

sa͡nga kadġu birip ol şād bolur

1. Cümle

ḫarab itip sini ābād bolur

2. Cümle

bu buġday körgezip arpa satar ol

3. Cümle

çürü͡ng arpasın͡ga buġday katar ol

4. Cümle

kılıp buġday in͡gim arpaça sarıġ

tüketti buġdayımnı boldı farıġ

5. Cümle 6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sa͡nga ḳaḍġu birip ol şād bolur

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] ḫarab itip sini ābād bolur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu buġday körgezip arpa satar ol

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

çürü͡ng arpasın͡ga buġday ḳatar ol

YT N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

[ol] kılıp buġday in͡gim arpaça sarıġ

Ö Z

tüketti buġdayımnı

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

[ol] boldı farıġ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1208. a͡nga bes bolsu körgüzmek bu buġday
ma͡nga bu taş tigirmen daʿvası vay

a͡nga bes bolsu körgüzmek bu buġday

1. Cümle

ma͡nga bu taş tigirmen daʿvası [bes bolsu] vay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

a͡nga bes bolsu körgüzmek bu buġday

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ma͡nga bu taş tigirmen daʿvası [bes bolsu] vay

YT Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1209. manga ol yig kim ay tig aç kiçsem
bir arpa ḳurşı birle rūzem açsam

manga ol yig kim ay tig aç kiçsem

1. Cümle

bir arpa ḳurşı birle rūzem açsam

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

manga ol yig kim ay tig aç kiçsem

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

manga ol yig [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ay tig aç kiçsem

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir arpa kurşı birle rūzem açsam

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1210. riyāżddın sızıp yinçgelse özüm
ol arpa ḳurşı yan͡glıġ bolsa yüzüm

riyāżddın sızıp yinçgelse özüm

1. Cümle

ol arpa ḳurşı yan͡glıġ bolsa yüzüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

riyāżddın sızıp yinçgelse özüm

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol arpa kurşı yan͡glıġ bolsa yüzüm

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1211. anıng̃ mekrin niçe aysam tükenmes
sen ol ḥaḳḳa sıġın aḍın sözüng̃ kes

anıng̃ mekrin niçe aysam tükenmes

1. Cümle

sen ol ḥaḳḳa sıġın aḍın sözüng̃ kes

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ mekrin niçe aysam tükenmes

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

sen ol ḥaḳḳa sıġın aḍın sözüng̃ kes

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

sen ol ḥaḳḳa sıġın

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[sen] aḍın sözüṅg kes

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1212. ḳayu ol kim sıġındı bir iḍimge

ḳulu͡ngmen tiyü aydı şol iḍimge

kayu ol sıġındı bir iḍimge kim

Ana Cümle

kulu͡ngmen tiyü aydı şol iḍimge

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kayu ol sıġındı bir iḍimge

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kulu͡ngmen tiyü aydı şol iḍimge

Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

ḳulu͡ngmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1213. iḏim raḥmetindin luṭf u ʿināyet
ḳılur maḥşer küninde ol ḥimāyet

iḏim raḥmetindin luṭf u ʿināyet
ḳılur maḥşer küninde ol ḥimāyet [ḳılur]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemlerin yardımcı fiilleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

iḏim raḥmetindin luṭf u ʿināyet ḳılur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

maḥşer küninde ol ḥimāyet [ḳılur]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1214. muʿayyen bildi kim ḥükm-i ilāhī

yitip yitmiş yiti iḳlim şāhı

muʿayyen bildi ḥükm-i ilāhī kim

Ana Cümle

yitip yitmiş yiti iḳlim şāhı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

muʿayyen bildi ḥükm-i ilāhī

Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yitip yitmiş yiti iḳlim şāhı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1215. uş andın aṭlanıp şāh-ı cuvan baḫt
yitip öz ilinge tutı orun taḫt

1216. yasaḳ tungḳap ḳamuġ illerni tüzdi
ḳaraḳçı yol uruġlı boynın üzdi

uş andın aṭlanıp şāh-ı cuvan baḫt
yitip öz ilinge tutı orun taḫt
yasaḳ tungḳap ḳamuġ illerni tüzdi

1. Cümle

karaḳçı yol uruġlı boynın üzdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş andın aṭlanıp şāh-ı cuvan baḫt

Z Ö

yitip öz ilinge tutı orun taḫt

Z Z

yasaḳ tungḳap ḳamuġ illerni tüzdi

Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karaḳçı yol uruġlı boynın üzdi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1217. anıng tig kim ajunda dād ḳıldı

nūsrevān ʿadli ḳayda ḳalsa ḳaldı

anıng tig kim ajunda dād ḳıldı

1. Cümle

nūsrevān ʿadli ḳayda ḳalsa ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tig kim ajunda dād ḳıldı

Z CDU YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nūsrevān ʿadli ḳayda ḳalsa ḳaldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1218. bu yanglıġ illerini asrayu ol
yana könglinde yarın öskeyü ol
1219. şīrinsiz köngli ārām ḳılmaz irdi
velī hem mülk ḳoysa bolmaz irdi

bu yanglıġ illerini asrayu ol

yana könglinde yarın öskeyü ol

şīrinsiz köngli ārām ḳılmaz irdi

1. Cümle

velī hem mülk ḳoysa bolmaz irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bu yanglıġ illerini asrayu ol

Z

yana kön͡glinde yarın öskeyü ol

Z

şīrinsiz kön͡gli ārām kılmaz irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

hem mülk ḳoysa bolmaz irdi

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

hem mülk koysa

CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1220. köp iller fitnedin taptısa ārām

yana başladı ʿayş itip içe cām

1221. sevinç birle av avlar irdi her kün
kiçürmez irdi ʿişretsiz me bir tün
1222. yana yār ʿışḳı köngli içre artıp
tapuġçılarḳa sordı ḳanı ol tip

köp iller fitnedin taptısa ārām
yana başladı ʿayş itip içe cām

1. Cümle

sevinç birle av avlar irdi her kün

2. Cümle

kiçürmez irdi ʿişretsiz me bir tün

3. Cümle

yana yār ʿışḳı köngli içre artıp
tapuġçılarḳa sordı ḳanı ol tip

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

köp iller fitnedin taptısa ārām

Z

yana ʿayş itip içe cām başladı

Z Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sevinç birle av avlar irdi her kün

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kiçürmez irdi ʿişretsiz bir tün me

Y N CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

yana yār ʿışḳı kön͡gli içre artıp

Z

tapuġçılarḳa sordı ḳanı ol tip

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ḳanı ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1223. ayıttılar şāh andın ḳaḍġusuz bol

niçe kün boldı kim yük baġladı ol

ayıttılar şāh andın ḳadġusuz bol

Y

niçe kün boldı kim yük bağladı ol

N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şāh andın ḳadġusuz bol

1. Cümle

niçe kün boldı kim yük bağladı ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şāh andın ḳadġusuz bol

CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niçe kün boldı kim yük bağladı ol

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

niçe kün boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yük bağladı ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1224. yaḳın bilmez bir iy şāh-ı cihānı
yana şāvūr ni yirge iltti anı

yaḳın bilmez bir iy şāh-ı cihānı

1. Cümle

yana şāvūr ni yirge iltti anı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaḳın bilmez bir iy şāh-ı cihānı

Y Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yana şāvūr ni yirge iltti anı

Z Ö YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1225. zamāne işlerindin ʿibret aldı
bolup ʿāciz taʿaccüb içre ḳaldı

zamāne işlerindin ʿibret aldı

1. Cümle

bolup ʿāciz taʿaccüb içre ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

zamāne işlerindin ʿibret aldı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bolup ʿāciz taʿaccüb içre ḳaldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1226. ikinçi ışḳ çaḳmaḳı çaḳıldı
şehinşāh cānı ḳav yan͡glıġ yaḳıldı

ikinçi ışḳ çaḳmaḳı çaḳıldı

1. Cümle

şehinşāh cānı kav yan͡glıġ yaḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ikinçi ışḳ çaḳmaḳı çaḳıldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şehinşāh cānı kav yan͡glıġ yaḳıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1227. şīrinnin͡g yādigārı tip bu şebdīz
aḏın aṭ münmez irdi aẏda pervīz

şīrinnin͡g yādigārı tip bu şebdīz

Z

aḏın aṭ münmez irdi aẏda pervīz

N Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

şīrinning yādigārı [ol] bu şebdīz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1228. kitürdi ḳarşıdın şīrinni ol pīr
körer kim kitmiş ol şāh-ı cihangīr

kitürdi ḳarşıdın şīrinni ol pīr

1. Cümle

körer kim kitmiş ol şāh-ı cihangīr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kitürdi karşıdın şīrinni ol pīr

Y YT N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körer kim kitmiş ol şāh-ı cihangīr

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kitmiş ol şāh-ı cihangīr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1229. muhīn bānū sarayınġa tüşürdi
sevinç ketrüp köng͡ildin ḳaḍġu sürdü

muhīn bānū sarayınġa tüşürdi

1. Cümle

sevinç ketrüp köng͡ildin kadġu sürdü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

muhīn bānū sarayınġa tüşürdi

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sevinç ketrüp köngildin kadġu sürdü

Z YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1230. çiçek bustanġa uçtmaḥḳa yana ḥūr
felekke köp/kün ketürdi közge hem nūr

bustanġa çiçek uçtmaḥḳa yana ḥūr

1. Cümle 2. Cümle

közge hem nūr felekke kün ketürdi

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bustanġa çiçek [ol]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uçtmaḥḳa yana ḥūr [ol]

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

közge hem nūr [ol]

Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

felekke kün ketürdi

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1231. nöker ḳızlar kim irdi barça pezmān
şīrin ḳad̲ġusıdın kön͡gli perīşān

nöker ḳızlar kim irdi barça pezmān

1. Cümle

şīrin ḳadġusıdın kön͡gli perīşān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nöker ḳızlar kim barça irdi pezmān

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şīrin köñgli ḳadġusıdın perīşān [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1232. fıraḳ ilginde kördük tiyü köp ḳın
tüşüp barçası öptiler aḏaḳın

fıraḳ ilginde kördük tiyü köp ḳın

Z

tüşüp barçası öptiler aḏaḳın

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

fıraḳ ilginde kördük köp ḳın

YT Y N

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1233. telim şükrāneler birdi uşol dem
ḳılıp köp vaḳf-ı āteş ḫaneġa hem

telim şükrāneler birdi uşol dem
N Y Z
ḳılıp köp vaḳf-ı āteş ḫaneġa hem
Z
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1234. sevünmekdin köngüller boldı ḫurrem
sevünçke evrülüp iksildi mātem

sevünmekdin köngüller boldı ḫurrem
1. Cümle
sevünçke evrülüp iksildi mātem
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
sevünmekdin köngüller boldı ḫurrem
Z Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
sevünçke evrülüp iksildi mātem
Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1235. mühīn bānū anıng tig şād boldı
kim uşbu ḳadġudın āzād boldı

mühīn bānū anıng tig şād boldı

Ana Cümle

kim uşbu ḳadġudın āzād boldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

mühīn bānū anıng tig şād boldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

[mühīn bānū] uşbu ḳadġudın āzād boldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1236. ni-teg bir ölüg tapsa tiriglik
ya bir ḳurtḳa yigit bolup iriklik
1237. uş ança ḫalḳ birle ḳıldı iʿzāz

kim ol yüz beyt içinde aysa bolmaz

ni-teg bir ölüg tapsa tiriglik
ya bir kurtka yigit bolup iriklik
uş ança ḫalḳ birle ḳıldı iʿzāz

Ana Cümle

kim ol yüz beyt içinde aysa bolmaz

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni-teg bir ölüg tapsa tiriglik
ya bir ḳurtka yigit bolup iriklik

Z

uş ança ḫalḳ birle ḳıldı iʿzāz

CDU Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol yüz beyt içinde aysa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ol yüz beyt içinde aysa

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

<u>bolmaz</u>

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1238. ḫazīne māl ü mülk ü ʿizz ü ḥurmat
bu barçası sining sen bol feragat

<u>ḫazīne māl ü mülk ü ʿizz ü ḥurmat</u>
<u>bu barçası sining</u> <u>sen bol feraġat</u>

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

<u>ḫazīne māl ü mülk ü ʿizz ü ḥurmat</u>

Ö

<u>bu barçası</u>[13] <u>sining [ol]</u>

CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

<u>sen</u> <u>bol feraġat</u>

[13] Bu öge, *ḫazīne māl ü mülk ü ʿizz ü ḥurmat* öznesinin açıklayıcısıdır.

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1239. fedā bolsun canıng͡ġa uşbu cānım
sining͡ birle yaruḳ cān u cihānım

fedā bolsun canıng͡ġa uşbu cānım

1. Cümle

sining͡ birle yaruḳ cān u cihānım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

fedā bolsun canıng͡ġa uşbu cānım

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sining͡ birle yaruḳ [ol] cān u cihānım

Z Y Ö

1240. uyalġay tiyü kiçgendin ḥikāyet
yüzinge ḳılmadı hergiz şikāyet

1241. bilür irdi delīller birle anı
açuḳ irdi ʿāşıḳlıḳnıng͡ nişānı

uyalġay tiyü kiçgendin ḫikāyet

yüzinge ḳılmadı hergiz şikāyet

bilür irdi delīller birle anı

1. Cümle

açuḳ irdi ʿāşıḳlıḳnıng̃ nişānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uyalġay tiyü kiçgendin ḫikāyet

yüzinge ḳılmadı hergiz şikāyet

1. Cümle

bilür irdi delīller birle anı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

uyalġay tiyü kiçgendin ḫikāyet

Z

yüzinge hergiz şikāyet ḳılmadı

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

uyalġay kiçgendin ḫikāyet

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1. 2.

bilür irdi delīller birle anı

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

açuḳ irdi ʿāşıḳlıḳnıng͡ nişānı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1242. yana şāhdın nişānlar körmiş irdi
bu ḳızlardın ma barça sormış irdi

1243. bilip bu sırnı ol irkek tişidin
bu rāznı kizler irdi köp kişidin

yana şāhdın nişānlar körmiş irdi

1. Cümle

bu kızlardın ma barça sormış irdi

2. Cümle

bilip bu sırnı ol irkek tişidin

bu rāznı kizler irdi köp kişidin

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana şāhdın nişānlar körmiş irdi

Z YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ḳızlardın ma barça sormış irdi

YT CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bilip bu sırnı ol irkek tişidin

Z

bu rāznı kizler irdi köp kişidin

N Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1244. tanuḳluḳ birür irdi kön͡gli kim bu
sözüm alġay kim uş köp yidi ḳad̲ġu

tanuḳluḳ birür irdi kön͡gli kim bu
sözüm alġay kim uş köp yidi ḳad̲ġu

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tanuḳluḳ birür irdi kö͡ngli kim bu sözüm alġay

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tanuḳluḳ birür irdi kö͡ngli

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu sözüm alġay

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş köp yidi kadġu

CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1245. ḳıyassız luṭf u inʿām köp ḳıldı
kim anıng̃ köng̃lini ārāmı ḳıldı

ḳıyassız luṭf u inʿām köp ḳıldı
Ana Cümle
kim anıng̃ köng̃lini ārāmı ḳıldı
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
ḳıyassız luṭf u inʿām köp ḳıldı
N Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
anıng̃ köng̃lini ārāmı ḳıldı
N Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1246. bayaḳı ḳızların ḳoydı ḳatında
ozaḳı tig turung̃ tip ḫıḏmatında

bayaḳı ḳızların ḳatında ḳoydı
N YT Y
ḫıḏmatında ozaḳı tig turung̃ tip

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ozakı tig ḫıdmatında turung

Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümleyi oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1247. yana bu luʿbet oynaġuçı çerḫ uş
oyun başladı ḳavurçaḳlar bile ḫoş

yana bu luʿbet oynaġuçı çerḫ uş

Z Ö Z

oyun başladı ḳavurçaklar bile ḫoş

Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1248. ol ay tapġında yıġlıp munça yulduz
terāzū yası tig boldılar tüp-tüz

ol ay tapġında yıġlıp munça yulduz

Z Ö

terāzū yası tig tüp-tüz boldılar

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1249. oturdı ırġamaḳ endīşe ḳoyup
ozaḳı işlerini pişe ḳoyup

oturdı ırġamaḳ endīşe ḳoyup

Y Z

ozaḳı işlerini pişe ḳoyup

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1250. kilid bolsa genc açmaḳ ümīd ol
timür tig rāy altunluġ kilid ol

kilid bolsa genc açmaḳ ümīd ol

1. Cümle

timür tig rāy altunluġ kilid ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kilid bolsa genc açmaḳ ümīd ol

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kilid bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

genc açmak ümīd ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

timür tig rāy altunluġ kilid ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1251. bahadurdın miṅg artuḳ rāylıġ ir
biliglig ir ḳılıç zaḫmın ḳaçan yir

1252. köp ilni rāy birle alsa bolur
ḳılıç birle alayın tise bozlur

bahadurdın miṅg artuḳ rāylıġ ir
biliglig ir ḳılıç zaḫmın ḳaçan yir [kim]

Ana Cümle

köp ilni rāy birle alsa bolur

kılıç birle alayın tise bozlur

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bahadurdın miṉg artuḳ rāylıġ ir

Ö

biliglig ir kılıç zaḫmın kaçan yir

N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

köp ilni rāy birle alsa bolur

1. Cümle

kılıç birle alayın tise bozlur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

köp ilni rāy birle alsa bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

[bahadurdın miṉg artuḳ rāylıġ ir] köp ilni rāy birle alsa

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kılıç birle alayın tise bozlur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

[bahadurdın min͡g artuk rāylıġ ir] kılıç birle alayın tise

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kılıç birle alayın

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Yan Cümle

bozlur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1253. bu husrav taḫt tuttı tiyü behrām
niteg kim bildi kitti andın ārām

1254. başınġa tāc sevdāsı oturdı
barayın men a͡nga tip baş kötürdi

bu husrav taḫt tuttı tiyü behrām
bildi niteg kim kitti andın ārām

1. Cümle

başınġa tāc sevdāsı oturdı
barayın men a͡nga tip baş kötürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu husrav taḫt tuttı tiyü behrām bildi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu husrav taḫt tuttı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

niteg kim kitti andın ārām

1. Cümle

başınġa tāc sevdāsı oturdı

barayın men aṅga tip baş kötürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

kitti andın ārām

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

başınġa tāc sevdāsı oturdı

1. Cümle

barayın men aṅga tip baş kötürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 2. 1.

başınġa tāc sevdāsı oturdı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2. 2.

barayın men anga tip baş kötürdi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

barayın men anga

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1255. kilip behmenge aydı kim bu kün men
munı endīşe ḳıldım ni tiyürsen

kilip behmenge aydı kim bu kün men

Ana Cümle

munı endīşe ḳıldım ni tiyürsen

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kilip behmenge aydı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu kün men munı endīşe ḳıldım ni tiyürsen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kün men munı endīşe ḳıldım

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni tiyürsen

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1256. ayıttı ṣabr ḳıl bir rāy uralıng͡
uş andın song͡ra bu ḫīle ḳuralıng͡

1257. kim ol hürmiz ḫod andın tanmış irdi
ḳatında tutmadı ildin me sürdi

1258. anı bilmez kim ol yūsufda kiḏin
fıraḳ nūrın alur yaʿḳūb közindin

ayıttı sabr ḳıl bir rāy uralın͡g

Y

uş andın son͡gra bu ḥīle kuralın͡g

kim ol hürmiz ḥod andın tanmış irdi

katında tutmadı ildin me sürdi

anı bilmez kim ol yūsufda kidin

fıraḳ nūrın alur yaʿḳūb közindin

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

sabr ḳıl bir rāy uralın͡g

1. Cümle 2. Cümle

uş andın son͡gra bu ḥīle ḳuralın͡g

kim ol hürmiz ḥod andın tanmış irdi

katında tutmadı ildin me sürdi

3. Cümle

anı bilmez kim ol yūsufda kidin

fıraḳ nūrın alur yaʿḳūb közindin

4. Cümle

1. Cümle

sabr ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bir rāy uralın͡g

N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

uş andın son͡gra bu ḫīle ḳuralın͡g

Ana Cümle

kim ol hürmiz ḫod andın tanmış irdi

katında tutmadı ildin me sürdi

Yan Cümle

Ana Cümle

uş andın son͡gra bu ḫīle kuralın͡g

CDU Z N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol hürmiz ḫod andın tanmış irdi

1. Cümle

katında tutmadı ildin me sürdi

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol hürmiz ḫod andın tanmış irdi

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol hürmiz] katında tutmadı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

[ol hürmiz] ildin me sürdi

Ö YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

anı bilmez kim ol yūsufda kidin

Ana Cümle

fırak nūrın alur yaʿkūb közindin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anı bilmez

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ol yūsufda kidin fırak nūrın alur yaʿkūb közindin

Ö Z N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1259. bitip nāme ḳamuġ yanḳa perīşan
ḳılıp aydı kim imdi uşbu oġlan
1260. bu oyunlar bile mü bizni utġay
ata öltürgüçi mü ilni tutġay
1261. aṅgar bir curʿa süsün ildin artuḳ
zehī kim ilge lāyıḳ şāh taptuḳ
1262. baġışlar bir nedīmge tāc u tonın
seẏer şahlıḳdın artuḳ çeng ünin
1263. henüz ʿışḳ otı birle baġrı daġlıġ
henüz şīrin sözinge irür baġlıġ
1264. cihan bilmek bu yaṅg[lar] birle bolmaz
ajun tutmaḳ bu neṅgler birle bolmaz
1265. yaraşmaz barça ḥālde ot birle su
ʿaḳıllıġ ol kim ot söndürse aşnu
1266. eger pendimizni alsa alsun
yoḳ irse ol atası yaṅglıġ ölsün
1267. ḳılıç birle anıṅg yolun tutuṅg kim
kür arslan tig soṅgınça men yiteyim
1268. bu yaṅglıġ kīne birle ḫīle ḳıldı
ḳamuġ il biglerініṅg köṅglin aldı
1269. melik kördi kim ol barça raʿıyyet
ḳılıḳ aynattılar ḳıldı ḥamiyyet

1270. kön͡gülde uşbu işni sevnü turdı
bular al ḳılmasun tip saḳnu turdı
1271. birin birin raʿıyyet barça kitti
yana düşmān çerigi kildi kitti
1272. baḳıp tört yarı ʿāciz boldı pervīz
revān aṭlandı yolġa sürdi şebdīz
1273. alıp başdın aḏaḳḳa saldı tācın
ilindin evrekin ıççındı lāçın
1274. salıp taḫtın uşol cān alġuçıḳa
ulusnı ḳoydı ol küç ḳılġuçıḳa
1275. körer şāh kim duʿa oynar bu eyyām
ḫılāf ṣaṭrancını tigmişde behrām
1276. bu ferzin bend yitip mat ḳılmasun tip
yaġan tig ḳaçtı izānım bolmasın tip
1277. gehī yolsuz yilip geh ol tutup yol
yana iranḳa yitti imgenip ol

bitip nāme ḳamuġ yanḳa perīşan
kılıp aydı kim imdi uşbu oġlan
Ana Cümle
bu oyunlar bile mü bizni utġay
ata öltürgüçi mü ilni tutġay
an͡gar bir curʿa süsün ildin artuḳ
zehī kim ilge lāyıḳ şāh taptuḳ
bağışlar bir nedīmge tāc u tonın
sevḳer şahlıḳdın artuḳ çeng ünin
henüz ʿışḳ otı birle baġrı dağlıġ
henüz şīrin sözinge irür bağlıġ
cihan bilmek bu yan͡g[lar] birle bolmaz
ajun tutmaḳ bu nen͡gler birle bolmaz
yaraşmaz barça ḥālde ot birle su
ʿaḳıllıġ ol kim ot söndürse aşnu

eger pendimizni alsa alsun
yoḳ irse ol atası yanglıġ ölsün
kılıç birle anıng yolun tutung kim
kür arslan tig songınça men yiteyim
bu yanglıġ kīne birle ḥīle ḳıldı
ḳamuġ il biglerining könglin aldı
melik kördi kim ol barça raʿıyyet
kılık aynattılar ḳıldı ḥamiyyet
köngülde uşbu işni seẏnü turdı
bular al ḳılmasun tip saḳnu turdı
birin birin raʿıyyet barça kitti
yana düşmān çerigi kildi kitti
baḳıp tört yarı ʿāciz boldı pervīz
revān aṭlandı yolġa sürdi şebdīz
alıp başdın adaḳḳa saldı tācın
ilindin evrekin ıçġındı lāçın
salıp taḫtın uşol cān alġuçıḳa
ulusnı koydı ol küç kılġuçıḳa
körer şāh kim duʿa oynar bu eyyām
ḫılāf ṣaṭrancını tigmişde behrām
bu ferzin bend yitip mat ḳılmasun tip
yaġan tig ḳaçtı izānım bolmasın tip
gehī yolsuz yilip geh ol tutup yol
yana iranḳa yitti imgenip ol

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bitip nāme ḳamuġ yanḳa perīşan kılıp aydı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

imdi uşbu oġlan bu oyunlar bile mü bizni utġay

1. Cümle

ata öltürgüçi mü ilni tutġay

2. Cümle

an͡gar bir curʿa süsün ildin artuḳ

3. Cümle

zehī kim ilge lāyık şāh taptuk

4. Cümle

baġışlar bir nedīmge tāc u tonın

sev̇er şahlıḳdın artuḳ çeng ünin

5. Cümle

henüz ʿışḳ otı birle baġrı daġlıġ

6. Cümle

henüz şīrin sözinge irür baġlıġ

7. Cümle

cihan bilmek bu yan͡g[lar] birle bolmaz

8. Cümle

ajun tutmak bu nen͡gler birle bolmaz

9. Cümle

yaraşmaz barça ḥālde ot birle su

10. Cümle

ʿakıllıġ ol kim ot söndürse aşnu

11. Cümle

eger pendimizni alsa alsun

yok irse ol atası yan͡glıġ ölsün

12. Cümle

kılıç birle anın͡g yolun tutun͡g kim

kür arslan tig son͡gınça men yiteyim

13. Cümle

bu yan͡glıġ kīne birle ḫīle ḳıldı

ḳamuġ il biglerinin͡g kön͡glin aldı

14. Cümle

melik kördi kim ol barça raʿıyyet

kılıḳ aynattılar ḳıldı ḥamiyyet

15. Cümle

kön͡gülde uşbu işni sevnü turdı

bular al ḳılmasun tip saḳnu turdı

16. Cümle

birin birin raʿıyyet barça kitti

17. Cümle

yana düşmān çerigi kildi kitti

18. Cümle

baḳıp tört yarı ʿāciz boldı pervīz

revān atlandı yolġa sürdi şebdīz

alıp başdın adaḳḳa saldı tācın

19. Cümle

ilindin evrekin ıççındı lāçın

20. Cümle

salıp taḫtın uşol cān alġuçıka

ulusnı koydı ol küç kılġuçıka

21. Cümle

körer şāh kim duʿa oynar bu eyyām

ḫılāf şatrancını tigmişde behrām

22. Cümle

bu ferzin bend yitip mat ḳılmasun tip

yaġan tig ḳaçtı izānım bolmasın tip

gehī yolsuz yilip geh ol tutup yol

yana iranḳa yitti imgenip ol

23. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

imdi uşbu oġlan bu oyunlar bile mü bizni utġay

Z Ö Z CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ata öltürgüçi mü ilni tutġay

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

a͡ngar bir curʿa süsün ildin artuḳ [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

zehī kim ilge lāyıḳ şāh taptuḳ

CDU CDU N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bağışlar bir nedīmge tāc u tonın

1. Cümle

sevėr şahlıḳdın artuḳ çeng ünin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

bağışlar bir nedīmge tāc u tonın

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

sevėr şahlıḳdın artuḳ çeng ünin

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

henüz ʿışḳ otı birle dağlıġ [ol] bağrı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

henüz şīrin sözinge bağlıġ irür

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

cihan bilmek bu yang͡[lar] birle bolmaz

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

9. Cümle

ajun tutmaḳ bu neng͡ler birle bolmaz

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

10. Cümle

yaraşmaz barça ḥālde ot birle su

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

11. Cümle

ʿaḳıllıġ ol kim ot söndürse aşnu

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿaḳıllıġ ol kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ot söndürse aşnu

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

eger pendimizni alsa alsun

1. Cümle

yoḳ irse ol atası yanglıġ ölsün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

12. 1.

eger pendimizni alsa alsun

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger pendimizni alsa

CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

alsun

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. 2.

ol atası yanglıġ ölsün

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

kılıç birle anıng yolun tutung kim

Ana Cümle

kür arslan tig songınça men yiteyim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kılıç birle anıng yolun tutung

Z N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kür arslan tig son͡gınça men yiteyim

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

bu yan͡glıġ kīne birle ḫīle ḳıldı

1. Cümle

kamuġ il biglerinin͡g kön͡glin aldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

14. 1.

bu yan͡glıġ kīne birle ḫīle ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. 2.

kamuġ il biglerinin͡g kön͡glin aldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

melik kördi kim ol barça raʿıyyet ḳılıḳ aynattılar

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melik kördi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol barça raʿıyyet ḳılıḳ aynattılar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

ḳıldı ḥamiyyet

1. Cümle

kön͡gülde uşbu işni sevnü turdı

2. Cümle

bular al ḳılmasun tip saḳnu turdı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

16. 1.

ḳıldı ḥamiyyet

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 2.

kön͡gülde uşbu işni sevnü turdı

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 3.

bular al kılmasun tip saknu turdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bular al kılmasun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

17. Cümle

birin birin raʿıyyet barça kitti

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. Cümle

yana düşmān çerigi kildi kitti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

18. 1.

yana düşmān çerigi kildi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. 2.

[düşmān çerigi] kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

bakıp tört yarı ʿāciz boldı pervīz

1. Cümle

revān aṭlandı yolġa sürdi şebdīz

2. Cümle 3. Cümle

alıp başdın adakka saldı tācın

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

19. 1.

bakıp tört yarı ʿāciz boldı pervīz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. 2.

[pervīz] revān aṭlandı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. 3.

[pervīz] yolġa sürdi şebdīz

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. 4.

[pervīz] alıp başdın aḍaḳḳa saldı tācın

Ö Z YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

ilindin evrekin ıçġındı lāçın

YT N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. Cümle

salıp taḫtın uşol cān alġuçıka

Z

ulusnı koydı ol küç kılġuçıka

N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. Cümle

körer şāh kim duʿa oynar bu eyyām

Ana Cümle

ḫılāf ṣaṭrancını tigmişde behrām

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer şāh

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

duʿa oynar bu eyyām ḫılāf ṣaṭrancını tigmişde behrām

N Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

23. Cümle

bu ferzin bend yitip mat ḳılmasun tip

yaġan tig ḳaçtı izānım bolmasın tip

1. Cümle

gehī yolsuz yilip geh ol tutup yol

yana iranka yitti imgenip ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

23. 1.

bu ferzin bend yitip mat kılmasun tip

Z

yaġan tig kaçtı izānım bolmasın tip

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

bu ferzin bend yitip mat kılmasun

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

izānım bolmasın

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

23. 2.

gehī yolsuz yilip geh ol tutup yol

Z

yana iranka yitti imgenip ol

Z YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1278. munun͡g tig aydı ol söz ayġuçı pīr

niteg kim çıḳtı ṣaḥraḳa cihangīr

1279. aẏ aẏlarda ün iştip utru baḳtı

körer kim nāgehān bir toz çıḳtı

munun͡g tig aydı ol söz ayġuçı pīr

1. Cümle

niteg kim çıḳtı ṣaḥraḳa cihangīr

aẏ aẏlarda ün iştip utru baḳtı

körer kim nāgehān bir toz çıḳtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

munun͡g tig aydı ol söz ayġuçı pīr

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niteg kim çıḳtı ṣaḥraḳa cihangīr

1. Cümle

aẏ aẏlarda ün iştip utru baḳtı

körer kim nāgehān bir toz çıktı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

çıktı sahraka cihangīr

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

aẏ aẏlarda ün iştip utru baḳtı

1. Cümle

körer kim nāgehān bir toz çıktı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 2. 1.

aẏ aẏlarda ün iştip utru baktı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2. 2.

körer kim nāgehān bir toz çıktı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

nāgehān bir toz çıktı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1280. bulıt yaṅglıġ kitip toz ay açıldı
baḳıp ḫusrav taʿaccüb içre ḳaldı

bulıt yaṅglıġ kitip toz ay açıldı

1. Cümle

baḳıp ḫusrav taʿaccüb içre ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bulıt yaṅglıġ kitip toz ay açıldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bakıp ḫusrav taʿaccüb içre kaldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1281. felek cādūsı yüz min͡g türlü aẏsun
oḳıp şīrinni aẏḳa ıd̲mış ol kün

felek cādūsı yüz min͡g türlü aẏsun

1. Cümle

oḳıp şīrinni aẏḳa ıd̲mış ol kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

felek cādūsı yüz min͡g türlü aẏsun

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[felek cādūsı] oḳıp şīrinni aẏḳa ıd̲mış ol kün

Ö Z YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1282. iki avv̇çı kilip bir avv̇ḳa kirdi
zamāne uşbu yan͡glıġ avv̇ ḳıldı

iki avv̇çı kilip bir avv̇ḳa kirdi

1. Cümle

zamāne uşbu yan͡glıġ avv̇ ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iki avv̇çı kilip bir avv̇ḳa kirdi

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zamāne uşbu yan͡glıġ avv̇ ḳıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1283. aḏın yaranları avv̇ birle meşġul
anın͡g yoḳ bir tapuġçı munun͡g ḳul

aḏın yaranları avv̇ birle meşġul

1. Cümle

anın͡g yoḳ bir tapuġçı munun͡g ḳul

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

adın yaranları aẏ birle meşgul [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anıng̑ yok bir tapuġçı munung̑ kul

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

anıng̑ bir tapuġçı yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

munung̑ [ol] kul

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1284. biri ʿışḳ ilginde dermānde rencūr
muḥabbet cāmıdın ol biri maḫmūr

biri ʿışḳ ilginde dermānde rencūr

1. Cümle

muḥabbet cāmıdın ol biri maḫmūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biri ʿışḳ ilginde dermānde rencūr [ol]

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

muḥabbet cāmıdın ol biri maḫmūr [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1285. biringe taḫt u davlat tāc birmiş

birining͡ taḫt u tācı yilge birmiş

biringe taḫt u davlat tāc birmiş

1. Cümle

birining͡ taḫt u tācı yilge birmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

biringe taḫt u davlat tāc birmiş

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birining̑ taḫt u tācı yilge birmiş

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1286. biri saçmış çiçeki özre ʿanber
biri tökmiş yıpar astında şekker

biri saçmış çiçeki özre ʿanber

1. Cümle

biri tökmiş yıpar astında şekker

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biri saçmış çiçeki özre ʿanber

Ö Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

biri tökmiş yıpar astında şekker

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1287. biri birmiş yüzindin bedr kāfūr
birindin körk uġurlamış ḳamuġ ḥūr

biri birmiş yüzindin bedr kāfūr

1. Cümle

birindin körk uġurlamış ḳamuġ ḥūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biri birmiş yüzindin bedr kāfūr

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birindin körk uġurlamış kamuġ ḥūr

YT Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1288. körüp biri birini ol iki yar

yana közleridin yaş boldı seyyār

körüp biri birini ol iki yar

Z

yana közleridin yaş boldı seyyār

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1289. şīrindin köz kitermez irdi pervīz
hem ol gülgūndın adrılmaz bu şebdīz

şīrindin köz kitermez irdi pervīz

1. Cümle

hem ol gülgūndın adrılmaz bu şebdīz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

şīrindin köz kitermez irdi pervīz

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

ol gülgūndın adrılmaz bu şebdīz

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1290. tüzüp dostlar yanın͡gça sözlerini

çıḳaru başlap içdin sözlerini

1291. sora başladı bir biringe atın

şīrin hem tanıdı şah mingen aṭın

tüzüp dostlar yanın͡gça sözlerini

çıḳaru başlap içdin sözlerini

sora başladı bir biringe atın

1. Cümle

şīrin hem tanıdı şah mingen aṭın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüzüp dostlar yanın͡gça sözlerini

Z

çıḳaru başlap içdin sözlerini

Z

sora başladı bir biringe atın

Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

(Gizli Özne: Ol)

2. Cümle

şīrin hem tanıdı şah mingen aṭın

Ö CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1292. biri birin yaḳın kim bildiler çın
özin topraḳḳa saldılar eyerdin

biri birin yakın bildiler çın kim

Ana Cümle

özin toprakḳa saldılar eyerdin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

biri birin yaḳın bildiler çın

N Z Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

özin toprakḳa saldılar eyerdin

N YT Y YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1293. bir ançadın son͡g anlar kötürüp baş
telim yıġladılar baġrı bolup baş

bir ançadın son͡g anlar kötürüp baş

Z Ö Z

telim yıġladılar baġrı bolup baş

Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1294. yana sözleyü başlap azın azın
ḳamuġ aytışdılar bir biringe rāzın

yana sözleyü başlap azın azın

Z

kamuġ aytışdılar bir biringe rāzın

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1295. köp irdi söz velīkin çaḳladılar
tilin köp sözlemekdin saḳladılar
1296. öküş söz barça ḥalde yaḫşı bolmaz
tiyü ṣabr işke baġlap ḳıldılar

köp irdi söz velīkin çaḳladılar

1. Cümle

tilin köp sözlemekdin saḳladılar

öküş söz barça ḥalde yaḫşı bolmaz

tiyü ṣabr işke baġlap ḳıldılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

köp irdi söz velīkin çaḳladılar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

köp irdi söz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

çaḳladılar

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tilin köp sözlemekdin saḳladılar

1. Cümle

öküş söz barça ḥalde yaḫşı bolmaz

tiyü ṣabr işke bağlap ḳıldılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

tilin köp sözlemekdin saḳladılar

N YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

öküş söz barça ḥalde yaḫşı bolmaz

tiyü işke baġlap ṣabr ḳıldılar

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

öküş söz barça halde yaḫşı bolmaz

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1297. yıraḳdın aẏçılar közge köründi
revān ol iki ʿāşıḳ aṭḳa mündi

1298. körüp tört yandın ol aẏçı bigler
ıd̲ıp tizgin perī tig tiprediler

yıraḳdın aẏçılar közge köründi

1. Cümle

revān ol iki ʿāşık aṭķa mündi

körüp tört yandın ol aẏçı bigler

ıdıp tizgin perī tig tiprediler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yırakdın aẏçılar közge köründi

YT Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

revān ol iki ʿāşık aṭķa mündi

1. Cümle

körüp tört yandın ol aẏçı bigler

ıdıp tizgin perī tig tiprediler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

revān ol iki ʿāşık aṭķa mündi

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ol iki ʿāşık] körüp tört yandın ol aẏçı bigler

Ö Z

ıdıp tizgin perī tig tiprediler

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1299. melik ḫusrav nökerleri me kördi
yilip yil tig aṭın munlarḳa sürdi

melik ḫusrav nökerleri me kördi

1. Cümle

yilip yil tig aṭın munlarḳa sürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

melik ḫusrav nökerleri me kördi

Ö N CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[melik ḫusrav] yilip yil tig aṭın munlarḳa sürdi

Ö Z Z N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1300. tamam ol yitigen tig tarġaġanlar
yana ülker meṅ͡giz yıġlıştı anlar

tamam ol yitigen tig tarġaġanlar[14]

CDU

yana ülker meng̑iz yıġlıştı anlar

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1301. körerler kim uşol kün birle bu māh

ḳarar ḳılmış bu ʿışḳ burcında nāgāh

körerler kim uşol kün birle bu māh

Ana Cümle

karar kılmış bu ʿışk burcında nāgāh

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körerler

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşol kün birle bu māh karar kılmış bu ʿışk burcında nāgāh

Ö Y YT Z

[14] Bu öge, *anlar* öznesinin açıklayıcısıdır.

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1302. yaḳıp kön͡glinge ʿışḳ otın köyerler
salar ḳuş tig biri birin küterler

yaḳıp kön͡glinge ʿışḳ otın köyerler

1. Cümle

salar ḳuş tig biri birin küterler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yaḳıp kön͡glinge ʿışḳ otın köyerler

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

salar ḳuş tig biri birin küterler

Z N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1303. körügli tanımas birin birindin

kim ol ḫusrav ḳayu ḳayusı şīrin

körügli tanımas birin birindin

Ana Cümle

kim ol ḫusrav ḳayu ḳayusı şīrin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körügli tanımas birin birindin

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ol ḫusrav ḳayu ḳayusı şīrin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol ḫusrav ḳayu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ḳayusı şīrin

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1304. birin birin yıġıldı barça leşker
turup ṣaf ṣaf ḳamuġ munlarnı tan͡glar

birin birin yıġıldı barça leşker

1. Cümle

turup ṣaf ṣaf ḳamuġ munlarnı tan͡glar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

birin birin yıġıldı barça leşker

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

turup saf ṣaf kamuġ munlarnı tan͡glar

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1305. tüşüp ṣīrin ötündi iy cihāndār
tümen min͡g mindin artuḳ ḳulların͡g bar

1306. ḳutun͡gḳa barça ʿālem ṣevnür iy şāh
man͡ga ḳandın bu devlet kildi nāgāh

1307. yaḳın bu man͡gda bar bir yaḫşı baġım

bütün ol baġda tikgeyler otaġım
1308. aġırlasa melik teşrīf-i ḳulnı
turayın ḳavşurup ḫıḏmatda ḳolnı

tüşüp şīrin ötündi iy cihāndār
Z Ö Y
tümen miṉg mindin artuḳ ḳullarıṉg bar
ḳutuṉgḳa barça ʿālem sevnür iy şāh
maṉga ḳandın bu devlet kildi nāgāh
yaḳın bu maṉgda bar bir yaḫşı baġım
bütün ol baġda tikgeyler otaġım
aġırlasa melik teşrīf-i ḳulnı
turayın ḳavşurup ḫıḏmatda ḳolnı
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy cihāndār tümen miṉg mindin artuḳ ḳullarıṉg bar

1. Cümle

ḳutuṉgḳa barça ʿālem sevnür iy şāh

2. Cümle

maṉga ḳandın bu devlet kildi nāgāh

3. Cümle

yaḳın bu maṉgda bar bir yaḫşı baġım

4. Cümle 5. Cümle

bütün ol baġda tikgeyler otaġım

6. Cümle

aġırlasa melik teşrīf-i ḳulnı
turayın ḳavşurup ḫıḏmatda ḳolnı

7. Cümle

1. Cümle

iy cihāndār mindin tümen miṅg artuḳ ḳullarıṅg bar

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kutuṅgḳa barça ʿālem ṣevinür iy şāh

YT Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

maṅga ḳandın bu devlet kildi nāgāh

YT YT Ö Y Z

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

yaḳın [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bu maṅgda bar bir yaḫşı baġım

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

bütün ol baġda tikgeyler otaġım

YT Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

aġırlasa melik teşrīf-i ḳulnı

Z

ḫıdmatda turayın ḳavşurup ḳolnı

Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1309. melik aydı ḳonaḳ tileseng̑ iy cān

barayın baş bile iy şehd ü terken

melik aydı ḳonaḳ tileseng̑ iy cān

Ö Y

barayın baş bile iy şehd ü terken

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

konaḳ tileseng͡ iy cān barayın baş bile iy şehd ü terken

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

konaḳ tileseng͡ iy cān

N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

barayın baş bile iy şehd ü terken

Y Z CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1310. yana ʿözür aytur ḫusravḳa şīrin
şeker tökti uşol şīrin irindin

yana ʿözür aytur ḫusravḳa şīrin

1. Cümle

şeker tökti uşol şīrin irindin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana ʿözür aytur ẖusravka şīrin

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şeker tökti uşol şīrin irindin

N Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1311. ẖabar ḳıldı mühīn bānūḳa kim şāh
ḳonaḳ kildi yaraġ ḳıl tip bol āgāh

ẖabar kıldı mühīn bānūḳa şāh kim

Ana Cümle

ḳonaḳ kildi yaraġ ḳıl tip bol āgāh

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ẖabar ḳıldı mühīn bānūḳa

Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

şāh konak kildi yaraġ kıl tip bol āgāh

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şāh konak kildi yaraġ kıl

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şāh konak kildi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaraġ kıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf fiil grubunun nesnesidir.

1312. niteg kim bu ḫabarnı bildi bānū

ıyan utru çıḳıp kiltürdi tozġu

niteg kim bu ḫabarnı bildi bānū

1. Cümle

ıyan utru çıḳıp kiltürdi tozġu

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bu ḫabarnı bildi bānū

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ıyan utru çıḳıp kiltürdi tozġu

Z Y N

(Gizli Özne: bānū)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1313. tüşürdiler uşol baġ içre anı
kim ol baġ irdi uçtmaḫnın͡g nişanı

tüşürdiler uşol baġ içre anı

Ana Cümle

kim ol baġ irdi uçtmaḫnın͡g nişānı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tüşürdiler uşol baġ içre anı

Y Z N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol baġ irdi uçtmaḥnıng̑ nişānı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1314. kilip kim ḫusrav ol büstanḳa tüşti
yana köp māl ü aṭ birle tigişti

kilip kim ḫusrav ol büstanḳa tüşti

1. Cümle

yana köp māl ü aṭ birle tigişti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kilip kim ḫusrav ol büstanḳa tüşti

Z CDU Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav] yana köp māl ü at birle tigişti

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1315. tüzüldi bezm-i şāhāne ikinçi

açıldı ʿayş u ʿişret ẕevk genci

tüzüldi bezm-i şāhāne ikinçi

1. Cümle

açıldı ʿayş u ʿişret ẕevk genci

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tüzüldi ikinçi bezm-i şāhāne

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

açıldı ʿayş u ʿişret ẕevk genci

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1316. körüp her dem melik şīrin yüzini
ilindin ıçḳınurdı öz özini

melik körüp her dem şīrin yüzini
Ö Z
ilindin ıçḳınurdı öz özini
YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1317. mühin bānū bularnıng̃ ḥālin ang̃lap
oturdı ol kün uşbu işni tang̃lap

mühin bānū bularnıng̃ ḥālin ang̃lap
Ö Z
oturdı ol kün uşbu işni tang̃lap
Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1318. arıġ salsa uruġ yirge ikinçi
yang̃ıladın arıġ alġay ikinçi

arıġ salsa uruġ yirge ikinci
Şart Cümlesi
yang̃ıladın arıġ alġay ikinçi
Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

arıġ yirge salsa uruġ ikinçi

YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yaṅgıladın[15] arıġ alġay ikinçi

? N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1319. kişi kim gevherin ḫoş asrasa genc
aṅga topraḳ ve toz tigmez kese hiç

kişi kim gevherin ḫoş asrasa genc

Şart Cümlesi

aṅga topraḳ ve toz tigmez kese hiç

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kişi kim genc gevherin ḫoş asrasa

Ö CDU N Z Y

Bu cümle;

[15] Bu örnekte, *yaṅgıla-* fiil gövdesine ablatif eki getirildiği görülmektedir. Söz konusu şeklin bir zarf görevinde kullanıldığına kaynaklarda rastlanamamıştır. Bu nedenle sözcük anlamlandırılamamıştır.

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

a͡nga toprak ve toz tigmez kese hiç

YT Ö Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1320. mühin bānū arıġ irdi uruġdın
yana a͡nglap melik ḳurġan ḳuruġdın
1321. ḳılıp endīşe kim şīrin ü ḫusrav
tutuşġay tiyü nāgāh otḳa bu ḳav
1322. kice maḫrem ivini ḳıldı ḫāli
şīrin kilsün tip aydı kildi ḫāli

mühin bānū arıġ irdi uruġdın

yana a͡nglap melik kurġan kuruġdın

kılıp endīşe kim şīrin ü ḫusrav

tutuşġay tiyü nāgāh otḳa bu kav

kice maḫrem ivini ḳıldı ḫāli

şīrin kilsün tip aydı kildi ḫāli

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mühin bānū arıġ irdi uruġdın

1. Cümle

yana a͡nglap melik ḳurġan ḳuruġdın

kılıp endīşe kim şīrin ü ḫusrav

tutuşġay tiyü nāgāh otḳa bu ḳav

kice maḥrem iv̇ini ḳıldı ḫāli

2. Cümle

şīrin kilsün tip aydı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

mühin bānū arıġ uruġdın irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[mühin bānū] yana a͡nglap melik ḳurġan ḳuruġdın

Ö Z

kılıp endīşe şīrin ü ḫusrav kim

Z CDU

tutuşġay tiyü nāgāh otḳa bu ḳav

Z

kice maḥrem iv̇ini ḳıldı ḫāli

Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

tutuşġay nāgāh otḳa bu ḳav

Y Z YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1. 3.

[mühin bānū] şīrin kilsün tip aydı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şīrin kilsün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

kildi hāli

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1323. ayıttı sensizin sırmaz bu cānım
sini mindin aḏırmasun uġanım

1324. sining bir nāzing ming māl u mülket
sining bir tel saçing ming ʿizz ü devlet

1325. saʿadet köligengning ḫacedaşı
arıġlıġ barça urġungnung adaşı

1326. cemālingdın yaruḳluḳ bu cihānḳa
yana parsalıġıngdın nūr bu canḳa

1327. bu ajun aldar evvel ḫoş aġırlar
uş andın genc bozup gevher uġurlar
1328. tamam ḳapġı mühürlüg genc irürsen
yaman eḏgüni bilmez genc irürsen
1329. sizer kön͡glim kim imdi bu cihangīr
sinin͡g üçün ḳılur bu rāy u tedbīr
1330. körermen kim kön͡gül birmiş san͡ga şāh
yaġan tüşmiş sinin͡g aẏun͡gḳa nāgāh
1331. uşol ḫod hīç tiye bilmez özini
velī sen hem işitürsen sözini
1332. kerekmez kim süçüg söz birle aldap
iy şīrin şekerin͡gni ḳılsa cülāb
1333. içip ḫoş evvel andın curʿasını
öyük tip salsa rusvāy ḳılsa sini
1334. ḳatıġlan kitmesün yüzün͡gde nūrı
köyer ötmek isig bolsa tennūrı
1335. işittim yüz taḳım körklügleri bar
ḳamuġ şekker irinlig tini çın ḳar
1336. ḳoyup anlarnı kön͡glin birge urġay
ḳıyās it kim sinin͡g birle mü turġay
1337. veli gevher ilin͡gge kirmese bil
ḫaridarlıḳ ḳılıp tipretgey ol til
1338. sini mindin tilegey nāz birle
bitürgeymen işimni iʿzāz birle
1339. felek parsalıḳın͡gġa yār bolġay
tilekince sini asrar bolġay
1340. eger ay irse ol biz āfitābbiz
eger kayhusrav irse biz afrāsıyābbiz
1341. kişidin son͡gra ḳalmaḳ bolmaz irlik
niçe kim hiç tişidin kilmez irlik
1342. çiçekni tāze irḳen köp alurlar
salarlar soldı tiyü kim bilürler

1343. öküş süsün iḏişke kim ḳoyulur
içerler ṣāfisin sarḳut koyulur
1344. bilürsen ḫalḳ ara aşkāra ḳolmaḳ
mu yaḫşu yāhut iş kizlençi ḳılmaḳ

ayıttı sensizin sırmaz bu cānım
Y
sini mindin adırmasun uġanım
sining bir nāzıng ming māl u mülket
sining bir tel saçıng ming ʿizz ü devlet
saʿadet köligengning ḫacedaşı
arıġlıġ barça urġungnung adaşı
cemālingdın yaruḳluḳ bu cihānḳa
yana parsalıġıngdın nūr bu canḳa
bu ajun aldar evvel ḫoş aġırlar
uş andın genc bozup gevher uġurlar
tamam ḳapġı mühürlüg genc irürsen
yaman edgüni bilmez genc irürsen
sizer könglim kim imdi bu cihangīr
sining üçün kılur bu rāy u tedbīr
körermen kim köngül birmiş sanga ṣāh
yaġan tüşmiş sining avungḳa nāgāh
uşol ḫod hīç tiye bilmez özini
velī sen hem işitürsen sözini
kerekmez kim süçüg söz birle aldap
iy şīrin şekering ni kılsa cülāb
içip ḫoş evvel andın curʿasını
öyük tip salsa rusvāy ḳılsa sini
katıġlan kitmesün yüzüngde nūrı
köyer ötmek isig bolsa tennūrı
işittim yüz taḳım körklügleri bar
ḳamuġ şekker irinlig tini çın ḳar

koyup anlarnı kön͡glin birge urġay
kıyās it kim sinin͡g birle mü turġay
veli gevher ilin͡gge kirmese bil
ḫaridarlık kılıp tipretgey ol til
sini mindin tilegey nāz birle
bitürgeymen işimni iʿzāz birle
felek parsalıkın͡gġa yār bolġay
tilekince sini asrar bolġay
eger ay irse ol biz āfitābbiz
eger kayhusrav irse biz afrāsıyābbiz
kişidin son͡gra ḳalmaḳ bolmaz irlik
niçe kim hiç tişidin kilmez irlik
çiçekni tāze irken köp alurlar
salarlar soldı tiyü kim bilürler
öküş süsün idişke kim ḳoyulur
içerler şāfisin sarḳut koyulur
bilürsen ḫalḳ ara aşkāra ḳolmaḳ
mu yaḫşu yāhut iş kizlençi ḳılmak

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

sensizin sırmaz bu cānım

1. Cümle

sini mindin adırmasun uġanım

2. Cümle

sinin͡g bir nāzın͡g min͡g māl u mülket

3. Cümle

sinin͡g bir tel saçın͡g min͡g ʿizz ü devlet

4. Cümle

saʿadet köligen͡gnin͡g ḫacedaşı

5. Cümle

arıġlıġ barça urġun͡gnun͡g adaşı

6. Cümle

cemālın͡gdın yarukluk bu cihānka

7. Cümle

yana parsalıġın͡gdın nūr bu canka

8. Cümle

bu ajun aldar evvel ḫoş aġırlar

uş andın genc bozup gevher uġurlar

9. Cümle

tamam kapġı mühürlüg genc irürsen

yaman edgüni bilmez genc irürsen

10. Cümle

sizer kön͡glim kim imdi bu cihangīr

sinin͡g üçün ḳılur bu rāy u tedbīr

11. Cümle

körermen kim kön͡gül birmiş san͡ga şāh

yaġan tüşmiş sinin͡g aẏun͡gka nāgāh

12. Cümle

uşol ḫod hīç tiye bilmez özini

velī sen hem işitürsen sözini

13. Cümle

kerekmez kim süçüg söz birle aldap

iy şīrin şekerin͡gni ḳılsa cülāb

14. Cümle

içip ḫoş evvel andın curʿasını

öyük tip salsa rusvāy ḳılsa sini

ḳatıġlan kitmesün yüzün͡gde nūrı

15. Cümle 16. Cümle

köyer ötmek isig bolsa tennūrı

17. Cümle

işittim yüz taḳım körklügleri bar

18. Cümle 19. Cümle

kamuġ şekker irinlig tini çın ḳar

20. Cümle 21. Cümle

koyup anlarnı kön͡glin birge urġay

22. Cümle

kıyās it kim sinin͡g birle mü turġay

23. Cümle

veli gevher ilin͡gge kirmese bil

haridarlıḳ ḳılıp tipretgey ol til

24. Cümle

sini mindin tilegey nāz birle

25. Cümle

bitürgeymen işimni iʿzāz birle

26. Cümle

felek parsalıḳın͡ggа yār bolġay

tilekince sini asrar bolġay

27. Cümle

eger ay irse ol biz āfitābbiz

28. Cümle

eger kayhusrav irse biz afrāsıyābbiz

29. Cümle

kişidin son͡gra ḳalmaḳ bolmaz irlik

30. Cümle

niçe kim hiç tişidin kilmez irlik

31. Cümle

çiçekni tāze irken köp alurlar

32. Cümle

salarlar soldı tiyü kim bilürler

33. Cümle

öküş süsün idişke kim ḳoyulur

içerler ṣāfisin sarḳut koyulur

34. Cümle

bilürsen halḳ ara aşkāra ḳolmaḳ

35. Cümle

mu yaḫşu yāhut iş kizlençi kılmak

36. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sensizin sırmaz bu cānım

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sini mindin adırmasun uġanım

N YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

sining bir nāzıng ming māl u mülket [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

sining bir tel saçıng ming ʿizz ü devlet [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

saʿadet köligen͡gning͡ ḫacedaşı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

arıġlıġ barça urġun͡gnun͡g adaşı [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

cemālın͡gdın [ol] yarukluk bu cihānka

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

yana parsalıġın͡gdın [ol] nūr bu canka

Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

bu ajun aldar evvel ḫoş aġırlar

1. Cümle 2. Cümle

uş andın genc bozup gevher uġurlar

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

9. 1.

bu ajun aldar evvel

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 2.

[bu ajun] ḫoş aġırlar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 3.

[bu ajun] uş andın genc bozup gevher uġurlar

Ö CDU Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

tamam kapġı mühürlüg genc irürsen

1. Cümle

yaman edgüni bilmez genc irürsen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

10. 1.

kapġı tamam mühürlüg genc irürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 2.

yaman edgüni bilmez genc irürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

sizer kön͡glim kim imdi bu cihangīr

Ana Cümle

sinin͡g üçün kılur bu rāy u tedbīr

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sizer kön͡glim

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

imdi bu cihangīr sining üçün kılur bu rāy u tedbīr

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

körermen kim köngül birmiş sanga şāh

Ana Cümle

yaġan tüşmiş sining avungka nāgāh

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körermen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

köngül birmiş sanga şāh

1. Cümle

yaġan tüşmiş sining avungka nāgāh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

12. 1.

köngül birmiş sanga şāh

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. 2.

yaġan tüşmiş sining avungķa nāgāh

Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

uşol ḫod hīç tiye bilmez özini

1. Cümle

velī sen hem işitürsen sözini

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

13. 1.

uşol ḫod hīç tiye bilmez özini

Ö CDU Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

13. 2.

sen hem işitürsen sözini

Ö CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

kerekmez kim süçüg söz birle aldap

Ana Cümle

iy şīrin şekerin͡gni kılsa cülāb

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kerekmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

kim süçüg söz birle aldap iy şīrin şekerin͡gni kılsa cülāb

Ö Z CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

içip ḫoş evvel andın curʿasını

öyük tip salsa rusvāy kılsa sini

Şart Cümlesi

katıġlan

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

içip ḫoş evvel andın curʿasını

öyük tip salsa rusvāy ķılsa sini

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

içip ḫoş evvel andın curʿasını öyük tip salsa

Z Z N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

öyük [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

rusvāy ķılsa sini

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

kitmesün yüzüngde nūrı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

17. Cümle

köyer ötmek isig bolsa tennūrı

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

köyer ötmek

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

isig bolsa tennūrı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. Cümle

işittim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

yüz takım körklügleri bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

kamuġ şekker irinlig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. Cümle

tini çın kar [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. Cümle

koyup anlarnı kön͡glin birge urġay

Z N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

23. Cümle

kıyās it kim sining birle mü turġay

1. Cümle

veli gevher ilingge kirmese bil

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *veli* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

23. 1.

kıyās it kim sining birle mü turġay

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kıyās it

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sining birle mü turġay

Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

23. 2.

gevher ilin͡gge kirmese bil

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

gevher ilin͡gge kirmese

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

24. Cümle

ḫaridarlık kılıp tipretgey ol til

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

25. Cümle

sini mindin tilegey nāz birle

N YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

26. Cümle

bitürgeymen işimni iʿzāz birle

Y N Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

27. Cümle

felek parsalıḳın͡ġa yār bolġay

1. Cümle

tilekince sini asrar bolġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

27. 1.

felek parsalıḳın͡ġa yār bolġay

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

27. 2.

[felek] tilekince sini asrar bolġay

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

28. Cümle

eger ay irse ol biz āfitābbiz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ay irse ol

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

biz āfitābbiz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

29. Cümle

eger kayhusrav irse biz afrāsıyābbiz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger kayhusrav irse

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

biz afrāsıyābbiz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

30. Cümle

kişidin son͡gra ḳalmaḳ bolmaz irlik

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

31. Cümle

niçe kim hiç tişidin kilmez irlik

Z Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

32. Cümle

çiçekni tāze irḳen köp alurlar

N Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

33. Cümle

salarlar soldı tiyü kim bilürler

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

salarlar soldı tiyü

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

soldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Yan Cümle

bilürler

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

34. Cümle

öküş süsün idişke koyulur kim

Ana Cümle

içerler şāfisin sarḳut koyulur

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

öküş süsün idişke koyulur

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

içerler şāfisin sarkut koyulur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

34. 1.

içerler

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

34. 2.

şāfisin sarkut koyulur

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

35. Cümle

bilürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

36. Cümle

ḫalḳ ara aşkāra ḳolmaḳ

mu yaḫşu yāhut iş kizlençi ḳılmaḳ

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yāhut* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

36. 1.

ḫalḳ ara aşkāra ḳolmaḳ mu yaḫşu [ol]

Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

36. 2.

iş kizlençi kılmaḳ [mu] [yaḫşu]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1345. anıng̃ pendin ḳulaḳḳa ḫalḳa ḳıldı

ḳılıp endīşe şīrin işni bildi

anıng̃ pendin ḳulaḳḳa ḫalḳa ḳıldı

1. Cümle

kılıp endīşe şīrin işni bildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[şīrin] anıng̑ pendin ḳulaḳḳa ḥalḳa ḳıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kılıp endīşe şīrin işni bildi

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1346. anıng̑ hem köng̑linde bar irdi bu söz
saçıldı irse suv̇ söndi yanar köz

anıng̑ hem köng̑linde bar irdi bu söz

1. Cümle

saçıldı irse suv̇ söndi yanar köz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̑ köng̑linde hem bar irdi bu söz

YT CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saçıldı irse suv̇ söndi yanar köz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

saçıldı irse suv̇

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

söndi yanar köz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1347. iḏi atın tuta ant içti şīrin
eger ölsem anın͡g ʿışḳı igindin
1348. güher körgüzmegeymen ḳılsa min͡g al
ḥelallıḳ öze ıḏmaġınça dellāl

iḏi atın tuta ant içti şīrin

1. Cümle

eger ölsem anın͡g ʿışḳı igindin

güher körgüzmegeymen ḳılsa min͡g al

helallıḳ öze ıdmaġınça dellāl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iḏi atın tuta ant içti şīrin

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger ölsem anıng͡ ʿışḳı igindin

Şart Cümlesi

güher körgüzmegeymen ḳılsa ming͡ al

helallıḳ öze ıdmaġınça dellāl

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ölsem anıng͡ ʿışḳı igindin

CDU Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

güher körgüzmegeymen helallıḳ öze ıdmaġınça dellāl ḳılsa ming͡ al

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

güher körgüzmegeymen ḫelallıḳ öze ıḏmaġınça dellāl

N Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

kılsa mi͡ng al

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1349. sözin mundaġ işitti irse bānū
ışandı kö͡ngli uş ant içti tiyü

sözin mundaġ işitti irse bānū

Z

ışandı kö͡ngli uş ant içti tiyü

Y Ö Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ant içti

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1350. ıḏa birdi kim ol ḫusrav bile ḫoş
otur küstāḫ vaḳıt bolsa ḳıl nūş

ıḏa birdi kim ol ḫusrav bile ḫoş

Ana Cümle

otur küstāḫ vaḳıt bolsa ḳıl nūş

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ıḏa birdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol ḫusrav bile ḫoş otur küstāḫ vaḳıt bolsa ḳıl nūş

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol ḫusrav bile ḫoş otur

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

küstāḫ vaḳıt bolsa ḳıl nūş

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

küstāḫ vaḳıt bolsa

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḳıl nūş

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1351. bu şarṭ öze kim anıng̃ ḫıḍmatında
nökersiz turmaġaysen hem ḳatında

bu şarṭ öze kim anıng̃ ḫıḍmatında turmaġaysen nökersiz hem ḳatında

Z CDU YT Y Z CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1352. niteg kim ṣubḥ süsi yirge tozdı
ḳaran͡ggġuluḳ çerigin urdı bozdı

niteg kim subḥ süsi yirge tozdı

1. Cümle

karan͡ggġuluḳ çerigin urdı bozdı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

subh süsi yirge tozdı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

karan͡ggġuluk çerigin urdı bozdı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve belirtili nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

karan͡ggġuluk çerigin urdı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ḳarang̑uluḳ] [çerigin] bozdı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1353. yaruḳluḳ kördise ḳaçtı ḳara tün
yana gülg̑ünin̑ge aṭlandı ol kün

yaruḳluḳ kördise ḳaçtı ḳara tün

1. Cümle

yana gülg̑ünin̑ge aṭlandı ol kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaruḳluḳ kördise ḳaçtı ḳara tün

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana gülg̑ünin̑ge aṭlandı ol kün

Z YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1354. körünmez boldı kökde közge yulduz
ininge kirdi ḳayra kiş ve ḳunduz

körünmez boldı kökde közge yulduz
1. Cümle
ininge kirdi ḳayra kiş ve ḳunduz
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
közge körünmez boldı kökde yulduz
Y YT Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ininge kirdi ḳayra kiş ve ḳunduz
YT Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1355. ıv̇uḳ yanglıġ yana şīrin ḳatınġa
yıġıldı barça ḳızlar ḫıḏmatınġa

ıv̇uḳ yanglıġ yana şīrin ḳatınġa
Z Z YT
yıġıldı barça ḳızlar ḫıḏmatınġa
Y Ö YT
Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1356. bahadurluḳda tigme biri ḍaḥḥāḳ
oḳ atmaḳ içre rustemdin me çalāk

bahadurluḳda tigme biri ḍaḥḥāḳ

1. Cümle

oḳ atmaḳ içre rustemdin me çalāk

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bahadurluḳda tigme biri ḍaḥḥāḳ [ol]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[tigme biri] ok atmaḳ içre rustemdin me çalāk [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1357. alur bolsalar irdi ilge çevgān
felekdin top alurlar irdi āsān

alur bolsalar irdi ilge çevgān

Şart Cümlesi

felekdin top alurlar irdi āsān

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

alur bolsalar irdi ilge çevgān

Y YT N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

felekdin top alurlar irdi āsān

YT N Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1358. ḳamuġ aṭlandılar ança ẓarif ḥūr
cihan toldı alarnıng̃ yüzidin nūr

ḳamuġ aṭlandılar ança ẓarif ḥūr

1. Cümle

cihan toldı alarnıng̃ yüzidin nūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kamuġ aṭlandılar ança ẕarif ḫūr[16]

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cihan toldı alarnıng̃ yüzidin nūr

Ö Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1359. yüzinge barça burḳāʿ baġladılar
revan şāh ḫıḍmatınġa oġradılar

yüzinge barça burḳāʿ baġladılar

1. Cümle

revan şāh ḫıdmatınġa oġradılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yüzinge barça burḳāʿ baġladılar

YT N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

[16] Bu öge, *ḳamuġ* öznesinin açıklayıcısıdır.

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

revan şāh ḫıdmatınġa oġradılar

Z YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1360. çıḳıp çavuşlar utru yol birdi

şīrin ʿizzet bile tapġınġa kirdi

çıḳıp çavuşlar utru yol birdi

1. Cümle

şīrin ʿizzet bile tapġınġa kirdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

utru çıkıp çavuşlar yol birdi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şīrin ʿizzet bile tapġınġa kirdi

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1361. ağırlap ḫusrav anı örü turdı
tutup ilgin revān törke kiçürdi

ağırlap ḫusrav anı örü turdı
1. Cümle
tutup ilgin revān törke kiçürdi
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
ḫusrav ağırlap anı örü turdı
Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
[ḫusrav] tutup ilgin revān törke kiçürdi
Ö Z Z YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1362. oturdılar ikisi yanaşıp ḫoş
tamam ol maġz-ı bādem tig bolup ḳoş

oturdılar ikisi yanaşıp ḫoş
Y Ö Z Z
tamam ol maġz-ı bādem tig bolup ḳoş

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1363. körer şāh kim saray toldı büt-i çin
iḏi ṣunʿınga yüz miṉg ḳıldı taḥsīn

körer şāh kim saray toldı büt-i çin

1. Cümle

iḏi ṣunʿınga yüz miṉg ḳıldı taḥsīn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körer şāh kim saray toldı büt-i çin

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer şāh

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

saray toldı büt-i çin

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

idi sunʿınga yüz min͡g kıldı tahsīn

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1364. top oynalın͡g çıḳıp meydanḳa bir biz
temāşalar ḳılın͡g bizge baḳıp siz

top oynalın͡g çıḳıp meydanḳa bir biz

1. Cümle

temāşalar ḳılın͡g bizge baḳıp siz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

top oynalın͡g çıḳıp meydanḳa bir biz

Y Z Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

temāşalar ḳılın͡g bizge baḳıp siz

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1365. melik bilmez anı kim uşbu ḳızlar
tapunsa ḳarşu turmaz mi͡ng tümen ir

melik bilmez anı kim uşbu ḳızlar
Ana Cümle
tapunsa ḳarşu turmaz mi͡ng tümen ir
Yan Cümle
Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melik bilmez anı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu ḳızlar tapunsa ḳarşu turmaz mi͡ng tümen ir

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

uşbu ḳızlar tapunsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

karşu turmaz mi͡ng tümen ir

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1366. işitti irse ẖod anlar sözni
sevündiler kim utġay tiyü bizni

işitti irse sözni ẖod anlar

Z CDU Ö

sevündiler kim utġay tiyü bizni

Y CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

utġay bizni

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1367. çıḳıp aṭlandılar barçası birge
yitip meydanḳa tüzdiler irse yirge

çıḳıp aṭlandılar barçası birge

Z Y Ö Z

yitip meydanḳa tüzdiler irse yirge

Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1368. körer husrav ḳamuġ ḳız aldı çevgān

aṭ özre tigme biri bir kür arslan

körer husrav ḳamuġ ḳız aldı çevgān

1. Cümle 2. Cümle

aṭ özre tigme biri bir kür arslan

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körer husrav

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳamuġ ḳız aldı çevgān

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

at özre tigme biri bir kür arslan [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1369. şāh aydı biz iki top oynaġalıng̑

ķayumuz yaḫşı oynar bir baķalıng̑

şāh aydı biz iki top oynaġalıng̑

Ö Y

kayumuz yaḫşı oynar bir baķalıng̑

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

biz iki top oynaġalıng̑

1. Cümle

kayumuz yaḫşı oynar bir baķalıng̑

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

biz iki top oynaġalıng̑

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kayumuz yaḫşı oynar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bir baḳalıng͡

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1370. salıp meydanḳa top oynayu ol dem
cihanḳa ṣūr u ġavġa saldılar hem

salıp meydanka top oynayu ol dem

Z Z Z

cihanḳa ṣūr u ġavġa saldılar hem

YT N Y CDU

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1371. tigip çevgān yili top ḳuş tig uçtı
bulut birle uruşup ḳayra tüşti

tigip çevgān yili top ḳuş tig uçtı

1. Cümle

bulut birle uruşup kayra tüşti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tigip çevgān yili top ḳuş tig uçtı

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[top] bulut birle uruşup kayra tüşti

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1372. felek oyun körüp ḥayran ḳaldı
alarnıng͡ oyunından taʿlim aldı

felek oyun körüp hayran ḳaldı

1. Cümle

alarnıng͡ oyunından taʿlim aldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

felek oyun körüp ḥayran ḳaldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[felek] alarnıng̃ oyunından taʿlim aldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1373. geh ol şīrin utar geh şāh-ı pervīz
geh ol gülgūn üzer geh çapsa şebdīz

geh ol şīrin utar geh şāh-ı pervīz

1. Cümle

geh ol gülgūn üzer geh çapsa şebdīz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

geh ol şīrin geh şāh-ı pervīz utar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

geh ol gülgūn üzer geh çapsa şebdīz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

ol gülgūn üzer

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

çapsa şebdīz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1374. ḳılıp arslan bile ol āhū cevlān
top oynayu usandı ilde çevgān

cevlān ḳılıp arslan bile ol āhū

Z Ö

ilde çevgān top oynayu usandı

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1375. usandılar irse ol top oynamaḳdın
yana ḫusrav ayur iy cān-u şīrin

1376. ısındı aṭlar uş sürsek bolur mu
ni kirür av̇ḳa bir körsek bolur mu

usandılar irse ol top oynamaḳdın
Z
yana ḫusrav ayur iy cān-u şīrin
Z Ö Y
ısındı aṭlar uş sürsek bolur mu
ni kirür av̇ḳa bir körsek bolur mu
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy cān-u şīrin ısındı aṭlar uş sürsek bolur mu
1. Cümle 2. Cümle
ni kirür av̇ḳa bir körsek bolur mu
3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy cān-u şīrin ısındı aṭlar uş
CDU Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sürsek bolur mu
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

sürsek

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur mu

Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

ni kirür avka

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

bir körsek bolur mu

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bir körsek

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur mu

Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1377. ayıttı siz biliŋ iy ajun irki
iy cānlar örki iy taḫt körki

ayıttı siz biliŋ iy ajun irki

Y

iy cānlar örki iy taḫt körki

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

siz biliŋ iy ajun irki iy cānlar örki iy taḫt körki

Ö Y CDU Z CDU CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1378. yana ol ay kün birle yanaşıp
yazıḳa sürdiler muntaġ kiṅgeşip
1379. çiçek tig açlıp ol ṣaḥrāda ḥurrem
aẏ aẏlalıṅg tidiler munda bir dem

yana ol ay kün birle yanaşıp
yazıḳa sürdiler muntaġ kiṅgeşip

1. Cümle

çiçek tig açlıp ol ṣaḥrāda ḥurrem
aẏ aẏlalıṅg tidiler munda bir dem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana ol ay kün birle yanaşıp
Z Z
yazıḳa sürdiler muntaġ kiṅgeşip
YT Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek tig açlıp ol ṣaḥrāda ḥurrem
Z
aẏ aẏlalıṅg munda bir dem tidiler
N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

aẏ aẏlalıng munda bir dem

Y YT Z

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1380. melīk saġ ḳolġa şīrin solġa yirge
tüzüp yittiler aẏ aẏlaġu yirge
1381. aḏırdılar keḏikler tinde canın
uş ança kim kişi bilmedi sanın

melīk saġ ḳolġa şīrin solġa yirge

tüzüp yittiler aẏ aẏlaġu yirge

aḏırdılar keḏikler tinde canın

1. Cümle

uş ança kim kişi bilmedi sanın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

melīk saġ ḳolġa şīrin solġa yirge

tüzüp yittiler aẏ aẏlaġu yirge

1. Cümle

aḏırdılar keḏikler tinde canın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

melīk saġ kolġa [yirge tüzüp] şīrin solġa yirge

Z Z

tüzüp yittiler aẏ aẏlaġu yirge

Y YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

adırdılar kedikler canın tinde

Y N YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş ança kim kişi bilmedi sanın

CDU Z CDU Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1382. atıp oḳ zaḫmı birle tigme bir ḳız
uçar ḳuş tig keḏikni ḳıldı cansız

atıp oḳ zaḫmı birle tigme bir ḳız

Z Z Ö

uçar ḳuş tig keḏikni ḳıldı cansız

N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1383. yigitler ḫod ḳıyas it kim ni ḳıldı

telim türlüg keḏikler ol kün öldi

yigitler ḫod ḳıyas it kim ni ḳıldı

1. Cümle

telim türlüg kedikler ol kün öldi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳıyas it kim yigitler ḫod ni ḳıldı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳıyas it

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yigitler ḫod ni ḳıldı

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

telim türlüg kedikler ol kün öldi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1384. felek tişledi tanglap barmaḳını
körüp anlar kedik köp ḳırmaḳını
1385. kim anda tigme bir ḳız kür arslan
mengizlig ḳıldılar aẏ içre cevlān

felek tişledi tanglap barmaḳını
körüp anlar kedik köp ḳırmaḳını

Ana Cümle

kim anda tigme bir ḳız kür arslan
mengizlig ḳıldılar aẏ içre cevlān

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

1. Cümle

felek tişledi tanglap barmaḳını

Ö Y Z N

körüp anlar kedik köp ḳırmaḳını

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anda tigme bir ḳız kür arslan

YT Ö

meng̃izlig aẏ içre cevlān kıldılar

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1386. baḳar şīringe ol şāh-ı cihānı
kim aẏdın ni kitürgey tip armaġanı

1387. körer nāgeh ol āhū ḳarakıdın
tüşer aẏḳa körüglü şaḫs ıraḳdın

1388. sürüp yitti aṭını yıldırım tig
aẏumġa kirdi tip ḫusrav meng̃iz big

1389. ḳoyun ornıng̃a arslan aẏġa kirdi
tiyü yolġa kirip gülgünni sürdi

baḳar şīringe ol şāh-ı cihānı

kim aẏdın ni kitürgey tip armaġanı

körer nāgeh ol āhū ḳarakıdın

1. Cümle

tüşer aẏḳa körüglü şaḫs ıraḳdın

2. Cümle

sürüp yitti aṭını yıldırım tig

aẏumġa kirdi tip ḫusrav meng̃iz big

ḳoyun ornıng̃a arslan aẏġa kirdi

tiyü yolġa kirip gülgünni sürdi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

baḳar şīringe ol şāh-ı cihānı

kim aẏdın ni kitürgey tip armaġanı

1. Cümle

körer nāgeh ol āhū ḳarakıdın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

baḳar şīringe ol şāh-ı cihānı

Y YT Ö

kim aẏdın ni kitürgey tip armaġanı

CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

aẏdın ni armaġanı kitürgey

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1. 2.

[ol şāh-ı cihānı] körer nāgeh ol āhū ḳarakıdın

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tüşer aẏḳa körüglü şaḥs ıraḳdın

Y YT Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sürüp yitti aṭını yıldırım tig

aẏumġa kirdi tip ḫusrav meng͡iz big

1. Cümle

koyun ornıng͡a arslan aẏġa kirdi

tiyü yolġa kirip gülgünni sürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

sürüp aṭını yitti yıldırım tig

Z Y Z

aẏumġa kirdi tip ḫusrav meng͡iz big

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

aẏumġa kirdi ḫusrav meng͡iz big

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. 2.

koyun ornın͡ga arslan aẏġa kirdi

tiyü yolġa kirip gülgünni sürdi

Z Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

koyun ornın͡ga arslan aẏġa kirdi

YT Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1390. niteg kim ḳaçtı kün ṭāvūsı indin

yana toldı ajun büstanı zaġdın

niteg kim ḳaçtı kün ṭāvūsı indin

1. Cümle

yana toldı ajun büstanı zaġdın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kaçtı kün ṭāvūsı indin

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana toldı ajun büstanı zaġdın

Z Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1391. uşol ṭāvūslar hem tarġadılar
tan͡g atġanda yıġılġaymız tidiler
1392. uyup artuḳ tüşürdiler uzun tün
yana kim ḳaçtı irse tün kilip kün
1393. yıġıldılar yana şīrin ḳatınġa
turuḳtılar kilip şāh ḫıḏmatınġa
1394. yana oynadılar çevgān bile top
yana aṿlap keḏikler yıḳtılar köp
1395. bir ay ʿömrin munun͡g tig ḳıldılar ṣarf
oyundın ḳoymadılar noḳṭa-ı ḥarf

uşol ṭāvūslar hem tarġadılar

1. Cümle

tan͡g atġanda yıġılġaymız tidiler

2. Cümle

uyup artuḳ tüşürdiler uzun tün

yana kim ḳaçtı irse tün kilip kün

3. Cümle

yıġıldılar yana şīrin ḳatınġa

4. Cümle

turuḳtılar kilip şāh ḥıdmatınġa

5. Cümle

yana oynadılar çevgān bile top

6. Cümle

yana aʻvlap keḏikler yıḳtılar köp

7. Cümle

bir ay ʿömrin munuṉg tig ḳıldılar ṣarf

8. Cümle

oyundın ḳoymadılar noḳṭa-ı ḥarf

9. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uṣol tāvūslar hem tarġadılar

N CDU Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

taṉg atġanda yıġılġaymız tidiler

N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tan͡g atġanda yıġılġaymız

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

uyup artuk tüşürdiler uzun tün

Z Y N

yana kim kaçtı irse tün kilip kün

Z CDU Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

yıġıldılar yana şīrin katınġa

Y Z YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

turuktılar kilip şāh ḫıdmatınġa

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

yana top oynadılar çevgān bile

Z Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

yana avlap kedikler yıktılar köp

Z Z N Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

bir ay ʿömrin munuñ tig kıldılar sarf

Z N Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

oyundın koymadılar nokta-ı harf

YT Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1396. melik ḥalvet yir izder irdi kim bir
öz iginge devā ni ḳılsa tedbīr

melik ḥalvet yir izder irdi kim bir

Ana Cümle

öz iginge devā ni ḳılsa tedbīr

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melik ḥalvet yir izder irdi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

öz iginge devā ni ḳılsa tedbīr

Z N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1397. tilep birmedi furṣat bu zamāne
kim ol ḫusrav oḳı tüşse nişāne
1398. ḳatındın her kiçe kim kitse şīrin

ṣafā hiç tapmaz irdi ʿişretindin

tilep birmedi furṣat bu zamāne

Ana Cümle

kim ol ḫusrav oḳı tüşse nişāne

katındın her kiçe kim kitse şīrin

safā hiç tapmaz irdi ʿişretindin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tilep birmedi furṣat bu zamāne

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

oḳı tüşse nişāne

katındın her kiçe kim kitse şīrin

Şart Cümlesi

ol ḫusrav ṣafā hiç tapmaz irdi ʿişretindin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

oḳı tüşse nişāne

1. Cümle

katındın her kiçe kim kitse şīrin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

okı tüşse nişāne

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

katındın her kiçe kim kitse şīrin

YT Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ol ḫusrav hiç ṣafā tapmaz irdi ʿişretindin

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1399. yana tün zülfin yaydı irse nāgāh
şehinşāh aydı şīringe kim iy mah

1400. cemāling birle ḫurrem könglüm iy cān
sining̃siz king̃ cihan üstümge zindan

1401. kil uş tang̃ birle bir baġķa baraling̃
temāşālar ķılu meclis ķuraling̃

1402. aḏaķ ilde yürütüp nūş ķılaling̃
tenaʿum birle başlar ḫoş ķılaling̃

1403. eger ķaḏġuda bolsaķ ya seʋinçde
kiçer devrān ķalurbiz biz ökünçde

1404. barurbiz dünyādın uş barça nāçār
yigitlikde sevinçdin yaḫşı ni bar

yana tün zülfin yaydı irse nāgāh
şehinşāh aydı şīringe kim iy mah

Ana Cümle

cemāling birle ḫurrem könglüm iy cān
sining̃siz king̃ cihan üstümge zindan
kil uş tang̃ birle bir baġḳa baraling̃
temāşālar ḳılu meclis ḳuraling̃
adaḳ ilde yürütüp nūş ḳılaling̃
tenaʿum birle başlar ḫoş ḳılaling̃
eger ḳadġuda bolsaḳ ya sevinçde
kiçer devrān ḳalurbiz biz ökünçde
barurbiz dünyādın uş barça nāçār
yigitlikde sevinçdin yaḫşı ni bar

Yan Cümle

Bu cümle,

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana tün zülfin yaydı irse nāgāh şehinşāh aydı şīringe

Z Z Ö Y YT

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy mah cemāling birle ḫurrem könglüm iy cān

1. Cümle

sining̃siz king̃ cihan üstümge zindan

2. Cümle

kil uş tang̃ birle bir baġḳa baraling̃

3. Cümle

temāşālar ḳılu meclis ḳuralın͡g

adak ilde yürütüp nūş ḳılalın͡g

tenaʿum birle başlar ḫoş ḳılalın͡g

4. Cümle

eger ḳaḏġuda bolsaḳ ya seẇinçde

kiçer devrān ḳalurbiz biz ökünçde

5. Cümle

barurbiz dünyādın uş barça nāçār

6. Cümle

yigitlikde seẇinçdin yaḫşı ni bar

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy mah cemālin͡g birle ḫurrem [ol] kön͡glüm iy cān

CDU Z Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sinin͡gsiz kin͡g cihan üstümge zindan [ol]

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

uş tang birle bir bağka baralıng

1. Cümle

temāşālar kılu meclis kuralıng

2. Cümle

adak ilde yürütüp nūş ḳılalıng

3. Cümle

tenaʿum birle başlar ḫoş ḳılalıng

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

uş tang birle bir bağka baralıng

Z YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

temāşālar kılu meclis kuralıng

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 3.

adak ilde yürütüp nūş ḳılalın͡g

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 4.

tenaʿum birle başlar ḫoş ḳılalın͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

eger ḳadġuda ya sevinçde bolsaḳ

Şart Cümlesi

kiçer devrān ḳalurbiz biz ökünçde

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ḳadġuda ya sevinçde bolsaḳ

CDU YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kiçer devrān ḳalurbiz biz ökünçde

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

5. 1.

kiçer devrān

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

kalurbiz biz ökünçde

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

barurbiz dünyādın uş barça nāçār

Y YT CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

yigitlikde sevinçdin yaḫşı ni bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1405. başum birle baray tip ḳulluḳ itti
tüş eḏgü bolsun tip aṭlandı kitti
1406. tutup ḫusravnı ol yār intizārı
tan͡g atġınça telim kez ḳıldı zārı

başum birle baray tip ḳulluḳ itti
1. Cümle
tüş edgü bolsun tip aṭlandı kitti
2. Cümle 3. Cümle
tutup ḫusravnı ol yār intizārı
tan͡g atġınça telim kez ḳıldı zārı
4. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
başum birle baray tip ḳulluḳ itti
Z Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
İç Cümle
başum birle baray
Z Y
(Gizli Özne: Men)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.
2. Cümle

tüş edgü bolsun tip atlandı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tüş edgü bolsun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. Cümle

kitti

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tutup ḫusravnı ol yār intizārı

Z

tan͡g atġınça telim kez ḳıldı zārı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1407. tan͡g attı irse ḳayra ol perīler
bu şīrin ḫıdmatınġa tiprediler
1408. yana kildiler ol ḫusrav ḳatınġa
turuḳtılar aḏaḳın ḫıdmatınġa
1409. içip tozġu kiçip olturdılar ḫoş
ḳılu başladılar bir birin͡ge nūş

tan͡g attı irse ḳayra ol perīler
bu şīrin ḫıdmatınġa tiprediler

1. Cümle

yana kildiler ol ḫusrav ḳatınġa

2. Cümle

turuḳtılar aḏaḳın ḫıdmatınġa

3. Cümle

içip tozġu kiçip olturdılar ḫoş

4. Cümle

ḳılu başladılar bir birin͡ge nūş

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tan͡g attı irse ḳayra ol perīler
Z Z Ö
bu şīrin ḫıdmatınġa tiprediler
YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol perīler] yana kildiler ol ḫusrav ḳatınġa

Ö Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol perīler] içip tozġu kiçip olturdılar ḫoş

Ö Z Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[ol perīler] nūş ḳılu başladılar bir biriṅge

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1410. ḫoş ol ḥaḳ kim vefā ḳılsa bu ajun
ʿömür iksilmese kiçmişçe bu kün

ḫoş ol ḥaḳ kim vefā ḳılsa bu ajun

Ana Cümle

ʿömür iksilmese kiçmişçe bu kün

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḫoş [ol] ol ḥaḳ

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

vefā ḳılsa bu ajun

1. Cümle

ʿömür iksilmese kiçmişçe bu kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

vefā ḳılsa bu ajun

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿömür iksilmese kiçmişçe bu kün

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1411. eger bolmasa tindin can fıraḳı
tirirglik bolsa irdi munda baḳī

1412. ḳaçan kim uşbu kök atanġuçı yir
bu yir yüzin bizemek ḳılsa tedbīr

1413. yigitler hem ḳarılarnı ikinçi

kiter çimgen körüp ḳadġu saḳınçı

eger bolmasa tindin can fırakı
tirirglik bolsa irdi munda bakī
kaçan kim uşbu kök atanġuçı yir
bu yir yüzin bizemek ḳılsa tedbīr

Şart Cümlesi

yigitler hem karılarnı ikinçi
kiter çimgen körüp ḳadġu saḳınçı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bolmasa tindin can fırakı

1. Cümle

tirirglik bolsa irdi munda bakī

2. Cümle

kaçan kim uşbu kök atanġuçı yir
bu yir yüzin bizemek ḳılsa tedbīr

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger bolmasa can fıraḳı tindin

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tirirglik munda bakī bolsa irdi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kaçan kim uşbu kök atanġuçı yir

Z Ö

bu yir yüzin bizemek kılsa tedbīr

N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yigitler hem ḳarılarnı ikinçi

çimgen körüp ḳadġu saḳınçı kiter

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1414. çiçek açlıp kurar bu taḫt-ı kāvus
bizeyür yir yüzin çın şekl-i ṭāvūs

çiçek açlıp kurar bu taḫt-ı kāvus

1. Cümle

bizeyür yir yüzin çın şekl-i ṭāvūs

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çiçek açlıp kurar bu taḫt-ı kāvus

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bizeyür yir yüzin çın şekl-i ṭāvūs

Y N Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1415. körüp bülbül me ʿışḳı tāze bolur

anın uş ança ḫoş āvāze bolur

körüp bülbül me ʿışḳı tāze bolur

1. Cümle

anın uş ança ḫoş āvāze bolur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüp bülbül me ʿışḳı tāze bolur

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anın uş ança ḫoş āvāze bolur

Z CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1416. tamam kim kök benefşe yirde açlur

köṉgüllerde yana ʿışḳ urġı saçlur

tamam kim kök benefşe yirde açlur

1. Cümle

köṉgüllerde yana ʿışḳ urġı saçlur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tamam kim kök benefşe yirde açlur

Z CDU Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köṉgüllerde yana ʿışḳ urġı saçlur

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1417. niteg kim ʿışḳı artıp ol iki yār
şişip cān bağını baġ içre oynar
1418. bular tig hem çiçekler açlıp ol dem
yaṅgı kezdin bu ajun boldı ḫurrem

niteg kim ʿışḳı artıp ol iki yār
şişip cān bağını baġ içre oynar

1. Cümle

bular tig hem çiçekler açlıp ol dem
yaṅgı kezdin bu ajun boldı ḫurrem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ʿışḳı artıp ol iki yār
Z Ö

şişip cān bağını baġ içre oynar
Z N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bular tig hem çiçekler açlıp ol dem
Z

yaṅgı kezdin bu ajun boldı ḫurrem
Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1419. çiçek çimgende biglik taḫtın urdı
kilip fāḫte çerigi zāġnı sürdi

çiçek çimgende biglik taḫtın urdı
1. Cümle
kilip fāḫte çerigi zāġnı sürdi
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
çiçek çimgende biglik taḫtın urdı
Ö YT N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
kilip fāḫte çerigi zāġnı sürdi
Z Ö N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1420. semen sāḳi ve nergisler ḳılur nūş
benefşeler ḫumar al gül başı ḫoş

semen sāḳi ve nergisler ḳılur nūş
1. Cümle
benefşeler ḫumar al gül başı ḫoş
2. Cümle 3. Cümle
Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

semen sāḳi ve nergisler kılur nūş

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

benefşeler ḫumar [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

al gül başı ḫoş [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1421. ṣaba barça çiçekdin burḳaʿ almış
ṣıla tip yıḏġı ʿāşıḳlarġa kilmiş

ṣaba barça çiçekdin burḳaʿ almış

1. Cümle

ṣıla tip yıḏġı ʿāşıḳlarġa kilmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

saba barça çiçekdin burḳaʿ almış

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şıla tip yıḏġı ʿāşıḳlarġa kilmiş

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

sıla [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1422. töşenmiş baġlar uş naṭʿ-ı saḳayıḳ
tamam ʿāşıḳlar olturmaḳḳa lāyıḳ

töşenmiş baġlar uş naṭʿ-ı saḳayıḳ

1. Cümle

tamam ʿāşıḳlar olturmaḳḳa lāyıḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

töşenmiş bağlar uş natʿ-ı sakayık

Y Ö Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tamam ʿāşıḳlar olturmaḳḳa lāyıḳ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1423. ṣanūber ḳadd ü ḳāmet ḫoş yitürmiş
çiçek ʿışkında kön͡glek yırta turmış

sanūber ḳadd ü ḳāmet ḫoş yitürmiş

1. Cümle

çiçek ʿışkında kön͡glek yırta turmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ṣanūber ḳadd ü ḳāmet ḫoş yitürmiş

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek ʿışkında kön͡glek yırta turmış

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1424. çıḳıp türlüg reyāhin örü turmış
kelinler tig ilin yüzin͡ge urmış

çıḳıp türlüg reyāhin örü turmış

1. Cümle

kelinler tig ilin yüzin͡ge urmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çıḳıp türlüg reyāhin örü turmış

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[türlüg reyāhin] kelinler tig ilin yüzin͡ge urmış

Ö Z N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1425. toġurmış munça türlüg gül bu toprak̟
ḳızıl sarıġ benefş u yaşıl u ak̟

toġurmış bu toprak munça türlüg gül
Y Ö
ḳızıl sarıġ benefş u yaşıl u ak̟
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1426. bulıtlar hem havada yüzin açmış
zümürrüd özre sansız yünçi saçmış

bulıtlar hem havada yüzin açmış

1. Cümle

zümürrüd özre sansız yünçi saçmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bulıtlar hem havada yüzin açmış
Ö CDU YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bulıtlar] zümürrüd özre sansız yünçi saçmış
Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1427. ıv̇uḳlarnıng͡ balası sütdin esrüp
anası birle oynar tigre yügrüp

ıv̇uḳlarnıng͡ balası sütdin esrüp
Ö Z
anası birle oynar tigre yügrüp
Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1428. tamam süglün ḳanatı tig reyāḥīn
tizilmiş reng alur süglünler andın

tamam süglün ḳanatı tig reyāḥīn
tizilmiş reng alur süglünler andın
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tamam süglün ḳanatı tig reyāḥīn tizilmiş
Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

reng alur süglünler andın

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1429. açılmış tigme baġ içre yaṅgı gül nār

ḫırāmlap baş sala köp serv oynar

açılmış tigme baġ içre yaṅgı gül nār

1. Cümle

ḫırāmlap baş sala köp serv oynar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

açılmış tigme baġ içre yaṅgı gül

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

nār ḫırāmlap baş sala köp serv oynar

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1430. benefşe zülfini artınġa salmış

körüp ġonça özini pāre ḳılmış

benefşe zülfini artınġa salmış

1. Cümle

körüp ġonça özini pāre ḳılmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

benefşe zülfini artınġa salmış

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körüp ġonça özini pāre ḳılmış

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1431. tapup muntig faṣıl ʿāşıḳ kişi çın
ḫaṭā bolġay ülüş almasa andın

tapup muntig faṣıl ʿāşıḳ kişi çın

ülüş almasa andın ḫaṭā bolġay

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tapup muntig faṣıl ʿāṣıḳ kişi çın ülüş almasa andın

Z Ö Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḫatā bolġay

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1432. ḫırāmlap ḫusrav u şīrin uşol kün
biri şebdīzge mündi biri gülgūn

ḫırāmlap ḫusrav u şīrin uşol kün
biri şebdīzge mündi biri gülgūn [mündi]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫırāmlap ḫusrav u şīrin uşol kün biri şebdīzge mündi

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫırāmlap ḫusrav u şīrin uşol kün] biri gülgūn [mündi]

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1433. temāşā ḳılġu yirlerni kizip ḫoş
tüşer yirge burunraḳ aydılar ḳoş

temāşā ḳılġu yirlerni kizip ḫoş
Z
tüşer yirge burunrak aydılar koş
YT Z Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1434. geh aldılar çiçek biri birindin
geh şeftālu ol şīrin irindin

geh aldılar çiçek biri birindin
1. Cümle
geh şeftālu ol şīrin irindin
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

aldılar çiçek biri birindin
Y N YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şeftālu ol şīrin irindin [aldılar]

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1435. reyāhinler ara yürüp içe cām
yitip ol köz yaḳasında serencām
1436. tüşürdiler revān anda ḳoşını
oturdılar ġanīmet tip ḳıl üni

reyāhinler ara yürüp içe cām

yitip ol köz yaḳasında serencām

tüşürdiler revān anda koşını

1. Cümle

oturdılar ġanīmet tip ḳıl üni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

reyāhinler ara yürüp içe cām

Z Z

yitip ol köz yaḳasında serencām[17]

[17] Sözcüğün beyit içindeki görevi anlamlandırılamamıştır.

Z ?

tüşürdiler revān anda koşını

Y Z YT N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

oturdılar ġanīmet ḳıl üni tip

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ġanīmet kıl üni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1437. çalıp muṭrıb nevāyı āşıḳāne
ʿaceb kim birdi tip furṣat zamāne

1438. oturdı yanaşıp ḫusravḳa şīrin
körügli ḫayre ḳaldı tengri ṣunʿın

çalıp muṭrıb nevāyı āşıḳāne

ʿaceb kim birdi tip furṣat zamāne

oturdı yanaşıp ḫusravḳa şīrin

1. Cümle

körügli ḫayre kaldı teñri sunʿın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çalıp muṭrıb nevāyı āşıḳāne

Z

ʿaceb kim birdi tip furṣat zamāne

Z

oturdı yanaşıp ḫusravḳa şīrin

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ʿaceb kim birdi furṣat

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿaceb [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

birdi furṣat

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

tengri ṣunʿın körügli ḫayre ḳaldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1439. şīrinning lāle yanglıġ al ingindin
çiçek reng aldı ʿanber hem mingindin

şīrinning lāle yanglıġ al ingindin
çiçek reng aldı ʿanber hem mingindin [reng aldı]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şīrinning lāle yanglıġ al ingindin çiçek reng aldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿanber hem min͡gindin [reng aldı]

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1440. yan͡gaḳındın yaruḳluḳ almış ajun
münevver bolmış ol yirler uşol kün

yan͡gakındın yaruḳluḳ almış ajun

1. Cümle

münevver bolmış ol yirler uşol kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yan͡gakındın yaruḳluḳ almış ajun

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

münevver bolmış ol yirler uşol kün

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1441. külüp yol urmış ol mıṣrī̄ şekerge

tişi ḫorluḳ tüşürmiş hem dürge

külüp yol urmış ol mıṣrī̄ şekerge

1. Cümle

tişi ḫorluḳ tüşürmiş hem dürge

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

külüp yol urmış ol mıṣrī̄ şekerge

Z Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tişi ḫorluḳ tüşürmiş hem dürge

Ö Y CDU YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1442. müferriḥ ol nesīmi birle dimsāz
yıpar ḳılmış anın͡g yıḏġınġa pervāz

müferriḥ ol nesīmi birle dimsāz

1. Cümle

yıpar ḳılmış anın͡g yıḏġınġa pervāz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

müferriḥ ol nesīmi birle dimsāz [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yıpar anıng̀ yıḏġınġa pervāz ḳılmış

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1443. serv tig ḳaddi rāstlıḳnı öḏürmiş

servlerge yaşıl ḫilʿat kiḏürmiş

serv tig ḳaddi rāstlıḳnı öḏürmiş

1. Cümle

servlerge yaşıl ḫilʿat kiḏürmiş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

serv tig ḳaddi rāstlıḳnı öḏürmiş

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

servlerge yaşıl ḫilʿat kidürmiş

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1444. çiçek hem nergisinke bir naẕāre
ḳılıp ḳılmış özini pāre pare

çiçek hem nergisinke bir naẕāre

Ö CDU

kılıp özini pāre pāre ḳılmış

Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1445. temāşaḳa melikʿazm itti ol kün
yanaşıp birge bardı ol yüẕi kün

temāşaka melikʿazm itti ol kün

1. Cümle

yanaşıp birge bardı ol yüẕi kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

temāşaḳa melik ʿazm itti ol kün

Z Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yanaşıp birge bardı ol yüzi kün

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1446. kişiniñ kim anıñ tig yārı bolġay
ḳamuġ yirde temāşaları bolġay

kişiniñ anıñ tig yārı bolġay kim

Ana Cümle

kamuġ yirde temāşaları bolġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kişiniñ anıñ tig yārı bolġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḳamuġ yirde temāşaları bolġay

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1447. yürüp ḳıldılar ārām ḳılġu tedbir
tāpup çimgen reyāhinli bir yir

yürüp ḳıldılar ārām ḳılġu tedbir
Z Y Z
tāpup çimgen reyāhinli bir yir
Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1448. buyurdı tiktiler ol yirde çadır
yana ʿişret tiler tiyü bu ḫātır

buyurdı tiktiler ol yirde çadır

1. Cümle

yana ʿişret tiler tiyü bu ḫātır

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çadır tiktiler ol yirde yana ʿişret tiler tiyü bu ḫāṭır

Y YT Z Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ʿişret tiler bu ḫāṭır

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1449. tüşüp ḫusrav safarın hem tüşürdi
ilin tuttı revān çadırḳa kirdi

tüşüp ḫusrav safarın hem tüşürdi

1. Cümle

ilin tuttı revān çadırḳa kirdi

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tüşüp ḫusrav safarın hem tüşürdi

Z Ö N CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav] ilin tuttı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ḫusrav] revān çadırḳa kirdi

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1450. alışıp ḳolların taḫt özre aşıp
oturdılar iki ʿāşıḳ yanaşıp

alışıp ḳolların taḫt özre aşıp

Z Z

oturdılar iki ʿāşık yanaşıp

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1451. yıraḳ yirde aḏaḳındın yıraḳdın
asılmış dād alur munlar fıraḳdın

yıraḳ yirde aḏaḳındın yıraḳdın
asılmış dād alur munlar fıraḳdın
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yıraḳ yirde aḏaḳındın yıraḳdın asılmış
YT YT YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

dād alur munlar fıraḳdın
Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1452. ṣürāḥidin süsün ḳoḏmışça sāḳī
küler aytur bu ʿişret bolsu bāḳi

ṣürāḥidin süsün ḳoḏmışça sāḳī
küler aytur bu ʿişret bolsu bāḳi
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sürāḥidin süsün ḳodmışça sāḳī küler

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aytur bu ʿişret bolsu bāḳi

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu ʿişret bolsu bāḳi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1453. ʿāşıḳlıḳ kim süsün birle birikti

melik esrüp köp içmekdin irikti

ʿāşıḳlıḳ kim süsün birle birikti

1. Cümle

melik esrüp köp içmekdin irikti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿāşıklık kim süsün birle birikti

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

melik esrüp köp içmekdin irikti

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1454. yanaşıp şāh birle şīrin-i türkān
bu yan͡glıġ ʿayş ite ḫoş otrur irken

1455. yazıdın nāgehān bir toz çıḳtı
ni toz irmiş tiyü şāh urtu baḳtı

yanaşıp şāh birle şīrin-i türkān
bu yan͡glıġ ʿayş ite ḫoş otrur irken
yazıdın nāgehān bir toz çıḳtı

1. Cümle

ni toz irmiş tiyü şāh urtu baḳtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yanaşıp şāh birle şīrin-i türkān

bu yan͡glıġ ʿayş ite ḫoş otrur irken

Z

yazıdın nāgehān bir toz çıktı

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni toz irmiş tiyü şāh urtu baḳtı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni toz irmiş

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1456. çalıḳ esrük men͡gizlig bir kür arslan
çerigni bulġayu kirdi yırakdan

1457. yaẏuḳ kildi yıraḳdın çadırınġa
tipündi kükreyü ḫusrav yanınġa

çalıḳ esrük men͡gizlig bir kür arslan
çerigni bulġayu kirdi yırakdan

1. Cümle

yavuḳ kildi yıraḳdın çadırınġa

2. Cümle

tipündi kükreyü ḫusrav yanınġa

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çalık esrük meṅgizlig bir kür arslan

Ö

çerigni bulġayu kirdi yırakdan

Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[çalık esrük meṅgizlig bir kür arslan] yavuḳ kildi yıraḳdın çadırınġa

Ö Y YT YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[çalık esrük meṅgizlig bir kür arslan] tipündi kükreyü ḫusrav yanınġa

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1458. yirindin ḳoptı ġayret birle perviz
çıḳıp arslan taparu yüridi tiz

yirindin ḳoptı ġayret birle perviz

1. Cümle

çıḳıp arslan taparu yüridi tiz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yirindin ḳoptı ġayret birle perviz

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[perviz] çıḳıp arslan taparu yüridi tiz

Ö Z Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1459. töküp yumruḳ kezenip antig urdı
kim arslan boynunı urġaç ḳon͡gurdı

töküp yumruḳ kezenip antig urdı

Ana Cümle

kim arslan boynunı urġaç ḳon͡gurdı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

töküp yumruk kezenip antig urdı

Z Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

arslan boynunı urġaç ḳon͡gurdı

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1460. buyurdı kestiler başın tinindin
terisin soydılar aḏrıp cānındın

buyurdı kestiler başın tinindin

1. Cümle

terisin soydılar adrıp cānındın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kestiler başın tinindin

1. Cümle

terisin soydılar aḏrıp cānındın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kestiler başın tinindin

Y N YT

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

terisin soydılar aḏrıp cānındın

N Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1461. ḳamuġḳa ḳaldı resm imdi andın
kitermez ḫanlar kurcı yanındın

kamuġḳa ḳaldı resm imdi andın

1. Cümle

kitermez ḫanlar kurcı yanındın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kamuġka kaldı resm imdi andın

YT Y Ö Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitermez ḫanlar kurcı yanından

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1462. niçe kim küçlüg irdi ḫusrav iy yār
melik irdi tülek bolur melikler

1463. velī serḫoş kişi arslan tutar tip
meṣel bar a͡nglamaz aġu yutar tip

1464. munu͡ng tig arslan öltürdü͡ng tiyü şāh
ögüp medh itip ilgin öpti ol māh

niçe kim küçlüg irdi ḫusrav iy yār
melik irdi tülek bolur melikler

1. Cümle

velī serḫoş kişi arslan tutar tip
mesel bar a͡nglamaz aġu yutar tip
munu͡ng tig arslan öltürdü͡ng tiyü şāh
ögüp medh itip ilgin öpti ol māh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

niçe kim küçlüg irdi ḫusrav iy yār

melik irdi tülek bolur melikler

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1.

niçe kim küçlüg irdi ḫusrav iy yār

1. Cümle

melik irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1. 1.

küçlüg irdi ḫusrav iy yār

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 2.

melik irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

tülek bolur melikler

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

velī serḫoş kişi arslan tutar tip

Z

mesel bar a͡nglamaz aġu yutar tip

Z

munu͡ng tig arslan öltürdü͡ng tiyü şāh

Z

ögüp medh itip ilgin öpti ol māh

Z Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

serḫoş kişi arslan tutar

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

mesel bar a͡nglamaz aġu yutar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

mesel bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

an͡glamaz aġu yutar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 2. 1.

an͡glamaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2. 2.

aġu yutar

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. İç Cümle

munun͡g tig arslan öltürdün͡g

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1465. bu bir öpmek bile olʿanberin ḫal
melikning ilgini toldurdı ḫoş bal

bu bir öpmek bile olʿanberin ḫal
Z
melikning ilgini toldurdı ḫoş bal
N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1466. melik aydı munung tig tatlı şekker
yiri aġzum irür ilde ni ister

melik aydı munung tig tatlı şekker
Ö Y
yiri aġzum irür ilde ni ister
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

munung tig tatlı şekker yiri aġzum irür ilde ni ister

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

munung tig tatlı şekker yiri aġzum irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ilde ni ister

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1467. bigimdin ḳoltġam uşbu tiyü ḳoptı
tutup ol şekker irindin yir öpti

bigimdin koltġam uşbu tiyü koptı

1. Cümle

tutup ol şekker irindin yir öpti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bigimdin ḳoltġam uşbu tiyü ḳoptı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bigimdin koltġam uşbu [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutup ol şekker irindin yir öpti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1468. nişān birdi kim öpgü yir irür bu
ġalaṭ öptüng̑ ilimni tiyü uşbu

nişān birdi ġalaṭ öptüng̑ ilimni tiyü uşbu kim

Ana Cümle

öpgü yir irür bu

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

nişān birdi ġalaṭ öptüng͡ ilimni tiyü uşbu

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ġalaṭ öptüng͡ uşbu ilimni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Yan Cümle

öpgü yir irür bu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1469. mışır sulṭanıdın mu kilding͡ ilçī
ketürdüng͡ ḫoş şeker bir kayra keleçi
1470. tiyü ḳaç cām anıng͡ tig içṭi ḳoş ḳoş
velī avvalḳı tig ḳayda bolur ḫoş

mışır sulṭanıdın mu kilding͡ ilçī
ketürdüng͡ ḫoş şeker bir kayra keleçi
tiyü ḳaç cām anıng͡ tig içṭi ḳoş ḳoş

1. Cümle

velī avvalkı tig ḳayda bolur ḫoş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

mışır sulṭanıdın mu kilding͡ ilçī

ketürdüng͡ ḫoş şeker bir kayra keleçi

tiyü ḳaç cām anıng͡ tig içti ḳoş ḳoş

Z N Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

mışır sulṭanıdın mu kilding͡ ilçī

1. Cümle

ketürdüng͡ ḫoş şeker bir kayra keleçi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

mışır sulṭanıdın mu kilding͡ ilçī

YT CDU Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ketürdüng͡ ḫoş şeker bir kayra keleçi

Y N Z Z CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

avvalkı tig kayda bolur ḫoş

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1471. süsünnüng̑ avvalı ḫoş ṣāfī bolur
içer bolsa öyügi song̑ra ḳalur

süsünnüng̑ avvalı ḫoş ṣāfī bolur

1. Cümle

içer bolsa öyügi song̑ra kalur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

süsünnüng̑ avvalı ḫoş ṣāfī bolur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

içer bolsa öyügi son͡gra kalur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

içer bolsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

öyügi son͡gra kalur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1472. ʿazizrek ol çiçek kim avval açılur
öküş bolsa bilürsen yirge saçılur

ʿazizrek ol çiçek kim avval açılur

1. Cümle

öküş bolsa bilürsen yirge saçılur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿazizrek ol çiçek kim avval açılur

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿazizrek ol çiçek

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

avval açılur

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öküş bolsa bilürsen yirge saçılur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

öküş bolsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bilürsen yirge saçılur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bilürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yirge saçılur

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1473. ḳayu dürr kim çıḳar avval ṣadefdin
bolur öz özge dürçe ḳıymeti çin

ḳayu dürr çıḳar avval ṣadefdin kim

Ana Cümle

bolur öz özge dürçe ḳıymeti çin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳayu dürr çıḳar avval ṣadefdin

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

özge bolur dürçe öz ḳıymeti çin

Y Z Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1474. ḳayu aş kim burun ḫoş leẕẕeti bar

toya barsaṉg͡ anıṉg͡ hem ṭaʿmı kiter

kayu aş burun ḫoş leẕẕeti bar kim

Ana Cümle

toya barsaṉg͡ anıṉg͡ hem taʿmı kiter

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳayu aş ḫoş leẕẕeti burun bar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

toya barsaṉg͡ anıṉg͡ hem taʿmı kiter

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

toya barsang͡

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

anıng͡ ṭaʿmı hem kiter

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1475. burunḳı ẕevk hīç song͡ra tapulmaz
ḳarılıḳda yigitlik ḳalsa bolmaz

burunkı zevk hīç song͡ra tapulmaz

1. Cümle

ḳarılıḳda yigitlik ḳalsa bolmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

burunḳı ẕevk hīç song͡ra tapulmaz

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

karılıkda yigitlik kalsa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

karılıkda yigitlik kalsa

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1476. tapup mundaġ ḥalāvet iki ʿāşıḳ
yaraşmış ḫoş biri biriṉge lāyıḳ

tapup mundaġ ḥalāvet iki ʿāşık
yaraşmış ḫoş biri biriṉge lāyıḳ

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tapup mundaġ ḥalāvet iki ʿāşıḳ yaraşmış ḫoş

Z Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[iki ʿāşık] biri birin͡ge lāyık [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1477. ḳaçan kim tapsalar bir demni ḫāli

öpüşmekke aşuḳurlardı ḥāli

1478. niteg kim oġrılar izdese gevher

yana tapsa közetçisiz açuḳ der

ḳaçan kim tapsalar bir demni ḫāli

öpüşmekke aşuḳurlardı ḥāli

1. Cümle

niteg kim oġrılar izdese gevher

yana tapsa közetçisiz açuḳ der

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ḳaçan kim tapsalar bir demni ḫāli

Şart Cümlesi

öpüşmekke aşuḳurlardı ḥāli

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir

Şart Cümlesi

kaçan kim hāli tapsalar bir demni

Z Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

öpüşmekke aşukurlardı hāli

Z Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

oġrılar izdese gevher yana tapsa közetçisiz açuk der

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

oġrılar izdese gevher yana tapsa

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

oġrılar izdese gevher

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[oġrılar] yana tapsa

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

közetçisiz açuk der

N Y

(Gizli Özne: oġrılar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

közetçisiz açuḳ [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1479. sıng͡ar köz birle saḳlap özni közden
biri biring͡e tigerler irdi reyhān

sıng͡ar köz birle saḳlap özni közden

Z

biri biring͡e tigerler irdi reyhān

YT Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1480. aḏın közler me furṣat tartıçaḳ mil
revān āhūḳa yapşur irdi ol fil[18]

1481. ayıġlıḳ vaḳtıda ol ay peyker
ilin kirmez niçe yalbarsa kizler

ayıġlıḳ vaḳtıda ol ay peyker
ilin kirmez niçe yalbarsa kizler

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ayıġlık vaktıda ol ay peyker ilin kirmez

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

niçe yalbarsa kizler

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

[18] Bu beyitte Necmettin Hacıeminoğlu'na bağlı kalarak "tartıçak" şeklinde aktardığımız sözcük orijinal metinde "nārıçak" şeklinde de okunabilmektedir. Ancak her iki sözcüğün de çözümlemesi yapılamamıştır.

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1482. ķaçan kim bolsa esrük yār bolur
melik birle yana oynar bolur

kaçan kim bolsa esrük yār bolur

Şart Cümlesi

melik birle yana oynar bolur

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan kim bolsa esrük

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yār bolur melik birle yana oynar bolur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yār bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

melik birle yana oynar bolur

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1483. içip kim esriyü barsa büt-i çin
tutup ḳavra ḳuçar ol ḳavra bilin

içip kim esriyü barsa büt-i çin

Şart Cümlesi

tutup ḳavra ḳuçar ol ḳavra bilin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

içip kim esriyü barsa büt-i çin

Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tutup ḳavra ḳuçar ol ḳavra bilin

Z Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1484. anıng̃ tig ḳatı ḳuçar irdi ol şāh

çiçek kök rengin alnur irdi nāgāh

anıng̃ tig ḳatı ḳuçar irdi ol şāh

1. Cümle

çiçek kök rengin alnur irdi nāgāh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ tig ḳatı ḳuçar irdi ol şāh

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek kök rengin alnur irdi nāgāh

Ö N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1485. uşol köknıng̃ uyatındın ḳış u yay

kök özre ornamış körüng̃ me kün ay

uşol köknıng̃ uyatındın ḳış u yay

kök özre ornamış körün͡g me kün ay

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol kökning͡ uyatındın ḳış u yay kök özre ornamış

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körün͡g me kün ay

Y CDU N

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1486. bu nen͡gler birle ol kün birge bir nūş

ḳılu şah birle ʿişret ḳıldılar ḫoş

bu nen͡gler birle ol kün birge bir nūş

Z Z

kılu şah birle ʿişret kıldılar ḫoş

Z Z Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1487. niteg kim kün son͡gınça kildise tün
kurup meclis oturdı ay birle kün
1488. mesiḥī yil tolup tünnün͡g dımaġı
ni ol yil kim öçürse ḫod çırağı

niteg kim kün son͡gınça kildise tün
kurup meclis oturdı ay birle kün
1. Cümle
mesiḥī yil tolup tünnün͡g dımaġı
ni ol yil kim öçürse ḫod çırağı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.
1. Cümle
kün son͡gınça kildise tün
Z
kurup meclis oturdı ay birle kün
Z Y Ö
2. Cümle
ni ol yil kim mesiḥī yil tolup tünnün͡g dımaġı öçürse ḫod çırağı
Ana Cümle Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
ni [ol] ol yil
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.
Yan Cümle

mesiḫī yil tolup tünnüng͡ dımaġı öçürse ḫod çırağı

Z Y CDU N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1489. ʿaceb tün irdi kim hīç yoḳ ḳarang͡ġu

ḳaçıp maḫmūr nergislerdin uyḳu

1490. ṣabā cān yüzidin perde kötürdi

ol ay tapġında yulduzlar oturdı

ʿaceb tün irdi kim hīç yoḳ ḳarang͡ġu

1. Cümle

kaçıp maḫmūr nergislerdin uyḳu

ṣabā cān yüzidin perde kötürdi

2. Cümle

ol ay tapġında yulduzlar oturdı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿaceb tün irdi kim hīç yoḳ ḳarang͡ġu

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿaceb tün irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

hīç yoḳ ḳarangġu

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kaçıp maḫmūr nergislerdin uyḳu

Z

sabā cān yüzidin perde kötürdi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ol ay tapġında yulduzlar oturdı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1491. şāh aytur kön͡glinde bu ḳadar tüni
tapuldı kiygemen tip maḳṣūd tonı

şāh aytur kön͡glinde bu ḳadar tüni

Ö Y

tapuldı tip kiygemen maḳṣūd tonı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

kön͡glinde bu ḳadar tün tapuldı tip kiygemen maḳṣūd tonı

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

İç Cümle

kön͡glinde bu ḳadar tün tapuldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1492. bu yanda zühreni ḳapsap cevher
yana ol yanda aynı yünçi ḳapsar

bu yanda zühreni kapsap cevher

Z Ö

yana ol yanda aynı yünçi ḳapsar

Z YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1493. alar yıḏġından ol yir müşk toldı
hevā hem ġāliye yıḏġından aldı

alar yıḏġından ol yir müşk toldı
1. Cümle
hevā hem ġāliye yıḏġından aldı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
alar yıḏġından ol yir müşk toldı
Z Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
hevā hem ġāliye yıḏġından aldı
Ö CDU YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1494. ṣaba kim başladı ol müşk saçmaḳ
yıparḳa anda ḳarıştı bu topraḳ

saba başladı ol müşk saçmaḳ kim
Ana Cümle
yıparḳa anda ḳarıştı bu topraḳ

Yardımcı Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

saba başladı ol müşk saçmak

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yardımcı Cümle

yıparḳa anda ḳarıştı bu toprak

YT YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1495. ḳörüng̃ bu yaz yili uş andın ötrü
tükenmez ol yıḍġı munçage tigrü

körüng̃ bu yaz yili uş andın ötrü

1. Cümle

tükenmez ol yıḍġı munçage tigrü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

körüng̃ bu yaz yili

Y N

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş andın ötrü tükenmez ol yıḏġı munçage tigrü

CDU Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1496. çalıp zühre nevāyı āşıḳāne
oturmış ay birle şah-ı yegāne

çalıp zühre nevāyı āşıḳāne

Z

oturmış ay birle şah-ı yegāne

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1497. nedimlükke s̱üreyya ḫās bolmış
ʿuṭārid oynayu raḳḳaṣ bolmış

nedimlükke s̱üreyya ḫās bolmış

1. Cümle

ʿuṭārid oynayu rakkaṣ bolmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

süreyya nedimlükke ḫās bolmış

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿuṭārid oynayu raḳḳaṣ bolmış

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1498. ol ün işṭip ḳamuġ tün ḳuşları hem
ḫoş ünler birle sayradılar ol dem

ol ün işṭip ḳamuġ tün ḳuşları hem

Z Ö CDU

ḫoş ünler birle sayradılar ol dem

Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1499. niçe kim muḫtelif āvāz aydılar
velī tün sāzın͡ga demsaz aydılar

niçe kim muḫtelif āvāz aydılar

1. Cümle

velī tün sāzın͡ga demsaz aydılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

niçe kim muḫtelif āvāz aydılar

Z N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tün sāzın͡ga demsaz aydılar

YT N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1500. ferīdūn taḫtın͡ga ol şāh oturmış

kön͡glin cemşīd ḳıblasınġa urmış

ferīdūn taḫtın͡ga ol şāh oturmış

1. Cümle

kön͡glin cemşīd ḳıblasınġa urmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ferīdūn taḫtın͡ga ol şāh oturmış

YT Ö Y

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol şāh] kön͡glin cemşīd kıblasıṅga urmış

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1501. külüp ol ay yüzi kün tig açıldı
anın͡g şemʿinge şāh pervāne boldı

külüp ol ay yüzi kün tig açıldı

1. Cümle

anın͡g şemʿinge şāh pervāne boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

külüp ol ay yüzi kün tig açıldı

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anın͡g şemʿinge şāh pervāne boldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1502. isip çimgenge yil yıdġı reyāhın
ḫabar ḫusravdın aytur kim iy şīrin
1503. ḳaçan mun-tig sevinçlük tüni kilgey
kim ıġlar közlerimiz ḳayra külgey
1504. niçe vaṣlın͡g umunçı yir yıraḳdın
yıraḳ hiç nisbeti yoḳ aş ṭabaḳdın
1505. ḳazan astında ot ol ḳaynamaz mu
eger köp ḳaynasa aş aynamaz mu
1506. niçe fikrin͡g bu ḫām yürek bişürgey
bu açḳa birmedin niçe yaşurġay
1507. yapalın͡g tandur issi irken ötmek
bolur yaz faṣlıda ḫoş zevḳ itmek
1508. ḳamuġ künlernin͡g atı yaz bolmaz
ḳamuġ saʿatda aḫır nāz bolmaz
1509. ʿāḳıllıḳ ol bolur kim vaḳt bolġay
revān ḳılġay işin ḳılmışça ḳalġay
1510. telim kiz avçılarnın͡g öz itini
kedikler öltürüp yidi itini

isip çimgenge yil yıdġı reyāhın
ḫusravdın ḫabar aytur kim iy şīrin

Ana Cümle

ḳaçan mun-tig sevinçlük tüni kilgey
kim ıġlar közlerimiz ḳayra külgey
niçe vaṣlın͡g umunçı yir yıraḳdın
yıraḳ hiç nisbeti yoḳ aş ṭabaḳdın
ḳazan astında ot ol ḳaynamaz mu

eger köp ḳaynasa aş aynamaz mu
niçe fikriṉg bu ḫām yürek bişürgey
bu açka birmedin niçe yaşurġay
yapalıṉg tandur issi irken ötmek
bolur yaz faşlıda ḫoş zevḳ itmek
ḳamuġ künlerniṉg atı yaz bolmaz
ḳamuġ saʿatda aḫır nāz bolmaz
ʿākıllık ol bolur kim vaḳt bolġay
revān ḳılġay işin ḳılmışça ḳalġay
telim kiz aẏçılarnıṉg öz itini
kedikler öltürüp yidi itini

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

isip çimgenge yil yıdġı reyāhın ḫusravdın ḫabar aytur

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy şīrin ḳaçan mun-tig sevinçlük tüni kilgey
kim ıġlar közlerimiz ḳayra külgey

1. Cümle

niçe vaşlıṉg umunçı yir yıraḳdın

2. Cümle

yıraḳ hiç nisbeti yoḳ aş ṭabaḳdın

3. Cümle 4. Cümle

kazan astında ot ol ḳaynamaz mu

5. Cümle

eger köp ḳaynasa aş aynamaz mu

6. Cümle

niçe fikriŋ̑ bu ḫām yürek bişürgey

bu açka birmedin niçe yaşurġay

7. Cümle

yapalıŋ̑ tandur issi irken ötmek

8. Cümle

bolur yaz faslıda ḫoş zevk itmek

9. Cümle

ʿāḳıllıḳ ol bolur kim vaḳt bolġay

revān ḳılġay işin ḳılmışça ḳalġay

10. Cümle

telim kiz aẏçılarnıŋ̑ öz itini

kedikler öltürüp yidi itini

11. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şīrin kaçan mun-tig sevinçlük tüni kilgey

Ana Cümle

kim ıġlar közlerimiz kayra külgey

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

iy şīrin kaçan mun-tig sevinçlük tüni kilgey

CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümledir.

Yan Cümle

ıġlar közlerimiz ḳayra külgey

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niçe vaslıng umunçı yir yırakdın

Z N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

yırak [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

hiç aş nisbeti yok tabakdın

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

kazan astında ot ol kaynamaz mu

YT Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz bir soru cümlesidir.

6. Cümle

eger köp kaynasa aş aynamaz mu

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger köp kaynasa

CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümldir.

Ana Cümle

aş aynamaz mu

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz bir soru cümlesidir.

7. Cümle

niçe fikriŋ bu ḫām yürek bişürgey

1. Cümle

bu açka birmedin niçe yaşurġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

niçe fikriŋ bu ḫām yürek bişürgey

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

[niçe fikriŋ͡] bu açḳa birmedin niçe yaşurġay

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

yapalıŋ͡ tandur issi irken

Y Z

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

ötmek bolur yaz faslıda ḫoş zevk itmek

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

ḳamuġ künlerniŋ͡ atı yaz bolmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

11. Cümle

kamuġ saʿatda aḫır nāz bolmaz

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

12. Cümle

ʿāḳıllıḳ ol bolur kim vaḳt bolġay

Ana Cümle

revān ḳılġay işin ḳılmışça ḳalġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ol ʿāḳıllıḳ bolur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

vaḳt bolġay revān ḳılġay işin ḳılmışça ḳalġay

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

vakt bolġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

revān kılġay işin kılmışça kalġay

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

revān kılġay işin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

işin kılmışça kalġay

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

telim kiz aẏçılarnıng̑ öz itini

Z

öltürüp kedikler yidi itini

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1511. meşel aytur böri ḳuymatḳa kim ḳoy
men öltürdüm yidi tilkü mini ḳoy
1512. bizi͡ng hem bolmasun antig işimiz
revān yili͡ng saẏumasun aşımız

mesel aytur böri kuymatka kim koy
Y
men öltürdüm yidi tilkü mini ḳoy
bizi͡ng hem bolmasun antig işimiz
revān yili͡ng saẏumasun aşımız
N
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
İç Cümle
böri ḳuymatḳa kim ḳoy
1. Cümle
men öltürdüm yidi tilkü mini koy
2. Cümle 3. Cümle
bizi͡ng hem bolmasun antig işimiz
4. Cümle
revān yili͡ng saẏumasun aşımız
5. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
böri kuymatka kim koy
N YT CDU Y
(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

men öltürdüm yidi tilkü

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

mini koy

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bizi͡ng işimiz hem bolmasun antig

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

revān yili͡ng sa̓vumasun aşımız

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1513. birer saḳsap barur ildin uşol ay
yana könlünge aytur kim ḳayıt hay

birer saḳsap barur ildin uşol ay
yana könlünge aytur kim ḳayıt hay
Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

birer saḳsap barur ildin uşol ay

1. Cümle

yana könlünge aytur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

birer saḳsap barur ildin uşol ay
Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[uşol ay] yana könlünge aytur
Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kayıt hay

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1514. laʿin şeytān ayur çaḳ boldı çaḳla
ferīşte ḳoymas aytur antnı saḳla

laʿin şeytān ayur çaḳ boldı çaḳla

1. Cümle

ferīşte ḳoymas aytur antnı saḳla

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

laʿin şeytān ayur çak boldı çaḳla

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

çaḳ boldı çaḳla

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çaḳ boldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çakla

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

ferīşte koymas aytur antnı saḳla

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ferīşte koymas

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ferīşte] aytur antnı saḳla

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

antnı saḳla

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1515. bu yanda taḫt-ı şāhāne urulmış
turup ḫoş sāḳīler meclis ḳurulmış

bu yanda taḫt-ı şāhāne urulmış

1. Cümle

turup ḫoş sāḳīler meclis ḳurulmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yanda taḫt-ı şāhāne urulmış

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

turup ḫoş sāḳīler meclis ḳurulmış

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1516. yana ol yanda bir bu cemʿ nūrı
oturmış şāh kön͡glinin͡g sürūrı

yana ol yanda bir bu cemʿ nūrı
Z YT Ö
oturmış şāh kön͡glinin͡g sürūrı[19]
Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1517. melik tapġında turmış fitne şāvur
şīrin tapġında ança hem ḳız otrur
1518. ferengis ü ʿacebnūş u perīzād
semen-türk ü hamīle birle dilşād
1519. felek-ḳadr ü ḫotan ḫatun humāyūn
yana gevher melek bu on yüzi kün

melik tapġında turmış fitne şāvur
1. Cümle
şīrin tapġında ança hem ḳız otrur
ferengis ü ʿacebnūş u perīzād
semen-türk ü hamīle birle dilşād
felek-ḳadr ü ḫotan ḫatun humāyūn
yana gevher melek bu on yüzi kün

[19] Bu öge, *bir bu cemʿ nūrı* öznesinin açıklayıcısıdır.

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

melik tapġında turmış fitne şāvur

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şīrin tapġında ança ḳız hem otrur

YT Ö CDU Y

ferengis ü ʿacebnūş u perīzād

semen-türk ü hamīle birle dilşād

felek-ḳadr ü ḫotan ḫatun humāyūn

yana gevher melek[20] bu on yüzi kün[21]

CDU CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1520. yaṅgaḳları bedahşan laʿli tig al

ḫoş anlar vaṣfın aymaḳḳa bu til lāl

yaṅgaḳları bedahşan laʿli tig al

1. Cümle

ḫoş anlar vaṣfın aymaḳḳa bu til lāl

2. Cümle

[20] Bu öge, *ança ḳız* öznesinin açıklayıcısıdır.

[21] Bu öge, *ança ḳız* öznesinin açıklayıcısıdır.

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaṉgakları bedahşan laʿli tig al [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫoş anlar vaṣfın aymakka bu til lāl [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1521. niteg kim içgü fiʿli mündi başḳa
dımaġlardın ʿakıl hem boldı başḳa

niteg kim içgü fiʿli mündi başka

1. Cümle

dımaġlardın ʿakıl hem boldı başḳa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

içgü fiʿli mündi başḳa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

dımaġlardın başka boldı ʿakıl hem

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1522. bolup serḫoş buyurdı ol cihangīr
ḥikāyet aytın͡gız tip timen͡giz bir

bolup serḫoş buyurdı ol cihangīr

Z Y Ö

hikāyet aytın͡gız tip timen͡giz bir

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

hikāyet aytın͡gız tip timen͡giz bir

Z Y Z

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

İç Cümle

ḥikāyet aytın͡gız

Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1523. oturmış irdi ol zeyrekler ol tün
biri birindin artuḳ tabʿı mevzūn

oturmış irdi ol zeyrekler ol tün

1. Cümle

biri birindin artuḳ tabʿı mevzūn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

oturmış irdi ol zeyrekler ol tün

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

biri birindin artuḳ mevzūn [ol] tabʿı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1524. ḳamuġ yinçke baḳıp tüz atġuçılar

umaçnı yāzmadın cān utġuçılar
1525. açıp tigme birisi teng-i şekker
saça başlādı ol şīrin tiller

kamuġ yinçke baḳıp tüz atġuçılar
Z
umaçnı yāzmadın cān utġuçılar
Z
açıp tigme birisi teng-i şekker
Z
saça başlādı ol şīrin tiller
Y N
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1526. ferengis aydı kim bu yirde devlet
ḳoḏup genc izder irdi munça müddet
1527. feridūnı ḫabarlıġ boldı andın
açıp aldı anın͡g kizlegli gencin

ferengis aydı kim bu yirde devlet
Ana Cümle
kodup genc izder irdi munça müddet
feridūnı ḫabarlıġ boldı andın
açıp aldı anın͡g kizlegli gencin
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
ferengis aydı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bu yirde devlet ḳodup genc izder irdi munça müddet

1. Cümle

feridūnı ḫabarlıġ boldı andın

açıp aldı anın͡g kizlegli gencin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yirde devlet ḳodup genc izder irdi munça müddet

YT Z N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

feridūnı ḫabarlıġ boldı andın

1. Cümle

açıp aldı anın͡g kizlegli gencin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

feridūnı andın ḫabarlıġ boldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[feridūnı] açıp aldı anın͡g kizlegli gencin

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1528. ʿacebnüş aydı bu bāġ içre süglün
serv tübinde oynar irdi yaşrun

1529. hevādın indi an͡gsızda bu laçın
uşol süglünni aldı ḳarpap uş çın

ʿacebnüş aydı bu bāġ içre süglün

Ö Y

serv tübinde oynar irdi yaşrun

hevādın indi an͡gsızda bu laçın

uşol süglünni aldı karpap uş çın

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu bāġ içre süglün serv tübinde oynar irdi yaşrun

1. Cümle

hevādın indi an͡gsızda bu laçın

uşol süglünni aldı ḳarpap uş çın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu bāġ içre süglün serv tübinde oynar irdi yaşrun

Z Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hevādın indi a͡ngsızda bu laçın

1. Cümle

uşol süglünni aldı ḳarpap uş çın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

hevādın indi a͡ngsızda bu laçın

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[bu laçın] uşol süglünni aldı ḳarpap uş çın

Ö N Y Z CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1530. perī-zād aydı kim bar irdi bir yol
yaḳasında açılmış irdi ḫoş gül
1531. körermen bir turfa ḳuş uçtı kildi
butaḳdın ol çiçekni üzdi aldı

perī-zād aydı kim bar irdi bir yol
Ana Cümle
yaḳasında açılmış irdi ḫoş gül
körermen bir turfa ḳuş uçtı kildi
butaḳdın ol çiçekni üzdi aldı
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
perī-zād aydı
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
bar irdi bir yol
1. Cümle
yaḳasında açılmış irdi ḫoş gül
2. Cümle
körermen bir turfa kuş uçtı kildi
3. Cümle
butaḳdın ol çiçekni üzdi aldı
4. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle

bar irdi bir yol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yakasında açılmış irdi hoş gül

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

körermen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bir turfa kuş uçtı kildi

1. Cümle 2. Cümle

butakdın ol çiçekni üzdi aldı

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

bir turfa kuş uçtı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

[bir turfa ḳuş] kildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 3.

[bir turfa ḳuş] butaḳdın ol çiçekni üzdi

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 4.

[bir turfa ḳuş] aldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1532. felek aydı bar irdi bir közümüz
cihan andın körer irdi közümüz

1533. taḳı bir köz bağışladı iḏi uş
aḫır körmekke bir közdin iki ḫoş

felek aydı bar irdi bir közümüz

Ö Y

cihan andın körer irdi közümüz

taḳı bir köz bağışladı idi uş

aḫır körmekke bir közdin iki ḫoş

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bar irdi bir közümüz

1. Cümle

cihan andın körer irdi közümüz

taḳı bir köz bağışladı idi uş

aḫır körmekke bir közdin iki ḫoş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bar irdi bir közümüz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cihan andın körer irdi közümüz

1. Cümle

taḳı bir köz bağışladı idi uş

aḫır körmekke bir közdin iki ḫoş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *taḳı* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

cihan andın körer irdi közümüz

N YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bir köz bağışladı idi uş

N Y Ö CDU

ahır körmekke bir közdin iki ḫoş

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1534. hamīle aydı bir ḫoş çeşmedin suv̇

aḳar irdi çiçekler ara körnü

1535. yigit arslan kilip baġ ḳapġın açtı

körüp nāgāh uşol ḫoş suv̇dın içti

hamīle aydı bir ḫoş çeşmedin suv̇

Ö Y

akar irdi çiçekler ara körnü

yigit arslan kilip baġ ḳapġın açtı

körüp nāgāh uşol ḫoş suv̇dın içti

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bir ḫoş çeşmedin suv̇ akar irdi çiçekler ara körnü

1. Cümle

yigit arslan kilip baġ ḳapġın açtı

körüp nāgāh uşol ḫoş suv̇dın içti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bir ḫoş çeşmedin suv̇ akar irdi çiçekler ara körnü

YT Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yigit arslan kilip baġ kapġın açtı

1. Cümle

körüp nāgāh uşol ḫoş suv̇dın içti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

yigit arslan kilip baġ kapġın açtı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[yigit arslan] körüp nāgāh uşol ḫoş suv̇dın içti

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1536. humayūn aydı bir ḫoş gevher irdi
ḫalāyıḳdın özini kizler irdi
1537. körüp bu davlat-ı şāh-ı cihānı
alıp tācı öze ornattı anı

humayūn aydı bir ḫoş gevher irdi

Ö Y

ḫalāyıḳdın özini kizler irdi

körüp bu davlat-ı şāh-ı cihānı

alıp tācı öze ornattı anı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bir ḫoş gevher irdi

1. Cümle

ḫalāyıḳdın özini kizler irdi

2. Cümle

körüp bu davlat-ı şāh-ı cihānı

alıp tācı öze ornattı anı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bir ḫoş gevher irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫalāyıḳdın özini kizler irdi

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

körüp bu davlat-ı şāh-ı cihānı alıp tācı öze ornattı anı

Z Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1538. semen-türk aydı ḥaḳ bizning ṭarafdın
çıḳarmış irdi bir dürr ḫoş ṣadefdin

1539. felek bu laʿl-ı şāhı naḳd ḳıldı
anı bu laʿlke ʿaḳd ḳıldı

semen-türk aydı ḥaḳ bizning ṭarafdın

Ö Y

çıḳarmış irdi bir dürr ḫoş ṣadefdin

felek bu laʿl-ı şāhı naḳd ḳıldı

anı bu laʿlke ʿaḳd ḳıldı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

hak bizning̑ tarafdın çıḳarmış irdi bir dürr ḫoş ṣadefdin

1. Cümle

felek bu laʿl-ı şāhı naḳd ḳıldı

anı bu laʿlke ʿaḳd ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

hak bizning̑ tarafdın çıḳarmış irdi bir dürr ḫoş ṣadefdin

Ö YT Y N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felek bu laʿl-ı şāhı naḳd ḳıldı

1. Cümle

anı bu laʿlke ʿaḳd ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

felek bu laʿl-ı şāhı naḳd ḳıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[felek] anı bu laʿlke ʿaḳd ḳıldı

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1540. perī-zād u perī-rūḫ aydı kim māh
bu ṣaḥra içre aẏ aẏlarda nāgāh

1541. felekdin kün toġup nūrın saça ḫoş
kilip yanaştı ol kün ay birle ḫoş

perī-zād u perī-rūḫ aydı kim māh

Ana Cümle

bu ṣaḥra içre aẏ aẏlarda nāgāh

felekdin kün toġup nūrın saça ḫoş

kilip yanaştı ol kün ay birle ḫoş

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

perī-zād u perī-rūḫ aydı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

māh bu ṣaḥra içre av̇ av̇larda nāgāh

Z Z

felekdin kün toġup nūrın saça ḫoş

Z

kilip yanaştı ol kün ay birle ḫoş

Z Y Ö Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1542. ḫotan ḫātūn ayıttı serv-i āzād

barurda bu ḳaṣıb keygüçi şimşād

1543. ıḏı taḳdiri birle uş yanaştı

baḳa tursam zihī körklüg yaraştı

ḫotan ḫātūn ayıttı serv-i āzād

Ö Y

barurda bu ḳaṣıb keygüçi şimşād

ıḏı taḳdiri birle uş yanaştı

baḳa tursam zihī körklüg yaraştı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

serv-i āzād barurda bu ḳaṣıb keygüçi şimşād ıḏı taḳdiri birle uş yanaştı

1. Cümle

baḳa tursam zihī körklüg yaraştı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

serv-i āzād barurda bu ḳaşıb keygüçi şimşād ıdı taḳdiri birle uş yanaştı

Z Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

baḳa tursam

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

zihī körklüg yaraştı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1544. melek gevher tidi kim zühre yalġuz
bolur irdi hemīşe tün ve kündüz
1545. ḳırān-ı müşteri zühreke tüşti

saʿadet uşbu davlatḳa ḳavuştı

melek gevher tidi kim zühre yalġuz

Ana Cümle

bolur irdi hemīşe tün ve kündüz

kırān-ı müşteri zühreke tüşti

saʿadet uşbu davlatḳa ḳavuştı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melek gevher tidi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

zühre yalġuz bolur irdi hemīşe tün ve kündüz

1. Cümle

kırān-ı müşteri zühreke tüşti

2. Cümle

saʿadet uşbu davlatḳa ḳavuştı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

zühre yalġuz bolur irdi hemīşe tün ve kündüz

Ö Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kırān-ı müşteri zühreke tüşti

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

saʿadet uşbu davlatḳa ḳavuştı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1546. tüketti irse bu ḳızlar sözini
ḳamuġ şavūrḳa tiktiler közini

tüketti irse sözini bu kızlar

Z Ö

kamuġ şavūrka tiktiler közini

Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1547. manga mu kildi nevbet tiyü şāvūr
ḳura başladı söz iştinġ kim ni aytur

manga mu kildi nevbet tiyü şāvūr

kura başladı söz iştiŋ kim ni aytur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

maŋga mu kildi nevbet tiyü şāvūr ķura başladı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

maŋga mu kildi nevbet

YT CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

söz iştiŋ kim ni aytur

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

söz iştiŋ

N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ni aytur

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1548. ayur şīrin me tatlıġ bal irdi
melekni yaġ tig ḳul balġa ḳardı

1549. bu iki bal ve yaġ ve ḥelvā ḳanı
irürmen ḳul bularnıng̃ zaʿferānı

1550. bu ḥelvāḳa telim emgek kigürdüm
şükr kim ʿāḳıbet bāri bişürdüm

ayur şīrin me tatlıġ bal irdi

Y Ö CDU

melekni yaġ tig ḳul balġa ḳardı

bu iki bal ve yaġ ve ḥelvā ḳanı

irürmen ḳul bularnıng̃ zaʿferānı

bu ḥelvāḳa telim emgek kigürdüm

şükr kim ʿāḳıbet bāri bişürdüm

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tatlıġ bal irdi

1. Cümle

melekni yaġ tig ḳul balġa ḳardı

2. Cümle

bu iki bal ve yaġ ve ḥelvā ḳanı

3. Cümle

irürmen kul bularnıng̃ zaʿferānı

bu ḥelvāḳa telim emgek kigürdüm

şükr kim ʿāḳıbet bāri bişürdüm

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tatlıġ bal irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

melekni yaġ tig kul balġa kardı

N Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu iki bal ve yaġ ve ḥelvā kanı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

irürmen ḳul bularnıng̃ zaʿferānı

1. Cümle

bu ḥelvāka telim emgek kigürdüm

şükr kim ʿāḳıbet bāri bişürdüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

irürmen ḳul bularnıng̃ zaʿferānı

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

bu ḥelvāḳa telim emgek kigürdüm

1. Cümle

şükr kim ʿāḳıbet bāri bişürdüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 2. 1.

bu ḥelvāḳa telim emgek kigürdüm

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2. 2.

şükr kim ʿāḳıbet bāri bişürdüm

CDU CDU Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1551. bu emgengen işim munça tüzüldi

tiyü şāvūr iḏike şükr ḳıldı

bu emgengen işim munça tüzüldi

tiyü şāvūr idike şükr ḳıldı

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu emgengen işim munça tüzüldi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1552. niteg kim nevbet ol şīrinke kildi

bu ʿışḳ an͡gsız kön͡gülke ot saldı

niteg kim nevbet ol şīrinke kildi

1. Cümle

bu ʿışḳ an͡gsız kön͡gülke ot saldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

nevbet ol şīrinke kildi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu ʿışk a͡ngsız kön͡gülke ot saldı

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1553. sevügsüz irdi kön͡glüm ten me cuftsuz
tenim kön͡glüm bile uş boldı tüp-tüz

sevügsüz irdi kön͡glüm ten me cuftsuz

1. Cümle 2. Cümle

tenim kön͡glüm bile uş boldı tüp-tüz

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sevügsüz irdi kön͡glüm

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ten me cuftsuz [irdi]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tenim kön͡glüm bile uş boldı tüp-tüz

Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1554. sevüglükke uşol üstād saldı
cānımda ʿışḳ otın bünyād saldı

1555. sinin͡g işin͡gke uş ḫod çāre ḳıldı
minim kön͡glümni yüz min͡g pare ḳıldı

sevüglükke uşol üstād saldı

1. Cümle

cānımda ʿışḳ otın bünyād saldı

2. Cümle

sinin͡g işin͡gke uş ḫod çāre kıldı

3. Cümle

minim kön͡glümni yüz min͡g pare ḳıldı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sevüglükke uşol üstād saldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[uşol üstād] cānımda ʿışḳ otın bünyād saldı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[uşol üstād] sining işingke uş ḫod çāre ḳıldı

Ö Z CDU CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[uşol üstād] minim könglümni yüz ming pare kıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1556. niçe kim bu ḳaẓa irdi bitigli
velī ni ḳılsa ḳıldı naḳş itigli

niçe kim bu ḳaẓa irdi bitigli

1. Cümle

velī ni ḳılsa ḳıldı naḳş itigli

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

niçe kim bu kaẕa irdi bitigli

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni ḳılsa ḳıldı naḳş itigli

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1557. sözümnüng̃ āḫırı ol naḳş u zībā
bu yang̃lıġ ḳıldı mini ilge rusvā

sözümnüng̃ āḫırı ol naḳş u zībā

1. Cümle

bu yang̃lıġ ḳıldı mini ilge rusvā

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sözümnüng̃ āḫırı ol naḳş u zībā [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu yan͡glıġ mini ilge rusvā ḳıldı

Z N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1558. yana ḫusravḳa kildi irse nevbet
ayıttı kim bolmaġay hiç muntig āfet

1559. özüm arslan men͡giz yürirde kükrep
cihāndın ḳaḏġusuz ḫoş avˇ avˇlap

1560. tuzaḳ ḳurmış yolumda uşbu āhū
ilindin ol tuzaḳḳa ḥalım uşbu

1561. avˇ izder irken özüm boldı nahcīr
bolup boynumġa şīrin zülfi zincīr

1562. eger şīrin ilig tutsa ḳutuldum
yoḳ irse bu köyük içre oḳ öldüm

1563. eger şīrin yanımda bolsa arslan
man͡ga ḳarışsa ol ilermegey cān

1564. uş imdi vaḳt irür kim raḥm ḳılġay
aḏaḳdın tüşmezimdin ön͡g ḳul alġay

yana ḫusravḳa kildi irse nevbet

ayıttı kim bolmaġay hiç muntig āfet

Ana Cümle

özüm arslan men͡giz yürirde kükrep

cihāndın ḳadġusuz ḫoş avı avlap
tuzaḳ ḳurmış yolumda uşbu āhū
ilindin ol tuzakka ḫalım uşbu
avı izder irken özüm boldı nahcīr
bolup boynumġa şīrin zülfi zincīr
eger şīrin ilig tutsa ḳutuldum
yoḳ irse bu köyük içre oḳ öldüm
eger şīrin yanımda bolsa arslan
maṅga ḳarışsa ol ilermegey cān
uş imdi vaḳt irür kim raḫm ḳılġay
adaḳdın tüşmezimdin öṅg kul alġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana ḫusravḳa kildi irse nevbet ayıttı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bolmaġay hiç muntig āfet

1. Cümle

özüm arslan meṅgiz yürirde kükrep
cihāndın ḳadġusuz ḫoş avı avlap
tuzaḳ ḳurmış yolumda uşbu āhū

2. Cümle

ilindin ol tuzaḳḳa ḫalım uşbu

3. Cümle

avı izder irken özüm boldı nahcīr

bolup boynumġa şīrin zülfi zincīr

4. Cümle

eger şīrin ilig tutsa kutuldum

yok irse bu köyük içre ok öldüm

5. Cümle

eger şīrin yanımda bolsa arslan

maṅ̄ga karışsa ol ilermegey cān

6. Cümle

uş imdi vaḳt irür kim raḥm ḳılġay

adaḳdın tüşmezimdin öṅ̄g ḳul alġay

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bolmaġay hiç muntig āfet

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

özüm arslan meṅ̄giz yürirde kükrep

Z

cihāndın ḳaḍġusuz ḥoş av̇ av̇lap

Z

tuzak kurmış yolumda uşbu āhū

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ilindin ol tuzaḳḳa ḥalım uşbu [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

aν izder irken özüm boldı nahcīr

Z Ö Y

bolup boynumġa şīrin zülfi zincīr

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

eger şīrin ilig tutsa ḳutuldum

1. Cümle

yoḳ irse bu köyük içre oḳ öldüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

5. 1.

eger şīrin ilig tutsa ḳutuldum

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger şīrin ilig tutsa

CDU Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kutuldum

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

bu köyük içre ok öldüm

Z CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

eger şīrin yanımda bolsa arslan

Şart Cümlesi

manga karışsa ol ilermegey cān

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger şīrin yanımda bolsa

CDU Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

arslan manga ḳarışsa ol ilermegey cān

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

7. Cümle

uş imdi vaḳt irür kim raḥm ḳılġay

Ana Cümle

adaḳdın tüşmezimdin öng kul alġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

uş imdi vaḳt irür

CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

raḥm ḳılġay

1. Cümle

adaḳdın tüşmezimdin öng kul alġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

raḥm ḳılġay

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adakdın tüşmezimdin öng kul alġay

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1565. harifler cins ü barça ehl irürler
bu yanglıġ tigme biri sözlediler

harifler cins ü barça ehl irürler

1. Cümle

bu yanglıġ tigme biri sözlediler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

harifler cins ü barça ehl irürler

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu yanglıġ tigme biri sözlediler

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1566. kön͡gül maḥremliki çın taḫta-i hāk
bilür nice raḳam ursan͡g bolur pāk

kön͡gül maḥremliki çın taḫta-i hāk

1. Cümle

bilür nice raḳam ursan͡g bolur pāk

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kön͡gül maḥremliki çın taḫta-i hāk [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

nice raḳam ursan͡g bolur pāk

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

nice raḳam ursang

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur pāk

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1567. bu söz birle şīrinning köngli yumşaḳ
ḳadeh kiltürdi ilge içgü başlap
1568. yükindi tuttı ḫusravḳa kim iç ḳoş
alıp şāh aydı kim ḳıldım sanga nūş

bu söz birle şīrinning köngli yumşak

1. Cümle

ḳadeh kiltürdi ilge içgü başlap

yükindi tuttı ḫusravḳa kim iç ḳoş

2. Cümle

alıp şāh aydı kim ḳıldım sanga nūş

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şīrinning̀ köng̀li bu söz birle yumşak [ol]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kadeh kiltürdi ilge içgü başlap

yükindi tuttı ḫusravḳa kim iç koş

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kadeh kiltürdi ilge içgü başlap

1. Cümle

yükindi tuttı ḫusravḳa

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kadeh kiltürdi ilge içgü başlap

N Y YT Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yükindi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

tuttı ḫusravka

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iç koş

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

alıp şāh aydı kim ḳıldım sa͡nga nūş

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

alıp şāh aydı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sa͡nga nūş kıldım

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1569. melik her dem baḳıp ol yüzi ayḳa
yalınıp yalbarur ol körkke bayḳa

melik her dem baḳıp ol yüzi ayḳa

Ö Z

yalınıp yalbarur ol körkke bayḳa

Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1570. geh aytur kim sevündürgil bu cānnı
ma͡nga kültürmegil ḫalḳ u cihānnı

1571. geh aytur baġlaġay tün raḫt a͡ngsız
yana uçġunġamen bu baḫt a͡ngsız

geh aytur kim sevündürgil bu cānnı

ma͡nga kültürmegil ḫalḳ u cihānnı

1. Cümle

geh aytur baġlaġay tün raḫt a͡ngsız

yana uçġunġamen bu baḫt a͡ngsız

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

aytur kim sevündürgil bu cānnı

Ana Cümle

ma͡nga kültürmegil ḫalḳ u cihānnı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

aytur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sevündürgil bu cānnı

1. Cümle

ma͡nga kültürmegil ḫalḳ u cihānnı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

sevündürgil bu cānnı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

manga kültürmegil ḫalḳ u cihānnı

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

aytur baġlaġay tün raḫt angsız

Y

yana uçġunġamen bu baḫt angsız

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

baġlaġay tün raḫt angsız

1. Cümle

yana uçġunġamen bu baḫt angsız

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

baġlaġay tün raḫt angsız

Y Ö N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yana uçġunġamen bu baḫt a͡ngsız

Z Y N Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1572. felek muntig bular birle uzun tün
yüzük oynadı toġġınça yaruḳ kün

felek muntig bular birle uzun tün

Ö Z Z Z

yüzük oynadı toġġınça yaruk kün

Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1573. ḫoros ündep yüzükni bir tiyü ḳoldı
kilip ṣubḥ ol yüzükni illerdin aldı

ḫoros ündep yüzükni bir tiyü ḳoldı

1. Cümle

kilip ṣubḥ ol yüzükni illerdin aldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

horos ündep yüzükni bir tiyü koldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yüzükni bir

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

kilip subh ol yüzükni illerdin aldı

Z Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1574. ḳopup tan͡g birle terkin tarġadılar
ḳoḏup ṣaḥrānı ilge tiprediler

kopup tan͡g birle terkin tarġadılar

1. Cümle

ḳoḏup ṣaḥrānı ilge tiprediler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kopup tan͡g birle terkin tarġadılar

Z Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kodup saḥrānı ilge tiprediler

Z YT Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1575. uzun kün birle boldı ol perīler
ḳiçe yıġlınġa biz ḳayra tidiler

uzun kün birle boldı ol perīler

1. Cümle

kiçe yıġlınġa biz kayra tidiler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uzun kün birle boldı ol perīler

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol perīler] ḳiçe yıġlınġa biz ḳayra tidiler

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kiçe yıġlınġa biz kayra

Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1576. yana kün şīşesin kim taşḳa urdı
ajun ḫalḳı yana şīşege kirdi

yana kün şīşesin kim taşḳa urdı

1. Cümle

ajun ḫalkı yana şīşege kirdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana kün şīşesin kim taşḳa urdı

Z Ö N CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ajun ḥalḳı yana şīşege kirdi

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1577. uşol şīşe kön͡güller me kildi

felekke şīşe oynı pīşe boldı

uşol şīşe kön͡güller me kildi

1. Cümle

felekke şīşe oynı pīşe boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol şīşe kön͡güller me kildi

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felekke şīşe oynı pīşe boldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1578. yana yandurdılar ʿışḳlıġ çıraġın
ḳurup olturdılar meclis ḳuraġın
1579. içe başladılar laʿl u muravvaḳ
aḏaḳ yürittiler illerge yıġraḳ

yana yandurdılar ʿışḳlıġ çıraġın

1. Cümle

kurup olturdılar meclis kuraġın

2. Cümle

içe başladılar laʿl u muravvaḳ

3. Cümle

adaḳ yürittiler illerge yıġraḳ

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana yandurdılar ʿışḳlıġ çıraġın

Z Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

olturdılar meclis kurup kuraġın

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

içe başladılar laʿl u muravvaḳ

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

adak yürittiler illerge yıġraḳ

N Y YT Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1580. içip serḫoş bolup al in͡gli süsün
yana oynayu ṭāvūs birle süglün
1581. açılmış ol bāġ içre ança ḫoş gül
aralarında yalġuz uşbu bülbül

içip serḫoş bolup al in͡gli süsün

yana oynayu ṭāvūs birle süglün

açılmış ol bāġ içre ança ḫoş gül

1. Cümle

aralarında yalġuz uşbu bülbül

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

içip serḫoş bolup al in͡gli süsün

Z

yana oynayu ṭāvūs birle süglün

Z

açılmış ol bāġ içre ança ḫoş gül

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aralarında yalġuz [ol] uşbu bülbül

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1582. dımaġ ḫurrem ḳarābe ḳıl ḳolından
ṭabiʿat açılıp ol şīşe milindin

dımaġ ḫurrem ḳıl ḳarābe ḳolından

N Y YT

ṭabiʿat açılıp ol şīşe milindin

Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1583. ḳılıp nūş bir biriṅge dostgāni
sevündi ʿāşıḳ u maʿşūḳ cānı

ḳılıp nūş bir biriṅge dostgāni
Z
sevündi ʿāşık u maʿşūk cānı
Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1584. irem bāġı meṅgiz türlüg çiçekler
ara ḫusrav tüşüp şaftālū tirer

irem bāġı meṅgiz türlüg çiçekler
ara ḫusrav tüşüp şaftālū tirer
Z Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1585. firāvān boldı ol tün şekker ü bal
velīkin müşteri ol irdi dellāl

firāvān boldı ol tün şekker ü bal
1. Cümle
velīkin müşteri ol irdi dellāl
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

firāvān boldı ol tün şekker ü bal

Y Z Ö

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

müşteri ol dellāl irdi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1586. bu yan͡glıġ boldı meclis ü müyesser
yana ḳalmasu tip bu defter aytar

bu yan͡glıġ boldı meclis ü müyesser
yana kalmasu tip bu defter aytar

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu yan͡glıġ boldı meclis ü müyesser

1. Cümle

yana ḳalmasu bu defter

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yan͡glıġ boldı meclis ü müyesser

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana ḳalmasu bu defter

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1587. baḳıp şīringe şīrinlik bile şāh
köz uçı birle aydı kim iy çın māh

1588. kim uş im birle an͡glaġıl bu nükte
bilürsen ḥācetim ḳodma öḏükte

baḳıp şīringe şīrinlik bile köz uçı birle
şāh aydı kim iy çın māh

Ana Cümle

kim uş im birle an͡glaġıl bu nükte
bilürsen ḥācetim ḳodma ödükte

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

baḳıp şīringe şīrinlik bile köz uçı birle şāh aydı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy çın māh kim uş im birle an͡glaġıl bu nükte

1. Cümle

bilürsen hācetim kodma ödükte

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

iy çın māh kim uş im birle an͡glaġıl bu nükte

CDU CDU Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

hācetim kodma ödükte

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1589. köz uçı birle şīrin şāhḳa ḳırġu
ayıttı kim yiter ḳılma bu yarġu

köz uçı birle şīrin şāhḳa kırġu
ayıttı kim yiter ḳılma bu yarġu
Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

köz uçı birle şīrin şāhḳa ḳırġu ayıttı
Z Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yiter ḳılma bu yarġu
Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1590. işāret birle muntig sözlediler
aḏınlardın bu rāznı kizlediler

işāret birle muntig sözlediler

1. Cümle

adınlardın bu rāznı kizlediler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

işāret birle muntig sözlediler

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adınlardın bu rāznı kizlediler

YT N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1591. uzun tün ḫusrav ol endīşe ḳıldı
bu yan͡glıġ pāsıbānlık pīşe ḳıldı

uzun tün ḫusrav ol endīşe ḳıldı

1. Cümle

bu yan͡glıġ pāsıbānlık pīşe ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uzun tün ḫusrav ol endīşe ḳıldı

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav] bu yan͡glıġ pāsıbānlık pīşe ḳıldı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1592. son͡gı birmedi bu furṣat zamāne
kim ol ḫusrav oḳı tigse nişāne

son͡gı birmedi bu furṣat zamāne

Ana Cümle

kim ol ḫusrav oḳı tigse nişāne

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

son͡gı bu furṣat birmedi zamāne

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ol ḫusrav oḳı tigse nişāne

Ö N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1593. bu saḳış içre irkin kildi āvāz
ḳaçıp zāġ ḳıldı tip sīmurġ pervāz

bu saḳış içre irkin kildi āvāz

1. Cümle

kaçıp zāġ ḳıldı tip sīmurġ pervāz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu saḳış içre irkin kildi āvāz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kaçıp zāġ tip sīmurġ pervāz ḳıldı

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

zāġ [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1594. yaruḳ kün kildise kitti ḳara tün
eḏerleng̑ tidiler şebdīz ü gülgūn

yaruḳ kün kildise kitti ḳara tün

1. Cümle

eḏerleng̑ tidiler şebdīz ü gülgūn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaruḳ kün kildise kitti ḳara tün

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eḏerleng̑ tidiler şebdīz ü gülgūn

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

eḏerleng̑

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1595. yana aṭlandı kün ol ay birle
çavuşlar mündi hūy u hāy birle

yana atlandı kün ol ay birle

1. Cümle

çavuşlar mündi hūy u hāy birle

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana atlandı kün ol ay birle

Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çavuşlar mündi hūy u hāy birle

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1596. çıḳıp ṣaḥraḳa āhū avladılar

keḏikler yolını keḏ bağladılar

çıkıp saḥraka āhū aẏladılar

1. Cümle

keḏikler yolını keḏ bağladılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çıḳıp ṣaḥraḳa āhū aẏladılar

Z N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kedikler yolını ked bağladılar

N Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1597. tüşüp geh şaṭ yaḳasında salıp aġ
balıḳlar yolı͡nga bağladılar baġ

1598. geh ol şahrūd yaḳasında tüşüp ḫoş
biri biri͡nge ḳıldılar aḏaḳ nūş

geh tüşüp şaṭ yaḳasında salıp aġ

balıḳlar yolı͡nga bağladılar baġ

1. Cümle

geh ol şahrūd yaḳasında tüşüp ḫoş

biri biriṅge kıldılar adak nūş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

tüşüp şat yakasında salıp aġ balıklar yolıṅga bağladılar baġ

Z Z YT Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol şahrūd yaḳasında tüşüp ḫoş biri biriṅge nūş ḳıldılar adaḳ

YT Z Z YT Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1599. bu yaṅglıġ tün kündüz şevḳ birle

ḳılurlar irdi ʿişret ẕevḳ birle

bu yaṅglıġ tün kündüz şevḳ birle

Z Z Z

kılurlar irdi ʿişret zevḳ birle

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1600. yürür irken yitildi tün ġubārı
ḳayıttılar yana ol şehr sarı

yürür irken yitildi tün ġubārı

1. Cümle

ḳayıttılar yana ol şehr sarı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yürür irken yitildi tün ġubārı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳayıttılar yana ol şehr sarı

Y Z Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1601. ikinçi meclis-ü şāhī ḳuruldı
yir iv̇ge munçā türlüg ḥūr toldı

ikinçi meclis-ü şāhī kuruldı

1. Cümle

yir iv̇ge munçā türlüg ḫūr toldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ikinçi meclis-ü şāhī kuruldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yir iv̇ge munçā türlüg ḫūr toldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1602. firāvān irdi şekker yigüçi az
yana tün perdesi͡nge tüzdiler sāz

firāvān irdi şekker yigüçi az

1. Cümle

yana tün perdesi͡nge tüzdiler sāz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

firāvān irdi şekker yigüçi az

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana tün perdesinge tüzdiler sāz

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1603. çalıb muṭrıb ḳopuz çeng ü çıġāne
yimek içmekke boldı ol bahāne

çalıb muṭrıb ḳopuz çeng ü çıġāne

Z

yimek içmekke boldı bahāne ol

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1604. aḏaḳsız bir zamān olturmadılar
ni ʿişret ḳoydılar kim sormadılar

aḏaḳsız bir zamān olturmadılar

ni ʿişret ḳoydılar kim sormadılar

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

adaksız bir zamān olturmadılar

1. Cümle

ni ʿişret ḳoydılar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

adaksız bir zamān olturmadılar

Z Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

ni ʿişret ḳoydılar

N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

sormadılar

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1605. içe oynayu ḫoş ol iki ʿāşıḳ
ni bolġay mundın artuḳ yırġamaḳlıḳ
1606. alıp ilgin revān taḫt özre aşmaḳ
fıraḳdın son͡gra yār birle ḳav̇uşmaḳ
1607. bu yaz faṣlında ırġal birle kiçmek
yana maʿşuḳ ilindin cām içmek
1608. gehi im birle igge dāru ḳolmaḳ
gehi ança ẕevḳ öpüşmek birle ḳılmaḳ
1609. gehi ḳol yār boynı öze salmaḳ
gehi alma saḳaḳın ilge almaḳ

içe oynayu ḫoş ol iki ʿāşıḳ
Z
ni bolġay mundın artuḳ yırġamaḳlıḳ
Z Y
alıp ilgin revān taḫt özre aşmaḳ
fıraḳdın son͡gra yār birle ḳav̇uşmaḳ
bu yaz faslında ırġal birle kiçmek
yana maʿşuk ilindin cām içmek
gehi im birle igge dāru kolmaḳ
gehi ança ẕevḳ öpüşmek birle ḳılmaḳ
gehi ḳol yār boynı öze salmaḳ
gehi alma saḳaḳın ilge almaḳ
Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1610. ajunnun͡g ḫoşluġı bu nen͡g irür çın

ḳamuġḳa hem bu ḫoşluḳ birmez ilgin

ajunnung̃ ḫoşluġı bu neng̃ irür çın

1. Cümle

kamuġḳa hem bu ḫoşluḳ birmez ilgin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajunnung̃ ḫoşluġı bu neng̃ irür çın

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġḳa hem bu ḫoşluk birmez ilgin

YT CDU Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1611. kitip bir tün ḳarang̃guluḳ ġubārı
saʿadet körketip yüz baḫtıyārı
1612. yitip aydıng̃ yana ḳavdı tütünni
yaruḳ kün tig yaruttu ay bu tünni

kitip bir tün karang̃guluḳ ġubārı

saʿadet körketip yüz baḫtıyārı

yitip aydıng̃ yana ḳavdı tütünni

1. Cümle

yaruḳ kün tig yaruttu ay bu tünni

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kitip bir tün ḳarang̑uluḳ ġubārı

Z

saʿadet körketip yüz baḫtıyārı

Z

yitip aydıng̑ yana ḳavdı tütünni

Z Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaruḳ kün tig yaruttu ay bu tünni

Z Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1613. ol aydıng̑da oturdı ay bile kün
yüritü başladı sāḳī me süsün

ol aydıng̑da oturdı ay bile kün

1. Cümle

yüritü başladı sāḳī me süsün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol aydın͡gda oturdı ay bile kün

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yüritü başladı sāḳī me süsün

Y Ö CDU N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1614. uşol ḥāletde cān āsāyiş itti
kön͡güllerdin fıraḳ ḳaḍġusı kitti

uşol ḥāletde cān āsāyiş itti

1. Cümle

kön͡güllerdin fıraḳ ḳaḍġusı kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol ḥāletde cān āsāyiş itti

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kön͡güllerdin fırak kadġusı kitti

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1615. ṣaba gül yıdġını ʿālemḳa yaydı

ʿāşıḳlar atının͡g tefsīrin aydı

ṣaba gül yıdġını ʿālemḳa yaydı

1. Cümle

ʿāşıḳlar atının͡g tefsīrin aydı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

saba gül yıdġını ʿālemḳa yaydı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ṣaba] ʿāşıḳlar atının͡g tefsīrin aydı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1616. ḳopup bülbül çiçekke rāzın ötnü
işitgey tiyü ḫoş āvāzın ötnü
1617. telim kez nāle vü feryād ḳıldı
fıraḳ ilgindin i͡ngrep dād ḳıldı

kopup bülbül çiçekke rāzın ötnü
işitgey tiyü ḫoş āvāzın ötnü
telim kez nāle vü feryād ḳıldı
1. Cümle
fıraḳ ilgindin i͡ngrep dād ḳıldı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
kopup bülbül çiçekke rāzın ötnü
Z Ö Z
işitgey tiyü ḫoş āvāzın ötnü
Z
telim kez nāle vü feryād ḳıldı
Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
İç Cümle
işitgey
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

[bülbül] fıraḳ ilgindin i͡ngrep dād ḳıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1618. ḫoş ünler işitü süsün ḳoydı sāḳī
yüritti tigme yandın birge ayaḳı

ḫoş ünler işitü süsün ḳoydı sāḳī

1. Cümle

yüritti tigme yandın birge ayaḳı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫoş ünler işitü süsün ḳoydı sāḳī

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[sāḳī] yüritti tigme yandın birge ayakı

Ö Y YT Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1619. ḥarīflerning͡ dımaġın uyḳu aldı
birin birin yirinde oḳ yıḳıldı

harīflerning͡ dımaġın uyḳu aldı

1. Cümle

birin birin yirinde oḳ yıḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

harīflerning͡ dımaġın uyḳu aldı

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

birin birin yirinde ok yıkıldı

Z YT CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1620. sāḳīler ilgi hem taldın ayaḳdın
yitip uyḳu tutup yıḳtı ḳulaḳdın

sāḳīler ilgi hem taldın ayaḳdın

Ö CDU

yitip uyḳu tutup yıḳtı kulaḳdın

Z Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1621. nedīmler közleriñge uyḳu toldı

ḳopuzçılar ma sāzın yirge saldı

nedīmler közleriñge uyḳu toldı

1. Cümle

kopuzçılar ma sāzın yirge saldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nedīmler közleriñge uyḳu toldı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kopuzçılar ma sāzın yirge saldı

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1622. aḏın hiç ḳalmadı aġyar
çiçekdin kitti ol dem zahmet ü ḫār

adın hiç kalmadı aġyar
1. Cümle
çiçekdin kitti ol dem zahmet ü ḫār
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
adın aġyar hiç ḳalmadı
Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
2. Cümle
çiçekdin kitti ol dem zahmet ü ḫār
YT Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1623. kitip ḫusravdın ol dem eşkiyābi
yana başladı arzūsın tileyi

kitip ḫusravdın ol dem eşkiyābi
Z
yana arzūsın tileyi başladı
Z N Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1624. şükr kim birdi furṣat uşbu eyyām

ḳararsız canḳa hem sen bir bir ārām

1625. aḏaḳdın tüşmişiṉgniṉg tut ḳolını

az emget āḫır uş ʿışḳıng ḳulını

şükr kim birdi furṣat uşbu eyyām

1. Cümle

ḳararsız canḳa hem sen bir bir ārām

aḏaḳdın tüşmişiṉgniṉg tut ḳolını

az emget āḫır uş ʿışḳıng ḳulını

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şükr kim birdi furṣat uşbu eyyām

CDU CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳararsız canḳa hem sen bir bir ārām

1. Cümle

aḏaḳdın tüşmişiṉgniṉg tut ḳolını

2. Cümle

az emget āḫır uş ʿışḳıng ḳulını

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kararsız canka hem sen bir bir ārām

YT CDU Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

adaḳdın tüşmişingning ḳolını tut

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

az emget āḫır uş ʿışkıng kulını

Z Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1626. ni kim kiçti ʿömrdin bardı ḥāṣıl
uş imdi kün yengi özi yengi bil

ni kiçti ʿömrdin kim bardı ḥāṣıl

1. Cümle

uş imdi kün yengi özi yengi bil

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni kiçti ʿömrdin kim bardı ḫāṣıl

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni kim kiçti ʿömrdin

Ö CDU Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

bardı ḫāṣıl

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uş imdi kün yeng̑i [ol]

CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

özi yeng̑i bil

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1627. aḫır uş ikimizdin özge kim bar
saḳınmadın saḳınmaḳ nidin iy yār

aḫır uş ikimizdin özge kim bar

1. Cümle

saḳınmadın saḳınmaḳ nidin iy yār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

aḫır uş ikimizdin özge kim bar

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

saḳınmadın saḳınmaḳ nidin iy yār

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1628. bu bir saʿat köyügli ḳul sözin al
eger ḳol rāzī irseng̑ bir tuz bal

bu bir saʿat köyügli ḳul sözin al

1. Cümle

eger ḳol rāzī irseng bir tuz bal

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu bir saʿat köyügli ḳul sözin al

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger rāzī irseng bir tuz bal ḳol

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger rāzī irseng

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bir tuz bal ḳol

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1629. umunçumnı niçe üzgeysen āḫır

niçe ʿözr aytu söz tüzgeysen āḫır

umunçumnı niçe üzgeysen āḫır

1. Cümle

niçe ʿözr aytu söz tüzgeysen āḫır

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

umunçumnı niçe üzgeysen āḫır

N Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

niçe ʿözr aytu söz tüzgeysen āḫır

Z Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1630. bu arzūda tinim cāndın usandı

bağır birgey tiyü bağrım tükendi

bu arzūda tinim cāndın usandı

1. Cümle

bağır birgey tiyü bağrım tükendi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu arzūda tinim cāndın usandı

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bağır birgey tiyü bağrım tükendi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bağır birgey

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1631. uşol ḳaṣṣab iti tig ḳoy itindin
bağır yir künde illā öz yanından

uşol kaṣṣab iti tig ḳoy itindin
bağır yir künde illā öz yanından
N Y Z Z YT
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1632. öküş savsağlı sağımnı suv sanıp
öler susuz yügürmekdin usanıp

öküş savsağlı sağımnı suv sanıp
Ö Z
öler susuz yügürmekdin usanıp
Y Z
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1633. bulut ağmışça bāġçı baġġa saḳnur
telim kez ʿişve birle bāğı ḳorur

bulut ağmışça bāġçı baġġa saḳnur
1. Cümle
telim kez ʿişve birle bāğı ḳorur
2. Cümle
Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bulut aġmışça bāġçı baġġa saknur

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bāġçı] telim kez ʿişve birle bāġı ḳorur

Ö Z Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1634. nidin bu cām içinde aġu ḳoymaḳ

yana nidin bu şīrin at ḳoymaḳ

nidin bu cām içinde aġu koymak

1. Cümle

yana nidin bu şīrin at koymak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

nidin bu cām içinde aġu ḳoymaḳ

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

yana nidin bu şīrin at ḳoymaḳ

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1635 niteg gevher tapup terk itse bolur

ḳopup kitsen͡g yana ḳanda tapulur

niteg gevher tapup terk itse bolur

1. Cümle

kopup kitsen͡g yana ḳanda tapulur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

gevher tapup terk itse bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

gevher tapup terk itse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kopup kitseng͡ yana kanda tapulur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kopup kitseng͡

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yana kanda tapulur

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1636. ḳuzını baḳlan irken yigü yise

şişek bolġınça ni tang͡ böri ḳapsa

ḳuzını baḳlan irken yigü yise

1. Cümle

şişek bolġınça ni tang̃ böri ḳapsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kuzını baḳlan irken yigü yise

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kuzını baḳlan irken yigü

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

yise

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şişek bolġınça böri ḳapsa ni tang̃

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

şişek bolġınça böri kapsa

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ni tang͡ [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1637. kögerçin çaḳasun ḳoydung͡ kim uçtı
yaḳīn bil kim yimeklikdin me kiçti

kögerçin çaḳasun ḳoydung͡ kim uçtı

1. Cümle

yaḳīn bil kim yimeklikdin me kiçti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kögerçin çakasun koydung͡ kim uçtı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kögerçin çaḳasun ḳoydung͡

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uçtı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaḳīn bil kim yimeklikdin me kiçti

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yaḳīn bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yimeklikdin me kiçti

YT CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1638. ḳoy imdi ḳol tutma kim kördüng iy cān

ḳutulmaz kirse bu pençemge arslan

ḳoy imdi ḳol tutma kim kördüng iy cān

Ana Cümle

ḳutulmaz kirse bu pençemge arslan

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳoy imdi ḳol tutma

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳoy imdi

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳol tutma

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

kördüng̑ iy cān kutulmaz kirse bu pençemge arslan

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kördüng̑ iy cān

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kutulmaz kirse bu pençemge arslan

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kutulmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

kirse bu pençemge arslan

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1639. niçe kim ḳul hevāda ḳanat ursa
bolur tutmaḳḳa āḫır tur ḳursa

niçe kim ḳul hevāda ḳanat ursa
tutmaḳḳa tur ḳursa āḫır bolur
Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim ḳul hevāda ḳanat ursa

1. Cümle

tutmaḳḳa tur ḳursa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış sıralı cümledir.

1. Cümle

kul hevāda kanat ursa
Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutmakka tur kursa
Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

āḫır bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1640. niçe kim yügrük irse ol kẹdikler
minim hem aẏçı yügrük itlerim bar

niçe kim yügrük irse ol kẹdikler

Şart Cümlesi

minim hem aẏçı yügrük itlerim bar

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim yügrük irse ol kẹdikler

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

minim aẏçı yügrük itlerim hem bar

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1641. alın çatma tügün şiş zülf ü ḫāldın
zekāt bir mustaḥaḳḳa ol cemāldın

alın çatma tügün şiş zülf ü ḫāldın

1. Cümle 2. Cümle

zekāt bir mustaḥaḳḳa ol cemāldın

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

alın çatma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

tügün şiş zülf ü ḫāldın

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

zekāt bir mustaḥaḳḳa ol cemāldın

Y YT YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1642. ḳaçan nīlin͡gge tapsan͡g ḫoş ḫārīdār
eger nīl içre irsen͡g aç yük iy yār

ḳaçan nīlin͡gge tapsan͡g ḫoş ḫārīdār

Şart Cümlesi

eger nīl içre irsen͡g aç yük iy yār

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ḳaçan nīlin͡gge tapsan͡g ḫoş ḫārīdār

Z Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

eger nīl içre irsen͡g aç yük iy yār

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger nīl içre irsen͡g

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

aç yük iy yār

Y N CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1643. luṭuf birle cevāb aydı āġazdı şīrin
şeker tökti yana şīrin aġızdın

1644. kim uş irmez iy şāh öz özümni
tenge͡ştürsem yüzinge͡ bu yüzümni

1645. işekim ança kim çālāk irmez
tāzī aṭlıġ bile münsem ıyarmaz

1646. bu aṭım hem yüreklig irmez ança
kim arslan birle ḳorḳmadın yürise

1647. eger nāz itsemen maḳṣūdum uşbu
isig ḥelvā ziyanlıġ bolġay tiyü

1648. aşuḳmalıng͡ isigge kiçsü bu ḥāl
mang͡a şekker mübārek şāhḳa bal

luṭuf birle cevāb aydı āġazdı şīrin

1. Cümle

şeker tökti yana şīrin aġızdın

kim uş irmez iy şāh öz özümni

tenge͡ştürsem yüzinge͡ bu yüzümni

işekim ança kim çālāk irmez

tāzī aṭlıġ bile münsem ıyarmaz

bu aṭım hem yüreklig irmez ança

kim arslan birle korkmadın yürise

eger nāz itsemen maksūdum uşbu

isig ḫelvā ziyanlıġ bolġay tiyü

aşuḳmalın͡g isigge kiçsü bu ḫāl

man͡ga şekker mübārek şāhka bal

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

luṭuf birle cevāb aydı āġazdı şīrin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

[şīrin] luṭuf birle cevāb aydı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

āġazdı şīrin

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şeker tökti yana şīrin aġızdın

Ana Cümle

kim uş irmez iy şāh öz özümni
teŋgeştürsem yüziŋge bu yüzümni
işekim ança kim çālāk irmez
tāzī aṭlıġ bile münsem ıyarmaz
bu aṭım hem yüreklig irmez ança
kim arslan birle ḳorḳmadın yürise
eger nāz itsemen maḳṣūdum uşbu
isig ḥelvā ziyanlıġ bolġay tiyü
aşuḳmalıŋg isigge kiçsü bu ḥāl
maŋga şekker mübārek şāhḳa bal

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şeker tökti yana şīrin aġızdın

N Y Z Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş irmez iy şāh öz özümni
teŋgeştürsem yüziŋge bu yüzümni

1. Cümle

işekim ança kim çālāk irmez

2. Cümle

tāzī aṭlıġ bile münsem ıyarmaz

3. Cümle

bu aṭım hem yüreklig irmez ança
kim arslan birle ḳorḳmadın yürise

4. Cümle

eger nāz itsemen maḳṣūdum uşbu

5. Cümle

isig ḫelvā ziyanlıġ bolġay tiyü

aşukmalın͡g isigge kiçsü bu ḫāl

6. Cümle 7. Cümle

man͡ga şekker mübārek şāhḳa bal

8. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

uş irmez iy şāh öz özümni

Ana Cümle

ten͡geştürsem yüzin͡ge bu yüzümni

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

uş irmez iy şāh

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

öz özümni ten͡geştürsem yüzin͡ge bu yüzümni

N Y YT N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

işekim ança kim çālāk irmez

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir

Ana Cümle

işekim ança [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

çālāk irmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 3.

tāzī atlıġ bile münsem ıyarmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tāzī atlıġ bile münsem

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ıyarmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 4.

bu aţım hem yüreklig irmez ança

Ana Cümle

kim arslan birle ķorķmadın yürise

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu aţım hem yüreklig irmez ança

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

arslan birle ķorķmadın yürise

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 5.

eger nāz itsemen maķṣūdum uşbu

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger nāz itsemen

CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

maḳṣūdum uşbu [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 6.

isig ḥelvā ziyanlıġ bolġay tiyü aşukmalın͡g

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

isig ḥelvā ziyanlıġ bolġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. 7.

isigge kiçsü bu hāl

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 8.

manga şekker mübārek şāhka bal

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 8. 1.

manga şekker [ol]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 8. 2.

mübārek şāhḳa bal [ol]

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1649. uş andın song laʿlge urdı elmās

kim uş yaʿni bu işler birle bolmaz

uş andın son͡g laʿlge urdı elmās

Ana Cümle

kim uş yaʿni bu işler birle bolmaz

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

uş andın son͡g laʿlge urdı elmās

CDU Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş yaʿni bu işler birle bolmaz

CDU CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1650. şīrin birle ḳatıġlıḳ ḳıldı mundaġ
velī kön͡glinge urup ʿışk otı dāġ
1651. niçe arslan men͡giz kükrese ol ḥūr
yüz ança tilkülük söz içre ḳılnur

şīrin birle ḳatıġlıḳ ḳıldı mundaġ

1. Cümle

velī kön͡glinge urup ʿışk otı dāġ

niçe arslan meṉgiz kükrese ol ḫūr

yüz ança tilkülük söz içre ḳılnur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

şīrin birle katıġlık kıldı mundaġ

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köṉglinge urup ʿışk otı dāġ

niçe arslan meṉgiz kükrese ol ḫūr

Şart Cümlesi

yüz ança tilkülük söz içre ḳılnur

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

köṉglinge urup ʿışk otı dāġ niçe arslan meṉgiz kükrese ol ḫūr

Z Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yüz ança tilkülük söz içre ḳılnur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1652. çatıp yā tig ḳaşın oḳ kibi sözlep
kiriş birle yüz oḳ urdı kizlep

çatıp yā tig kaşın ok kibi sözlep
Z Z
kiriş birle yüz oḳ urdı kizlep
Z N Y Z
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1653. tili birle bu yan͡glıġ ʿözr ḳıldı
velī közleri yüz min͡g nāz ḳıldı

tili birle bu yan͡glıġ ʿözr ḳıldı
1. Cümle
velī közleri yüz min͡g nāz ḳıldı
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle
tili birle bu yan͡glıġ ʿözr ḳıldı
Z Z Y
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

közleri yüz min͡g nāz kıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1654. niçe kim ʿözr iter bu şāh ḳoymaz
munun͡g bu sözlerin͡ge kirmez uymaz

niçe kim ʿözr iter bu şāh ḳoymaz

1. Cümle

munun͡g bu sözlerin͡ge kirmez uymaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ʿözr iter

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu şāh ḳoymaz munun͡g bu sözlerin͡ge kirmez uymaz

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bu şāh ḳoymaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

[bu şāh] munuṅg bu sözleriṅge kirmez

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 3.

[bu şāh] uymaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1655. körer kim ḫusrav ol işde ısındı
ḳolın helvā yimekke ḳayra sundı

körer kim ḫusrav ol işde ısındı

Ana Cümle

ḳolın helvā yimekke ḳayra sundı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḫusrav ol işde ısındı

1. Cümle

kolın helvā yimekke ḳayra sundı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ḫusrav ol işde ısındı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav] ḳolın helvā yimekke ḳayra sundı

Ö N Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1656. bu bolmaz imdi tiyü ḥīle ḳıldı
ḳatıġ evkelenip yüzin çevürdi

bu bolmaz imdi tiyü ḫīle ḳıldı

1. Cümle

katıġ evkelenip yüzin çevürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu bolmaz imdi tiyü ḫīle ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu bolmaz imdi

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

katıġ evkelenip yüzin çevürdi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1657. çevürdi şāh yüzinge taḫta-i ʿāc

kim uş şāhḳa kereklig taḫt hem tāc

çevürdi şāh yüzinge taḫta-i ʿāc

Ana Cümle

kim uş şāhḳa kereklig taḫt hem tāc

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

çevürdi şāh yüzinge taḫta-i ʿāc

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş şāhḳa kereklig [ol] taḫt hem tāc

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1658. şāh aytur kil işit bu bir sözümni
çevür yüzüng yarut ḳayra közümni
1659. bu tünni ḫoş tutalıng kim tapulmaz
yiterbiz tangḳa tip ḥükm itse bolmaz
1660. kilür tip nisyege kil köymeling biz
anuḳnı ıçḳınıp song köymeling biz
1661. ḳoy öz zülfüng bile az oyna iy cān
mini zülfüng tig ök ḳılma perīşān

1662. bir ol mengü suv̇ındın igligi͡ngke
raḥım ḳıl āḫır uş köynükligi͡ngke
1663. ḳoya bir şekker irni͡ngni sorayın
közümni tabanını͡ngġa bir süreyin
1664. tik atı͡ng şīrin irmez iy büt-i çin
atı͡ng tig öz boḏu͡ng barçası şīrīn
1665. sev̇inç vaḳtında ḳaḏġunı sal imdi
şīrinlik ḳıl iy şīrin söz al imdi

şāh aytur kil işit bu bir sözümni
Ö Y
çev̇ür yüzü͡ng yarut ḳayra közümni
bu tünni ḫoş tutalı͡ng kim tapulmaz
yiterbiz tan͡gḳa tip ḥükm itse bolmaz
kilür tip nisyege kil köymeli͡ng biz
anuḳnı ıçḳınıp son͡g köymeli͡ng biz
koy öz zülfü͡ng bile az oyna iy cān
mini zülfü͡ng tig ök kılma perīşān
bir ol mengü suv̇ındın igligi͡ngke
rahım kıl āḫır uş köynükligi͡ngke
koya bir şekker irni͡ngni sorayın
közümni tabanını͡ngġa bir süreyin
tik atı͡ng şīrin irmez iy büt-i çin
atı͡ng tig öz boḏu͡ng barçası şīrīn
sev̇inç vaḳtında ḳaḏġunı sal imdi
şīrinlik ḳıl iy şīrin söz al imdi
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kil işit bu bir sözümni

çevür yüzüng yarut ḳayra közümni

1. Cümle

bu tünni ḫoş tutalıng kim tapulmaz

2. Cümle

yiterbiz tangḳa tip ḫükm itse bolmaz

3. Cümle

kilür tip nisyege kil köymeling biz

4. Cümle

anuḳnı ıçḳınıp song köymeling biz

5. Cümle

koy öz zülfüng bile az oyna iy cān

mini zülfüng tig ök ḳılma perīşān

bir ol mengü suvındın igligingke

raḥım ḳıl āḫır uş köynükligingke

6. Cümle

koya bir şekker irningni sorayın

közümni tabanınggа bir süreyin

7. Cümle

tik atıng şīrin irmez iy büt-i çin

8. Cümle

atıng tig öz bodung barçası şīrīn

9. Cümle

sevinç vaḳtında ḳadġunı sal imdi

şīrinlik ḳıl iy şīrin söz al imdi

10. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kil işit bu bir sözümni

1. Cümle 2. Cümle

çevür yüzüng yarut ḳayra közümni

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

işit bu bir sözümni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

çevür yüzüng

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

yarut kayra közümni

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

bu tünni ḫoş tutalıng͡ kim tapulmaz

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu tünni ḫoş tutalıng͡

N Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tapulmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

yiterbiz tang͡ḳa tip ḫükm itse bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yiterbiz tang͡ḳa tip ḫükm itse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yiterbiz tangka

Y YT

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

kilür tip niysege kil

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kilür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

köymeliŋ biz

1. Cümle

anuḳnı ıçḳınıp soŋ köymeliŋ biz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

köymeliŋ biz

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. 2.

anuḳnı ıçḳınıp soŋ köymeliŋ biz

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. Cümle

koy öz zülfüŋ bile az oyna iy cān

1. Cümle 2. Cümle

mini zülfüŋ tig ök ḳılma perīşān

3. Cümle

bir ol mengü suv̇ındın igligi͡ngke

4. Cümle

rahım kıl āḫır uş köynükligi͡ngke

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

6. 1.

koy

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

öz zülfüng bile az oyna iy cān

Z Z Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 3.

mini zülfüng tig ök kılma perīşān

N Z CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. 4.

bir ol mengü suvındın igligingke

Y YT Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 5.

raḥım ḳıl āḫır uş köynükligingke

Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

koya bir şekker irningni sorayın

1. Cümle

közümni tabanınggа bir süreyin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

koya bir şekker irningni sorayın

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

közümni tabanınggа bir süreyin

N YT Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

tik atıng̑ şīrin irmez iy büt-i çin

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

9. Cümle

atıng̑ tig öz bodung̑ barçası şīrīn [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

sevinç vaktında kadġunı sal imdi

1. Cümle

şīrinlik ḳıl iy şīrin söz al imdi

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

10. 1.

sevinç vaktında kadġunı sal imdi

Z N Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 2.

şīrinlik ḳıl iy şīrin

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 3.

söz al imdi

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1666. ayur şīrin mini sen tutmaġıl ḫār
peşīmān bol ḳoy uşbu sözni zinhār

1667. bu susuzluḳḳa niçe tiş bilersen
yüzümdin bu suv̇um tökmek tilersen

1668. bu tün tapmazsen uş mindin bu maḳṣūd
otun͡g ḳızdurma kim bolmaz san͡ga ʿud

1669. bu kön͡glüm mihribān irdi öze hem
kim uş ʿışḳ ornadı ornadı muḥkem

1670. sav̇udı ḳaldı tip saḳınma mini
tilermen cāndın artuḳraḳ ma sini

1671. eger bir dem kön͡gül rāyınça bolsam
ulaş sen tig tiler kim ẕevḳ ḳılsam

1672. velī cān birle nerd oynasa bolmaz
künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa bolmaz
1673. bu ajun eḏgü at birle ḫoş ol bil
yigitlik vaḳtında at ḳılġu ḥāṣıl
1674. kerekmez bir tilekke baġlı ḳılmaḳ
biz iki eḏgüni bednām ḳılmaḳ
1675. hem ol eḏgü uyalsaḳ özümizdin
öz ilgin tökmesek suv̇ yüzümizdin
1676. tişige küç yüritmek bolmaz irlik
özüngge küç yürit bir köster irlik
1677. kişi kim öz boḏınġa küç yüritti
ḫoş angla kim ajun nerdin ol uttu
1678. aḏın uş munça türlüg ẕevḳımız bar
bu bir işni ḳoyung yok tutung iy yar
1679. içer suv̇ hem çaḳınça bolsa eḏgü
telim içseng ziyan tigrür aḫır suv̇
1680. eger mengü suv̇ı bolsa taḳı bu
ḳaçan kim başdın içse cāndın il yu
1681. yaḳīn bil bu tenimge cānsen iy şāh
niteg cānnı tilemegey ten iy şāh
1682. velī bizgekke bu ḥelva yaraşmaz
ig özre arturur ṣafra yaraşmaz

ayur şīrin mini sen tutmaġıl ḫār
Y Ö
peşīmān bol ḳoy uşbu sözni zinhār
bu susuzluḳḳa niçe tiş bilersen
yüzümdin bu suv̇um tökmek tilersen
bu tün tapmazsen uş mindin bu maḳṣūd
otung ḳızdurma kim bolmaz sanga ʿud
bu könglüm mihribān irdi öze hem
kim uş ʿışḳ ornadı ornadı muḥkem

saẏudı ḳaldı tip saḳınma mini
tilermen cāndın artuḳraḳ ma sini
eger bir dem kön͡gül rāyınça bolsam
ulaş sen tig tiler kim zevḳ ḳılsam
velī cān birle nerd oynasa bolmaz
künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa bolmaz
bu ajun edgü at birle ḫoş ol bil
yigitlik vaḳtında at ḳılġu ḥāsıl
kerekmez bir tilekke baġlı ḳılmaḳ
biz iki edgüni bednām ḳılmaḳ
hem ol edgü uyalsaḳ özümizdin
öz ilgin tökmesek suẏ yüzümizdin
tişige küç yüritmek bolmaz irlik
özün͡gge küç yürit bir köster irlik
kişi kim öz bodınġa küç yüritti
ḫoş an͡gla kim ajun nerdin ol uttu
adın uş munça türlüg zevḳımız bar
bu bir işni koyun͡g yok tutun͡g iy yar
içer suẏ hem çaḳınça bolsa edgü
telim içsen͡g ziyan tigrür aḫır suẏ
eger mengü suẏı bolsa taḳı bu
kaçan kim başdın içse cāndın il yu
yaḳīn bil bu tenimge cānsen iy şāh
niteg cānnı tilemegey ten iy şāh
velī bizgekke bu ḫelva yaraşmaz
ig özre arturur ṣafra yaraşmaz

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

mini sen tutmaġıl ḫār
peşīmān bol ḳoy uşbu sözni zinhār
1. Cümle
bu susuzlukka niçe tiş bilersen
yüzümdin bu suv̇um tökmek tilersen
bu tün tapmazsen uş mindin bu maḳṣūd
2. Cümle
otun͡g kızdurma kim bolmaz san͡ga ʿud
3. Cümle
bu kön͡glüm mihribān irdi öze hem
kim uş ʿışḳ ornadı ornadı muḥkem
4. Cümle
sav̇udı ḳaldı tip saḳınma mini
5. Cümle
tilermen cāndın artuḳraḳ ma sini
6. Cümle
eger bir dem kön͡gül rāyınça bolsam
ulaş sen tig tiler kim zevḳ kılsam
velī cān birle nerd oynasa bolmaz
künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa bolmaz
7. Cümle
bu ajun edgü at birle ḫoş ol bil
8. Cümle 9. Cümle
yigitlik vaḳtında at ḳılġu ḫāṣıl
10. Cümle
kerekmez bir tilekke baġlı ḳılmaḳ
biz iki edgüni bednām ḳılmaḳ
11. Cümle
hem ol edgü uyalsaḳ özümizdin
öz ilgin tökmesek suv̇ yüzümizdin
tişige küç yüritmek bolmaz irlik
12. Cümle

özüngge küç yürit bir köster irlik

13. Cümle

kişi kim öz bodınġa küç yüritti

14. Cümle

hoş angla kim ajun nerdin ol uttu

15. Cümle

adın uş munça türlüg zevkımız bar

16. Cümle

bu bir işni ḳoyung yok tutung iy yar

17. Cümle

içer suv hem çakınça bolsa edgü

18. Cümle

telim içseng ziyan tigrür aḫır suv

19. Cümle

eger mengü suvı bolsa taḳı bu

kaçan kim başdın içse cāndın il yu

20. Cümle

yakīn bil bu tenimge cānsen iy şāh

21. Cümle 22. Cümle

niteg cānnı tilemegey ten iy şāh

velī bizgekke bu helva yaraşmaz

ig özre arturur safra yaraşmaz

23. Cümle 24. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mini sen tutmaġıl ḫār

1. Cümle

peşīmān bol ḳoy uşbu sözni zinhār

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

mini sen tutmaġıl ḫār

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[sen] peşīmān bol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[sen] koy uşbu sözni zinhār

Ö Y N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu susuzluḳḳa niçe tiş bilersen

1. Cümle

yüzümdin bu suv̇um tökmek tilersen

2. Cümle

bu tün tapmazsen uş mindin bu maḳṣūd

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bu susuzluḳḳa niçe tiş bilersen

YT Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

yüzümdin bu suv̇um tökmek tilersen

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

bu tün tapmazsen uş mindin bu maḳṣūd

Z Y CDU YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

otun͡g ḳızdurma kim bolmaz san͡ga ʿud

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

otun͡g ḳızdurma

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ʿud bolmaz sa͡nga

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

bu kö͡nglüm mihribān irdi öze hem

Ana Cümle

kim uş ʿışḳ ornadı ornadı muḥkem

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu kö͡nglüm öze mihribān irdi hem

Z Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş ʿışḳ ornadı ornadı muḥkem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

uş ʿışḳ ornadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

[uş ʿışk] ornadı muḥkem

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

saẏudı ḳaldı tip saḳınma mini

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

saẏudı ḳaldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1.

saẏudı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 2.

kaldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

6. Cümle

tilermen cāndın artuḳrak ma sini

Y Z CDU N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

eger bir dem kön͡gül rāyınça bolsam ulaş

sen tig tiler kim zevk kılsam

1. Cümle

velī cān birle nerd oynasa bolmaz

künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa bolmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

7. 1.

eger bir dem kön͡gül rāyınça bolsam

Şart Cümlesi

ulaş sen tig tiler kim zevḳ ḳılsam

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bir dem köngül rāyınça bolsam

CDU Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ulaş sen tig tiler kim zevk kılsam

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ulaş sen tig tiler

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

zevk kılsam

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

cān birle nerd oynasa bolmaz

1. Cümle

künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa bolmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

7. 2. 1.

cān birle nerd oynasa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

cān birle nerd oynasa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2. 2.

künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

künüm ḫoş kiçsü tip yaynasa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

künüm ḫoş kiçsü

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

8. Cümle

bu ajun edgü at birle ḫoş ol

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

yigitlik vaḳtında at ḳılġu ḫāṣıl

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

kerekmez bir tilekke baġlı ḳılmaḳ

Y

biz iki edgüni bednām ḳılmaḳ

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

12. Cümle

hem ol edgü uyalsaḳ özümizdin

öz ilgin tökmesek suv̇ yüzümizdin

Şart Cümlesi

tişige küç yüritmek bolmaz irlik

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

hem ol edgü uyalsaḳ özümizdin

1. Cümle

öz ilgin tökmesek suv̇ yüzümizdin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

12. 1.

hem ol edgü uyalsaḳ özümizdin

CDU N Y YT

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. 2.

öz ilgin tökmesek suv̇ yüzümizdin

Z Y N YT

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

tişige küç yüritmek bolmaz irlik

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

13. Cümle

özüngge küç yürit bir köster irlik

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

13. 1.

özüngge küç yürit

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 2.

bir köster irlik

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

kişi kim öz bodınġa küç yüritti

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

ḫoş angla kim ajun nerdin ol uttu

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

hoş an͡gla

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ajun nerdin ol uttu

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

adın uş munça türlüg zevkımız bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17. Cümle

bu bir işni ḳoyun͡g yok tutun͡g iy yar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve belirtili nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

17. 1.

bu bir işni ḳoyun͡g

N Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17. 2.

yok [bu bir işni] tutun͡g iy yar

CDU N Y CDU

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. Cümle

içer suv̇ hem çaḳınça bolsa edgü

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

içer suv̇ hem çaḳınça

Y N CDU Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

bolsa edgü

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

telim içseng ziyan tigrür aḫır suv

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

telim içseng

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ziyan tigrür aḫır suv

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

eger mengü suvı bolsa takı bu

kaçan kim başdın içse cāndın il yu

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger mengü suvı bolsa takı

1. Cümle

bu kaçan kim başdın içse

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *taḳı* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

20. 1.

eger mengü suv̇ı bolsa

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. 2.

bu ḳaçan kim başdın içse

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

cāndın il yu

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. Cümle

yaḳīn bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. Cümle

bu tenimge cānsen

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

23. Cümle

niteg cānnı tilemegey ten iy şāh

1. Cümle

velī bizgekke bu ḥelva yaraşmaz ig özre arturur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

23. 1.

niteg cānnı tilemegey ten iy şāh

Z N Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz bir soru cümlesidir.

23. 2.

bizgekke bu ḥelva yaraşmaz ig özre arturur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

23. 2. 1.

bizgekke bu ḥelva yaraşmaz

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

23. 2. 2.

[bu ḫelva] ig özre arturur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

24. Cümle

şafra yaraşmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1683. melik kördi kim ol işde irür ḫam
bu yan͡glıġ sözleyü hiç ḳılmaz ārām

melik kördi kim ol işde irür ḫam

Ana Cümle

bu yan͡glıġ sözleyü hiç kılmaz ārām

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melik kördi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol işde irür ḫam

1. Cümle

bu yan͡glıġ sözleyü hiç kılmaz ārām

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol işde irür ḫam

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu yan͡glıġ sözleyü hiç kılmaz ārām

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1684. yana şah yalnıp aytur kim iy şīrin
içim köydi sinin͡g çaḳsız nāzın͡gdın

1685. revā mu kim mini munça ḳınarsen
bişürdün͡g baġrım altun tig sınarsen

1686. yügürdüm cān bile tapġınça sini
tapup ildin birürsen yilge mini

1687. bolur erksiz bu kön͡glüm bir dem ildin
sen ilge kildin͡g uş men bardım ildin

1688. aḫır aymazmen ol kim sen anı sındur
susadım bāri öp bir niçe ḳandur
1689. çiçek bir vaṣl bāġından uş imdi
açıl bir dem küle oltur ḫoş imdi
1690. melik alsa çiçekdin cān bu maḳsūd
kön͡gül ḫoş yıḏġı birle bolsa ḫoşnūd
1691. bari hiç bolmasa boynun͡g ḳuçayın
şeker irnin͡gdin ol gülāb içeyin
1692. baḳa yüzün͡gge kön͡glümni açayın
bütün zülfün͡gni oynayu kiçeyin
1693. kiter ḳaḏġu ḳatımġa kilsen͡g iy ḥūr
yarur kön͡glüm bir açlıp külsen͡g iy ḥūr
1694. barur bolsan͡g yana bu ḳaḏġum artar
çiçek mindin kiter sindin ḳalur ḫār
1695. sen uş baş aġrıġından ḳurtulursen
velī men baş birüp gevde ḳalurmen
1696. cihānda sindin özge yoḳ tilerim
sinin͡gsiz bir zamān yoḳ ḳararım
1697. közüm yüzün͡g bile bolur yaruḳ uş
sini körmesemen kön͡glüm me nāḫoş
1698. sinin͡g açıġ sözün͡g şekker ṣıfatlıġ
sögünçün͡g evken͡g uş baldın ma tatlıġ

yana şah yalnıp aytur kim iy şīrin

Ana Cümle

içim köydi sinin͡g çaḳsız nāzın͡gdın
revā mu kim mini munça ḳınarsen
bişürdün͡g baġrım altun tig sınarsen
yügürdüm cān bile tapġınça sini
tapup ildin birürsen yilge mini
bolur erksiz bu kön͡glüm bir dem ildin
sen ilge kildin͡g uş men bardım ildin

aḫır aymazmen ol kim sen anı sındur
susadım bāri öp bir niçe ḳandur
çiçek bir vasl bāġındın uş imdi
açıl bir dem küle oltur ḫoş imdi
melik alsa çiçekdin cān bu maḳsūd
köng̃ül ḫoş yıdġı birle bolsa ḫoşnūd
bari hiç bolmasa boynung̃ ḳuçayın
şeker irning̃din ol gülāb içeyin
baḳa yüzüng̃ge köng̃lümni açayın
bütün zülfüng̃ni oynayu kiçeyin
kiter kadġu katımġa kilseng̃ iy ḫūr
yarur köng̃lüm bir açlıp külseng̃ iy ḫūr
barur bolsang̃ yana bu ḳadġum artar
çiçek mindin kiter sindin ḳalur ḫār
sen uş baş aġrıġındın ḳurtulursen
velī men baş birüp gevde ḳalurmen
cihānda sindin özge yoḳ tilerim
sining̃siz bir zamān yoḳ ḳararım
közüm yüzüng̃ bile bolur yaruḳ uş
sini körmesemen köng̃lüm me nāḫoş
sining̃ açıġ sözüng̃ şekker sıfatlıġ
sögünçüng̃ evkeng̃ uş baldın ma tatlıġ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana şah yalnıp aytur

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy şīrin içim köydi sining çaḳsız nāzıngdın

1. Cümle

revā mu kim mini munça ḳınarsen

bişürdüng baġrım altun tig sınarsen

2. Cümle

yügürdüm cān bile tapġınça sini

3. Cümle

tapup ildin birürsen yilge mini

4. Cümle

bolur erksiz bu könglüm bir dem ildin

5. Cümle

sen ilge kilding uş men bardım ildin

6. Cümle 7. Cümle

aḫır aymazmen ol kim sen anı sındur

8. Cümle

susadım bāri öp bir niçe ḳandur

9. Cümle

çiçek bir vaṣl bāġındın uş imdi

açıl bir dem küle oltur ḫoş imdi

10. Cümle

melik alsa çiçekdin cān bu maḳsūd

11. Cümle

köngül ḫoş yıdġı birle bolsa ḫoşnūd

12. Cümle

bari hiç bolmasa boynung kuçayın

şeker irningdin ol gülāb içeyin

baḳa yüzüngge könglümni açayın

bütün zülfüngni oynayu kiçeyin

13. Cümle

kiter ḳadġu ḳatımġa kilseng iy ḫūr

14. Cümle

yarur kön͡glüm bir açlıp külsen͡g iy ḫūr

15. Cümle

barur bolsan͡g yana bu kadġum artar

çiçek mindin kiter sindin ḳalur ḫār

sen uş baş aġrıġındın ḳurtulursen

velī men baş birüp gevde ḳalurmen

16. Cümle

cihānda sindin özge yoḳ tilerim

17. Cümle

sinin͡gsiz bir zamān yoḳ ḳararım

18. Cümle

közüm yüzün͡g bile bolur yaruḳ uş

19. Cümle

sini körmesemen kön͡glüm me nāḫoş

20. Cümle

sinin͡g açıġ sözün͡g şekker ṣıfatlıġ

sögünçün͡g evkeng uş baldın ma tatlıġ

21. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şīrin içim köydi sinin͡g çaḳsız nāzın͡gdın

CDU Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

revā mu kim mini munça ḳınarsen

Ana Cümle

bişürdün͡g baġrım altun tig sınarsen

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

revā mu

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

mini munça kınarsen

1. Cümle

bişürdüŋ͡ bağrım altun tig sınarsen

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

mini munça kınarsen

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bişürdüŋ͡ bağrım altun tig

Y N Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

sınarsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yügürdüm cān bile tapġınça sini

Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tapup ildin birürsen yilge mini

Z YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bolur erksiz bu kön͡glüm bir dem

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

ildin sen ilge kilding

YT Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

uş men bardım ildin

CDU Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

ahır aymazmen ol kim sen anı sındur

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ahır aymazmen ol

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

sen anı sındur

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

susadım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

bāri öp bir niçe ḳandur

1. Cümle 2. Cümle

çiçek bir vaṣl bāġından uş imdi

açıl bir dem küle oltur ḫoş imdi

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

10. 1.

bāri öp

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 2.

bir niçe ḳandur

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 3.

çiçek bir vaṣl bāġındın uş imdi açıl

CDU YT CDU Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. 4.

bir dem küle oltur ḫoş imdi

Z Z Y Z Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

melik alsa çiçekdin cān bu maḳsūd [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

kön͡gül ḫoş yıḏġı birle bolsa ḫoşnūd

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

bari hiç bolmasa boynung̑ kuçayın

1. Cümle

şeker irning̑din ol gülāb içeyin

2. Cümle

baḳa yüzüng̑ge köng̑lümni açayın

3. Cümle

bütün zülfüng̑ni oynayu kiçeyin

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

13. 1.

bari hiç bolmasa boynung̑ kuçayın

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 2.

[bari hiç bolmasa] şeker irning̑din ol gülāb içeyin

Z YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 3.

[bari hiç bolmasa] bütün zülfüng̑ni oynayu kiçeyin

Z N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

kiter ḳadġu katımġa kilseng͡ iy ḥūr

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kiter ḳadġu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

katımġa kilseng͡ iy ḥūr

YT Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

yarur köng͡lüm bir açlıp külseng͡ iy ḥūr

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yarur köng͡lüm

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

bir açlıp külseng iy ḫūr

Z Z Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

barur bolsang yana bu ḳadġum artar

Şart Cümlesi

çiçek mindin kiter sindin ḳalur ḫār

sen uş baş aġrıġındın ḳurtulursen

velī men baş birüp gevde ḳalurmen

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

barur bolsang

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yana bu ḳadġum artar

1. Cümle

çiçek mindin kiter sindin ḳalur ḫār

2. Cümle 3. Cümle

sen uş baş aġrıġından ḳurtulursen

velī men baş birüp gevde ḳalurmen

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

16. 1.

yana bu ḳadġum artar

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 2.

çiçek mindin kiter

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 3.

sindin ḳalur ḫār

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 4.

sen uş baş aġrıġından ḳurtulursen

1. Cümle

velī men baş birüp gevde ḳalurmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

16. 4. 1.

sen uş baş aġrıġından kurtulursen

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. 4. 2.

men baş birüp gevde ḳalurmen

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17. Cümle

cihānda sindin özge tilerim yok

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

18. Cümle

sining͡siz bir zamān yok ḳararım

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

19. Cümle

közüm yüzüng͡ bile bolur yaruḳ uş

Ö Z Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

sini körmesemen kӧ͡nglüm me nāḫoş

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

sini körmesemen

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

kӧ͡nglüm me nāḫoş [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. Cümle

sini͡ng açıġ sözü͡ng şekker şıfatlıġ

1. Cümle

sögünçü͡ng evkeng uş baldın ma tatlıġ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

21. 1.

sining açıġ sözüng şekker sıfatlıġ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. 2.

sögünçüng evkeng uş baldın ma tatlıġ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1699. bu yanglıġ niçe söz tedbīr ḳıldı
tutup zülfin yatalıng tip yıḳıldı
1700. bir ança uykuya saldı özini
yana tüzmedi terk açtı közini
1701. yana sevdā tapup yol ol canınġa
bayaḳı ot tutuşup ḫırmanınġa
1702. hevā isig munung otı taḳı tiz
tutuşġay ot tiyü ḳılmadı perhīz

bu yanglıġ niçe söz tedbīr ḳıldı

1. Cümle

tutup zülfin yatalıng tip yıḳıldı

2. Cümle

bir ança uykuya saldı özini

3. Cümle

yana tüzmedi terk açtı közini

4. Cümle

yana sevdā tapup yol ol canınġa

bayakı ot tutuşup ḫırmanınġa

5. Cümle

hevā isig munuŋ otı taḳı tiz

tutuşġay ot tiyü kılmadı perhīz

6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yaŋlıġ niçe söz tedbīr kıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutup zülfin yatalıŋ tip yıkıldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yatalıŋ

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. Cümle

bir ança uykuya saldı özini

Z YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

yana tüzmedi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

terk açtı közini

Z Y N

yana sevdā tapup yol ol canınġa

Z

bayakı ot tutuşup ḫırmanınġa

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

hevā isig munung otı takı tiz

tutuşġay ot tiyü kılmadı perhīz

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

hevā isig munung otı takı tiz tutuşġay ot

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

6. 1.

hevā isig [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

munung otı takı tiz tutuşġay ot [ol]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1703. revān turdı şāh ol ay özre tüşti

oyandı siskenip ol hem tutuştı

revān turdı şāh ol ay özre tüşti

oyandı siskenip ol hem tutuştı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

revān turdı şāh ol ay özre tüşti

1. Cümle 2. Cümle

oyandı siskenip

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

revān turdı şāh

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[şāh] ol ay özre tüşti

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[şāh] oyandı siskenip

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol hem tutuştı

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1704. öküş talaştı küç birle şīrin
ḳaża ḳaytardı kurtuldı ol ildin

öküş talaştı küç birle şīrin

1. Cümle

każa ḳaytardı kurtuldı ol ildin

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş talaştı küç birle şīrin

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

każa ḳaytardı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kurtuldı ol ildin

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1705. körer kim bir yolı kitmiş ḳararı

ḳararsızlıḳda bolmış meṉgzi sarı

körer kim bir yolı kitmiş ḳararı

Ana Cümle

ḳararsızlıḳda bolmış meṉgzi sarı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bir yolı kitmiş ḳararı

1. Cümle

ḳararsızlıḳda bolmış meṉgzi sarı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bir yolı kitmiş kararı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kararsızlıḳda mengzi sarı bolmış

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1706. ayıttı ni kerek muntig ḳılınmaḳ
mini hem özinge küstāḫlıḳ ḳılmaḳ

1707. ḳılınsa ḫāce bu yanglıġ perīşān
tapuġçı hem edebsiz bolur andan

1708. tapuġçılar bile oynatma köp til
ya tik tur ya siyāset yarġusın ḳıl

1709. bu işni terk itip tur terk kitgil
burun bar pādşahlıḳ ḫāṣıl itgil

1710. ḳaçan kim baḫt u tāc ilginge kirgey
ḳamuġ türlüg muradıng tengri birgey

1711. öze devlet tilegil kim uş men
iligge kirse ol bil kim men uş men

1712. işitmezmen bu yolda hiç sözüngni
ḳaçan davlat bile körsem yüzüngni

1713. uşol davlat bile birgem sanga cān
ımezmen düşmen ol davlatka ḳaçman

1714. tapup ol taẖt-i davlat kapġın açsang
muradıng ḳoymaġaymen niçe ḳaçsang
1715. burun cehd irgü kim davlatta bolġay
murad atı köngülçe song çapulġay
1716. ṣabır birle tilekke tigse bolur
timürni aḳrun aḳrun igse bolur
1717. iveklik birle ʿāḳıl işi bitmez
yügürmek birle içegü yaġ tutmaz
1718. bu kün āvāralıḳ ḥālinde muntig
yaraşmaz kim murād sorsang aya big
1719. manga bolup kerekmez munda ḳalsang
atangnıng tāc u taẖtın yāve ḳılsang
1720. eger şahlıḳḳa ḳayra tigsengen sen
diriġā men ḳatıngda bolmaġay men
1721. yigitsen şāhlıḳ itmek bar başıngda
ḳatıġlan bolma kāhil öz işingde
1722. ḳılıç ilige al ḥaḳ yāri birgey
köp il könglin sining sarı evürgey
1723. felek alnıngda ḫod ḳalḳan tutġay
uruşda düşmanıngḳa taş atġay
1724. ilig birse zamāna men me bāri
ḳılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı
1725. yoḳ irse uş duʿa birle ulaşu
meded ḳılġaymen ançaḳ bilgenim bu
1726. bu sözler birle şahnı tiz ḳıldı
felek ajunḳa iş engīz ḳıldı

ayıttı ni kerek muntig ḳılınmaḳ
mini hem özinge küstāẖlıḳ ḳılmaḳ
kılınsa ẖāce bu yanglıġ perīşān
tapuġçı hem edebsiz bolur andan
tapuġçılar bile oynatma köp til

ya tik tur ya siyāset yarġusın ḳıl
bu işni terk itip tur terk kitgil
burun bar pādşahlıḳ hāsıl itgil
kaçan kim baḫt u tāc ilgiṅge kirgey
ḳamuġ türlüg muradıṅg teṅgri birgey
öze devlet tilegil kim uş men
iligge kirse ol bil kim men uş men
işitmezmen bu yolda hiç sözüṅgni
ḳaçan davlat bile körsem yüzüṅgni
uşol davlat bile birgem saṅga cān
ımezmen düşmen ol davlatka ḳaçman
tapup ol taḫt-i davlat kapġın açsaṅg
muradıṅg ḳoymaġaymen niçe ḳaçsaṅg
cehd itgü kim davlatta bolġay
murad atı köṅgülçe soṅg çapulġay
sabır birle tilekke tigse bolur
timürni aḳrun aḳrun igse bolur
ivèklik birle ʿākıl işi bitmez
yügürmek birle içegü yaġ tutmaz
bu kün āvāralıḳ ḥālinde muntig
yaraşmaz kim murād sorsaṅg aya big
maṅga bolup kerekmez munda ḳalsaṅg
ataṅgnıṅg tāc u taḫtın yāve ḳılsaṅg
eger şahlıḳḳa ḳayra tigseṅgen sen
diriġā men katıṅgda bolmaġay men
yigitsen şāhlıḳ itmek bar başıṅgda
ḳatıġlan bolma kāhil öz işiṅgde
ḳılıç ilige al ḥaḳ yāri birgey
köp il köṅglin siniṅg sarı evürgey
felek alnıṅgda ḫod ḳalḳan tutġay
uruşda düşmanıṅgḳa taş atġay
ilig birse zamāna men me bāri

kılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı
yoḳ irse uş duʿa birle ulaşu
meded kılġaymen ançak bilgenim bu
bu sözler birle şahnı tiz kıldı

1. Cümle

felek ajunḳa iş engīz ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ayıttı ni kerek muntig ḳılınmak
mini hem özinge küstāḫlıḳ ḳılmaḳ
kılınsa ḫāce bu yanglıġ perīşān
tapuġçı hem edebsiz bolur andan
tapuġçılar bile oynatma köp til
ya tik tur ya siyāset yarġusın ḳıl
bu işni terk itip tur terk kitgil
burun bar pādşahlıḳ ḫāṣıl itgil
kaçan kim baḫt u tāc ilginge kirgey
kamuġ türlüg muradıng tengri birgey
öze devlet tilegil kim uş men
iligge kirse ol bil kim men uş men
işitmezmen bu yolda hiç sözüngni
kaçan davlat bile körsem yüzüngni
uşol davlat bile birgem sanga cān
ımezmen düşmen ol davlatka kaçman
tapup ol taḫt-i davlat kapġın açsang
muradıng ḳoymaġaymen niçe ḳaçsang
cehd itgü kim davlatta bolġay
murad atı köngülçe song çapulġay
ṣabır birle tilekke tigse bolur
timürni aḳrun aḳrun igse bolur

iẏeklik birle ʿāḳıl işi bitmez
yügürmek birle içegü yaġ tutmaz
bu kün āvāralık ḥālinde muntig
yaraşmaz kim murād sorsaṉg aya big
maṉga bolup kerekmez munda ḳalsaṉg
ataṉgnınṉg tāc u taḫtın yāve ḳılsaṉg
eger şahlıkka kayra tigseṉgen sen
diriġā men katınṉgda bolmaġay men
yigitsen şāhlıḳ itmek bar başınṉgda
katıġlan bolma kāhil öz işiṉgde
kılıç ilige al ḥak yāri birgey
köp il köṉglin siniṉg sarı eẏürgey
felek alnınṉgda ḫod ḳalḳan tutġay
uruşda düşmanınṉgka taş atġay
ilig birse zamāna men me bāri
kılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı
yoḳ irse uş duʿa birle ulaşu
meded ḳılġaymen ançaḳ bilgenim bu

1. Cümle

bu sözler birle şahnı tiz kıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

ayıttı ni kerek muntig kılınmak

Y

mini hem özinṉge küstāḫlıḳ ḳılmaḳ
kılınsa ḫāce bu yaṉglıġ perīşān
tapuġçı hem edebsiz bolur andan
tapuġçılar bile oynatma köp til
ya tik tur ya siyāset yarġusın ḳıl
bu işni terk itip tur terk kitgil

burun bar pādışahlıḳ ḥāṣıl itgil
ḳaçan kim baḫt u tāc ilgiñge kirgey
kamuġ türlüg muradıñg teñgri birgey
öze devlet tilegil kim uş men
iligge kirse ol bil kim men uş men
işitmezmen bu yolda hiç sözüñgni
kaçan davlat bile körsem yüzüñgni
uşol davlat bile birgem sañga cān
ımezmen düşmen ol davlatka ḳaçman
tapup ol taḫt-i davlat kapġın açsañg
muradıñg koymaġaymen niçe ḳaçsañg
burun cehd itgü kim davlatta bolġay
murad atı köñgülçe soñg çapulġay
sabır birle tilekke tigse bolur
timürni aḳrun aḳrun igse bolur
iẏeklik birle ʿāḳıl işi bitmez
yügürmek birle içegü yaġ tutmaz
bu kün āvāralıḳ ḥālinde muntig
yaraşmaz kim murād sorsañg aya big
mañga bolup kerekmez munda ḳalsañg
atañgnıñg tāc u taḫtın yāve kılsañg
eger şahlıkka ḳayra tigseñgen sen
diriġā men ḳatıñgda bolmaġay men
yigitsen şāhlıḳ itmek bar başıñgda
katıġlan bolma kāhil öz işiñgde
kılıç ilige al ḥaḳ yāri birgey
köp il köñglin siniñg sarı eẏürgey
felek alnıñgda ḥod ḳalḳan tutġay
uruşda düşmanıñgḳa taş atġay
ilig birse zamāna men me bāri
ḳılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı
yoḳ irse uş duʿa birle ulaşu

meded ḳılġaymen ançaḳ bilgenim bu

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni kerek muntig ḳılınmaḳ

mini hem özinge küstāḥlıḳ ḳılmaḳ

1. Cümle

kılınsa ḫāce bu yanglıġ perīşān

tapuġçı hem edebsiz bolur andan

2. Cümle

tapuġçılar bile oynatma köp til

3. Cümle

ya tik tur ya siyāset yarġusın ḳıl

4. Cümle

bu işni terk itip tur terk kitgil

burun bar pādışahlıḳ ḥāsıl itgil

5. Cümle

kaçan kim baḫt u tāc ilginge kirgey

kamuġ türlüg muradıng tengri birgey

6. Cümle

öze devlet tilegil kim uş men

7. Cümle

iligge kirse ol bil kim men uş men

8. Cümle

işitmezmen bu yolda hiç sözüngni

kaçan davlat bile körsem yüzüngni

9. Cümle

uşol davlat bile birgem sanga cān

ımezmen düşmen ol davlatka ḳaçman

10. Cümle

tapup ol taḫt-ı davlat kapġın açsan͡g

muradın͡g koymaġaymen niçe kaçsan͡g

11. Cümle

burun cehd itgü kim davlatta bolġay

12. Cümle

murad atı kön͡gülçe son͡g çapulġay

13. Cümle

ṣabır birle tilekke tigse bolur

14. Cümle

timürni aḳrun aḳrun igse bolur

15. Cümle

iveklik birle ʿāḳıl işi bitmez

16. Cümle

yügürmek birle içegü yaġ tutmaz

17. Cümle

bu kün āvāralıḳ ḥālinde muntig

yaraşmaz kim murād sorsan͡g aya big

man͡ga bolup kerekmez munda ḳalsan͡g

atan͡gnın͡g tāc u taḫtın yāve kılsan͡g

18. Cümle

eger ṣahlıḳḳa ḳayra tigsen͡gen sen

diriġā men ḳatın͡gda bolmaġay men

19. Cümle

yigitsen ṣāhlıḳ itmek bar başın͡gda

20. Cümle 21. Cümle

ḳatıġlan bolma kāhil öz işin͡gde

kılıç ilige al ḥaḳ yāri birgey

22. Cümle

köp il kön͡glin sinin͡g sarı evürgey

23. Cümle

felek alnıŋ͡gda ḫod ḳalḳan tutġay

uruşda düşmanıŋ͡gḳa taş atġay

24. Cümle

ilig birse zamāna men me bāri

ḳılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı

yoḳ irse uş duʿa birle ulaşu

meded ḳılġaymen ançaḳ bilgenim bu

25. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1. 1.

ni kerek [ol] muntig ḳılınmaḳ

Y

mini hem özin͡ge küstāḫlıḳ ḳılmaḳ

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1. 1. 2.

ḳılınsa ḫāce bu yan͡glıġ perīşān

Şart Cümlesi

tapuġçı hem edebsiz bolur andan

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ḫāce bu yan͡glıġ perīşān ḳılınsa

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tapuġçı hem edebsiz bolur andan

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 3.

tapuġçılar bile köp oynatma til

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 4.

ya tik tur ya siyāset yarġusın kıl

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya…ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1. 4. 1.

tik tur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 4. 2.

siyāset yarġusın ķıl

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 5.

bu işni terk itip tur terk kitgil

1. Cümle 2. Cümle

burun bar pādışahlıḳ ḥāṣıl itgil

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1. 5. 1.

bu işni terk itip tur

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 5. 2.

terk kitgil

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 5. 3.

burun bar

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 5. 4.

pādışahlık hāşıl itgil

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 6.

ḳaçan kim baḫt u tāc ilgi͡nge kirgey

1. Cümle

kamuġ türlüg muradı͡ng te͡ngri birgey

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ḳaçan kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1. 6. 1.

baḫt u tāc ilgi͡nge kirgey

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 6. 2.

kamuġ türlüg muradı͡ng te͡ngri birgey

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 7.

öze devlet tilegil kim uş men

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

öze devlet tilegil

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş men

CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 8.

iligge kirse ol bil kim men uş men

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iligge kirse ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bil kim men uş men

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

men uş men

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 9.

işitmezmen bu yolda hiç sözüngni

Ana Cümle

kaçan davlat bile körsem yüzüngni

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

işitmezmen bu yolda hiç sözüngni

Y YT Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan davlat bile körsem yüzüngni

Z Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 10.

uşol davlat bile birgem sanga cān

1. Cümle

ımezmen düşmen ol davlatka kaçman

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1. 10. 1.

uşol davlat bile birgem sanga cān

Z Y YT N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 10. 2.

ımezmen düşmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 10. 3.

ol davlatka ḳaçman

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 11.

tapup ol taḫt-ı davlat kapġın açsa͡ng

muradın͡g ḳoymaġaymen niçe ḳaçsa͡ng

1. 1. 12.

burun cehd itgü kim davlatta bolġay

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

burun cehd itgü

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

davlatta bolġay

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 13.

murad atı köngülçe song çapulġay

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 14.

sabır birle tilekke tigse bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

sabır birle tilekke tigse

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 15.

timürni aḳrun aḳrun igse bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

timürni aḳrun aḳrun igse

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 16.

iẏeklik birle ʿāḳıl işi bitmez

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 17.

yügürmek birle içegü yaġ tutmaz

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 18.

bu kün āvāralık ḫālinde muntig

yaraşmaz kim murād sorsang aya big

Ana Cümle

mangа bolup kerekmez munda ḳalsang

atangnıng tāc u taḫtın yāve kılsang

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu kün āvāralık ḫālinde muntig yaraşmaz kim

Z Z Z Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

murād sorsang aya big

1. Cümle

mangа bolup kerekmez munda ḳalsang

2. Cümle

atangnıng tāc u taḫtın yāve kılsang

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

murād sorsang aya big

N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

manga bolup kerekmez munda ḳalsang

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

atangnıng tāc u taḫtın yāve ḳılsang

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 19.

eger şahlıkka kayra tigsengen sen

Şart Cümlesi

diriġā men ḳatıngda bolmaġay men

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

şahlıkka kayra tigsengen sen

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

diriġā men katın͡gda bolmaġay men

CDU Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 20.

yigitsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 21.

şāhlık itmek bar başın͡gda

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 22.

katıġlan bolma kāhil öz işin͡gde kılıç ilige al

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1. 22. 1.

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 22. 2.

bolma kāhil öz işi͡ngde

Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 22. 3.

kılıç ilige al

N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 23.

hak yāri birgey

1. Cümle

köp il kö͡nglin sini͡ng sarı evürgey

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1. 23. 1.

hak yāri birgey

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 23. 2.

[ḫaḳ] köp il kö͡nglin sini͡ng sarı evürgey

Ö Z N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 24.

felek alnı͡ngda ḫod ḳalḳan tutġay

1. Cümle

uruşda düşmanı͡ngka taş atġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1. 24. 1.

felek alnı͡ngda ḫod ḳalḳan tutġay

Ö YT CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 24. 2.

[felek] uruşda düşmanı͡ngka taş atġay

Ö YT YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 25.

ilig birse zamāna men me bāri

kılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı

1. Cümle

yoḳ irse uş duʿa birle ulaşu

meded ḳılġaymen ançaḳ bilgenim bu

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1. 25. 1.

ilig birse zamāna men me bāri

Şart Cümlesi

kılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ilig birse zamāna

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

men me bāri kılu barmaġaymen ol şāh-zāde sarı

Ö CDU CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. 1. 25. 2.

uş duʿa birle ulaşu meded ḳılġaymen ançaḳ bilgenim bu

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. 1. 25. 2. 1.

uş duʿa birle ulaşu meded kılġaymen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 1. 25. 2. 2.

ançak bilgenim bu [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. 2.

bu sözler birle şahnı tiz kıldı

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felek ajunḳa iş engīz ḳıldı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yapısına göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1727. şehinşāh ṣabrı kitip evkelendi
anıng tip kim turup şebdīzge mündi

şehinşāh ṣabrı kitip evkelendi

1. Cümle

anıng tip kim turup şebdīzge mündi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şehinşāh ṣabrı kitip evkelendi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şehinşāh] anıng tip kim turup şebdīzge mündi

Ö Z CDU Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

anıng [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1728. kiçeng̑ ḫoş bolsun kim uş tipredim men
unutma ḳılġanıng̑ işlerni hem sen

kiçeng̑ ḫoş bolsun kim uş tipredim men
1. Cümle
unutma ḳılġanıng̑ işlerni hem sen
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçeng̑ ḫoş bolsun kim uş tipredim men
Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kiçeng̑ ḫoş bolsun
Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş tipredim men
CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

unutma kılġanın͡g işlerni hem sen

Y N CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1729. eger deryā ya ot kilse ön͡gümge

ḳayıtıp baḳmaġaymen hem sün͡gümge

eger deryā ya ot kilse ön͡gümge

Şart Cümlesi

kayıtıp baḳmaġaymen hem sün͡gümge

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

deryā ya ot kilse ön͡gümge

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kayıtıp bakmaġaymen hem sün͡gümge

Z Y CDU YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1730. teŋ͡izge yattım uş tip köymegeymen
kiçip yil tig hem otḳa köymegeymen
1731. ḳılıp tutşu oyaġlıḳ tapmaġaymen
işim bütginçe süsün tatmaġaymen

teŋ͡izge yattım uş tip köymegeymen
1. Cümle
kiçip yil tig hem otḳa köymegeymen
2. Cümle
ḳılıp tutşu oyaġlıḳ tapmaġaymen
3. Cümle
işim bütginçe süsün tatmaġaymen
4. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
teŋ͡izge yattım uş tip köymegeymen
Z Y
(Gizli Özne: Men)
Bu cümle;
a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
İç Cümle
teŋ͡izge yattım uş
YT Y CDU
(Gizli Özne: Men)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

kiçip yil tig hem otḳa köymegeymen

Z CDU YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

tutşu oyaġlıḳ ḳılıp tapmaġaymen

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

işim bütginçe süsün tatmaġaymen

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1732. kerek kim uşbu ev̈ke birle çıḳmaḳ
çaḳıp ögrensemen cān otḳa yaḳmaḳ

1733. ġarıbluḳ otı içe köysemen bir
bişip ḳılsam bişig işimge tedbīr

kerek kim uşbu ev̈ke birle çıḳmaḳ

Ana Cümle

çaḳıp ögrensemen cān otḳa yaḳmaḳ

ġarıbluḳ otı içe köysemen bir

bişip kılsam bişig işimge tedbīr

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kerek kim uşbu evke birle çıkmak

Y CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

çaḳıp ögrensemen cān otḳa yaḳmaḳ

1. Cümle

ġarıbluḳ otı içe köysemen bir

2. Cümle

bişip kılsam bişig işimge tedbīr

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çaḳıp ögrensemen cān otḳa yaḳmaḳ

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ġarıbluḳ otı içe köysemen bir

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bişip bişig işimge tedbīr kılsam

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1734. sining ışkıng mini bīçāre ḳıldı

telim men tigni ʿışḳ āvāre ḳıldı

sining ışkıng mini bīçāre ḳıldı

1. Cümle

telim men tigni ʿışk āvāre kıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sining ışkıng mini bīçāre kıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

telim men tigni ʿışḳ āvāre ḳıldı

Z N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1735. eger ʿışḳın͡g başımda bolmasa bu
başımġa kilmez irdi munça ḳaḍġu

eger ʿışḳın͡g başımda bolmasa bu

Şart Cümlesi

başımġa kilmez irdi munça ḳaḍġu

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ʿışḳın͡g başımda bolmasa

CDU Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

bu başımġa kilmez irdi munça ḳaḍġu

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1736. felek tig boynuma saldın͡g kemendin͡g

çekip kiltürdüng uş ḳayra usandıng

1737. öze içrüp süsün esrük ḳılıp ḫoş
tutup esrük aḏaḳım baġladıng uş

1738. aḏaḳ baġlıġ ayursen bar uruşġıl
oturma düşmanıng birle turuşġıl

felek tig boynuma saldıng kending

1. Cümle

çekip kiltürdüng uş ḳayra usandıng

2. Cümle 3. Cümle

öze içrüp süsün esrük ḳılıp ḫoş
tutup esrük aḏaḳım baġladıng uş

4. Cümle

aḏaḳ baġlıġ ayursen bar uruşġıl

5. Cümle 6. Cümle 7. Cümle

oturma düşmanıng birle turuşġıl

8. Cümle 9. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

felek tig boynuma saldıng kending

Z YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çekip kiltürdüng uş

Z Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kayra usandın͡g

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

öze içrüp süsün esrük kılıp hoş

Z Z

tutup esrük adakım bağladın͡g uş

Z N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

adak bağlığ ayursen

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

adak bağlığ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

6. Cümle

bar

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

uruşğıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

oturma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

9. Cümle

düşmanın͡g birle turuşğıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1739. belī ḳoptum baray düşmanḳa ḳarşu
alay il yā baray uş cānım uruşu

belī ḳoptum baray düşmanḳa ḳarşu

1. Cümle

alay il yā baray uş cānım uruşu

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

belī ḳoptum baray düşmanḳa ḳarşu

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

belī koptum

CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

düşmanḳa karşu baray

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alay il yā baray uş cānım uruşu

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yā* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

alay il

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

baray uş cānım uruşu

Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1740. sining pendingni aldım imdidin song
hevesdin tövbe ḳıldım imdidin song

1741. ilingdin munça türlüg ḳaḏġu yuttum
yana maḥrūm barurmen uş yol tuttum

1742. bu songsuz dostluḳungdın tandım imdi
ni bolsa bolsun ot tig yandım imdi

1743. men avval hem biraz davlatlıġ irdim
bilüsen mülk ü tāc taḫtlıġ irdim
1744. bu yanglıġ mini sergerdān ḳıldıng
i songsuz song yürekim ḳan ḳıldıng

sining pendingni aldım imdidin song
hevesdin tövbe ḳıldım imdidin song
ilingdin munça türlüg ḳadġu yuttum
yana maḫrūm barurmen uş yol tuttum
bu songsuz dostluḳungdın tandım imdi
1. Cümle
ni bolsa bolsun ot tig yandım imdi
2. Cümle
men avval hem biraz davlatlıġ irdim
3. Cümle
bilüsen mülk ü tāc taḫtlıġ irdim
bu yanglıġ mini sergerdān ḳıldıng
i songsuz song yürekim ḳan kıldıng
4. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
sining pendingni aldım imdidin song
1. Cümle
hevesdin tövbe ḳıldım imdidin song
2. Cümle
ilingdin munça türlüg ḳadġu yuttum
3. Cümle
yana maḫrūm barurmen uş yol tuttum
4. Cümle 5. Cümle
bu songsuz dostluḳungdın tandım imdi
6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

sining pendingni aldım imdidin song

N Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

hevesdin tövbe kıldım imdidin song

YT Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

ilingdin munça türlüg kadġu yuttum

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 4.

yana maḫrūm barurmen

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 5.

uş yol tuttum

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 6.

bu songsuz dostlukungdın tandım imdi

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni bolsa bolsun

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ni bolsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Ana Cümle

bolsun

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ot tig yandım imdi

1. Cümle

men avval hem biraz davlatlıġ irdim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

ot tig yandım imdi

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

men avval hem biraz davlatlıġ irdim

Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bilüsen mülk ü tāc taḫtlıġ irdim

1. Cümle 2. Cümle

bu yan͡glıġ mini sergerdān ḳıldın͡g

3. Cümle

i son͡gsuz son͡g yürekim ḳan ḳıldın͡g

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

bilüsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

mülk ü tāc taḫtlıġ irdim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

4. 3.

bu yan͡glıġ mini sergerdān ḳıldın͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 4.

i son͡gsuz son͡g yürekim ḳan ḳıldın͡g

CDU N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1745. eger ʿışḳın͡g tutup kilmese tizgin
ḳayu yil mini ketrür irdi andın

eger ʿışḳın͡g tutup kilmese tizgin

Şart Cümlesi

kayu yil mini ketrür irdi andın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ʿışḳın͡g kilmese tizgin tutup

CDU Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kayu yil mini ketrür irdi andın

Ö N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1746. ḳonuḳladın͡g mini bir niçe kün ḫoş
sürersen imdi nevmīdlik bile uş

konuḳladın͡g mini bir niçe kün ḫoş

1. Cümle

sürersen imdi nevmīdlik bile uş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

konuḳladın͡g mini bir niçe kün ḫoş

Y N Z Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sürersen imdi nevmīdlik bile uş

Y Z Z CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1747. bu kitmeklikni men hem saẏşar irdim
ḳonuḳluḳ munça oḳ bolur tir irdim
1748. oturdum niçe kün ḫān urdın͡g irse
kitermen imdi kim kötürdün͡g irse

bu kitmeklikni men hem saẏşar irdim

konuḳluḳ munça oḳ bolur tir irdim

oturdum niçe kün ḫān urdın͡g irse

1. Cümle

kitermen imdi kim kötürdüng irse

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu kitmeklikni men hem savşar irdim

1. Cümle

konukluk munça ok bolur tir irdim

2. Cümle

oturdum niçe kün ḫān urdıng irse

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

bu kitmeklikni men hem savşar irdim

N Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

konukluk munça ok bolur tir irdim

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

konukluk munça ok bolur

Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. 3.

oturdum niçe kün ḫān urdı͡ng irse

Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitermen imdi kim kötürdü͡ng irse

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kitermen imdi kim

Y Z CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

kötürdü͡ng irse

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1749. munung͡ tig sözlep andın tipredi ol
çerig aṭlandurup tuttı yana yol

munung͡ tig sözlep andın tipredi ol

1. Cümle

çerig atlandurup tuttı yana yol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

munung͡ tig sözlep andın tipredi ol

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] çerig atlandurup yana yol tuttı

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1750. yüridiler tutup ol rūm yolın
sürüp aştılar ol taġları ḳolın

yüridiler tutup ol rūm yolın

1. Cümle

sürüp aştılar ol taġları ḳolın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yüridiler tutup ol rūm yolın

Y Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sürüp aştılar ol tağları ḳolın

Z Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1751. yitip ol ḳayṣarı ilin͡ge bu şāh
ḫabar ḳayṣarḳa ıḏdı kim bol āgah

yitip ol ḳayṣarı ilin͡ge bu şāh

ḫabar ḳayṣarḳa ıḏdı kim bol āgah

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yitip ol ḳayṣarı ilin͡ge bu şāh ḳayṣarḳa ḫabar ıḏdı

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ägah bol

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1752. niteg kim kördi ḳayṣar ol cuvan-baḫt
revān teslim ḳıldı tāc u hem taḫt

niteg kim kördi ḳayṣar ol cuvan-baḫt

1. Cümle

revān teslim ḳıldı tāc u hem taḫt

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kördi ḳayṣar

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol cuvan-baḫt revān teslim ḳıldı tāc u hem taḫt

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1753. bu ʿisi dini ḳuvvetlensün tip ol
ḳızı meryemni birdi ḳaḏġu yip ol
1754. niçe kün ʿişret itip anda boldı
meded ḳılsun çerig bir tiyü ḳoldı

bu ʿisi dini ḳuvvetlensün tip ol
ḳızı meryemni birdi ḳaḏġu yip ol

1. Cümle

niçe kün ʿişret itip anda boldı

2. Cümle

meded ḳılsun çerig bir tiyü ḳoldı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol bu ʿisi dini ḳuvvetlensün tip

Z

ḳızı meryemni birdi ḳaḏġu yip ol

N Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu ʿisi dini ḳuvvetlensün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

[ol] niçe kün ʿişret itip anda boldı

Ö Z Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol] meded ḳılsun çerig bir tiyü ḳoldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

meded ḳılsun çerig bir

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1755. çerig köp birdi hem māl u ḫazīne
kim ol düşmandın al tip eski kīne

çerig köp birdi hem māl u ḫazīne

Ö Z Y CDU N

kim ol düşmandın al tip eski kīne

CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ol düşmandın al eski kīne

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1756. ḥisābsuz köp çerig ḳıldı müheyyā
ayıttı tur oturma tidi hayyā

hisābsuz köp çerig kıldı müheyyā

1. Cümle

ayıttı tur oturma tidi hayyā

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

hisābsuz köp çerig ḳıldı müheyyā

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[çerig] ayıttı tur

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

[çerig] oturma hayyā tidi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

oturma hayyā

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1757. timürdin taġ yan͡glıġ tiprediler
alarnın͡g köplükindin tipredi yir

timürdin taġ yan͡glıġ tiprediler
1. Cümle
alarnın͡g köplükindin tipredi yir
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
timürdin taġ yan͡glıġ tiprediler
Z Y
(Gizli Özne: Onlar)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
alarnın͡g köplükindin tipredi yir
Z Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1758. tamām ilig min͡g ir barça saġıtlıġ
bahādurluḳda tigme min͡g aṭlıġ

tamām ilig min͡g ir barça saġıtlıġ
1. Cümle
bahādurluḳda tigme min͡g aṭlıġ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tamām ilig miṅg ir barça saġıtlıġ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bahādurluḳda tigme miṅg aṭlıġ [ol]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1759. kilürler ḳaṣd itip behram cānınġa
boyalıṅg tip ḳılıç anıṅg ḳanınġa

kilürler kaṣd itip behram cānınġa

Y Z

boyalıṅg tip ḳılıç anıṅg ḳanınġa

Z

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

boyalıṅg ḳılıç anıṅg ḳanınġa

Y N YT

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1760. yaẏuḳ kim yittiler behrām ma bildi
çerig aṭlandurup ol utru kildi

yaẏuḳ yittiler kim behrām ma bildi

1. Cümle

çerig aṭlandurup ol utru kildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yaẏuḳ yittiler kim behrām ma bildi

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yaẏuḳ yittiler

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

behrām ma bildi

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çerig atlandurup ol utru kildi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1761. ḳaçan kim ḳılmasa bu baḫt yāri
ni ḳılsun bolsa ʿālem şehr ü yāri

kaçan kim ḳılmasa bu baḫt yāri
bolsa ʿālem şehr ü yāri ni kılsun

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1762. yitip iki çerig uruşġu yirge
turup biri biriñge utru yirge

1763. süçür körü ünin iştip ol aṭlar
irenler çınayu başlap pulātlar

yitip iki çerig uruşġu yirge

Z

turup biri biriŋge utru yirge

Z

süçür körü ünin iştip ol atlar

Y Z Ö

irenler çınayu başlap pulātlar

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1764. oḳ āvāzı yiringe riŋg yādın

çaḳıp ḳurdı telimler başı yasın

oḳ āvāzı yiringe reŋg yādın

1. Cümle

çaḳıp ḳurdı telimler başı yasın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ok āvāzı yiringe reŋg yādın

YT N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çaḳıp ḳurdı telimler başı yasın

Z Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1765. sün͡giler uçı tüşke tüş kildi

ḳayu kim def῾ini bilmez yıḳıldı

sün͡giler uçı tüşke tüş kildi

1. Cümle

ḳayu kim def῾ini bilmez yıḳıldı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sün͡giler uçı tüşke tuş ḳıldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳayu kim def῾ini bilmez

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

3. Cümle

yıḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1766. ķılıçlar üni çāka-çāk çıķtı

ķutuldı ķayu kim çālāk çıķtı

ķılıçlar üni çāka-çāk çıķtı

1. Cümle

ķutuldı ķayu kim çālāk çıķtı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ķılıçlar üni çāka-çāk çıķtı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ķutuldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ķayu kim çālāk çıķtı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1767. yıḳıldı kimge kim bir gürz tigdi
yaşın oṭlar aḏaḳı birle tökti

yıḳıldı kimge kim bir gürz tigdi

1. Cümle

yaşın oṭlar aḏaḳı birle tökti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yıḳıldı kim kimge bir gürz tigdi

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yıḳıldı

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kimge bir gürz tigdi

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

yaşın otlar adakı birle tökti

N Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1768. irenler kükrer arslan tig ḳarışıp
iki yandın çerig uruşu ḳarşıp

irenler kükrer arslan tig karışıp

Ö Y Z Z

iki yandın çerig uruşu karşıp

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1769. ḳamışlaġ yan͡glıġ an͡gsız ot tüşti
yana başladı barçası tutuştı

kamışlaġ yan͡glıġ an͡gsız ot tüşti

1. Cümle

yana başladı barçası tutuştı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳamışlaġ yan͡glıġ an͡gsız ot tüşti

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana başladı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

barçası tutuştı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1770. sün͡güler tüşti sındı barça ildin
ağazdı baltaçaḳ kesmekke bildin

sün͡güler tüşti sındı barça ildin

1. Cümle

ağazdı baltaçaḳ kesmekke bildin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sün͡güler tüşti sındı barça ildin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

sün͡güler tüşti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[sün͡güler] sındı barça ildin

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aġazdı baltaçaḳ kesmekke bildin

Y Ö YT YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1771. bıḳınġa zaḫm-ı ḫançer yol taptı
ḳılıç aṭ tig boyunlar özre açıttı

bıḳınġa zaḫm-ı ḫançer yol taptı

1. Cümle

ḳılıç aṭ tig boyunlar özre açıttı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bıkınġa zaḫm-ı ḫançer yol taptı

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kılıç aṭ tig boyunlar özre açıttı

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1772. topuzlar zaḫmıdın ḳalḳan uşandı
uşol heybetde aṭlar ḳan ḳaşandı

topuzlar zaḫmıdın ḳalḳan uşandı

1. Cümle

uşol heybetde aṭlar ḳan ḳaşandı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

topuzlar zaḫmıdın ḳalḳan uşandı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uşol heybetde atlar kan kasandı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1773. ecel cānlar son͡gınça yigrü yitti
telim başlar ol uruş bile yitti

ecel cānlar son͡gınça yigrü yitti

1. Cümle

telim başlar ol uruş bile yitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ecel cānlar son͡gınça yigrü yitti

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

telim başlar ol uruş bile yitti

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1774. yapurġaḳ kim niteg töklür ḫızanda
töküldi gevdesindin başlar anda

yapurġaḳ kim niteg töklür ḫızanda

1. Cümle

töküldi gevdesindin başlar anda

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yapurġak kim niteg töklür ḫızanda

Ö CDU Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

töküldi gevdesindin başlar anda

Y YT Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1775. aḳıp boldı irenler ḳanı ceyḫūn
ḳıyāmatdın nişān belgürdi uşol kün

aḳıp boldı irenler ḳanı ceyḫūn

1. Cümle

ḳıyāmatdın nişān belgürdi uşol kün

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

akıp irenler ḳanı ceyḥūn boldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kıyāmatdın nişān belgürdi uşol kün

YT Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1776. ḥisābı yoḳ ḫalāyıḳ ol kün öldi
körügli köz tan͡gırḳap ḥayra ḳaldı

ḥisābı yoḳ ḫalāyıḳ ol kün öldi

1. Cümle

körügli köz tan͡gırḳap ḥayra ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḥisābı yoḳ ḫalāyıḳ ol kün öldi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

körügli köz tan͡gırkap hayra kaldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1777. şehinşāh urdurup bir fil öze tāḫt
ilāhi sen aça bir tiyü bu baḫt
1778. oturmış taḫt öze arslan men͡giz çın
nökerler ilgeri tirtip ḳılıçın

şehinşāh urdurup bir fil öze tāḫt

Ö Z

ilāhi sen aça bir tiyü bu baḫt

Z

oturmış taḫt öze arslan men͡giz çın

Y Z Z CDU

nökerler ilgeri tirtip ḳılıçın

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ilāhi sen aça bir bu baḫt

CDU Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1779. bedir ümmid taḫt alnında oturup
ḳuyaşḳa utru usṭurlab kötürüp
1780. niteg kim boldı vaḳt aydı revān bol
mübārek ṭāliʿ ol düşmānḳa bul yol
1781. sür imdi filni ur şāh kim uttung͡
bu oyun birle uş ajunnı tuttung͡

niteg kim bedir ümmid taḫt alnında oturup
kuyaşka utru usṭurlab kötürüp
boldı vaḳt aydı revān bol

1. Cümle

mübārek ṭāliʿ ol düşmānḳa bul yol
sür imdi filni ur şāh kim uttung͡
bu oyun birle uş ajunnı tuttung͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bedir ümmid taḫt alnında oturup

Z

kuyaşḳa utru usṭurlab kötürüp

Z

boldı vaḳt

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aydı revān bol mübārek ṭāliʿ ol düşmānḳa bul yol

Y

sür imdi filni ur şāh kim uttung͡

bu oyun birle uş ajunnı tuttung͡

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

revān bol mübārek ṭāliʿ ol düşmānḳa bul yol

1. Cümle

sür imdi filni ur şāh kim uttung͡

bu oyun birle uş ajunnı tuttung͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

revān bol mübārek ṭāliʿ ol düşmānḳa bul yol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

revān bol mübārek ṭāliʿ

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ol düşmānḳa bul yol

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sür imdi filni ur şāh kim uttung͡

Ana Cümle

bu oyun birle uş ajunnı tuttung͡

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sür imdi filni ur şāh

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sür imdi filni

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ur şāh

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uttun͡g

1. Cümle

bu oyun birle uş ajunnı tuttun͡g

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

uttun͡g

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu oyun birle uş ajunnı tuttun͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1782. melik behramnı fīl ḫortumı birle
anın͡g tig urdı kim indürdi yirge

melik behramnı fīl ḫortumı birle
anın͡g tig urdı kim indürdi yirge

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

melik behramnı fīl ḫortumı birle anıng̃ tig urdı

Ö N Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

indürdi yirge

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1783. filindin baş ḳoḏı yirge yıḳıldı
ḳavurtluḳda aḏaḳ astında ḳaldı

filindin baş ḳoḏı yirge yıḳıldı

1. Cümle

kavurtluḳda aḏaḳ astında ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

filindin baş ḳoḏı yirge yıḳıldı

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kavurtluḳda aḍaḳ astında ḳaldı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1784. tigip yıḳtı anı bu şāh süsi
sınıḳtılar ḳamuġ behrām süsi

tigip yıḳtı anı bu şāh süsi

1. Cümle

sınıḳtılar ḳamuġ behrām süsi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tigip yıḳtı anı bu şāh süsi

Z Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sınıḳtılar ḳamuġ behrām süsi

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1785. revān iv̇rek tig ol behram uçtı

bu tuyġun ilgindin cān aldı ḳaçtı

revān iv̇rek tig ol behram uçtı

1. Cümle

bu tuyġun ilgindin cān aldı ḳaçtı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

revān iv̇rek tig ol behram uçtı

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol behram] bu tuyġun ilgindin cān aldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol behram] ḳaçtı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1786. çerig barça ḳaçmaḳḳa yüz urdı
soŋ͡gınça şāh çerigi ḳavdı sürdi

çerig barça kaçmakka yüz urdı

1. Cümle

soŋ͡gınça şāh çerigi ḳavdı sürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çerig barça kaçmakka yüz urdı

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

soŋ͡gınça şāh çerigi kavdı sürdi

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri, zarfları ve belirtili nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

soŋ͡gınça şāh çerigi ḳavdı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[son͡gınça] [şāh] [çerigi] sürdi

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1787. aṭı küçlügleri ḳaçtı kutuldı

öküşreki bulun bolup tutuldı

aṭı küçlügleri ḳaçtı kutuldı

1. Cümle

öküşreki bulun bolup tutuldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

aṭı küçlügleri ḳaçtı kutuldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

aṭı küçlügleri ḳaçtı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[aṭı küçlügleri] kutuldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öküşreki bulun bolup tutuldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1788. zamāna uşbu yan͡glıġ dād ḳıldı
kimini ḳul kimin āzād ḳıldı

zamāna uşbu yan͡glıġ dād ḳıldı

1. Cümle

kimini ḳul [ḳıldı] kimin āzād ḳıldı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

zamāna uşbu yan͡glıġ dād ḳıldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[zamāna] kimini ḳul [ḳıldı]

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[zamāna] kimin āzād ḳıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1789. ajun mundaġ telim ḫırman köyürdi
birin aç ḳoydı birin ḫoş toyurdı

ajun mundaġ telim ḫırman köyürdi

1. Cümle

birin aç koydı birin ḫoş toyurdı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun mundaġ telim ḫırman köyürdi

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ajun] birin aç ḳoydı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ajun] birin ḫoş toyurdı

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1790. ḳayu yirge bu ajun birdi rāḥat
kim uş son͡g birmedi yüz ança ḥasret

kayu yirge bu ajun birdi rāḥat

Ana Cümle

kim uş son͡g birmedi yüz ança ḥasret

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kayu yirge bu ajun birdi rāḥat

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

uş son͡g birmedi yüz ança ḥasret

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1791. gehi ṣāfısın içgü gehi üyükin
gehi aş yigü gehi itmek köyükin

gehi ṣāfısın içgü gehi üyükin

1. Cümle

gehi aş yigü gehi itmek köyükin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

gehi ṣāfısın içgü gehi üyükin [içgü]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehi…gehi* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

ṣāfısın içgü

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

üyükin [içgü]

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

gehi aş yigü gehi itmek köyükin [yigü]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehi…gehi* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

aş yigü

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

itmek köyükin [yigü]

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1792. ulaş bu ḫanda şekker yise bolmaz
hemīşe ẕevḳ ḳılġam tise bolmaz

ulaş bu ḫanda şekker yise bolmaz

1. Cümle

hemīşe ẕevḳ ḳılġam tise bolmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ulaş bu ḫanda şekker yise bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ulaş bu ḫanda şekker yise

Z YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

hemīşe zevk kılġam tise bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

hemīşe zevk kılġam tise

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

hemīşe zevḳ ḳılġam

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1793. sevünçde ḳadġu bar ḫurmada ḫārı
yılan bar genc öze hem balda arı

sevünçde ḳadġu bar ḫurmada ḫārı

1. Cümle

yılan bar genc öze hem balda arı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sevünçde ḳadġu bar ḫurmada ḫārı [bar]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

sevünçde ḳadġu bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ḫurmada ḫārı [bar]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yılan bar genc öze hem balda arı [bar]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

yılan bar genc öze

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

hem balda arı [bar]

CDU YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1794. niçe dōst irse yüz ança yaġı ol
niçe küldürse yüz ança yıġı ol

niçe dōst irse yüz ança yaġı ol

1. Cümle

niçe küldürse yüz ança yıġı ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe dōst irse yüz ança yaġı ol

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe dōst irse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yüz ança yaġı ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niçe küldürse yüz ança yıġı ol

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe küldürse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yüz ança yıġı ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1795. körersen birni kim ḫoş şād tirlür
yana birining͡ ʿömür tomarı türlür

körersen birni kim ḫoş şād tirlür

Ana Cümle

yana birining͡ ʿömür tomarı türlür

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körersen birni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

hoş şād tirlür yana birining͡ ʿömür tomarı türlür

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

hoş şād tirlür

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana birining͡ ʿömür tomarı türlür

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1796. kezer biri temaşa birle bağlar
birining͡ boynını an͡gsızdı bağlar

kezer biri temaşa birle bağlar

1. Cümle

birining͡ boynını an͡gsızdı bağlar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kezer biri temaşa birle bağlar

Y Ö Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[biri] birining͡ boynını an͡gsızdı bağlar

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1797. uş anda vāh vayla baş açmaḳ
bu yanda ʿıyş itip maʿşūḳa ḳuçmak

uş anda vāh vayla baş açmaḳ

1. Cümle

bu yanda ʿıyş itip maʿşūḳa ḳuçmak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş anda vāh vayla baş açmaḳ

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2. Cümle

bu yanda ʿıyş itip maʿşūḳa ḳuçmak

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

1798. bu nen͡gler birle dünyā abdān ol
gehī ol yaz yili gehī ḫızān ol

bu nen͡gler birle dünyā abdān ol

1. Cümle

gehī ol yaz yili gehī ḫızān ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu nen͡gler birle dünyā abdān ol

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

gehī ol yaz yili gehī ḫızān ol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehī...gehī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

ol yaz yili [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

ḫızān ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1799. ajun bir toḫṣun aṭḳa oḫṣar iy yār
saḳın kim tipmesün an͡gsızda zinhār

ajun bir toḫṣun aṭḳa oḫṣar iy yār

1. Cümle

saḳın kim tipmesün an͡gsızda zinhār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun bir toḫṣun aṭḳa oḫṣar iy yār

Ö YT Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sakın kim tipmesün a͡ngsızda zinhār

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sakın

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tipmesün a͡ngsızda zinhār

Y Z CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1800. sini tipmezdin aşnu sen anı tip
yaḳın kilme ışanıp bar ḫalaṣ tip

sini tipmezdin aşnu sen anı tip

1. Cümle

yaḳın kilme ışanıp bar ḫalaṣ tip

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

sini tipmezdin aşnu sen anı tip

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[sen] yaḳın kilme ışanıp

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

[sen] bar ḫalaṣ tip

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ḫalaṣ [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1801. biliglig sevgey mü bu bī-vefānı

kim öğrenmiş ulaş ḳılmaḳ cefāını

biliglig sevġey mü bu bī-vefāını

Ana Cümle

kim öğrenmiş ulaş ḳılmaḳ cefāını

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

biliglig sevġey mü bu bī-vefāını

Ö Y CDU N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

öğrenmiş ulaş ḳılmaḳ cefāını

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1802. niteg kim kitti şāh behrāmdın ol taḫt
yana ḫusravḳa ḳaldı mülk ü hem taḫt

niteg kim kitti şāh behrāmdın ol taḫt

1. Cümle

yana ḫusravḳa ḳaldı mülk ü hem taḫt

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

kitti şāh behrāmdın ol taḫt

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yana ḫusravḳa ḳaldı mülk ü hem taḫt

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1803. balıḳ burcındın ay kim baş kötürdi
bu şāhlıḳ burcı͡nga şāhnı kötürdi

balık burcındın ay kim baş kötürdi

1. Cümle

bu şāhlık burcı͡nga şāhnı kötürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

balıḳ burcındın ay kim baş kötürdi

YT Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ay] bu şāhlıḳ burcın͡ga şāhnı kötürdi

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1804. s̲üreyyadın zühre yengeçdin me bercīs

saʿadet birmiş ol te̲slis ü tasdīs

s̲üreyyadın zühre yengeçdin me bercīs

Ö

saʿadet birmiş ol teslis ü tasdīs[22]

Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1805. cemelge yitilip ol ḫurşīd-i manẓur

zuhalge delv içinde salmış ol nūr

cemelge yitilip ol ḫurşīd-i manẓur

Z Ö

zuhalge delv içinde salmış ol nūr

YT YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

[22] Bu öge, *s̲üreyyadın zühre yengeçdin me bercīs* öznesinin açıklayıcısıdır.

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1806. bu ṭāliʿ birle ḳutlandı baḫtı
ilin͡ge kirdi ḳayra öz taḫtı

bu ṭāliʿ birle ḳutlandı baḫtı
1. Cümle
ilin͡ge kirdi ḳayra öz taḫtı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
bu ṭāliʿ birle ḳutlandı baḫtı
Z Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ilin͡ge kirdi ḳayra öz taḫtı
Y Z Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1807. ḫalāyıḳlar ara ʿadli çaẏuḳtı
ḳamuġ illerge eḏgü atı çıḳtı

ḫalāyıḳlar ara ʿadli çaẏuḳtı
1. Cümle
ḳamuġ illerge eḏgü atı çıḳtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

halāyıḳlar ara ʿadli çaẏuḳtı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ illerge edgü atı çıḳtı

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1808. anıng̃ tig ʿadli öze yüritti yarlıġ
kim anıng̃ yarlığından tındı yarlıġ

anıng̃ tig ʿadli öze yüritti yarlıġ

Ana Cümle

kim anıng̃ yarlığından tındı yarlıġ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anıng̃ tig ʿadli öze yüritti yarlıġ

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anıng̀ yarlıġından tındı yarlıġ

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1809. zamāne şāhlıḳı birle kuv̇andı
anuşrevān yana tirildi sandı

zamāne şāhlıḳı birle kuv̇andı

1. Cümle

anuşrevān yana tirildi sandı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

zamāne şāhlıḳı birle kuv̇andı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[zamāne] anuşrevān yana tirildi sandı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

anuşrevān yana tirildi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1810. sınuḳlar köŋ͡glinde ornattı mehrin

ẓālimler üstiŋ͡ge yüritti ḳahrın

sınuḳlar köŋ͡glinde ornattı mehrin

1. Cümle

zālimler üstiŋ͡ge yüritti kahrın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sınuḳlar köŋ͡glinde ornattı mehrin

Ö YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

zālimler üstiŋ͡ge yüritti ḳahrın

Ö YT Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1811. yiti iḳlim bigleri yıġlıp ḳapuġḳa
kemer baġlap turuḳtılar tapuġḳa

yiti iklim bigleri yıġlıp kapuġka
Ö Z
kemer baġlap turuḳtılar tapuġḳa
Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1812. soyurḳadı kimin taplap ḫaracın
kimin maʿzūl itip aldurdı tācın
1813. bu yan͡glıġ barça il işin bitürdi
kön͡gül fārig ḳılıp kim ḫoş oturdı

soyurḳadı kimin taplap ḫaracın
1. Cümle
kimin maʿzūl itip aldurdı tācın
2. Cümle
bu yan͡glıġ barça il işin bitürdi
3. Cümle
kön͡gül fārig ḳılıp kim ḫoş oturdı
4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

soyurḳadı kimin taplap ḫaracın

Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kimin maʿzūl itip aldurdı tācın

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bu yan͡glıġ barça il işin bitürdi

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kön͡gül fārig kılıp kim ḫoş oturdı

Z CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1814. sevüg ḳayġusı ḳayra kār ḳıldı
yana ol ʿışḳı köñglün zār ḳıldı

sevüg kayġusı ḳayra kār ḳıldı
1. Cümle
yana ol ʿışḳı köñglün zār ḳıldı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.
1. Cümle
sevüg kayġusı ḳayra kār ḳıldı
Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ol ʿışḳı köñglün zār ḳıldı
Ö N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1815. ni ol ḳaḏġu köñgüldin sürse bolur
ni ḳaḏġusınġa çāre ḳılsa bolur

ni ol ḳaḏġu köñgüldin sürse bolur
1. Cümle
ni ḳaḏġusınġa çāre ḳılsa bolur
2. Cümle
Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ol kadġu köŋgüldin sürse bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ol kadġu köŋgüldin sürse

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kadġusınġa çāre ḳılsa bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kadġusınġa çāre kılsa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1816. rāzın açmaḳḳa meryemdin saḳınur
yana ḳayṣar birle ṣarṭın saḳınur

rāzın açmaḳḳa meryemdin saḳınur

1. Cümle

yana kaysar birle ṣarṭın saḳınur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

rāzın açmaḳḳa meryemdin saḳınur

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kayṣar birle ṣarṭın saḳınur

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1817. niçe köp bolmışınca māl u genci
uş ança arttı ol kön͡glinde renci

niçe köp bolmışınca māl u genci
Z
uş ança arttı ol kön͡glinde renci
CDU Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1818. taşı birle külüp ʿışḳ kön͡glin örter
velī rāzın ḫalāyıḳlardın örter

taşı birle külüp ʿışḳ kön͡glin örter
1. Cümle
velī rāzın ḫalāyıḳlardın örter
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle
taşı birle külüp ʿışḳ kön͡glin örter
Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

rāzın ḫalāyıklardın örter

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1819. gehī ʿişret bile özin aẏıtur

geh ıġlamaḳ birle köng͡lin saḳıtur

gehī ʿişret bile özin aẏıtur

1. Cümle

geh ıġlamaḳ birle köng͡lin saḳıtur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehī...geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ʿişret bile özin aẏıtur

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ıġlamaḳ birle köng͡lin saḳıtur

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1820. gehī aytur i diriġā ni ḳılayın
bu igimge dāru kimdin ḳolayın
1821. gehī aytur iy kön͡gil niler tilersen
niçe bolmaçı işke tiş bilersen
1822. ʿāşıḳlıḳ birle şāhlıḳ rāst kilmez
iki işdin birin ḳıl yoḳsa bolmaz

gehī aytur i diriġā ni ḳılayın
bu igimge dāru kimdin ḳolayın

1. Cümle

gehī aytur iy kön͡gil niler tilersen
niçe bolmaçı işke tiş bilersen
ʿāşıklıḳ birle şāhlıḳ rāst kilmez
iki işdin birin ḳıl yoḳsa bolmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehī...gehī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

aytur i diriġā ni ḳılayın
Y
bu igimge dāru kimdin ḳolayın
N
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

i diriġā ni kılayın

1. Cümle

bu igimge dāru kimdin ḳolayın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

i diriġā ni ḳılayın

CDU CDU N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

bu igimge dāru kimdin kolayın

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

aytur iy kön̆gil niler tilersen

Y

niçe bolmaçı işke tiş bilersen

ʿāşıḳlıḳ birle şāhlıḳ rāst kilmez

iki işdin birin ḳıl yoḳsa bolmaz

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy köngil niler tilersen

niçe bolmaçı işke tiş bilersen

1. Cümle

ʿāşıḳlıḳ birle şāhlıḳ rāst kilmez

2. Cümle

iki işdin birin ḳıl yoḳsa bolmaz

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

iy köngil niler tilersen

1. Cümle

niçe bolmaçı işke tiş bilersen

2. Cümle

1. 1.

iy köngil niler tilersen

CDU N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1. 2.

niçe bolmaçı işke tiş bilersen

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ʿāşıḳlıḳ birle şāhlıḳ rāst kilmez

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

iki işdin birin ḳıl yoḳsa bolmaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳsa* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

3. 1.

iki işdin birin ḳıl

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1823. ni ḫoş söz aydı ol pir ü ḫorāsān
külük bir yük mü tartsun yā tigirmen

ni ḫoş söz aydı ol pir ü ḫorāsān
1. Cümle
külük bir yük mü tartsun yā tigirmen
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
ni ḫoş söz aydı ol pir ü ḫorāsān
Z Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
külük yā tigirmen bir yük mü tartsun
Ö N CDU Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1824. bu kün yanımda bolsa irdi ol yār
bu yan͡glıġ bolmaz irdim ʿışḳı da zār

bu kün yanımda bolsa irdi ol yār
Şart Cümlesi
bu yan͡glıġ bolmaz irdim ʿışḳı da zār

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu kün yanımda bolsa irdi ol yār

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bu yan͡glıġ zār bolmaz irdim ʿışḳı da

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1825. ḳanı ol tün kim ol ayım ḳatında
yanaşıp otrur irdim ḫıdmatında

ḳanı ol tün kim ol ayım ḳatında

Ana Cümle

yanaşıp otrur irdim ḫıdmatında

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kanı ol tün

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ol ayım ḳatında yanaşıp otrur irdim ḥıdmatında

YT Z Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

1826. uyudı baḫtım andın son͡g oyandım

ḳamış tig furḳatı otında yandım

uyudı baḫtım andın son͡g oyandım

1. Cümle

kamış tig furḳatı otında yandım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uyudı baḫtım

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

andın son͡g oyandım

1. Cümle

ḳamış tig furḳatı otında yandım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

andın song oyandım

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[andın song] kamış tig furḳatı otında yandım

Z Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1827. kimge ötnüp ḳılayın imdi feryād
kim ol ḳılsun mini bu mungdın āzād

kimge ötnüp ḳılayın imdi feryād

Ana Cümle

kim ol ḳılsun mini bu mungdın āzād

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kimge ötnüp imdi feryād ḳılayın

YT Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ol mini bu mungdın āzād kılsun

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1828. ḳolumġa ḳonmış irdi al laçın
diriġa angsızın ıçḳındım ildin

kolumġa ḳonmış irdi al laçın

1. Cümle

diriġa angsızın ıçḳındım ildin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kolumġa ḳonmış irdi al laçın

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

diriġa angsızın ıçḳındım ildin

CDU Z Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1829. ḳanı ol tatlı tillig atı şīrin

ni yalġuz atı barça zātı şīrin

ḳanı ol tatlı tillig atı şīrin

1. Cümle

ni yalġuz atı barça zātı şīrin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ḳanı ol tatlı tillig atı şīrin

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ni yalġuz atı barça zātı şīrin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ni yalġuz [ol] atı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

barça zātı şīrin [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1830. ḳanı ol ay birle tün ḳata ḫoş
aḍaḳ ilde yüritip ḳılġanım nūş

ḳanı ol ay birle tün ḳata ḫoş

Y

aḍaḳ ilde yüritip ḳılġanım nūş

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1831. ḳanı ol meclisde kim yanaşıp yār
ḳolı ḳol boynı üzre irdi ṭumar

ḳanı kim ol meclisde yanaşıp yār

Ana Cümle

ḳolı ḳol boynı üzre irdi ṭumar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kanı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ol meclisde yanaşıp yār

Z

kolı kol[23] boynı üzre irdi ṭumar

Ö ? Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1832. gehī ol kümüş ḫām tig aḳ saḳaḳın
tutup öpmek çiçek yan͡glıġ yan͡gaḳın
1833. gehi laʿlin sürüp ḫoş ẕevḳ ḳılmaḳ
gehi köp yalbarıp bir ḳoltġa ḳolmaḳ
1834. gehi aç arslan tig āhūḳa yapuşmak
irinler birle şeftālu ḳapuşmaḳ

gehī ol kümüş ḫām tig aḳ saḳaḳın
tutup öpmek çiçek yan͡glıġ yan͡gaḳın
gehi laʿlin sürüp ḫoş ẕevḳ ḳılmaḳ

1. Cümle

gehi köp yalbarıp bir ḳoltġa ḳolmaḳ

[23] Bu sözcüğün beyitteki yeri ve görevi anlamlandırılamamıştır.

gehi aç arslan tig āhūḳa yapuşmak

irinler birle şeftālu ḳapuşmaḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

gehī ol kümüş ḫām tig aḳ saḳakın

tutup öpmek çiçek yan͡glıġ yan͡gakın

1. Cümle

gehi laʿlin sürüp ḫoş ẕevḳ ḳılmaḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehī…gehi* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

ol kümüş ḫām tig aḳ saḳaḳın

tutup öpmek çiçek yan͡glıġ yan͡gaḳın

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

1. 2.

laʿlin sürüp ḫoş ẕevḳ ḳılmaḳ

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2. Cümle

gehi köp yalbarıp bir koltġa kolmak

1. Cümle

gehi aç arslan tig āhūḳa yapuşmak

irinler birle şeftālu ḳapuşmaḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehi…gehi* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

köp yalbarıp bir ḳoltġa ḳolmaḳ

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2. 2.

aç arslan tig āhūḳa yapuşmak

irinler birle şeftālu ḳapuşmaḳ

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

1835. bu sözlerni kim aydım barça kördüm

ḫayāl mu irdi yoḳsa tüş mü yordum

bu sözlerni kim aydım barça kördüm

1. Cümle

ḫayāl mu irdi yoḳsa tüş mü yordum

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu sözlerni kim aydım barça kördüm

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

bu sözlerni kim aydım

N CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

barça kördüm

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫayāl mu irdi yoḳsa tüş mü yordum

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳsa* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

ḫayāl mu irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

tüş mü yordum

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1836. kitip ḫaşmum niçe kim gencim arttı
velī yarsızlıḳımdın rencim arttı

kitip ḫaşmum niçe kim gencim arttı

1. Cümle

velī yarsızlıkımdın rencim arttı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kitip ḫaşmum niçe kim gencim arttı

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yarsızlıkımdın rencim arttı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1837. maṅga aytur ḫalāyıḳ şād bolġıl
tiril ḫoş ḳaḍġudın āzād bolġıl

maṅga aytur ḫalāyık şād bolġıl

YT Y Ö

tiril ḫoş ḳaḍġudın āzād bolġıl

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şād bolġıl tiril ḫoş kadġudın āzād bolġıl

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şād bolġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tiril ḫoş

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kadġudın āzād bolġıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1838. āḫır küçün niteg ḫoş tirileyin
içimdin ḳaḍġu kitmez ni ḳılayın

āḫır küçün niteg ḫoş tirileyin
1. Cümle
içimdin ḳaḍġu kitmez ni ḳılayın
2. Cümle 3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
āḫır küçün niteg ḫoş tirileyin
Z Z Z Z Y
(Gizli Özne: Men)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.
2. Cümle
içimdin ḳaḍġu kitmez
YT Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumsuz cümledir.
3. Cümle
ni kılayın
Z Y
(Gizli Özne: Men)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1839. men ol ḳuşmen kim uş torġa ilindim
ḳutulmazmen ni yan͡glıġ kim ḳılındım

men ol ḳuşmen kim uş torġa ilindim
1. Cümle
kutulmazmen ni yan͡glıġ kim ḳılındım
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
men ol ḳuşmen kim uş torġa ilindim
Ana Cümle Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
men ol ḳuşmen
Ö Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
uş torġa ilindim
YT Y
(Gizli Özne: Men)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
ḳutulmazmen ni yan͡glıġ kim ḳılındım

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kutulmazmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

ni yanglıġ kim kılındım

Z CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1840. niçe kim talpısam berkir bu bāġım
bu bağım birle yoḳ uçġu yaraġım

niçe kim talpısam berkir bu bāġım

1. Cümle

bu bağım birle yok uçġu yaraġım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe kim talpısam berkir bu bāġım

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim talpısam

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Ana Cümle

berkir bu bāġım

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu baġım birle yok uçġu yaraġım

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1841. bu bir yār ḳaḏġusı uş ʿaḳlım aldı
tutup ʿışḳı mini dīvāne ḳıldı

bu bir yār ḳaḏġusı uş ʿaḳlım aldı

1. Cümle

tutup ʿışḳı mini dīvāne ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu bir yār kadġusı uş ʿaklım aldı

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutup ʿışkı mini dīvāne kıldı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1842. bu müng̑din çāre yoḳ özümni yulġu
köp il ḳadġusı ni bilmen ni ḳılġu

bu müng̑din çāre yoḳ özümni yulġu

1. Cümle

köp il ḳadġusı ni bilmen ni ḳılġu

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu müng̑din özümni yulġu çāre yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

köp il kadġusı ni [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

bilmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

ni kılġu

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1843. manga yüz ḳaḏġu yigüçi kerek yār
eger yüz ḳaḏġu yisem men bu düşvār

manga yüz kadġu yigüçi kerek yār

1. Cümle

eger yüz ḳaḏġu yisem men bu düşvār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

manga yüz kadġu yigüçi kerek yār

Z Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger yüz kadġu yisem men bu düşvār

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yüz kadġu yisem men

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bu düşvār [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1844. işek tig yük alıp kötürsemen ʿār
işekler külgey işimge bil iy yār

işek tig yük alıp kötürsemen ʿār

işekler külgey işimge bil iy yār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

işek tig yük alıp kötürsemen ʿār

Şart Cümlesi

işekler külgey işimge

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

işek tig yük alıp kötürsemen ʿār

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

işekler külgey işimge

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bil iy yār

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1845. kön͡gül ansız tilemez davlat u tāc
irür dāim anın͡g vaṣlın͡ga muhtāc

kön͡gül ansız tilemez davlat u tāc

1. Cümle

irür dāim anın͡g vaṣlın͡ga muhtāc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kön͡gül ansız tilemez davlat u tāc

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

[kön͡gül] dāim anın͡g vaslın͡ga muhtāc irür

Ö Z y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1846. perīşan ol sebebdin bu kön͡gül uş
tutabilmen özümni bir zamān ḫoş

perīşan ol sebebdin bu kön͡gül uş

1. Cümle

tutabilmen özümni bir zamān ḫoş

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

perīşan [ol] ol sebebdin bu kön͡gül uş

Y Z Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özümni bir zamān ḫoş tutabilmen

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1847. bu yulduzlar hem reyḥān u bāġ ol
perīşanlıḳda oḳ nāḳış çıraġ ol

bu yulduzlar hem reyḥān u bāġ ol

1. Cümle

perīşanlıḳda oḳ nāḳış çıraġ ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yulduzlar hem reyḥān u bāġ ol

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bu yulduzlar] perīşanlıkda ok nākıs çıraġ ol

Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1848. yarutmaz iv̇ni uçġun bolmasa şemʿ
kim uçġunlar perişan şemʿ irür cemʿ

yarutmaz iv̇ni uçġun bolmasa şemʿ

Ana Cümle

kim uçġunlar perişan şemʿ irür cemʿ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şemʿ yarutmaz iv̇ni uçġun bolmasa

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

şemʿ yarutmaz iv̇ni

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

uçġun bolmasa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

uçġunlar perişan şemʿ irür cemʿ[24]

Ö Y ?

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1849. ķuvardı bu ajun boldı künüm tün
sökel özinge bizgek kildi bu kün

kuvardı bu ajun boldı künüm tün

1. Cümle 2. Cümle

sökel özinge bizgek kildi bu kün

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ķuvardı bu ajun

Y Ö

Bu cümle;

[24] Bu sözcüğün beyitteki görevi ve yeri anlamlandırılamamıştır.

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

künüm tün boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sökel özinge bizgek kildi bu kün

YT Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1850. çayan ininge sıçġan sıġmaz irken
sipürtge ḳuḏruḳınga bağlar andan

çayan ininge sıçġan sıġmaz irken

Z

sipürtge ḳuḏruḳınga bağlar andan

YT Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1851. munung tig niçe suzluġ söz ayıttı

yana öz ḫālıng͡a baḳtı ḳayıttı

1852. kim uş bar davlatım iş bitgey nāçār
çün davlat bar irür hem kilgey ol yār

1853. bu davlatsız uluġluġ ḳılsa bolmaz
biter iş bolsa davlat kiç ḳalmaz

1854. tapar davlat birle ir barça maḳṣūd
kerek ot anda son͡g köydürsen͡gen ʿud

1855. telim baġlıġ ḳāpuġ davlatdın açlur
bolur virāne davlat birle maʿmūr

1856. suvı köp bolsa ḫoş meyve birür bāġ
evünsüz ḳursa bolmaz ḳuşḳa hiç aġ

munun͡g tig niçe suzluġ söz ayıttı
yana öz ḫālıng͡a baḳtı ḳayıttı

Ana Cümle

kim uş bar davlatım iş bitgey nāçār
çün davlat bar irür hem kilgey ol yār
bu davlatsız uluġluġ kılsa bolmaz
biter iş bolsa davlat kiç ḳalmaz
tapar davlat birle ir barça maksūd
kerek ot anda son͡g köydürsen͡gen ʿud
telim baġlıġ kāpuġ davlatdın açlur
bolur virāne davlat birle maʿmūr
suvı köp bolsa ḫoş meyve birür bāġ
evünsüz kursa bolmaz kuşka hiç aġ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

munun͡g tig niçe suzluġ söz ayıttı

1. Cümle

yana öz ḫālıng͡a baḳtı ḳayıttı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

munuŋ tig niçe suzluġ söz ayıttı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana öz ḫālınga baḳtı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kayıttı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş bar davlatım iş bitgey nāçār

1. Cümle 2. Cümle

çün davlat bar irür hem kilgey ol yār

3. Cümle

bu davlatsız uluġluġ ḳılsa bolmaz

4. Cümle

biter iş bolsa davlat kiç kalmaz

5. Cümle

tapar davlat birle ir barça maḳṣūd

6. Cümle

kerek ot anda song̃ köydürseñgen ʿud

7. Cümle 8. Cümle

telim baġlıġ ḳāpuġ davlatdın açlur

9. Cümle

bolur virāne davlat birle maʿmūr

10. Cümle

suv̇ı köp bolsa ḫoş meyve birür bāġ

11. Cümle

ev̇ünsüz ḳursa bolmaz ḳuşḳa hiç aġ

12. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş bar davlatım

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iş bitgey nāçār

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çün davlat bar irür hem kilgey ol yār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

3. 1.

davlat bar irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

hem kilgey ol yār

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bu davlatsız uluġluġ kılsa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu davlatsız uluġluġ kılsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

bolsa davlat biter iş kiç ḳalmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bolsa davlat

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

biter iş kiç kalmaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

biter iş

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[iş] kiç ḳalmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. Cümle

tapar davlat birle ir barça maḳṣūd

Y Z Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

kerek ot

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

anda son͡g köydürsen͡gen ʿud

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

telim baġlıġ ḳāpuġ davlatdın açlur

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

virāne davlat birle maʿmūr bolur

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

suv̇ı köp bolsa ḫoş meyve birür bāġ

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

suv̇ı köp bolsa

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ḫoş meyve birür bāġ

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

ev̇ünsüz aġ ḳursa ḳuşḳa hiç bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ėvünsüz aġ kursa kuşka

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

hiç bolmaz

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1857. bu sözler birle öz kön͡glin aẏıtur

velī ʿışḳ sözin kön͡glün͡ge yaḳıtur

bu sözler birle öz kön͡glin aẏıtur

1. Cümle

velī ʿışk sözin kön͡glün͡ge yakıtur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bu sözler birle öz kön͡glin aẏıtur

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿışḳ sözin kön͡glün͡ge yaḳıtur

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1858. ni ḳılsun ḳaḏġu yiyü ṣabr ḳıldı
ṣabr birle son͡gı maḳṣūdın buldı

ni ḳılsun ḳaḏġu yiyü ṣabr ḳıldı

1. Cümle 2. Cümle

ṣabr birle son͡gı maḳṣūdın buldı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ni ḳılsun

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ḳaḏġu yiyü ṣabr ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sabr birle songı maksūdın buldı

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1859. munung tig aymış ol söz aẏgan üstād
telim renc birle sözge birmiş ol dād

munung tig aymış ol söz aẏgan üstād

1. Cümle

telim renc birle sözge birmiş ol dād

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

munung tig aymış ol söz aẏgan üstād

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

telim renc birle sözge dād birmiş ol

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1860. niteg kim kitti şāh şīrin ḳatındın
fıraḳda tözmedin āh ḳıldı şīrin

niteg kim kitti şāh şīrin ḳatındın

1. Cümle

fıraḳda tözmedin āh ḳıldı şīrin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kitti şāh şīrin ḳatındın

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

fıraḳda tözmedin āh ḳıldı şīrin

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1861. çiçek kitti yiriṅge ḳaldı ḫārı

kön͡gülde ḳalmadı z̲erre ḳararı

ç̲içek kitti yirin͡ge kaldı ẖārı

1. Cümle 2. Cümle

kön͡gülde ḳalmadı z̲erre ḳararı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ç̲içek kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yirin͡ge kaldı ẖārı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kön͡gülde ḳalmadı z̲erre ḳararı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1862. tamām ḳurban ḳoyı tig yıklıp ol ay

a̲daḳ il yirge urup ḳıldı köp vay

tamām ḳurban ḳoyı tig yıklıp ol ay

Z Ö

adak il yirge urup kıldı vay köp

Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1863. ödükde ṭāḳatı çın ṭāḳ boldı

burunḳındın miṉg artuḳ müştāḳ boldı

ödükde ṭāḳatı çın ṭāḳ boldı

1. Cümle

burunḳındın miṉg artuḳ müştāḳ boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ödükde ṭāḳatı çın ṭāḳ boldı

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

burunḳındın miṉg artuḳ müştāḳ boldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1864. yaş ornınġa közindin ḳanlar aḳtı
yana yār ʿışḳı cānın otḳa yaḳtı

yaş ornınġa közindin ḳanlar aḳtı

1. Cümle

yana yār ʿışḳı cānın otḳa yaḳtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

yaş ornınġa közindin ḳanlar aḳtı

YT YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yār ʿışḳı cānın otḳa yaḳtı

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1865. geh aydı ḳanı ḳanda bardı yārım
kim ansız boldı kön͡glüm imdi yarım
1866. geh esrük tig aḏaḳından yıḳıldı
geh ajun cevridin feryād ḳıldı

geh aydı ḳanı ḳanda bardı yārım

kim ansız boldı kön͡glüm imdi yarım

1. Cümle

geh esrük tig adakından yıkıldı

2. Cümle

geh ajun cevridin feryād ḳıldı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *geh…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

aydı ḳanı ḳanda bardı yārım

Y

kim ansız boldı kön͡glüm imdi yarım

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ḳanı ḳanda bardı yārım

Ana Cümle

kim ansız boldı kön͡glüm imdi yarım

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ḳanı ḳanda bardı yārım

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[yārım] kanı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

kanda bardı yārım

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ansız yarım boldı kͦönglüm imdi

Z Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

esrük tig aḍaḳındın yıḳıldı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ajun cevridin feryād ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1867. heves toldı dımaġı kitti uyḳu
yana olturdı cānı özre ḳaḏġu

heves toldı dımaġı kitti uyḳu
1. Cümle 2. Cümle
yana olturdı cānı özre ḳaḏġu
3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

heves toldı dımaġı
Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitti uyḳu
Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

yana olturdı cānı özre ḳaḏġu
Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1868. yana şevḳ otı birle sızdı yaġı
uzun tün boldı köz yaġı çırāġı

yana şevḳ otı birle sızdı yaġı

1. Cümle

uzun tün boldı köz yaġı çırāġı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana şevḳ otı birle sızdı yaġı

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uzun tün boldı köz yaġı çırāġı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1869. serv tig ḳaddi tal yaṉglıġ igildi
çiçek tig meṉgzi ḳaḏġu birle soldı

serv tig ḳaddi tal yaṅglıġ igildi

1. Cümle

çiçek tig meṅgzi kadġu birle soldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

serv tig ḳaddi tal yaṅglıġ igildi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek tig meṅgzi kadġu birle soldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1870. ajun boşluḳlarındın köṅgli kiçti
öz iligin başıṅga toprak saçtı

1871. ḳanattı tırnaḳı birle yaṅgaḳın
yıġıdın tiymedi bir dem ḳaraḳın

ajun boşluḳlarındın köṅgli kiçti

1. Cümle

öz iligin başıṅga toprak saçtı

ḳanattı tırnaḳı birle yaṅgaḳın

yıġıdın tiymedi bir dem ḳaraḳın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun boşluklarından köngli kiçti

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öz iligin başınga toprak saçtı

1. Cümle

kanattı tırnakı birle yangakın

2. Cümle

yıġıdın tiymedi bir dem karakın

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

öz iligin başınga toprak saçtı

Z YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

kanattı tırnakı birle yangakın

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

yığıdın tiymedi bir dem ḳaraḳın

YT Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1872. gehi şekkerge bādemdin töküp yaş
gehi tögdi töşin ilge alıp taş

gehi şekkerge bādemdin töküp yaş
gehi ilge alıp taş tögdi töşin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1873. gehi ol yügrütüp tik kizdi meydān
gehi hasretde ḳıldı boynı çevgān

gehi ol yügrütüp tik kizdi meydān

1. Cümle

gehi hasretde ḳıldı boynı çevgān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehi…gehi* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ol yügrütüp tik kizdi meydān

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hasretde boynı kıldı çevgān

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1874. bu köyükde sızdı ol yüzi nūr
niteg kim suv̇ içinde sızsa kāfūr

bu köyükde sızdı ol yüzi nūr

Ana Cümle

niteg kim suv̇ içinde sızsa kāfūr

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu köyükde sızdı ol yüzi nūr

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

niteg kim suv̇ içinde sızsa kāfūr

CDU YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1875. kilip miḥnet çerigi kitti rāḥat
yaṅ͡gıladı ikinçi ol cerāhāt

kilip miḥnet çerigi kitti rāḥat

1. Cümle

yaṅ͡gıladı ikinçi ol cerāhāt

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kilip miḥnet çerigi kitti rāḥat

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaṅ͡gıladı ikinçi ol cerāhāt

Y Z N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1876. şebiḫun ḳıldı yār ḳadġusı kön͡glin
sınıḳdı ṣabr u ṭāḳat ḳaçtı andın

şebiḫun ḳıldı yār ḳadġusı kön͡glin

1. Cümle

sınıḳdı ṣabr u ṭāḳat ḳaçtı andın

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

şebiḫun ḳıldı yār ḳadġusı kön͡glin

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sınıḳdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sabr u ṭāḳat ḳaçtı andın

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1877. kön͡gül boynadı ʿaḳlın gāret itti

ḳararı ḳalmadı ārāmı kitti

kön͡gül boynadı ʿaḳlın gāret itti

1. Cümle

ḳararı ḳalmadı ārāmı kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kön͡gül boynadı ʿaḳlın gāret itti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kön͡gül boynadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[kön͡gül] ʿaklın gāret itti

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kararı ḳalmadı ārāmı kitti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kararı kalmadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

ārāmı kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1878. öküş cehd itti kim ḳor toldı cānı
ġıdāsı boldı tün kün baġrı ḳanı

öküş cehd itti kim ḳor toldı cānı

1. Cümle

ġıdāsı boldı tün kün baġrı ḳanı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

öküş cehd itti kim ḳor toldı cānı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

öküş cehd itti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kor toldı cānı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ġıdāsı boldı tün kün baġrı ḳanı

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1879. gehi köng͡lin͡ge köp nefrin ḳıldı
kim öz köng͡lüm man͡ga bu ḳın ḳıldı
1880. gehi baḫtınġa aydı kim i aġyār
niçege tigrü mini tutġasen zār
1881. muradım ilge nāgeh kirmiş irdi
çün yarı ḳılmadın͡g uş ḳayra bardı
1882. öḏürdüm bir şehinşāhnı köp ildin

ilimge kirmiş irken bardıng ildin
1883. telim renc birle taptum irdi ol genc
yitürdüm boldı żāyiʿ körmişim renc
1884. çırāġı kirdi ilgimge öçürdüng
manga bu furḳat zehrin içürdüng
1885. tapup mengü suv̇ın ḳoymadıng içsem
yig irdi yatmaḳımdın ming kiz uçsam
1886. çıḳar iç yanmaḳımdım uş tütünüm
kiçer yil tig özemge bir bu tünüm
1887. peşīmān asġı yoḳ ni ḳıġu bilmen
igimge dārū kimdin ḳolġu bilmen

gehi könglinge köp nefrin ḳıldı
kim öz könglüm manga bu ḳın ḳıldı

1. Cümle

gehi baḫtınġa aydı kim i aġyār
niçege tigrü mini tutġasen zār
muradım ilge nāgeh kirmiş irdi
çün yarı ḳılmadıng uş ḳayra bardı
ödürdüm bir şehinşāhnı köp ildin
ilimge kirmiş irken bardıng ildin
telim renc birle taptum irdi ol genc
yitürdüm boldı żāyiʿ körmişim renc
çırāġı kirdi ilgimge öçürdüng
manga bu furḳat zehrin içürdüng
tapup mengü suv̇ın ḳoymadıng içsem
yig irdi yatmaḳımdın ming kiz uçsam
çıḳar iç yanmaḳımdım uş tütünüm
kiçer yil tig özemge bir bu tünüm
peşīmān asġı yoḳ ni ḳıġu bilmen
igimge dārū kimdin ḳolġu bilmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehi…gehi* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kön͡glin͡ge köp nefrin ḳıldı

Ana Cümle

kim öz kön͡glüm man͡ga bu ḳın ḳıldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kön͡glin͡ge köp nefrin ḳıldı

YT Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

öz kön͡glüm man͡ga bu ḳın ḳıldı

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

baḫtınġa aydı kim i aġyār

Ana Cümle

niçege tigrü mini tutġasen zār

muradım ilge nāgeh kirmiş irdi

çün yarı ḳılmadın͡g uş ḳayra bardı

ödürdüm bir şehinşāhnı köp ildin

ilimge kirmiş irken bardın͡g ildin
telim renc birle taptum irdi ol genc
yitürdüm boldı żāyiʿ körmişim renc
çırāġı kirdi ilgimge öçürdün͡g
man͡ga bu furḳat zehrin içürdün͡g
tapup mengü suv̇ın ḳoymadın͡g içsem
yig irdi yatmakımdın min͡g kiz uçsam
çıkar iç yanmakımdım uş tütünüm
kiçer yil tig özemge bir bu tünüm
peşīmān asġı yoḳ ni ḳıġu bilmen
igimge dārū kimdin ḳolġu bilmen

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

baḫtınġa aydı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

i aġyār niçege tigrü mini tutġasen zār

1. Cümle

muradım ilge nāgeh kirmiş irdi

2. Cümle

çün yarı ḳılmadın͡g uş ḳayra bardı

3. Cümle

ödürdüm bir şehinşāhnı köp ildin

4. Cümle

ilimge kirmiş irken bardın͡g ildin

5. Cümle

telim renc birle taptum irdi ol genc

yitürdüm boldı żāyiʿ körmişim renc

6. Cümle 7. Cümle

çırāġı kirdi ilgimge öçürdüng

8. Cümle

manga bu furḳat zehrin içürdüng

9. Cümle

tapup mengü suv̇ın ḳoymadıng içsem

10. Cümle

yig irdi yatmaḳımdın ming kiz uçsam

11. Cümle

çıḳar iç yanmaḳımdım uş tütünüm

kiçer yil tig özemge bir bu tünüm

12. Cümle

peşīmān asġı yoḳ ni ḳılġu bilmen

13. Cümle 14. Cümle 15. Cümle

igimge dārū kimdin ḳolġu bilmen

16. Cümle 17. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

i aġyār niçege tigrü mini tutġasen zār

CDU Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

muradım nāgeh ilge kirmiş irdi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

çün yarı ḳılmadıng̑ uş ḳayra bardı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

3. 1.

yarı kılmadıng̑

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. 2.

uş kayra bardı

CDU Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ödürdüm bir şehinşāhnı köp ildin

Y N YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

ilimge kirmiş irken bardın͡g ildin

Z Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

telim renc birle taptum irdi ol genc

1. Cümle

yitürdüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve belirtisiz nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

6. 1.

telim renc birle taptum irdi ol genc

Z Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

yitürdüm [ol genc]

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

boldı żāyiʿ körmişim renc

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

çırāġı kirdi ilgimge öçürdüng͡

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

8. 1.

çırāġı kirdi ilgimge

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. 2.

öçürdüng͡

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

mang͡a bu furḳat zehrin içürdüng͡

YT N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

tapup mengü suv̇ın ḳoymadın͡g içsem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

10. 1.

tapup mengü suv̇ın ḳoymadın͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

10. 2.

içsem

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

yig irdi yatmakımdın min͡g kiz uçsam

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yatmaḳımdın yig irdi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

miŋ kiz uçsam

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

çıkar iç yanmakımdım uş tütünüm

1. Cümle

kiçer yil tig özemge bir bu tünüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

12. 1.

çıkar iç yanmakımdım uş tütünüm

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. 2.

kiçer yil tig özemge bir bu tünüm

Y Z YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamınan göre olumlu cümledir.

13. Cümle

peşīmān asġı yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

14. Cümle

ni kılġu

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

15. Cümle

bilmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

16. Cümle

igimge dārū kimdin ḳolġu

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

17. Cümle

bilmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1888. bu sözni aytu ḳalmadı mecāli
perīşan boldı yār öskende ḥāli

bu sözni aytu ḳalmadı mecāli

1. Cümle

perīşan boldı yār öskende ḥāli

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu sözni aytu kalmadı mecāli

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

perīşan boldı yār ḥāli öskende

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1889. geh aytur kim son͡gınça yoḳ barayım
muvafiḳ tüşmegey tip ḳayra yārım

geh aytur kim son͡gınça yoḳ barayım

Ana Cümle

muvafiḳ tüşmegey tip ḳayra yārım

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

geh aytur

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

son͡gınça yoḳ barayım

1. Cümle

muvafiḳ tüşmegey tip ḳayra yārım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

son͡gınça yoḳ

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

barayım muvafiḳ tüşmegey ḳayra yārım tip

Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

muvafiḳ tüşmegey ḳayra yārım

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1890. bu saḳış birle köñgli pāre pāre
bolup hiç timedi işinge çāre
1891. yirindin turdı aṭlandı aṭınġa
kilip kirdi mehin bānu ḳatınġa
1892. ḫabar añglattı ḫusravˇ kitgenindin
özi hem köp cefālar itgenindin

bu saḳış birle köñgli pāre pāre

bolup hiç timedi işinge çāre

1. Cümle

yirindin turdı aṭlandı aṭınġa

2. Cümle 3. Cümle

kilip kirdi mehin bānu ḳatınġa

4. Cümle

ḫabar an͡glattı ḫusravẏ kitgenindin

özi hem köp cefa̅lar itgenindin

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu saḳış birle kön͡gli pāre pāre

bolup hiç timedi işinge çāre

Z Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yirindin turdı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

atlandı atınġa

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kilip kirdi mehin bānu ḳatınġa

Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

ḫabar a͡nglattı ḫusravi kitgenindin

N Y

özi hem köp cefālar itgenindin

YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1893. mehin bānū bilip aḥvāl u barın
körer kim iltmiş ol şīrin ḳararın

mehin bānū bilip aḥvāl u barın
körer kim iltmiş ol şīrin ḳararın

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

mehin bānū bilip aḥvāl u barın körer

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iltmiş ol şīrin kararın

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1894. naṣiḥat ḳıldı kim iy cān u şīrin
işit pendimni tut ʿaḳlın͡g ḳulaḳın

1895. niçe kün sen ḳad̲ġuda ṣabır ḳıl
hemīşe ḳad̲ġuda ḳalmaz kişi bil

1896. çiçek tig tīz davlat bolmaz ed̲gü
evme ṣabr it kim işin͡g bitgey aḳru

1897. ḳatıġ aḳġan suv̇ köprügler yıḳar terk
sen aḳrunlıḳ bile bünyād ḳıl berk

1898 uruġnı kim salar yirge ikinçi
ṣabır birle başın kötrür ikinçi

1899. aşuḳġan terk arar yügrüp yol almaz
kim aḳrun sürse tün kün barsa talmaz

1900. kişi kim kötrür altmış batman āsān
biş artuḳ yüklesen͡g hem ḳorḳmaz andan

1901. ni munça ḳad̲ġu yirsen bol fārīġ
öd̲ükde ḳılma al men͡gizin͡gni sarıġ

1902. ṣabır ḳıl baḫt u davlat yarı ḳılġay
tilegey ol sini hem zārı ḳılġay

naṣiḥat ḳıldı kim iy cān u şīrin

Ana Cümle

işit pendimni tut ʿaḳlın͡g ḳulaḳın

niçe kün sen ḳadġuda ṣabır ḳıl
hemīşe ḳadġuda ḳalmaz kişi bil
çiçek tig tīz davlat bolmaz edgü
evme sabr it kim işing bitgey akru
ḳatıġ aḳġan suv köprügler yıḳar terk
sen aḳrunlıḳ bile bünyād ḳıl berk
uruġnı kim salar yirge ikinçi
sabır birle başın kötrür ikinçi
aşuḳġan terk arar yügrüp yol almaz
kim aḳrun sürse tün kün barsa talmaz
kişi kim kötrür altmış batman āsān
biş artuḳ yüklesenġ hem ḳorḳmaz andan
ni munça ḳadġu yirsen bol fārigh
ödükde ḳılma al mengizingni sarıġ
sabır ḳıl baḫt u davlat yarı ḳılġay
tilegey ol sini hem zārı ḳılġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

naṣiḥat ḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy cān u şīrin işit pendimni tut ʿaḳlıng ḳulaḳın
niçe kün sen ḳadġuda ṣabır ḳıl

1. Cümle

hemīşe ḳadġuda ḳalmaz kişi bil

2. Cümle 3. Cümle

çiçek tig tīz davlat bolmaz edgü

4. Cümle

evme sabr it kim işing bitgey akru

5. Cümle

katıġ aḳġan suv köprügler yıḳar terk

sen aḳrunlıḳ bile bünyād ḳıl berk

6. Cümle

uruġnı kim salar yirge ikinçi

ṣabır birle başın kötrür ikinçi

7. Cümle

aşuḳġan terk arar yügrüp yol almaz

kim aḳrun sürse tün kün barsa talmaz

8. Cümle

kişi kim kötrür altmış batman āsān

9. Cümle

biş artuḳ yüklesenġ hem ḳorḳmaz andan

10. Cümle

ni munça ḳadġu yirsen bol fārıġ

ödükde kılma al mengizingni sarıġ

sabır kıl baḫt u davlat yarı kılġay

11. Cümle 12. Cümle

tilegey ol sini hem zārı ḳılġay

13. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy cān u şīrin işit pendimni tut ʿaḳlıng ḳulaḳın

1. Cümle 2. Cümle

niçe kün sen ḳadġuda ṣabır ḳıl

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

iy cān u şīrin işit pendimni

CDU Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ʿaklıng kulakın tut

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

niçe kün sen kadġuda şabır ḳıl

Z Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hemīşe kadġuda kalmaz kişi

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

çiçek tig tīz bolmaz edgü davlat

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

ėvme ṣabr it kim iṣing bitgey aḳru

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ėvme ṣabr it

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ėvme

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

sabr it

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

işing bitgey aḳru

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

katıġ aḳġan suv köprügler yıḳar terk

1. Cümle

sen aḳrunlıḳ bile bünyād ḳıl berk

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

6. 1.

katıġ aḳġan suv köprügler yıḳar terk

Ö N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

sen aḳrunlıḳ bile [köprügler] bünyād ḳıl berk

Ö Z N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

uruġnı salar yirge ikinçi kim

Ana Cümle

sabır birle başın kötrür ikinçi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

uruġnı salar yirge ikinçi

N Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sabır birle başın kötrür ikinçi

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

aşukġan terk arar yügrüp yol almaz

Ana Cümle

kim aķrun sürse tün kün barsa talmaz

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

aşukġan terk arar yügrüp yol almaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

aşukġan terk arar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[aşukġan] yügrüp yol almaz

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

akrun sürse tün kün barsa talmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

akrun sürse tün kün barsa

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

akrun sürse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tün kün barsa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

talmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

9. Cümle

kişi kim kötrür altmış batman āsān

Ö CDU Y N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

biş artuķ yüklesen͡g hem ķorķmaz andan

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

biş artuḳ yüklesen͡g hem

N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

korkmaz andan

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

11. Cümle

ni munça kadġu yirsen bol fārig̱

1. Cümle 2. Cümle

öd̠ükde ḳılma al men͡gizin͡gni sarıġ

3. Cümle

sabır kıl

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

11. 1.

ni munça kadġu yirsen

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

11. 2.

bol fārig̱

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. 3.

ödükde sarıg̱ ḳılma al meng̃izing̃ni

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

11. 4.

sabır kıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

baḫt u davlat yarı ḳılg̱ay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

tilegey ol sini hem zārı ḳılġay

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

13. 1.

tilegey ol sini hem

Y Ö N CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 2.

[ol] zārı ḳılġay

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1903. mehīn bānū bu yaṅglıġ sözler aytur
naṣıḥat ḳıldı ṣīrin köṅglin avıtur

mehīn bānū bu yaṅglıġ sözler aytur

1. Cümle

naṣıḥat ḳıldı ṣīrin köṅglin avıtur

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

mehīn bānū bu yan͡glıġ sözler aytur

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[mehīn bānū] naṣıḥat ḳıldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[mehīn bānū] ṣīrin kön͡glin avıtur

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1904. bu yandın hem niçe söz aydı şāvūr
ḳabul ḳıldı sözin cān birle ol ḥūr

bu yandın hem niçe söz aydı şāvūr

1. Cümle

ḳabul ḳıldı sözin cān birle ol ḥūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu yandın hem niçe söz aydı şāvūr

Z CDU N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kabul kıldı sözin cān birle ol ḫūr

Y N Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1905. içürdi ṣabr otın şāvūr-ı ʿaṭṭar
yaraştı ṣabr birle ma nāçār

içürdi ṣabr otın şāvūr-ı ʿaṭṭar

1. Cümle

yaraştı ṣabr birle ma nāçār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

içürdi ṣabr otın şāvūr-ı ʿaṭṭar

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaraştı ṣabr birle ma nāçār

Y Z CDU Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1906. mehin bānū taḳı köp pend ḳıldı

şirin kön͡glin ṣabırḳa pend ḳıldı

mehin bānū taḳı köp pend ḳıldı

1. Cümle

şirin kön͡glin ṣabırḳa pend ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

mehin bānū taḳı köp pend ḳıldı

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[mehin bānū] şirin kön͡glin sabırḳa pend ḳıldı

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1907. naṣıḥat birle ol ot içrür irken

ḳılıp azıḳ sabır kün kiçrür irken

1908. mehīn bānū vücūdı ḫasta boldı

tolup peymānesi son͡g vaḳtı kildi

naṣıḥat birle ol ot içrür irken

ḳılıp azıḳ sabır kün kiçrür irken

mehīn bānū vücūdı ḫasta boldı

1. Cümle

tolup peymānesi son͡g vaḳtı kildi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

naṣıḥat birle ol ot içrür irken

Z

ḳılıp azıḳ sabır kün kiçrür irken

Z

mehīn bānū vücūdı ḫasta boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tolup peymānesi son͡g vaḳtı kildi

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1909. oḳup ḫalvette aydı kim i şīrin

barurmen aḏrılıp uş imdi sindin
al uş gencler kilidini ilimdin
men imdi il yudum barça ilimdin

okup ḫalvette aydı kim i şīrin

Ana Cümle

barurmen adrılıp uş imdi sindin
al uş gencler kilidini ilimdin
men imdi il yudum barça ilimdin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

okup ḫalvette aydı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

i şīrin barurmen adrılıp uş imdi sindin

1. Cümle

al uş gencler kilidini ilimdin

2. Cümle

men imdi il yudum barça ilimdin

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

i şīrin barurmen aḏrılıp uş imdi sindin

CDU Y Z CDU Z YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

al uş gencler kilidini ilimdin

Y N YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

men imdi il yudum barça ilimdin

Ö Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1911. vaṣiyyet ḳıldı kim vaḳtın͡gnı saḳla
aşuḳma işde öz ḥaddın͡gnı çaḳla

vaṣiyyet kıldı kim vaktın͡gnı sakla

Ana Cümle

aşuḳma işde öz ḥaddın͡gnı çaḳla

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

vaṣiyyet ḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

vaktıŋ͡gnı saḳla

1. Cümle

aşuḳma işde öz ḥaddıŋ͡gnı çaḳla

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

vaḳtıŋ͡gnı saḳla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

aşuḳma işde

Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

öz ḥaddıŋ͡gnı çaḳla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1912. bu söz aygınça nāgeh vaḳtı yitti

ḳafeṣdin cānı ḳuş tig uçtı kitti

bu söz aygınça nāgeh vaḳtı yitti

1. Cümle

kafeṣdin cānı ḳuş tig uçtı kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu söz aygınça nāgeh vaḳtı yitti

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kafeṣdin cānı ḳuş tig uçtı kitti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kafeṣdin cānı ḳuş tig uçtı

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[cānı] kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1913. cihān ol cān-ı şīrindin aḍırdı

cihānın hem cānın şīringe birdi

cihān ol cān-ı şīrindin aḍırdı

1. Cümle

cihānın hem cānın şīringe birdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

cihān ol cān-ı şīrindin aḍırdı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cihānın hem cānın şīringe birdi

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1914. ecel yortıçısı sürdise köçti
teni toprakḳa kirdi cānı uçtı

ecel yortıçısı sürdise köçti

1. Cümle

teni toprakḳa kirdi cānı uçtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ecel yortıçısı sürdise köçti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

teni toprakka kirdi cānı uçtı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

teni toprakḳa kirdi

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

cānı uçtı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1915. munuŋ tig irmiş ajun işleri vāy

ni big tir ni raʿiyyet ni çıġay bay

munuŋ tig irmiş ajun işleri vāy

1. Cümle

ni big tir ni raʿiyyet ni çıġay bay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

munuŋ tig irmiş ajun işleri vāy

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni big tir ni raʿiyyet ni çıġay bay

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

big tir

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

big [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. 2.

raʿiyyet [tir]

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

raʿiyyet [ol]

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. 3.

çıġay bay [tir]

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

çıġay bay [ol]

Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1916. fiġān bu şīşeçi çarḫ ilgidin yār
gehi şīşe ḳılur geh şīşe oynar

fiġān bu şīşeçi çarḫ ilgidin yār

1. Cümle

gehi şīşe ḳılur geh şīşe oynar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

fiġān [ol] bu şīşeçi çarḫ ilgidin yār

Y Ö Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

gehi <u>şīşe ḳılur</u> geh <u>şīşe oynar</u>

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *gehi…geh* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

<u>şīşe kılur</u>

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

<u>şīşe oynar</u>

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1917. ön͡gin muntig ḳılur köp türlü şīşe
ḳılur ol ḳayra sındurmaḳnı pīşe

<u>ön͡gin muntig kılur köp türlü şīşe</u>

1. Cümle

<u>kılur ol ḳayra sındurmaḳnı pīşe</u>

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ön͡gin muntig kılur köp türlü şīşe

Z Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

pīşe ḳılur ol ḳayra sındurmaḳnı

Y Ö Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1918. çetük kim öz balasın toġrup asrar
son͡gı hem özi yir kör ṭurfa bāzār

çetük kim öz balasın toġrup asrar
son͡gı hem özi yir kör turfa bāzār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çetük kim öz balasın toġrup asrar

1. Cümle

son͡gı hem özi yir

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre nesneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

çetük kim öz balasın toġrup asrar

Ö CDU N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

songı hem özi öz balasın yir

Z CDU Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kör turfa bāzār

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1919. zamāne ʿādeti mundaġ irür bil
küçüng yitmişince mundın sen saḳınġıl
1920. bolup ġırra ajunḳa köp ınanma
kiçer yil tig bu yilge sen tayanma

zamāne ʿādeti mundaġ irür bil

1. Cümle

küçüng yitmişince mundın sen saḳınġıl

bolup ġırra ajunḳa köp ınanma

2. Cümle

kiçer yil tig bu yilge sen tayanma

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

1. Cümle

zamāne ʿādeti mundaġ irür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

bil

1. Cümle

küçüng͡ yitmişince mundın sen saḳınġıl

2. Cümle

bolup ġırra ajunḳa köp ınanma

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

küçüng͡ yitmişince mundın sen saḳınġıl

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

bolup ġırra ajunķa köp ınanma

Z YT Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

kiçer yil tig

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bu yilge sen tayanma

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1921. bilürsen cān bināsı yil irür çın
bu yildin bolmaġıl zinhār emin sen

bilürsen cān bināsı yil irür çın

1. Cümle 2. Cümle

bu yildin bolmaġıl zinhār emin sen

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bilürsen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

cān bināsı yil irür çın

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

bu yildin emin bolmaġıl zinhār sen

YT Y CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1922. niçe çulġanġasen bu aġḳa ʿāḳıl
boġazġa çulġanur aġ sen me ġāfil
1923. ḳatıġlan tilkü tig aġḳa yaġuma

ḳoyan tig tilkü alınġa uyuma

niçe çulġanġasen bu aġka ʿākıl

1. Cümle

boġazġa çulġanur aġ sen me ġāfil

2. Cümle

katıġlan tilkü tig aġka yaġuma

koyan tig tilkü alınġa uyuma

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe çulġanġasen bu aġka ʿākıl

Z Y YT CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

boġazġa çulġanur aġ

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sen me ġāfil

1. Cümle

katıġlan tilkü tig aġka yaġuma

2. Cümle 3. Cümle

ḳoyan tig tilkü alınġa uyuma

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

sen me ġāfil [sen]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

tilkü tig aġka yaġuma

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. 4.

koyan tig tilkü alınġa uyuma

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1924. telim börü başın͡ga tilkü yitti
anın͡g alınġa uymaḳ birle bitti

telim börü başın͡ga tilkü yitti

1. Cümle

anın͡g alınġa uymaḳ birle bitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

telim börü başın͡ga tilkü yitti

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anın͡g alınġa uymak birle bitti

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1925. yaḳın bildim bu ajun boşluḳın yār
korur bolmış kişi ḥalınġa oḫşar

yaḳın bildim bu ajun boşluḳın yār

1. Cümle

korur bolmış kişi ḥalınġa oḫşar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yakın bildim bu ajun boşluḳın yār

Y N CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

korur bolmış kişi ḥalınġa oḫşar

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1926. ḳaşımış hālde ḫaşlanur vücūdı
soŋ͡g açıġdın çıḳar burnında derdi

kaşımış hālde ḫaşlanur vücūdı

1. Cümle

soŋ͡g açıġdın çıḳar burnında derdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kaşımış hālde ḫaşlanur vücūdı

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

so͡ng açıġdın çıkar burnında derdi

Z Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1927. ajun cāmında bar aḫır ḫumārı
çiçek bir hefte on bir ay ḫārı

ajun cāmında bar aḫır ḫumārı

1. Cümle

çiçek bir hefte on bir ay ḫārı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun cāmında bar aḫır ḫumārı

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

çiçek bir hefte [bar]

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

on bir ay ḫārı [bar]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1928. ni yirsen uşbu dünyā ḳaḏġusın kim
bu tigmez ḳaḏġusınġa yaḫşı bildim

ni yirsen uşbu dünyā ḳaḏġusın kim
bu tigmez kaḏġusınġa yaḫşı bildim

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni yirsen uşbu dünyā ḳaḏġusın kim

Ana Cümle

bu tigmez kaḏġusınġa

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni yirsen uşbu dünyā ḳaḏġusın

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

bu tigmez ḳadġusınġa

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yahşı bildim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1929. eger yıġsaŋ͡g bu dünyā genc ü mālın
ḳalur ol barça iltürsen vebālın

eger yıġsaŋ͡g bu dünyā genc ü mālın
iltürsen vebālın ḳalur ol barça

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yıġsaŋ͡g bu dünyā genc ü mālın

1. Cümle

iltürsen vebālın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

eger yıġsan͡g bu dünyā genc ü mālın

CDU Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

iltürsen vebālın

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kalur ol barça

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1930 eger bolmasa bir aḳçan͡g taḳı hem

aç ölmezsen yime bolmaçı köp ġam

eger bolmasa bir aḳçan͡g taḳı hem

aç ölmezsen yime bolmaçı köp ġam

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger bolmasa bir akçang takı hem aç ölmezsen

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bolmasa bir akçang takı hem

CDU Y Ö CDU CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

aç ölmezsen

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yime bolmaçı köp ġam [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1931. naṣibung bu ajundın bir ḳarın aş

anı ḫod tigrür ol sen ḳadġudın aş

naṣibung bu ajundın bir ḳarın aş

1. Cümle

anı ḫod tigrür ol sen ḳadġudın aş

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ajundın naṣibung bir ḳarın aş [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anı ḫod tigrür ol

N CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sen ḳadġudın aş

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1932. niçe kim bolsa sinde tendurustluḳ
küçeylik almaz andın ṭabʿ sūstluḳ

niçe kim bolsa sinde tendurustluḳ

Şart Cümlesi

küçeylik almaz andın ṭabʿ sūstluḳ

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim bolsa sinde tendurustluḳ

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

küçeylik almaz andın ṭabʿ sūstluḳ SOR

1933. kisiklig rūzī hem ʿömür bilgil

viṣāl tapmaḳḳa munda cehd ḳılġıl

kisiklig rūzī hem ʿömür bilgil

1. Cümle

viṣāl tapmaḳḳa munda cehd ḳılġıl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kisiklig rūzī hem ʿömür bilgil

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

visāl tapmakka munda cehd kılġıl

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1934. ḳaçan kim ol ölüm boġzuṉġnı tutġay

özüṉg ḳurtulġa yolın terk unutġay

ḳaçan kim ol ölüm boġzuṉġnı tutġay

1. Cümle

özüṉg ḳurtulġa yolın terk unutġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ḳaçan kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ol ölüm boġzuṉġnı tutġay

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özüṉg ḳurtulġa yolın terk unutġay

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

özüng kurtulġa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[özüng] yolın terk unutġay

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1935. ajun balından arı bar saḳınġu

balın az yigü zehrin hem saḳınġu

ajun balından arı bar saḳınġu

1. Cümle

balın az yigü zehrin hem saḳınġu

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ajun balından saḳınġu arı bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ajun balından saḳınġu arı] balın az yigü

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ajun balından saḳınġu arı] zehrin hem saḳınġu

Ö N CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1936. ḳarın toldurma ḳurtlar yan͡glıġ an͡glan
ḳımırsa tig bilin͡g açlıḳḳa baġlan

karın toldurma kurtlar yan͡glıġ an͡glan

1. Cümle 2. Cümle

kımırsa tig bilin͡g açlıkka baġlan

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

karın toldurma kurtlar yan͡glıġ

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

an͡glan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kımırsa tig biliṅ͡g açlıḳḳa baġlan

Z N YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1937. ḳayu kim az yise bizgek tutmaz anı
çıḳar köp yiglining͡ yoḳluḳda cānı

kayu kim az yise bizgek tutmaz anı

1. Cümle

çıkar köp yiglining͡ yokluḳda cānı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kayu kim az yise bizgek tutmaz anı

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ḳayu kim az yise

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bizgek tutmaz anı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

çıḳar köp yiglining̑ cānı yoḳluḳda

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1938. mizaç ev̇rülse kitse istiḳāmet
in̑gen düşvār tapulur bil selāmet

mizaç ev̇rülse kitse istiḳāmet
in̑gen düşvār tapulur bil selāmet

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mizaç ev̇rülse kitse istiḳāmet in̑gen düşvār tapulur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

mizaç ev̇rülse kitse istikāmet

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

mizaç ev̇rülse

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitse istikāmet

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

in͡gen düşvār tapulur

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bil selāmet

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1939. ḥarām ol bu ʿalef tārāc ḳılmaḳ
öz özin dārūḳa muḥtāc ḳılmaḳ

harām ol bu ʿalef tārāc ḳılmak
Y
öz özin dārūḳa muḥtāc ḳılmaḳ
Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1940. açıp son͡g yise itmek şeker tig
ṭabiʿat hiç tilemez şekker iy big

açıp son͡g yise itmek şeker tig
Şart Cümlesi
tabiʿat hiç tilemez şekker iy big
Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

açıp son͡g yise itmek şeker tig
Z Z Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tabiʿat hiç tilemez şekker iy big

Ö Z Y N CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1941. eger ḥalva yiseng̑ bir künde ṣaṣır

vebal ḥaḳ niʿmetin az ṣaṣıt āḫır

eger ḥalva yiseng̑ bir künde ṣaṣır

1. Cümle

vebal ḥaḳ niʿmetin az ṣaṣıt āḫır

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger ḥalva yiseng̑ bir künde ṣaṣır

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger halva yiseng̑

CDU N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bir künde şaşır

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

vebal ḫaḳ niʿmetin az şaşıt āḫır

CDU N Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1942. niçe bu nefs esbābını ḳurmaḳ
niçe bu dünyā ḳaḍġusında turmaḳ

niçe bu nefs esbābını kurmak

1. Cümle

niçe bu dünyā kadġusında turmak

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe bu nefs esbābını ḳurmaḳ

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

niçe bu dünyā ḳadġusında turmaḳ

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1943. ni ḳılġu kim żarūrı ḳılġu tinür

tiriglik niçe kim ḫoş kiçsü tinür

ni ḳılġu kim żarūrı ḳılġu tinür

1. Cümle

niçe kim tiriglik ḫoş kiçsü tinür

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

ni ḳılġu kim żarūrı ḳılġu tinür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni ḳılġu kim żarūrı ḳılġu

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni ḳılġu

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

<u>żarūrı kılġu</u>

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin öznesidir.

2. Cümle

<u>tiriglik ḫoş kiçsü</u> <u>tinür</u>

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

<u>tiriglik</u> <u>ḫoş</u> <u>kiçsü</u>

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin öznesidir.

1944. meger ol yimegey ḳaḍġu ajunda
yirning tig menzili bolmasa munda

meger ol yimegey ḳadġu ajunda

Ana Cümle

yirning tig menzili bolmasa munda

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

meger ol yimegey ḳadġu ajunda

CDU Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

yirning tig menzili bolmasa munda

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1945. kişi kim bu yazıda menzil iter
oturġu yir yigü ḳuvvat ḥāṣıl iter
1946. velī dünyā üçün ḳılma köngül tar
köngül tarlıḳı ḳadġu ketrür iy yar

kişi kim bu yazıda menzil iter

oturġu yir yigü ḳuvvat ḥāṣıl iter

1. Cümle

velī dünyā üçün ḳılma köngül tar

köngül tarlıḳı ḳadġu ketrür iy yar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kişi bu yazıda menzil iter kim

Ana Cümle

oturġu yir yigü kuvvat hāşıl iter

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kişi bu yazıda menzil iter

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

oturġu yir yigü kuvvat hāşıl iter

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

dünyā üçün ḳılma kön͡gül tar

1. Cümle

kön͡gül tarlıḳı ḳadġu ketrür iy yar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

dünyā üçün tar ḳılma kön͡gül

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

kön͡gül tarlıḳı ḳadġu ketrür iy yar

Ö N Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1947. körersen kim felekning͡ mekri ḳalmaz
bu tün kün ala aṭ yügrür talmaz

körersen kim felekning͡ mekri ḳalmaz

Ana Cümle

bu tün kün ala aṭ yügrür talmaz

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körersen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

felekning mekri kalmaz

1. Cümle

bu tün kün ala at yügrür talmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

felekning mekri kalmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

bu tün kün ala at yügrür talmaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

bu tün kün ala at yügrür

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ala at] talmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1948. kiligli rağbet iter kim müneyin
münügli aymaz andın kim ineyin

kiligli rağbet iter kim müneyin

1. Cümle

münügli aymaz andın kim ineyin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiligli rağbet iter kim müneyin

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kiligli rağbet iter

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

müneyin

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

münügli aymaz andın kim ineyin

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

münügli aymaz andın

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ineyin

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1949. eger vāʿıẓsa aytur dünyānı sen
bıraḳġıl kim alayın terk anı men

eger vāʿıẓsa aytur dünyānı sen

Şart Cümlesi

bıraḳġıl kim alayın terk anı men

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger vāʿıẓsa

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

aytur dünyānı sen bırakġıl kim alayın terk anı men

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

dünyānı sen bırakġıl kim alayın terk anı men

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

dünyānı sen bırakġıl

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

alayın terk anı men

Y Z N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1950. eger zāhid ise tın͡gla ni aysa
murādı sen suçulsan͡g alsa keyse

eger zāhid ise tın͡gla ni aysa

1. Cümle

murādı sen suçulsan͡g alsa keyse

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

eger zāhid ise tın͡gla ni aysa

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger zāhid ise

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tın͡gla ni aysa

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

murādı [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sen suçulsa͡ng

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

alsa keyse

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

alsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

keyse

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1951. ni arsıḳmaḳ vefāsız dünyāge bu
kim avval şerbet bile yük içrür aġu

ni arsıḳmaḳ vefāsız dünyāge bu

Ana Cümle

kim avval şerbet bile yük[lüg] içrür aġu

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni arsıḳmaḳ vefāsız dünyāge bu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

avval şerbet bile yük[lüg] aġu içrür

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1952. bu aġu birle bardı ol atamız

ata öldi oġul ḳalġa mı hergiz

bu aġu birle bardı ol atamız

1. Cümle

ata öldi oġul ḳalġa mı hergiz

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu aġu birle bardı ol atamız

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

ata öldi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

oġul ḳalġa mı hergiz

Ö Y CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

1953. niçe bu dünyā ḳaḏġusın yiyürsen
ata öltürgüçini dost tiyürsen

niçe bu dünyā ḳadġusın yiyürsen

1. Cümle

ata öltürgüçini dost tiyürsen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe bu dünyā ḳadġusın yiyürsen

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

ata öltürgüçini dost tiyürsen

N N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

dost [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1954. bu tā yan͡glıġ felekke ur revān oḳ
yaḳın bil kim ajunda hiç vefā yoḳ

bu tā yan͡glıġ felekke ur revān ok

1. Cümle

yaḳın bil kim ajunda hiç vefā yoḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu tā yan͡glıġ felekke ok ur revān

Z YT Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

2. Cümle

yaḳın bil kim ajunda hiç vefā yoḳ

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yaḳın bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ajunda hiç vefā yoḳ

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1955. kirişsiz bolmadın bu çerḫ yası
ulaş iksilmegey bu ḫalḳ u yası

kirişsiz bolmadın bu çerḫ yası
Z
ulaş iksilmegey bu ḫalḳ u yası
Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1956. ni emīnsen kim uş yil tig bu ġaddār
süzer artın͡gdın alnın͡gda ḳuḏuġ bar

ni emīnsen kim uş yil tig bu ġaddār
süzer artın͡gdın alnın͡gda ḳuḏuġ bar
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni emīnsen kim uş yil tig bu ġaddār süzer artın͡gdın

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni emīnsen

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

uş yil tig bu ġaddār süzer artıng͡dın

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alnıng͡da kuduġ bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1957. saḳın hiç bolmaġıl emīn kim uş yir
körersen kim ni yan͡glıġ ādemī yir

sakın hiç bolmaġıl emīn kim uş yir

Ana Cümle

körersen kim ni yan͡glıġ ādemī yir

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

saḳın hiç bolmaġıl emīn

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

saḳın

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

hiç bolmaġıl emīn

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

körersen kim uş yir ni yaṅ͡glıġ ādemī yir

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körersen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş yir ni yanglıġ ādemī yir [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1958. kiçer ḳış yay ve ol hem küzi yazı

öküşrek ḫalḳ bardı ḳaldı azı

kiçer ḳış yay ve ol hem küzi yazı

1. Cümle

öküşrek ḫalḳ bardı ḳaldı azı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçer kış yay ve ol hem küzi yazı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ve* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

kiçer kış yay

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

ol küzi yazı hem [kiçer]

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öküşrek ḫalk bardı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kaldı azı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1959. bu ʿibretni körüp āḫır ni külgü
niçe tatlıġ tirilsen͡g açıġ ölgü

bu ʿibretni körüp āḫır ni külgü

1. Cümle

niçe tatlıġ tirilsen͡g açıġ ölgü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ʿibretni körüp āḫır ni külgü

Z Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

niçe tatlıġ tirilseng açıġ ölgü

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe tatlıġ tirilseng

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

açıġ ölgü

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1960. ḳatıġlıḳ birle kim tirilse munda
cānın āsān birip ḫoş külgey anda

katıġlıḳ birle kim tirilse munda

Şart Cümlesi

cānın āsān birip ḫoş külgey anda

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

katıġlıḳ birle kim tirilse munda

Z Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

cānın āsān birip ḫoş külgey anda

Z Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1961. uluġlar kim ajunnı yaḫşı kildi
ajun ḳaḍġusındın fāriġ tirildi

uluġlar ajunnı yaḫşı kildi kim

Ana Cümle

ajun ḳaḍġusındın fāriġ tirildi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

uluġlar ajunnı yaḫşı kildi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ajun ḳaḍġusındın fāriġ tirildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1962. küler uşbu cihān ol ādemīdin
kim ol dünyā üçün ıçġınsa dīnin

küler uşbu cihān ol ādemīdin

Ana Cümle

kim ol dünyā üçün ıçġınsa dīnin

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

küler uşbu cihān ol ādemīdin

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

kim ol dünyā üçün ıçġınsa dīnin

Ö Z Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1963. ni yigem tiyü ḳad̲ġu yime zinhār
kim iksitmez rūzın͡gnı ol birür bar

ni yigem tiyü ḳad̲ġu yime zinhār

Ana Cümle

kim iksitmez rūzın͡gnı ol birür bar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni yigem tiyü ḳad̲ġu yime zinhār

Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

ni yigem

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Yan Cümle

iksitmez rūzın͡gnı ol birür bar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

iksitmez rūzıng͡nı

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

ol birür bar

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1964. çün ḳalmazsen bu dünyā içre bāḳī
kilür bir niçe künde devr ayaḳı

çün ḳalmazsen bu dünyā içre bāḳī

1. Cümle

kilür bir niçe künde devr ayakı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bāḳī ḳalmazsen bu dünyā içre

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kilür bir niçe künde devr ayaḳı

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

1965. ḳatıġlan bol aḏaḳ kilmişde ḥāżır
küle bar ḫoş perīşān ḳılma ḫāṭır

katıġlan bol aḏaḳ kilmişde ḥāżır

1. Cümle 2. Cümle

küle bar ḫoş perīşān ḳılma ḫāṭır

3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḥāżır bol aḏaḳ kilmişde

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

küle bar ḫoş

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

perīşān ḳılma ḫāṭır

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1966. biligligler ayıtmış ol kün iy yār
yaman eḏgü belürgey kimde ni bar
1967. öküş ḫatun kim anda ir bolġay
yana irmen tigenler zār bolġay

biligligler ayıtmış iy yār ol kün

Ö Y CDU

yaman eḏgü belürgey kimde ni bar

öküş ḫatun kim anda ir bolġay

yana irmen tigenler zār bolġay

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ol kün yaman edgü belürgey kimde ni bar

1. Cümle 2. Cümle

öküş ḫatun kim anda ir bolġay

yana irmen tigenler zār bolġay

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ol kün yaman edgü belürgey

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kimde ni bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

öküş ḫatun anda ir bolġay kim

Ana Cümle

yana irmen tigenler zār bolġay

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

öküş ḫatun anda ir bolġay

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yana irmen tigenler zār bolġay

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin öznesini oluşturan sıfat-fiil grubunun nesnesidir.

İç Cümle

irmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1968. ilāhi başḳa ol kün kilmişinde
ʿaziz tendin bu cān aḏrılmışında

1969. bağışla bu ḳulu͡ngnu͡ng yazuḳını
ʿaṭa ḳıl ol ḳatıġ yol azuḳını

ilāhi başḳa ol kün kilmişinde

ʿaziz tendin bu cān aḏrılmışında

bağışla bu kulun͡gnun͡g yazuḳını

1. Cümle

ʿaṭa ḳıl ol ḳatıġ yol azuḳını

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ilāhi başḳa ol kün kilmişinde

CDU Z

ʿaziz tendin bu cān aḏrılmışında

Z

bağışla bu ḳulun͡gnun͡g yazuḳını

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[başḳa ol kün kilmişinde]

Z

ʿaziz tendin bu cān aḏrılmışında

Z

ʿaṭa ḳıl ol ḳatıġ yol azuḳını

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1970. mehin bānū ilin kim bildi şīrin
çaẏuḳturdı ḫalāyıḳ ara ʿadlin

mehin bānū ilin bildi şīrin kim
Ana Cümle
çaẏuḳturdı ḫalāyıḳ ara ʿadlin
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
mehin bānū ilin bildi şīrin
N Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
çaẏuḳturdı ḫalāyıḳ ara ʿadlin
Y Z N
(Gizli Özne: şīrin)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1971. ulus il ʿadli birle şād boldı
ḳamuġ zindanlılar ol kün āzād boldı

ulus il ʿadli birle şād boldı
1. Cümle
ḳamuġ zindanlılar ol kün āzād boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ulus il ʿadli birle şād boldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kamuġ zindanlılar ol kün āzād boldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1972. ẓulumdın yıġdı ẓālimlerning ilgin
tutup maẓlumlarnıng ol aldı dādın

zulumdın yıġdı ẓālimlerning ilgin

1. Cümle

tutup maẓlumlarnıng dādın ol aldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

zulumdın yıġdı ẓālimlerning ilgin

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutup mazlumlarnıng͡ dādın ol aldı

Z N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1973. buyurdı tatġavullar ḳoydı baçın
soyurḳap almadı ildin ḫarāçın

buyurdı tatġavullar ḳoydı baçın

1. Cümle 2. Cümle

soyurḳap almadı ildin ḫarāçın

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tatġavullar ḳoydı baçın

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

soyurḳap almadı ildin ḫarāçın

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1974. müsellem ḳıldı ol şehr ü rüstāyı
kim edgü bildi dünyādin duʿanı

müsellem ḳıldı ol şehr ü rüstāyı

Ana Cümle

kim edgü bildi dünyādin duʿanı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

müsellem ḳıldı ol şehr ü rüstāyı

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

dünyādin edgü bildi duʿanı

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1975. anın͡g ʿadlinde börü birle ḳoy su
içip yürürler irdi ḫoş yanaşu

anın͡g ʿadlinde börü birle ḳoy su
Z Ö
içip yürürler irdi ḫoş yanaşu
Z Y Z Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1976. raʿiyyetler ḳamuġ ʿadlinden tındı
ekinler öndi ḫaḳdın raḥmat indi

raʿiyyetler kamuġ ʿadlinden tındı
1. Cümle
ekinler öndi ḫaḳdın raḥmat indi
2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

raʿiyyetler ḳamuġ[25] ʿadlinden tındı
Ö CDU Z Y

Bu cümle;

[25] Bu öge, *raʿiyyetler* öznesinin açıklayıcısıdır.

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ekinler öndi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ḫaḳdın raḥmat indi

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1977. telim niʿmet iḏi baḫşāyış itti

ucuzluḳ boldı il asāyiş itti

telim niʿmet iḏi baḫşāyış itti

1. Cümle

ucuzluḳ boldı il asāyiş itti

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

telim niʿmet iḏi baḫşāyış itti

N Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ucuzluk boldı

Ö Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

il asāyiş itti

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1978. ḳaçan kim niyyet eḏgü ḳılsa ilḫān
köp aşlıḳ öner ol yıl şūr yirden

ḳaçan kim niyyet eḏgü ḳılsa ilḫān

Z

köp aşlık öner ol yıl şūr yirden

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1979. bolur il kiñgliki şāh niyyetindin

küzen uḳma bu sözni kim irür çın

bolur il kiṅgliki şāh niyyetindin

1. Cümle

küzen uḳma bu sözni kim irür çın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bolur il kiṅgliki şāh niyyetindin

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

küzen uḳma bu sözni kim irür çın

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

küzen uḳma bu sözni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

irür çın

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1980. ucuzluḳ ḳızlıḳ ilḫāndın urur lāf
kim anıng̃ ḥükmi birle tüzlür eṭrāf

ucuzluḳ ḳızlıḳ ilḫāndın urur lāf

Ana Cümle

kim anıng̃ ḥükmi birle tüzlür eṭrāf

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ucuzluḳ ḳızlıḳ ilḫāndın urur lāf

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anıng̃ ḥükmi birle tüzlür eṭrāf

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1981. bu yang̃lıġ tüzdi illerni ḳılıp rāy
yana başladı barın saḳnu ol ay
1982. ḳılıp meşġul şāhlıḳḳa özini

ulaş yolda tutar irdi közini

bu yanḡlıġ tüzdi illerni kılıp rāy

1. Cümle

yana saḳnu başladı barın ol ay

2. Cümle

kılıp meşġul şāhlıkka özini

ulaş yolda tutar irdi közini

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[ol ay] bu yanḡlıġ tüzdi illerni kılıp rāy

Ö Z Y N Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana saknu başladı barın ol ay

Z Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol ay] kılıp meşġul şāhlıḳka özini

Ö Z

ulaş yolda tutar irdi közini

Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1983. niçe kim taptı davlat aldı ol tāc
velīkin irdi yarı vaṣlınġa muḥtāc

niçe kim taptı davlat aldı ol tāc

1. Cümle

velīkin irdi yarı vaṣlınġa muḥtāc

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

niçe kim taptı davlat aldı ol tāc

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

taptı davlat

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

aldı ol tāc

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

irdi yarı vaslınġa muḥtāc

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1984. sorar irdi kiligli kārvāndın

ḫabar bilsem tiyü şāh-ı cihāndın

sorar irdi kiligli kārvāndın

Y YT

ḫabar bilsem tiyü şāh-ı cihāndın

Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bilsem şāh-ı cihāndın ḫabar

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

1985. işitti bildi kim şāh-ı cuvan-baḫt
bilip ilin felekde urdı tip taḫt
1986. sivünçi tiyü açtı gencin ol kün
ḫalāyıḳḳa üleşti sansız altun

işitti bildi kim şāh-ı cuvan-baḫt
Ana Cümle
bilip ilin felekde urdı taḫt tip
sivünçi tiyü açtı gencin ol kün
ḫalāyıḳḳa üleşti sansız altun
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
işitti bildi
1. Cümle 2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.
1. Cümle
işitti
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
bildi
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

şāh-ı cuvan-baḫt bilip ilin felekde urdı tip taḫt

sivünçi tiyü açtı gencin ol kün

1. Cümle

halāyıkka üleşti sansız altun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

şāh-ı cuvan-baḫt bilip ilin felekde urdı tip taḫt

Z

sivünçi tiyü açtı gencin ol kün

Z Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

şāh-ı cuvan-baḫt bilip ilin felekde urdı taḫt

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

sivünçi [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunu nesnesidir.

2. Cümle

halāyıkka üleşti sansız altun

YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1987. bu işke bolmış irdi köngli ḫurrem
işitti kim yanaştı şāhḳa meryem

bu işke bolmış irdi köngli ḫurrem

1. Cümle

işitti kim yanaştı şāhḳa meryem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu işke ḫurrem bolmış irdi köngli

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

işitti kim yanaştı şāhḳa meryem

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

işitti

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yanaştı şāhķa meryem

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1988. yana ant birdi ķayṣar şart ķıldı
adın ķız alma timiş tiyü bildi

yana ant birdi ķayṣar şart ķıldı

1. Cümle 2. Cümle

adın ķız alma timiş tiyü bildi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana ant birdi kaysar

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şart kıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

adın kız alma timiş tiyü bildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

adın kız alma timiş

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

İç Cümle

adın kız alma

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesi olan iç cümlenin nesnesidir.

1989. yana ḳaḏġu yaḳasın tuttı muḥkem
ura başladı ḳayrā ol saẇuḳ dem

yana kaḏġu yaḳasın tuttı muḥkem

1. Cümle

ura başladı ḳayrā ol saẇuḳ dem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana kaḏġu yaḳasın tuttı muḥkem

Z Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ura başladı ḳayrā ol saẇuḳ dem

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1990. közindin yaş yiringe aḳtı al ḳan

saçı tig kön͡gli hem boldı perīşān

közindin yaş yiringe aktı al ḳan

1. Cümle

saçı tig kön͡gli hem boldı perīşān

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

közindin yaş yiringe aḳtı al ḳan

YT YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saçı tig kön͡gli hem boldı perīşān

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1991. bu ḥasret birle bir yıl şahlıḳ itti
ḳararı ḳalmadı ārāmı kitti

bu ḥasret birle bir yıl şahlıḳ itti

1. Cümle

kararı ḳalmadı ārāmı kitti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu ḥasret birle bir yıl şahlıḳ itti

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḳararı ḳalmadı ārāmı kitti

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kararı kalmadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. 2.

ārāmı kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1992. bolup baġrı öḏükde pāre pāre

aḏın hiç tapmadı işinge çāre

bolup bağrı ödükde pāre pāre

Z

hiç tapmadı işinge adın çāre

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1993. meger terk itse mülk şāhlıḳını

yürise tutsa öz işi son͡gını

meger terk itse mülk şāhlıḳını

Şart Cümlesi

yürise tutsa öz işi son͡gını

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

meger terk itse mülk şāhlıḳını

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yürise tutsa öz işi son͡gını

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yürise

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tutsa öz işi son͡gını

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1994. telim saḳṣadı kön͡glin bir ḳıldı

ilin ḳoymaḳḳa oḳ tedbīr ḳıldı

1995. tapṣurdı oḳıp yir bigge ilin

irenler tig baġladı uṣol bilin

telim saḳṣadı kön͡glin bir ḳıldı

1. Cümle 2. Cümle

ilin ḳoymaḳḳa oḳ tedbīr ḳıldı

3. Cümle

tapṣurdı oḳıp yir bigge ilin

4. Cümle

irenler tig baġladı uṣol bilin

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

telim saḳṣadı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kön͡glin bir ḳıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ilin ḳoymakka ok tedbīr ḳıldı

Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tapşurdı okıp yir bigge ilin

Y Z YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

irenler tig bağladı uşol bilin

Z Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1996. revān aṭlandı gülgüninge ol ḥūr

silāḥ bağladı ol üstād şāvūr

revān aṭlandı gülgüninge ol ḥūr

1. Cümle

silāḥ bağladı ol üstād şāvūr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

revān atlandı gülgüninge ol hūr

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

silāh bağladı ol üstād şāvūr

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1997. buyurdı ḳul ḳaravaş uş ḳız ḳırḳın
ḳamuġ aṭlandılar yol tuttı şīrin

buyurdı ḳul ḳaravaş uş ḳız ḳırḳın
1. Cümle
kamuġ aṭlandılar yol tuttı şīrin
2. Cümle 3. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
buyurdı
Y
(Gizli Özne: Ol)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
kul ḳaravaş uş kız kırkın kamuġ[26] aṭlandılar
Ö CDU Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
3. Cümle
yol tuttı şīrin
Y Ö
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle

[26] Bu öge, *ḳul ḳaravaş uş ḳız ḳırḳın* ögesinin açıklayıcısıdır.

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1998. ol ança mal taẏar kötürdi ildin
kim anıng̑ bilmez irdiler ḥısābın

ol ança mal taẏar kötürdi ildin

Ana Cümle

kim anıng̑ bilmez irdiler ḥısābın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ol ança mal taẏar kötürdi ildin

Ö N Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anıng̑ ḥısābın bilmez irdiler

N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1999. tiẏe yılḳı sıġır ḳoy ḳoymadılar
sürüp şīrin songınça tiprediler

tiẏe yılḳı sıġır ḳoy ḳoymadılar

1. Cümle

sürüp şīrin son͡gınça tiprediler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tiv̇e yılḳı sıġır ḳoy ḳoymadılar

N Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

sürüp şīrin son͡gınça tiprediler

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2000. tav̇arḳa köymedi aşuḳtı kitti
niçe kün yüridi ḳaṣrınġa yitti

tav̇arḳa köymedi aşuḳtı kitti

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

niçe kün yüridi ḳaṣrınġa yitti

4. Cümle 5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tav̇arḳa köymedi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

aşuktı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kitti

Y

(Gizli Özne: Ol)

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

niçe kün yüridi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

kaşrınġa yitti

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2001. ṣadefḳa kirdi ḳayra dāne yünçi
güher taslarḳa ḳarıldı ikinçi

ṣadefḳa kirdi ḳayra dāne yünçi

1. Cümle

güher taslarḳa ḳarıldı ikinçi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sadefḳa kirdi ḳayra dāne yünçi

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

güher taslarḳa ḳarıldı ikinçi

Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2002. yana vīrānda kizlendi ḫazīne
ḳılıç tig kine birle kirdi ḳına

yana vīrānda kizlendi ḫazīne

1. Cümle

kılıç tig kine birle kirdi kına

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana vīrānda kizlendi ḫazīne

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kılıç tig kine birle kirdi kına

Z Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamınan göre olumlu cümledir.

2003. işitti şāh şīrin hem kilmişini
yaẇuḳ kördi umınçınġa işini

işitti şāh şīrin hem kilmişini

1. Cümle

yaẇuḳ kördi umınçınġa işini

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

işitti şāh şīrin hem kilmişini

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāh] kördi umınçınġa yaẏuk işini

Ö Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2004. tiledi köng͡li kim ḳaṣrınġa kilse

fıraḳdın vaṣl birle dādın alsa

2005. velī meryem hemīşe saḳlar irdi

melik hem ġāyet andın ḳorḳar irdi

tiledi köng͡li kim kaṣrınġa kilse

fıraḳdın vaṣl birle dādın alsa

1. Cümle

velī meryem hemīşe saḳlar irdi

melik hem ġāyet andın ḳorḳar irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

tiledi köng͡li kim kaṣrınġa kilse

Ana Cümle

fıraḳdın vaṣl birle dādın alsa

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tiledi köñgli

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kaşrınġa kilse

1. Cümle

fıraḳdın vaṣl birle dādın alsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

Yan Cümlenin 1. Cümlesi

kaşrınġa kilse

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümlenin 2. Cümlesi

fıraḳdın vaṣl birle dādın alsa

YT Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

meryem hemīşe saḳlar irdi

1. Cümle

melik hem ġāyet andın ḳorḳar irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

meryem hemīşe saḳlar irdi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

melik hem ġāyet andın ḳorḳar irdi

Ö CDU Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2006. tilep tapmadı hiç furṣat barurġa
yoḳ irdi çāresi hem kil tururġa

tilep tapmadı hiç furṣat barurġa

1. Cümle

yoḳ irdi çāresi hem kil tururġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tilep furṣat tapmadı hiç barurġa

Z Y Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yoḳ irdi çāresi hem kil tururġa

Y Ö CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2007. bu endīşe birle kön͡gli bolup tār
ḫayālınġa ḳanaʿat ḳıldı nāçār

bu endīşe birle kön͡gli bolup tār

Z

ḫayālınġa kanaʿat kıldı nāçār

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2008. niteg kim çıḳtı irse ṣubḥ şāhı
ajundın ḳaçtı zengīler sipāhı

niteg kim çıḳtı irse ṣubḥ ṣāhı

Şart Cümlesi

ajundın ḳaçtı zengīler sipāhı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

niteg kim çıḳtı irse ṣubḥ ṣāhı

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ajundın ḳaçtı zengīler sipāhı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2009. revān kün tilküsi kötürdi başın
sata başladı ʿālemḳa ol ḳumaşın

revān kün tilküsi kötürdi başın

1. Cümle

sata başladı ʿālemḳa ol ḳumaşın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

revān kün tilküsi kötürdi başın

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[kün tilküsi] sata başladı ʿālemḳa ol kumaşın

Ö Y YT N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2010. felek pīrūze günbed ḳapgın açtı
ajunḳa āltunın bir yolı saçtı

felek pīrūze günbed ḳapgın açtı

1. Cümle

ajunḳa āltunın bir yolı saçtı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

felek pīrūze günbed ḳapgın açtı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[felek] ajunḳa āltunın bir yolı saçtı

Ö YT N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2011. tamām kötrüldi irse perde yüzin
cihan aṣ toldı kitti kiş közdin

tamām kötrüldi irse perde yüzin
cihan aṣ toldı kitti kiş közdin
1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tamām kötrüldi irse perde yüzin cihan aṣ toldı
Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[tamām kötrüldi irse perde yüzin] közdin kitti kiş
Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2012. zamāne barça ġavġalardın emīn
bolup ḳurtulmış ol kün şāh pervīn

zamāne barça ġavġalardın emīn

bolup kurtulmış ol kün şāh pervīn

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2013. nūşrevān taḫtı özre oturmış

ʿalem yiti felek üstinde urmış

nūşrevān taḫtı özre oturmış

1. Cümle

ʿalem yiti felek üstinde urmış

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

nūşrevān taḫtı özre oturmış

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[nūşrevān] yiti felek üstinde ʿalem urmış

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2014. turuḳmış ḳayṣar u ḫāḳān u faġfūr

ḳamuġ ḳulluḳḳa baġlap bilinge ḳur

turukmış kaysar u ḫākān u faġfūr
Y Ö
ḳamuġ ḳulluḳḳa baġlap bilinge ḳur
Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2015. bular ḳol ḳavşurup turmış tapuġda
adın bigler turur ṣaf ṣaf ḳapuġda

bular ḳol ḳavşurup turmış tapuġda
1. Cümle
adın bigler turur ṣaf ṣaf ḳapuġda
2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bular ḳol ḳavşurup turmış tapuġda
Ö Z Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adın bigler turur ṣaf ṣaf ḳapuġda
Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2016. bahādurlar uluġı ḳurçulıḳda
yigitler körklüsi bavurçulıḳda

bahādurlar uluġı ḳurçulıḳda

1. Cümle

yigitler körklüsi bavurçulıḳda

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bahādurlar uluġı ḳurçulıḳda [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yigitler körklüsi bavurçulıḳda [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2017. eḏerlep ḳarılarnı aḳtaçılar
işik saḳlap turuḳmış ivdeçiler

eḏerlep ḳarılarnı aḳtaçılar

1. Cümle

işik saḳlap turuḳmış iẏdeçiler

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

eḏerlep ḳarılarnı aḳtaçılar [turuḳmış]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

işik saḳlap turuḳmış iẏdeçiler

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2018. çāvuşlar gürz kötürüp bir yıġaç yol
ayurlar hey dergāhdın yıraḳ bol

çāvuşlar gürz kötürüp bir yıġaç yol

Ö Z

ayurlar hey dergāhdın yırak bol

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

hey dergāhdın yıraḳ bol

CDU YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2019. ḳılıp tertīb mundaġ otrur irken
tenaʿumlar ḳılu kün kiçrür irken
2020. işik nāgehan bir peyk kildi
bolur mu kirse tip destūr ḳoldı

kılıp tertīb mundaġ otrur irken
tenaʿumlar ḳılu kün kiçrür irken
işik nāgehan bir peyk kildi

1. Cümle

bolur mu kirse tip destūr ḳoldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kılıp tertīb mundaġ otrur irken

Z

tenaʿumlar ḳılu kün kiçrür irken

Z

işik nāgehan bir peyk kildi

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bir peyk] bolur mu kirse tip destūr ḳoldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bolur mu kirse

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

bolur mu

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

kirse

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2021. icāzet birdiler ol sivnü kirdi

yir öpti ḳoptı ḳol ḳavşuru turdı

2022. ayıttı iy şehinşāh şadmān bol
hemīşe muntig oḳ şāh u cihān bol
2023. aḏırmasun iḏi bizlerni sindin
ajundın kiçti ol behrām-ı çūbīn
2024. ḳafaṣdın ṭūṭi yan͡glıġ uçtı cānı
vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

icāzet birdiler ol siv̇nü kirdi

1. Cümle

yir öpti ḳoptı ḳol ḳav̇şuru turdı
ayıttı iy şehinşāh şadmān bol
hemīşe muntig oḳ şāh u cihān bol
adırmasun idi bizlerni sindin
ajundın kiçti ol behrām-ı çūbīn
kafaṣdın ṭūṭi yan͡glıġ uçtı cānı
vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

icāzet birdiler

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol siv̇nü kirdi

1. Cümle

yir öpti ḳoptı ḳol ḳav̇şuru turdı

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

ayıttı iy şehinşāh şadmān bol

hemīşe muntig oḳ şāh u cihān bol

adırmasun idi bizlerni sindin

ajundın kiçti ol behrām-ı çūbīn

ḳafaşdın ṭūṭi yan͡glıġ uçtı cānı

vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

ol sivnü kirdi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ol] yir öpti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

[ol] koptı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 4.

[ol] ḳol ḳavşuru turdı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 5.

[ol] ayıttı iy şehinşāh şadmān bol

Ö Y

hemīşe muntig oḳ şāh u cihān bol

adırmasun idi bizlerni sindin

ajundın kiçti ol behrām-ı çūbīn

kafaṣdın ṭūṭi yaṅglıġ uçtı cānı

vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy şehinşāh şadmān bol

hemīşe muntig oḳ şāh u cihān bol

1. Cümle

adırmasun idi bizlerni sindin

2. Cümle

ajundın kiçti ol behrām-ı çūbīn

3. Cümle

kafaṣdın ṭūṭi yaṅglıġ uçtı cānı

vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy şehinşāh şadmān bol

1. Cümle

hemīşe muntig ok şāh u cihān bol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

iy şehinşāh şadmān bol

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

hemīşe muntig ok şāh u cihān bol

Z Z CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adırmasun idi bizlerni sindin

Y Ö N YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

ajundın kiçti ol behrām-ı çūbīn

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kafaṣdın ṭūṭi yan͡glıġ uçtı cānı

1. Cümle

vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

kafaṣdın ṭūṭi yan͡glıġ uçtı cānı

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

vücūdı ḳaldı ḳuruġ taḫta sanı

Ö Y Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2025. şehinşāh iştip antig cevr-i eyyām
meṣel aydı kim ol çūbin-i behrām

2026. sitize ḳıldısa bizge zamāne
uşol hem ḳaṣd ḳıldı irdi cāne

2027. yana uş bizge davlat yārı ḳıldı
ni kim saḳındı öz başınġa kildi

şehinşāh iştip antig cevr-i eyyām
mesel aydı kim ol çūbin-i behrām
Ana Cümle
sitize kıldısa bizge zamāne
uşol hem ḳasd ḳıldı irdi cāne
yana uş bizge davlat yārı ḳıldı
ni kim saḳındı öz başınġa kildi
Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle
şehinşāh iştip antig cevr-i eyyām mesel aydı
Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle
ol çūbin-i behrām sitize kıldısa bizge zamāne
uşol hem ḳasd ḳıldı irdi cāne

1. Cümle

yana uş bizge davlat yārı kıldı

2. Cümle

ni kim saḳındı öz başınġa kildi

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle
ol çūbin-i behrām sitize ḳıldısa bizge zamāne

Ö Z

uşol hem kaşd ḳıldı irdi cāne

CDU CDU Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana uş bizge davlat yārı ḳıldı

Z CDU YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ni sakındı kim öz başınġa kildi

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni sakındı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

Yan Cümle

öz başınġa kildi

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2028. ni behram bu eger behrām-ı gūr ol
soŋ͡gı barġu ajundın ornı kür ol

ni behram bu eger behrām-ı gūr ol

1. Cümle

soŋ͡gı barġu ajundın ornı kür ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni behram bu eger behrām-ı gūr ol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *eger* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. 1.

ni behram [ol] bu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

1. 2.

behrām-ı gūr ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sonḡı barġu ajundın ornı kür ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2029. temanna ḳıldı kim ajunnı tutsa
ḫalāyıḳlar öze ḥükmin yüritse

temanna ḳıldı kim ajunnı tutsa

Ana Cümle

ḫalāyıḳlar öze ḥükmin yüritse

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

temanna ḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ajunnı tutsa

1. Cümle

ḫalāyıḳlar öze ḥükmin yüritse

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ajunnı tutsa

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫalāyıklar öze ḫükmin yüritse

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2030. tutayın yir tiyü yir anı tuttı

felek ḥaḳ ḥükmin avvalraḳ yüritti

tutayın yir tiyü yir anı tuttı

1. Cümle

felek ḥaḳ ḥükmin avvalraḳ yüritti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tutayın yir tiyü yir anı tuttı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tutayın yir

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

felek hak ḥükmin avvalrak yüritti

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2031. ḳanı ol kim cihanġa şūr u ġavġā
salıp özi ḳılur irdi temāşā

ḳanı ol kim cihanġa şūr u ġavġā

Ana Cümle

salıp özi ḳılur irdi temāşā

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kanı ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

cihanġa şūr u ġavġā salıp özi ḳılur irdi temāşā

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2032. telimler bu heves birle yoḳaldı
başın kötrü ayaḳ astında ḳaldı

telimler bu heves birle yoḳaldı

1. Cümle

başın kötrü ayaḳ astında ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

telimler bu heves birle yoḳaldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[telimler] başın kötrü ayaḳ astında ḳaldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2033. böri kim tilkü rāyınça ḳılındı
mekirge aldanıp aġḳa ilindi

böri tilkü rāyınça kılındı kim

Ana Cümle

mekirge aldanıp aġḳa ilindi

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

böri tilkü rāyınça ḳılındı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

mekirge aldanıp aġḳa ilindi

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2034. irür çın tilkü yan͡glıġ dünyā mekkār
bu dünyā aldaġınġa kirme zinhār

irür çın tilkü yan͡glıġ dünyā mekkār

1. Cümle

bu dünyā aldaġınġa kirme zinhār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

çın dünyā tilkü yan͡glıġ mekkār irür

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu dünyā aldaġınġa kirme zinhār

YT Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2035. kişi kim dünyāge aldandı ḳaldı
yaḳın bilgil kim ol terkin yoḳaldı

kişi kim dünyāge aldandı ḳaldı

1. Cümle

yaḳın bilgil kim ol terkin yoḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişi kim dünyāge aldandı ḳaldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kişi kim dünyāge aldandı

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[kişi] kaldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yaḳın bilgil kim ol terkin yoḳaldı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yaḳın bilgil

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol terkin yoḳaldı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2036. ḳatıġlan bolma bu ajunḳa maġrūr
kim ol maġrurluḳ ol başı͡ngnı yanur

ḳatıġlan bolma bu ajunḳa maġrūr

Ana Cümle

kim ol maġrurluḳ ol başı͡ngnı yanur

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

katıġlan bolma bu ajunḳa maġrūr

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

maġrūr bolma bu ajunḳa

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

ol maġrurluḳ ol başın͡gnı yanur

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2037. ḳaçan iş tüşse ḳılġıl yaḫşı tedbīr
velī bilgil bozar tedbirni taḳdīr

kaçan iş tüşse ḳılġıl yaḫşı tedbīr

1. Cümle

velī bilgil bozar tedbirni taḳdīr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kaçan iş tüşse ḳılġıl yaḫşı tedbīr

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kaçan iş tüşse

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

yaḫşı tedbīr kılġıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bilgil bozar tedbirni taḳdīr

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

bilgil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

bozar tedbirni taḳdīr

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2038. unutma barça ḥālde öz çaḳın͡g bil
ni yirde bolsa öz ḥaddın͡gça tiril

unutma barça ḫālde öz çaḳın͡g bil

1. Cümle 2. Cümle

ni yirde bolsa öz ḫaddın͡gça tiril

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

unutma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

barça ḫālde öz çaḳın͡g bil

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ni yirde bolsa öz ḫaddın͡gça tiril

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2039. bilürsen kim çıraġ yaġdın alur nūr
çaḳındın aşsa ḳayra yaġ oḳ öçürür

bilürsen kim çıraġ yaġdın alur nūr
Ana Cümle
çaḳındın aşsa ḳayra yaġ oḳ öçürür
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
bilürsen
Y
(Gizli Özne: Sen)
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
Yan Cümle
çıraġ yaġdın alur nūr
1. Cümle
çakındın aşsa kayra yaġ ok öçürür
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
çıraġ yaġdın alur nūr
Ö YT Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle

çaḳındın aşsa kayra yaġ oḳ öçürür

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

çaḳındın aşsa

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kayra yaġ ok öçürür

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2040. tuzı az bolsa aşnıng̃ tatġı bolmaz
eger köp bolsa tuz hem ẕevḳı ḳalmaz

tuzı az bolsa aşnıng̃ tatġı bolmaz

1. Cümle

eger köp bolsa tuz hem zevḳı ḳalmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tuzı az bolsa aşnıng̃ tatġı bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tuzı az bolsa

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

aşnıng tatğı bolmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

eger köp bolsa tuz hem zevkı kalmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger köp bolsa tuz hem

CDU Z Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

zevkı kalmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2041. ḳamuġ iş içre sen endīşe saḳla
ni iş kim ḳılsaⁿg öz ḥalıⁿgġa çaḳla

kamuġ iş içre sen endīşe saḳla

1. Cümle

ni iş kim ḳılsaⁿg öz ḥalıⁿgġa çaḳla

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kamuġ iş içre sen endīşe saḳla

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[sen] ni iş kim kılsaⁿg öz halıⁿgġa çakla

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2042. kilümüⁿgġe köre kösül ayaḳnı
yoḳ irse yirsen aⁿgsızda tabaḳnı

kilümüⁿgġe köre kösül ayaḳnı

1. Cümle

yoḳ irse yirsen a͡ngsızda tabaḳnı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kilümü͡nggge köre kösül ayaḳnı

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yirsen a͡ngsızda tabaḳnı

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2043. bilür işi͡ngdin artuḳ urmaġıl lāf

kim altunçılıḳ itmes bilse buryā bāf

bilür işi͡ngdin artuḳ urmaġıl lāf

Ana Cümle

kim altunçılıḳ itmes bilse buryā bāf

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bilür işingdin artuḳ urmaġıl lāf

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

altunçılıḳ itmes bilse buryā bāf

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

altunçılıḳ itmes

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

bilse buryā bāf

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2044. işit kim ni meṣel aydı hünermend
helīle bā helīle ḳand hem ḳand

işit kim ni mesel aydı hünermend

1. Cümle

helīle bā helīle kand hem kand

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

işit kim ni mesel aydı hünermend

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

işit

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ni mesel aydı hünermend

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

helīle bā helīle

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

3. Cümle

ḳand hem ḳand

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

2045. közet öz mertebeng̃din kiçme yüksek
fuẓulluḳ ḳılma öz ornıng̃da tur tek

közet öz mertebeng̃din kiçme yüksek
1. Cümle 2. Cümle
fuẓulluḳ ḳılma öz ornıng̃da tur tek
3. Cümle 4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

közet

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

öz mertebeng̃din yüksek kiçme

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

fuẓulluḳ ḳılma

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

öz ornın͡gda tur tek

YT Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2046. tileseng͡ ʿizzet ilge barça bol yār

saḳınġıl ḳılma köp il köng͡lin āzār

tileseng͡ ʿizzet ilge barça bol yār

Şart Cümlesi

saḳınġıl ḳılma köp il köng͡lin āzār

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tileseng͡ ʿizzet ilge

Y N Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

barça bol yār

1. Cümle

saḳınġıl kılma köp il kön͡glin āzār

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

barça bol yār

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

saḳınġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

āzār ḳılma köp il kön͡glin

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2047. kiçer yil tig ajun sen hem ajundın
bolur ḫār munda anda körmeliṉ͡g ḳın

kiçer yil tig ajun sen hem ajundın

1. Cümle

bolur ḫār munda anda körmeling kın

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kiçer yil tig ajun sen hem ajundın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

kiçer yil tig ajun

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

sen hem ajundın [kiçer(sen)]

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

bolur ḫār munda

Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

anda körmeling kın

YT Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2048. kişiler kim sining ḫükmingde bolġay
alarnı ḳoyma hiç kim küç ḳılġay

kişiler kim sining ḫükmingde bolġay

1. Cümle

alarnı ḳoyma hiç kim küç ḳılġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kişiler kim sining ḫükmingde bolġay

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

alarnı ḳoyma hiç kim küç ḳılġay

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

alarnı koyma hiç

N Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

küç ḳılġay

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2049. işittim kim yürürde bir derviş
ol il oġlanları zaḥmet birürmiş
2050. yadamış asrı oġlanlar ilindin
bolup dermānde ol bīcān-ı miskīn
2051. til açmış il uluġlarınġa sögmiş
tilindin aġusın bir yolı tökmiş
2052. tutup sormış bir ir ayġıl bileymen
ni yandın bu uluġlarġa sögersen
2053. ayıtmış timez oġlanların anlar
uşol yandın anlarġa açıġım bar
2054. aḏaḳ al ḳılsa nāgeh ḫaṣlet-i ṣūm
belā baṣḳa kilür bu barı maʿlūm
2055. çün baş boldun͡g tapuġçı il aḏaḳ ol
anlar ʿaybın͡ga dāim köz ḳulaḳ bol
2056. ġarib dervişni zinhār körmegil ḫār
kim anın͡g hem yirinde ʿizzeti bar

2057. kör öz ʿaybuŋ aḏındın izlemegil
kişi ʿaybın ḳatıġlan közlemegil
2058. hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār
çiçek tir baġḳa kirseŋ almaġıl ḫār
2059. ʿayıblama körüp ṭāvūs aḏaḳın
körüp taḥsīn ḳılġıl zāġ ḳaraḳın
2060. eger yüz ʿayb bolsa bir hüner hem
naẓar ʿaybıŋa ḳılma körgil irdem
2061. saḳın kim bolmasun hiç dost düşmān
eger bolsa sen andın yaḫşı saḳlan
2062. kiçik tip birmegil düşmānḳa furṣat
uluġ bolur ḳaçan kim tapsa ruḫṣat
2063. telim uçġun kim ot boldı yaḳıldı
usal turġuçılar küyükde ḳaldı
2064. niteg kim kördi ḫār ḫusravnı behrām
ni yaŋlıġ boldı kör iş serençām
2065. özüŋdin körmegil eksük kişini
mamuḳ tip sanmaġıl arslan tişini
2066. miŋ irse dostlarıŋ hem az tiyip bil
bir irse düşmānıŋ andın saḳınġıl
2067. yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād
kim özüŋ hem ölümdin irmez āzād
2068. ecel saġraḳını nevbetçe sāḳī
aşurmaz içrür ol bu devr ayaḳı

işittim kim yürürde bir derviş
Ana Cümle
ol il oġlanları zaḫmet birürmiş
yadamış asrı oġlanlar ilindin
bolup dermānda ol bīcān-ı miskīn
til açmış il uluġlarınġa sögmiş
tilindin aġusın bir yolı tökmiş

tutup sormış bir ir ayġıl bileymen
ni yandın bu uluġlarġa sögersen
ayıtmız timez oġlanların anlar
uşol yandın anlarġa açıġım bar
adaḳ al ḳılsa nāgeh ḥaşlet-i şūm
belā başḳa kilür bu barı maʿlūm
çün baş boldung tapuġçı il adak ol
anlar ʿaybınga dāim köz ḳulaḳ bol
ġarib dervişni zinhār körmegil ḥār
kim anıng hem yirinde ʿizzeti bar
kör öz ʿaybung adından izlemegil
kişi ʿaybın ḳatıġlan közlemegil
hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār
çiçek tir baġḳa kirseng almaġıl ḥār
ʿayıblama körüp ṭāvūs adaḳın
körüp taḥsīn ḳılġıl zāġ ḳaraḳın
eger yüz ʿayb bolsa bir hüner hem
nazar ʿaybınga ḳılma körgil irdem
saḳın kim bolmasun hiç dost düşmān
eger bolsa sen andın yaḥşı saḳlan
kiçik tip birmegil düşmānka fursat
uluġ bolur ḳaçan kim tapsa ruḥsat
telim uçġun kim ot boldı yaḳıldı
usal turġuçılar küyükde ḳaldı
niteg kim kördi ḥār ḥusravnı behrām
ni yanglıġ boldı kör iş serençām
özüngdin körmegil eksük kişini
mamuḳ tip sanmaġıl arslan tişini
ming irse dostlarıng hem az tiyip bil
bir irse düşmānıng andın saḳınġıl
yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād
kim özüng hem ölümdin irmez āzād

ecel saġraḳını nevbetçe sāḳī
aşurmaz içrür ol bu devr ayaḳı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

işittim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yürürde bir derviş ol il oġlanları zaḥmet birürmiş

1. Cümle

yadamış asrı oġlanlar ilindin
bolup dermānda ol bīcān-ı miskīn
til açmış il uluġlarınġa sögmiş
tilindin aġusın bir yolı tökmiş

2. Cümle

tutup sormış bir ir ayġıl bileymen

3. Cümle 4. Cümle 5. Cümle

ni yandın bu uluġlarġa sögersen

6. Cümle

ayıtmış timez oġlanların anlar
uşol yandın anlarġa açıġım bar
aḍaḳ al ḳılsa nāgeh ḥaşlet-i şūm
belā başka kilür bu barı maʿlūm
çün baş boldun͡g tapuġçı il aḍaḳ ol
anlar ʿaybın͡ga dāim köz ḳulaḳ bol
ġarib dervişni zinhār körmegil ḫār

kim anıng̃ hem yirinde ʿizzeti bar
kör öz ʿaybung̃ aḍındın izlemegil
kişi ʿaybın katıġlan közlemegil
hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār
çiçek tir baġḳa kirseng̃ almaġıl ḫār
ʿayıblama körüp ṭāvūs aḍaḳın
körüp taḥsīn kılġıl zāġ ḳarakın
eger yüz ʿayb bolsa bir hüner hem
naẓar ʿaybıng̃a ḳılma körgil irdem
saḳın kim bolmasun hiç dost düşmān
eger bolsa sen andın yahşı saḳlan
kiçik tip birmegil düşmānḳa furṣat
uluġ bolur ḳaçan kim tapsa ruḫṣat
telim uçġun kim ot boldı yaḳıldı
usal turġuçılar küyükde ḳaldı
niteg kim kördi ḫār ḫusravnı behrām
ni yang̃lıġ boldı kör iş serençām
özüng̃din körmegil eksük kişini
mamuḳ tip sanmaġıl arslan tişini
ming̃ irse dostlarıng̃ hem az tiyip bil
bir irse düşmānıng̃ andın saḳınġıl
yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād
kim özüng̃ hem ölümdin irmez āzād
ecel saġraḳını nevbetçe sāḳī
aşurmaz içrür ol bu devr ayaḳı

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yürürde bir derviş ol il oġlanları zaḥmet birürmiş

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yadamış asrı oġlanlar ilindin

bolup dermānde ol bīcān-ı miskīn

1. Cümle

til açmış il uluġlarınġa sögmiş

2. Cümle 3. Cümle

tilindin aġusın bir yolı tökmiş

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

yadamış asrı oġlanlar ilindin

Y Z Z

bolup dermānda ol bīcān-ı miskīn

Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

[ol bīcān-ı miskīn] til açmış

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 3.

[ol bīcān-ı miskīn] il uluġlarınġa sögmiş

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 4.

[ol bīcān-ı miskīn] tilindin aġusın bir yolı tökmiş

Ö YT N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

tutup sormış bir ir

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ayġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bileymen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

ni yandın bu uluġlarġa sögersen

Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

7. Cümle

ayıtmış timez oġlanların anlar

Y

uşol yandın anlarġa açığım bar

adaḳ al ḳılsa nāgeh ḫaṣlet-i ṣūm

belā başḳa kilür bu barı maʿlūm

çün baş boldung tapuġçı il adaḳ ol

anlar ʿaybınga dāim köz ḳulaḳ bol

ġarib dervişni zinhār körmegil ḫār

kim anıng hem yirinde ʿizzeti bar

kör öz ʿaybung adından izlemegil

kişi ʿaybın ḳatıġlan közlemegil

hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār

çiçek tir baġḳa kirseng almaġıl ḫār

ʿayıblama körüp tāvūs adaḳın

körüp taḥsīn ḳılġıl zāġ ḳaraḳın

eger yüz ʿayb bolsa bir hüner hem

nazar ʿaybınga ḳılma körgil irdem

saḳın kim bolmasun hiç dost düşmān

eger bolsa sen andın yaḫşı saḳlan

kiçik tip birmegil düşmānḳa furṣat

uluġ bolur ḳaçan kim tapsa ruḫṣat
telim uçġun kim ot boldı yaḳıldı
usal turġuçılar küyükde ḳaldı
niteg kim kördi ḫār ḫusravnı behrām
ni yan͡glıġ boldı kör iş serençām
özün͡gdin körmegil eksük kişini
mamuḳ tip sanmaġıl arslan tişini
min͡g irse dostların͡g hem az tiyip bil
bir irse düşmānın͡g andın saḳınġıl
yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād
kim özün͡g hem ölümdin irmez āzād
ecel saġraḳını nevbetçe sāḳī
aşurmaz içrür ol bu devr ayaḳı

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümledir.

İç Cümle

timez oġlanların anlar

1. Cümle

uşol yandın anlarġa açıġım bar

2. Cümle

aḏaḳ al ḳılsa nāgeh ḫaṣlet-i şūm

3. Cümle

belā başka kilür bu barı maʿlūm

4. Cümle 5. Cümle

çün baş bolduṉ͡g tapuġçı il aḏaḳ ol

6. Cümle

anlar ʿaybın͡ga dāim köz ḳulaḳ bol

7. Cümle

ġarib dervişni zinhār körmegil ḫār
kim anın͡g hem yirinde ʿizzeti bar

8. Cümle

kör öz ʿaybuŋ adındın izlemegil

kişi ʿaybın katıġlan közlemegil

hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār

9. Cümle

çiçek tir baġķa kirseŋ almaġıl ḫār

10. Cümle

ʿayıblama körüp tāvūs adakın

körüp taḥsīn ķılġıl zāġ ķarakın

11. Cümle

eger yüz ʿayb bolsa bir hüner hem

nazar ʿaybınga ķılma körgil irdem

12. Cümle

saķın kim bolmasun hiç dost düşmān

13. Cümle

eger bolsa sen andın yaḫşı saķlan

14. Cümle

kiçik tip birmegil düşmānka furṣat

15. Cümle

uluġ bolur kaçan kim tapsa ruḫṣat

16. Cümle

telim uçġun kim ot boldı yaķıldı

17. Cümle

usal turġuçılar küyükde ķaldı

18. Cümle

niteg kim kördi ḫār ḫusravnı behrām

ni yaŋlıġ boldı kör iş serençām

19. Cümle

özüŋdin körmegil eksük kişini

mamuķ tip sanmaġıl arslan tişini

20. Cümle

miŋ irse dostlarıŋ hem az tiyip bil

21. Cümle

bir irse düşmānın͡g andın saḳınġıl

22. Cümle

yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād

kim özün͡g hem ölümdin irmez āzād

23. Cümle

ecel saġraḳını nevbetçe sākī̄

aşurmaz içrür ol bu devr ayaḳı

24. Cümle 25. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç Cümlenin 1. Cümlesi

timez oġlanların anlar

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümlenin 2. Cümlesi

uşol yandın anlarġa açıġım bar

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 3. Cümlesi

aḏaḳ al kılsa nāgeh ḫaşlet-i şūm

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

aḏaḳ al

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

kılsa nāgeh ḫaslet-i şūm

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 4. Cümlesi

belā başḳa kilür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 5. Cümlesi

bu barı maʿlūm [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 6. Cümlesi

çün baş bolduṅg tapuġçı il adak ol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

baş boldung͡

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tapuġçı il aḏaḳ ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 7. Cümlesi

anlar ʿaybınga͡ dāim köz ḳulaḳ bol

YT Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 8. Cümlesi

ġarib dervişni zinhār körmegil ḫār

Ana Cümle

kim anıng͡ hem yirinde ʿizzeti bar

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ġarib dervişni zinhār körmegil ḫār

N Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

anıng͡ ʿizzeti hem yirinde bar

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 9. Cümlesi

kör öz ʿaybung͡ adındın izlemegil

1. Cümle 2. Cümle

katıġlan kişi ʿaybın közlemegil

3. Cümle 4. Cümle

hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kör öz ʿaybung͡

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

adındın izlemegil

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kişi ʿaybın közlemegil

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

hüner körgil ʿayıb körginçe zinhār

N Y Z Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 10. Cümlesi

baġķa kirse͡ng çiçek tir almaġıl ḫār

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

baġķa kirseñg

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

çiçek tir almaġıl ḫār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

çiçek tir

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

almaġıl ḫār

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümlenin 11. Cümlesi

ʿayıblama körüp ṭāvūs aḏaḳın

1. Cümle

körüp taḥsīn ḳılġıl zāġ ḳaraḳın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿayıblama körüp ṭāvūs aḏaḳın

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

körüp taḥsīn ḳılġıl zāġ ḳaraḳın

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 12. Cümlesi

eger yüz ʿayb bolsa bir hüner hem

Şart Cümlesi

naẓar ʿaybı͡nga ḳılma körgil irdem

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yüz ʿayb bir hüner bolsa hem

CDU Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

nazar ʿaybın͡ga kılma körgil irdem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿaybın͡ga nazar kılma

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

körgil irdem

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 13. Cümlesi

saḳın kim bolmasun hiç dost düşmān

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sakın

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

dost bolmasun hiç düşmān

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümlenin 14. Cümlesi

eger bolsa sen andın yahşı saklan

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger bolsa

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

sen andın yahşı saklan

Ö YT Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 15. Cümlesi

kiçik tip furşat birmegil düşmānka

Z Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

kiçik [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

İç Cümlenin 16. Cümlesi

uluġ bolur kaçan kim tapsa ruḫsat

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 17. Cümlesi

telim uçġun ot boldı kim yakıldı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

telim uçġun ot boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yaḳıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 18. Cümlesi

usal turġuçılar küyükde ḳaldı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 19. Cümlesi

niteg kim kördi ḫār ḫusravnı behrām

1. Cümle

ni yan͡glıġ boldı kör iş serençām

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kördi ḫār ḫusravnı behrām

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni yaŋ͡glıġ boldı iş serençām kör

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

2. 1.

ni yaŋ͡glıġ serençām boldı iş

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. 2.

kör

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

İç Cümlenin 20. Cümlesi

özüŋ͡gdin körmegil eksük kişini

1. Cümle

mamuk tip sanmaġıl arslan tişini

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

körmegil kişini

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

mamuk tip sanmaġıl arslan tişini

Z Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

mamuk [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

İç Cümlenin 21. Cümlesi

miŋ irse dostlarıŋ hem az tiyip bil

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

miŋ irse dostlarıŋ hem

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

az tiyip bil

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

az [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

İç Cümlenin 22. Cümlesi

bir irse düşmānın͡g andın saḳınġıl

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bir irse düşmānın͡g

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

andın sakınġıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümlenin 23. Cümlesi

yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād

Ana Cümle

kim özüng hem ölümdin irmez āzād

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yana ölmişde düşmān bolmaġıl şād

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

özüng hem ölümdin irmez āzād

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümlenin 24. Cümlesi

ecel saġraḳını nevbetçe sāḳī aşurmaz

N Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümlenin 25. Cümlesi

içrür ol bu devr ayaḳı

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2069. bu pendlerni işitmiş irdi ol şāh
bilip behrām ölümin ḳıldı köp āh

2070. tüşüp taḫtından üç kün yas tuttı
vefāsı yoḳ ajun tip kön͡gli çökti

bu pendlerni işitmiş irdi ol şāh

bilip behrām ölümin ḳıldı köp āh

tüşüp taḫtından üç kün yas tuttı

1. Cümle

vefāsı yok ajun tip kön͡gli çökti

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu pendlerni işitmiş irdi ol şāh

1. Cümle

bilip behrām ölümin ḳıldı köp āh

2. Cümle

tüşüp taḫtından üç kün yas tuttı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

bu pendlerni işitmiş irdi ol şāh

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

[ol şāh] bilip behrām ölümin āh ḳıldı köp

Ö N Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

[ol şāh] tüşüp taḫtından üç kün yas tuttı

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

vefāsı yok ajun tip kön͡gli çökti

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ajun vefāsı yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2071. zamāne cevridin feryād ḳıldı
sonḡı ölmek kerekin yād ḳıldı
2072. üçünçi kün ḫazīne ḳapḡın açtı
telim māl ü tavar ilge üleşti

zamāne cevridin feryād ḳıldı

1. Cümle

sonḡı ölmek kerekin yād ḳıldı

2. Cümle

üçünçi kün ḫazīne kapḡın açtı

3. Cümle

telim māl ü tavar ilge üleşti

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

zamāne cevridin feryād ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

son͡gı ölmek kerekin yād kıldı

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

üçünçi kün ḫazīne kapġın açtı

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

telim māl ü taẏar ilge üleşti

N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2073. anın͡g baḫşişidin deryā uyaldı

körüp cuvanmardlıḳ il ḥayrān ḳaldı

anın͡g baḫşişidin deryā uyaldı

1. Cümle

körüp cuvanmardlıḳ il ḥayrān ḳaldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anıng̃ baḫşişidin deryā uyaldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

körüp cuvanmardlık il ḥayrān ḳaldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2074. yana bişinçi kün meclic ḳuraġın
tüzüp olturdılar ʿişret yaraġın
2075. içe başladılar yirge aḏaḳı
felekke çıḳtı nūşānūş ṣāḳī

yana bişinçi kün meclic ḳuraġın

tüzüp olturdılar ʿişret yaraġın

içe başladılar yirge aḏaḳı

1. Cümle

felekke çıḳtı nūşānūş ṣāḳī

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana bişinçi kün meclic ḳuraġın

tüzüp olturdılar ʿişret yaraġın

1. Cümle

içe başladılar yirge aḍaḳı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

yana bişinçi kün meclic ḳuraġın

Z Z

ʿişret yaraġın tüzüp olturdılar

Z Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

içe başladılar yirge aḍaḳı

Y N

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

felekke ḳıḳtı nūşānūş şāḳī

YT Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2076. süsün esrüklüki başlarnı tuttı
melik özge saḳınçlarnı unuttı

süsün esrüklüki başlarnı tuttı
1. Cümle
melik özge saḳınçlarnı unuttı
2. Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.
1. Cümle
süsün esrüklüki başlarnı tuttı
Ö N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.
2. Cümle
melik özge saḳınçlarnı unuttı
Ö N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2077. yana şīrin ʿışḳı kār ḳıldı
yana ol ḳaḏġu kön͡glin zār ḳıldı

yana şīrin ʿışḳı kār ḳıldı
1. Cümle
yana ol ḳaḏġu kön͡glin zār ḳıldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yana şīrin ʿışḳı kār ḳıldı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yana ol ḳadġu kön͡glin zār ḳıldı

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2078. buyurdı kilsü tip berbaṭçını şāh
açuḳ bolsun tidi kilgince dergāh

buyurdı kilsü tip berbaṭçını şāh

1. Cümle

açuḳ bolsun tidi kilgince dergāh

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

buyurdı kilsü tip berbaṭçını şāh

Y Z N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kilsü

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

[şāh] açuḳ bolsun kilgınçe dergāh tidi

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

açuḳ bolsun kilgınçe dergāh

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2079. oḳıdılar kilip tapġı͡nga kirdi

ʿāşıḳlar perdesin çal tip buyurdı

oḳıdılar kilip tapġı͡nga kirdi

1. Cümle 2. Cümle

ʿāşıklar perdesin çal tip buyurdı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

oḳıdılar

Y

(Gizli Özne: Onlar)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kilip tapġınga kirdi

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ʿāşıklar perdesin çal tip buyurdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ʿāşıklar perdesin çal

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2080. alıp ilinge çengin rāst ḳıldı
ni perdeler yaḳın ol ḥalḳa bildi

2081. tüzüp ʿuşşāḳ perdesinge ol sāz
köterdi sanduvaç yanglıġ ḫoş āvāz

2082. aġazıdı revā-yı āşıḳāne
faraḥ birdi ḫoş üni birle cāne

alıp ilinge çengin rāst ḳıldı

1. Cümle

ni perdeler yaḳın ol ḥalḳa bildi

2. Cümle 3. Cümle

tüzüp ʿuşşāk perdesinge ol sāz
köterdi sanduvaç yanglıġ ḫoş āvāz
aġazıdı revā-yı āşıḳāne
faraḥ birdi ḫoş üni birle cāne

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

alıp ilinge çengin rāst ḳıldı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni perdeler yaḳın ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

3. Cümle

ḥalḳa bildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

tüzüp ʿuşşāḳ perdesinge ol sāz

köterdi sanduvaç yanglıġ ḫoş āvāz

1. Cümle

aġazıdı revā-yı āşıḳāne

2. Cümle

faraḥ birdi ḫoş üni birle cāne

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

tüzüp ʿuşşāḳ perdesinge ol sāz

Z

āvāz köterdi sanduvaç yanglıġ ḫoş

Y Z Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

aġazıdı revā-yı āşıkāne

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 3.

faraḥ birdi ḫoş üni birle cāne

Y Z YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2083. tutup ol bārid-i ḫoş perde-i tiz
ḳılu mundaġ nevā-yı ʿişretengiz

2084. revān sayrattı bülbül tig tilini
faraḥ birdi dımaġlarġa ḳılu üni

2085. ġazeller aydı ḫoş vaḳtın͡ga lāyıḳ
kilip şāh kön͡glin͡ge asru muvāfıḳ

tutup ol bārid-i ḫoş perde-i tiz
ḳılu mundaġ nevā-yı ʿişretengiz
revān sayrattı bülbül tig tilini

1. Cümle

faraḥ birdi dımaġlarġa ḳılu üni

2. Cümle

ġazeller aydı ḫoş vaḳtın͡ga lāyıḳ

kilip şāh kön͡glin͡ge asru muvāfıḳ

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ol bārid-i ḫoş tutup perde-i tiz

Ö Z

kılu mundaġ nevā-yı ʿişretengiz

Z

revān sayrattı bülbül tig tilini

Z Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol bārid-i ḫoş] farah birdi dımaġlarġa kıl[u] üni

Ö Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol bārid-i ḫoş] vaktın͡ga lāyık ġazeller aydı ḫoş

Ö N Y Z

kilip şāh kön͡glin͡ge asru muvāfıḳ

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2086. ḳayu perdede kim ol sāz çaldı
felekdin zühre köp ahsent ḳıldı

ḳayu perdede ol sāz çaldı kim
Ana Cümle
felekdin zühre köp ahsent ḳıldı
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
ḳayu perdede ol sāz çaldı
YT Ö N Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.
Yan Cümle
felekdin zühre köp ahsent ḳıldı
YT Ö Z Y
Bu cümle;
a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2087. iḏi ḫoşlandı köng̃li ḳıldı taḥsīn
oḳup ol bārīdning̃ öpti ilgin
2088. köng̃ül başınġa birding̃ tiyü merhem
soyurḳadı telim māl ü taṿar hem
2089. bağışladı ḳurın tonın hem aṭın
ınaġ ḳıldı ḳatında ḫāṣkilerdin

idi ḫoşlandı köñgli ḳıldı taḥsīn

1. Cümle 2. Cümle

okup ol bārīdniñg öpti ilgin

köñgül başınġa birdiñg tiyü merhem

soyurḳadı telim māl ü taẏar hem

bağışladı ḳurın tonın hem aṭın

ınaġ ḳıldı katında ḫāṣkilerdin

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

idi ḫoşlandı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

köñgli ḳıldı taḥsīn

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

okup ol bārīdniñg öpti ilgin

1. Cümle

köñgül başınġa birdiñg tiyü merhem

soyurḳadı telim māl ü taẏar hem

2. Cümle

bağışladı ḳurın tonın hem aṭın

3. Cümle

ınaġ ḳıldı ḳatında ḫāṣkilerdin

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

oḳup ol bārīdning ilgin öpti

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

köngül başınġa birding tiyü merhem

Z

soyurḳadı telim māl ü tavar hem

Y N CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

köngül başınġa birding merhem

YT Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. 3.

bağışladı kurın tonın hem atın

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 4.

ınaġ ḳıldı ḳatında ḫāṣkilerdin

Y YT YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2090. anın͡g şānınġa kilmiş irdi iy yār
saḫa vü ḫulḳ u irlik ġayret ü ʿār

anın͡g şānınġa kilmiş irdi iy yār

YT Y CDU

saḫa vü ḫulḳ u irlik ġayret ü ʿār

Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2091. bu ʿaṣr içre eger sözletsen͡gen ḳıl
yāḫūd bülbül men͡gizlig sayratsan͡gan bil

bu ʿaṣr içre eger sözletsen͡gen ḳıl

1. Cümle

yāḫūd bülbül mengizlig sayratsangan bil

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yāḫūd* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

bu ʿaṣr içre eger sözletsengen kıl

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu ʿaṣr içre eger sözletsengen

Z CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bülbül mengizlig sayratsangan bil

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bülbül mengizlig sayratsangan

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2092. yoḳ imdi bir saḫadın urġuçı dem
saḫāvet ḳapġı uş baġlandı muḥkem

yok imdi bir saḫadın urġuçı dem

1. Cümle

saḫāvet kapġı uş baġlandı muḥkem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

yoḳ imdi bir saḫadın urġuçı dem

Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

saḫāvet ḳapġı uş bağlandı muḥkem

Ö CDU Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2093. eger yüz min͡gde bir bolsa saḫı hem

körügli menʿ iter tik turmaz ibsem

eger yüz min͡gde bir bolsa saḫı hem

Şart Cümlesi

körügli menʿ iter tik turmaz ibsem

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yüz min͡gde bir bolsa saḫı hem

CDU Z Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

körügli menʿ iter tik turmaz ibsem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

körügli menʿ iter

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[körügli] tik turmaz ibsem

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2094. tilemen kim cuvanmerdlıḳ ḳılınsa
bu kün yarınġı yol zādın alınsa

tilemen kim cuvanmerdlıḳ ḳılınsa

Ana Cümle

bu kün yarınġı yol zādın alınsa

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tilemen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

cuvanmerdlıḳ ḳılınsa

1. Cümle

bu kün yarınġı yol zādın alınsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

cuvanmerdlıḳ ḳılınsa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bu kün yarınġı yol zādın alınsa

Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2095. yana dōstluḳ ḳılurmen tiyü sanur
ḫayırdın yıġmışınça ḫoş ḳuv̇anur

yana dōstluḳ ḳılurmen tiyü sanur

1. Cümle

ḫayırdın yıġmışınça ḫoş ḳuv̇anur

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yana dōstluḳ ḳılurmen tiyü sanur

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

dōstluḳ ḳılurmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

ḫayırdın yıġmışınça ḫoş kuvanur

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2096. bu dostluḳ irmez uş düşmānlıḳ ol bil
ḳatıġlan bu ajunda eḏgülük ḳıl

2097. bu dost ataġlı düşmānlar sözin ḳoy
kön͡gül levḥidin anlar ḥarfini yoy

2098. ḳuṭub sen ʿāli tut himmetni ḫoş bol
ḳamuġḳa rūzın igsitmez birür ol

bu dostluḳ irmez uş düşmānlıḳ ol bil

1. Cümle 2. Cümle

katıġlan bu ajunda edgülük ḳıl

bu dost ataġlı düşmānlar sözin ḳoy

kön͡gül levḥidin anlar ḥarfini yoy

kutub sen ʿāli tut himmetni ḫoş bol

3. Cümle

ḳamuġḳa rūzın igsitmez birür ol

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu dostluḳ irmez

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

uş düşmānlıḳ ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

bil

1. Cümle

ḳatıġlan bu ajunda edgülük ḳıl

2. Cümle 3. Cümle

bu dost ataġlı düşmānlar sözin ḳoy

4. Cümle

kön͡gül levḥidin anlar ḥarfini yoy

5. Cümle

kuṭub sen ʿāli tut himmetni ḫoş bol

6. Cümle 7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

katıġlan

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 3.

bu ajunda edgülük ḳıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 4.

bu dost ataġlı düşmānlar sözin ḳoy

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 5.

kön͡gül levḥidin anlar ḥarfini yoy

YT N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 6.

kuṭub sen ʿāli tut himmetni

CDU Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 7.

ḫoş bol

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

kamuġḳa rūzın birür igsitmez ol

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

[ol] kamuġka rūzın birür

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

igsitmez ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2099. nāzüklük sırçasını yirge çalġıl
özüng͡ni ḳaṭra tig deryāġa salġıl
2100. köng͡ül sözi birle söz rāst ḳılġıl
iḏi dergāhıdın der-ḫast ḳılġıl
2101. ṭamaʿ kisgil ḳamuġ irkek tişidin
ni kilgeysen tig oḳ ʿāciz kişidin
2102. uzattıng͡ bu ḥikāyet imdi bes ḳıl
sözüng͡ başla yana ḳışṣang͡ngı ayġıl

nāzüklük sırçasını yirge çalġıl

1. Cümle

özüng͡ni ḳaṭra tig deryāġa salġıl

2. Cümle

köng͡ül sözi birle söz rāst ḳılġıl

3. Cümle

iḏi dergāhıdın der-ḫast ḳılġıl

4. Cümle

ṭamaʿ kisgil ḳamuġ irkek tişidin

5. Cümle

ni kilgeysen tig ok ʿāciz kişidin

6. Cümle

uzattın͡g bu ḥikāyet imdi bes ḳıl

7. Cümle 8. Cümle

sözün͡g başla yana kıssan͡gnı ayġıl

9. Cümle 10. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

nāzüklük sırçasını yirge çalġıl

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

özün͡gni katra tig deryāġa salġıl

N Z YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kön͡gül sözi birle söz rāst kılġıl

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

iḏi dergāhıdın der-ḫast ḳılġıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

tamaʿ kisgil ḳamuġ irkek tişidin

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

ni kilgeysen ok tig ʿāciz kişidin

Z Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

7. Cümle

uzattın͡g bu ḫikāyet

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

imdi bes ḳıl

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

sözüng͡ başla

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

yana kıssang͡nı ayġıl

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2103. kitip kün çıḳtı irse perdedin ay
āsesler kildi tip tün çaldı sernāy

kitip kün çıḳtı irse perdedin ay

Z

āsesler kildi tip tün çaldı sernāy

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümeldir.

İç Cümle

āsesler kildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2104. turup meryem ḳatınġa kirdi ḫusrav
bolup ol eski sevdāsı yana nev

2105. ayıttı kim ḳulak tut sözüm bar
kiṅgeşürmen saṅga sen bolma āzār

2106. kim asru imgedi ol yirge şirin
kitürseṅg maṣlaḥat bolġay mu andın

2107. sebeb men boldum ol bednām boldı
bu yaṅglıġ düşmānınġa kām boldı

2108. biz ırġarbiz bal ol yise ḳaḏġu
işitmekke bu iş irmez hem eḏgü

2109. āḫır davlat ulaş bir yerde turmaz
felek iḳbāl ṭablın dāim urmaz

2110. icāzet birgil imdi ilge kirsün
aḏaḳda ḳaldı ḳayra ilge kirsün

2111. tapuġçılar sarayında otursun
alarḳa sözleşü ol avnu tursun

2112. ḳutulsun ḳaḏġudın imgekli cānı
minim tig sen taḳı ʿizzet ḳıl anı
2113. velīkin sen künilep ḳaḏġu yime
mini şīrin ḳatınġa barġay time

turup meryem ḳatınġa kirdi ḫusrav
bolup ol eski sevdāsı yana nev
ayıttı kim ḳulak tut sözüm bar
Ana Cümle
kiṅgeşürmen saṅga sen bolma āzār
kim asru imgedi ol yirge şirin
kitürseṅg maṣlaḥat bolġay mu andın
sebeb men boldum ol bednām boldı
bu yaṅglıġ düşmānınġa kām boldı
biz ırġarbiz bal ol yise ḳadġu
işitmekke bu iş irmez hem edgü
āḫır davlat ulaş bir yerde turmaz
felek iḳbāl ṭablın dāim urmaz
icāzet birgil imdi ilge kirsün
adakda ḳaldı ḳayra ilge kirsün
tapuġçılar sarayında otursun
alarḳa sözleşü ol aẏnu tursun
ḳutulsun ḳaḏġudın imgekli cānı
minim tig sen taḳı ʿizzet ḳıl anı
velīkin sen künilep ḳadġu yime
mini şīrin ḳatınġa barġay time

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle
turup meryem ḳatınġa kirdi ḫusrav
bolup ol eski sevdāsı yana nev

1. Cümle

ayıttı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

turup meryem katınġa kirdi ḫusrav

Z YT Y Ö

bolup ol eski sevdāsı yana nev

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ḫusrav] ayıttı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḳulak tut sözüm bar

1. Cümle 2. Cümle

kiṅ͡geşürmen saṅ͡ga sen bolma āzār

3. Cümle

kim asru imgedi ol yirge şirin

4. Cümle

kitürseṅ͡g maṣlaḥat bolġay mu andın

5. Cümle

sebeb men boldum ol bednām boldı

6. Cümle

bu yan͡glıġ düşmānınġa kām boldı

7. Cümle

biz ırġarbiz bal ol yise kadġu

8. Cümle

işitmekke bu iş irmez hem edgü

9. Cümle

āḫır davlat ulaş bir yerde turmaz

10. Cümle

felek iḳbāl ṭablın dāim urmaz

11. Cümle

icāzet birgil imdi ilge kirsün

12. Cümle

adaḳda ḳaldı ḳayra ilge kirsün

tapuġçılar sarayında otursun

alarḳa sözleşü ol aẏnu tursun

13. Cümle

kutulsun ḳadġudın imgekli cānı

14. Cümle

minim tig sen taḳı ʿizzet ḳıl anı

velīkin sen künileṗ kadġu yime

mini şīrin katınġa barġay time

15. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

kulak tut

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözüm bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

kin͡geşürmen san͡ga

Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

sen bolma āzār kim asru imgedi ol yirge şirin

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sen bolma āzār

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

asru imgedi ol yirge şirin

Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

kitürseng maslaḥat bolġay mu andın

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kitürseng

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

maslaḥat bolġay mu andın

Y CDU YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

6. Cümle

men sebeb boldum

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

ol bednām boldı

1. Cümle

bu yaṅglıġ düşmānınġa kām boldı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

ol bednām boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

bu yaṅglıġ düşmānınġa kām boldı

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

biz ırġarbiz bal ol yise kadġu

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

biz ırġarbiz bal

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ol yise ḳadḡu

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

işitmekke bu iş edgü irmez hem

Z Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

10. Cümle

āḫır davlat ulaş bir yerde turmaz

Z Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

11. Cümle

felek iḳbāl ṭablın dāim urmaz

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

12. Cümle

icāzet birgil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

imdi ilge kirsün

1. Cümle

adakda kaldı kayra ilge kirsün

2. Cümle 3. Cümle

tapuġçılar sarayında otursun

4. Cümle

alarḳa sözleşü ol aẏnu tursun

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

13. 1.

imdi ilge kirsün

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 2.

adakda kaldı

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 3.

kayra ilge kirsün

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 4.

tapuġçılar sarayında otursun

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 5.

alarḳa sözleşü ol aẏnu tursun

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

ḳutulsun ḳaḍġudın imgekli cānı

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

minim tig sen taḳı ʿizzet ḳıl anı

1. Cümle

velīkin sen künilep ḳadġu yime

mini şīrin ḳatınġa barġay time

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velīkin* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

15. 1.

minim tig sen takı ʿizzet kıl anı

Z Ö CDU Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. 2.

sen künilep ḳadġu yime

1. Cümle

mini şīrin ḳatınġa barġay time

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

15. 2. 1.

sen künilep ḳadġu yime

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

15. 2. 2.

mini şīrin ḳatınġa barġay time

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

mini şīrin katınġa barġay

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2114. cevab aytur sözin başladı meryem
kim il irkliki iy şāh-u ʿālem

2115. tileseng ant içeyin barmaġaymen
köngül fārıġ tut ol yandın tidi sen

2116. zamāne şahlıḳıngdın lāf urur
ajun ḫalḳı ḳamuġ ḫükmüngçe yürür

2117. sanga aş bolsun uşbu tatlı ḫalvā
ni işingge kelür bu ḳuru ġavġa

2118. tilersen kim yiseng ḫalvāyı şirin
manga birseng songı ṣafra-yı sīrīn

2119. bu süçüklük bile ḳılġıl ḳanaʿat
fużulluḳ ḳılma bāḳī söz ḫikāyet

2120. ḳoyarsen mini bir cāduḳa ḳarşu
kim iriksem cānımdın künde urşu

2121. saḳışsız ḫīle vü mekr alları bar
sehl al birle ol ir könglin aldar

2122. sini bir ḫīle birle mindin alġay
özüm bu ḫasret otı içre ḳalġay

2123. anıng efsunçılıḳın keḏ bilürmen
başımġa kelmesün tip saklanurmen

2124. telim ʿavret kim andın bişni bilmez
anıng̃ mekrindin arslanlar ḳutulmaz
2125. ḫatunlar köpreki bil bed faʿāl ol
içi toluġ ḫabiṣlıḳ taş cemāl ol
2126. ḳılıçda aṭda ḫatunda vefā yoḳ
cefā ol pīşeleri sen sözüm uḳ
2127. vefā irlik nişānı ol bil iy yār
telim irde me çıkmaz bir vefādar
2128. tişide kilgey irlik tise bolmaz
kim irmen tigüçilerden tapulmaz
2129. yaratmış sol yanıdın baḳ tişini
bitürmez sol hergiz onḡ işinī
2130. köngül baġlap vefāsızġa ni ḫāṣıl
eger ʿaḳlıng̃ bar irse terkini ḳıl
2131. yana bilgil kimüng̃ kim ġayreti bar
tişi irse irür ol irdin taḳı ir
2132. irür ġayretsiz irmen tigli māmūn
ol irdin yigrek ol ġayretli ḫātun

cevab aytur sözin başladı meryem

Ana Cümle

kim il irkliki iy şāh-u ʿālem
tileseng̃ ant içeyin barmaġaymen
köngül fārıġ tut ol yandın tidi sen
zamāne şahlıkıng̃dın lāf urur
ajun ḫalkı kamuġ hükmüng̃çe yürür
sang̃a aş bolsun uşbu tatlı ḫalvā
ni işing̃ge kelür bu ḳuru ġavġa
tilersen kim yiseng̃ ḫalvāyı şirin
mang̃a birseng̃ song̃ı ṣafra-yı sīrīn
bu süçüklük bile ḳılġıl ḳanaʿat
fużulluḳ ḳılma bāḳī söz ḥikāyet

koyarsen mini bir cāduḳa ḳarşu
kim iriksem cānımdın künde urşu
sakışsız hīle vü mekr alları bar
sehl al birle ol ir köng̃lin aldar
sini bir ḥīle birle mindin alġay
özüm bu ḥasret otı içre ḳalġay
anıng̃ efsunçılıḳın ked bilürmen
başımġa kelmesün tip saklanurmen
telim ʿavret kim andın bişni bilmez
anıng̃ mekrindin arslanlar ḳutulmaz
ḫatunlar köpreki bil bed faʿāl ol
içi toluġ ḫabislıḳ taş cemāl ol
kılıçda aṭda ḫatunda vefā yoḳ
cefā ol pīşeleri sen sözüm uḳ
vefā irlik nişānı ol bil iy yār
telim irde me çıkmaz bir vefādar
tişide kilgey irlik tise bolmaz
kim irmen tigüçilerden tapulmaz
yaratmış sol yanıdın baḳ tişini
bitürmez sol hergiz ong̃ işinī
köng̃ül baġlap vefāsızġa ni ḫāsıl
eger ʿaklıng̃ bar irse terkini ḳıl
yana bilgil kimüng̃ kim ġayreti bar
tişi irse irür ol irdin taḳı ir
irür ġayretsiz irmen tigli māmūn
ol irdin yigrek ol ġayretli ḫātun

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

cevab aytur sözin başladı meryem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[meryem] cevab aytur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

sözin başladı meryem

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

il irkliki iy şāh-u ʿālem

tileseng ant içeyin barmaġaymen

1. Cümle

köngül fārıġ tut ol yandın tidi sen

2. Cümle

zamāne şahlıqıngdın lāf urur

3. Cümle

ajun ḫalkı kamuġ ḫükmüngçe yürür

4. Cümle

sanga aş bolsun uşbu tatlı ḫalvā

5. Cümle

ni işingge kelür bu kuru ġavġa

6. Cümle

tilersen kim yiseng ḫalvāyı şirin

manga birseng songı ṣafra-yı sīrīn

7. Cümle

bu süçüklük bile ḳılġıl ḳanaʿat

fużulluḳ kılma bāḳī söz ḥikāyet

8. Cümle

ḳoyarsen mini bir cāduḳa ḳarşu

kim iriksem cānımdın künde urşu

9. Cümle

sakışsız ḥīle vü mekr alları bar

10. Cümle

sehl al birle ol ir kön͡glin aldar

sini bir ḥīle birle mindin alġay

11. Cümle

özüm bu ḥasret otı içre ḳalġay

12. Cümle

anın͡g efsunçılıḳın keḏ bilürmen

başımġa kelmesün tip saklanurmen

13. Cümle

telim ʿavret kim andın bişni bilmez

14. Cümle

anın͡g mekrindin arslanlar ḳutulmaz

15. Cümle

bil ḫatunlar köpreki bed faʿāl ol

16. Cümle 17. Cümle

içi toluġ ḥabislıḳ taş cemāl ol

18 Cümle 19. Cümle

kılıçda atda ḫatunda vefā yoḳ

20. Cümle

cefā ol pīşeleri sen sözüm uḳ

21. Cümle

vefā irlik nişānı ol bil iy yār

22. Cümle 23. Cümle

telim irde me çıkmaz bir vefādar

24. Cümle

tişide kilgey irlik tise bolmaz

kim irmen tigüçilerden tapulmaz

25. Cümle

yaratmış sol yanıdın tişini baḳ

26. Cümle 27. Cümle

bitürmez sol hergiz oṉg işinī

28. Cümle

köṉgül baġlap vefāsızġa ni ḫāşıl

29. Cümle

eger ʿaklıṉg bar irse terkini kıl

30. Cümle

yana bilgil kimüṉg kim ġayreti bar

31. Cümle

tişi irse irür ol irdin takı ir

32. Cümle

irür ġayretsiz irmen tigli māmūn

33. Cümle

ol irdin yigrek ol ġayretli ḫātun

34. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

il irkliki iy şāh-u ʿālem

tileseṉg ant içeyin barmaġaymen

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

il irkliki iy şāh-u ʿālem tileseṉg

CDU CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ant içeyin barmaġaymen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ant içeyin

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

barmaġaymen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

kön͡gül fārıġ tut ol yandın sen tidi

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kön͡gül fārıġ tut ol yandın sen

N Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

3. Cümle

zamāne şahlıkın͡gdın lāf urur

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ajun ḫalkı kamuġ[27] hükmün͡gçe yürür

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

san͡ga aş bolsun uşbu tatlı ḫalvā

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

[27] Bu öge, *ajun ḫalḳı* öznesinin açıklayıcısıdır.

6. Cümle

ni işiṅgge kelür bu ḳuru ġavġa

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

7. Cümle

tilersen kim yiseṅg ḥalvāyı şirin

Ana Cümle

maṅga birseṅg soṅgı ṣafra-yı sīrīn

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tilersen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yiseṅg ḥalvāyı şirin

1. Cümle

maṅga birseṅg soṅgı ṣafra-yı sīrīn

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yiseṅg ḥalvā-yı şirin

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

manga birsengˇ songı safra-yı sīrīn

YT Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

bu süçüklük bile ḳılġıl ḳanaʿat

1. Cümle

fużulluḳ ḳılma bāḳī söz ḥikāyet

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

8. 1.

bu süçüklük bile ḳılġıl ḳanaʿat

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. 2.

fużulluḳ ḳılma bāḳī söz ḥikāyet

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

9. Cümle

koyarsen mini bir cāduḳa ḳarşu

Ana Cümle

kim iriksem cānımdın künde urşu

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

koyarsen mini bir cāduḳa ḳarşu

Y N Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iriksem cānımdın künde urşu

Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

sakışsız ḥīle vü mekr alları bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

sehl al birle ol ir kön͡glin aldar

1. Cümle

sini bir ḫīle birle mindin alġay

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

11. 1.

sehl al birle ol ir kön͡glin aldar

Z Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. 2.

sini bir ḫīle birle mindin alġay

N Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

özüm bu ḥasret otı içre kalġay

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

anıng efsunçılıkın ked bilürmen

1. Cümle

başımġa kelmesün tip saklanurmen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

13. 1.

anıng efsunçılıkın ked bilürmen

N CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. 2.

başımġa kelmesün tip saklanurmen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

başımġa kelmesün

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

14. Cümle

telim ʿavret kim andın bişni bilmez[28]

15. Cümle

anıng͡ mekrindin arslanlar kutulmaz

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

16. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17

ḫatunlar köpreki bed faʿāl ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

18. Cümle

içi toluġ ḫabislık [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

[28] Sözcüğün Necmettin Hacıeminoğlu'nun ve Zajackowski'nin yayımlarında ortak olarak bu şekilde yazıldığı saptanmıştır. Orijinal metne de bakılarak sözcüğün "biş" olduğu görülmüştür. Söz konusu sözcüğün anlamı nedeniyle beyitteki görevi saptanamamıştır.

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

taş cemāl ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

20. Cümle

cefā ol pīşeleri

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

21. Cümle

sen sözüm uk

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. Cümle

vefā irlik nişānı ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

23. Cümle

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

24. Cümle

telim irde me çıkmaz bir vefādar

YT CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

25. Cümle

tişide kilgey irlik tise bolmaz

Ana Cümle

kim irmen tigüçilerden tapulmaz

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tişide kilgey irlik tise bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tişide kilgey irlik tise

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tişide kilgey irlik

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

irmen tigüçilerden tapulmaz

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

irmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin yer tamlayıcısını oluşturan sıfat-fiil grubunun nesnesidir.

26. Cümle

yaratmış sol yanıdın tişini

Y YT N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

27. Cümle

bak

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

28. Cümle

bitürmez sol hergiz on͡g işinī

Y Ö Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

29. Cümle

kön͡gül baġlap vefāsızġa ni ḫāṣıl [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

30. Cümle

eger ʿaḳlıng bar irse terkini ḳıl

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ʿaḳlıng bar irse

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

terkini ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

31. Cümle

yana bilgil

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

32. Cümle

kimüṉg̃ ġayreti bar kim

Ana Cümle

tişi irse irür ol irdin taḳı ir

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kimüṉg̃ ġayreti bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

tişi irse irür ol irdin taḳı ir

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tişi irse

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

irür ol irdin taḳı ir

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

33. Cümle

irür ġayretsiz irmen tigli māmūn

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

irmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, özneyi oluşturan sıfat tamlamasının sıfatını oluşturan sıfat-fiil grubunun nesnesidir.

34. Cümle

ol irdin yigrek ol ġayretli ḫātun

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2123. ayıttı meryem iy şāh şād bolġıl
asıġsız ḳaḏġudın āzād bolġıl

2134. atam başı üçün kim iy şehinşāh
eger şīrin bu yirge kilse nāgāh

2135. ḳulaḳ tut ḫoş işitgil son sözümni

kim öltürgeymen ilgi͡ngdin özümni
2136. ḳoy ol bayḳuşnı kim vīrānda tursun
şehirge kilmesün yabanda tursun

ayıttı meryem iy şāh şād bolġıl
Y Ö
asıġsız kadġudın āzād bolġıl
atam başı üçün kim iy şehinşāh
eger şīrin bu yirge kilse nāgāh
kulaḳ tut ḫoş işitgil son sözümni
kim öltürgeymen ilgi͡ngdin özümni
koy ol bayḳuşnı kim vīrānda tursun
şehirge kilmesün yabanda tursun
N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iy şāh şād bolġıl
asıġsız kadġudın āzād bolġıl

1. Cümle

atam başı üçün kim iy şehinşāh
eger şīrin bu yirge kilse nāgāh
kulak tut ḫoş işitgil son sözümni
kim öltürgeymen ilgi͡ngdin özümni

2. Cümle

koy ol bayḳuşnı kim vīrānda tursun
şehirge kilmesün yabanda tursun

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. Cümle

iy şāh şād bolġıl

1. Cümle

asıġsız ḳadġudın āzād bolġıl

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

iy şāh şād bolġıl

CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

asıġsız ḳadġudın āzād bolġıl

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger şīrin bu yirge kilse nāgāh

Şart Cümlesi

ḳulaḳ tut ḫoş işitgil son sözümni

kim öltürgeymen ilgi͡ngdin özümni

atam başı üçün kim iy şehinşāh

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger şīrin bu yirge kilse nāgāh

CDU Ö YT Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kulaḳ tut ḫoş işitgil son sözümni

Ana Cümle

kim öltürgeymen ilgi͡ngdin özümni

atam başı üçün kim iy şehinşāh

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kulaḳ tut ḫoş işitgil son sözümni

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kulaḳ tut

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ḫoş işitgil son sözümni

Z Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

öltürgeymen ilgingdin özümni

Y YT N

atam başı üçün kim iy şehinşāh

Z CDU CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

koy ol bayḳuşnı kim vīrānda tursun

Ana Cümle

şehirge kilmesün yabanda tursun

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

koy ol bayḳuşnı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

vīrānda tursun

1. Cümle

şehirge kilmesün yabanda tursun

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

vīrānda tursun

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

şehirge kilmesün

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

3. Cümle

yabanda tursun

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2137. yaḳın bildi sözindin şāh-u pervīz
iki ḫatun yaraşmaz tiyü hergīz

yaḳın bildi sözindin şāh-u pervīz

Y YT Ö

iki ḫatun yaraşmaz tiyü hergīz

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

iki ḫatun yaraşmaz hergīz

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2138. aḏın söz başladı ḳoydı bu sözni

ḳuruġ yirde tig imgedip özini

adın söz başladı koydı bu sözni

1. Cümle

kuruġ yirde tig imgedip özini

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

adın söz başladı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

koydı bu sözni ḳuruġ yirde tig imgedip özini

Y N Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2139. yana yaşrun barıp ḫusravḳa şāvūr
ḫabar ketrür ni kim sözlese ol ḥūr

yana yaşrun barıp ḫusravḳa şāvūr

Z Z Ö

ḫabar ketrür ni kim sözlese ol ḥūr

Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2140. ni aysa şāh cevābın ḳayra ol tün
yürür cāsūs yan͡glıġ yürgür yaşrun

ni aysa şāh cevābın ḳayra ol tün

1. Cümle

yürür cāsūs yan͡glıġ yürgür yaşrun

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ni aysa şāh cevābın

Z Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

kayra ol tün yürür cāsūs yan͡glıġ yürgür yaşrun

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

kayra ol tün yürür cāsūs yan͡glıġ

Z Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

yürgür yaşrun

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2141. bu oyun birle ḥayran boldı şīrin
niteg mensiz sarar tip ol büt-i çin

2142. kön͡gülde saḳşadı ni ḳılġu tiyü

niçe olturġu muntig ḳaḏġu yiyü

bu oyun birle hayran boldı şīrin
niteg mensiz sarar tip ol büt-i çin

1. Cümle

kön͡gülde saḳşadı ni ḳılġu tiyü
niçe olturġu muntig ḳaḏġu yiyü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

bu oyun birle hayran boldı şīrin
Z Y Ö
niteg mensiz sarar tip ol büt-i çin
Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

niteg mensiz sarar ol büt-i çin
Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

[şīrin] kön͡gülde saḳşadı ni ḳılġu tiyü
Ö YT Y Z
niçe olturġu muntig ḳaḏġu yiyü

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni ḳılġu

1. Cümle

niçe olturġu muntig kadġu yiyü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ni kılġu

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

niçe olturġu muntig kadġu yiyü

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2143 yana kön͡gli tanuḳluḳ birdi kim ol

köyer vaḳtın͡ga tapġaymen tiyü yol

yana kön͡gli tanuḳluḳ birdi kim ol

Z Ö Y CDU

köyer vaḳtın͡ga tapġaymen tiyü yol

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ol köyer vaḳtın͡ga tapġaymen yol

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2144. vefāsızlıḳdın irmez tiyü bildi
umınç birle oturdı ṣabr ḳıldı

vefāsızlıḳdın irmez tiyü bildi

1. Cümle

umınç birle oturdı ṣabr ḳıldı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

vefāsızlıḳdın irmez tiyü bildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

vefāsızlıkdın irmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

umınç birle oturdı

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

sabr kıldı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2145. oḳıp şāvūrnı bir kün ol cihāngīr
ayıttı kim niçege tigrü mundaġ ḳaḏġu yir

2146. yıraḳ bolġay minim burcımdın ol ay
niçe ḳılġaymen anıng͡ ʿışḳıda vāy

2147. kitürgil bir kiçe anı ḳatımġa
helātı ḥuccet itme ḥācatımġa
2148. men anıng̃ ḫıḏmatın̂ga barġay irdim
niteg sen tiyü ḥālın sorġay irdim
2149. velī saḳlarmen öz pādlahlıḳımnı
kim ol terk itse bolmaz şāhlıḳımnı
2150. yana ḳorḳaymen ol meryem me bilgey
içi köygey özin̂ge ḳaṣd ḳılġay
2151. ni bolġay kim anı ay tig uzun tün
ketürseng̃ munda ol körmese yaşrun

oḳıp şāvūrnı bir kün ol cihāngīr
ayıttı kim niçege tigrü mundaġ ḳadġu yir
Ana Cümle
yıraḳ bolġay minim burcımdın ol ay
niçe ḳılġaymen anıng̃ ʿışḳıda vāy
kitürgil bir kiçe anı ḳatımġa
helātı ḥuccet itme ḥācatımġa
men anıng̃ ḫıḏmatın̂ga barġay irdim
niteg sen tiyü ḥālın sorġay irdim
velī saklarmen öz pādlahlıḳımnı
kim ol terk itse bolmaz şāhlıḳımnı
yana ḳorḳaymen ol meryem me bilgey
içi köygey özin̂ge ḳaṣd ḳılġay
ni bolġay kim anı ay tig uzun tün
ketürseng̃ munda ol körmese yaşrun
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
oḳıp şāvūrnı bir kün ol cihāngīr ayıttı
Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

niçege tigrü mundaġ ḳadġu yir

1. Cümle

yırak bolġay minim burcımdın ol ay

2. Cümle

niçe ḳılġaymen anın͡g ʿışḳıda vāy

3. Cümle

kitürgil bir kiçe anı ḳatımġa

helātı ḥuccet itme ḥācatımġa

4. Cümle

men anın͡g ḥıdmatın͡ga barġay irdim

niteg sen tiyü ḥālın sorġay irdim

velī saḳlarmen öz pādlahlıḳımnı

kim ol terk itse bolmaz şāhlıḳımnı

5. Cümle

yana ḳorkaymen ol meryem me bilgey

6. Cümle 7. Cümle

içi köygey özin͡ge kasd kılġay

8. Cümle 9. Cümle

ni bolġay kim anı ay tig uzun tün

ketürsen͡g munda ol körmese yaşrun

10. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

niçege tigrü mundaġ ḳadġu yir

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

yıraḳ bolġay minim burcımdın ol ay

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

niçe vāy ḳılġaymen anıng͡ ʿışḳıda

Z Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

4. Cümle

kitürgil bir kiçe anı ḳatımġa

1. Cümle

helātı ḫuccet itme ḫācatımġa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

kitürgil bir kiçe anı ḳatımġa

Y Z N YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. 2.

helātı huccet itme hācatımġa

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

men anıng̃ ḥıdmatıng̃a barġay irdim

niteg sen tiyü ḥālın sorġay irdim

1. Cümle

velī saḳlarmen öz pādlahlıḳımnı

kim ol terk itse bolmaz şāhlıḳımnı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

5. 1.

men anıng̃ ḥıdmatıng̃a barġay irdim

1. Cümle

niteg sen tiyü ḥālın sorġay irdim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

5. 1. 1.

men anıng̃ ḥıdmatıng̃a barġay irdim

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. 1. 2.

niteg sen tiyü hālın sorġay irdim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

niteg sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

saḳlarmen öz pādlahlıḳımnı

Ana Cümle

kim ol terk itse bolmaz şāhlıḳımnı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

saḳlarmen öz pādlahlıḳımnı

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol terk itse şāhlıkımnı bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ol terk itse şāhlıkımnı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. Cümle

yana korkaymen

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

ol meryem me bilgey

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

içi köygey

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

özinge kaşd kılğay

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

ni bolġay kim anı ay tig uzun tün

Ana Cümle

ketürseng yaşrun munda ol körmese

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni bolġay kim

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

anı ay tig uzun tün ketürseng̑ yaşrun munda ol körmese

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

anı ay tig uzun tün ketürseng̑ yaşrun munda

N Z Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol körmese

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2152. ḳabūl ḳıldım bu fermān tiyü naḵḵāş
ḳılayın cehd barınça tidi ḫoş baş
2153. yir öpti çıḳtı terk aṭlandı kitti
yilip yil tig revān şīringe yitti
2154. selām birip ḥıkāyet ḳıldı āġāz
kim imdi vaḳt boldı ḳılma tip nāz
2155. melik ḫod kelgey irdi munda her dem
velī saḳlar hemīşe anı meryem
2156. uşol yandın kelü bilmez ḳatın̑ġġa
ḳatıġ muştaḳ irür bil ḫıḏmatınġa

2157. tur imdi baġla bil kim aṭlanalın͡g
barıp ḫusrav sarayınġa inelin͡g
2158. ṭarab ḳıl anda il bolmasun āgāh
ḳatınġa yaşru kelgey ol şehinşāh
2159. körüp bir birin͡gizni bolġasız şād
fıraḳdın vaṣl birle alġasız dād

kabūl ḳıldım bu fermān tiyü nakkāş
kılayın cehd barınça tidi ḫoş baş
yir öpti çıḳtı terk aṭlandı kitti
yilip yil tig revān şīringe yitti
selām birip ḥikāyet ḳıldı āġāz

Ana Cümle

kim imdi vaḳt boldı ḳılma tıp nāz
melik ḫod kelgey irdi munda her dem
velī saḳlar hemīşe anı meryem
uşol yandın kelü bilmez ḳatın͡ggа
katıġ muştaḳ irür bil ḥıdmatınġa
tur imdi baġla bil kim aṭlanalın͡g
barıp ḫusrav sarayınġa inelin͡g
tarab ḳıl anda il bolmasun āgāh
katınġa yaşru kelgey ol şehinşāh
körüp bir birin͡gizni bolġasız şād
fıraḳdın vaṣl birle alġasız dād

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kabūl ḳıldım bu fermān tiyü nakkāş
kılayın cehd barınça tidi ḫoş baş

1. Cümle

yir öpti çıḳtı terk aṭlandı kitti

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle 5. Cümle

yilip yil tig revān şīringe yitti

6. Cümle

selām birip ḥikāyet kıldı āġāz

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kabūl ḳıldım bu fermān tiyü naḳḳāş

Z Ö

kılayın cehd barınça ḫoş baş tidi

N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. İç Cümle

kabūl kıldım bu fermān

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

kılayın cehd barınça ḫoş baş

Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2. Cümle

[nakkāş] yir öpti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[nakkāş] çıktı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

[nakkāş] terk atlandı

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

[nakkāş] kitti

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

[naḳḳāş] yilip yil tig revān ṣīringe yitti

Ö Z Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

[nakkāş] selām birip ḥıkāyet ḳıldı āġāz

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

imdi vaḳt boldı ḳılma tip nāz

1. Cümle

melik ḫod kelgey irdi munda her dem

velī saḳlar hemīşe anı meryem

2. Cümle

uşol yandın kelü bilmez ḳatın͡ġa

3. Cümle

katıġ muştak irür ḫıdmatın͡ġa bil

4. Cümle

tur imdi baġla bil kim aṭlanalın͡g

barıp ḫusrav sarayın͡ġa inelin͡g

5. Cümle

tarab ḳıl anda il bolmasun āgāh

6. Cümle 7. Cümle

ḳatın͡ġa yaşru kelgey ol şehinşāh

8. Cümle

körüp bir birin͡gizni bolġasız şād

fıraḳdın vaṣl birle alġasız dād

9. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

imdi vakt boldı tip nāz kılma

Z Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

vakt boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. Cümle

melik ḫod kelgey irdi munda her dem

1. Cümle

velī saklar hemīşe anı meryem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

melik ḫod kelgey irdi munda her dem

Ö CDU Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

saḳlar hemīşe anı meryem

Y Z N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

uşol yandın kelü bilmez ḳatın͡gġa

Z Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

4. Cümle

katıġ muştaḳ irür ḫıdmatınġa

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bil tur imdi baġla bil kim atlanalın͡g

Ana Cümle

barıp ḫusrav sarayınġa inelin͡g

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tur imdi baġla bil

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tur imdi

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

bağla bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

atlanalıng͡

1. Cümle

barıp ḫusrav sarayınġa ineling͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

atlanalıng͡

Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

barıp ḫusrav sarayınġa inelin͡g

Z Y

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. Cümle

ṭarab ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

anda il bolmasun āgāh

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

8. Cümle

ḳatınġa yaşru kelgey ol şehinşāh

YT Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

körüp bir biriṉgizni bolġasız şād

1. Cümle

fıraḳdın vaṣl birle alġasız dād

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

9. 1.

körüp bir biriṉgizni bolġasız şād

Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 2.

fıraḳdın vaṣl birle alġasız dād

YT Z Y

(Gizli Özne: Siz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2160. ġażab birle sözin menʿ itti şīrin
iḏidin ḳorḳ uyalġıl tidi mindin

2161. ni herze söz bolur bu boldı tigil
fikir ḳıl öz sözüṉgni bāri bilgil

2162. kifāyet körgezip dildārlıḳ ittiṉg
uyatlıġ men zihī ḫoş yarlıḳ ittiṉg

2163. bar ol tip saḳnur irdim sinde inṣāf
bu inṣāfsızluḳuṉgḳa birdim inṣāf

2164. ni söz kim tilge kilse sözlegü mü
güher tip taşnı ʿāḳıl kizlegü mü
2165. öküş söz birle maġzımnı ḳuruttung
meger bir yolı ḥikmetni unuttung
2166. ṭamaʿlar kim ḳılur sen barça ḫām ol
ḳoy imdi bes ḳıl āḫır bu tamām ol
2167. sanga ḥaḳ tevbe birsün uşbu işdin
kim az ḳılġıl manga bu tilkü mekrin
2168. çıḳardıng ḥīle birle öz ilimdin
bıraḳtım taḫt u tācımnı ilimdin
2169. mini maḥrūm ḳıldıng barça yandın
tiler sen kim aḏırsang imdi cāndın
2170. bu ḫarlıḳ yitmez artuḳ mu köreyin
ya yil mü men kim ündeksizge barayın
2171. süçüg til birle mini aldayur sen
ozaḳı tik mü aldanġay tiyür sen
2172. vefā ḳıldım cefālar ḳıldı ḳarġu
cefā yutmaḳḳa mu ol yirge barġu
2173. vefā körsem ʿaceb yoḳ barġay irdim
cemāli birle ḳaḏġum tarġay irdim
2174. işek hiç arpa birgendin ḳaçar mu
yana palançı ḳapġındın kiçer mü
2175. ḳaçar mu hiç kişi āḫır vefādın
vefā hiç tapmadın köydüm cefādın
2176. çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın
yiyür men genci yoḳ tig mār zaḫmın
2177. ḳaża kör kim yana başımġa kildi
carāḥat özre ḳayra tuz ikildi
2178. ḫaṭa tüşti işim kimdin bileyin
özüm ḳıldı özümge ni ḳılayın
2179. öḏürdüm birni tip cānı cihān ol
cihān ḫod aldı ḳıldı ḳaṣd-ı cān ol

2180. yaḳīn bildim tilegen bolmaz irmiş
minim rāyımça iş tüz kilmez irmiş
2181. aġız tik ot timekdin köymez irmiş
ḳarın tiş iti birle toymaz irmiş
2182. çiçek izdep bu baġda ḳaldı özüm
çiçek tig uşbu mun͡gda soldı yüzüm
2183. öze kim naḳş birle aldanıldım
son͡gı tam naḳşı tig ḥayretde ḳaldım
2184. muḫālif naḳş bozdı şişd illerimni
perīşān ḳıldı bu oyunlarımnı
2185. minim birle niçe bu mühre oynar
sözi hem kaʿbeteyn naḳş tig oynar
2186. aṭım uş sazġa çomdı men yıḳıldım
suv̇ kiçmek imdidin son͡g tevbe ḳıldım
2187. ḳatıġ ḳorḳarmen imdi ḥav̇z körsem
muḥāl-i ʿaḳl irür kim deryāḳa kirsem
2188. körer sen kim niçe bu yirge kildim
ni kim fermanladın͡gsa sözün͡g aldım
2189. anın͡g ʿışḳında ildin il kötürdüm
barum yoḳumnı bu yirge ketürdüm
2190. sora kilmedi bir kün bī vefā yār
uyalmaz ḳayra mindin kilmek izder
2191. üç arşun destārum birle uzaḳ yol
kilürmen ʿışḳıda fārıġ turur ol
2192. ʿazizlep özini mini tutar ḫār
bilürmen özi kilmekke tutar ʿār
2193. ni ḫoş aytur uşol bir şehriyār ol
minim tigge mü cüflükke yarar ol
2194. bu işler birle boldı imdi bayıḳ
kim irmez men anın͡g tapġınġa lāyıḳ
2195. nidin mini ḳılur bu yan͡glıġ āzār
ʿaceb öz ʿaybını bilmez mü ol yār

2196. ulaş muntig ni ẖorlar mini āẖır
ḳaravaşlar meng̃iz kilsün tiyü ir
2197. niçe ündeksizin yil tig yileyin
niçe muntig ṣabursuzluḳ ḳılayın
2198. ḳayu könlüm bile anda barayın
anıng̃ yanında meryemni köreyin
2199. men anıng̃ ʿışḳı birle muntig uş zār
yanaşıp ol aḏın yar birle oynar
2200. anıng̃ cevri bile baġrım bolup baş
ḳarardı yaş özüm közdin aḳa yaş
2201. bu ḥasret birle baġrım pāre ḳıldı
özi ırġar mini āvāre ḳıldı
2202. eger ölsem bu mihnet içre bilmen
bu ẖorluḳ birle anda barmaġay men
2203. mini ol it saḳışınça ma körmez
iti itlense izder mini sormaz
2204. it eḏgü bolsu mindin ming̃ ḳata men
ẖayālıng̃ it meng̃izliġ ḳavsa men men
2205. eger tüzmese ansız bu köng̃ül hem
çıḳarıp bu köng̃ülni itke salġam
2206. kişi kim bolmasa itçe vefāsı
anıng̃ ḳaḏġusını nidin yigesi
2207. dirīġā kāşki ḥaḳ ol atamnı
mücerred tutsa birmese anamnı
2208. ya men toġmazdın aşnu ölsem irdi
ya toġġaç mini itke salsa irdi
2209. kil igri olturup tüz sözlegeyin
uḳ oḳ tig tüz sözümni kizlegeyin
2210. niler ḳıldı ḥaḳḳımġa ol bilür sen
uyalmadın taḳı ḥīle ḳılur sen
2211. bu yang̃lıġ rāst tip köp perde tüzdüng̃
muẖālif çıḳtı uş song̃ bu ḳıl üzdüng̃

2212. revā mu tökse ol yüzüm suv̇ını
mini yandursa ḳandursan ḳıv̇ını
2213. azar ḳılmaḳda taḳṣīr ḳılmadı hiç
yaraşmāḳḳa aḏın yir ḳalmadı hiç
2214. man͡ga çün yoḳ imiş āsāyiş andın
ʿaceb men ḳandın uşbu ḳaḏġu ḳandın
2215. ulaş özümni emgekde tutarmen
hemīşe bolmaçı ḳaḏġu yutarmen
2216. yan͡gıldım uşbu ḳaḏġudın işimni
yaraġım yoḳ ḳaşısam öz başımnı
2217. kön͡gül başınġa merhem hiç kilmes
ni kim andın kilür til zaḫmı ol bes
2218. telim öğrendi açıġ söz uş andın
bu kön͡glüm bolmadı bir kün ḫoş andın
2219. çün ḳılmaz davlatım yāri man͡ga hem
yarar kim bolmasa ol yār hemdem
2220. bu şum baḫt birle mü yar bolsun ol yār
bilür men ṭāliʿimde naḥsilik bar
2221. yürekim tiprer irdi kiçgen eyyām
ziyān kördüm uş anda kām nākām
2222. belī sınaġlıġ irmiş köp nişānlar
yürek tiprense bolur tip ziyānlar
2223. közüm sigrür ikinçi imdi iy yār
ni körküm ḳayra bismiʿl-lah niler bar
2224. bu ḳarşıdın aḏın yir bolsa cennet
barur bolsam taḳı artar bu miḥnet
2225. kilip ḳaysar ḳızı aysa yüri tur
işikdin ḳavġamen bil ḫāṣṣe şāvūr
2226. irmezmen esrük āḫır alḳa kirsem
keḏik tig al birle ilge kirsem
2227. yoḳ irse davlatım ʿaḳlım bārī bar
āḫır uş firḳat iter men ḳırdın ḳar

2228. bilür men bābililer ilmini hem
irür tedbīr ü rāyım barça muḥkem
2229. irmez ḫusrav eger keyḫusrav irse
minim birle muḥāl kim pençe ursa
2230. meşeḳḳat ḳılmasun cānımġa ayġıl
yaman rāy urmasun ḥaḳḳımġa ayġıl
2231. yoḳ irse ayġa men ġamzemḳa kim bir
yana ṣabrınġa urġay ʿişvedin tīr
2232. iki zülfüm ḳılıp uş ḳayra naḫçīr
ḳararı boynın͡ga taḳġay bu zencīr
2233. buyurġāy men ḫayalım iş bitürgey
bu yirge anı yil yan͡glıġ ketürgey
2234. uş imdidin kiḏin bil baġlaġayın
mini ḳoy öz işimge yıġlaġayın
2235. anın͡g hiç mehri yoḳ kön͡glinde ḫāli
mehirdin boldı ol bir yolı ḫāli
2236. yimek içmekke yüz min͡g yārı hemdem
āḫır bir ḳaḏġu yir yarı kerek hem
2237. mini ḳaḏġu yimekke ḳoysu dāyim
çün yimüm ḳaḏġu boldı ḫoş yigeyim
2238. āḫır kön͡gli sınuḳtı niçe ḳaynar
cefā tapġın minim birle mü sınar
2239. bu ot kim ʿışḳ yaḳtı cānḳa uş çın
diriġā ʿışḳ kim köygey bu otdın
2240. ni kündüz ḫoş ni tünle közde uyḳu
bu zindanda ulaşu ḳaḏġu tozġu
2241. niteg ḳılġu tiyü bu işke tedbīr
tileyü boldum uş ḥasret bile bir
2242. mini bu bāġ içre uş kön͡glüm ildi
kön͡güldin bu belā başḳa açıldı
2243. yat oġrıdın metāʿnı savsa bolur
kilür bolsa hem anı ḳavsa bolur

2244. iv̇ oġrısınġa işik yapsa bolmaz
eger yapsan͡g taḳı hiç fayda ḳılmaz
2245. iv̇ümdin ḳoptı bu oġrı ni ḳılġu
hiç imdi çāre tapmazmen ḳutulġu
2246. ġalaṭ rāy urdı kön͡glüm an͡glamadı
telim ḳıldım naṣiḥat tın͡glamadı
2247. kön͡gül kim bolsa andın renc ḥāṣıl
kön͡gülsüz bolmaḳ andın yaḥşıraḳ bil
2248. kön͡güldaş men niye ẓālim irür yār
bizer men bu kön͡güldin yardın āzār
2249. niçe kün yar taptum tip ḳuvandım
ḳuvanmışımdın uş ḳayra yuvundum
2250. bu ḳaḏġu birle boldum men yigit pīr
ruzūm çün ḳaḏġu boldı uş ni tedbīr
2251. niçe kön͡glüm köyükin kizlegeyin
niçe arzū izini izlegeyin
2252. ṣabır ḳılmaḳdın açıġ boldı efkem
yarar kim ṣabrdın ḳav̇urçaḳ itsem
2253. ṣabır birle kiçer az ʿömr nitegü
aḏaḳ aḳsaḳ niteg menzilge yitgü
2254. tamuġ āhım ḳatında ẕerre uçġun
irür ḳaṭra yaşım üskinde ceyḫūn
2255. minim baġrımġa ol yüz kez cerāḥat
ḳılur körmez men uş bir başı rāḥat
2256. tilemez ol mini yanında meryem
ḳaçan tüşgey muvāfıḳ men tilesem
2257. kerek bolsam an͡ga men kendü kilsün
yoḳ irse eḏgülerni rence ḳılsun
2258. uluġlar kim ajun fiʿlin bilürler
öz ilgi birle öz işin ḳılurlar
2259. bilür kim uşbu ḥasret birle tün kün
oturmaḳım bu yirde anın͡g üçün

2260. ısınmadım bir ol faṣlı otında
közüm çıḳtı yıġıdın bu tütünde
2261. tileyür kim ulaş rāyınça tursam
niçe kim ḫor ḳılsa ḫoş kötürsem
2262. cefā ḥāddi kerek bu başdın aştı
bu miḥnetdin ḳanım ḳaynadı taştı
2263. tiledim ḫorluḳı vaḳtında anı
aḏın bolmasa anın͡g ḥaḳḳı ḳanı
2264. ʿazizlik taptı ol ḳıldı mini ḫar
ni ḫalḳdın uyalur ni ḥaḳdın ḳorḳar
2265. men irdim yarı il bolmışda aġyār
niteg kim bildi il ḳıldı aḏın yār
2266. ni yazdım tapġında kim ilgidin vāy
ajun ḫalḳınġa ḳıldı mini rüsvāy
2267. zelihā tig mini meşhūr ḳıldı
devā tapmaz mini uş rencūr ḳıldı
2268. tamām yaʿḳūb yan͡glıġ uş fıraḳdın
aḳar yaşum yusuf tiyü ḳaraḳdın
2269. niçege tigrü mundaġ in͡gregeyin
öḏük birle özümni sin͡gregeyin
2270. şāh ol bolur kim ilge dād ḳılsa
ẓulumdın mun͡glını āzād ḳılsa
2271. nidin boldı ḥaḳḳımġa şāh ẓālim
kim uş kalmadı ẓulmında mecālim
2272. irürmen barça yandın imdi maẓlum
ʿadilge mustaḥaḳ bolmuşça maḥrūm
2273. çün raḥmı yoḳ unutsun mini bārı
minim tig irmez āḫır bar yāri
2274. uluġ men ol alıġ tiyü tutar ḫār
oḳır mini özi kilmez körer ʿār
2275. irür ol pādişah men bir gedā men
niteg tin͡g bolġa men āḫır an͡ga men

2276. ḳılur cinsi birle ḳuşlar ma pervāz
kögerçinge kögerçin ḳazḳa hem ḳaz
2277. āḫır topraḳḳa yil baġlasa turmaz
hem ol suv birle ot birge oturmaz
2278. çün vaṣlı yoḳ anıng̃ ḳorḳmaḳ fıraḳdın
bolup fāriġ oturġay men yıraḳdın
2279. anıng̃ kim mālı köptür ḳadġusı bar
ḳaraḳçıdın ni ḳorḳsun yoḳsul iy yār
2280. ivek irmez men ang̃sız aġḳa kirsem
ni laçın men ulaşı baġda tursam
2281. biligsizlik canımġa boldı uş dem
bilig birle ḳutulġaymen serencām
2282. eger husrav bolur bolsa büt-i çin
bu sözdin tapmaġay ol şehd ü şīrin
2283. niçe kim asru yügrük irse şebdīz
bu gülgūn yügrüşi hem ança irür tiz
2284. eger ḳand irse meryem laʿlbiz tam
şīrinlik birle men maʿrūf men hem
2285. eger ḳaysar ḳızı men tise ol ḥūr
minim aṣlım irür andın ma meşhūr
2286. bu açıġ ni unutġay men mü hiç ḥāl
arı zaḫmın yisem men ol yise bal
2287. bu ʿāṣıḳlıḳ başımġa irdi taḳdīr
peşīmān men ḫaṭā ḳıldım ni tedbīr
2288. mizāḥ ḳıldım uşol ḫod rast sandı
yaḳīn bilsün kim uş köng̃lüm usandı
2289. ḥaḳīḳat yār sandım çıḳtı aġyār
bu bāzārdın özüm ming̃ ḳurla bizār
2290. özüm mūm şemʿ tig niçe yaḳılsun
niçe köysün bir az ārām ḳılsun
2291. āḫır nefrīn ḳılu ay men ang̃a men
ilāhi şükr bāri sen bilür sen

2292. otum iksildi deryādın alıp çıḳ
tamuġluḳ ḳıl mini ya hem ūçtmaḥlıḳ
2293. uş imdi ḳalmadı hiç eşkibayım
kese bilmen umınçım ni ḳılayım
2294. kişi ölmezdin aşnu bu ʿömürdin
ölermen tip keser mü hiç umunçın
2295. ʿaḳıl bizni biligge yolçılayur
saḳış birle işin ḳılmaḳ tileyür
2296. velī ʿışḳ uşbu defterdin aḏın ol
ʿaḳl ʿışḳḳa kilse izder ḳaçġuḳa yol
2297. birikmez ʿışḳ birle ṣabır iy yār
ʿāşıḳ irmez ḳayuda kim ṣabır bar
2298. eger ḳılmasa ṣabrum imdi yārı
āḫır irklig men öz özümge bārī
2299. iki türlü kişige ḥükm ötmez
a͡ngar ḫanlar ma bilse ḥükm itmez
2300. ṭamaʿsız bolsa tutsa dünyānı yād
kişi ḳulluḳıdın hem bolsa āzād
2301. ṭamaʿ mini bu ḫorluḳḳa yitürdi
yirimdin mini ḳamġaḳ tig kötürdi

ġażab birle sözin menʿ itti şīrin

1. Cümle

iḏidin ḳorḳ uyalġıl tidi mindin
ni herze söz bolur bu boldı tigil
fikir ḳıl öz sözün͡gni bāri bilgil
kifāyet körgezip dildārlıḳ itti͡ng
uyatlıġ men zihī ḥoş yarlıḳ itti͡ng
bar ol tip saḳnur irdim sinde inṣāf
bu inṣāfsızluḳun͡gḳa birdim inṣāf
ni söz kim tilge kilse sözlegü mü
güher tip taşnı ʿāḳıl kizlegü mü

öküş söz birle maġzımnı ḳuruttung͡
meger bir yolı ḥikmetni unuttung͡
tamaʿlar kim ḳılur sen barça ḫām ol
koy imdi bes ḳıl āḫır bu tamām ol
sang͡a ḥaḳ tevbe birsün uşbu işdin
kim az ḳılġıl mang͡a bu tilkü mekrin
çıkardıng͡ ḥīle birle öz ilimdin
bıraḳtım taḫt u tācımnı ilimdin
mini maḥrūm ḳıldıng͡ barça yandın
tiler sen kim adırsang͡ imdi cāndın
bu ḫarlıḳ yitmez artuḳ mu köreyin
ya yil mü men kim ündeksizge barayın
süçüg til birle mini aldayur sen
ozaḳı tig mü aldanġay tiyür sen
vefā ḳıldım cefālar ḳıldı ḳarġu
cefā yutmaḳḳa mu ol yirge barġu
vefā körsem ʿaceb yoḳ barġay irdim
cemāli birle kadġum tarġay irdim
işek hiç arpa birgendin ḳaçar mu
yana palançı kapġındın kiçer mü
kaçar mu hiç kişi āḫır vefādın
vefā hiç tapmadın köydüm cefādın
çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın
yiyür men genci yoḳ tig mār zaḫmın
każa kör kim yana başımġa kildi
carāḥat özre kayra tuz ikildi
ḫaṭa tüşti işim kimdin bileyin
özüm ḳıldı özümge ni ḳılayın
ödürdüm birni tip cānı cihān ol
cihān ḫod aldı ḳıldı ḳaṣd-ı cān ol
yaḳīn bildim tilegen bolmaz irmiş
minim rāyımça iş tüz kilmez irmiş

ağız tik ot timekdin köymez irmiş
karın tiş iti birle toymaz irmiş
çiçek izdep bu bağda kaldı özüm
çiçek tig uşbu mun͡gda soldı yüzüm
öze kim nakş birle aldanıldım
son͡gı tam nakşı tig ḫayretde ḳaldım
muḫālif nakş bozdı şişd illerimni
perīşān ḳıldı bu oyunlarımnı
minim birle niçe bu mühre oynar
sözi hem kaʿbeteyn nakş tig oynar
atım uş sazġa çomdı men yıkıldım
suv̇ kiçmek imdidin son͡g tevbe ḳıldım
katıġ ḳorḳarmen imdi ḫav̇z körsem
muḫāl-i ʿaḳl irür kim deryāḳa kirsem
körer sen kim niçe bu yirge kildim
ni kim fermanladın͡gsa sözün͡g aldım
anın͡ga ʿışkında ildin il kötürdüm
barum yoḳumnı bu yirge ketürdüm
sora kilmedi bir kün bī vefā yār
uyalmaz ḳayra mindin kilmek izder
üç arşun destārum birle uzaḳ yol
kilürmen ʿışkıda fārıġ turur ol
ʿazizlep özini mini tutar ḫār
bilürmen özi kilmekke tutar ʿār
ni ḫoş aytur uşol bir şehriyār ol
minim tigge mü cüflükke yarar ol
bu işler birle boldı imdi bayıḳ
kim irmez men anın͡g tapġınġa lāyıḳ
nidin mini ḳılur bu yan͡glıġ āzār
ʿaceb öz ʿaybını bilmez mü ol yār
ulaş muntig ni ḫorlar mini āḫır
ḳaravaşlar men͡giz kilsün tiyü ir

niçe ündeksizin yil tig yileyin
niçe muntig ṣabursuzluḳ ḳılayın
kayu könlüm bile anda barayın
anıng̑ yanında meryemni köreyin
men anıng̑ ʿışḳı birle muntig uş zār
yanaşıp ol aḍın yar birle oynar
anıng̑ cevri bile baġrım bolup baş
karardı yaş özüm közdin aḳa yaş
bu ḥasret birle baġrım pāre ḳıldı
özi ırġar mini āvāre ḳıldı
eger ölsem bu mihnet içre bilmen
bu ḫorluḳ birle anda barmaġay men
mini ol it saḳışınça ma körmez
iti itlense izder mini sormaz
it edgü bolsu mindin ming̑ ḳata men
ḫayālıng̑ it meng̑izliġ ḳavsa men men
eger tüzmese ansız bu köng̑ül hem
çıkarıp bu köng̑ülni itke salġam
kişi kim bolmasa itçe vefāsı
anıng̑ kadġusını nidin yigesi
dirīġā kāşki haḳ ol atamnı
mücerred tutsa birmese anamnı
ya men toġmazdın aşnu ölsem irdi
ya toġġaç mini itke salsa irdi
kil igri olturup tüz sözlegeyin
uḳ oḳ tig tüz sözümni kizlegeyin
niler ḳıldı ḥaḳḳımġa ol bilür sen
uyalmadın taḳı ḥīle ḳılur sen
bu yang̑lıġ rāst tip köp perde tüzdüng̑
muḫālif çıḳtı uş song̑ bu ḳıl üzdüng̑
revā mu tökse ol yüzüm suvını
mini yandursa ḳandursan ḳıvını

azar ḳılmaḳda taḳṣīr ḳılmadı hiç
yaraşmāḳḳa aḏın yir ḳalmadı hiç
maṉ͡ga çün yok imiş āsāyiş andın
ʿaceb men ḳandın uşbu ḳaḏġu ḳandın
ulaş özümni emgekde tutarmen
hemīşe bolmaçı ḳaḏġu yutarmen
yaṉ͡gıldım uşbu ḳaḏġudın işimni
yaraġım yok ḳaşısam öz başımnı
köṉ͡gül başınġa merhem hiç kilmes
ni kim andın kilür til zaḫmı ol bes
telim öğrendi açıġ söz uş andın
bu köṉ͡glüm bolmadı bir kün ḫoş andın
çün ḳılmaz davlatım yāri maṉ͡ga hem
yarar kim bolmasa ol yār hemdem
bu şum baḫt birle mü yar bolsun ol yār
bilür men ṭāliʿimde naḫsilik bar
yürekim tiprer irdi kiçgen eyyām
ziyān kördüm uş anda kām nākām
belī sınaġlıġ irmiş köp nişānlar
yürek tiprense bolur tip ziyānlar
közüm sigrür ikinçi imdi iy yār
ni körküm ḳayra bismiʿl-lah niler bar
bu ḳarşıdın aḏın yir bolsa cennet
barur bolsam taḳı artar bu miḫnet
kilip kaysar kızı aysa yüri tur
işikdin ḳavġamen bil ḫāṣṣe ṣāvūr
irmezmen esrük āḫır alḳa kirsem
keḏik tig al birle ilge kirsem
yok irse davlatım ʿaḳlım bārī bar
āḫır uş fırḳat iter men ḳırdın ḳar
bilür men bābililer ilmini hem
irür tedbīr ü rāyım barça muḫkem

irmez ḫusrav eger keyḫusrav irse
minim birle muḫāl kim pençe ursa
meşekkat kılmasun cānımġa ayġıl
yaman rāy urmasun ḫakkımġa ayġıl
yoḳ irse ayġa men ġamzemḳa kim bir
yana ṣabrınġa urġay ʿişvedin tīr
iki zülfüm ḳılıp uş kayra naḫçīr
kararı boynın͡ga takġay bu zencīr
buyurġāy men ḫayalım iş bitürgey
bu yirge anı yil yan͡glıġ ketürgey
uş imdidin kidin bil baġlaġayın
mini ḳoy öz işimge yıġlaġayın
anın͡g hiç mehri yoḳ kön͡glinde ḫāli
mehirdin boldı ol bir yolı ḫāli
yimek içmekke yüz min͡g yārı hemdem
āḫır bir ḳadġu yir yarı kerek hem
mini ḳadġu yimekke ḳoysu dāyim
çün yimüm ḳadġu boldı ḫoş yigeyim
āḫır kön͡gli sınuḳtı niçe ḳaynar
cefā tapġın minim birle mü sınar
bu ot kim ʿışḳ yaḳtı cānka uş çın
diriġā ʿışḳ kim köygey bu otdın
ni kündüz ḫoş ni tünle közde uyḳu
bu zindanda ulaşu ḳadġu tozġu
niteg kılġu tiyü bu işke tedbīr
tileyü boldum uş ḫasret bile bir
mini bu bāġ içre uş kön͡glüm ildi
kön͡güldin bu belā başḳa açıldı
yat oġrıdın metāʿnı savsa bolur
kilür bolsa hem anı ḳavsa bolur
iv oġrısınġa işik yapsa bolmaz
eger yapsan͡g taḳı hiç fayda ḳılmaz

iẏümdin ḳoptı bu oġrı ni ḳılġu
hiç imdi çāre tapmazmen ḳutulġu
ġalaṭ rāy urdı kön͡glüm an͡glamadı
telim ḳıldım naṣiḥat tın͡glamadı
kön͡gül kim bolsa andın renc ḥāṣıl
kön͡gülsüz bolmaḳ andın yaḥṣıraḳ bil
kön͡güldaş men niye ẓālim irür yār
bizer men bu kön͡güldin yardın āzār
niçe kün yar taptum tip ḳuvandım
ḳuvanmışımdın uş ḳayra yuvundum
bu kadġu birle boldum men yigit pīr
ruzūm çün ḳadġu boldı uş ni tedbīr
niçe kön͡glüm köyükin kizlegeyin
niçe arzū izini izlegeyin
ṣabır ḳılmaḳdın açıġ boldı efkem
yarar kim ṣabrdın ḳaẏurçaḳ itsem
ṣabır birle kiçer az ʿömr nitegü
adak aḳsaḳ niteg menzilge yitgü
tamuġ āhım ḳatında ẓerre uçġun
irür ḳatra yaşım üskinde ceyḥūn
minim baġrımġa ol yüz kez cerāḥat
kılur körmez men uş bir başı rāḥat
tilemez ol mini yanında meryem
ḳaçan tüşgey muvāfıḳ men tilesem
kerek bolsam an͡ga men kendü kilsün
yoḳ irse edgülerni rence ḳılsun
uluġlar kim ajun fiʿlin bilürler
öz ilgi birle öz işin ḳılurlar
bilür kim uşbu ḥasret birle tün kün
oturmaḳım bu yirde anın͡g üçün
ısınmadım bir ol faṣlı otında
közüm çıḳtı yıġıdın bu tütünde

tileyür kim ulaş rāyınça tursam
niçe kim ḫor ḳılsa ḫoş kötürsem
cefā ḫāddi kerek bu başdın aştı
bu miḥnetdin ḳanım ḳaynadı taştı
tiledim ḫorluḳı vaḳtında anı
aḏın bolmasa anın͡g ḫaḳḳı ḳanı
ʿazizlik taptı ol ḳıldı mini ḫar
ni ḫalḳdın uyalur ni ḫaḳdın ḳorḳar
men irdim yarı il bolmışda aġyār
niteg kim bildi il ḳıldı aḏın yār
ni yazdım tapġında kim ilgidin vāy
ajun ḫalḳınġa ḳıldı mini rüsvāy
zelihā tig mini meşhūr ḳıldı
devā tapmaz mini uş rencūr ḳıldı
tamām yaʿḳūb yan͡glıġ uş fıraḳdın
aḳar yaşum yusuf tiyü ḳaraḳdın
niçege tigrü mundaġ in͡gregeyin
ödük birle özümni sin͡gregeyin
şāh ol bolur kim ilge dād ḳılsa
zulumdın mun͡glını āzād ḳılsa
nidin boldı ḫaḳḳımġa şāh ẓālim
kim uş kalmadı ẓulmında mecālim
irürmen barça yandın imdi maẓlum
ʿadilge mustaḥaḳ bolmuşça maḥrūm
çün raḥmı yoḳ unutsun mini bārı
minim tig irmez āḫır bar yāri
uluġ men ol alıġ tiyü tutar ḫār
oḳır mini özi kilmez körer ʿār
irür ol pādişah men bir gedā men
niteg tin͡g bolġa men āḫır an͡ga men
ḳılur cinsi birle ḳuşlar ma pervāz
kögerçinge kögerçin ḳazḳa hem ḳaz

āḫır toprakḳa yil bağlasa turmaz
hem ol suv birle ot birge oturmaz
çün vaslı yok anıng̃ korkmak fırakdın
bolup fārig̀ oturġay men yırakdın
anıng̃ kim mālı köptür ḳadġusı bar
karaḳçıdın ni ḳorḳsun yoḳsul iy yār
ivek irmez men ang̃sız aġka kirsem
ni laçın men ulaşı bağda tursam
biligsizlik canımġa boldı uş dem
bilig birle ḳutulġaymen serencām
eger husrav bolur bolsa büt-i çin
bu sözdin tapmaġay ol şehd ü şīrin
niçe kim asru yügrük irse şebdīz
bu gülgūn yügrüşi hem ança irür tiz
eger ḳand irse meryem laʿlbiz tam
şīrinlik birle men maʿrūf men hem
eger ḳaysar ḳızı men tise ol ḥūr
minim aslım irür andın ma meşhūr
bu açıġ ni unutġay men mü hiç ḥāl
arı zaḫmın yisem men ol yise bal
bu ʿāşıklık başımġa irdi takdīr
peşīmān men ḫatā ḳıldım ni tedbīr
mizāḥ ḳıldım uşol ḫod rast sandı
yaḳīn bilsün kim uş köng̃lüm usandı
hakīkat yār sandım çıktı aġyār
bu bāzārdın özüm ming̃ kurla bizār
özüm mūm şemʿ tig niçe yaḳılsun
niçe köysün bir az ārām ḳılsun
āḫır nefrīn ḳılu ay men ang̃a men
ilāhi şükr bāri sen bilür sen
otum iksildi deryādın alıp çıḳ
tamuġluḳ ḳıl mini ya hem ūçtmaḥlıḳ

uş imdi ḳalmadı hiç eşkibayım
kese bilmen umınçım ni ḳılayım
kişi ölmezdin aşnu bu ʿömürdin
ölermen tip keser mü hiç umunçın
ʿaḳıl bizni biligge yolçılayur
saḳış birle işin ḳılmaḳ tileyür
velī ʿışḳ uşbu defterdin adın ol
ʿaḳl ʿışḳka kilse izder kaçġuḳa yol
birikmez ʿışḳ birle ṣabır iy yār
ʿāşıḳ irmez ḳayuda kim ṣabır bar
eger kılmasa ṣabrum imdi yārı
āḫır irklig men öz özümge bārī
iki türlü kişige ḥükm ötmez
a͡ngar ḫanlar ma bilse ḥükm itmez
tamaʿsız bolsa tutsa dünyānı yād
kişi ḳullukıdın hem bolsa āzād
tamaʿ mini bu ḫorluḳḳa yitürdi
yirimdin mini ḳamġak tig kötürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ġażab birle sözin menʿ itti şīrin

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şīrin] tidi ididin ḳorḳ uyalġıl mindin

Ö Y

ni herze söz bolur bu boldı tigil

fikir ḳıl öz sözüng̑ni bāri bilgil
kifāyet körgezip dildārlıḳ itting̑
uyatlıġ men zihī ḫoş yarlık itting̑
bar ol tip saḳnur irdim sinde inṣāf
bu inṣāfsızluḳung̑ḳa birdim inṣāf
ni söz kim tilge kilse sözlegü mü
güher tip taşnı ʿākıl kizlegü mü
öküş söz birle maġzımnı ḳuruttung̑
meger bir yolı ḥikmetni unuttung̑
ṭamaʿlar kim ḳılur sen barça ḫām ol
koy imdi bes kıl āḫır bu tamām ol
sang̑a ḥaḳ tevbe birsün uşbu işdin
kim az ḳılġıl mang̑a bu tilkü mekrin
çıḳardıng̑ ḥīle birle öz ilimdin
bıraḳtım taḫt u tācımnı ilimdin
mini maḥrūm ḳıldıng̑ barça yandın
tiler sen kim adırsang̑ imdi cāndın
bu ḫarlık yitmez artuk mu köreyin
ya yil mü men kim ündeksizge barayın
süçüg til birle mini aldayur sen
ozakı tig mü aldanġay tiyür sen
vefā ḳıldım cefālar kıldı ḳarġu
cefā yutmaḳḳa mu ol yirge barġu
vefā körsem ʿaceb yoḳ barġay irdim
cemāli birle ḳadġum tarġay irdim
işek hiç arpa birgendin ḳaçar mu
yana palançı ḳapġındın kiçer mü
ḳaçar mu hiç kişi āḫır vefādın
vefā hiç tapmadın köydüm cefādın
çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın
yiyür men genci yoḳ tig mār zaḫmın
ḳaża kör kim yana başımġa kildi

carāḥat özre ḳayra tuz ikildi
ḥaṭa tüşti işim kimdin bileyin
özüm kıldı özümge ni ḳılayın
ödürdüm birni tip cānı cihān ol
cihān ḥod aldı ḳıldı ḳaṣd-ı cān ol
yaḳīn bildim tilegen bolmaz irmiş
minim rāyımça iş tüz kilmez irmiş
aġız tik ot timekdin köymez irmiş
ḳarın tiş iti birle toymaz irmiş
çiçek izdep bu baġda ḳaldı özüm
çiçek tig uşbu mun͡gda soldı yüzüm
öze kim naḳş birle aldanıldım
son͡gı tam naḳşı tig ḥayretde ḳaldım
muḫālif naḳş bozdı şişd illerimni
perīşān ḳıldı bu oyunlarımnı
minim birle niçe bu mühre oynar
sözi hem kaʿbeteyn naḳş tig oynar
atım uş sazġa çomdı men yıkıldım
suv̇ kiçmek imdidin son͡g tevbe ḳıldım
katıġ korkarmen imdi ḥav̇z körsem
muḥāl-i ʿakl irür kim deryāka kirsem
körer sen kim niçe bu yirge kildim
ni kim fermanladın͡gsa sözün͡g aldım
anın͡ga ʿışḳında ildin il kötürdüm
barum yoḳumnı bu yirge ketürdüm
sora kilmedi bir kün bī vefā yār
uyalmaz ḳayra mindin kilmek izder
üç arşun destārum birle uzaḳ yol
kilürmen ʿışḳıda fārıġ turur ol
ʿazizlep özini mini tutar ḫār
bilürmen özi kilmekke tutar ʿār
ni ḫoş aytur uşol bir şehriyār ol

minim tigge mü cüflükke yarar ol
bu işler birle boldı imdi bayıḳ
kim irmez men anıng̀ tapġınġa lāyıḳ
nidin mini ḳılur bu yang̀lıġ āzār
ʿaceb öz ʿaybını bilmez mü ol yār
ulaş muntig ni ḫorlar mini āḫır
karavaşlar meng̀iz kilsün tiyü ir
niçe ündeksizin yil tig yileyin
niçe muntig ṣabursuzluḳ ḳılayın
ḳayu könlüm bile anda barayın
anıng̀ yanında meryemni köreyin
men anıng̀ ʿışḳı birle muntig uş zār
yanaşıp ol adın yar birle oynar
anıng̀ cevri bile baġrım bolup baş
ḳarardı yaş özüm közdin aḳa yaş
bu ḥasret birle baġrım pāre ḳıldı
özi ırġar mini āvāre ḳıldı
eger ölsem bu mihnet içre bilmen
bu ḫorluḳ birle anda barmaġay men
mini ol it saḳışınça ma körmez
iti itlense izder mini sormaz
it edgü bolsu mindin ming̀ kata men
ḥayālıng̀ it meng̀izliġ ḳavsa men men
eger tüzmese ansız bu köng̀ül hem
çıḳarıp bu köng̀ülni itke salġam
kişi kim bolmasa itçe vefāsı
anıng̀ ḳadġusını nidin yigesi
dirīġā kāşki ḥaḳ ol atamnı
mücerred tutsa birmese anamnı
ya men toġmazdın aşnu ölsem irdi
ya toġġaç mini itke salsa irdi
kil igri olturup tüz sözlegeyin

uḳ oḳ tig tüz sözümni kizlegeyin
niler ḳıldı ḥaḳḳımġa ol bilür sen
uyalmadın takı ḥīle ḳılur sen
bu yan͡glıġ rāst tip köp perde tüzdün͡g
muḥālif çıḳtı uş son͡g bu ḳıl üzdün͡g
revā mu tökse ol yüzüm suv̇ını
mini yandursa ḳandursan ḳıv̇ını
azar ḳılmaḳda taḳṣīr ḳılmadı hiç
yaraşmāḳḳa aḏın yir ḳalmadı hiç
man͡ga çün yoḳ imiş āsāyiş andın
ʿaceb men ḳandın uşbu ḳadġu ḳandın
ulaş özümni emgekde tutarmen
hemīşe bolmaçı ḳadġu yutarmen
yan͡gıldım uşbu ḳadġudın işimni
yaraġım yoḳ ḳaşısam öz başımnı
kön͡gül başınġa merhem hiç kilmes
ni kim andın kilür til zaḫmı ol bes
telim öğrendi açıġ söz uş andın
bu kön͡glüm bolmadı bir kün ḫoş andın
çün ḳılmaz davlatım yāri man͡ga hem
yarar kim bolmasa ol yār hemdem
bu şum baḫt birle mü yar bolsun ol yār
bilür men ṭāliʿimde naḫsilik bar
yürekim tiprer irdi kiçgen eyyām
ziyān kördüm uş anda kām nākām
belī sınaġlıġ irmiş köp nişānlar
yürek tiprense bolur tip ziyānlar
közüm sigrür ikinçi imdi iy yār
ni körküm ḳayra bismiʿl-lah niler bar
bu ḳarşıdın aḏın yir bolsa cennet
barur bolsam taḳı artar bu miḫnet
kilip ḳaysar ḳızı aysa yüri tur

işikdin ḳavġamen bil ḫāṣṣe ṣāvūr
irmezmen esrük āḫır alḳa kirsem
kedik tig al birle ilge kirsem
yoḳ irse davlatım ʿaḳlım bārī bar
āḫır uş fırḳat iter men ḳırdın ḳar
bilür men bābililer ilmini hem
irür tedbīr ü rāyım barça muḥkem
irmez ḫusrav eger keyḫusrav irse
minim birle muḫāl kim pençe ursa
meşeḳḳat ḳılmasun cānımġa ayġıl
yaman rāy urmasun ḫaḳḳımġa ayġıl
yoḳ irse ayġa men ġamzemḳa kim bir
yana ṣabrınġa urġay ʿişvedin tīr
iki zülfüm ḳılıp uş ḳayra naḫçīr
kararı boynıng̃a taḳġay bu zencīr
buyurġāy men ḫayalım iş bitürgey
bu yirge anı yil yang̃lıġ ketürgey
uş imdidin kidin bil baġlaġayın
mini ḳoy öz işimge yıġlaġayın
anıng̃ hiç mehri yoḳ köng̃linde ḫāli
mehirdin boldı ol bir yolı ḫāli
yimek içmekke yüz ming̃ yārı hemdem
āḫır bir ḳadġu yir yarı kerek hem
mini ḳadġu yimekke ḳoysu dāyim
çün yimüm kadġu boldı ḫoş yigeyim
āḫır köng̃li sınuḳtı niçe ḳaynar
cefā tapġın minim birle mü sınar
bu ot kim ʿışḳ yaḳtı cānḳa uş çın
diriġā ʿışḳ kim köygey bu otdın
ni kündüz ḫoş ni tünle közde uyku
bu zindanda ulaşu ḳadġu tozġu
niteg ḳılġu tiyü bu işke tedbīr

tileyü boldum uş ḥasret bile bir
mini bu bāġ içre uş kön͡glüm ildi
kön͡güldin bu belā başka açıldı
yat oġrıdın metāʿnı savsa bolur
kilür bolsa hem anı ḳavsa bolur
iv oġrısınġa işik yapsa bolmaz
eger yapsan͡g takı hiç fayda ḳılmaz
ivümdin ḳoptı bu oġrı ni ḳılġu
hiç imdi çāre tapmazmen ḳutulġu
ġalaṭ rāy urdı kön͡glüm an͡glamadı
telim ḳıldım naṣiḥat tın͡glamadı
kön͡gül kim bolsa andın renc ḥāṣıl
kön͡gülsüz bolmaḳ andın yaḥşıraḳ bil
kön͡güldaş men niye ẓālim irür yār
bizer men bu kön͡güldin yardın āzār
niçe kün yar taptum tip ḳuvandım
ḳuvanmışımdın uş ḳayra yuvundum
bu ḳadġu birle boldum men yigit pīr
ruzūm çün ḳadġu boldı uş ni tedbīr
niçe kön͡glüm köyükin kizlegeyin
niçe arzū izini izlegeyin
sabır ḳılmaḳdın açıġ boldı efkem
yarar kim ṣabrdın ḳavurçaḳ itsem
ṣabır birle kiçer az ʿömr nitegü
adaḳ aksaḳ niteg menzilge yitgü
tamuġ āhım ḳatında zerre uçġun
irür ḳaṭra yaşım üskinde ceyḥūn
minim baġrımġa ol yüz kez cerāḥat
kılur körmez men uş bir başı rāḥat
tilemez ol mini yanında meryem
ḳaçan tüşgey muvāfiḳ men tilesem
kerek bolsam an͡ga men kendü kilsün

yoḳ irse edgülerni rence ḳılsun
uluġlar kim ajun fiʿlin bilürler
öz ilgi birle öz işin kılurlar
bilür kim uşbu ḥasret birle tün kün
oturmaḳım bu yirde anıng̃ üçün
ısınmadım bir ol faşlı otında
közüm çıktı yıġıdın bu tütünde
tileyür kim ulaş rāyınça tursam
niçe kim ḥor ḳılsa ḥoş kötürsem
cefā ḥāddi kerek bu başdın aştı
bu miḥnetdin ḳanım ḳaynadı taştı
tiledim ḫorluḳı vaḳtında anı
adın bolmasa anıng̃ ḥaḳḳı ḳanı
ʿazizlik taptı ol ḳıldı mini ḫar
ni ḫalḳdın uyalur ni ḥaḳdın ḳorḳar
men irdim yarı il bolmışda aġyār
niteg kim bildi il ḳıldı adın yār
ni yazdım tapġında kim ilgidin vāy
ajun ḫalḳınġa ḳıldı mini rüsvāy
zelihā tig mini meşhūr ḳıldı
devā tapmaz mini uş rencūr kıldı
tamām yaʿḳūb yang̃lıġ uş fıraḳdın
aḳar yaşum yusuf tiyü ḳaraḳdın
niçege tigrü mundaġ ing̃regeyin
ödük birle özümni sing̃regeyin
şāh ol bolur kim ilge dād ḳılsa
ẓulumdın mung̃lını āzād ḳılsa
nidin boldı ḥaḳḳımġa şāh ẓālim
kim uş kalmadı ẓulmında mecālim
irürmen barça yandın imdi maẓlum
ʿadilge mustaḥaḳ bolmuşça maḥrūm
çün raḥmı yoḳ unutsun mini bārı

minim tig irmez āḫır bar yāri
uluġ men ol alıġ tiyü tutar ḫār
okır mini özi kilmez körer ʿār
irür ol pādişah men bir gedā men
niteg tiñg bolġa men āḫır añga men
ḳılur cinsi birle ḳuşlar ma pervāz
kögerçinge kögerçin ḳazḳa hem ḳaz
āḫır toprakka yil baġlasa turmaz
hem ol suv birle ot birge oturmaz
çün vaşlı yoḳ anıñg ḳorḳmaḳ fıraḳdın
bolup fāriġ oturġay men yıraḳdın
anıñg kim mālı köptür ḳadġusı bar
karaḳçıdın ni ḳorḳsun yoḳsul iy yār
ivek irmez men añgsız aġḳa kirsem
ni laçın men ulaşı baġda tursam
biligsizlik canımġa boldı uş dem
bilig birle ḳutulġaymen serencām
eger husrav bolur bolsa büt-i çin
bu sözdin tapmaġay ol şehd ü şīrin
niçe kim asru yügrük irse şebdīz
bu gülgūn yügrüşi hem ança irür tiz
eger ḳand irse meryem laʿlbiz tam
şīrinlik birle men maʿrūf men hem
eger ḳaysar ḳızı men tise ol ḫūr
minim aslım irür andın ma meşhūr
bu açıġ ni unutġay men mü hiç ḫāl
arı zaḫmın yisem men ol yise bal
bu ʿāşıḳlıḳ başımġa irdi taḳdīr
peşīmān men ḫaṭā ḳıldım ni tedbīr
mizāḥ ḳıldım uşol ḫod rast sandı
yaḳīn bilsün kim uş köñlüm usandı
ḫaḳīḳat yār sandım çıḳtı aġyār

bu bāzārdın özüm min͡g ḳurla bizār
özüm mūm şemʿ tig niçe yaḳılsun
niçe köysün bir az ārām ḳılsun
āḫır nefrīn ḳılu ay men an͡ga men
ilāhi şükr bāri sen bilür sen
otum iksildi deryādın alıp çıḳ
tamuġluḳ ḳıl mini ya hem ūçtmaḫlık
uş imdi ḳalmadı hiç eşkibayım
kese bilmen umınçım ni ḳılayım
kişi ölmezdin aşnu bu ʿömürdin
ölermen tip keser mü hiç umunçın
ʿaḳıl bizni biligge yolçılayur
saḳış birle işin ḳılmaḳ tileyür
velī ʿışḳ uşbu defterdin adın ol
ʿaḳl ʿışḳḳa kilse izder ḳaçġuḳa yol
birikmez ʿışḳ birle ṣabır iy yār
ʿāşıḳ irmez ḳayuda kim ṣabır bar
eger ḳılmasa ṣabrum imdi yārı
āḫır irklig men öz özümge bārī
iki türlü kişige ḥükm ötmez
an͡gar ḫanlar ma bilse ḥükm itmez
ṭamaʿsız bolsa tutsa dünyānı yād
kişi ḳulluḳıdın hem bolsa āzād
ṭamaʿ mini bu ḫorluḳḳa yitürdi
yirimdin mini ḳamġaḳ tig kötürdi

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ididin ḳorḳ uyalġıl mindin

ni herze söz bolur bu boldı tigil
fikir ḳıl öz sözüñgni bāri bilgil
kifāyet körgezip dildārlıḳ ittiñg
1. Cümle
uyatlıġ men zihī ḫoş yarlıḳ ittiñg
2. Cümle 3. Cümle
bar ol tip saḳnur irdim sinde inṣāf
bu inṣāfsızluḳuñgḳa birdim inṣāf
4. Cümle
ni söz kim tilge kilse sözlegü mü
5. Cümle
güher tip taşnı ʿāḳıl kizlegü mü
6. Cümle
öküş söz birle maġzımnı ḳuruttuñg
meger bir yolı ḥikmetni unuttuñg
7. Cümle
tamaʿlar kim ḳılur sen barça ḫām ol
8. Cümle
koy imdi bes ḳıl āḫır bu tamām ol
9. Cümle 10. Cümle
sañga hak tevbe birsün uşbu işdin
kim az kılġıl mañga bu tilkü mekrin
11. Cümle
çıḳardıñg ḥīle birle öz ilimdin
12. Cümle
bıraḳtım taḫt u tācımnı ilimdin
13. Cümle
mini maḥrūm ḳıldıñg barça yandın
14. Cümle
tiler sen kim adırsañg imdi cāndın
15. Cümle
bu ḫarlıḳ yitmez artuḳ mu köreyin

ya yil mü men kim ündeksizge barayın

16. Cümle

süçüg til birle mini aldayur sen

ozakı tig mü aldanġay tiyür sen

17. Cümle

vefā ḳıldım cefālar ḳıldı ḳarġu

18. Cümle 19. Cümle

cefā yutmaḳḳa mu ol yirge barġu

20. Cümle

vefā körsem ʿaceb yoḳ barġay irdim

cemāli birle ḳadġum tarġay irdim

21. Cümle

işek hiç arpa birgendin ḳaçar mu

yana palançı ḳapġındın kiçer mü

22. Cümle

kaçar mu hiç kişi āḫır vefādın

23. Cümle

vefā hiç tapmadın köydüm cefādın

çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın

yiyür men genci yoḳ tig mār zaḫmın

24. Cümle

każa kör kim yana başımġa kildi

25. Cümle

carāḫat özre ḳayra tuz ikildi

26. Cümle

ḫata tüşti işim kimdin bileyin

27. Cümle 28. Cümle

özüm ḳıldı özümge ni ḳılayın

29. Cümle

ödürdüm birni tip cānı cihān ol

30. Cümle

cihān ḫod aldı ḳıldı ḳaṣd-ı cān ol

31. Cümle 32. Cümle

yaḳīn bildim tilegen bolmaz irmiş

33. Cümle 34. Cümle

minim rāyımça iş tüz kilmez irmiş

35. Cümle

aġız tik ot timekdin köymez irmiş

36. Cümle

karın tiş iti birle toymaz irmiş

37. Cümle

çiçek izdep bu baġda ḳaldı özüm

çiçek tig uşbu mun͡gda soldı yüzüm

38. Cümle

öze kim naḳş birle aldanıldım

son͡gı tam naḳşı tig ḥayretde ḳaldım

39. Cümle

muḫālif naḳş bozdı şişd[i] illerimni

perīşān ḳıldı bu oyunlarımnı

40. Cümle

minim birle niçe bu mühre oynar

41. Cümle

sözi hem kaʿbeteyn naḳş tig oynar

42. Cümle

aṭım uş sazġa çomdı men yıḳıldım

43. Cümle

suv̇ kiçmek imdidin son͡g tevbe ḳıldım

44. Cümle

katıġ ḳorḳarmen imdi ḥav̇z körsem

45. Cümle

muḫāl-i ʿaḳl irür kim deryāḳa kirsem

46. Cümle

körer sen kim niçe bu yirge kildim

ni kim fermanladın͡gsa sözün͡g aldım

anın͡ga ʿışḳında ildin il kötürdüm
barum yoḳumnı bu yirge ketürdüm
47. Cümle
sora kilmedi bir kün bī vefā yār
uyalmaz ḳayra mindin kilmek izder
48. Cümle
üç arşun destārum birle uzaḳ yol
kilürmen ʿışḳıda fārıġ turur ol
49. Cümle
ʿazizlep özini mini tutar ḫār
50. Cümle
bilürmen özi kilmekke tutar ʿār
51. Cümle 52. Cümle
ni ḫoş aytur uşol bir şehriyār ol
minim tigge mü cüflükke yarar ol
53. Cümle
bu işler birle boldı imdi bayıḳ
kim irmez men anın͡g tapġınġa lāyıḳ
54. Cümle
nidin mini kılur bu yan͡glıġ āzār
ʿaceb öz ʿaybını bilmez mü ol yār
ulaş muntig ni ḫorlar mini āḫır
ḳaravaşlar men͡giz kilsün tiyü ir
55. Cümle
niçe ündeksizin yil tig yileyin
niçe muntig ṣabursuzluk ḳılayın
56. Cümle
ḳayu könlüm bile anda barayın
anın͡g yanında meryemni köreyin
57. Cümle
men anın͡g ʿışḳı birle muntig uş zār
58. Cümle

yanaşıp ol adın yar birle oynar

59. Cümle

anıng̃ cevri bile bağrım bolup baş

karardı yaş özüm közdin aḳa yaş

60. Cümle

bu ḫasret birle bağrım pāre ḳıldı

özi ırġar mini āvāre ḳıldı

61. Cümle

eger ölsem bu mihnet içre bilmen

62. Cümle

bu ḫorluḳ birle anda barmaġay men

63. Cümle

mini ol it saḳışınça ma körmez

64. Cümle

iti itlense izder mini sormaz

65. Cümle

it edgü bolsu mindin ming̃ ḳata men

66. Cümle

ḫayālıng̃ it meng̃izliġ ḳavsa men men

67. Cümle

eger tüzmese ansız bu köng̃ül hem

çıkarıp bu köng̃ülni itke salġam

68. Cümle

kişi kim bolmasa itçe vefāsı

anıng̃ kadġusını nidin yigesi

69. Cümle

dirīġā kāşki ḫaḳ ol atamnı

mücerred tutsa birmese anamnı

70. Cümle

ya men toġmazdın aşnu ölsem irdi

ya toġġaç mini itke salsa irdi

71. Cümle

kil igri olturup tüz sözlegeyin

72. Cümle 73. Cümle

uk ok tig tüz sözümni kizlegeyin

74. Cümle 75. Cümle

niler ḳıldı ḥaḳḳımġa ol bilür sen

76. Cümle

uyalmadın takı ḥīle ḳılur sen

bu yan͡glıġ rāst tip köp perde tüzdün͡g

77 Cümle

muḫālif çıḳtı uş son͡g bu ḳıl üzdün͡g

78. Cümle 79. Cümle

revā mu tökse ol yüzüm suv̇ını

mini yandursa ḳandursa ḳıv̇ını

80. Cümle

azar ḳılmaḳda taḳṣīr ḳılmadı hiç

81. Cümle

yaraşmāḳḳa adın yir ḳalmadı hiç

82. Cümle

man͡ga çün yoḳ imiş āsāyiş andın

ʿaceb men ḳandın uşbu ḳadġu ḳandın

83. Cümle

ulaş özümni emgekde tutarmen

hemīşe bolmaçı ḳadġu yutarmen

yan͡gıldım uşbu ḳadġudın işimni

84. Cümle

yaraġım yoḳ ḳaşısam öz başımnı

85. Cümle

kön͡gül başınġa merhem hiç kilmes

86. Cümle

ni kim andın kilür til zaḫmı ol bes

87. Cümle 88. Cümle

telim öğrendi açıġ söz uş andın

bu kön͡glüm bolmadı bir kün ḫoş andın

89. Cümle

çün kılmaz davlatım yāri man͡ga hem

yarar kim bolmasa ol yār hemdem

90. Cümle

bu şum baḫt birle mü yar bolsun ol yār

91. Cümle

bilür men tāliʿimde naḥsilik bar

92. Cümle 93

yürekim tiprer irdi kiçgen eyyām

94. Cümle

ziyān kördüm uş anda kām nākām

95. Cümle 96. Cümle

belī sınaġlıġ irmiş köp nişānlar

97. Cümle

yürek tiprense bolur tip ziyānlar

közüm sigrür ikinçi imdi iy yār

98. Cümle

ni körküm ḳayra bismiʿl-lah niler bar

99. Cümle 100. Cümle 101. Cümle

bu karşıdın adın yir bolsa cennet

barur bolsam takı artar bu miḥnet

102. Cümle

kilip ḳaysar ḳızı aysa yüri tur

işikdin kavġamen bil ḫāsse şāvūr

103. Cümle 104. Cümle

irmezmen esrük āḫır alḳa kirsem

keḏik tig al birle ilge kirsem

105. Cümle

yoḳ irse davlatım ʿaḳlım bārī bar

106. Cümle

āḫır uş fırḳat iter men ḳırdın ḳar

bilür men bābililer ilmini hem

107. Cümle

irür tedbīr ü rāyım barça muḥkem

108. Cümle

irmez ḫusrav eger keyḫusrav irse

109. Cümle

minim birle muḥāl kim pençe ursa

110. Cümle

meşeḳḳat ḳılmasun cānımġa ayġıl

111. Cümle 112. Cümle

yaman rāy urmasun ḫakkımġa ayġıl

113. Cümle

yoḳ irse ayġa men ġamzemḳa kim bir

yana ṣabrınġa urġay ʿişvedin tīr

114. Cümle

iki zülfüm ḳılıp uş ḳayra naḫçīr

kararı boynıng̃a taḳġay bu zencīr

115. Cümle

buyurġāy men ḫayalım iş bitürgey

116. Cümle

bu yirge anı yil yang̃lıġ ketürgey

117. Cümle

uş imdidin kiḏin bil baġlaġayın

118. Cümle

mini koy öz işimge yıġlaġayın

119. Cümle 120. Cümle

anıng̃ hiç mehri yoḳ köng̃linde ḫāli

121. Cümle

mehirdin boldı ol bir yolı ḫāli

122. Cümle

yimek içmekke yüz ming̃ yārı hemdem

123. Cümle

āḫır bir ḳadġu yir yarı kerek hem

124. Cümle 125. Cümle

mini kadġu yimekke koysu dāyim

126. Cümle

çün yimüm ḳadġu boldı ḫoş yigeyim

127. Cümle

āḫır kön͡gli sınuktı niçe kaynar

128. Cümle

cefā tapġın minim birle mü sınar

129. Cümle

bu ot kim ʿışk yaktı cānka uş çın

diriġā ʿışk kim köygey bu otdın

130. Cümle

ni kündüz ḫoş ni tünle közde uyḳu

131. Cümle

bu zindanda ulaşu ḳadġu tozġu

132. Cümle

niteg kılġu tiyü bu işke tedbīr

tileyü boldum uş ḥasret bile bir

133. Cümle

mini bu bāġ içre uş kön͡glüm ildi

134. Cümle

kön͡güldin bu belā başḳa açıldı

135. Cümle

yat oġrıdın metāʿnı savsa bolur

136. Cümle

kilür bolsa hem anı ḳavsa bolur

137. Cümle

iv oġrısınġa işik yapsa bolmaz

138. Cümle

eger yapsan͡g taḳı hiç fayda ḳılmaz

139. Cümle

iv̈ümdin ḳoptı bu oġrı ni ḳılġu

140. Cümle

hiç imdi çāre tapmazmen ḳutulġu

141. Cümle

ġalaṭ rāy urdı kön͡glüm an͡glamadı

142. Cümle

telim ḳıldım naṣiḥat tın͡glamadı

143. Cümle 144. Cümle

kön͡gül kim bolsa andın renc ḥāṣıl

kön͡gülsüz bolmaḳ andın yaḥşıraḳ bil

145. Cümle

kön͡güldaş men niye ẓālim irür yār

146. Cümle 147. Cümle

bizer men bu kön͡güldin yardın āzār

148. Cümle

niçe kün yar taptum tip ḳuvandım

ḳuvanmışımdın uş ḳayra yuvundum

bu ḳadġu birle boldum men yigit pīr

149. Cümle

ruzūm çün ḳadġu boldı uş ni tedbīr

150. Cümle

niçe kön͡glüm köyükin kizlegeyin

niçe arzū izini izlegeyin

151. Cümle

ṣabır ḳılmaḳdın açıġ boldı efkem

152. Cümle

yarar kim ṣabrdın ḳav̈urçaḳ itsem

ṣabır birle kiçer az ʿömr nitegü

153. Cümle

adaḳ aḳsaḳ niteg menzilge yitgü

154. Cümle 155. Cümle

tamuġ āhım ḳatında ẓerre uçġun

irür ḳatra yaşım üskinde ceyḥūn

156. Cümle 157. Cümle

minim baġrımġa ol yüz kez cerāḥat

ḳılur körmez men uş bir başı rāḥat

158. Cümle 159. Cümle

tilemez ol mini yanında meryem

160. Cümle

ḳaçan tüşgey muvāfıḳ men tilesem

161. Cümle

kerek bolsam a͡nga men kendü kilsün

yok irse edgülerni rence ḳılsun

162. Cümle

uluġlar kim ajun fiʿlin bilürler

öz ilgi birle öz işin ḳılurlar

163. Cümle

bilür kim uşbu ḥasret birle tün kün

oturmaḳım bu yirde anın͡g üçün

164. Cümle

ısınmadım bir ol faṣlı otında

165. Cümle

közüm çıktı yıġıdın bu tütünde

166. Cümle

tileyür kim ulaş rāyınça tursam

niçe kim ḥor ḳılsa ḥoş kötürsem

167. Cümle

cefā ḥāddi kerek bu başdın aştı

168. Cümle 169. Cümle

bu miḥnetdin ḳanım ḳaynadı taştı

170. Cümle

tiledim ḫorluḳı vaḳtında anı

171. Cümle

aḏın bolmasa anın͡g ḥaḳḳı ḳanı

172. Cümle

ʿazizlik taptı ol ḳıldı mini ḫar

173. Cümle

ni ḫalḳdın uyalur ni ḫaḳdın ḳorḳar

174. Cümle

men irdim yarı il bolmışda aġyār

niteg kim bildi il ḳıldı adın yār

175. Cümle

ni yazdım tapġında kim ilgidin vāy

ajun ḫalḳınġa ḳıldı mini rüsvāy

176. Cümle

zelihā tig mini meşhūr ḳıldı

devā tapmaz mini uş rencūr ḳıldı

tamām yaʿḳūb yaⁿglıġ uş fıraḳdın

aḳar yaşum yusuf tiyü ḳaraḳdın

177. Cümle

niçege tigrü mundaġ iⁿgregeyin

ödük birle özümni siⁿgregeyin

178. Cümle

şāh ol bolur kim ilge dād ḳılsa

zulumdın muⁿglını āzād ḳılsa

179. Cümle

nidin boldı ḫaḳḳımġa şāh ẓālim

kim uş kalmadı ẓulmında mecālim

180. Cümle

irürmen barça yandın imdi mazlum

ʿadilge mustaḥaḳ bolmuşça maḥrūm

181. Cümle

çün raḥmı yoḳ unutsun mini bārı

182. Cümle

minim tig irmez āḫır bar yāri

183. Cümle 184. Cümle

uluġ men ol alıġ tiyü tutar ḫār
oḳır mini özi kilmez körer ʿār
irür ol pādişah men bir gedā men
185. Cümle
niteg tiṅ bolġa men āḫır aṅa men
186. Cümle
kılur cinsi birle ḳuşlar ma pervāz
kögerçinge kögerçin ḳazḳa hem ḳaz
187. Cümle
āḫır topraḳḳa yil baġlasa turmaz
hem ol suv birle ot birge oturmaz
188. Cümle
çün vaṣlı yoḳ anıṅ ḳorḳmaḳ fıraḳdın
bolup fāriġ oturġay men yıraḳdın
189. Cümle
anıṅ kim mālı köptür ḳadġusı bar
190. Cümle
karaḳçıdın ni ḳorḳsun yoḳsul iy yār
191. Cümle
ivek irmez men aṅsız aġḳa kirsem
192. Cümle
ni laçın men ulaşu baġda tursam
193. Cümle
biligsizlik canımġa boldı uş dem
194. Cümle
bilig birle ḳutulġaymen serencām
195. Cümle
eger husrav bolur bolsa büt-i çin
bu sözdin tapmaġay ol şehd ü şīrin
196. Cümle
niçe kim asru yügrük irse şebdīz
bu gülgūn yügrüşi hem ança irür tiz

197. Cümle

eger ḳand irse meryem laʿlbiz tam

198. Cümle

şīrinlik birle men maʿrūf men hem

199. Cümle

eger ḳaysar ḳızı men tise ol ḥūr

minim aṣlım irür andın ma meşhūr

200. Cümle

bu açıġ ni unutġay men mü hiç ḥāl

arı zaḫmın yisem men ol yise bal

201. Cümle

bu ʿāşıḳlıḳ başımġa irdi taḳdīr

202. Cümle

peşīmān men ḫaṭā ḳıldım ni tedbīr

203. Cümle 204. Cümle

mizāḥ ḳıldım uṣol ḫod rast sandı

205. Cümle 206. Cümle

yakīn bilsün kim uş kön͡glüm usandı

207. Cümle

hakīḳat yār sandım çıktı aġyār

208. Cümle 209. Cümle

bu bāzārdın özüm min͡g kurla bizār

özüm mūm şemʿ tig niçe yaḳılsun

niçe köysün bir az ārām ḳılsun

210. Cümle

āḫır nefrīn ḳılu ay[ur] men an͡ga men

211. Cümle

ilāhi şükr bāri sen bilür sen

212. Cümle

otum iksildi deryādın alıp çıḳ

213. Cümle

tamuġluḳ ḳıl mini ya hem üçtmaḫlıḳ

214. Cümle

uş imdi ḳalmadı hiç eşkibayım

215. Cümle

kese bilmen umınçım ni ḳılayım

216. Cümle

kişi ölmezdin aşnu bu ʿömürdin

ölermen tip keser mü hiç umunçın

217. Cümle

ʿaḳıl bizni biligge yolçılayur

saḳış birle işin ḳılmaḳ tileyür

velī ʿışḳ uşbu defterdin adın ol

218. Cümle

ʿaḳl ʿışḳḳa kilse izder ḳaçġuḳa yol

219. Cümle

birikmez ʿışḳ birle ṣabır iy yār

220. Cümle

ʿāşıḳ irmez ḳayuda kim ṣabır bar

221. Cümle

eger ḳılmasa ṣabrum imdi yārı

āḫır irklig men öz özümge bārī

222. Cümle

iki türlü kişige ḥükm ötmez

223. Cümle

a͡ngar ḥanlar ma bilse ḥükm itmez

224. Cümle

ṭamaʿsız bolsa tutsa dünyānı yād

225. Cümle

kişi ḳulluḳıdın hem bolsa āzād

226. Cümle

ṭamaʿ mini bu ḫorluḳḳa yitürdi

yirimdin mini ḳamġaḳ tig kötürdi

227. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ididin kork uyalġıl mindin

1. Cümle 2. Cümle

ni herze söz bolur bu boldı tigil

3. Cümle

fikir kıl öz sözüngni bāri bilgil

4. Cümle 5. Cümle

kifāyet körgezip dildārlıḳ ittiṅg

6. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. 1.

ididin kork

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 2.

uyalġıl mindin

Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 3.

ni herze söz bolur bu boldı tigil

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ni herze söz bolur bu boldı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ni herze söz bolur bu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[bu] boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

1. 4.

fikir kıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 5.

öz sözüŋni bāri bilgil

N CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

1. 6.

kifāyet körgezip dildārlıḳ itti‿ŋ

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

uyatlıġ men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

zihī ḫoş yarlık itti‿ŋ

CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

bar ol tip saḳnur irdim sinde inṣāf

1. Cümle

bu inṣāfsızluḳuṅgḳa birdim inṣāf

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

4. 1.

sinde inṣāf bar ol tip saḳnur irdim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

sinde inṣāf bar ol

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

4. 2.

bu inṣāfsızluḳuṅgḳa birdim inṣāf

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

ni söz kim tilge kilse sözlegü mü

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni söz [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

tilge kilse sözlegü mü

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

tilge kilse

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yükemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

sözlegü mü

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

6. Cümle

güher tip taşnı ʿāḳıl kizlegü mü

Z N Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç Cümle

güher [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

7. Cümle

öküş söz birle maġzımnı kuruttung͡

1. Cümle

meger bir yolı hikmetni unuttung͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *meger* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

7. 1.

öküş söz birle maġzımnı kuruttung͡

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 2.

bir yolı ḫikmetni unuttuŋ

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

ṭamaʿlar ḳılur sen kim barça ḫām ol

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ṭamaʿlar ḳılur sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

barça ḫām ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. Cümle

koy imdi bes kıl

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

9. 1.

koy imdi

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

9. 2.

bes ḳıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

āḫır bu tamām ol

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

11. Cümle

sa͡nga ḥak tevbe birsün uşbu işdin

Ana Cümle

kim az ḳılġıl ma͡nga bu tilkü mekrin

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

sa͡nga ḥaḳ uşbu işdin tevbe birsün

YT Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

az ḳılġıl ma͡nga bu tilkü mekrin

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

çıḳardın͡g hīle birle öz ilimdin

Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

bıraḳtım taḫt u tācımnı ilimdin

Y N YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

mini maḥrūm ḳıldın͡g barça yandın

N Y YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

15. Cümle

tiler sen kim adırsang imdi cāndın

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tiler sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

adırsang imdi cāndın

Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

16. Cümle

bu ḫarlıḳ yitmez artuḳ mu köreyin

1. Cümle

ya yil mü men kim ündeksizge barayın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

16. 1.

bu ḫarlık yitmez artuk mu köreyin

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

16. 1. 1.

bu ḫarlık yitmez

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

16. 1. 2.

artuk mu köreyin

Z CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

16. 2.

yil mü men kim ündeksizge barayın

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yil mü men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ündeksizge barayın

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

17. Cümle

süçüg til birle mini aldayur sen

1. Cümle

ozakı tig mü aldanġay tiyür sen

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

17. 1.

süçüg til birle mini aldayur sen

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

17. 2.

ozakı tig mü aldanġay tiyür sen

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

ozakı tig mü aldanġay

Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

18. Cümle

vefā ḳıldım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

19. Cümle

cefālar kıldı karġu

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

20. Cümle

cefā yutmaḳḳa mu ol yirge barġu

Z CDU YT Ö

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

21. Cümle

vefā körsem ʿaceb yok

Şart Cümlesi

barġay irdim cemāli birle ḳadġum tarġay irdim

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

vefā körsem

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ʿaceb yok

1. Cümle

barġay irdim cemāli birle ḳadġum tarġay irdim

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ʿaceb yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

barġay irdim cemāli birle ḳadġum tarġay irdim

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

2. 1.

barġay irdim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

cemāli birle ḳadġum tarġay irdim

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

22. Cümle

işek hiç arpa birgendin ḳaçar mu

1. Cümle

yana palançı ḳapġındın kiçer mü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yana* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

22. 1.

işek hiç arpa birgendin ḳaçar mu

Ö Z YT Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

22. 2.

yana palançı kapġından kiçer mü

Z YT Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

23. Cümle

kaçar mu hiç kişi āḫır vefādın

Y CDU Z Ö Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

24. Cümle

vefā hiç tapmadın köydüm cefādın

1. Cümle

çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın

yiyür men genci yok tig mār zaḫmın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

24. 1.

vefā tapmadın hiç köydüm cefādın

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

24. 2.

çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın

yiyür men genci yoḳ tig mār zaḫmın [yiyür men]

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

24. 2. 1.

çiçek arzūsında bu ḫār zāḫmın yiyür men

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

24. 2. 2.

genci yoḳ tig mār zaḫmın [yiyür men]

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

genci yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan edat grubunun isim unsurudur.

25. Cümle

każa kör kim yana başımġa kildi

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

każa kör

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

yana başımġa kildi

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

26. Cümle

carāhat özre kayra tuz ikildi

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

27. Cümle

hata tüşti

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

28. Cümle

işim kimdin bileyin

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

29. Cümle

özüm kıldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

30. Cümle

özümge ni kılayın

1. Cümle

ödürdüm birni tip cānı cihān ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

30. 1.

özümge ni kılayın

YT N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

30. 2.

ödürdüm birni tip cānı cihān ol

Y N Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

cānı cihān ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

31. Cümle

cihān ḫod aldı

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

32. Cümle

kıldı kaṣd-ı cān ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

33. Cümle

yaḳīn bildim

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

34. Cümle

tilegen bolmaz irmiş

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

35. Cümle

minim rāyımça iş tüz kilmez irmiş

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

36. Cümle

ağız tik ot timekdin köymez irmiş

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç Cümle

ot [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan isim-fiil grubunun nesnesidir.

37. Cümle

karın tiş iti birle toymaz irmiş

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

38. Cümle

çiçek izdep bu baġda ḳaldı özüm

1. Cümle

çiçek tig uşbu mun͡gda soldı yüzüm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri oluşturan iyelik gruplarının tamlayanları ortak bağımlı sıralı cümledir.

38. 1.

çiçek izdep bu baġda ḳaldı özüm

Z YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

38. 2.

çiçek tig uşbu mun͡gda soldı yüzüm

Z Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

39. Cümle

öze nakş birle aldanıldım kim

Ana Cümle

sonḡı tam nakşı tig hayretde kaldım

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

öze nakş birle aldanıldım

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sonḡı tam nakşı tig hayretde kaldım

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

40. Cümle

muḫālif nakş bozdı şişd[i] illerimni

1. Cümle 2. Cümle

perīşān ḳıldı bu oyunlarımnı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

40. 1.

muḫālif nakş bozdı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

40. 2.

[muḫālif nakş] şişd[i] illerimni

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

40. 3.

[muḫālif nakş] perīşān ḳıldı bu oyunlarımnı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

41. Cümle

minim birle niçe bu mühre oynar

Z Z N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

42. Cümle

sözi hem kaʿbeteyn nakş tig oynar

Ö CDU Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

43. Cümle

atım uş sazġa çomdı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

44. Cümle

men yıḳıldım

1. Cümle

suv̇ kiçmek imdidin son͡g tevbe ḳıldım

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

44. 1.

men yıḳıldım

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

44. 2.

[men] suv̇ kiçmek imdidin son͡g tevbe ḳıldım

Ö N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

45. Cümle

katıġ korkarmen imdi ḥavżz körsem

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

katıġ korkarmen imdi

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ḥavżz körsem

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

46. Cümle

muḥāl-i ʿaḳl irür kim deryāḳa kirsem

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

muḥāl-i ʿaḳl irür kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

deryāḳa kirsem

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

47. Cümle

körer sen kim niçe bu yirge kildim

Ana Cümle

ni kim fermanladıng͡sa sözüng͡ aldım

anıng͡a ʿışḳında ildin il kötürdüm

barum yoḳumnı bu yirge ketürdüm

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

körer sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

niçe bu yirge kildim

1. Cümle

ni kim fermanladıng͡sa sözüng͡ aldım

2. Cümle

anıŋ͡ga ʿışkında ildin il kötürdüm

3. Cümle

barum yokumnı bu yirge ketürdüm

4. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

niçe bu yirge kildim

Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni kim fermanladıŋ͡gsa sözüŋ͡g aldım

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

anıŋ͡ga ʿışkında ildin il kötürdüm

YT YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

barum yoḳumnı bu yirge ketürdüm

N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

48. Cümle

sora kilmedi bir kün bī vefā yār

1. Cümle

uyalmaz kayra mindin kilmek izder

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

48. 1.

sora kilmedi bir kün bī vefā yār

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

48. 2.

[bī vefā yār] uyalmaz

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

48. 3.

[bī vefā yār] kayra mindin kilmek izder

Ö Z YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

49. Cümle

üç arşun destārum birle uzaḳ yol kilürmen

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

50. Cümle

ʿışḳıda fārıġ turur ol

1. Cümle

ʿazizlep özini mini tutar ḫār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

50. 1.

ʿışḳıda fārıġ turur ol

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

50. 2.

[ol] ʿazizlep özini mini tutar ḫār

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

51. Cümle

bilürmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

52.

özi kilmekke tutar ʿār

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

53. Cümle

ni ḫoş aytur uşol bir şehriyār ol

Z Y

minim tigge mü cüflükke yarar ol

N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

uşol bir şehriyār ol

1. Cümle

minim tigge mü cüflükke yarar ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uşol bir şehriyār ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

minim tigge mü cüflükke yarar ol

Z CDU Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

54. Cümle

bu işler birle boldı imdi bayık

Ana Cümle

kim irmez men anıng̑ tapġınġa lāyık

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu işler birle imdi bayık boldı

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anıng̑ tapġınġa lāyık irmez men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

55. Cümle

nidin mini kılur bu yan͡glıġ āzār

1. Cümle

ʿaceb öz ʿaybını bilmez mü ol yār

2. Cümle

ulaş muntig ni ḫorlar mini āḫır

karavaşlar men͡giz kilsün tiyü ir

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

55. 1.

[ol yār] nidin mini bu yan͡glıġ āzār kılur

Ö Z N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

55. 2.

ʿaceb öz ʿaybını bilmez mü ol yār

CDU N Y CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz bir soru cümlesidir.

55. 3.

[ol yār] ulaş muntig ni ḫorlar mini āḫır

Ö Z Z Z Y N Z

karavaşlar meŋ̑iz kilsün tiyü ir

Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç Cümle

karavaşlar meŋ̑iz kilsün ir

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

56. Cümle

niçe ündeksizin yil tig yileyin

1. Cümle

niçe muntig ṣabursuzluk ḳılayın

2. Cümle

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

56. 1.

[men] niçe ündeksizin yil tig yileyin

Ö Z Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

56. 2.

[men] niçe muntig ṣabursuzluk ḳılayın

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

57. Cümle

kayu könlüm bile anda barayın

1. Cümle

anıng͡ yanında meryemni köreyin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre zarfları ve özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

57. 1.

[men] kayu könlüm bile anda barayın

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

57. 2.

[men] [anıng͡ yanında] kayu könlüm bile meryemni köreyin

Ö YT Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

58. Cümle

men anıng͡ ʿışkı birle muntig uş zār [men]

Ö Z Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

59. Cümle

yanaşıp ol adın yar birle oynar

Z Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

60. Cümle

anıng̑ cevri bile bağrım bolup baş

Z

karardı yaş özüm közdin aḳa yaş

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

61. Cümle

bu ḥasret birle bağrım pāre ḳıldı

1. Cümle

özi ırġar mini āvāre ḳıldı

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

61. 1.

[özi] bu ḥasret birle bağrım pāre ḳıldı

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

61. 2.

özi ırġar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

61. 3.

[özi] mini āvāre ḳıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

62. Cümle

eger ölsem bu mihnet içre bilmen

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ölsem bu mihnet içre

CDU Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bilmen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

63. Cümle

bu ḫorluḳ birle anda barmaġay men

Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

64. Cümle

mini ol it saḳışınça ma körmez

N Ö Z CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

65. Cümle

iti itlense izder mini sormaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iti itlense

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

izder mini sormaz

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

izder

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

mini sormaz

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

66. Cümle

it edgü bolsu mindin miṅg kata men

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

67. Cümle

ḫayālıṅg it meṅgizliġ kavsa men men

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ḫayālıṅg it meṅgizliġ kavsa

N Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

men men [men]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

68. Cümle

eger tüzmese ansız bu köngül hem

Şart Cümlesi

çıqarıp bu köngülni itke salġam

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger tüzmese ansız bu köngül hem

CDU Y Z Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

çıqarıp bu köngülni itke salġam

Z N YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

69. Cümle

kişi kim bolmasa itçe vefāsı

Şart Cümlesi

anıng̃ ḳadġusını nidin yigesi

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bolmasa itçe vefāsı

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

kişi kim anıng̃ ḳadġusını nidin yigesi

Ö CDU N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

70. Cümle

dirīġā kāşki ḥaḳ ol atamnı

mücerred tutsa birmese anamnı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

70. 1.

dirīġā kāşki ḥaḳ ol atamnı mücerred tutsa

CDU CDU Ö N Y

Bu cümle,

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

70. 2.

[ḫaḳ] birmese anamnı

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

71. Cümle

ya men toġmazdın aşnu ölsem irdi

1. Cümle

ya toġġaç mini itke salsa irdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya…ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

71. 1.

men toġmazdın aşnu ölsem irdi

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

71. 2.

toġġaç mini itke salsa irdi

Z N YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

72. Cümle

kil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

73. Cümle

igri olturup tüz sözlegeyin

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

74. Cümle

uk ok tig tüz sözümni

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

75. Cümle

kizlegeyin

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

76. Cümle

niler kıldı ḥaḳḳımġa ol

N Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

77. Cümle

bilür sen

1. Cümle

uyalmadın takı ḥīle kılur sen

2. Cümle

bu yan͡glıġ rāst tip köp perde tüzdün͡g

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

77. 1.

bilür sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

77. 2.

uyalmadın takı ḥīle kılur sen

Z CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

77. 3.

bu yan͡glıġ rāst tip köp perde tüzdün͡g

Z Z Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

78. Cümle

muḫālif çıḳtı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

79. Cümle

uş son͡g bu ḳıl üzdün͡g

CDU Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

80. Cümle

revā mu tökse ol yüzüm suv̇ını

Ana Cümle

mini yandursa ḳandursa ḳıv̇ını

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

revā mu

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

tökse ol yüzüm suv̇ını

1. Cümle

mini yandursa ḳandursa ḳıv̇ını

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

tökse ol yüzüm suv̇ını

Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[ol] mini yandursa

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

[ol] kandursa ḳıv̇ını

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

81. Cümle

azar kılmakda taksīr kılmadı hiç

YT Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

82. Cümle

yaraşmāḳḳa adın yir ḳalmadı hiç

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

83. Cümle

çün manga yoḳ imiş āsāyiş andın

1. Cümle

ʿaceb men kandın uşbu kadġu kandın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

83. 1.

manga yoḳ imiş āsāyiş andın

YT Y Ö YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

83. 2.

ʿaceb men ḳandın uşbu ḳadġu ḳandın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

83. 2. 1.

ʿaceb men ḳandın

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

83. 2. 2.

uşbu ḳadġu ḳandın

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

84. Cümle

ulaş özümni emgekde tutarmen

1. Cümle

hemīşe bolmaçı ḳadġu yutarmen

2. Cümle

yan͡gıldım uşbu ḳadġudın işimni

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

84. 1.

ulaş özümni emgekde tutarmen

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

84. 2.

hemīşe bolmaçı ḳadġu yutarmen

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

84. 3.

yaṅ̄ıldım uşbu ḳadġudın işimni

Y Z N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

85. Cümle

yaraġım yok kaşısam öz başımnı

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yaraġım yok

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

kaşısam öz başımnı

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

86. Cümle

köŋgül başıŋa merhem hiç kilmes

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

87. Cümle

ni kim andın kilür

Ö CDU YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

88. Cümle

til zaḫmı ol bes

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

88. 1.

til zaḫmı ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

88. 2.

bes [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

89. Cümle

telim öğrendi açıġ söz uş andın

1. Cümle

bu kön͡glüm bolmadı bir kün ḫoş andın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

89. 1.

[bu kön͡glüm] telim öğrendi açıġ söz uş andın

Ö Z Y N CDU YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

89. 2.

bu kön͡glüm ḫoş bolmadı bir kün andın

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

90. Cümle

çün kılmaz davlatım yāri manga hem

1. Cümle

yarar kim bolmasa ol yār hemdem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

yāri ḳılmaz davlatım manga hem

Y Ö YT CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

2. Cümle

yarar kim bolmasa ol yār hemdem

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yarar

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ol yār hemdem bolmasa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

91. Cümle

bu şum baḫt birle mü yar bolsun ol yār

Z CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

92. Cümle

bilür men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

93. Cümle

ṯāliʿimde naḫsilik bar

YT Ö Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

94. Cümle

yürekim tiprer irdi kiçgen eyyām

Ö Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümeldir.

95. Cümle

ziyān kördüm uş anda

Y CDU YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

96. Cümle

kām nākām [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

97. Cümle

belī sınaġlıġ irmiş köp nişānlar

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

98. Cümle

yürek tiprense bolur tip ziyānlar

Z

közüm sigrür ikinçi imdi iy yār

Ö Y Z Z CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yürek tiprense bolur ziyānlar

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yürek tiprense

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur ziyānlar

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

99. Cümle

ni körküm

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

100. Cümle

ḳayra bismiʿl-lah

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

101. Cümle

niler bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

102. Cümle

bu karşıdın adın yir bolsa cennet

barur bolsam takı artar bu miḫnet

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

bu karşıdın adın yir bolsa cennet

1. Cümle

barur bolsam

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

bu karşıdın adın yir bolsa cennet

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

barur bolsam takı

Y CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

artar bu mihnet

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

103. Cümle

kilip kaysar kızı aysa yüri tur işikdin kavġamen

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kilip kaysar kızı aysa yüri tur

Z Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yüri tur

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

yüri

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

işikdin kavġamen

YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

104. Cümle

bil ḫāsse şāvūr

Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

105. Cümle

irmezmen esrük āḫır alka kirsem

Ana Cümle

kedik tig al birle ilge kirsem

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

irmezmen esrük

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

āḫır alḳa kirsem

1. Cümle

kedik tig al birle ilge kirsem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

āḫır alḳa kirsem

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kedik tig al birle ilge kirsem

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

106. Cümle

yok irse davlatım ʿaklım bārī bar

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yok irse davlatım

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

ʿaklım bārī bar

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

107. Cümle

āḫır uş fırkat iter men kırdın kar

1. Cümle

bilür men bābililer ilmini hem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

107. 1.

āḫır uş fırkat iter men kırdın kar

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

107. 2.

bilür men bābililer ilmini hem

Y N CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

108. Cümle

tedbīr ü rāyım barça muḥkem irür

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

109. Cümle

irmez ḫusrav eger keyḫusrav irse

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

irmez ḫusrav

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

eger keyḫusrav irse

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

110. Cümle

muḫāl kim minim birle pençe ursa

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

muḫāl [ol] kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

minim birle pençe ursa

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

111. Cümle

meşeḳḳat ḳılmasun cānımġa

Y YT

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

112. Cümle

ayġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

113. Cümle

yaman rāy urmasun ḫaḳḳımġa

Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

114. Cümle

ayġıl yoḳ irse ayġa men ġamzemḳa kim bir

1. Cümle

yana ṣabrınġa urġay ʿişvedin tīr

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

114. 1.

ayġıl

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

114. 2.

ayġa men ġamzemķa kim bir yana şabrınġa urġay ʿişvedin tīr

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayġa men ġamzemķa

Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

bir yana sabrınġa urġay ʿişvedin tīr

Z Z YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

115. Cümle

iki zülfüm kılıp uş kayra nahçīr

Z

kararı boynınġa takġay bu zencīr

N YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

116. Cümle

buyurġāy men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

117. Cümle

ḫayalım iş bitürgey

1. Cümle

bu yirge anı yil yan͡glıġ ketürgey

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

117. 1.

ḫayalım iş bitürgey

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

117. 2.

[ḫayalım] bu yirge anı yil yan͡glıġ ketürgey

Ö YT N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

118. Cümle

uş imdidin kiḍin bil bağlaġayın

CDU Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

119. Cümle

mini koy

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

120. Cümle

öz işimge yıġlaġayın

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

121. Cümle

anıng̃ mehri hiç yok kong̃linde ḫāli

Ö Z Y YT Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

122. Cümle

mehirdin ol bir yolı ḫāli boldı

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

123. Cümle

yimek içmekke yüz miŋ͡ yārı hemdem [ol]

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

124. Cümle

āḫır bir kaḍġu yir

Z Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

125. Cümle

yarı kerek hem

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

126. Cümle

mini ḳaḍġu yimekke ḳoysu dāyim

N Z Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

127. Cümle

çün yimüm ḳadġu boldı ḫoş yigeyim

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

127. 1.

yimüm ḳadġu boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

127. 2.

ḫoş yigeyim

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

128. Cümle

āḫır kön͡gli sınuḳtı niçe ḳaynar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

128. 1.

āḫır kön͡gli sınuktı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

128. 2.

[köng͡li] niçe kaynar

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

129. Cümle

cefā tapġın minim birle mü sınar

N Z CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

130. Cümle

bu ot ʿışḳ yaḳtı cānḳa uş çın kim

Ana Cümle

diriġā ʿışḳ kim köygey bu otdın

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu ot ʿışḳ yaḳtı cānḳa uş çın

N Ö Y YT CDU CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

diriġā ʿışk kim köygey bu otdın

CDU Ö CDU Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

131. Cümle

ni kündüz ḫoş ni tünle közde uyku

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

131. 1.

kündüz ḫoş [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

131. 2.

tünle közde uyḳu

Bu cümle;

a. Eksiltili cümledir.

132. Cümle

bu zindanda ulaşu ḳadġu tozġu

YT Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

133. Cümle

niteg ḳılġu tiyü bu işke tedbīr

tileyü uş ḫasret bile bir boldum

Z CDU Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

niteg bu işke tedbīr kılġu

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

134. Cümle

mini bu bāġ içre uş kön͡glüm ildi

N Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

135. Cümle

kön͡güldin bu belā başka açıldı

YT Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

136. Cümle

yat oġrıdın metāʿnı savsa bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yat oġrıdın metāʿnı savsa

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

137. Cümle

kilür bolsa hem anı kavsa bolur

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kilür bolsa hem anı kavsa

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kilür bolsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anı kavsa

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolur

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

138. Cümle

iv oġrısınġa işik yapsa bolmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

iv oġrısınġa işik yapsa

YT N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bolmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

139. Cümle

eger yapsang takı hiç fayda kılmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yapsang takı

CDU Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

hiç fayda kılmaz

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

140. Cümle

iẏümdin ḳoptı bu oġrı ni ḳılġu

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

140. 1.

iẏümdin ḳoptı bu oġrı

YT Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

140. 2.

[bu oġrı] ni kılġu

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

141. Cümle

hiç imdi kutulġu ç̄are tapmazmen

Z Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

142. Cümle

ġalaṭ r̄ay urdı kön͡glüm an͡glamadı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

142. 1.

ġalaṭ rāy urdı könglüm

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

142. 2.

[könglüm] anglamadı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

143. Cümle

telim ḳıldım naṣiḥat

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

143. Cümle

tınglamadı

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

144. Cümle

köngül kim bolsa andın renc ḥāṣıl

Şart Cümlesi

kön͡gülsüz bolmaḳ andın yaḥşıraḳ

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kön͡gül kim andın renc ḫāṣıl bolsa

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kön͡gül [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

andın renc ḫāṣıl bolsa

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kön͡gülsüz bolmaḳ andın yaḥşıraḳ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

145.

bil

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

146. Cümle

kön͡güldaş men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

147. Cümle

niye z̄ālim irür yār

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

148. Cümle

bizer men bu kön͡güldin yardın āzār

Y N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

149. Cümle

niçe kün yar taptum tip ḳuvandım

1. Cümle

kuvanmışımdın uş ḳayra yuvundum

2. Cümle

bu kadġu birle boldum men yigit pīr

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

149. 1.

niçe kün yar taptum tip ḳuvandım

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yar taptum

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

149. 2.

kuvanmışımdın uş kayra yuvundum

YT CDU Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

149. 3.

bu ḳadġu birle men yigit pīr boldum

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

150. Cümle

çün ruzūm ḳadġu boldı uş ni tedbīr

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

150. 1.

ruzūm ḳadġu boldı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

150. 2.

uş ni tedbīr [ol]

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

151. Cümle

niçe kön͡glüm köyükin kizlegeyin

1. Cümle

niçe arzū izini izlegeyin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

151. 1.

niçe kön͡glüm köyükin kizlegeyin

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

151. 2.

niçe arzū izini izlegeyin

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

152. Cümle

sabır kılmakdın açıġ boldı efkem

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

153. Cümle

yarar kim şabrdın ḳavurçaḳ itsem

1. Cümle

sabır birle kiçer az ʿömr nitegü

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *nitegü* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

153. 1.

yarar kim ṣabrdın ḳavurçaḳ itsem

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

yarar kim

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

ṣabrdın ḳavurçaḳ itsem

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

153. 2.

ṣabır birle kiçer az ʿömr

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

154. Cümle

adaḳ aḳsaḳ niteg menzilge yitgü

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

154. 1.

adak aksak [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

154. 2.

[adaḳ] niteg menzilge yitgü

Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

155. Cümle

niteg menzilge yitgü

Z YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

156. Cümle

tamuġ āhım ḳatında zerre uçġun irür

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

157. Cümle

ḳaṭra yaşım üskinde ceyḥūn [irür]

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

158. Cümle

minim baġrımġa ol yüz kez cerāḥat kılur

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

159. Cümle

körmez men uş bir başı rāḥat

Y CDU N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

160. Cümle

tilemez ol mini yanında meryem[29]

Y Ö N YT CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

161. Cümle

kaçan tüşgey muvāfık men tilesem

Ana Cümle Şart Cümlesi

[29] Bu öge, *ol* öznesinin açıklayıcısıdır.

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

kaçan tüşgey muvāfık

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

men tilesem

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

162. Cümle

kerek bolsam anga men kendü kilsün

Şart Cümlesi

yok irse edgülerni rence kılsun

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

kerek bolsam anga men

Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

kendü kilsün yoḳ irse edgülerni rence ḳılsun

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yoḳ irse* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

kendü kilsün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

edgülerni rence ḳılsun

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

163. Cümle

uluġlar kim ajun fiʿlin bilürler

1. Cümle

öz ilgi birle öz işin ḳılurlar

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

163. 1.

uluġlar kim ajun fiʿlin bilürler

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

163. 2.

[uluġlar] öz ilgi birle öz işin kılurlar

Ö Z N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

164. Cümle

bilür kim uşbu ḥasret birle tün kün

Ana Cümle

oturmaḳım bu yirde anıng̑ üçün

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bilür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uşbu ḥasret birle tün kün oturmaḳım bu yirde anıng̑ üçün

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

165. Cümle

ısınmadım bir ol faşlı otında

Y Z YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

166. Cümle

közüm çıktı yıġıdın bu tütünde

Ö Y Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

167. Cümle

tileyür kim ulaş rāyınça tursam

Ana Cümle

niçe kim ḫor ḳılsa ḫoş kötürsem

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

tileyür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ulaş rāyınça tursam

1. Cümle

niçe kim ḫor ḳılsa ḫoş kötürsem

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

ulaş rāyınça tursam

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niçe kim ḫor ḳılsa ḫoş kötürsem

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niçe kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

2. 1.

ḫor ḳılsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. 2.

ḫoş kötürsem

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

168. Cümle

cefā ḥāddi kerek

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

169. Cümle

bu başdın aştı

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

170. Cümle

bu miḥnetdin ḳanım ḳaynadı taştı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

170. 1.

bu miḥnetdin kanım kaynadı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

170. 2.

[bu miḥnetdin] [ḳanım] taştı

Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

171. Cümle

tiledim ḫorlukı vaḳtında anı

Y Z N

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

172. Cümle

adın bolmasa anın͡g ḥaḳḳı ḳanı

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

adın bolmasa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz bir cümledir.

Ana Cümle

anın͡g ḥaḳḳı ḳanı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

173. Cümle

ʿazizlik taptı ol ḳıldı mini ḫar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

173. 1.

ʿazizlik taptı ol

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

173. 2.

[ol] mini ḫar kıldı

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

174. Cümle

ni ḫalḳdın uyalur ni ḥaḳdın ḳorḳar

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ni…ni* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

174. 1.

ḫalḳdın uyalur

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

174. 2.

ḥaḳdın ḳorḳar

YT Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

175. Cümle

men irdim yarı il bolmışda aġyār

1. Cümle

niteg kim bildi il ḳıldı aḍın yār

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *niteg kim* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

175. 1.

men irdim yarı il bolmışda aġyār

Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

175. 2.

bildi il kıldı adın yār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

175. 2. 1.

bildi

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

175. 2. 2.

il ḳıldı adın yār

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

176. Cümle

ni yazdım tapġında kim ilgidin vāy

Ana Cümle

ajun ḫalḳınġa ḳıldı mini rüsvāy

zelihā tig mini meşhūr ḳıldı

devā tapmaz mini uş rencūr ḳıldı

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni yazdım tapġında

N Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

ilgidin vāy ajun ḫalḳınġa ḳıldı mini rüsvāy

1. Cümle

zelihā tig mini meşhūr ḳıldı

2. Cümle

devā tapmaz mini uş rencūr ḳıldı

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

ilgidin vāy ajun ḫalkınġa rüsvāy kıldı mini

Z CDU YT Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

mini zelihā tig meşhūr ḳıldı

N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

devā tapmaz mini uş rencūr kıldı

N CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

177. Cümle

tamām yaʿḳūb yan͡glıġ uş fıraḳdın

Z Z

aḳar yaşum yusuf tiyü karaḳdın

Y Ö Z YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

178. Cümle

niçege tigrü mundaġ in͡gregeyin

1. Cümle

ödük birle özümni sin͡gregeyin

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ve zarfları ortak bağımlı sıralı cümledir.

178. 1.

niçege tigrü mundaġ in͡gregeyin

Z Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

178. 2.

[niçege tigrü] ödük birle özümni sin͡gregeyin

Z Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

179. Cümle

şāh ol bolur kim ilge dād ḳılsa

Ana Cümle

zulumdın mun͡glını āzād ḳılsa

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

şāh ol bolur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Şart Cümlesi

kim ilge dād ḳılsa

1. Cümle

zulumdın munglını āzād ḳılsa

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

kim ilge dād ḳılsa

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[kim] ẓulumdın munglını āzād ḳılsa

Ö YT N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

180. Cümle

nidin boldı ḥaḳḳımġa şāh ẓālim

Ana Cümle

kim uş kalmadı ẕulmında mecālim

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

nidin ẕālim boldı ḥaḳḳımġa şāh

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Yan Cümle

uş kalmadı ẕulmında mecālim

CDU Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

181. Cümle

maẕlum irürmen barça yandın imdi

1. Cümle

ʿadilge mustaḥaḳ bolmuşça maḥrūm

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

181. 1.

maẕlum irürmen barça yandın imdi

Y Z Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

181. 2.

ʿadilge mustaḥak bolmuşça maḥrūm [irürmen]

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

182. Cümle

çün raḥmı yoḳ unutsun mini bārı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

182. 1.

raḥmı yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

182. 2.

unutsun mini bārı

Y N CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

183. Cümle

minim tig irmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

184. Cümle

āḫır bar yāri

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

185. Cümle

uluġ men ol alıġ tiyü tutar ḫār

1. Cümle

okır mini özi kilmez körer ʿār

2. Cümle 3. Cümle 4. Cümle

irür ol pādişah

5. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

185. 1.

[ol] uluġ men ol alıġ tiyü tutar ḫār

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

uluġ men ol alıġ

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uluġ men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol alıġ [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

185. 2.

[ol] okır mini

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

185. 3.

[ol] özi kilmez

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

185. 4.

[ol] körer ʿār

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

185. 5.

pādişah irür ol

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

186. Cümle

men bir gedā men

1. Cümle

niteg tiṅ bolġa men āḫır aṅ̄a men

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

186. 1.

men bir gedā men

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

186. 2.

niteg aṅ̄a tiṅ bolġa men āḫır men

Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

187. Cümle

kılur cinsi birle kuşlar ma pervāz

1. Cümle

kögerçinge kögerçin ķazķa hem ķaz

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

187. 1.

cinsi birle kuşlar ma pervāz kılur

Z Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

187. 2.

kögerçinge kögerçin [pervāz kılur]

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

187. 3.

kazka hem kaz pervāz kılur

YT CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

188. Cümle

āḫır toprakķa yil baġlasa turmaz

1. Cümle

hem ol suv birle ot birge oturmaz

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *hem* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

188. 1.

āḫır toprakka yil bağlasa turmaz

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

āḫır toprakka yil bağlasa

Z YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

turmaz

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

188. 2.

ol suv birle ot birge oturmaz

Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

189. Cümle

çün vaṣlı yoḳ anıng̃ ḳorḳmaḳ fıraḳdın

1. Cümle

bolup fārig̀ oturġay men yıraḳdın

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *çün* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

189. 1.

anıng̃ vaṣlı yoḳ

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

189. 2.

korḳmaḳ fıraḳdın bolup fārig̀ oturġay men yıraḳdın

Z Y YT

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

190. Cümle

anıng̃ mālı köptür kim ḳadġusı bar

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

anıng̃ mālı köptür

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

kadġusı bar

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

191. Cümle

karakçıdın ni korksun yoksul iy yār

YT Z Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

192. Cümle

iv̇ek irmez men a͡ngsız aġka kirsem

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

iv̇ek irmez men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Şart Cümlesi

a͡ngsız aġka kirsem

Z Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

193. Cümle

ni laçın men ulaşu baġda tursam

Ana Cümle Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

ni laçın men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cüle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

ulaşu baġda tursam

Z YT Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

194. Cümle

biligsizlik canımġa boldı uş dem

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

195. Cümle

bilig birle kutulġaymen serencām

Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

196. Cümle

eger husrav bolur bolsa büt-i çin

Şart Cümlesi

bu sözdin tapmaġay ol şehd ü şīrin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger husrav bolur bolsa büt-i çin

CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bu sözdin tapmaġay ol şehd ü şīrin

YT Y Ö N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

197. Cümle

niçe kim asru yügrük irse şebdīz

Şart Cümlesi

bu gülgūn yügrüşi hem ança irür tiz

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

niçe kim asru yügrük irse şebdīz

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

bu gülgūn yügrüşi hem ança irür tiz

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

198. Cümle

eger kand irse meryem laʿlbiz tam

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger kand irse meryem

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

laʿlbiz tam

Y Z

(Gizli Özne: Biz)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

199. Cümle

men şīrinlik birle maʿrūf men hem

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

200. Cümle

eger ḳaysar ḳızı men tise ol ḫūr

Şart Cümlesi

minim aṣlım irür andın ma meşhūr

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger ḳaysar ḳızı men tise ol ḫūr

CDU N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kaysar ḳızı men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

minim aşlım irür andın meşhūr ma

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

201. Cümle

bu açıġ ni unutġay men mü hiç ḫāl

Ana Cümle

arı zaḫmın yisem men ol yise bal

Şart Cümlesi

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu açıġ ni unutġay men mü hiç ḫāl

N Z Y CDU Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Şart Cümlesi

arı zaḫmın yisem men ol yise bal

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

arı zaḫmın yisem men

N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ol yise bal

Ö Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

202. Cümle

bu ʿāşıḳlıḳ başımġa irdi taḳdīr

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

203. Cümle

peşīmān men ḫaṭā ḳıldım

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

203. 1.

peşīmān men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

203. 2.

ḫatā kıldım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

204. Cümle

ni tedbīr [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

205. Cümle

mizāḥ kıldım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

206. Cümle

uşol ḫod rast sandı

Ö CDU N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

rast [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

207. Cümle

yaḳīn bilsün kim uş kön͡glüm usandı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

yaḳīn bilsün

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş kön͡glüm usandı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

208. Cümle

ḥaḳīḳat yār sandım

Z N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

yār [ol]

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

209. Cümle

çıḳtı aġyār

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

210. Cümle

bu bāzārdın özüm mi͡ng kurla bizār [ol]

YT Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

211. Cümle

özüm mūm şemʿ tig niçe yaḳılsun

1. Cümle

niçe köysün bir az ārām ḳılsun

2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümedir.

211. 1.

özüm mūm şemʿ tig niçe yakılsun

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

211. 2.

[özüm] [mūm şemʿ tig] niçe köysün

Ö Z Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

211. 3.

[özüm] bir az ārām kılsun

Ö Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

212. Cümle

āḫır nefrīn ḳılu ay[ur] men a͡nga men

Z Z Y YT Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

213. Cümle

ilāhi şükr bāri sen bilür sen

CDU CDU CDU Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

214. Cümle

otum iksildi

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

215. Cümle

deryādın alıp çık

1. Cümle

tamuġluk kıl mini ya hem üçtmaḥlık

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

215. 1.

deryādın alıp çık

Z Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

215. 2.

tamuġluḳ ya hem üçtmaḫlıḳ ḳıl mini

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

216. Cümle

uş imdi ḳalmadı hiç eşkibayım

CDU Z Y Z Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

217. Cümle

kese bilmen umınçım ni ḳılayım

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

217. 1.

kese bilmen umınçım

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

217. 2.

ni ḳılayım

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

218. Cümle

kişi ölmezdin aşnu bu ʿömürdin

Ö Z YT

ölermen tip umunçın keser mü hiç

Z Y CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç Cümle

ölermen

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

219. Cümle

ʿakıl bizni biligge yolçılayur

sakış birle işin kılmak tileyür

1. Cümle

velī ʿışk uşbu defterdin adın ol

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *velī* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

219. 1.

ʿakıl bizni biligge yolçılayur

1. Cümle

saḳış birle işin ḳılmaḳ tileyür

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

219. 1. 1.

ʿaḳıl bizni biligge yolçılayur

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

219. 1. 2.

[ʿaḳıl] saḳış birle işin ḳılmak tileyür

Ö N Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

219. 2.

ʿışḳ uşbu defterdin adın ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

220. Cümle

ʿaḳl ʿışḳḳa kilse izder ḳaçġuḳa yol

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

ʿaḳl ʿışḳḳa kilse

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

izder kaçġuka yol

Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

221. Cümle

birikmez ʿışk birle ṣabır iy yār

Y Ö CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

222. Cümle

ʿāşık irmez kim kayuda sabır bar

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ʿāşık irmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Yan Cümle

kayuda şabır bar

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

213. Cümle

eger ḳılmasa şabrum imdi yārı

Şart Cümlesi

āḫır irklig men öz özümge bārī

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger yārı ḳılmasa şabrum imdi

CDU Y Ö Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

āḫır irklig men öz özümge bārī

Z Y Z CDU

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

224. Cümle

iki türlü kişige ḫükm ötmez

YT Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

225. Cümle

hanlar ma bilse angar hükm itmez

Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

226. Cümle

tamaʿsız bolsa tutsa dünyānı yād

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

226. 1.

tamaʿsız bolsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

226. 2.

yād tutsa dünyānı

Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

227. Cümle

kişi kulluḳıdın hem bolsa āzād

Ö YT CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

228. Cümle

ṭamaʿ mini bu ḫorluḳḳa yitürdi

1. Cümle

yirimdin mini ḳamġak tig kötürdi

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

228. 1.

ṭamaʿ mini bu ḫorluḳḳa yitürdi

Ö N YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

228. 2.

[ṭamaʿ] yirimdin mini ḳamġaḳ tig kötürdi

Ö YT N Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2302. bu sözler sözleyü efkede ol ḫūr
ayıttı kim sözüm tı͡ngla i şāvūr

2303. eger aysa viṣāli ṣubḥı atsun
ayıt kim tün uzun tur ol ma yatsun
2302. eger aysa kim ol şīrin ḳanı
ayıt meryem yiter niter sen anı
2305. eger aysa kerek ḥalvā-i şīrin
ayıt esrük yimez bolur süçügdin
2306. eger aysa ilimge kirgey mü sen
ayıt bu ārzūdın kiç tip yimü sen
2307. eger aysa şeker irin sorayın
ayıt ḫoş kuş irür ʿaskin yorayın
2308. eger aysa tutayın zülfin aḳrun
ayıt kim tutmaġınça oynamasun
2309. eger tutmadı fermānım tise yār
ayıt fermān fıraḳ ol tuttı nāçār
2310. eger aysa fıraḳı kim bireyin
ayıt otrur mu sen yāḫūd turayın
2311. eger aysa viṣāli kim anın͡g men
ayıt aytay mu ya tik mü turur sen
2312. eger şāh aysa kilsün tiyü mini
ayıt işimge kilmez tidi sini

bu sözler sözleyü efkede ol ḫūr
ayıttı kim sözüm tın͡gla i şāvūr
Ana Cümle
eger aysa viṣāli ṣubḥı atsun
ayıt kim tün uzun tur ol ma yatsun
eger aysa kim ol şīrin ḳanı
ayıt meryem yiter niter sen anı
eger aysa kerek ḥalvā-i şīrin
ayıt esrük yimez bolur süçügdin
eger aysa ilimge kirgey mü sen
ayıt bu ārzūdın kiç tip yimü sen

eger aysa şeker irin sorayın

ayıt ḫoş kuş irür ʿaskin yorayın

eger aysa tutayın zülfin akrun

ayıt kim tutmaġınça oynamasun

eger tutmadı fermānım tise yār

ayıt fermān fıraḳ ol tuttı nāçār

eger aysa fırakı kim bireyin

ayıt otrur mu sen yāḫūd turayın

eger aysa viṣāli kim anın͡g men

ayıt aytay mu ya tik mü turur sen

eger şāh aysa kilsün tiyü mini

ayıt işimge kilmez tidi sini

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

bu sözler sözleyü efkede ol ḫūr ayıttı

Z Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

sözüm tın͡gla i şāvūr

1. Cümle

eger aysa viṣāli ṣubḥı atsun

ayıt kim tün uzun tur ol ma yatsun

2. Cümle

eger aysa kim ol şīrin kanı

ayıt meryem yiter niter sen anı

3. Cümle

eger aysa kerek ḫalvā-i şīrin

ayıt esrük yimez bolur süçügdin

4. Cümle

eger aysa ilimge kirgey mü sen

ayıt bu ārzūdın kiç tip yimü sen

5. Cümle

eger aysa şeker irin sorayın

ayıt ḫoş kuş irür ʿaskin yorayın

6. Cümle

eger aysa tutayın zülfin aḳrun

ayıt kim tutmaġınça oynamasun

7. Cümle

eger tutmadı fermānım tise yār

ayıt fermān fıraḳ ol tuttı nāçār

8. Cümle

eger aysa fıraḳı kim bireyin

ayıt otrur mu sen yāḫūd turayın

9. Cümle

eger aysa viṣāli kim anıng̑ men

ayıt aytay mu ya tik mü turur sen

10. Cümle

eger şāh aysa kilsün tiyü mini

ayıt işimge kilmez tidi sini

11. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

sözüm tıng̑la i şāvūr

N Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

eger aysa visāli subḥı atsun

Şart Cümlesi

ayıt kim tün uzun tur ol ma yatsun

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa visāli subḥı atsun

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

visāli subḥı atsun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt kim tün uzun tur ol ma yatsun

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayıt

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tün uzun tur ol ma yatsun

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

tün uzun [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tur

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ol ma yatsun

Ö CDU Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

eger aysa kim ol şīrin ḳanı

Şart Cümlesi

ayıt meryem yiter niter sen anı

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa kim ol şīrin ḳanı

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

eger aysa

CDU Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

ol şīrin ḳanı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

Ana Cümle

ayıt meryem yiter niter sen anı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

meryem yiter niter sen anı

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

meryem yiter

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

niter sen anı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

4. Cümle

eger aysa kerek ḫalvā-i şīrin

Şart Cümlesi

ayıt esrük yimez bolur süçügdin

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa kerek ḫalvā-i şīrin

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kerek ḫalvā-i şīrin

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt esrük yimez bolur süçügdin

Y N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

esrük yimez bolur süçügdin

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

5. Cümle

eger aysa ilimge kirgey mü sen

Şart Cümlesi

ayıt bu ārzūdın kiç tip yimü sen

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa ilimge kirgey mü sen

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir cümledir.

İç Cümle

ilimge kirgey mü sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt bu ārzūdın kiç tip yimü sen

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

bu ārzūdın kiç yimü sen

YT Y CDU Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

6. Cümle

eger aysa şeker irin sorayın

Şart Cümlesi

ayıt ḫoş kuş irür ʿaskin yorayın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa şeker irin sorayın

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şeker irin sorayın

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt ḫoş kuş irür ʿaskin yorayın

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

hoş kuş irür ʿaskin yorayın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

hoş kuş irür

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ʿaskin yorayın

N Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

7. Cümle

eger aysa tutayın zülfin akrun

Şart Cümlesi

ayıt kim tutmağınça oynamasun

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa tutayın zülfin akrun

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tutayın zülfin akrun

Y N Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt kim tutmağınça oynamasun

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

ayıt

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

tutmaġınça oynamasun

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

8. Cümle

eger tutmadı fermānım tise yār

Şart Cümlesi

ayıt fermān fırak ol tuttı nāçār

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger tutmadı fermānım yār tise

CDU N Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

tutmadı fermānım yār

Y N Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt fermān fıraḳ ol tuttı nāçār

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

fermān fıraḳ ol tuttı nāçār

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

fermān fıraḳ ol

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

tuttı nāçār

Y Z

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

9. Cümle

eger aysa fıraḳı kim bireyin

Şart Cümlesi

ayıt otrur mu sen yāḫūd turayın

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa fıraḳı kim bireyin

CDU Y N

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

fıraḳı kim bireyin

N CDU Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt otrur mu sen yāḫūd turayın

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

otrur mu sen yāḫūd turayın

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *yāḫūd* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

otrur mu sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

turayın

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

10. Cümle

eger aysa visāli kim anıng̃ men

Şart Cümlesi

ayıt aytay mu ya tik mü turur sen

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger aysa visāli kim anıng̃ men

Ana Cümle Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

eger aysa viṣāli

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

anıng̃ men

Y

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

ayıt aytay mu ya tik mü turur sen

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

aytay mu ya tik mü turur sen

1. Cümle 2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre *ya* bağlama edatıyla bağlanmış bağlı birleşik cümledir.

1. Cümle

aytay mu

Y CDU

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

tig turur mü sen

Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

11. Cümle

eger şāh aysa kilsün tiyü mini

Şart Cümlesi

ayıt işimge kilmez tidi sini

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger şāh aysa kilsün tiyü mini

CDU Ö Y Z N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

kilsün

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

Ana Cümle

ayıt işimge kilmez tidi sini

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

işimge kilmez sini[30] tidi

N ? Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

İç Cümle

işimge kilmez

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2313. açığlanıp ḳılıp turş öz yüzini

[30] Bu örnekte "sini" sözcüğü iç cümlenin bir parçası olmayıp beyite "Senin için/ seni kastederek" anlamını katmaktadır. Ancak sözcük akuzatif eki aldığı için zarf kabul edilememektedir.

ḳaḳıtu aydı bu niçe sözini

açığlanıp kılıp turş öz yüzini
Z Z
kaḳıtu aydı bu niçe sözini
Z Y N
(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2314. zamāne cevridin ḳıldı telim vāy
kitip öfkesi ḳayra ol tolun ay
2315. yana ḫoşluḳ bile aydı i üstād
niçege tigrü ḳılġam mung̑da feryād
2316. eger sen ḳayra şāh tapġınġa barsang̑
selāmumnı tigürgil anı körseng̑
2317. ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız
ḳanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz
2318. saḳınmadım bu kilgey tiyü sindin
irikgeysen tiyü bir yolı mindin
2319. ḫaṭa ḳıldıng̑ ḥaḳḳımġa bu ẓannımnı
kiçürdüng̑ ḫoş yanıng̑ġa düşmanımnı
2320. cefā ming̑ bir vefālıġ bolmadıng̑ hiç
cānıng̑ bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıng̑ hiç
2321. bu yang̑lıġ mini sergerdān ḳıldıng̑
öḏük birle yürekim ḳan ḳıldıng̑

zamāne cevridin ḳıldı telim vāy
1. Cümle
kitip öfkesi ḳayra ol tolun ay

yana ḫoşluḳ bile aydı i üstād
niçege tigrü ḳılġam mun͡gda feryād
eger sen ḳayra şāh tapġınġa barsan͡g
selāmumnı tigürgil anı körsen͡g
ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız
ḳanı ol aşnuḳı şoḥbetlerimiz
sakınmadım bu kilgey tiyü sindin
irikgeysen tiyü bir yolı mindin
ḫaṭa ḳıldın͡g ḫaḳḳımġa bu ẓannımnı
kiçürdün͡g ḫoş yanın͡gġa düşmanımnı
cefā min͡g bir vefālıġ bolmadın͡g hiç
cānın͡g bar bolsun taḳṣīr ḳılmadın͡g hiç
bu yan͡glıġ mini sergerdān ḳıldın͡g
ödük birle yürekim ḳan ḳıldın͡g

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[ol tolun ay] zamāne cevridin vāy ḳıldı telim

Ö Z Y Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

kitip öfkesi ḳayra ol tolun ay

Z Z Ö

yana ḫoşluḳ bile aydı i üstād

Z Z Y

niçege tigrü ḳılġam mun͡gda feryād
eger sen ḳayra şāh tapġınġa barsan͡g
selāmumnı tigürgil anı körsen͡g

ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız
ḳanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz
sakınmadım bu kilgey tiyü sindin
irikgeysen tiyü bir yolı mindin
ḫata ḳıldıng̃ ḥaḳḳımġa bu ẓannımnı
kiçürdüng̃ ḥoş yanıng̃ġa düşmanımnı
cefā ming̃ bir vefālıġ bolmadıng̃ hiç
cānıng̃ bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıng̃ hiç
bu yang̃lıġ mini sergerdān ḳıldıng̃
ödük birle yürekim ḳan ḳıldıng̃

N

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle
b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi
c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

i üstād niçege tigrü ḳılġam mung̃da feryād

1. Cümle

eger sen ḳayra şāh tapġınġa barsang̃
selāmumnı tigürgil anı körseng̃
ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız
ḳanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz
saḳınmadım bu kilgey tiyü sindin
irikgeysen tiyü bir yolı mindin
ḫata kıldıng̃ ḥaḳḳımġa bu ẓannımnı
kiçürdüng̃ ḥoş yanıng̃ġa düşmanımnı
cefā ming̃ bir vefālıġ bolmadıng̃ hiç
cānıng̃ bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıng̃ hiç
bu yang̃lıġ mini sergerdān kıldıng̃
ödük birle yürekim ḳan ḳıldıng̃

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

i üstād niçege tigrü feryād kılġam mung͡da

CDU Z Y Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

eger sen ḳayra şāh tapġınġa barsang͡

anı körseng͡ selāmumnı tigürgil

Şart Cümlesi

ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız

ḳanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz

saḳınmadım bu kilgey tiyü sindin

irikgeysen tiyü bir yolı mindin

hata kıldıng͡ ḥakḳımġa bu ẓannımnı

kiçürdüng͡ ḫoş yanıng͡ġa düşmanımnı

cefā ming͡ bir vefālıġ bolmadıng͡ hiç

cānıng͡ bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıng͡ hiç

bu yang͡lıġ mini sergerdān ḳıldıng͡

ödük birle yürekim ḳan ḳıldıng͡

Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

eger sen ḳayra şāh tapġınġa barsang͡

1. Cümle

anı körseng͡

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

eger sen kayra şāh tapġınġa barsang

CDU Ö Z YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

anı körseng

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

selāmumnı tigürgil

1. Cümle

ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız

kanı ol aşnukı sohbetlerimiz

sakınmadım bu kilgey tiyü sindin

irikgeysen tiyü bir yolı mindin

ḫaṭa ḳıldıng ḫaḳḳımġa bu ẓannımnı

kiçürdüng ḫoş yanınggġa düşmanımnı

cefā ming bir vefālıġ bolmadıng hiç

cānıng bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıng hiç

bu yanglıġ mini sergerdān ḳıldıng

ödük birle yürekim ḳan ḳıldıng

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

selāmumnı tigürgil

N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ayıt şīrin ayur kim iy vefāsız

Y

kanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz

saḳınmadım bu kilgey tiyü sindin

irikgeysen tiyü bir yolı mindin

hata ḳıldın͡g ḥaḳḳımġa bu ẓannımnı

kiçürdün͡g ḫoş yanın͡gġa düşmanımnı

cefā min͡g bir vefālıġ bolmadın͡g hiç

cānın͡g bar bolsun taḳṣīr ḳılmadın͡g hiç

bu yan͡glıġ mini sergerdān ḳıldın͡g

ödük birle yürekim kan ḳıldın͡g

N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç Cümle

şīrin ayur kim iy vefāsız

Ana Cümle

kanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz

saḳınmadım bu kilgey tiyü sindin

irikgeysen tiyü bir yolı mindin

ḫaṭa ḳıldıŋ ḥaḳḳımġa bu ẓannımnı
kiçürdüŋ ḫoş yanıŋġa düşmanımnı
cefā miŋ bir vefālıġ bolmadıŋ hiç
cānıŋ bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıŋ hiç
bu yaŋlıġ mini sergerdān ḳıldıŋ
öḏük birle yürekim ḳan ḳıldıŋ

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

şīrin ayur

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

iy vefāsız ḳanı ol aşnuḳı ṣoḥbetlerimiz

1. Cümle

sakınmadım bu kilgey tiyü sindin
irikgeysen tiyü bir yolı mindin

2. Cümle

ḫaṭa ḳıldıŋ ḥaḳḳımġa bu ẓannımnı
kiçürdüŋ ḫoş yanıŋġa düşmanımnı

3. Cümle

cefā miŋ bir vefālıġ bolmadıŋ hiç

4. Cümle 5. Cümle

cānıŋ bar bolsun taḳṣīr ḳılmadıŋ hiç

6. Cümle

bu yaŋlıġ mini sergerdān ḳıldıŋ
öḏük birle yürekim ḳan ḳıldıŋ

7. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

iy vefāsız kanı ol aşnukı sohbetlerimiz

CDU Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu bir soru cümlesidir.

2. Cümle

sakınmadım bu kilgey tiyü sindin

Y Z

irikgeysen tiyü bir yolı mindin

Z

(Gizli Özne: Men)

Bu cümle;

a. Yapısına göre iç içe birleşik cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

1. İç Cümle

bu kilgey sindin

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

2. İç Cümle

irikgeysen bir yolı mindin

Y Z YT

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin zarfını oluşturan zarf-fiil grubunun nesnesidir.

3. Cümle

hata ḳıldı͡ng ḫaḳḳımġa bu ẓannımnı

1. Cümle

kiçürdü͡ng ḫoş yanın͡ggġa düşmanımnı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

3. 1.

hata ḳıldı͡ng ḫaḳḳımġa bu ẓannımnı

Y Z N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. 2.

kiçürdü͡ng ḫoş yanın͡ggġa düşmanımnı

Y Z YT N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

cefã mi͡ng [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

5. Cümle

bir vefālıġ bolmadıng͡ hiç

Z Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. Cümle

cānıng͡ bar bolsun

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fii cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

takṣīr ḳılmadıng͡ hiç

1. Cümle

bu yang͡lıġ mini sergerdān ḳıldıng͡

2. Cümle

öḏük birle yürekim ḳan ḳıldıng͡

3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

7. 1.

takṣīr ḳılmadıng͡ hiç

Y Z

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

7. 2.

bu yan͡glıġ mini sergerdān ḳıldın͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. 3.

ödük birle yürekim ḳan ḳıldın͡g

Z N Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

İç cümle, ana cümlenin nesnesidir.

2322. tüketti irse bu sözlerni ol ḥūr
yir öpti ḳoptı taḥsīn aydı şāvūr

2323. kim uş rāyın͡g bizim tedbīrimizdin
telim artuḳ turur iy cānı şīrin

2324. ni söz kim aydın͡g ol yirlig yirinde
ḫaṭası yoḳ bu sözlerni͡n birinde

2325. söz ol kim saḳınu sözlese ʿāḳıl
ni bolsa yan͡gşamaḳ ögrenmese til

2326. bilig birle kerek söz derc ḳılmaḳ
uş andın son͡gra saḳsap ḫarc ḳılmaḳ

2327. kerek kim söz yirinde sözletilgey
yiri bolmasa yaḫşi kizletilgey

2328. meḥek ol bilgeler söz altun iy yār
biligsizlerke söz sözleme zinhār
2329. ẓarif söz aş içinde tatlı tuz ol
kiter köp bolsa tatġı az uz ol
2330. bu sözge ḳulaḳ tut ötünme munı
kereklig bolur ol ma kilse küni

tüketti irse bu sözlerni ol ḥūr
yir öpti ḳoptı taḥsīn aydı şāvūr
Ana Cümle
kim uş rāyıng̃ bizim tedbīrimizdin
telim artuḳ turur iy cānı şīrin
ni söz kim aydıng̃ ol yirlig yirinde
ḫaṭası yoḳ bu sözlerning̃ birinde
söz ol kim saḳınu sözlese ʿāḳıl
ni bolsa yang̃şamaḳ ögrenmese til
bilig birle kerek söz derc ḳılmaḳ
uş andın song̃ra saḳsap ḫarc ḳılmak
kerek kim söz yirinde sözletilgey
yiri bolmasa yaḫşi kizletilgey
mehek ol bilgeler söz altun iy yār
biligsizlerke söz sözleme zinhār
ẓarif söz aş içinde tatlı tuz ol
kiter köp bolsa tatġı az uz ol
bu sözge ḳulaḳ tut ötünme munı
kereklig bolur ol ma kilse küni
Yan Cümle
Bu cümle;
a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.
Ana Cümle
tüketti irse bu sözlerni ol ḥūr
yir öpti ḳoptı taḥsīn aydı şāvūr

1. Cümle 2. Cümle 3. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

1. Cümle

[şāvūr] tüketti irse bu sözlerni ol ḫūr yir öpti

Ö Z Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

[şāvūr] koptı

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

taḫsīn aydı şāvūr

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

uş rāyın͡g bizim tedbīrimizdin

telim artuḳ turur iy cānı şīrin

1. Cümle

ni söz kim aydın͡g ol yirlig yirinde

2. Cümle 3. Cümle

ḫaṭası yoḳ bu sözlerni͡n birinde

4. Cümle

söz ol kim saḳınu sözlese ʿāḳıl

ni bolsa yaṅgşamaḳ ögrenmese til

5. Cümle

bilig birle kerek söz derc kılmaḳ

uş andın soṅgra saḳsap ḫarc ḳılmaḳ

6. Cümle

kerek kim söz yirinde sözletilgey

yiri bolmasa yaḫşi kizletilgey

7. Cümle

meḫek ol bilgeler söz altun iy yār

8. Cümle 9. Cümle

biligsizlerke söz sözleme zinhār

10. Cümle

zarif söz aş içinde tatlı tuz ol

11. Cümle

kiter köp bolsa tatġı az uz ol

12. Cümle 13. Cümle

bu sözge ḳulaḳ tut ötünme munı

14. Cümle

kereklig bolur ol ma kilse küni

15. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

uş rāyıṅg bizim tedbīrimizdin

Ö

telim artuḳ turur iy cānı şīrin

Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni söz kim aydıng͡

N CDU Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

3. Cümle

ol yirlig yirinde [ol]

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

4. Cümle

ḫatası yok bu sözlerning͡ birinde

Ö Y YT

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

5. Cümle

söz ol kim saḳınu sözlese ʿāḳıl

Ana Cümle

ni bolsa yang͡şamaḳ ögrenmese til

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

söz ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

saḳınu sözlese ʿāḳıl

1. Cümle

ni bolsa yaṅgşamaḳ ögrenmese til

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

saḳınu sözlese ʿāḳıl

Z Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

ni bolsa yaṅgşamaḳ ögrenmese til

Z N Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

6. Cümle

bilig birle kerek söz derc ḳılmaḳ

1. Cümle

uş andın soṅgra saḳsap ḫarc ḳılmaḳ

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre yüklemleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

6. 1.

bilig birle söz derc kılmak kerek

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

6. 2.

uş andın soŋgra saḳsap ḫarc ḳılmaḳ [kerek]

CDU Z Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

7. Cümle

kerek kim söz yirinde sözletilgey

Ana Cümle

yiri bolmasa yaḫşi kizletilgey

Yan Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre ki'li birleşik cümledir.

Ana Cümle

kerek

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Yan Cümle

söz yirinde sözletilgey

1. Cümle

yiri bolmasa yahşi kizletilgey

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre bağımsız sıralı cümledir.

1. Cümle

söz yirinde sözletilgey

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

2. Cümle

yiri bolmasa yahşi kizletilgey

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

yiri bolmasa

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

Ana Cümle

yahşi kizletilgey

Z Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

8. Cümle

meḥek ol bilgeler

Y Ö

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümedir.

9. Cümle

söz altun [ol] iy yār

Ö Y CDU

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

10. Cümle

biligsizlerke söz sözleme zinhār

YT Y CDU

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

11. Cümle

zarif söz aş içinde tatlı tuz ol

Ö YT Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre isim cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

12. Cümle

köp bolsa tatġı kiter

Şart Cümlesi Ana Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre şartlı birleşik cümledir.

Şart Cümlesi

köp bolsa

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

Ana Cümle

tatġı kiter

Ö Y

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

13. Cümle

az uz ol

Y

(Gizli Özne: Ol)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre iism cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. Cümle

bu sözge qulaq tut

1. Cümle

ötünme munı

2. Cümle

Bu cümle;

a. Yapısına göre özneleri ortak bağımlı sıralı cümledir.

14. 1.

bu sözge kulaḳ tut

YT Y

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

14. 2.

ötünme munı

Y N

(Gizli Özne: Sen)

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumsuz cümledir.

15. Cümle

kereklig bolur ol ma kilse küni

Y Ö CDU Z

Bu cümle;

a. Yapısına göre basit cümle

b. Yüklemin türüne göre fiil cümlesi

c. Anlamına göre olumlu cümledir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

HÜSREV Ü ŞÎRİN'DE KELİME GRUPLARI

5. 1. Kelime Grubu: "Kelime grubu, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak veya belirtmek, pekiştirmek ve nitelemek üzere, belirli kurallar içinde yan yana dizilmiş kelimelerden oluşan yargısız dil birimidir."[1]

5. 2. Kelime Grupları

5. 2. 1. İsim Tamlaması: Bir isim grubunun diğer isim grubuna ait ve onun sınırları içinde olduğunu gösteren kelime gruplarıdır. İsim tamlamalarında ilk unsur *tamlayan,* ikinci unsur *tamlanan*dır. İsim tamlamalarının ana unsuru tamlanandır. İlk unsur zamir ise her zaman ilgi eki almaktayken ilk unsur isim olduğunda ilgi eki taşımak zorunluluğu yoktur. İkiden fazla sözcükten oluşan isim tamlamalarında tamlayan ya da tamlanan farklı kelime gruplarından oluşabilmektedir:

5. 2. 1. 1. Belirtili İsim Tamlaması: Tamlayanı ilgi durumu eki (+In/+nIn), tamlananı ise üçüncü şahıs iyelik eki (+I, +sI, +lArı) almış olan isim tamlamalarıdır. Belirtili isim tamlamalarında ayırıcı özellik tamlayanın ilgi durumu eki almasıdır. Belirtili isim tamlamalarında unsurların yerleri değişebilmekte ve unsurların arasına farklı unsurlar girebilmektedir. İncelenen metin bir şiir olduğu için örneklerin büyük bir bölümünde söz konusu durum gözlenmektedir. Metnimizde toplam 114 belirtili isim tamlaması bulunmaktadır:

kön͡güllerning͡ (TY) / *müferriḥ nāmesi* (TN) (10)*ol ḳışnıng͡* (TY) / *çiçeki* (TN) (1051)

biligligning͡ (TY) / *ili* (TN) (73)

bu ajunnung͡ (TY) / *beḳāsı* (TN) (1063)

[1] Leyla Karahan, **Türkçede Söz Dizimi**, 25. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2018, s. 39.

bu fiʿlimnüŋ͡g (TY) / *tileki* (TN) (112)

vefā meydānınıŋ͡g (TY) / *çāv̇ük süvārı* (TN) (126)

ādem topraḳınıŋ͡g (TY) / *kīmiyāsı* (TN) (129)

ḫaṭalarnıŋ͡g (TY) / *köki* (TN) (130)

sehernin͡g (TY) / *ḫoş nesīmi* (TN) (172)

tiriglikni͡ng (TY) / *esāsı* (TN) (221)

atasınıŋ͡g (TY) / *töresi* (TN) (277)

ḫalāyıḳnıŋ͡g (TY) / *ḳararı* (TN) (373)

tişini͡ng (TY) / *şuʿlesi* (TN) (429)

anı körgen kişini͡ng (TY) / *cānı* (TN) (444)

sözini͡ng (TY) / *yinçüsi* (TN) (524)

i͡dini͡ng (TY) / *munça tan͡gsuḳ işleri* (TN) (534)

çiçeklerni͡ng (TY) / *bilişi* (TN) (550)

bu ṣūratnıŋ͡g (TY) / *cānı* (TN) (621)

bilişligni͡ng (TY) / *nişānı* (TN) (637)

yiti iḳlim şāhınıŋ͡g (TY) / *yādigārı* (TN) (669)

oḳınıŋ͡g (TY) / *zaḫmı* (TN) (708)

şāhnıŋ͡g (TY) / *rūzigāri* (TN) (1090)

ʿāşıḳlıḳnıŋ͡g (TY) / *nişānı* (TN) (1241)

birini͡ng (TY) / *taḫt u tācı* (TN) (1285)

uçtmaḫnıŋ͡g (TY) / *nişānı* (TN) (1313)

köligen͡gni͡ng (TY) / *ḫacedaşı* (TN) (1325)

ıv̇uḳlarnıŋ͡g (TY) / *balası* (TN) (1427)

uşol kökni͡ng (TY) / *uyatı* (TN) (1485)

şāh kön͡glini͡ng (TY) / *sürūrı* (TN) (1516)

sözümnüŋ͡g (TY) / *āḫırı* (TN) (1557)

ʿāşıḳlar atınıŋ͡g (TY) / *tefsīri* (TN) (1615)

ʿışḳın͡g (TY) / *ḳulı* (TN) (1625)

munun͡g (TY) / *otı* (TN) (1702)

atan͡gnıŋ͡g (TY) / *tāc u taḫtı* (TN) (1719)

birini͡ng (TY) / *ʿömür tomarı* (TN) (1795)

birini͡ng (TY) / *boynı* (TN) (1796)

köp yiglini͡ng (TY) / *cānı* (TN) (1937)

felekni͡ng (TY) / *mekri* (TN) (1947)

aṭınıng tuynaḳınıng (TY) / naʿli (TN) (732)

şāh-zādening (TY) / *turġan mekānı* (TN) (811)

atasınıng (TY) / *ḳatı* (TN) (833)

umunçumnung / butaḳı (910)

tikensiz çiçekning / asġı (943)

ol aṭnıng / bahāsı (959)

ẓālimlerning (TY) / *ilgi* (TN) (1972)

maẓlumlarnıng (TY) / *dādı* (TN)(1972)

aşnıng (TY) / *tatġı* (TN) (2040)

ol bārīdning (TY) / *ilgi* (TN) (2087)

kimüng (TY) / *ġayreti* (TN) (2131)

bu sözlerning / biri (2324)

5. 2. 1. 2. Belirtisiz İsim Tamlaması: Tamlayanı ilgi durumu eki taşımayan isim tamlamalarıdır. Belirtisiz isim tamlamalarında tamlanan unsur belirtili isim tamlamalarında olduğu gibi üçüncü şahıs iyelik eki (+I, +sI, +lArı) almaktadır. Belirtisiz isim tamlamaları, özel bir durumu ya da nesneyi değil genel bir durumu ya da nesneyi belirtmektedir. Belirtisiz isim tamlamalarının unsurlarının yeri değişmemekte ve unsurların arasına farklı bir unsur girememektedir.

köng̈lüm (TY) / *közgüsi* (TN) (3)
ḳamuġ müşkil (TY) / *kilidi* (TN) (10)
iḏi (TY) / *atı* (TN) (14)
nīʿmet (TY) / *şükri* (TN) (99)
hidāyet (TY) / *nūrı* (TN) (113)
dünya (TY) / *işleri* (TN) (119)
nübüvvet (TY) / *kārvānı* (TN) (126)
ata (TY) / *taḫtı* (TN) (276)
aṭlar (TY) / *aḏakı* (TN) (350)
zamāne (TY) / *naḳşı* (TN) (404)
türk (TY) / *illeri* (TN) (472)
çiçek (TY) / *rengi* (TN) (533)
seher (TY) / *vaḳtı* (TN) (546)
ʿ*ışḳ* (TY) / *otı* (TN) (1263)
felek (TY) / *cādūsı* (TN) (1281)
çevgān (TY) / *yili* (TN) (1371)
keḏikler (TY) / *canı* (TN) (1381)
şāh (TY) / *ḫıḏmatı* (TN) (1393)
arslan (TY) / *boynu* (TN) (1459)
mışır (TY) / *sulṭanı* (TN) (1469)
ḳazan (TY) / *astı* (TN) (1505)
cemʿ (TY) / *nūrı* (TN) (1516)
ol şīşe (TY) / *mili* (TN) (1582)
tün (TY) / *perdesi* (TN) (1602)
sevinç (TY) / *vaḳtı* (TN) (1665)
ġarıbluḳ (TY) / *otı* (TN) (1733)

yigitlik (TY) / *būsıtānı* (TN) (695)
ay (TY) / *buyruḳı* (TN) (745)
erenler (TY) / *işi* (TN) (884)
yār (TY) / *ḳaḏġusı* (TN) (998)
melik (TY) / *tapġı* (TN) (1018)
til (TY) / *ṭūtīsi* (TN) (1028)
ol bardaʿ ili (TY) / *yili* (TN) (1031)
maʿḳul ḥikmetler (TY) / *sözi* (TN) (1041)
şāh (TY) / *ḳarşısı* (TN) (1105)
yigitlik (TY) / *vaḳtı* (TN) (1113)
ḳaḏġum (TY) / *ḥişarı* (TN) (1141)
fıraḳ (TY) / *nūrı* (TN) (1258)
fīl (TY) / *ḫortumı* (TN) (1782)
furḳatı (TY) / *otı* (TN) (1826)
yār (ty) / *ḳaḏġusı* (tn) (1876)
ḥaḳ (TY) / *niʿmeti* (TN) (1941)
ajun (TY) / *ḳaḏġusı* (TN) (1961)
ecel (TY) / *saġraḳı* (TN) (2068)
ʿişret (TY) / *yaraġı* (TN) (2074)
şāh (TY) / *kön͡gli* (TN) (2085)
tapuġçılar (TY) / *sarayı* (TN) (2111)
tilkü (TY) / *mekri* (TN) (2167)
bābililer (TY) / *ilmi* (TN) (2228)
ḳaysar (TN) / *ḳızı* (TN) (2285)

5. 2. 1. 3. Eksiz Tamlama: Tamlayan işlevindeki isim unsuru ilgi hâli eki, tamlanan işlevindeki isim unsuru ise iyelik eki almamış isim tamlamasıdır. Eksiz tamlamalarda tamlayan ile tamlanan arasındaki bağ ekle değil anlamla kurulmaktadır. Eksiz tamlamalarda unsurların yerleri değişmemekte ve aralarına farklı bir unsur girmemektedir.

çarḫ (TY) / *yir* (TN) (71)
ḳıyāmet (TY) / *kün* (TN) (147)
dürr (TY) / *dāne* (TN) (285)
yaz (TY) / *künler* (TN) (421)
tamām ḥırmen (TY) / *çiçek* (TN) (448)
ajun (TY) / *yay* (TN) (862)
ʿışḳ (TY) / *zencīr* (TN) (999)
bedr (TY) / *kāfūr* (TN) (1287)
zamāne (TY) / *barça ġavġalar* (TN) (2012)
kaʿbeteyn (TY) / *naḳş* (TN) (2185)

5. 2. 2. Sıfat Tamlaması: İsim unsurunun önüne gelen sıfat unsuru ile nitelendirildiği ya da belirtildiği tamlamalardır. Sıfat tamlamalarında asıl unsur olan isim sonda, yardımcı unsur olan sıfat ise başta bulunmaktadır. Sıfat tamlamalarında sıfat unsuru tamlayan, isim unsuru tamlayandır. Sıfat tamlamalarının sıfat unsurları ve

isim unsurları tek sözcükten oluşabileceği gibi bir kelime grubundan da oluşabilmektedir. Metinde de bolca örneği görüldüğü üzere sıfat tamlamalarında aynı isim unsurunu niteleyen/ belirten birden fazla sıfat unsuru bulunabilmektedir. Ancak bu örnekler sıfat tamlamasının bütününün başka bir sıfatla nitelendirildiği/ belirtildiği örneklerden farklılık göstermekte ve isim unsuru sıfat unsuru tarafından nitelendirilmekte/ belirtilmektedir. Sıfat tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasında bağlayıcı nitelikte bir ek bulunmamaktadır. Metnimizde 2438 sıfat tamlaması bulunmaktadır:

aḏın (S) / *ġaflet* (İ) (2)
sırr-ı miʿrāc bilgen (S) / *emin-ī vahy* (İ) (139)
köni (S) / *dād* (İ) (156)
köp (S) / *neng* (İ) (288)
öküş (S) / *ḥikmet* (İ) (312)
uluġ (S) / *yazuḳ* (İ) (367)
şadef içre tizilmiş (S) / *dür* (İ) (429)
ʿacizlikdin aḏın (S) / *çāre* (İ) (504)
ol (S) / *ḳızlar* (İ) (517)
tigme bir (S) / *taġ* (İ) (520)
tangsuḳ (İ) / *işler* (İ) (534)
burunḳı tig (S) *bir naḳş* (İ) (602)
z̲erre (S) / *mecal* (İ) (617)
bu (S) / *ʿışḳ otı* (İ) (760)
bir (S) / *uluġ yaşlıġ ḳarı pīr* (İ) (792)
ṣabırdın özge (S) / *dermān* (İ) (800)
ḳarı (S) / *böri* (İ) (836)
ḫoş çimgenli (S) / *saḥrā* (İ) (850)
bir (S) / *ḫoş çeşme* (İ) (859)
aḏın (S) / *ḳayġu* (İ) (927)
yiti iḳlim şāhı (S) / *ḫusrav* (İ) (971)
telim (S) / *iş* (İ) (1081)
soyulmış (S) / *maġz-ı bādem* (İ) (1095)
ming (S) / *ʿizz ü devlet* (İ) (1324)
saġ (S) / *ḳol* (İ) (1380)
ʿāşıḳ (S) / *kişi* (İ) (1431)
serv tig (S) / *ḳadd* (İ) (1443)
telim (S) /*emgek* (İ) (1550)
yaruḳ (S) / *kün* (İ) (1612)
mübārek (S) / *şāh* (İ) (1648)
eski (S) / *kīne* (İ) (1755)
ḳayu (S) / *kim* (İ) (1766)
ḳayu (S) / *yir* (İ) (1790)
bu (S) / *bī-vefā* (İ) (1801)
ol (S) / *te̲slis ü tasdīs* (İ) (1804)
evünsüz (S) / *aġ* (İ) (1856)
eḏgü (S) / *davlat* (İ) (1896)
ḳatıġ aḳġan (S) / *suv* (İ) (1897)
uş (S) / *gencler kilidi* (İ) (1910)
köp türlü (S) / *şīşe* (İ) (1917)
kiligli (S) / *kārvān* (İ) (1984)
barça (S) / *ġavġalar* (İ) (2012)
bir (S) / *derviş* (İ) (2049)
ol (S) / *bīcān-ı miskīn* (İ) (2050)
üçünçi (S) / *kün* (İ) (2072)
imgekli (S) / *cān* (İ) (2112)

suv̇ içre baş yuġan (S) / *büt-i çin* (İ) (1108)
şīrinsiz (S) / *köng̃ül* (İ) (1219)
yüz ming̃ (S) / *yār* (İ) (2236)
tatlı (S) / *tuz* (İ) (2329)

5. 2. 3. Birleşik Fiil Grubu: Bir oluş veya hareketi betimlemek üzere bir isim unsuruyla bir yardımcı fiilin ya da belirli kurallar dahilinde bir araya gelen ve anlamca kaynaşan iki ayrı fiilin oluşturduğu kelime grubudur. Birleşik fiil grupları, "isimle birleşik fiil yapan yardımcı fiillerin oluşturduğu birleşik fiil grupları" ve "fiille birleşik fiil yapan yardımcı fiillerin oluşturduğu birleşik fiil grupları" olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır.

5. 2. 3. 1. İsimle Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiillerin Oluşturduğu Birleşik Fiil Grupları

köng̃ül (İ) / *bir-* (YF) (2)
ṣayḳal (İ) / *ḳıl-* (YF) (3)
bār (İ) *it-* (YF) (9)
ḥāṣ (İ) *bol-* (YF) (41)
pezmān (İ) *bol-* (YF) (966)
tilge (İ) / *kiltür-* (YF) (13)
ḳıl (İ) / *yar-* (YF) (156)
fāl (İ) / *tut-* (YF) (222)
feraḥlar (İ) / *tap-* (YF) (336)
perde (İ) / *tut-* (YF) (385)
ḳaḏġu (İ) / *yi-* (YF) (390)
fermān (İ) / *yürit-* (YF) (415)
zārī̄ (İ) / *ḳıl-* (YF) (622)
ʿazm (İ) *it-* (YF) (744)
baş (İ) / *köter-* (YF) (814)
çevgān (İ) / *ḳıl-* (YF) (908)
tanuḳluḳ (İ) / *bir-* (YF) (1108)
cefā (İ) / *tigür-* (YF) (1198)
āzād (İ) *bol-* (YF) (1235)
medh (İ) *it-* (YF) (1464)
közini (İ) / *tik-* (YF) (1546)
ilging̃e (İ) / *kir-* (YT) (1710)
pend (İ) / *ḳıl-* (YF) (1906)
ʿalem (İ) / *ur-* (YF) (2013)
maġrūr (İ) *bol-* (YF) (2036)

5. 2. 3. 2. Fiille Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiillerin Oluşturduğu Birleşi Fiil Grupları

açа / bir- (1)
saḳnu / tur- (1270)

saça / bir- (1)
ṣayḳal ḳılu / bir- (3)
tartıp / kil- (145)
yitip / kil- (515)
oynayu / başla- (586)
baka / kör- (633)
tiye bil- (645)
ṣabr ḳıla bil- (651)
yite / kör- (734)
tuta / bil- (774)
tapa / kör- (985)
öre / ḳop- (1079)
sevṅü / tur- (1270)
ıḏa / bir- (1350)
örü / tur- (1424)
toya / bar- (1474)
esriyü / bar- (1483)
baḳa / tur- (1543)
ḳılu / bar- (1724)
küle / bar- (1965)
avṅu / tur- (2111)
kelü / bil- (2156)
kese / bil- (2293)

5. 2. 4. Edat Grubu: Bir isim unsurunun ardından gelen son çekim edatıyla oluşturulmuş kelime grubudur. İsim unsuru başta, son çekim edatı sonda bulunmaktadır. İsim unsuruyla son çekim edatının arasında bağlayıcı nitelikte bir ek bulunmamaktadır. Edat gruplarındaki isim unsuru tek bir sözcük, bir tamlama ya da bir cümle olabilmektedir. Metinde sıklıkla geçen son çekim edatlarının başında *üçün*, *tig*, *yan͡glıġ*, *birle* ve *son͡g* gelmektedir. Bunlar dışında *yolı, kiḏin, kiz, içre, aşnu, ḳurla* ve *aḏın* gibi son çekim edatlarıyla da edat grubu oluşturulmuştur.

öz nurun͡g (İ) / *birle* (ÇE) (4)
anı bilmeklük (İ) / *üçün* (ÇE) (34)
bu ʿālem (İ) / *içre* (ÇE) (136)
uşbu ḳulnı ḳul sormazdın (İ) / *aşnu* (ÇE) (149)
anın͡g (İ) / *özre* (ÇE) (163)
humāy tig (463)
bu (İ) / *yan͡glıġ* (ÇE) (484)
ḳayu çimgen (İ) / *öze* (ÇE) (543)
bülbül (İ) / *men͡giz* (ÇE) (562)
anlardın (İ) / *ön͡g* (ÇE) (583)
tün (İ) / *ḳata* (ÇE) (1059)
yūsufda (İ) / *kiḏin* (ÇE) (1258)
arslan (İ) / *men͡giz* (ÇE) (1559)
tāzī aṭlıġ (İ) / *bile* (ÇE) (1645)
boyunlar (İ) / *özre* (ÇE)(1771)
ḳuyaşḳa (İ) / *utru* (ÇE) (1779)
ıġlamaḳ (İ) / *birle* (ÇE) (1819)
min͡g (İ) / *artuḳ* (ÇE) (1863)
min͡g (İ) / *kiz* (ÇE) (1885)
naṣıḥat (İ) / *birle* (ÇE) (1907)

bir (İ) / *yolı* (ÇE) (611)

anıng alınġa uymaḳ (İ) /*birle* (ÇE) (1924)

anda (İ) / *song* (ÇE) (624)

ḫalāyıḳ (İ) / *ara* (ÇE) (1970)

körkindin (İ) / *ötrü* (ÇE) (670)

irenler (İ) / *tig* (ÇE) (1995)

yüzinge (İ) / *utru* (ÇE) (670)

tilkü (İ) / *yanglıġ* (ÇE) (2034)

uşol kündin (İ) / *birü* (ÇE) (712)

bilür işingdin (İ) / *artuḳ* (ÇE) (2043)

ṣabırdın (İ) / *özge* (ÇE) (800)

bu ʿaṣr (İ) / *içre* (ÇE) (2091)

ḫusrav (İ) / *taparu* (ÇE) (810)

ḳaṭra (İ) / *tig* (ÇE) (2099)

taʿaccüb (İ) / *içre* (ÇE) (901)

bir cāduḳa (İ) / *ḳarşu* (ÇE) (2120)

fıraḳdın (İ) / *songra* (ÇE) (944)

atam başı (İ) / *üçün* (ÇE) (2134)

şekkerge ḳaymaḳ ḳarışmış (İ) / *yanglıġ* (ÇE) (944)*kaʿbeteyn naḳş* (İ) / *tig* (ÇE) (2185)

sizning (İ) / *uçun* (ÇE) (978)

bu şum baḫt (İ) / *birle* (ÇE) (2220)

kün toġuş (İ) / *yarı* (ÇE) (1002)

öḏük (İ) / *birle* (ÇE) (2269)

çiçek (İ) / *yanglıġ* (ÇE) (1004-1832)

uşbu defterdin (İ) / *aḏın* (ÇE) (2296)

ḳamuġ il ḫalḳı (İ) / *birle* (ÇE) (1011)

niçege (İ) / *tigrü* (ÇE) (2315)

güller (İ) / *ara* (ÇE) (1036)

ming (İ) / *ḳurla* (ÇE) (2298)

5. 2. 5. Zarf-Fiil Grubu: Zarf-fiil eki almış yüklem görevindeki bir sözcüğe çeşitli ögelerin eklenmesiyle oluşturulmuş gruptur. Zarf-fiil gruplarında ana öge olan zarf-fiil sonda bulunmaktadır. Zarf-fiil grupları, yargı bildirmeyen ancak çözümleniş itibarıyla cümlelere benzeyen yapılardır. Metindeki zarf-fiil gruplarının büyük bir kısmı cümlenin zarfını oluştururken bu zarf-fiil gruplarının nesneleri iç cümle konumundadır. Dolayısıyla metin içinde iç içe birleşik cümlelerde zarf-fiil gruplarının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir.

felekni (N) *tezgitip* (Y) (18)

bular tigme ʿamelde ḫāṣ bolsu (N) *tip* (Y) (41)

közi (Ö) *uyur irken* (Y) (146)

özün͡g (Ö) *furṣat tapmışça* (Y) (199)
temāşā birle (Z) *aẏ aẏlarda* (Y) (327)
sini (N) *tındurmaġınça* (Y) (509)
yazılar taġlar (N) *aşa* (Y) (515)
kün (Ö) *çiçek yan͡glıġ ḳızarıp* (Z) *çıḳtısa* (Y) (581)
kön͡gli (Ö) *tar bolup* (Y) (719)
suẏḳa (YT) *nebāt u ḳand u şekker* (Ö) *tolup* (Y) (828)
özün͡gni (N) *saḳlayu* (Y) (842)
ol iki yılandın (YT) *ḳorḳmadın* (Y) (871)
kön͡güldin (YT) *ḳaḏġu* (N) *tara* (Y) (1036)
ol şāh (Ö) *bu yan͡glıġ* (Z) *ʿişret içre irken* (Y) (1069)
şāhnın͡g rūzigāri (Ö) *meded ḳıldısa* (Y) (1090)
revan bol ay men͡giz (N) *tip* (Y) (1102)
yana (Z) *ʿişret ḳılu* (Z) *bir kün* (Z) *otururda* (Y) (1121)
ol aynı (N) *tilep* (Y) (1147)
oġlındın (YT) *ayra* (Y) (1184)
saḳınġan emeller bozuldı (N) *tiyü* (Y) (1192)
ḫumārı (Ö) *artınça* (Y) (1195)
bu yan͡glıġ (Z) *illerini* (N) *ol* (Ö) *asrayu* (Y) (1218)
köp iller (Ö) *fitnedin* (YT) *ārām taptısa* (Y) (1220)
behrām (Ö) *ḫılāf ṣaṭrancını* (N) *tigmişde* (Y) (1275)
melik (Ö) *teşrīf-i ḳulnı* (N) *aġırlasa* (Y) (1308)
ḥelallıḳ öze (Z) *dellāl* (N) *ıḏmaġınça* (Y) (1348)
kün son͡gınça (Z) *tün* (Ö) *kildise* (Y) (1487)
cān utġuçılar (Ö) *umaçnı* (N) *yāzmadın* (Y) (1524)
serv-i āzād (Ö) *barurda* (Y) (1542)
arslan (Ö) *man͡ga* (YT) *ḳarışsa* (Y) (1563)
yaruḳ kün (Ö) *toġġınça* (Y) (1572)
çiçekke (YT) *rāzın* (N) *ötnü* (Y) (1616)
künüm ḫoş kiçsü (N) *tip* (Y) (1672)
sini (N) *tapġınça* (Y) (1686)
çayan inin͡ge (YT) *sıçġan* (Ö) *sıġmaz irken* (Y) (1850)

suv̇ içinde (YT) *kāfūr* (Ö) *sızsa* (Y) (1874)
bu saḳış birle (Z) *kön͡gli* (Ö) *pāre pāre bolup* (Y) (1890)
ecel yortıçısı (Ö) *sürdise* (Y) (1914)
bu çerḫ yası (Ö) *kirişsiz bolmadın* (Y) (1955)
aḏaḳ (Ö) *kilmişde* (Y) (1965)
bu endīşe birle (Z) *kön͡gli* (Ö) *tār bolup* (Y) (2007)
bizge (YT) *zamāne* (Ö) *sitize ḳıldısa* (Y) (2026)
bir derviş (Ö) *yürürde* (Y) (2049)
ʿāşıḳlar perdesin çal (N) *tip* (Y) (2079)
alarḳa (YT) *sözleşü* (Y) (2111)
vefāsızlıḳdın irmez (N) *tiyü* (Y) (2144)
hiç (Z) *vefā tapmadın* (Y) (2175)
niteg ḳılġu bu işke tedbīr tiyü (Z) *tileyü* (Y) (2241)
bu ārzūdın kiç yimü sen (N) *tip* (Y) (2306)
irikgeysen bir yolı mindin (N) *tiyü* (Y) (2318)

5. 2. 6. Sıfat-Fiil Grubu: Sıfat-fiil eki almış yüklem görevindeki bir sözcüğe çeşitli ögelerin eklenmesiyle oluşturulmuş gruptur. Sıfat-fiil gruplarında ana öge olan sıfat-fiil sonda bulunmaktadır. Sıfat-fiil grupları, yargı bildirmeyen ancak çözümleniş itibarıyla cümlelere benzeyen yapılardır. Metinde sıfat-fiil gruplarının sıfat tamlamalarının sıfatlığını yaptığı örneklere sıklıkla rastlanmaktadır.

felekni tezgitip (Z) *yulduz* (N) *yüritgen* (Y) (18)
kökde yirde (YT) *körüngen* (Y) (62)
ḫāṣ dīn (N) *öḏürgen* (Y) (135)
bu maḥmūudluḳ tonın (N) *kiḏgen* (Y) (135)
öküş ʿāşīni (N) *otdın* (YT) *yulġuçı* (Y) (147)
uşbu ḳulnı (N) *ḳul* (Ö) *sormaz* (Y) (149)
kāfirler başını (N) *kisip* (Z) *taşlaġan* (Y) (157)
yüzi nūrınġa (YT) *baḳġu* (Y) (214)
bilig ḳadrin (N) *bilür* (Y) (231)

tamām dürr dāneni (N) *kizlep* (Z) *tutar* (Y) (285)

munıng̑ tig (Z) *rāy u tedbir ḳılmış* (Y) (379)

yilip (Z) *yilge* (YT) *yiter* (Y) (393)

lehāvur hem nişāvūr (N) *körgen* (Y) (403)

şadef içre (Z) *tizilmiş* (Y) (429)

ol dür üzre (Z) *ġaltān bolmış* (Y) (430)

çı̄n içre (Z) *köp* (Z) *naḳş itgen* (Y) (484)

butḳa (YT) *tapġan* (Y) (495)

tiken birle (Z) *yaraşmış* (Y) (510)

çiçek rengin (N) *alıġlı* (Y) (533)

kün (Ö) *tüşüp* (Z) *yirde* (YT) *yürir* (Y) (649)

ol ṣūretni (N) *naḳş itgüçi* (Y) (690)

ḳalıng̑ övrekke (YT) *kirmiş* (Y) (707)

ruḫung̑ (N) *körgen* (Y) (730)

belā (Ö) *kilmiş* (Y) (798)

anı izdeyü (Z) *kiçürgü* (Y) (916)

şekkerge (YT) *ḳaymaḳ* (Ö) *ḳarışmış* (Y) (944)

suv̇ içre (Z) *köng̑lini* (N) *ol otġa* (YT) *yaḳġan* (Y) (970)

anıng̑ birle (Z) *kiçigli* (Y) (1064)

sev̇üglüg ḳarşısın (N) *bünyād ḳılġuçı* (Y) (1072)

suv̇ içre (Z) *baş* (N) *yuġan* (Y) (1108)

bu yang̑lıġ (Z) *ʿayş* (N) *sev̇gen* (Y) (1120)

bu az vaḳtda (Z) *niler* (N) *ḳılmış* (Y) (1193)

ata (N) *öltürgüçi* (Y) (1260)

yaman eḏgüni (N) *bilmez* (Y) (1328)

közge (YT) *körünmez* (Y) (1354)

teng̑ri ṣunʿın (N) *körügli* (Y) (1438)

cān (N) *utġuçı* (Y) (1524)

tiz (Z) *tutuşġay* (Y) (1702)

ay birle tün ḳata ḫoş (Z) *aḏaḳ ilde yüritip* (Z) *nūş ḳılġan* (Y) (1830)

bu müng̑din (YT) *özümni* (N) *yulġu* (Y) (1842)

köp (Z) *cefālar itgen* (Y) (1892)

ḳatıġ (Z) *aḳġan* (Y) (1897)
ajun balından (YT) *saḳınġu* (Y) (1935)
şīrin (Ö) *hem* (CDU) *kilmiş* (Y) (2003)
ajundın son͡gı (Z) *barġu* (Y) (2028)
bir saḫadın (YT) *dem urġuçı* (Y) (2092)
dost (Z) *ataġlı* (Y) (2097)
irmen (N) *tigüçiler* (Y) (2128)
arpa (N) *birgen* (Y) (2174)
süçügdin (YT) *yimez* (Y) (2305)

5. 2. 7. İsim-Fiil Grubu: İsim-fiil eki almış yüklem görevindeki bir sözcüğe çeşitli ögelerin eklenmesiyle oluşturulmuş gruptur. İsim-fiil gruplarında ana öge olan isim-fiil sonda bulunmaktadır. İsim-fiil grupları, yargı bildirmeyen ancak çözümleniş itibarıyla cümlelere benzeyen yapılardır. Metinde geçen isim-fiil gruplarının yüklemlerinde kullanılan isim-fiil eki *-mAk*'tır.

san͡ga (YT) *aymaḳ* (Y) (119)
gül özre (Z) *müşk* (N) *saçmaḳ* (Y) (290)
anın͡g tig (Z) / *yıġlamaḳ* (Y)
ḫoş havādā (YT) *olturmaḳ* (Y) (420)
suv̇ḳa (YT) *kirmeḳ* (Y) (821)
zebūn (N) *tutmaḳ* (Y) (884)
kişige (YT) *uşbu sözni* (N) *aymaḳ* (Y) (937)
sev̇er ḫusrav perīni tiyü (Z) *yaymaḳ* (Y) (937)
ot (N) *almaḳ* (Y) (952)
yüzin (N) *körmek* (Y) (1007)
köz (N) *yolda* (YT) *tutmaḳ* (Y) (1075)
bu buġday (N) *körgüzmek* (Y) (1208)
cihan (N) *bilmek* (Y) (1264)
köp (Z) *sözlemek* (Y) (1295)
ḫalḳ ara (Z) *aşkāra* (Z) *ḳolmaḳ* (Y) (1344)

iş (N) *kizlençi ḳılmaḳ* (Y) (1344)
ke͟dik (N) *köp* (Z) *ḳırmaḳ* (Y) (1384)
bu yir yüzin (N) *bizemek* (Y) (1412)
ol müşk (N) *saçmaḳ* (Y) (1494)
yaz faṣlıda (Z) *ḫoş* (Z) *zevḳ itmek* (Y) (1507)
ḫoş (Z) *anlar vaṣfın* (N) *aymaḳ* (Y) (1520)
alıp ilgin (Z) *revān* (Z) *taḫt özre* (Z) *aşmaḳ* (Y) (1606)
fıraḳdın son͡gra (Z) *yār birle* (Z) *ḳav̇uşmaḳ* (Y) (1606)
bu yaz faṣlında (Z) *ırġal birle* (Z) *kiçmek* (Y) (1607)
ḳol (N) *yār boynı öze* (Z) *salmaḳ* (Y) (1609)
alma saḳaḳın (N) *ilge* (YT) *almaḳ* (Y) (1609)
bu cām içinde (YT) *aġu* (N) *ḳoymaḳ* (Y) (1634)
yüzümdin (YT) *bu suv̇um* (N) *tökmek* (Y) (1667)
muntig (Z) *ḳılınmaḳ* (Y) (1706)
mini (N) *hem* (CDU) *özin͡ge* (YT) *küstāḫlıḳ ḳılmaḳ* (Y) (1706)
uşbu ev̇ke birle (Z) *çıḳmaḳ* (Y) (1732)
vāh vayla (Z) *baş* (N) *açmaḳ* (Y) (1797)
ʿıyş itip (Z) *maʿşūḳa* (Y) *ḳuçmak* (Y) (1797)
cefānı (N) *ḳılmaḳ* (Y) (1801)
ol kümüş ḫām tig aḳ saḳaḳın tutup (Z) *çiçek yan͡glıġ yan͡gaḳın* (N) *öpmek* (Y) (1832)
köp yalbarıp (Z) *bir ḳoltġa* (N) *ḳolmaḳ* (Y) (1833)
aç arslan tig (Z) *āhūḳa* (YT) *yapuşmak* (Y) (1834)
irinler birle (Z) *şeftālu* (N) *ḳapuşmaḳ* (Y) (1834)
anın͡g alınġa (YT) *uymaḳ* (Y) (1924)
bu ʿalef (N) *tārāc ḳılmaḳ* (Y) (1939)
öz özin (N) *dārūḳa* (YT) *muḫtāc ḳılmaḳ* (Y) (1939)
bu nefs esbābını (N) *ḳurmaḳ* (Y) (1942)
bu dünyā ḳad͟ġusında (YT) *turmaḳ* (Y) (1942)
bu vefāsız dünyāge (YT) *arsıḳmaḳ* (Y) (1951)
ot (N) *timek* (Y) (2181)
suv̇ (N) *kiçmek* (Y) (2186)

uşbu ḥasret birle (Z) *tün kün* (Z) *bu yirde* (YT) *oturmaḳ* (Y) (2259)
fıraḳdın (YT) *ḳorḳmaḳ* (Y) (2278)
saḳış birle (Z) *işin* (N) *ḳılmaḳ* (Y) (2295)
bilig birle (Z) *söz* (N) *derc ḳılmaḳ* (Y) (2326)

5. 2. 8. Ünlem Grubu: Tamlayan kısmında bir seslenme edatı, tamlanan kısmında ise bir isim unsuru bulunan kelime grubudur. Ünlem gruplarında iki unsur arasında bağlayıcı nitelikte bir ek bulunmamaktadır. Ünlem gruplarında ilk unsur daima seslenme edatıyken ikinci unsur tek bir kelime ya da kelime grubu olabilmektedir. Metinde sıkça geçen ünlemler arasında *iy, eya, aya, yā* ve *i* bulunmaktadır.

iy dil (26)
iy yār (30)
iy cān (58)
iy ḥaḳ (88)
iy birü bar (111)
yā resulaʿl-lah (148)
iy sehernin͡g ḫoş nesīmi (172)
iy şāh (195)
iy ḳuṭb (242)
iy ʿāḳıl (255)
iy bülbül (259)
iy yüzi kün (388)
iy cān butaḳı (392)
iy şāh-ı cihāngīr (406)
iy cuvan-merd (408)
iy şāh-ı serāvār (414)
iy cihāngīr (428)
ey vefādār (492)
iy ḫusrav (499)
iy cānım örki (787)
iy cihāndār (1030)
iy şāh cihānı (1102)
eya şāh (1135)
iy şehd ü terken (1309)
iy şīrin (1332)
iy ajun (1377)
iy cānlar örki (1377)
iy taḫt körki (1377)
iy mah (1399)
iy büt-i çin (1664)
aya big (1718)
i son͡gsuz son͡g (1744)
iy kön͡gil (1821)
i aġyār(1880)
iy cān u şīrin (1894)
iy şāh-u ʿālem (2114)
i şāvūr (2302)
i üstād (2315)

iy ālemde mihter (501)

iy vefāsız (2317)

5. 2. 9. Bağlama Grubu: İki ya da daha fazla unsurun bir bağlama edatı vasıtasıyla ya da bağlama edatı olmaksızın oluşturduğu oluşturduğu kelime grubudur.

5. 2. 9. 1. Edatlı Bağlama Grubu: İki ya da daha fazla unsurun bir bağlama edatı vasıtasıyla bağlanarak oluşturduğu kelime grubudur. Bağlama gruplarında unsurlar tek bir sözcükten oluşabileceği gibi bir kelime grubundan da oluşabilmektedir. Metinde bağlama gruplarının kuruluşunda sıkça kullanılan bağlama edatları arasında *ü, hem, ve, me* ve *birle* bulunmaktadır.

müşk ***ü*** *ʿanberler* (7)

sevinç ***ve*** *ḳaḏğu* (20)

tün ***me*** *kün* (20)

şeref ***hem*** *ṣunʿı* (22)

ni *ālet* ***ni*** *ḥīlet* (83)

yil ***birle*** *su* (84)

rāy ***u*** *tedbir* (379)

laʿl ***ü*** *yinçü şekker* (456)

ṣenā ***vü*** *medḥ* (653)

iḳbāl ***u*** *devlet* (710)

ni *kündüz* ***ni*** *kiçe* (713)

ḫān ***u*** *mal* (803)

genc ***ü*** *ḳan* (870)

taḫt ***u*** *tāc* (1285)

gehī *yolsuz yilip* ***geh*** *ol tutup yol* (1277)

şāh ***birle*** *şīrin-i türkān* (1454)

tün ***ve*** *kündüz* (1544)

ay ***bile*** *kün* (1613)

mülk ***ü*** *hem taḫt* (1802)

bu ḫalḳ ***u*** *yası* (1955)

börü ***birle*** *ḳoy* (1975)

helīle ***bā*** *helīle* (2044)

ḳand ***hem*** *ḳand* (2044)

ḥīle ***vü*** *mekr* (2121)

tamuġluḳ ***ya*** *hem ūçtmaḥlıḳ* (2292)

5. 2. 9. 2. Edatsız Bağlama Grubu: İki ya da daha fazla unsurun bir bağlama edatı olmaksızın anlamca birliktelik kurması sonucu oluşturulan kelime grubudur.

din revnaḳı ummat yārağı (125)
emek rāḥat (142)
melīke tini bek şāh (238)
çığay bay (324)

eḏgü yaman (378)
şeker bal (647)
cān yürek (777)
iş nöker (854)
ḳavu ördek tavuḳ ḳaz (1054)
zamāne işleri bu az vaḳtda niler ḳılmışları (1193)
ḳarakçı yol uruğlı (1216)
pişe ozaḳı işleri (1249)
genc gevher (1319)

ḳul zaʿferān (1549)
yimek içmek (1603)
bir tuz bal (1628)
şüreyyadın zühre yengeçdin me bercīs (1804)
aḏaḳ il (1862)
tün kün (1899)
bir ḳarın aş (1931)
oturğu yir yigü ḳuvvat (1945)
ucuzluḳ ḳızlıḳ (1980)
tive yılḳı sığır ḳoy (1999)
yüz ʿayb bir hüner (2060)
bu köngül yar (2248)

5. 2. 10. Kısaltma Grupları

5. 2. 10. 1. Datif Grubu: Yönelme durumu eki almış bir sözcüğün ardına getirilen bir isim ya da sıfatın oluşturduğu kelime grubudur. Datif gruplarında unsurlar arasındaki bağ yönelme durumu ekiyle kurulmaktadır. Datif grubunu oluşturan unsurlar tek sözcükten oluşabileceği gibi kelime gruplarından da oluşabilmektedir.

barlıḳınga tanuḳ (16)
anga bir oḫşaşığ (17)
yüzüng körgüge müştāḳ (186)
ḫulḳınga lāyıḳ (189)
ḥüsnige lāyıḳ (216)
öz iginge dermān (679)
uşol tinge mürid (709)
bu işke çāre (719)
yüzin körmekke ārzūluğ (1007)
bu igimge dāru (1820)
nedimlükke ḫās (1497)
bu igimge dāru
anıng vaṣlınga muhtāc (1845)
işinge çāre (1992)
ḫalınğa oḫşar (1925)
yarı vaṣlınğa muḥtāc (1983)
işinge aḏın çāre (1992)
umınçınğa yavuḳ (2003)

biri biriŋge lāyıḳ (1476)
vaḳtıŋga lāyıḳ (2085)

5. 2. 10. 2. Lokatif Grubu: Bulunma durumu eki almış bir sözcüğün ardına getirilen bir isim ya da sıfatın oluşturduğu kelime grubudur. Lokatif grubunda unsurlar arasındaki bağ, birinci unsurun aldığı bulunma durumu ekiyle kurulmaktadır. Lokatif grubunu oluşturan unsurlar tek sözcükten oluşabileceği gibi kelime gruplarından da oluşabilmektedir.

kezmekde maḳṣūd (51)
başda imāme (76)
törtte bir (164)
iligde ḫatem (185)
bu kilmeklikde maḳṣūd (256)
yılda bir dem (421)
şekkerde şīrin (433)
ālemde mihter (501)
ilde taş (974)
yüz miŋgde bir (2093)

5. 2. 10. 3. Ablatif Grubu: Ayrılma durumu eki almış bir sözcüğün ardına getirilen bir isim ya da sıfatın oluşturduğu kelime grubudur. Ablatif grubunda unsurlar arasındaki bağ, birinci unsurun aldığı bulunma durumu ekiyle kurulmaktadır. Ablatif grubunu oluşturan unsurlar tek sözcükten oluşabileceği gibi kelime gruplarından da oluşabilmektedir.

tuçdın arpadın rāḫat (80)
ḳamuġdın sevüglüg (161)
sindin rāżī (182)
gevherdin arı (279)
deryāsıdın dürr (280)
biri birindin üstād (466)
ḫazāndın fārıġ (695)
tikendin āzād (696)
bulutdın fāriġ (697)
rüstemdin ḳavīraḳ (699)
bulutdın köp eḏizrek (705)
andın ḳaḏġusuz (1223)
rustemdin me çalāk (1356)
sevinçdin yaḫşı (1404)
tindin fıraḳ (1411)
ilindin ol tuzaḳ (1560)
uş baldın ma tatlıġ (1698)
s̱üreyyadın zühre (1804)
yengeçdin me bercīs (1804)
iki işdin biri (1822)
bu ajundın naṣib (1931)
ajun ḳaḏġusındın fāriġ (1961)

şekerdin tatlıraḳ (717)
atası ḫavfıdın uzāḳ (856)
bu ʿilletdin sebeb (1104)
felek cevrinden emin (1197)
dünyādin eḏgü (1974)
öz mertebeng͡din yüksek (2045)
özüng͡din eksük (2065)
ölümdin āzād (2067)

5. 2. 10. 4. İsnat Grubu: İyelik eki almış ya da yalın durumdaki bir sözcüğün ardına getirilen bir isim ya da sıfatın oluşturduğu kelime grubudur. İsnat grubunda unsurlar arasındaki bağ, birinci unsurun aldığı iyelik ekiyle ya da unsurlar arasındaki anlam ilişkisiyle kurulmaktadır. İsnat grubunu oluşturan unsurlar tek sözcükten oluşabileceği gibi ayrı bir kelime grubundan da oluşabilmektedir.

yüzi suv̇luġ (307)
aṣlı şah-zāde (416)
yüzi kün(442)
közleri āhū (447)
demi cānḳa sebep (454)
endāmı kāfūr (663)
rengi ḳara tün (860)
boḏı serv-ü revān (1093)
saçı tün (1094)
ṭabʿı mevzūn (1115)
ḳaddi serv (1129)
köng͡li ḫasta (1136)
yüzi gül (1174)
ḳapġı tamam mühürlüg (1328)
yüzi ay (1569)
ḥisābı yoḳ (1776)
aṭı küçlüg (1787)
atı şīrin (1829)
yüzi nūr (1874)
başı rāḥat (2255)

5. 2. 10. 5. Genitif Grubu: İlgi eki almış bir sözcüğün ardına getirilen isimle oluştuduğu kelime grubudur. İlgi eki almış sözcüğün ardından getirilen ismin iyelik eki bulunmamaktadır. Genitif grubunda unsurlar arasındaki bağ, birinci unsurun aldığı ilgi ekiyle kurulmaktadır. Metinde genitif grubuna iki örnek bulunmaktadır.

şāh-zādening͡ ḫıdmatçı oġlan (339)
ḳılġanın͡g işler (1728)
anın͡g bir tapuġçı (1283)

5. 2. 10. 6. Birinci Unsuru Uzaklaşma Hâli, İkinci Unsuru Yönelme Hâli Eki Taşıyan Kısaltma Grupları: Kısaltma grubunu oluşturan birinci unsurun ablatif eki, ikinci unsurun ise datif eki aldığı kelime grubudur.

toġardın kün batarġa (660)
burundın son͡gḳa (1083)
anın͡g aṣrındın ādemḳa (1116)

5. 2. 10. 7. Enstrümantal Grubu: Kısaltma grubunu oluşturan birinci unsurun enstrümantal eki aldığı kelime grubudur. Metnimizde ise enstrümantal grubu, ilk unsur ile ikinci unsurun arasına "birle" edatı getirilerek oluşturulmaktadır.

şebdīz birle ting (1144)
ʿışḳ otı birle dağlıġ (1263)
aẏ birle meşgul (1283)
müferriḥ ol nesīmi birle dimsāz (1442)
şīrinlik birle maʿrūf (2284)

5. 2. 11. Sayı Grubu: Sayı isimlerinin büyükten küçüğe doğru dizilerek oluşturduğu kelime grubudur. Sayı grubunu oluşturan unsurlar kendi içlerinde tek bir kelime, sayı grubu ve sıfat tamlaması olabilmektedir. Metinde üç sayı grubu bulunmaktadır.

on tört (305)
on biş (699)
on bir (1927)

5. 2. 12. Ünvan Grubu: Bir kişi isminin bir ünvan veya akrabalık ismiyle oluşturduğu kelime grubudur. Ünvan gruplarında kişi ismi başta, ünvan veya akrabalık ismi sonda bulunmaktadır. Ünvan grubunu oluşturan unsurlar arasında bağlayıcı bir ek bulunmamaktadır.

tini bek (176)
tini bek şāh (238)
şāvūr üstād (1072)

5. 2. 13. Birleşik İsim Grubu: Özel isim oluşturmak amacıyla bir ya da daha fazla ismin bir araya gelerek oluşturduğu kelime grubudur. Birleşik isim gruplarında unsurlar arasında bağlayıcı bir ek bulunmamaktadır. Birleşik isim gruplarında unsurların tümü özel isimdir ya da grubu oluşturan ilk unsur bir ünvan veya akrabalık ismidir.

mühīn bānū (419)
şehinşāh ḫusrav (671)
şehinşāh ḫusrav-ı şāh-ı cuvan baḫt (1119)
melek gevher (1544)
beḏir ümmid (1779)
şāh behrām (1802)
şāh pervīn (2012)

5. 2. 14. İyelik Grupları

5. 2. 14. 1. İyelik Grubu: İlgi eki almış bir şahıs zamirinin ardına getirilen iyelik ekli bir isim unsurunun oluşturduğu kelime grubudur. İyelik gruplarının belirtili isim tamlamalarından farkı, grubun ilk unsurunu teşkil eden tamlayanın bir şahıs zamiri olmasıdır. İyelik grubunda iki unsur arasındaki bağ, ilgi ve iyelik ekleriyle kurulmaktadır.

anın͡g ẕātı (25)
anın͡g medhi (162)
olarnın͡g ḳatıġlanmışı (169)
sinin͡g ṭāliʿng (201)
anın͡g astı (418)
munun͡g mekri (1198)
bularnın͡g ḥāli (1317)
sinin͡g bir nāzın͡g (1324)
anın͡g ḫıḏmatı (1351)
alarnın͡g oyunı (1372)

anıng͡ yügrüşi
anıng͡ ʿışḳı (590)
anıng͡ aymışları (616)
anıng͡ zülfi rengi (650)
anıng͡ ili(701)
anıng͡ yadı (740)
anıng͡ atı (834)
anıng͡ kün çeşmesi yang͡lıġ yüzi (827)
bizing͡ işimiz (1512)
minim köng͡lüm (1555)
anıng͡ vaṣlı (1845)
minim rāyım (2180)
minim burcım (2146)
minim baġrım (2255)
minim aṣlım (2285)

5. 2. 14. 2. Tamlayanı Düşmüş İyelik Grubu: İlgi eki almış bir şahıs zamirinden oluşan tamlayanın bulunmadığı iyelik grubudur. Tamlayanı düşmüş iyelik grubunda yalnızca iyelik ekli bir tamlanan bulunmaktadır.

raḥmeting͡ (1)
ḳamuġ müşkillerim (3)
davlatıng͡ız (209)
timür tig tuynaḳı (479)
iteki (521)
baġrı (646)
tilekim (750)
yuvası (799)
andın özge tilekim (845)
ḫayālım (917)
sözi (1097)
bu rayıng͡ (1157)
cān u cihānım (1239)
aḏın yaranları (1283)
ḥāli (1322)
ʿişreti (1398)
anası (1427)
aḏaḳdın tüşmişing͡ (1625)
yürekim (1744)
yarsızlıḳım (1836)
rūzıng͡ (1963)
vücūdı (2024)
oġlanları (2053)
dostlarıng͡ (2066)
ṣabrum (2298)

5. 2. 15. Tekrar Grubu: İfadenin kuvvetlendirilmesi amacıyla aynı cinsten iki sözcüğün ard arda sıralanması sonucunda oluşturulmuş kelime grubudur. Tekrar grubunu oluşturan unsurlar birbirlerini yinelemekte, anlamca yakınlık veya karşıtlık ilişkisi kurmakta veya fonetik benzerlik göstermektedir.

çın ḥaḳdın (124)
saġ selāmet (208)
kin yıpar (285)
hay hay (374)
barça daim (460)
yirge yirge (462)
tan͡g ʿacāib (796)
bir iki (847)
bir bir (1109)
köyüp köyüp (1177)
azın azın (1294)
birin birin (1303)
min͡g tümen (1365)
ḳoş ḳoş (1470)
biri biri (1479)
aḳrun aḳrun (1716)
pāre pāre (1890)
ṣaf ṣaf (2015)
mūm şemʿ (2290)

SONUÇ

"Kutb'un Hüsrev ü Şîrin'inin Söz Dizimsel İncelemesi (1-2332)" adlı bu tezde Kutb'un Hüsrev ü Şîrin adlı mesnevisinin ilgili bölümünün söz dizimi incelenmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışma ile şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Birinci bölümde çalışmamızın konusunu teşkil eden Kutb'un Hüsrev ü Şîrin adlı eseri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, gramer yazarlarının cümle tanımlarına ve cümle tasniflerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, metin içinde örneği bulunan cümle türleri hakkında bilgi verilmiş ve metinden beşer örnek cümle aktarılmıştır. Çalışmanın özünü oluşturan dördüncü bölümde metnin söz dizimsel incelemesi yapılmıştır. Metnin söz dizimsel incelemesinin ardından beşinci bölümde metinde geçmekte olan kelime grupları incelenmiştir. Söz konusu kelime grupları açıklanarak her kelime grubunun metin içindeki dağılım oranına denk şekilde örnekleri verilmiştir. Eserdeki cümlelerin ve kelime gruplarının çözümlenişinin ardından eser içindeki dağılımı daha iyi görmek için istatistiksel veriler sunulmuştur. Buna göre yapısına, anlamına ve yüklemin türüne göre incelenen cümleler hakkında şunları söylemek mümkündür:

Yapısına göre cümleler çözümlendiğinde şu sonuçla karşılaşılmıştır: Cümlelerin %65'i basit, %5'i şartlı birleşik, %5'i iç içe birleşik, %5'i ki'li birleşik, %2'i bağlı birleşik, %10'u bağımsız sıralı, %8'si bağımlı sıralı cümledir. (Tablo 1) Yüklemin türüne göre cümlelerin %15'i isim cümlesi, %85'i fiil cümlesidir. (Tablo 2) Anlamına göre cümlelerin %85'i olumlu, %10'si olumsuz, %5'i ise soru cümlesidir. (Tablo 3) Görüldüğü üzere metindeki cümlelerin çoğunluğu yapısına göre basit, yüklemin türüne göre fiil, anlamına göre ise olumlu cümledir. Basit cümlelerin hem sıralı cümlelerde hem de birleşik cümlelerde kullanılması metin içindeki oranının artmasının başlıca nedenidir. Eksiltili cümleler ise metinde oldukça az sayıda olduğu için yüzdesi alınmamıştır. Yüklemin yerine göre cümlelerin çözümlenmemesinin nedeni ise metnin bir mesnevi olması dolayısıyla çok büyük bir bölümünün devrik cümlelerden oluşmasıdır.

Çalışmamızda cümle çözümlemesi bölümünde karşılaşılan ana problemi ki'li birleşik cümleler oluşturmaktadır. Mesnevide ki'nin bir bağlama edatı görevini üstlendiği örnek cümlelerin yanı sıra bir pekiştirme edatı olduğu örneklerin de çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bağlama edatı ki ile pekiştirme edatı ki'nin ayrımını yapmak için sorduğumuz sorular şu şekildedir: 1) Ki edatı iki cümleyi birbirine bağlıyor mu? 2) Ki edatının önünde ve ardında iki cümle var ise bu cümleler semantik bir birlik oluşturuyor mu? 3) Ki edatı cümleden çıkarıldığında bir anlam değişimi yaşanıyor mu? Söz konusu soruların yanıtlarına bakılarak çalışma süresince ki'li birleşik cümleler ile ki'nin bir pekiştirme edatı olduğu cümleler ayırt edilmeye çalışılmış ve pekiştirme edatı olduğu saptanan öge cümle dışı unsur sayılmıştır. Özellikle ki'nin önünde yalnızca zarf-fiil grupları gibi yargı bildirmeyen yapıların olduğu örnek cümlelerden hareketle, ki'nin vezne yardımcı unsur olarak cümle bağlama vasfından bağımsız bir şekilde metinde sıkça kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Cümle çözümlemesinde karşılaşılan ikinci problem şart ekinin işlevidir. Metinde şart ekinin birçok örnekte bir zarf-fiil eki işlevinde olduğu ve şart anlamı taşımadığı görülmektedir. "Ne olursa olsun", "her koşulda" "-iken" ve "-ınca" anlamları taşıyan örneklerde şart ekinin şartlı birleşik cümle oluşturmadığı kabul edilmiştir. Bu bağlamda ayrıca örnek cümlelerin yüklemlerinin zamanına bakılmış ve anlam ilişkisi kurulmuştur. Yüklemlerin zamanının göz önüne alınmasının nedeni metinde karşımıza zaman zaman çıkan farklı zamanlarda çekimlenmiş şartlı birleşik cümlelerdir. Örneğin şartın gelecek zamanda çekimlendiği sürece geçmiş zamanı etkileme gücünden yoksun olması bizi şartlı birleşik cümle bahsinde yüklemlerin zamanını dikkate almaya sevk etmiştir.

Cümle çözümlemesi bölümünde karşılaşılan cümle dışı unsurların büyük oranda hitap unsuru, ünlem ve bağlama edatları olduğu görülmektedir. Bu üç grup dışında kalan cümle dışı unsurlarının neden cümle dışı unsur sayıldığı ilgili bölümlerde açıklanmıştır. Bağlama edatları, bağlı birleşik cümlelerle birlikte hem bir bağlama edatı taşıyan hem de şart ekiyle bir anlam ilişkisi kurulan cümlelerde cümle türünün şartlı birleşik cümle kabul edilmesi neticesinde zarf olarak kabul edilmiştir. Buradaki gerekçemiz, iki cümleyi birbirine bağlayan asıl unsurun şart eki olması ve bu şart eki çıkarıldığında anlamın büyük ölçüde değişime uğramasıdır.

Cümlelerin ögelerine ayrılıp incelenmesi sonucu kelime grupları hakkında verilebilecek veriler aşağıdaki gibidir:

Eserde Leyla Karahan'ın Türkçede Söz Dizimi adlı çalışmasında aktarılmış olan tüm kelime grupları yer almaktadır. Bunlar içinde çalışmamızda en sık rastlanan kelime grubu sıfat tamlamasıdır. Ardından sırasıyla birleşik fiil grubu, iyelik grubu, zarf-fiil grubu, edat grubu ve isim tamlamasının da metinde sıkça kullanıldığı görülmektedir. Zarf-fiil gruplarının büyük bir kısmı iç içe birleşik cümlelerde görülmektedir. İsim tamlamalarının büyük çoğunluğunu belirtisiz isim tamlamaları oluşturmaktadır. İyelik gruplarının ise yine büyük çoğunluğunu tamlayanı düşmüş iyelik grupları oluşturmaktadır. En az kullanılan kelime grupları ise Ünvan grubu, sayı grubu ve genitif grubudur. (Tablo 4)

Eser öncelikle bir mesnevi olduğu için söz dizimi incelemesinde özellikle vezne bağlı olmak üzere birçok problem taşımakta ve çeviri bir mesnevi olması da aktarımda çeşitli sıkıntılar yaratmaktadır. Mevcut çeviri problemlerinden biri, Kutb'un kimi zaman Nizami'nin yazmış olduğu beytin bir kısmını motamot çevirirken kalan kısmında eklemeler yapmasıdır. Bunun sonucu olarak kimi sözcüklerin beyitle kurduğu anlam ilişkisinin ve yerinin saptanmasında zorluk yaşanmıştır. Bununla birlikte eserde vezne bağlılık ve ses uyumunu sağlama gerekçesiyle devrik kelime gruplarına ve devrik cümlelere sıklıkla rastlanmaktadır. Özellikle kelime gruplarının unsurlarının arasında bulunan ve gruba dahil olmayan farklı sözcüklerin azımsanmayacak bir oranda olduğu görülmektedir. Ayrıca gramer kitaplarındaki kurallara aykırı bir şekilde kimi tamlamaların dize sonunda kafiyeyi sağlamak amacıyla ters yazıldığına şahit olunmuştur. Bu bağlamda çalışmada izlenen yol anlam bağını esas almak olmuştur.

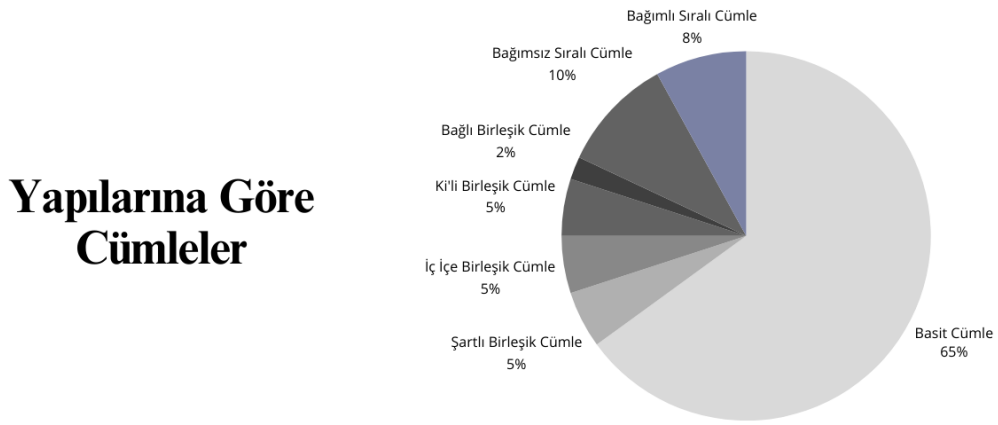

Tablo 1: Kutb'un Hüsrev ü Şirin'inde yapılarına göre cümleler

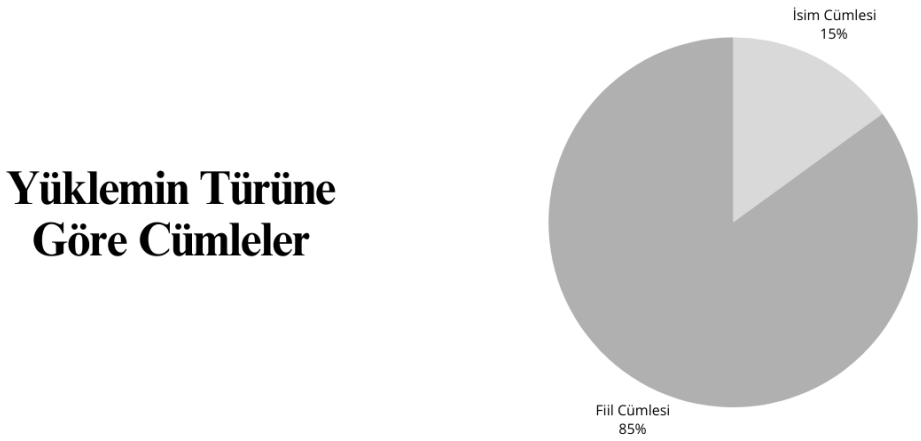

Tablo 2: Kutb'un Hüsrev ü Şirin'inde yüklemin türüne göre cümleler

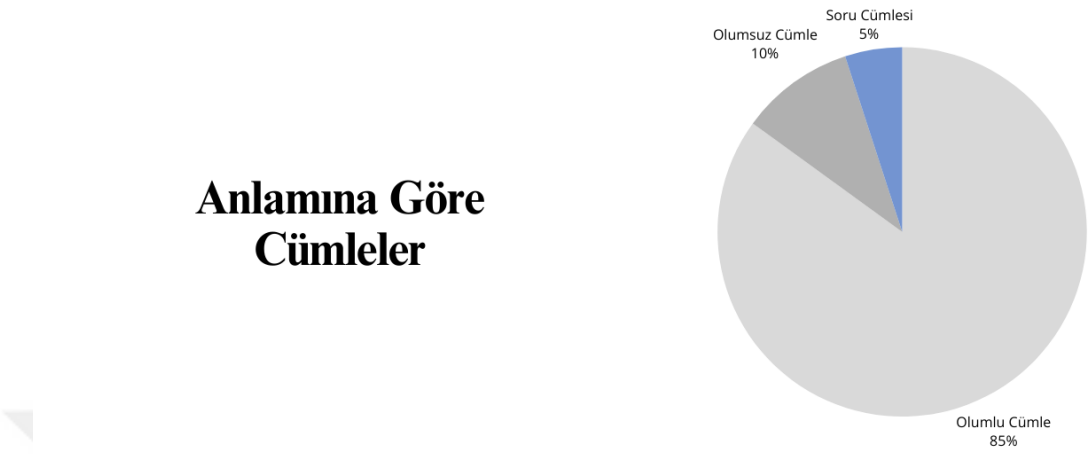

Tablo 3: Kutb'un Hüsrev ü Şirin'inde anlamına göre cümleler

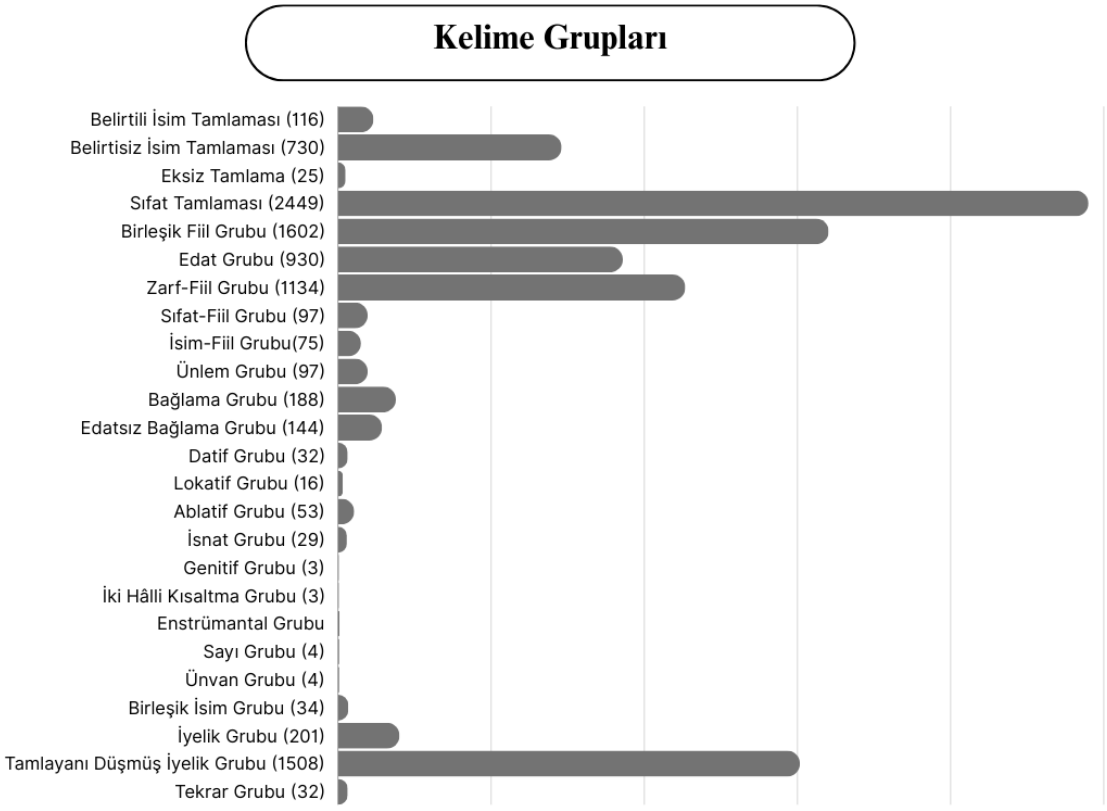

Tablo 4: Kutb'un Hüsrev ü Şirin'indeki Kelime Grupları

KAYNAKÇA

Argunşah, Mustafa; Sağol Yüksekkaya, Gülden: **Karahanlıca Harezmce Kıpçakça Dersleri**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2019.

Ata, Aysu: **Harezm-Altın Ordu Türkçesi**, İstanbul, Kebikeç Yayınları, 2002.

Atalay, Besim: **Divanü Lûgat-it-Türk Tercümesi I-IV**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1986.

Banguoğlu, Tahsin: **Türkçenin Grameri**, 10. Baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015.

Bayat, Fuzuli: **Orta Türkçe Sözlük: 11-16. yüzyıllar**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 2020.

Boeschoten, Hendrik: **A Dictionary of Early Middle Turkic, by with the Editorial Assistance of J. O'Kane**, Leiden-Boston, Brill, 2022.

Caferoğlu, Ahmet: **Türk Dili Tarihi I-II**, 3. Baskı, İstanbul, Enderun Kitabevi, 1984.

Clauson, Sir Gerard: **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish**, Oxford, Oxford University Press, 1972.

Delice, H. İbrahim: **Türkçe Sözdizimi**, 3. Baskı, İstanbul, Kitabevi, 2007.

Demirci, Ümit Özgür; Karslı Sibel: **Kutb'un Husrav u Şīrīn'i Dizin**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2014.

Doğan, Enfel: "Türk Söz Diziminin Bir Sorunu: Ki'li Cümleler Birleşik Cümle midir Yoksa Bağlı Cümle mi", **Türkoloji Dergisi**, Cilt 24, Sayı 2, Ankara, 2020, s. 177-188.

Eckmann, János: **Çağatayca El Kitabı**, 6. Baskı, İstanbul, Kesit Yayınları, 2013.

Eckmann, Janos: **Nehcü'l-Ferādīs, Uştmaḫlarnıŋ Açuq Yolı, Cennetlerin Açık Yolu II: Metin**, Haz. Semih Tezcan, Hamza Zülfikar, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1984.

Ergin, Muharrem: **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Basım Yayım Tanıtım, 2000.

Hacıeminoğlu, Necmettin: **Harezm Türkçesi ve Grameri**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1997.

Hacıeminoğlu, Necmettin: "Hüsrev ü Şîrin", **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, 19: 56. Ankara: TDV Yayınları, 1999.

Hacıeminoğlu, Necmettin: **Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.

Hacıeminoğlu, Necmettin: **Türk Dilinde Edatlar**, İstanbul, Bilge Kültür Sanat, 2014.

Herkmen, Dilek: "Kutb'un Hüsrev ü Şîrîn'inde Oğuzca Özellikler", **Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi**, Sayı: 52, Ankara, Güz 2021, s. 11-32.

Karahan, Leyla: **Türkçede Söz Dizimi**, 25. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2018.

Korkmaz, Zeynep: **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1992.

Korkmaz, Zeynep: **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, 3. Baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.

Nizami: **Hüsrev ile Şirin**, çev. Sabri Sevsevil, İstanbul, Kabalcı Yayınları, 2012.

Özkan, Mustafa; Sevinçli, Veysi: **Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**, İstanbul, Akademik Kitaplar, 2017.

Sertkaya, Osman Fikri: "-an/-en Ekli Yeni Şekiller ve Örnekleri Üzerine", **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten**, Cilt: 37, Ankara, 1989, s. 335- 352.

Sevinçli, Veysi: "Eski Türkçede Fail Görevindeki Sıfat-Fiillerin Kullanımı", **Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı: 1, Van, 2018, s. 9-26.

Sulak, Salih: **Kaynaklardan Ders Kitaplarına Aktarma Kutb'un Husrev ü Şîrîn'inin Metin Çeviri ve Sözlüğü,** Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.

Tokyürek, Hacer; Pekacar, Çetin: "Eski Türkçeden Günümüze Eksiz Ad Tamlaması Meselesi", **Dil Araştırmaları**, Cilt: 15, Sayı: 15, Ankara, Güz 2014, s. 9-38.

Türk Dil Kurumu: **Türkçe Sözlük**, 11. Baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

Ünlü, Suat: **Harezm-Altınordu Türkçesi Sözlüğü**, Konya, Eğitim Kitabevi, 2012.

Ünlü, Suat: **Karahanlı Türkçesi Sözlüğü**, Konya, Eğitim Kitabevi, 2012.

Yıldız, Medine: **Kutb'un Farsçadan Türkçeye Çevirdiği Ḫüsrev ü Şīrīn Adlı Mesnevisinde Fiiller,** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2018.

Yüce, Nuri: **Ebu'l-Ḳāsım Cārullah Maḥmūd Bin 'Omar Bin Muḥammed Bin Aḥmed Ez-Zamaḫşerī El-Ḫvārizmī Mukaddimetü'l-Edeb. Ḫvārizm Türkçesi ile Tercümeli Şuşter Nüshası. Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1993.

Zajackowski, Ananiasz: **Najstarsza Wersja Turecka Ḫusräv u Šīrīn Quṭba**, Cilt: 1, Varşova, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1958.

Zajackowski, Ananiasz: **Najstarsza Wersja Turecka Ḫusräv u Šīrīn Quṭba**, Cilt: 2, Varşova, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1958.

Zajackowski, Ananiasz: **Najstarsza Wersja Turecka Ḫusräv u Šīrīn Quṭba**, Cilt: 3, Varşova, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1958.